MASTER
NEGATIVE
NO. 94-82257-1

Author:
Oudshoff, W.

Title:
Volledig theoretisch en praktisch handboek...

Place:
Amsterdam

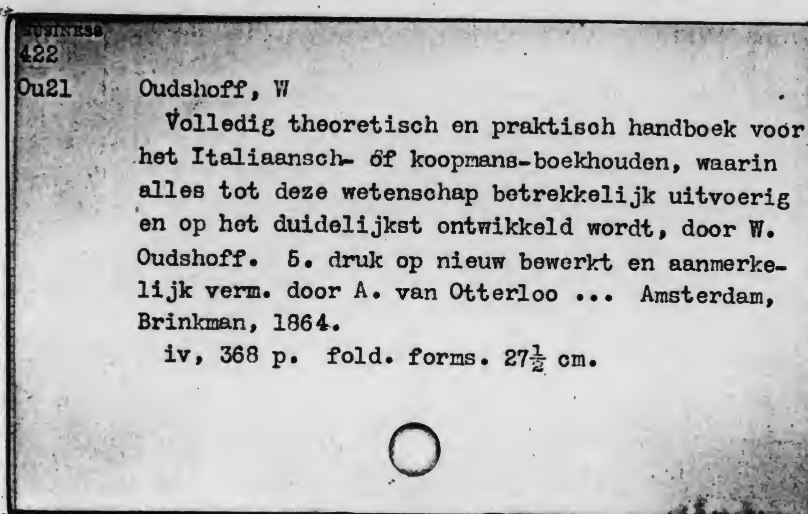
Date:
1864

94-82257-1
MASTER NEGATIVE #

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DIVISION

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

ORIGINAL MATERIAL AS FILMED - EXISTING BIBLIOGRAPHIC RECORD

BUSINESS
422
Ou21

Oudshoff, W
Volledig theoretisch en praktisch handboek voor het Italiaansch- óf koopmans-boekhouden, waarin alles tot deze wetenschap betrekkelijk uitvoerig en op het duidelijkst ontwikkeld wordt, door W. Oudshoff. 5. druk op nieuw bewerkt en aanmerkelijk verm. door A. van Otterloo ... Amsterdam, Brinkman, 1864.
iv, 368 p. fold. forms. 27½ cm.

RESTRICTIONS ON USE:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 12X IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB

DATE FILMED: 10-21-94 INITIALS: PB

TRACKING # : MSH 00825

FILMED BY PRESERVATION RESOURCES, BETHLEHEM, PA.

BIBLIOGRAPHIC IRREGULARITIES

MAIN ENTRY: Oudshoff, W.

Volledig theoretisch en praktisch...

Bibliographic Irregularities in the Original Document:

List all volumes and pages affected; include name of institution if filming borrowed text.

_____ Page(s) missing/not available: ____________

_____ Volume(s) missing/not available: ____________

_____ Illegible and/or damaged page(s): ____________

X Page(s) or volume(s) misnumbered: pages 154-160 misnumbered as 254-259;290

_____ Bound out of sequence: ____________

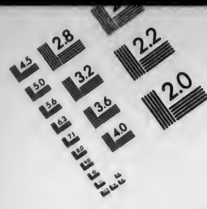
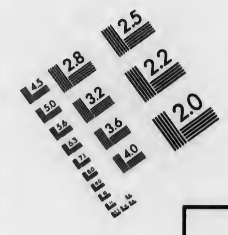
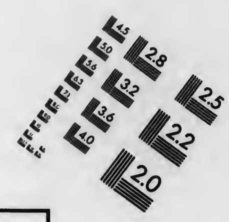
_____ Page(s) or volume(s) filmed from copy borrowed from: ____________

X Other: irregular pagination -- pages 349 - 353

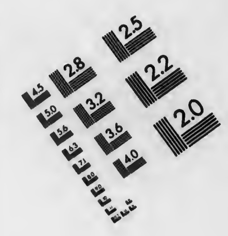
TRACKING#: MSH00825

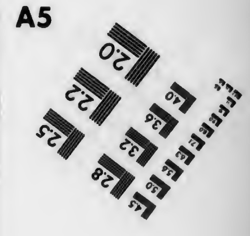
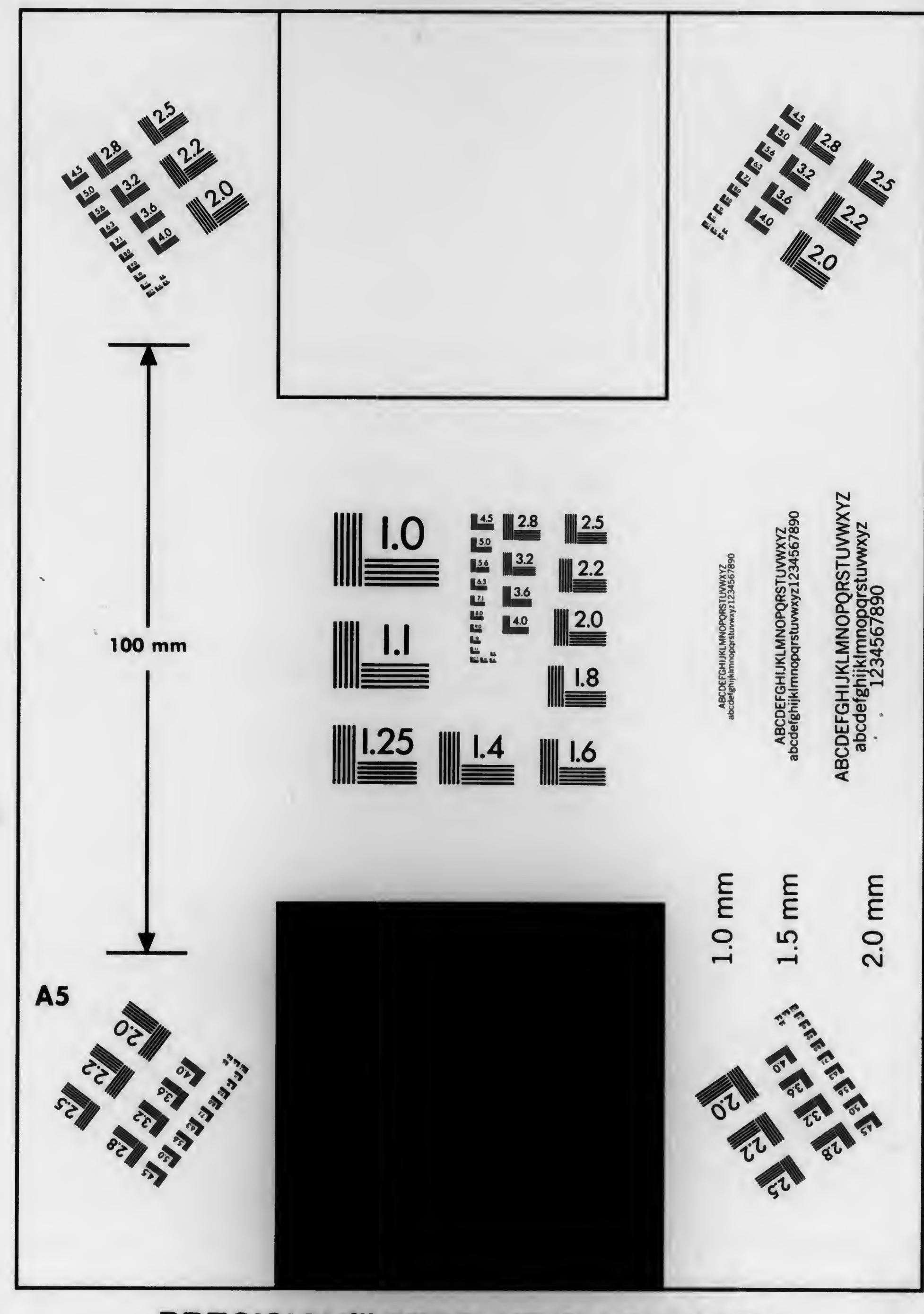
2.0 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

PM-MGP 13"x18"
METRIC GENERAL PURPOSE TARGET
PHOTOGRAPHIC

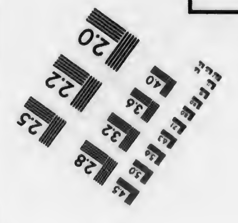

1.0 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

2.0 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

2.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

PRECISION[SM] RESOLUTION TARGETS

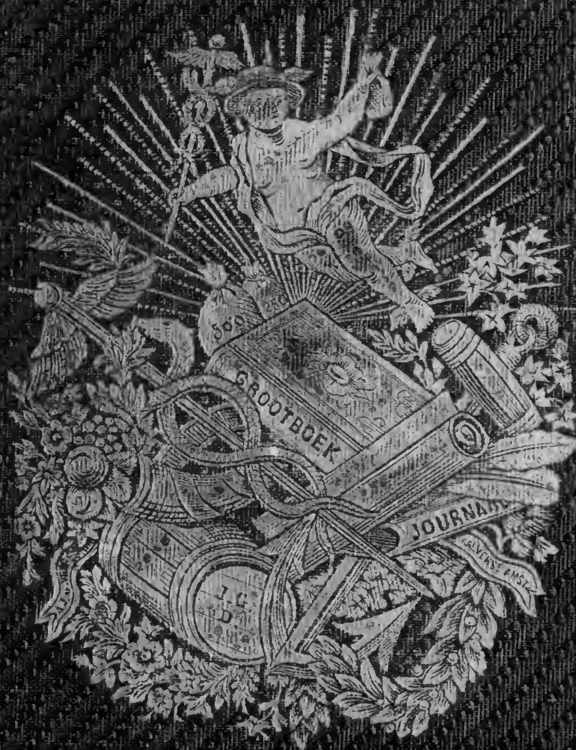

1303 Geneva Avenue
St. Paul, MN 55119

4.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

3.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

GROOTBOEK

VOLLEDIG

THEORETISCH EN PRAKTISCH

HANDBOEK

VOOR HET

ITALIAANSCH- OF KOOPMANS-BOEKHOUDEN,

WAARIN ALLES TOT DEZE WETENSCHAP BETREKKELIJK

UITVOERIG EN OP HET DUIDELIJKST ONTWIKKELD WORDT,

DOOR

W. OUDSHOFF.

Vijfde Druk

OP NIEUW BEWERKT EN AANMERKELIJK VERMEERDERD

DOOR

A. VAN OTTERLOO,

Directeur der Inrigting tot Onderwijs in Koophandel en Nijverheid te Amsterdam.

TE AMSTERDAM, BIJ
C. L. BRINKMAN.
1864.

VOORBERIGT VAN DEN VIJFDEN DRUK.

Het zal wel niet noodig zijn bij den VIJFDEN Druk van W. OUDSHOFF's Handboek voor het Italiaansch- of Koopmans-boekhouden iets te zeggen tot aanbeveling of tot verdediging der daarin gevolgde methode. De mij dikwerf door praktische boekhouders geuite klagt over eene te groote uitvoerigheid, beantwoord ik liefst nog met de woorden van den waardigen OUDSHOFF in zijn Voorberigt van den Eersten druk: »Men behoort zich, om volledigheid te bereiken, geheel en al in den geest des onderwijs behoevenden leerlings te verplaatsen; doch men onderstelt gewoonlijk — een gebrek dat vele wetenschappelijke Leerboeken aankleeft — te veel kunde bij denzelven, en maakt daardoor alleen geschikte Handleidingen, die den Onderwijzer-zelven voor den gang van zijn onderwijs dienstig zijn, maar, om derzelver korte of ingewikkelde voordragt, den leerling niet ter zelfoefening verstrekken kunnen. — Zoolang aan dit vereischte niet werd voldaan, bleef er immer aan een zoodanig Leerboek eene wezentlijke behoefte bestaan, en ik besloot eene proeve te nemen tot derzelver vervulling. Ziedaar de aanleidende oorzaken tot de zamenstelling van dit Werk opgegeven. Ik erken, dat ik, om mijn doel te bereiken, dikwerf in eene uitvoerigheid heb moeten vervallen, die op zich-zelve wel niet behagelijk is, maar echter onvermijdelijk wordt, wanneer men in de ontvouwing van eenigzins ingewikkelde of afgetrokkene denkbeelden tot het bevattingsvermogen van den minstkundigen afdaalt. Die uitvoerigheid moge dan al ongevallig zijn aan hen, die, of reeds eenigzins met een en ander bekend, dezelve niet behoeven, of met een oppervlakkig begrip der zaken gewoon zijn zich te vergenoegen; maar dezelve zal voorzeker hun aangenaam en welkom zijn, wien het om eene grondige kennis te doen is, en overtuigd zijn, dat deze alleen door een gezet letterblokken en het doordringen tot in de minste bijzonderheden, hoe gering van beteekenis die soms schijnen mogen, verkrijgbaar is. Denzulken zal dan ook, vertrouw ik, mijne wijze van voorstelling en uitwerking in dit Werk geenszins vervelen, maar allezins eigenaardig en doelmatig voorkomen."

Ik heb dan ook gemeend dezen Vijfden druk geheel in denzelfden geest te moeten inrigten, en zulks wel te meer, omdat ik sedert de uitgave van den vierden druk een tal van brieven ontvangen had, waarin mij inlichtingen en aanwijzingen gevraagd werden, omtrent bijzonderheden, die naar de meeningen der vragers niet uitvoerig genoeg in het Handboek behandeld waren. Het was mij leed, dat mijne menigvuldige werkzaamheden het mij onmogelijk maakten die vragen, hoe beleefd ook gedaan, opzettelijk te beantwoorden, maar ik houd mij verzekerd, dat een en ander de beantwoording zijner aan mij gerigte vraag in deze nieuwe uitgave zal vinden.

Eene belangrijke wijziging in het praktisch gedeelte van het werk is de veranderde inrigting van het tweede MEMORIAAL enz. met het daarbij behoorende REKENING-COURANTBOEK en MAANDELIJKSCHE JOURNALISERING, maar ik twijfel niet, of het Handboek, zoo in overeenstemming gebragt met de tegenwoordige praktijk, zal daardoor in volledigheid en bruikbaarheid gewonnen hebben. Dit tweede Memoriaal met zijne Bijboeken is voor een goed deel het werk van mijnen aanvankelijken medewerker, den Heer J. PIETERSEN VAN REMS, maar door verschil van zienswijze over de inrigting van enkele Memoriaalposten, meende genoemde Heer zich aan de verdere medewerking te moeten onttrekken. Dat zulks eenige vertraging in de uitgave moest veroorzaken, is ligt te begrijpen, maar die vertraging zoude ondanks mij nog grooter geweest zijn, indien niet de Heer W. N. DINGER mij welwillend zijne diensten had verleend. Ik betuig dan ook gaarne genoemden Heer mijnen hartelijken dank, en verklaar tevens dat ik de groote naauwkeurigheid van het uitgewerkte Journaal en Grootboek geheel aan zijne medewerking verschuldigd ben.

Dezelfde naauwkeurigheid heerscht tot mijn spijt niet in de paginering noch in de volgorde der §§; zoo moet b. v. op bl. 37 § 46 zijn § 44, op bl. 38 § 49 gelezen worden § 46, zijn er twee § 62, moet op bl. 73 § 60 zijn § 83; had op § 106 moeten volgen § 107, terwijl er ongelukkiger wijze volgt § 99 en daarmede de paragrafering geregeld op het laatstgenoemde getal voortgaat; zoo is eindelijk nog de paginering van bl. 153—160 foutief, en volgt van bl. 161 af weder geregeld. Van enkele kleine afwijkingen in de volgorde der datums van het Rekening-Courantboek zal ik niet spreken, evenmin als van andere schrijf- of drukfouten in namen enz., als van geen invloed op de berekening of boeking zijnde, met uitzondering echter van twee in het Theoretisch gedeelte, namelijk op bl. 44, reg. 13 van onderen, waar staat: voor diverse verkoopen, waarvoor men gelieve te lezen diverse inkoopen, en op bl. 45, reg. 16, 15 en 14 van onderen, waar staat: AAN D, E en F, en waar men het woordje Aan met de daaronder geplaatste aanhalingsteekens gelieve te schrappen. Voor deze en voor al de overige door mij nog niet opgemerkte fouten vraag ik verschooning, en noodig allen uit, die bij de uitwerking van het Praktisch gedeelte van het Werk eenige belangrijke fouten vinden, mij daarvan opgave te doen. Mogt het mij dan over eenige jaren gegeven worden het Handboek voor eenen Zesden druk te herzien, dan zal ik daarvan, voor zooveel zulks mogt blijken noodig te zijn, gaarne een dankbaar gebruik maken.

AMSTERDAM, December 1863. A. VAN OTTERLOO.

INHOUD.

NAAMLIJST VAN H.H. INTEEKENAREN.

A.

Abendrooth, (J. G.) Koopman, Utrecht. 1
Abendrooth, (W. F.) idem idem 1
Agema, (J.) Fabriekant, Dockum. 1
Altmann & Roosenburg, Boekhandelaren, Rotterdam. 4
Altorffer, (J. C. & W.) Boekhandelaar, Middelbnrg. 1
Asperen van der Velde, (C. v.) Boekhandelaar, Haarlem. 1

B.

Baalen & Zonen, (J. van) Boekhandelaren, Rotterdam. 5
Baelde, (A. J.) Controleur, Rotterdam. 1
Banning, (F. B.) Boekhandelaar, Oldenzaal. 1
Bazendijk, (P. M.) Boekhandelaar, Rotterdam. 12
Beeftink, (F. J.) Secretaris der Gemeente Zeist. 1
Beekkerk, (H.) Inspecteur van Registratie, Leeuwarden. 1
Beerendonk, (J.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Behrns, (B.) Boekhandelaar, Franeker. 1
Bekouw & Zn., (J.) Boekhandelaar, Amsterdam. 4
Belle, (G. W. van) Boekhandelaar, Rotterdam. 1
Bellefroid, (R. de) Boekhouder, Haarlem. 1
Bello, (Ph.) Docent aan 't Gymnasium, Deventer. 1
Benthem & Jutting, (van) Boekhandelaren, Middelburg. 2
Berg, (G. C. van den) Middelburg. 1
Bicker Caarten, (A. C.) Rotterdam. 1
Bisschop, (G.) Apothecar, 's Gravenhage. 1
Blanche & Co., (A. F.) Boekhandelaren, Utrecht. 3
Blauw, (J.) Kantoorbediende, Rotterdam. 1
Blok, (A.) Kostschoolhouder, Geertruidenberg. 1
Blom, (A. J.) Boekhandelaar, Culemborg. 2
Boekee, (F.) Boekhandelaar, Dordrecht. 1
Boersma Cubaard, (K. J.) Bolsward. 1
Bohn, (Erven F.) Boekhandelaren, Haarlem. 1
Bolle, (D.) Boekhandelaar, Rotterdam. 16
Boogaard, (P. C.) Rotterdam. 1
Bos, (Anth.) Boekhandelaar, Borculo. 1
Bosch, (G.) Fabriekant, 's Hertogenbosch. 1
Bonman, (J.) Amsterdam. 1
Braat, (P. K.) Boekhandelaar, Dordrecht. 4
Braun, (Johs. W.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Breemen, (H. F. van) Amsterdam. 1
Bremer, (J.) Kampen. 1
Briel, Gz., (A. van den) Boekhandelaar, Rotterdam. 2
Brink, (A. van) Hoofdonderwijzer, 's Gravenhage. 1
Brinkman, (A.) Boekhandelaar, Gouda. 1
Brinkman, (J. H.) Boekhandelaar, Amsterdam. 2
Broese, (J. G.) Boekhandelaar, Utrecht. 1
Broese & C°., Boekhandelaren, Breda. 3
Brouwer, (G.) Boekhandelaar, Deventer. 1
Brummeler, (G. ten) 's Gravenhage. 1
Bruygom, (E.) Boekhouder, Rotterdam. 1
Bruyn, (T. de) Boekhandelaar, Utrecht. 1
Buddingh, (C. A. A.) Boekhandelaar, Rotterdam. 1
Busé, (H. J.) Beambte aan den Centraal-Spoorweg, Utr. 1
Buy, (P. du) Instituteur, Haarlem. 1
Bydendyk, (A.) Rotterdam. 1

C.

Camstra, (D. B.) voor de Vereenig. Nijverh., Leeuwarden. 1
Cittert, (P. van) Boekhandelaar, Haarlem. 4
Cleef, (de Gebr. van) Boekhandelaren, 's Gravenhage. 1
Colenbrander, (B. H.) Boekhandelaar, Zutphen. 1
Cramer, (G.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1

D.

Dalen, (W. H. van) Boekhandelaar, Utrecht. 1
Damen, (A.) Agent en Donane, Roozendaal. 1
Daverveldt, (C.) Amsterdam. 1
Dekker, Jr., (J. G.) Kalligraaf, Amsterdam. 1
Dercksen, (G. J.) Houtkooper, Zutphen. 1
Deuffer Wiel, (G. T.) Amsterdam. 1
Dieten, (P. van) Kantoorbediende, Rotterdam. 1
Dijk & C°., (van) Boekhandelaar, Schiedam. 5
Doesburgh, (S. C. van) Boekhandelaar, Leiden. 1
Dooren, (M. van) Schrijver, Dordrecht. 1
Doorn & Zoon, (C. van) Boekhandelaren, 's Gravenhage. 2
Dormaar, Oosterhont. 1
Dorsten, Jr., (J. A. van) Boekhandelaar, Utrecht. 1
Droogleever Fortuyn, (L.) Boekhouder, Rotterdam. 1
Duyvis, (Jb.) Burgemeester der Gemeente Koog a/d Zaan. 1
Duyvis, (Mr. J. S.) Handelaar, Koog a/d Zaan. 1
Dykerman, (B.) Architect, Breda. 1

E.

Ebbinkhuysen, (C. T.) Boekhouder, Amsterdam. 1
Eekhoff, (W.) Boekhandelaar, Leeuwarden. 2
Eerde, (J. R. van) Boekhandelaar, Winschoten. 1
Egmond, Jr., (J. van) Boekhandelaar, Arnhem. 1
Elsbroek, (J. H. van) Rotterdam. 1
Engels, (P.) Boekhandelaar, Leiden. 4
Enger, (G. F.) Indigoplanter, Djocjocarta. 1
Essen, (W. F. van) Fabriekant, Gouda. 1
Eversz., (J. W.) Boekhandelaar, Zeist. 1

F.

Feenstra, (T. S.) Boekhandelaar, Sneek. 1
Feenstra, (Wed. P. M.) Boekhandelares, Bolsward. 1
Ferares, Jr., (Jacob) 's Hertogenbosch. 1
Fischer, (A.) Boekhandelaar, Utrecht. 1
Fortanier, (G. F.) Instituteur, Hillegom. 1
Fouw, (L. de) Boekhandelaar, Goes. 2
Franke, (J.) Amsterdam. 1
Frentrop, (J. A.) Boekhandelaar, 's Gravenhage. 2

G.

Garde, (H. J. van de) Boekhandelaar, Zalt-Bommel. 1
Geradts & C°., (Joh.) Boekhandelaren, Hilversum. 1
Geveke, J.Gzn., (J. H.) Amsterdam. 1
Giltay, (J.) Boekhandelaar, Dordrecht. 3
Gimberg, (Gebrs.) Boekhandelaren, 's Gravenhage. 6
Gisolf, (G. H.) Rotterdam. 1
Goede, (C. de) Schagerbrug. 1
Goedel, Luitenant Plaatselijk Adjudant, Dordrecht. 1
Golterman, (F. L.) Boekhandelaar, Dordrecht. 1
Grautman, Jr., (W. C.) Amsterdam. 1
Greven, (G. L.) Rotterdam. 1
Greven, (J.) Boekhandelaar, Utrecht. 1
Groll, (H. W.) Cargadoor, Amsterdam. 1
Grolman, (R. E. A.) Utrecht. 1
Guntelmann, (P. H.) Marchand Tailleur, Rotterdam. 1

H.

Haaff, (J. M. van 't) Boekhandelaar, 's Gravenhage. 1
Haan, (H. P. de) Rotterdam. 1
Haan, (W. de) 's Gravenhage. 1
Haanstra, (J. S.) Amsterdam. 1
Haar, (J. W. van der) Boekhandelaar, de Helder. 2
Haas, (Mr. J. de) Schiedam. 1
Haaxman, (D. J.) Rotterdam. 1
Hagedoorn, (F.) Amsterdam. 1
Hagoort, (E.) Middelburg. 1
Hamer, (H.) Zutphen. 1
Hanel, (S.) 's Gravenhage. 1
Hardenberg, (D. H.) Rotterdam. 1
Hartelust, (W.) Instituteur, Ede. 1
Hartogh Heys, (Gebrs.) Delft. 1
Hauer, (H.) Amsterdam. 1
Hayward, (P. J. H.) Ingenieur v. d. Waterstaat, Arnhem. 1
Heimeriks, (J.) Boekhouder, Schiedam. 1
Heintz, (C. A.) Hoofdonderwijzer, Leiden. 1
Helden, (H. A. van) Boekhandelaar, Amsterdam. 4
Helderman, (A.) Rotterdam. 1
Hemel, (J. van den) Utrecht. 1
Hendriks, (H. C.) Oldenzaal. 1
Hendriksen, (Gebrs.) Boekhandelaren, Rotterdam. 4
Hendriksen, (H. T.) Boekhandelaar, Rotterdam. 12
Herschel, (L.) Fabriekant, Rotterdam. 1
Hesse, (P.) Amsterdam. 1
Heteren, (J. H. & G.) Boekhandelaren, Amsterdam. 4
Heusden, (W. C. van) Boekhandel., 's Hertogenbosch. 2
Hey, (J. W. de) Haarlemmermeer. 1
Heyl, (C. J.) Boekhandelaar, Utrecht. 3
Hinderks, (H.) Amsterdam. 1
Hinke, (F. W.) Rotterdam. 1
Hoeftmann, (A. F. G.) Rotterdam. 1
Hoek, (Gebrs. van der) Boekhandelaren, Leiden. 3
Hol, (E. H.) Utrecht. 1
Holle, (L. C.) Kantoorbediende, Amsterdam. 1
Homan, (P) Leeuwarden. 1
Honigh, (J. J.) Boekhandelaar, Schagerbrug. 1
Hooff, (J. D.) Amsterdam. 1
Hooft, (G. B. 't) Boekhandelaar, Rotterdam. 1
Hoog, (P. C.) Boekhandelaar, Rotterdam. 2
Hoogenboom, (A.) Boekhandelaar, Amsterdam. 3
Hoogterp, (P.) Vlashandelaar, Dockum. 1
Hooiberg & Zn., (T.) Boekhandelaren, Leiden. 3
Horst, (van der) Made. 1
Houser, (P. J.) Boekhouder, Rotterdam. 1
Houten, (J. W. van) Wijnkooper, Amsterdam. 1
Houtsma, (S.) Boekhandelaar, Harlingen. 1
Hoyer & Vervoort, Fabriekanten, Leiden. 1
Huisinga, (J.) Onderw. in de Wis- en Zeevaartk., Gron. 1
Hulst & Zn., (Wed. L. van) Boekhandelaren, Amst. 1

I.

Ilsink, (J. A) Deventer. 1
Ivo Opstelten, Instituteur, Utrecht. 1

J.

Jansen, (C.) Kantoorbediende, Utrecht. 1
Jansen, (J. D.) Koopman, Rotterdam. 1
Jansen, (Joh. Wilh.) Chef de Bureau, Amsterdam. 1
Jeckel, (J. C. P.) Alphen a/R. 1
Jordens, (D. J. R.) Zwolle. 1
Juta & C°., (J. C.) Rotterdam. 2

K.

Kamp, (H. W. van der) Boekhandelaar, Groningen. 2
Kante, (A. H.) Boekhandelaar, 's Hertogenbosch. 2
Katwijk, Jr., (P. van) Boekhandelaar, Schiedam. 1
Kemmer, (J. J. H.) Boekhandelaar, Utrecht. 4
Kesteren, (H. J. van) Boekhandelaar, Amsterdam. 5
Kielman, (A.) Boekhandelaar, Veendam. 2
Klazinga, (G. H.) Houtkooper, Lippenhuizen. 1
Knappert, Lz., (A.) Schiedam. 1
Koes, (H. P.) Instituteur, Amsterdam. 1
Kol, (E. H.) Utrecht. 1
Koogh, (W. van der) Dordrecht. 1
Kooiman, (A.) Instituteur, Utrecht. 1
Koot, Az., (A.) Boekhouder, Haarlem. 1
Kop, (J.) Rotterdam. 1
Körnfeldt, (B. C.) Onderwijzer, Rotterdam. 1
Korsse, (G. L.) Leiden. 1
Koster, (Herman) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Koster, (H.) Boekhandelaar, Delft. 2
Kottmann, (M. H.) Goes. 1
Kraan, (J.) Boekhandelaar, Amsterdam. 2
Kraay, (Gebrs.) Boekhandelaren, Amsterdam. 1
Kramers, (H. A.) Boekhandelaar, Rotterdam. 2
Krelage, (F. H. P.) Boekhandelaar, Haarlem. 1
Kroes, (R. J. de) Koopman, Gorinchem. 1
Kruijff, (J. de) Boekhandelaar, Utrecht. 1
Kruger, (A. C. A.) Amsterdam. 1
Kuhne, (B.) Boekhouder, Schiedam. 1

L.

Laan, (H.) Telegraphist, 's Gravenhage. 1
Laan, (W.) Instituteur, Amsterdam. 1
Lange, (M. N. de) Rotterdam. 1
Lange & C°., Boekhandelaren, Batavia. 14
Langen, (T. de) Koopman, Amsterdam. 1
Langenhuysen, (C. L. van) Boekhandelaar, Amsterd. 2
Lankelma, (J. G.) Boekhandelaar, Amsterdam. 3
Leendertz, (J.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Leepel, (H. T.) Boekhandelaar, Amsterdam. 2
Leijenaar, (J.) Rotterdam. 1
Leithuizer, (A.) Hoofdonderwijzer, Amsterdam. 1
Leur, (C. de) Gorinchem. 1
Levert, (J. H.) Soerabaya. 1
Linden, (A. F. van der) Dordrecht. 1
Linden, (Mr. H. O. v. d.) Advocaat en Procureur, Batavia. 1
Lit, (R. R.) Onderwijzer in de Wiskunde, Deventer. 1
Lix-Raaven, (W. G. S.) Batavia. 1
Loman, Jr., (J. C.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Loosjes, (de Erven) Boekhandelaren, Haarlem. 1
Lozanne, (Gezs. de) Boekhandelaressen, Hulst. 1
Ludwig, Nz., (J. N.) Boekhouder, Schiedam. 1
Lutgens, (J.) Secondant, Noorthey. 1

M.

Macdonald, (F. J.) Boekhandelaar, Haarlem. 3
Made, (K. van der) Boekhouder, Dordrecht. 1
Maertens, (L. H.) Koopman, Hulst. 1
Malsen, (K. van) Rotterdam. 1
Man, (P. J. de) Banket- en Koekbakker, Hilversum. 1
Maronier, (P.) Huisonderwijzer, 's Hertogenbosch. 1
Meer, (J. van der) Boekhandelaar, Deventer. 1
Meinesz, (J.) Sloten (Friesland). 1
Melder, (H.) Boekhandelaar, Utrecht. 3
Mercier, (J. P.) Leiden. 1
Mesdag, (T. van) Groningen. 1
Metz, (J.) Rotterdam. 1
Mey, (C. J.) Amsterdam. 1
Miggelbrink, (J. H.) Rotterdam. 1
Mijnssen, (C. J. B.) Amsterdam. 1
Mijs, (D.) Boekhandelaar, Tiel. 1
Moolenijzer, Jrzn., (H.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Moone, Bz., (J.) Boekhandelaar, Delft. 1
Mooy, (H. W.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Morks, Cz., (C.) Boekhandelaar, Dordrecht. 1
Most, Hzn., (A. van der) Schiedam. 1
Muller, (T.) Schiedam. 1
Muré, (G. P. H.) Boekhouder, Schiedam. 1
Muyderman, (J. C.) Zutphen. 1

N.

Naessens, (H. H.) Boekhouder, Schiedam. 1
Nijhoff & Zn., (Is. An.) Boekhandelaren, Arnhem. 2
Niepoort, (A. J. van der) Amsterdam. 1
Noé, (P. J.) Middelburg. 1
Noë, Lz., (C.) Boekhandelaar, Leeuwarden. 1
Nolet & Zoon, Boekhandelaren, Utrecht. 1
Noman & Zn., (Joh.) Boekhandelaren, Zalt-Bommel. 28
Nusteeg, Jr., (T.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Nuveen, (P.) Amsterdam. 1

O.

Offringa, (P.) Groningen. 1
Oldenzeel, Boekhandelaar, Rotterdam. 1
Ophof, (L. J.) Rotterdam. 2
Opvoedingsgesticht, St. Michelgestel. 1
Out, (P.) Boekhandelaar, Koog a/d Zaan. 2
Ouwejan, (A. W.) Utrecht. 1
Overhoff, (F.) Boekhandelaar, 's Gravenhage. 1

P.

Paddenburg, (A. C. F. van) Boekhandelaar, Amsterd. 2
Pasqué, (A. H.) Employé au Chemin de fer de Holl. Belge, Roozendaal. 1
Perrot, (O. W. J. de) Amsterdam. 1
Piek, (G. L.) Steenbakker, Alpen a/R. 1
Pfister, (W. C.) Reeder, Amsterdam. 1
Plas, (A. M. C. van der) Instituteur, Amsterdam. 1
Pickhard, (K. W.) Boekhandelaar, 's Gravenhage. 1
Poelman, (G.) T. Post (Groningen). 1
Prins, (P. C. A.) Schiedam. 1
Putt, (F. L. van der) Rotterdam. 1
Pyttersen, (T.) Predikant, Roordahuizen. 1

R.

Rapmund, J.Lzn., (L.) Boekhouder, Rotterdam. 1
Ravenswaay & Zonen, (M.) Kooplieden, Gorinchem. 1
Reevers, (J. W.) Haarlem. 1
Reterink, (W. A.) Boekhandelaar, Schiedam. 4
Revers, (J. P.) Boekhandelaar, Dordrecht. 2
Reynders, (J.) Kassier, Breda. 1
Rije, (Wed. J. P. van) Boekhandelares, Rotterdam. 5
Rijers, (J.) Kampen. 1
Ris, Hzn., (J.) Schiedam. 1
Robbers, (H. J. J.) Boekhouder, Rotterdam. 1
Robbers, (Jac. G.) Boekhandelaar, Rotterdam. 3
Roelfsema, (H. R.) Boekhandelaar, Groningen. 1
Roermeester, (J.) Timmerman, 's Gravenhage. 1
Roes, (H. P.) Onderwijzer, Amsterdam. 1
Roijaards van den Ham, (Mr. W. J.) Advocaat, Utrecht. 2
Rolff, (A. C.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Rompel, (J. W.) Amsterdam. 1
Roozeboom, (A.) 's Hertogenbosch. 1
Rueb, Jr., (G.) Rotterdam. 1

S.

Sanders, (G. G.) Boekhandelaar, Doetinchem. 1
Santen, (J. van) Dordrecht. 1
Schaafsma, (A.) Boekhandelaar, Dockum. 2
Schalekamp, van de Grampel & Bakker, Boekhandelaren, Amsterdam. 1
Schalk, (A. J. van der) Lithograaph, Rotterdam. 1
Scheltema, (J. H.) Boekhandelaar, Amsterdam. 15
Schmid, (L. F. J. A.) Breda. 1
Scholtens, (A. L.) Boekhandelaar, Groningen. 1
Schoonheyt, (E. J.) Secretaris, Roozendaal. 1
Schoonheyt, (F. J.) Roozendaal. 1
Schoonman, (J.) Boekhandelaar, Zutphen. 1
Schorn, Jr., (P.) Boekhandelaar, Amsterdam. 1
Schortemeijer, (W.) Boekhouder, Rotterdam. 1
Schreuder & van Baak, Boekhandelaren, Leijden. 1
Schwiep, (J. C.) Commissionair, Amsterdam. 1
Sinkel, (Mr. A. A. J. C.) Advocaat, Arnhem. 1
Sitter, (Mr. A. J. de) Notaris, Winschoten. 1
Sloot, (W. van der) Boekhandelaar, Venlo. 1
Smits, Gz., (H.) Utrecht. 1
Sommeling, (G.) Hulponderwijzer, Amsterdam. 1
Spaan, (W.) Hoofdonderwijzer, Kortenhoef. 1
Spanjersberg, (B. M.) Boekhandelaar, Rotterdam. 2
Spoor, (W. A.) Boekhouder, Culemborg. 1
Steensma, (S.) Harlingen. 1
Steinhauser, (A.) Amsterdam. 1
Stenfert Kroese, (W. H.) Boekhandelaar, Arnhem. 1
Stockum, (W. P. van) Boekhandelaar, 's Gravenhage. 7
Stoeller, (W. L.) Boekhandelaar, Rotterdam. 2
Stokhuysen, (W.) Boekhandelaar, Gorinchem. 2
Stolk, (Gebrs.) Steenfabriekanten, Druten. 1
Storm Lotz, (D. J. P.) Boekhandelaar, Rotterdam. 1
Stroeve, (B.) Apotheker, Amsterdam. 1
Struyck, (D.) Reiziger, Rotterdam. 1
Suringar, (Hugo), Boekhandelaar, Leeuwarden. 1
Suykerbuyk, (J.) Boekhandelaar, Roozendaal. 7
Syberden, Dz., (D.) Instituteur, Amsterdam. 1
Sythoff, (A. W.) Boekhandelaar, Leiden. 1

T.

Taunay, (J. P.) Bloemendaal. 1
Teetgen, (D. H.) Amsterdam. 1
Terveen & Zn., (J. G. van) Boekhandelaren, Utrecht. 1
Thelen, (Th. C. A.) Dordrecht. 1
Thieme & Co., (W. J.) Boekhandelaren, Zutphen. 1
Thierry & Mensing, (Erven) Boekhandel., 's Gravenh. 2
Timmerman, (J. F.) Amsterdam. 1
Tjeenk Willink, (H. A.) Boekhandelaar, Arnhem. 2
Tjeenk Willink, (W. E. J.) Boekhandelaar, Zwolle. 2
Tollenaar, (H.) Amsterdam. 1
Tombe, (A. A. des) Kapitein v. h. Regiment Grenadiers en Jagers, 's Gravenhage. 1

V.

Valk, (M.) Rotterdam. 1
Valkenburgh, (C. L.) Rotterdam. 1
Vange, (H. J. van der) Kampen. 1
Veen Oomkens, (A. v. d.) Boekhandel., Wageningen. 1
Veenstra, (K.) Amsterdam. 1
Velzen, Jr., (S. van) Boekhandelaar, Kampen. 2
Ven, (Dr. E. van der) Docent aan h. Gymnasium, Leiden. 1
Verbruggen & van Duym, Boekhandelaren, Rotterdam. 1
Verhoeven, (L. J.) Boekhandelaar, 's Gravenhage. 2
Verhoeven, (P. N.) Boekhandelaar, 's Hertogenbosch. 1
Verkerk, Jr., (J. A.) Utrecht. 1
Verkerk, L.Czn., (M.) Kantoorbediende, Culemborg. 1
Vermeulen, (Herm.) Notaris, Zalt-Bommel. 1
Verschuir, (J.) Boekhandelaar, Groningen. 2
Versfeldt, (A. W.) Kantoorbediende, Rotterdam. 1
Vieweg & Zn., (C. A.) Boekhandelaren, Nijmegen. 1
Visser, (M. J.) Boekhandelaar, 's Gravenhage. 1
Vogelensank, (R.) Boekhandelaar, Gouda. 1
Voogt, (G. G.) Boekhandelaar, Breda. 3
Vreeswijk, (J. van) Kantoorbediende, Utrecht. 1
Vrickx, (J. M.) Amsterdam. 1
Vries, (W. de) Groningen. 1
Vries, (W. M. de) Boekhandelaar, Gorinchem. 1
Vroom, (M. A.) Zwolle. 1

W.

Wal, (P. A. J. van der) Amsterdam. 1
Waning Bolt, (P. B. van) Boekhandelaar, Amsterdam. 7
Wansleven, (W. C.) Boekhandelaar, Zutphen. 2
Weelden en Mingelen, (van) Boekhandelaren, 's Gravenhage. 1
Wenk, (W.) Boekhandelaar, Rotterdam. 1
Werkhoven, (F. G. A. J. van) Boekhandelaar, Alphen. 2
Westerman & Zn., (M.) Boekhandelaren, Amsterdam. 1
Wenstenrath, Onderwijzer, Venlo. 1
Wiemans, (J. G. C.) 's Gravenhage. 1
Wigman, (H. W.) Batavia. 1
Wijbrands, (M.) Kantoorbediende, Amsterdam. 1
Wijsmuller, (W. J.) Boekhandelaar, Amsterdam. 2
Wijt & Znn., (M.) Boekhandelaren, Rotterdam. 2
Willemsen, (J. A.) Boekhandelaar, Zutphen. 1
Winsum, (J. van) Breda. 1
Winter, (J. F.) Kantoorbediende, Rotterdam. 1
Wolters, (G.) Rotterdam. 1
Wolters, (J. B.) Boekhandelaar, Groningen. 1

Z.

Zeper, Dzn., (P.) Notaris, Leeuwarden. 1

EERSTE HOOFDSTUK.

HET BOEKHOUDEN IN HET ALGEMEEN; — HET KOOPMANSBOEKHOUDEN IN HET BIJZONDER; — ALGEMEENE GRONDBEGINSELEN.

§ 1.

Verdeeling van het Boekhouden in twee hoofdsoorten.

Er bestaat tweederlei soort van Boekhouden:

1. Het Eenvoudig en
2. Het Italiaansch of Koopmans-Boekhouden, ook wel het Dubbel-Boekhouden genaamd.

§ 2.

Het Eenvoudig Boekhouden.

Het eenvoudig Boekhouden strekt zich enkel uit tot de voorstelling der betrekkingen, waarin men staat tot de personen met welke men Handel drijft; met andere woorden, het behelst eene min of meer ordelijke aanteekening van hetgeen men van anderen te vorderen heeft en aan anderen schuldig is, zonder daarbij in aanmerking te nemen, welke verandering daardoor een ander deel van onze bezitting lijdt. Niemand, wiens zaken van eenige uitgebreidheid zijn, kan het verkieslijk achten, zich van deze manier van Boekhouden te bedienen, daar zij niet van onvolledigheid en gebrek is vrij te pleiten, en hem niets van den gang en stand zijner zaken te aanschouwen geeft. Wel tracht men zich hieromtrent schadeloos te stellen door het opmaken van eenen Jaarlijkschen Inventaris, en het vergelijken van den laatsten met den voorgaanden, om daaruit den staat zijner zaken, en haren vooruit- of teruggang te ontdekken, doch dit biedt op zijn hoogst een algemeen en oppervlakkig overzigt aan, en laat de billijke weetgierigheid omtrent een aantal veranderingen in, — en wetenswaardige bijzonderheden van — onzen handel ten eenemale onbevredigd.

Voor Kooplieden echter, wier zaken weinig uitgebreid zijn, zoo als voor Kleinhandelaars en Winkeliers in grootere of kleinere steden, alsmede voor Fabriekanten en Landbouwers is het voldoende en zeer geschikt, en het is daarom dan ook, dat na de behandeling van het Dubbel of Italiaansch Boekhouden, in het achter dit werk geplaatste Aanhangsel enkele aanwijzingen voor het Enkel of Eenvoudig Boekhouden gegeven zijn.

§ 3.

Het Koopmans-Boekhouden in het algemeen.

Hoe meer eene zaak aan het doel beantwoordt, hetwelk men zich daarmede voorstelt, des te meer aanspraak op volkomenheid mag men daaraan toekennen. Die vol-

komenheid bezit het Italiaansch of Koopmans-Boekhouden in den hoogsten graad, daar het op zulke hoogst eenvoudige, maar tevens onomstootbare, grondregelen gebouwd is, dat het zonder tegenspraak immer eene voorname plaats in de rij der nuttigste wetenschappen bekleeden zal. Welk doel toch stelt men zich daarbij voor? Dit: Men verlangt niet slechts te weten, van welke personen en hoeveel men heeft te vorderen, en aan wie, en welke sommen men schuldig is; men vergenoegt zich niet alleen met te onderzoeken, in hoeverre ons vermogen na een zeker tijdsverloop is toe- of afgenomen, maar men begeert ook te weten *van welk eenen aard deze vermeerdering of vermindering is*. In dit opzigt kan ons het Eenvoudig Boekhouden niet bevredigen; dit toch biedt, gelijk wij in de voorgaande § gezien hebben, slechts algemeene, en ten aanzien der nauwkeurigheid onzekere uitkomsten aan, maar het Italiaansch Boekhouden beantwoordt ten volle aan het voorgestelde doel, door ons de vermeerdering of vermindering onzer bezitting niet slechts *in het algemeen*, maar ook in hare *bestanddeelen* op het zekerst te doen kennen. Bij eene volledige voorstelling van de rekeningen der personen, met welke wij in handelsbetrekkingen staan, omvat het al de gedeelten onzer bezitting, en geene beweging of verandering kan er in eenig deel daarvan plaats hebben, of het geeft daaromtrent de duidelijkste aanwijzing. En waardoor verkrijgt nu het Italiaansch Boekhouden deze volkomenheid? Terwijl het Eenvoudig Boekhouden slechts over personen gaat, heeft het Italiaansch Boekhouden met *personen* en met *zaken* tevens te doen. Er worden daarin, behalve aan personen, ook aan de verschillende voorwerpen, die de bezitting van den Koopman uitmaken, rekeningen gegeven. — Men geeft aan die rekeningen van *zaken* opschriften, welke ons personen voorstellen of vertegenwoordigen, die deze voorwerpen in onze plaats beheeren, en behandelt die in het algemeen ook, zoo als rekeningen van personen. Zoo wordt, b. v. voor het geld, hetwelk de Koopman bezit, eene rekening geopend onder de benaming: Kassa en stelt zich bij deze rekening een persoon voor, die over den ontvang en de uitgaaf rekening en verantwoording moet houden; — zoo ook verkrijgen de Koopmanschappen eene rekening, onder de benaming Koopmanschappen, en ligtelijk stelt men zich hierbij een' Magazijnmeester voor, die de ontvangst en aflevering der Goederen aan den Koopman moet verantwoorden. — Dit weinige zal wel genoeg zijn om aanvankelijk eenig denkbeeld omtrent deze wijze van behandeling op te vatten, en het hier gezegde moet beschouwd worden als de *allereerste grondslag* van het Italiaansch Boekhouden, als de kiem, waaruit alle volgende regelen hunnen oorsprong ontleenen, gelijk in het vervolg breeder zal ontwikkeld worden. — Nog eens: Het Italiaansch Boekhouden breidt zich over alle takken van de bezitting en het bedrijf des Handelaars uit. Even gelijk men bij het aanschouwen van eene goed geteekende kaart of den platten grond eener stad een duidelijk overzigt verkrijgt van de oppervlakte en verdeeling van het land of de plaats, die zij ons voorstelt, schoon wij er nimmer tegenwoordig waren, zoo ook legt het Italiaansch Boekhouden ons, als het ware, een zinnelijk tafereel voor oogen van den geheelen toestand en omvang onzer zaken.

§ 4.

Algemeene grondregelen.

Volgens het beredeneerde in § 3, worden er in het Italiaansch Boekhouden niet enkel aan personen, maar ook aan levenlooze voorwerpen rekeningen gegeven, die als zoovele levende personen beschouwd worden, welke den Koopman, zoowel voor zijne bezitting in het algemeen, als voor ieder deel daarvan in het bijzonder, vertegenwoordigen; van

wien hij *ontvangt* en aan wien hij *geeft*, en die dus *gedebiteerd* of *gecrediteerd* moeten worden. Deze inrigting is de *allereerste grondslag* dezer wetenschap, en dit is zij in de daad, want daaruit vloeit de voorname kenmerkende eigenschap van het Italiaansch Boekhouden voort, namelijk, dat iedere handeling of post *dubbel* geboekt moet worden. Dat zulks uit den aard dezer inrigting van zelf voortvloeit, zal weldra kennelijk worden. Moet de Koopman in zijne boeken een volledig tafereel aanschouwen, niet slechts van zijne bezitting in het algemeen, maar ook van al hare deelen in het bijzonder, alsmede van al de veranderingen, die er telkens in ieder deel zijner bezitting voorvallen, met één woord, van al zijne zaken; — wordt hem het daarstellen van een zoodanig tafereel alleen mogelijk gemaakt door aan ieder dier voorwerpen eene rekening te geven, en zich onder deze een levend persoon voor te stellen, met wien hij handelt, en die aan hem rekening en verantwoording van zijn bedrijf geven moet; — zoo volgt noodwendig, dat iedere handeling met personen, waaruit een Debet of Credit voortspruit, in aanraking komen moet met die onpersoonlijke rekeningen, welke het een of ander deel der bezitting van den Koopman voorstellen, want bij iedere handeling met personen ondergaat die bezitting, hetzij enkel *quantitatief* of ook *qualitatief* eene verandering, welke behoort aangeteekend te worden, indien het eenmaal ontworpen tafereel ons voortdurend de beschouwing van iedere beweging of verandering in onzen Handel zal kunnen aanbieden. Mogt deze redenering nog niet duidelijk genoeg zijn, men bedenke dan, dat wanneer de persoon A Credit moet worden wegens eenen inkoop bij hem gedaan, de gekochte Goederen door den Magazijnmeester *Koopmanschappen* (zie § 3) ontvangen worden, en die rekening dus natuurlijk de tegenovergestelde Debiteur moet zijn van den Crediteur of Verkooper A. — Betaalt men naderhand aan A, hetgeen hij voor gemelden inkoop te vorderen heeft, en waarvoor hij dus tot zoo lang Credit bleef, dan wordt hij voor die betaling gedebiteerd, en zijne rekening daardoor tot sluiting gebragt. Maar er wordt hierbij geld door den Koopman gegeven, en voor het geld is eene afzonderlijke rekening in het boek geopend, *Kassa* genoemd, die als een levend persoon, b. v. een Kassier, wordt aangemerkt. — Van alle ontvangst en uitgaaf van gelden behoort op die rekening eene nauwkeurige aanteekening te geschieden, en hoe kan het dan anders of men moet, wanneer men A voor de betaling aan hem gedaan, debiteert, de Kasrekening voor dat uitgegeven geld als een Crediteur stellen? — Nog een ander voorbeeld tot opheldering. — Men kan aan iemand eenige Goederen verkoopen, en daarvoor dadelijk bij de levering het bedrag in specie ontvangen. Alsdan kan de persoon aan wien men verkocht heeft geheel buiten boeking blijven, indien men althans geene overtolligheid begaan wil; want op hetzelfde oogenblik, dat men hem voor den verkoop debiteerde, zou men hem voor de betaling moeten crediteren, en eene rekening die sluit, of aan beide zijden even groot is, is zoo goed als of zij niet bestaat. Toch heeft er eene verandering in een tweetal deelen van des Koopmans bezitting plaats gehad; er zijn Goederen afgeleverd of uitgegeven, en er is geld daarvoor in de plaats ontvangen. Van beiden, zoowel van Goederen als van geld, zijn er rekeningen in het boek, waarop alle plaatshebbende veranderingen moeten aangeteekend worden; die zaak moet dus tusschen den denkbeeldigen Magazijnmeester *Koopmanschappen*, en den imaginairen Kassier *Kassa* afgedaan en geboekt worden, en hoe anders dan, dat de *Kassa* als ontvangende gedebiteerd, en de *Koopmanschappen*, als uitgevende gecrediteerd worden? Immers toen in het eerstgenoemde voorbeeld, bij den vermelden inkoop, de verkooper A natuurlijk *Credit* werd, waren de *Koopmanschappen* van zelf, als ontvangende, de tegenovergestelde *Debiteur*, en hoe kan het dan anders, nu er van die *Koopmanschappen* verkocht en afgeleverd worden, dan dat de *Rekening-*

Koopmanschappen daarvoor Credit wordt? Die Magazijnmeester toch behoort verantwoording te doen van al de Goederen, die hij ontvangt en aflevert; indien hij nu die alle, welke in het pakhuis komen, op de linker of *Debet*-zijde aanteekent, zoo moet hij die, welke verkocht worden, op de tegenovergestelde regter- of *Credit*-zijde brengen, want eerst na dit verrigt te hebben, kan hij door vergelijking en aftrekking der Credit- van de Debet-zijde aantoonen, welke Goederen hij nog onverkocht in zijn magazijn heeft. Met minder omslag van woorden zouden wij het hier beredeneerde hebben kunnen voordragen, doch overtuigd van het belang, dat de allereerste grondstellingen van het Boekhouden, ook door den minstvatbare begrepen worden, meenden wij hierbij zoo uitvoerig te moeten stilstaan. Een ieder trekke nu uit het gezegde het besluit, dat elke post in het Italiaansch Boekhouden *dubbel* moet geboekt worden, of, met andere woorden, dat er geen Debiteur kan zijn, of er staat tevens een of meerder Crediteuren tegen over, en omgekeerd. Van hier dat het Koopmans-Boekhouden, dat naar het land van waar het aan het overige Europa bekend geworden is, het *Italiaansche* heet, naar deze zijne hoofdeigenschap *het dubbel Boekhouden* genoemd wordt. (*Tenue des livres en double partie. — Bookkeeping by double entry.*)

§ 5.

Debiteur en Crediteur.

Op de stelling, welke in de voorgaande § breedvoerig en duidelijk betoogd is, heeft men dezen algemeenen hoofdregel gebouwd:
De persoon die ONTVANGT, *of de rekening van het voorwerp, dat men* ONTVANGT, *moet* GEDEBITEERD *en de persoon die* GEEFT, *of de rekening van het voorwerp, dat men* UITGEEFT *of* LEVERT, *moet* GECREDITEERD *worden;* de eerste wordt dus Debiteur, de tweede Crediteur genoemd. (1) De juistheid dezer stelling kan niet betwijfeld worden, als men slechts in aanmerking neemt, dat niemand eene zekere som schuldig of *Debet* kan worden, tenzij hij de waarde daarvan *ontvangen* heeft; en dat niemand eene som van ons moet hebben, of *Credit* zijn kan, tenzij hij ons de waarde daarvan, waarin het ook besta, *gegeven* of *geleverd* hebbe. — Dit is de hoeksteen waarop het gansche gebouw van het *dubbel* Boekhouden rust; de spil waarom ieder post zich beweegt; het middelpunt waarin zich al het wetenschappelijke dezer kunst vereenigt; want wat toch is de Handel in al zijn bedrijf anders, dan een gedurig ontvangen en geven — geven en ontvangen in allerlei gedaanten en vormen? wat anders dan eene voortgaande beweging en verandering in de bestanddeelen der bezitting van den Koopman, tot welker duidelijke en onderscheidene aanschouwing de beschrevene *dubbele* boeking alleenlijk leiden kan? Men begrijpt nu ligtelijk, dat het wèl kennen en onderscheiden van den waren Debiteur en Crediteur in iederen post, de hoofdzaak is, waarop het aankomt. Indien men zich dus tot het boeken van eenen post zet, is het eerste, dat men te onderzoeken heeft, wie de persoon is, die de som *ontvangt*, welke men boeken moet, ten einde hem daarvoor te kunnen *debiteren*, en wie het is, die deze zelfde som *geeft*, ten einde hem daarvoor te kunnen *crediteren;* of, welk het voorwerp is, dat men *ontvangt*, of dat men zelf *levert*, ten einde die rekening, welke voor die soort van voorwerpen in het boek geopend is, te kunnen debiteren of crediteren. Na dit voorname is al het overige van eenen post slechts eene duidelijke en eenvoudige beschrijving van de zaak, welke men te boek stelt.

§ 6.

Voordeelen der dubbele Methode van Boekhouden.

Behalve de voorstelling van den geheelen omvang der zaken, die voor den Koopman uit de beoefening van het Italiaansch Boekhouden voortvloeit, — gelijk de beschouwing van zijne hoofdeigenschap en algemeenen grondregel, § 4 en 5, heeft doen zien — zijn er aan deze inrigting nog een tweetal belangrijke gevolgen verbonden, die haar niet weinig aanbevelen. Zij strekt 1°. tot een volkomen waarborg voor de juistheid der boeking, daar er volgens deze geen begaan abuis kan verholen blijven, en 2°. toont zij ons de gemaakte winsten of geledene verliezen in de bijzonderheden en op het naauwkeurigst aan. Wat het eerste betreft, zoo is dit duidelijk als men slechts bedenkt, dat iedere zaak op zich zelve, *dubbel* geboekt wordende, zoo in *Debet* als *Credit*, het bedrag dus aan beide zijden even groot moeten zijn; en even als ten aanzien van iederen enkelen post, geldt dit ook ten opzigte van al de posten bij elkander genomen. Het kan dus niet anders of, bij eene algemeene optelling van het boek, moeten de uitkomsten aan wederzijden in een volkomen evenwigt staan, en wordt dit zoo bevonden, dan strekt het ten bewijze dat de boeking in orde geschied is, terwijl het geringste verschil in de hoeveelheid dezer uitkomsten, het blijk is van een of meer begane abuizen. — Wat de tweede der genoemde bijzonderheden aangaat, de kennis namelijk der gemaakte winsten of geledene verliezen, deze verkrijgt men bij het jaarlijks opmaken en afsluiten der boeken, waarover het hier de plaats nog niet is te handelen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

A. DE VERSCHILLENDE REKENINGEN EN HAAR GEBRUIK.

---

§ 7.

Verdeeling in twee hoofdsoorten.

Daar men in het Italiaansch of Dubbel Boekhouden, gelijk wij gezien hebben, niet alleen aan personen, maar ook aan levenlooze voorwerpen rekeningen geeft, zoo verdeelt men deze in *a*) *Persoonlijke*, en *b*) *Onpersoonlijke* rekeningen, welker afzonderlijke behandeling, met al wat tot haar gebruik behoort, ons een ruim veld van beschouwing aanbiedt.

NB. Niet door eene bloote lectuur van hetgeen omtrent de genoemde onderwerpen hier volgen zal, kan men het bedoelde nut trekken; integendeel, wanneer men dit werk, buiten eene werkelijke beoefening, als in éénen adem, achtereenvolgende wilde aflezen, zoude men, wegens de velerlei zaken, die er in voorkomen, eerder duizelig worden en in verwarring komen, dan tot regt begrip er van geraken. Indien men een wezenlijk nut uit dit werk trekken wil, zoo ga men — na zich de tot dus ver beredeneerde algemeene grondregelen eigen gemaakt en na alvorens de §§ over het Journaal en Grootboek gelezen te hebben, — dadelijk tot de uitwerking van het hierachter geplaatste Memoriaal over, en raadplege dan telkenreize hetgeen in het nu volgend theoretisch gedeelte van dit werk, tot opheldering daarvan gezegd wordt. Om dit met gemak te kunnen doen, is bij iederen post in het Memoriaal het getalmerk der paragraven aangewezen, alwaar men, tot regt verstand van zulk een post, de noodige inlichting bekomen kan.

§ 8.

Nadere verdeeling van de eerste soort van rekeningen.

De Persoonlijke rekeningen kunnen verdeeld worden in:

1. Enkele, } rekeningen.
2. Verzamel- of Collectieve }

§ 9.

De enkele persoonlijke rekeningen.

Men opent eene rekening voor een persoon, door in het Grootboek eene geheele bladzijde of een gedeelte daarvan voor hem te bestemmen, al naarmate men denkt vele

of weinige zaken met hem te doen. Men verstaat door ééne bladzijde de beide zijden van het boek, zoo als het opengeslagen ligt. Men schrijft den naam van den persoon in het midden; de linkerzijde dient om hem daarop voor al hetgeen hij schuldig wordt, te debiteren, en de regterzijde om hem voor al wat hij van ons te vorderen krijgt, te crediteren. Dit voorloopig in het oog houdende, hetwelk bij de opzettelijke behandeling van het Groot- of Schuldboek nader blijken zal, is de tegenwoordige afdeeling meer bijzonder geschikt om aan te toonen, dat één en denzelfden persoon dikwijls verschillende rekeningen kunnen gegeven worden. De gevallen, waarin dit plaats heeft, zijn van onderscheiden aard. Eenige daarvan volgen hier.

a.) Wanneer men aan iemand voor een' bepaalden tijd gelden op interest of à déposito geeft, tegen eene bekentenis of onderhandsche obligatie, is men gewoon zulk eene zaak niet op de gewone rekening, die zoodanig persoon wegens handelszaken in het boek heeft, te brengen, maar daarvoor eene afzonderlijke rekening te openen, onder den titel: *N. N. zijne rekening à déposito.*

b.) Indien men met een buitenlandsch vriend, behalve Handel, veel in Wisselzaken doet, door hem, b. v. vreemde Wisselbrieven over te maken, met oogmerk om daarvoor retouren in binnenlandsch of ander papier van hem te ontvangen, zoo kan men, des verkiezende, deze soort van de andere afscheiden, door eene afzonderlijke rekening daarvoor te openen, die men het opschrift geven kan: *N. N. mijne Rekening.*

c.) Wanneer men, om redenen verkiezen mogt, sommige zaken van een' bijzonderen aard, die men met iemand doet, van zijne gewone rekening af te zonderen, onderscheidt men zoodanig eene rekening van de gewone, alleenlijk door de benoeming *N. N. rekening* B.

De genoemde voorbeelden, die nog met andere zouden kunnen vermeerderd worden, mogen, voor een deel althans, enkel van verkiezing afhangen; ééne bijzonderheid echter nog, moet echter als volstrekt noodzakelijk vermeld worden. Zij bestaat hierin:

d.) Dat men aan buitenlandsche vrienden vaak twee onderscheidene rekeningen in het Grootboek geven kan en moet; de eene onder de benaming *N. N. zijne rekening*, of *hunne rekening:* bij verkorting z/r en h/r, en de andere *mijne rekening*, of *onze rekening;* bij verkorting m/r of o/r. Op de eerstgenoemde wordt alles gebragt, wat wij voor die vrienden inkoopen, verkoopen en verrigten, met één woord, alles waarvan zij de waarde in Nederlandsch geld aan ons moeten voldoen of van ons ontvangen; op de andere rekening brengt men alles, hetgeen zij voor ons in- of verkoopen, enz., en waarvan men de waarde in vreemde munt met hen te verrekenen heeft. Men behoort derhalve op zulke rekeningen, m/r of o/r mede naauwkeurig de vreemde specie aan te teekenen; deze toch maakt er de hoofdzaak van uit, en tot dat einde haalt men aan wederzijden nog drie binnenlijnen, vóór de roode lijnen, en plaatst daartusschen de vreemde specie, met vermelding van den koers; (zie onder anderen, Grootboek F°. 11.) — Dit beredeneerde kan op zich-zelven reeds volstaan, om te leeren onderscheiden, op welke van beide deze rekeningen eene transactie, met een buitenlandschen vriend moet geboekt worden; doch daar men het soms nog niet geheel begrijpen mogt, waarom men deze tweederlei rekeningen voor buitenlandsche vrienden behoort te bezigen, willen wij dit nog met een voorbeeld ophelderen. — Wanneer men met iemand binnen's lands Handel drijft, kunnen die zaken alle op één en dezelfde rekening geboekt worden, omdat alles in dezelfde munt berekend is, maar dit is niet alzoo met een' buitenlander. Stel eens: Wij hebben aan A te Londen eene Factuur gezonden, ten bedrage van *ƒ* 1200, voor welk beloop wij tegen den koers van *ƒ* 12 per £ st. een Wissel op hem trekken van

£ 100 sterling; — indien nu de koers op *ƒ* 12,10 stond, zoude onze Traite, om de gemelde *ƒ* 1200 te kunnen bekomen, £ 99. 3/6. sterling bedragen, en ware de koers *ƒ* 11,90, dan zoude er £ 100. 16/10. st. uit voortkomen. Daar wij nu, hoe verschillend de Wisselkoers ook zijn moge, voor onze Traite altijd de ronde som van *ƒ* 1200 ontvangen, zoo kan die hoogere of lagere stand des Wissels voor onzen vriend te Londen alleen voordeelig of schadelijk zijn, omdat hij, gelijk wij zagen, tot betaling van die *ƒ* 1200 — meerder of minder specie, moet tellen, naarmate de koers, waarvoor op hem getrokken is, hooger of lager was. Bezien wij nu de zaak van eene andere zijde: Stel dat wij aan denzelfden vriend eenige Goederen besteld hebben, waarvan hij ons eene Factuur zendt, ten bedrage van £ 100 st. Om hem die te voldoen, koopen wij een Wisselbrief op London van dezelfde som, doch nu kunnen door den hoogeren of lageren stand van den Wisselkoers deze £ 100 st. ons meerder of minder Nederlandsch Courant kosten, hetwelk eeniglijk een voordeel of schade voor ons is, waarmede onze buitenlandsche vriend niets te maken heeft, daar deze met de aan hem geremitteerde £ 100 st. geheel voldaan is. Men begrijpt nu ligtelijk, dat in de buitenlijnen van zoodanig eene rekening, m/r of o/r, door de telkens afwisselende koersen, een verschil tusschen het Debet en Credit van het Nederlandsche geld kan plaats hebben, ofschoon het bedrag der vreemde specie in de binnenlijnen over en weder sluit of gelijk is, hetwelk dan, zoo als gezegd is, eene Winst of Verlies voor ons is, omtrent welker afsluiting ter behoorlijker plaats zal gehandeld worden. — Wij hebben met opzet zoolang hierbij verwijld, omdat de ondervinding leert, dat vele leerlingen moeite hebben, om zich van deze zaak een juist begrip te vormen, ofschoon iemand, die met kantoorzaken vertrouwd is, dit onderscheid, ook zonder kennis van het Boekhouden, gemakkelijk vat. Men kan dus de zaken, over en weder met buitenlandsche vrienden gedreven, wegens het verschil der Valuta, niet op één en dezelfde rekening boeken, maar geve bij elken post zorgvuldig acht op welke van de beide genoemde rekeningen hij behoort, en, — daarbij, vergete men nimmer, bij het debiteren of crediteren van een buitenlandschen vriend, achter zijn naam, ter onderscheiding, het teeken z/r of m/r — h/r of o/r te stellen. Ook dit is misschien niet overtollig hier nog bij te voegen: De geoefendste Boekhouder, indien hij slechts tot het houden der hoofdboeken (*Journaal* en *Grootboek*) op een kantoor werkzaam is, is niet in staat te beoordeelen, welke van een der beide rekeningen z/r of m/r hij te Debiteren of Crediteren heeft, ten zij de gestelde post in het *Memoriaal* zoo duidelijk omschreven is, dat de aard der te boeken transactie daardoor terstond in het oog valt. *Dit ter waarschuwing voor enkele Memoriaalhouders.*

§ 10.

De Verzamel-of Collectieve Rekeningen van Personen.

Het hoofddoel dezer soort van rekeningen is te vermijden, dat het Grootboek, door aan ieder persoon een hoofd of rekening daarin te geven, te spoedig vol worde. Met voorbijgang van andere manieren, waarop bij sommigen die rekeningen gehouden worden, bepalen wij ons alleen tot de beschrijving der wijze bij de voornaamste Kantoren in gebruik.

Men opent eene rekening onder den titel: *Diverse Debiteuren* en eene onder dien van *Diverse Crediteuren*, en boekt daarop alle Inkoopen en Verkoopen, die men gewoonlijk door Makelaars sluit, en waarvan de personen geene vaste kalanten zijn, welke eene doorgaande loopende rekening hebben. Na het overdragen eener maand,

stipt men over en weder met een potlood, de door wederzijdsche ontvangst of betaling afgeloopene posten aan, en kan dusdoende bij de jaarlijksche afsluiting der boeken, ligtelijk het *specifieke* saldo der rekening vinden.

Volgens de boven gegevene beschrijving, vindt men alles wat op die beide rekeningen behoort, in het Grootboek zelf geheel afgehandeld, doch op niet weinige kantoren heeft de gewoonte plaats van daarop, bij verkorting, slechts de *totalen* eener maand uit het Journaal over te dragen, terwijl men alsdan ook in het *Rekening-Courant Boek* eene rekening van *Diverse Debiteuren* en *Diverse Crediteuren* opent, om ze aldaar gespecificeerd te boeken.

§ 11.

De Onpersoonlijke rekeningen in het algemeen, en hare verdeeling.

De Onpersoonlijke rekeningen kunnen verdeeld worden in twee soorten, te weten:

1. *Hoofdrekeningen*
2. *Toevallige rekeningen.*

Wij zullen eerst over de reden dezer onderscheiding spreken; hierop eene algemeene opgave laten volgen, welke rekeningen tot ieder dezer soorten kunnen gebragt worden; voorts bij elk dezer in het bijzonder stil staan, en het gebruik als ook de behandeling er van met de meeste duidelijkheid voorstellen.

§ 12.

Onderscheiding der rekeningen.

De voorwerpen, tot welke de werkzaamheden eens Koopmans voornamelijk betrekking hebben, en die in iederen Handel, hoe uitgebreid of hoe klein hij wezen moge, hoofdzaak zijn, en nimmer kunnen gemist worden, zijn:

a.) Geld, bestaande in werkelijke specie van zilver, of in Bankbiljetten, Kassiersbriefjes, Muntbiljetten, en in sommige plaatsen Coupons, welke als klinkende munt beschouwd worden. Dit staat hier op den voorgrond, omdat gelijk het spreekwoord zegt: *het geld de ziel is van den Handel.* Zal nu dit onmisbare hoofdmiddel om Handel te kunnen drijven voordeel aanbrengen, zoo moet het worden omgezet, met andere woorden, er moeten zaken mede gedaan worden. De voorwerpen waarmede deze zaken gedaan worden, of die omzetting van het geld plaats heeft, zijn noodzakelijk *b.*) Koopmanschappen. Ten einde dit onderling verkeer in den Handel, voornamelijk met andere landen gemakkelijk te maken, heeft men *Wisselbrieven* uitgevonden, welke men, ter naauwkeurige onderscheiding in de Boekhouding, in twee hoofdsoorten verdeelen kan: 1°. in Wisselbrieven waarvoor men geld betaalt. *c.*) Traites; en 2°. in Wisselbrieven waarvoor men ontvangt. *d.*) Remises. — Bij gevolg zijn *Geld*, *Koopmanschappen*, *Traites* en *Remises* de hoofdbestanddeelen, waarin voornamelijk de bezitting eens Koopmans bestaat, en het einddoel, hetwelk hij zich met al de bewegingen en veranderingen, welke daarin plaats hebben, voorstelt, is *e.*) Winst.

§ 13.

Hoofdrekeningen.

Ten einde omtrent de hier boven opgegevene vijf voorwerpen een juist overzigt te heben, verbeelde men zich onder deze benamingen even zoo vele onderscheidene levende personen, aan wie men het beheer van iedere zaak afzonderlijk toevertrouwt, en er komen, dien ten gevolge, de volgende rekeningen voor:

1. Kassa-rekening.
2. Koopmanschappen-Rekening.
3. Traite-rekening.
4. Remise-rekening.
5. Winst-en Verlies-rekening.

Deze vijf rekeningen noemt men *Hoofdrekeningen*, vermits die te allen tijde aanwezig behooren te zijn, wanneer men regelmatig boek wil houden. Alle overige Onpersoonlijke rekeningen kan men *Toevallige rekeningen* noemen: want gelijk het enkel van de omstandigheden afhangt, of men de personen, A, B, C, enz., eene afzonderlijke rekening in het boek geven, dan wel meerdere personen in ééne rekening vereenigen wil, even zoo hangt het van de omstandigheden af, of men met vreemde Wisselbrieven, Effekten, enz., zaken doet; of men Huizen, Vaste Goederen, Schepen, enz. bezit. De bovengenoemde vijf Hoofdrekeningen zijn daarom als Geslachts-rekeningen (*Genera*) te beschouwen, doch de overige, die er in den loop der zaken ontstaan, als soorten (*Species*) omdat men die gevoegelijk als onderdeelen van de vijf Hoofdrekeningen kan aanmerken.

§ 14.

Toevallige Onpersoonlijke rekeningen.

Buiten de vijf genoemde Hoofdrekeningen, waarvan het gebruik in iederen Handel onmisbaar is, kan men zoo vele andere Toevallige rekeningen in het boek openen, als de voorwerpen, waartoe zij betrekking hebben, verschillend zijn. Het bepaalde getal en de benamingen van allen op te geven, is niet doenlijk, alzoo haar ontstaan louter van omstandigheden en willekeur afhangt, en zij dus schier tot in het oneindige kunnen vermenigvuldigd worden. Daar echter deze Toevallige rekeningen, gevoegelijk als *onderdeelen* (*Subdivisiën*) der vijf algemeene Hoofdrekeningen kunnen beschouwd worden, zoo willen wij, om eene geleidelijke orde in acht te nemen, opgeven, welke Toevallige rekeningen uit de genoemde vijf Hoofdrekeningen, als onderdeelen, voortvloeijen.

HOOFDREKENINGEN.	TOEVALLIGE REKENINGEN
1. Kassa	Deze rekening is voor geene onderverdeeling vatbaar.
2. Koopmanschappen-rekening	A. *Goederen rekeningen* over bijzondere artikelen.
	B. *Goederen* voor eigen rekening van buiten 's lands ontvangen.
	C. *Goederen* voor eigen rekening naar buiten 's lands gezonden.
	D. 1. *Goederen* in Commissie voor anderen, of Ingekochte Goederen in Commissie.
	D. 2. *Goederen* in Commissie van anderen, of Geconsigneerde Goederen.
	E. *Goederen* in Compagnie.

3. Traite-rekening. / 4. Remise-rekening. . .	F. *Wissel-rekening.*
	G. *Disconto-rekening*
	H. *Beleening-rekening.*
	I. *Bodemerij-rekening.*
	K. *Hypotheek-rekening.*
	Met één woord, alle zoodanige zaken, welke uit eene schriftelijke acte of verdrag voortvloeijen.
5. Winst- en Verlies-rekening	L. *Onkosten-rekening.*
	M. *Huishouding-rekening.*
	N. *Assurantie-rekening.*
	O. *Provisie-rekening.*
	P. *Interest-rekening.*
	Alle zoo vele takken van de ééne algemeene Hoofdrekening; Winst en Verlies.

B. DE VIJF ONPERSOONLIJKE HOOFDREKENINGEN IN HET BIJZONDER.

§ 15.

Kassa.

Deze rekening wordt gedebiteerd of Debiteur, zoo dikwijls men geld ontvangt, en gecrediteerd of Crediteur, zoo dikwijls men geld uitgeeft.

§ 16.

Koopmanschappen.

Deze rekening wordt gedebiteerd of Debiteur, zoo dikwijls men Goederen ontvangt, dat is, inkoopt; en — gecrediteerd of Crediteur, wanneer men Goederen uitgeeft, dat is, verkoopt. Zij kan ook buiten eenen inkoop nog als Debiteur voorkomen, wanneer er ten laste van de Goederen, welke in haar Debet gesteld zijn, eenige onkosten zijn betaald, waardoor die Goederen gerekend kunnen worden zoo veel duurder te staan te komen; en buiten eenen eigenlijken verkoop kan deze rekening ook Crediteur worden, wanneer men, b. v. op Goederen in haar Debet gebragt, van den verkooper eenige vergoeding of rafactie ontvangt. — Gewoonlijk worden alle ongelden, welke er ten behoeve der Goederen worden uitgegeven, zoo als Pakhuishuren, Courtage en Arbeidsloonen, enz., in het Debet der *Onkosten-rekening* (3) geboekt. Dit behoort eigenlijk niet alzoo; iedere rekening moet belast worden met datgeen, wat daartoe regelregt betrekking heeft, en schoon men ook al ter vermijding van uitvoerigheid voor de genoemde ongelden de Onkosten-rekening belasten moge, zoo bestaat er echter een middel om op een korte en gemakkelijke wijze het verkeerde in dezen te herstellen, door, bij het einde des jaars, slechts in éénen post, de Koopmanschappen te debiteren, en de Onkosten-rekening te crediteren voor zooveel als blijken zal aan onkosten op de overgeblevene goederen te behooren. Men kan zich anders ook van een *Onkostboek* met dubbele kolommen bedienen, de eene waarin al de Onkosten tot de *Koopmanschappen*, de andere die tot enkel *Onkosten* betrekkelijk zijn, geboekt worden.

Een zeer nuttig Hulpboek, dat bij het houden eener algemeene Goederen-rekening ook niet gemist kan worden, zal men later beschreven vinden, terwijl hetgeen wat nog verder omtrent deze rekening kan gezegd worden, eene betere plaats vinden zal, dáár, waar over de jaarlijksche opmaking of afsluiting daarvan gehandeld wordt.

§ 17.

Traite-rekening.

Wanneer iemand een wisselbrief op ons trekt, en wij dien accepteren zoo wordt, ofschoon de vervaltijd van den Wisselbrief nog verwijderd is, de trekker terstond gedebiteerd en de Traite-rekening gecrediteerd; (4) daarentegen wordt de Traite-rekening gedebiteerd als de op ons getrokkene Wisselbrieven betaald worden. De credit-zijde dezer rekening wijst derhalve aan de sommen, die op ons getrokken zijn; de debet-zijde die, welke door ons betaald worden, en door op zekere bepaalde tijden de afgeloopene Traites met een potlood op die rekening over en weder aan te stippen, ziet men met een opslag van het oog, welke Traites op ons nog loopende zijn.

Indien er op zigt, of korten tijd, op ons getrokken wordt, kan men gevoegelijk deze rekening voorbij gaan, en den trekker eerst bij de betaling aan de Kas-rekening debiteren.

§ 18.

Remise-rekening.

Wanneer er binnenlandsche Wisselbrieven aan ons geremitteerd worden, zoo wordt terstond de Remise-rekening gedebiteerd, en de remittant gecrediteerd, ofschoon de vervaltijd der Wisselbrieven nog ver verwijderd is. Wanneer deze ten vervaltijde ingekasseerd zijn, wordt de Kas-rekening gedebiteerd en de Remise-rekening gecrediteerd. De debet-zijde dezer rekening wijst dus aan, welke Wisselbrieven aan ons zijn overgemaakt, en de credit-zijde die, welke zijn ingekomen, en door op zekere bepaalde tijden de aan ons betaalde Wisselbrieven met een potlood op die rekening over en weder aan te stippen, ziet men dadelijk, welke Wisselbrieven men nog in portefeuille moet hebben. — Nog ordelijker kan men te werk gaan, door bij de ontvangst van iedere Remise aan deze een nommer te geven, b. v. den eersten Wisselbrief, welke men in het jaar ontvangt, nummert met rooden inkt, N°. 1, en zoo vervolgens; bij het overdragen in het Grootboek plaatst men ook die nummers in eene daartoe bestemde lijn. Na de inkassering der Wisselbrieven, wanneer zij in de credit-zijde der Remise-rekening overgedragen worden, stelt men de nummers ook in eene afzonderlijke lijn, en bij het hiervoren genoemde pointeren moeten de in de debet-zijde onaangestipt geblevene nummers dezelfde zijn, als die der Wissels, welke nog in portefeuille berusten.

Remises, welke op zigt getrokken zijn, of slechts weinige dagen te loopen hebben, brengt men niet altijd op deze rekening; sommigen boeken die eerst na dat zij ingekasseerd zijn, door alsdan de Kas-rekening te debiteren en den remittant te crediteren.

Bij het ontvangen van Remises op de plaats alwaar men woont, boekt men die niet eerder, dan na dat zij door de betrokkenen geaccepteerd zijn. Indien de Wisselbrief soms mogt geprotesteerd worden, bespaart men langs dezen weg de moeite eener Contraboeking, en heeft alsdan alleenlijk de protestkosten te noteren.

Wanneer men zelf op iemand op de plaats of binnen 's lands wonende, trekt, zoo

veranderen deze *Traites* ten opzigte der Boekhouding in *Remises*, en moeten dus op de Remise-rekening geboekt worden, en geenszins op de Traite-rekening, op welke rekening nimmer andere Traites geboekt worden, dan die welke door *anderen op ons* getrokken zijn. Door zulke eigene Traites op binnenlandsche personen op de Remise-rekening te brengen, blijft de Wisselrekening uitsluitend voor Wissels in *vreemde* plaatsen bestemd. Het is toch in het wezen der zaak eenerlei, of wij wissels in portefeuille hebben, die door ons zelven of door anderen getrokken zijn, daar wij voor beide Wissels geld moeten *ontvangen*; — beiden kunnen derhalve als Remises behandeld worden, (5)

§ 19.

Nadere aanmerkingen over Traite- en Remise-rekeningen.

Het spreekt van zelfs, dat door het maken van de in § 17 en 18 beschrevene rekeningen van *Traites* en *Remises* eene dubbele boeking ontstaat, waardoor het schrijfwerk vermenigvuldigd wordt; bij het berigt toch, dat er op ons getrokken is, wordt de Trekker gedebiteerd en de Traite-rekening gecrediteerd, en bij de betaling der Traite komt de Traite-rekening als Debiteur en de Kas-rekening als Crediteur voor. Met de Remises heeft hetzelfde plaats, ofschoon in eene omgekeerde betrekking. Om deze uitvoerigheid te vermijden, zijn er velen, die zich in hunne boeken geheel van eene Traite-rekening onthouden, en dezulken, die op hen getrokken hebben, eerst dan debiteren als men hunne Traite betaald heeft, terwijl zij degenen, van wie zij Remises ontvangen, eerst na de inkassering crediteren. Intusschen komen zij, die deze kortere manier volgen, toch dikwijls in het geval, om eene Traite-rekening in hun boek te moeten openen, namelijk op het einde van een jaar, wanneer men van zijne buitenlandsche vrienden m/r (§ 9 *d.*) Rekening-Courant ontvangt, waarin zij ons gecrediteerd hebben voor Traites, door hen in het oude jaar op ons afgegeven, doch die eerst in het volgende jaar komen te vervallen. Om nu de rekening dier personen in ons boek, overeenkomstig met de door hen gezonden Rekening-Courant te kunnen afsluiten, en het saldo daarvan eensluidend op nieuwe rekening te kunnen transporteren, moet men noodwendig hen ook voor die Traites debiteren, waarvoor zij ons gecrediteerd hebben, en men heeft dus in dit geval geen' anderen Crediteur, dan de *Traite-rekening.* — In hetzelfde geval komt men ook niet zelden ten opzigte der Remises, schoon men anders gewoon is, zich aan de hierboven vermelde kortere manier te houden; dan namelijk, wanneer men bij het einde des jaars aan zijne correspondenten Rekening-Courant zendt, waarin gewoonlijk ook die Remises in het Credit gebragt worden, die nog niet vervallen zijn. De tegenovergestelde Debiteur kan dus hier alleen de Remise-rekening zijn, en naderhand, bij het inkasseren dezer Wisselbrieven, wordt de Kas-rekening gedebiteerd en de Remise-rekening gecrediteerd.

Daar in § 13, de Traite- en Remise-rekeningen onder de onmisbare Hoofdrekeningen gerangschikt zijn, en intusschen zoo velen zich van deze rekeningen onthouden, willen wij hier het nut en de noodzakelijkheid dier rekeningen aantoonen, en haar gebruik tegen een paar bedenkingen verdedigen.

Wanneer men nauwkeurig en naar den regel Boekhouden wil, moet men te allen tijde een volledig overzigt van al zijne zaken en betrekkingen met personen, uit zijne boeken kunnen nemen, waaruit van zelven volgt, dat de beide genoemde rekeningen, *Traites* en *Remises*, tot dat einde onontbeerlijk zijn, en het niet gebruikmaken daarvan niet anders genoemd kan worden, dan eene opoffering van de noodzakelijkheid aan het gemak. Het maakt toch nog al eenig onderscheid, of men aan iemand eene

som gelds schuldig is, dan of men zich door handteekening verbonden heeft, die op eenen bepaalden tijd te betalen. De aanwezigheid eener Traite-rekening in ons boek doet ons, of, bij onze ontstentenis, onzen regtverkrijgenden, als met een oogopslag kennen, welke door ons geaccepteerde Traites nog te onzen laste loopende zijn, en wanneer die zullen moeten voldaan worden; hiervan verkrijgt men, bij het gemis eener Traite-rekening, althans uit het Hoofdboek, in het geheel geene kondschap, en intusschen maken toch loopende Traites een voornaam hoofdbestanddeel uit van het *passieve* vermogen eens Koopmans, hetgeen zijn boek behoort aan te wijzen. — Zoo ook bij *Remises*. — Men kan eene portefeuille vol goede geaccepteerde Wisselbrieven bezitten, die men des noods zou kunnen disconteren, doch waarvan, bij het gemis eener Remise-rekening, niets hoegenaamd uit het boek blijkt, maar bezigt men deze rekening, zoo moet ten alle tijde de inhoud der portefeuille (een wezenlijk bestanddeel van het *actieve* vermogen des Koopmans) met hetgeen de Remise-rekening meer Debet dan Credit is, ten naauwste overeenstemmen. De noodzakelijkheid der rekeningen van *Traites* en *Remises* en hare rangschikking als *Hoofdrekeningen*, zal dan nu wel niet kunnen ontkend worden; doch men brengt hiertegen in, dat een trekker eerst dan als een Debiteur kan beschouwd worden, als men de Traite betaald heeft, en de remittant van eenen Wissel eerst dan Crediteur wordt, als zijne Remise ingekasseerd is. Wij beweren het tegendeel en stellen, dat hij, die een' Wisselbrief op ons trekt, van het oogenblik, dat wij zijne Traite geaccepteerd hebben, onze Debiteur is, daar alsdan ons niets meer van de verbindtenis tot betaling ontslaan kan; ja zelfs is een zoodanig trekker in nog veel sterker zin onze Debiteur, dan hij die Goederen op Credit van ons ontvangen heeft, vermits wij zijne Traite punctueel op den vervaldag betalen moeten, terwijl de betaling der Goederen, wanneer daarvoor niet getrokken is, meer aan de willekeur van den kooper blijft overgelaten. Stel eens daarenboven, dat wij den op ons getrokken Wisselbrief lieten protesteren, zoo zal de trekker ons niet in regten vervolgen voor de boekschuld, waarvoor wij bij hem Debet werden, maar hij zal, uit kracht onzer acceptatie, tegen ons ageren, en het Wisselregt omtrent ons doen gelden, zoodat het van zelfs spreekt, dat hij voor de boekschuld, waarvoor hij in ons Credit stond, moet gedebiteerd worden, zoodra hij voor het beloop daarvan een Wisselbrief op ons trekt. — Niet minder is hij, die ons een' Wisselbrief remitteert, bij het ontvangen daarvan terstond onze Crediteur: eensdeels, omdat hij voor de goede inkomst van den Wissel aansprakelijk blijft; anderdeels, omdat hij bij het remitteren met ons als zijne Debiteuren handelt, die wij ook werkelijk zijn. De wederzijdsche boeking nu tusschen personen, behoort te allen tijde onderling overeen te stemmen, zoodat wanneer iemand ons debiteert, wij hem in onze boeken moeten crediteren, en omgekeerd.

Nog eene andere bedenking moeten wij uit den weg ruimen. Er zijn er, die op eenen beslissenden toon het als onvoegzaam houden, om den trekker van eenen Wisselbrief, op het bloote advies, dat er op ons getrokken is, te debiteren, want — hierop rust hunne oordeelvelling — *„het strijdt tegen alle beginselen van het Boekhouden, iemand,* (den trekker) TE CREDITEREN *die niets uitgeeft".* De bewering, dat iemand, die een' Wisselbrief trekt, niets ontvangt, verraadt eene geheele onbekendheid met Wisselzaken: de Traites immers worden door den trekker veelal terstond verné-gotieerd, en wordt dus door hem niet dadelijk het beloop in specie *ontvangen?* en zoo hij verkiezen mogt den Wisselbrief, wanneer deze op tijd en aan eigen order getrokken is, nog eenigen tijd in portefeuille te houden, dan komt hij toch door het trekken, in het bezit van een document, dat voor hem waarde heeft, en waarvoor hij de On-

persoonlijke rekening, WISSEL-REKENING, als *ontvangende*, debiteert, terwijl hij in beide gevallen den betrokkene crediteert. Maar nu de *Traite-rekening*, hoe kan deze gezegd worden *uit te geven*, en dus de algemeene regel *„wie* of *wat uitgeeft is Credit"* hierop toegepast worden? Blijkbaar zijn zij, die de genoemde tegenwerping maken, met het denkbeeld van *ontvangen* en *uitgeven* in de war. Zij redeneren aldus: Eene rekening kan niet *uitgeven* of gecrediteerd worden, als zij niet vooraf iets *ontvangen* heeft, of gedebiteerd is geworden; doch bij eenige redenering zal het duidelijk blijken, dat door het crediteren der Traite-rekening, wanneer er op ons getrokken wordt, het algemeene beginsel van het Boekhouden wel degelijk van toepassing is. Men stelle zich slechts bij de *Traite-rekening* een' onzigtbaren persoon voor, die voor ons, of in onze plaats, bij het accepteren van iederen Wisselbrief, ten behoeve van den trekker, eene schriftelijke verbindtenis (*Acceptatie* of *Promesse*) afgeeft (*uitgeeft*) en die dus kan geacht worden, dat hij de sommen, in het Credit gesteld, van ons te vorderen heeft; terwijl wij, bij het betalen der Traites gerekend kunnen worden deze aan dien denkbeeldigen persoon, *Traite-rekening*, te voldoen, die alsdan daarvoor gedebiteerd wordt. Is dan, na deze redenering, het genoemde algemeene beginsel van het Boekhouden niet van toepassing? Immers, ja. Wij erkennen gaarne, dat dit algemeene beginsel bij iederen post niet even klaar en terstond in het oog valt, (ware dit zoo, dan zoude de hoofdzaak van het Boekhouden, het juiste onderscheiden van den waren Debiteur en Crediteur, geene wetenschap zijn, die men door onderrigt en beoefening behoorde aan te leeren), doch men moet bedenken, dat er in de Boekhouding, in vele gevallen van *Tusschen-rekeningen*, als *provisioneele* Debiteuren of Crediteuren gebruik gemaakt wordt; b. v. bij het verkoopen van goederen van anderen, waarvan nog geene Verkoop-rekening opgemaakt is, worden immers de Koopers gedebiteerd, en de rekening van *Goederen in Commissie*, (provisioneel slechts, tot dat men de Verkoop-rekening boekt) gecrediteerd. Ook hiervan zou men kunnen zeggen: „die rekening kan niet uitgeven, want zij heeft te voren niet ontvangen." Men bedenke alleen, dat dit eene Tusschen-rekening is, zoo als er vele zijn, en waarvoor men de *Traite-rekening* ook moet houden. *„Die geest van onderscheiding, in zoo vele zaken van het uiterste gewigt, behoort ook bij het boekhouden werkzaam te zijn."*

§ 20.

Winst- en Verlies-rekening.

Deze rekening is eene der belangrijkste in het Grootboek der dubbele Boekhouding, daar toch het behalen van voordeel het einddoel is, hetwelk de Koopman bij al zijne ondernemingen op het oog heeft. Zij wordt gedebiteerd voor alle Verliezen, en gecrediteerd voor alle Winsten, en speelt eene voorname rol bij het afsluiten der boeken, daar zij al de Winsten en Verliezen der verschillende rekeningen, welke daarvoor vatbaar zijn, overneemt, en daarvan de algemeene Verzamelplaats uitmaakt. Met andere woorden: zij is de ééne groote hoofdrivier, waar de verschillende kleinere stroomen en beekjes, die Winst of Schade kunnen aanvoeren, henenvloeijen en zich in ontlasten. Om zich een juist denkbeeld omtrent deze rekening te vormen, doet men best zich daarbij een onzigtbaar levend persoon voor te stellen, die ten behoeve van den Koopman werkzaam is, en aan de verschillende andere rekeningen, hetzij dan Persoonlijke of Onpersoonlijke, de Winsten uitdeelt, en de Verliezen overneemt. Stel eens — om het gezegde met een voorbeeld op te helderen, — dat er op de koopmanschappen *ƒ* 1000 gewonnen is. Waaruit blijkt dit? Hieruit, dat de Credit-zijde

dier rekening zooveel meer bedraagt dan de Debet-zijde: — men verbeelde zich nu, dat die rekening haar overschot of Winst van de Winst- en Verlies-rekening, als de uitdeelende persoon, ontvangt; de Koopmanschappen worden dus, als die Winst ontvangende, gedebiteerd, en daardoor te gelijk tot sluiting gebragt, en de gever of uitdeeler, *Winst en Verlies*, wordt gecrediteerd. Heeft er op eene rekening Verlies plaats, zoo is het meerdere beloop der Debet-zijde daarvan het bewijs: de denkbeeldige persoon, *Winst en Verlies*, wordt verondersteld dat verlies over te nemen of te ontvangen, en alzoo wordt de genoemde rekening gecrediteerd en daardoor tot sluiting gebragt, terwijl de Winst- en Verlies-rekening, als ontvangende, daarvoor gedebiteerd wordt.

De ondervinding leert, dat het voor vele leerlingen inzonderheid moeijelijk is, den algemeenen regel: *„Al wie ontvangt is Debet, en wie uitgeeft is Credit"*, bij de boeking van posten op de Winst- en Verlies-rekening toe te passen; niet zelden treft men er aan, die, wanneer zij eenen Winstpost moeten boeken, de Winst- en Verlies-rekening daarvoor wilden gedebiteerd hebben, in stede van deze te crediteren, en zij verdedigen hunne meening met te zeggen: *„Alle Winsten worden op de Winst- en Verlies-rekening geboekt, en daar ik nu eene Winst* ONTVANG, *moet immers, als een wettig gevolg, deze rekening daarvoor gedebiteerd worden?"* Om derhalve over dit onderwerp, waarover later meer, eenige duidelijkheid te verspreiden, willen wij deze zaak nog uit een ander oogpunt beredeneren, waardoor men den aard der Winst- en Verlies-rekening des te beter zal leeren kennen. — Met iedere Winst, dit staat vast, wordt de bezitting van den Koopman vermeerderd; met ieder Verlies daarentegen verminderd. — Er is eene rekening in het boek, die den Koopman voor zijne geheele bezitting vertegenwoordigt, KAPITAAL geheeten; op deze rekening zou men dus, des verkiezende, onmiddelijk alle Winsten en Verliezen kunnen boeken, en de Winst- en Verlies-rekening geheel kunnen voorbijgaan of weglaten; maar nu bezigt men die toch, en waarom? enkel om alle Winsten en Schaden, gedurende een jaar, onder één bepaald gezigtspunt te hebben. Wanneer die allen daarop gebragt zijn, wordt de Winst- en Verlies-rekening gesloten, door haar Saldo op de Kapitaal-rekening over te brengen. Wat is dus de Winst- en Verlies-rekening uit haren aard? Niet anders dan eene *Tusschen-rekening*, die men dus met al hare onderdeelen, voor een oogenblik geheel wegdenken kan. Wij hebben dan in onze beschouwing alleen met de Kapitaal-rekening te doen: doch nu blijft dezelfde vraag over, hoe kan deze rekening voor eene Winst Credit worden? Eenvoudig omdat zij daarvan de geefster is; als de denkbeeldige persoon, Koopmanschappen, gewonnen, heeft, werd immers dat voordeel door den invloed van het Kapitaal verkregen, dat in den handel gecirculeerd heeft. Ondergaat men eenig Verlies, de *passieve* staat van ons vermogen wordt daardoor vermeerderd, en dat Verlies moet derhalve in tegenstelling van onze *actieve* bezitting gebragt worden, met andere woorden: de Kapitaal-rekening wordt alsdan gedebiteerd. De Winst- en Verlies-rekening derhalve — om daartoe, na deze niet onbelangrijke uitweiding terug te keeren, — vertegenwoordigt den Handelaar zelven, voor zoo verre zijne Winsten en Verliezen aangaat, en dit in aanmerking nemende, wordt alle Verlies als eene Schuld beschouwd, waarvoor de Koopman moet gedebiteerd, en iedere Winst als eene Vordering, die hem toekomt, en waarvoor hij dus gecrediteerd moet worden.

C. DE TOEVALLIGE ONPERSOONLIJKE REKENINGEN IN HET BIJZONDER.

Daar wij, § 14, gezien hebben, dat de Hoofdrekening KASSA voor geene onderverdeeling vatbaar is, gaan wij deze voorbij, en zetten ons nu tot eene uitvoerige beschouwing van al de onderdeelen, welke de Hoofdrekening, KOOPMANSCHAPPEN, ons aanbiedt.

§ 21.

A. *Goederen-rekeningen over bijzondere artikelen.*

De Goederen-rekening, gelijk wij, § 16, gezien hebben, is onder Onpersoonlijke rekeningen eene onmisbare *Hoofdrekening*. Somtijds verkiest men, in plaats van eene algemeene Goederen-rekening, op welke al de Koopmanschappen, die men voor eigene rekening in- en verkoopt, gebragt worden, voor ieder bijzonder artikel, zoo als Koffij, Suiker, Tabak, Thee, enz., eene rekening te openen. Zoodanige rekeningen, welker aantal eeniglijk van willekeur afhangt, kan men gevoegelijk onder de *Toevallige* Onpersoonlijke rekeningen rangschikken. In vroegeren tijd deed men dit laatste schier algemeen. Daar zulks echter de hoofden in het Grootboek en het schrijfwerk niet weinig vermeerdert, is men daarvan teruggekomen, en heeft men vrij algemeen eene algemeene Goederen-rekening daarvoor in de plaats gesteld. Een ieder handele intusschen naar verkiezing en omstandigheden. Op vele Zeehandelaarskantoren handelt men op de volgende wijze; men geeft aan eenige weinige hoofdartikelen, waarmede men zijnen voornaamsten Handel drijft, afzonderlijke rekeningen in het Grootboek, b. v. Koffij, Suiker, Tabak, Thee, Katoen, enz., terwijl men dan voor andere min voorname artikelen, welke zoo zeer geene hoofdzaak in onzen Handel uitmaken, ééne algemeene rekening opent, onder den titel: KOOPMANSCHAPPEN. Omtrent de behandeling dezer afzonderlijke Goederen-rekeningen in de Boekhouding valt weinig te zeggen; zij staat met die der algemeene Goederen-rekening, § 16, volkomen gelijk; ieder wordt gedebiteerd voor alles wat ingekocht, en gecrediteerd voor alles wat verkocht wordt. Zij moeten mede, zal men op iedere rekening afzonderlijk de zuivere Winst of het Verlies kunnen vinden, bij het einde des jaars gedebiteerd worden voor al de Ongelden, welke in den loop van het jaar, ten haren behoeve gemaakt zijn, en om zulks op eene gemakkelijke en zekere wijze te kunnen doen, bediene men zich van het Bijboek, welks inrigting men later zal beschreven vinden. Wat de afsluiting dezer rekeningen aangaat, zij geschiedt op dezelfde wijze als dit met de algemeene Goederen-rekening plaats heeft, en er valt dus niets meer van te zeggen, dan dat men, om over haren *quantitatieven* inhoud een duidelijker overzigt te verkrijgen, daarop in daartoe bestemde lijnen, zoo in Debet als Credit, de hoeveelheid der vaten, kisten, balen of ponden, die ingekocht zijn en afgeleverd worden, aanteekent, met bijvoeging van die zaken of omstandigheden, die noodig zijn, om ons de juiste hoeveelheid der goederen te doen kennen. Zoowel door het gebruiken van een *dubbel gelijnd Onkostboek* (zie § 16), als van het later te beschrijven *In- en Verkoopboek*, zal men, gelijk daar gezegd is, spoedig het beloop der Onkosten kunnen opmaken, waarvoor de onderscheidene *Goederen-rekeningen* bij de afsluiting nog moeten belast worden. Voor hen echter, die verkiezen mogten eene menigte van zoodanige rekeningen in hunne Boeken te hebben, willen wij nog eene manier opgeven, die hun dit werk aanmerkelijk zal verligten. Om dit regt duidelijk

te stellen, nemen wij tot voorbeeld een Graanhandelaar; deze heeft, daar hij van ieder artikel de afzonderlijke uitkomst weten wil, de volgende rekeningen in zijn Grootboek:

Tarwe, Rogge, Gerst, Haver, Boekweit, Zaden en Peulvruchten,

alle met binnenlijnen, om de hoeveelheden der *Lasten*, *Mudden* en *Koppen* daarin te plaatsen. — Bij de opmaking der boeken op Ultimo December, moet een ieder dier rekeningen, voor al de Onkosten gedurende den loop van het geheele jaar daarop gevallen, gedebiteerd worden. De Boekhouder vindt die spoedig en gemakkelijk tevens door een zeer eenvoudig middel, hierin bestaande: Men bedient zich van een *klein Langetboek*, in hetwelk aan ieder der genoemde rekeningen een hoofd gegeven wordt; de onkosten, welke dagelijks op de verschillende Granen betaald worden, boekt men intusschen dadelijk in het gewone algemeene Onkostboek, en nu is het de taak van een der bedienden, om iederen avond uit dat Boek de onkosten op elk der afzonderlijke artikelen in het genoemde Langetboekje te noteren. De *Onkosten-rekening* is dus het geheele jaar er de Debiteur van; bij de afsluiting der Boeken, wordt ieder der hoofden in het bijboekje opgeteld, en er komt een post in het Memoriaal en Journaal, luidende:

DIVERSEN aan ONKOSTEN-REKENING *f* . Voor overschrijving der ongelden van de laatste op de gedebiteerde rekeningen.

Tarwe . . . . *f* . . .
Rogge . . . . " . . .
enz.

§ 22.

B. *Goederen voor eigene rekening van buiten 's lands ontvangen.*

De Goederen, in het hoofd dezer afdeeling uitgedrukt, zoude men evenzeer op de algemeene Goederen-rekening kunnen brengen, als die, welke men binnen 's lands heeft ingekocht. Wanneer men echter bij het ordonneren van eenige Goederen van buiten 's lands zulk eene onderneming als eene bijzondere speculatie mogt beschouwen, waarvan men den eindelijken afloop afzonderlijk begeert te weten, zoo opent men daarvoor eene eigene rekening, zoo als b. v. *Salpeter van Londen*, (zie het Memoriaal op 23 October). Daar zulk eene behandeling enkel van willekeur afhangt, ziet men terstond, dat deze soort van rekeningen, in den volsten zin, onder de *Toevallige* moeten gerangschikt worden. Wij laten hier twee wijzen volgen, op welke de boeking van dergelijke zaken geschiedt.

Volgens de eerste moet op zoodanige Goederen-rekening alles in drie regels afloopen; 1°. door te debiteren voor het beloop van den Inkoop, of der ontvangene Factuur; 2°. door die te crediteren voor het netto provenu, of de zuivere opbrengst, na aftrek van alle Ongelden, ingevolge eene daarvan opzettelijk gemaakte Verkoop-rekening; en 3°. door de overboeking van de Winst of het Verlies, om die Goederen-rekening te doen sluiten. Om deze manier te kunnen volgen, moet men alles, wat er met die Goederen, na de Boeking van den Inkoop tot aan den eindelijken afloop, voorvalt, op *Tusschenrekeningen* afdoen. Betaalt men, na de aankomst der Goederen, daarvan de vracht en inkomende regten, zoo debiteert men voor die betaling niet de Goederen zelven, maar provisioneel de Onkosten-rekening, verkoopt men ze, dan wordt de Kooper gedebiteerd en de tegenovergestelde Crediteur is — mede provisioneel — de algemeene Goederen-rekening. Dit vloeit uit het hierboven aangenomen beginsel van zelven voort;

wij moeten den Kooper debiteren, en tevens, naar den aard der dubbele boeking, een Contra-Crediteur hebben. De natuurlijke Crediteur is nu wel niemand anders dan die Goederen, welke verkocht zijn, en waarvoor eene afzonderlijke rekening in het boek geopend is; maar daar alleen het netto provenu, na aftrek van alle Ongelden in het Credit gebragt wordt, kan dit niet geschieden, dan na dat men met de Verkoop-rekening gereed is. — Deze is thans, nu wij den Kooper moeten debiteren, nog niet opgemaakt, en bij gevolg moeten wij, tot zoo lang, eene Hulp-rekening bezigen, die ons voorloopig tot Crediteur, of, als ware het, tot eene bergplaats verstrekt. Wanneer eindelijk de Verkoop-rekening is opgemaakt, dan heeft de, als Crediteur te hulp geroepen, algemeene Goederen-rekening ons hare dienst bewezen, en wij zien ons bij het boeken der Verkoop-rekening in staat gesteld, alles te brengen daar, waar het eigenlijk behoort. De algemeene Goederen-rekening, die te voren bij het boeken van den verkoop gecrediteerd is geworden, wordt nu, bij het boeken der Verkoop-rekening, voor het bruto provenu der Goederen gedebiteerd, en daardoor, ten aanzien dezer zaak, tot sluiting gebragt; terwijl dan de tegenovergestelde Crediteuren in dien post zijn: 1°. de afzonderlijke Goederen-rekening voor het netto provenu, en 2°. de Onkosten-rekening voor al de Ongelden, waarvan zij, als te voren in haar Debet gebragt zijnde, mitsdien geheel ontlast wordt. (Zie tot nadere opheldering, de Journaalposten omtrent de rekening, *Salpeter van Londen*, sub 23, 24, 25 en 26 October.

Volgens eene tweede manier geschiedt de boeking van den Inkoop geheel op dezelfde wijze als bij de eerste. — Bij het betalen der vracht en regten wordt de *Salpeter van Londen* daarvoor gedebiteerd; — bij den Verkoop crediteert men onmiddelijk dezelfde rekening. Nu kan men geene Verkoop-rekening daarvan opmaken, althans die niet, als een afzonderlijk stuk, in haar geheel boeken, daar reeds te voren een gedeelte der Onkosten, die in de Verkoop-rekening van het bruto provenu der Goederen moeten afgetrokken worden, in het Debet der *Salpeter van Londen* gebragt zijn. Men moet zich dus vergenoegen met eene nota der overige, nog niet geboekte, Ongelden op te maken, daarvoor de *Salpeter van Londen* te debiteren en de *Onkosten-rekening* te crediteren, en dit een en ander op de rekening *Salpeter van Londen*, in het Grootboek overgedragen zijnde, zal de Winst of het Verlies even eens blijken, als bij de eerste manier.

Onder de hier behandelde rubriek kunnen ook geplaatst worden zoodanige Goederen, welke men van buiten 's lands ontvangt, in betaling voor de opbrengst van aldaar voor onze rekening verkochte Goederen, die men tot dat einde derwaarts gezonden heeft, en over welke in de naastvolgende afdeeling zal gehandeld worden. Men opent voor zoodanige Goederen eene afzonderlijke rekening, ten einde daarvan de Winst of het Verlies op zich zelven te kunnen weten, en benoemt die gewoonlijk naar de plaats van waar die Goederen aan ons gezonden worden, b. v. *Retouren van Suriname*. De wijze, waarop men hierover boek houdt, is in alles gelijk aan hetgeen hierboven in deze afdeeling beschreven is. Evenwel is men niet overal eenstemmig in de wijze der afsluiting in deze soort van rekeningen. In plaats van de Winst, die men daarop vindt, op de Winst- en Verlies-rekening (§ 20) over te brengen, wordt die door sommigen in het Credit gebragt dier Goederen-rekening, welke tot het afzenden van die retouren aanleiding gegeven heeft, en alzoo de winst, op die retouren, beschouwd als uit die eerste Goederen-rekening te zijn voortgevloeid. Gevoegelijker is het zoodanige zaken op zich zelven te behandelen, en de Winst of het Verlies er van op de Winst- en Verlies-rekening over te brengen; het is toch weder eene geheele op zich zelve staande onderneming Die eerste Goederen-rekening heeft in hare opbrengst reeds hare eigene

voordeelen genoten, en het moet voor deze — bij persoonsverbeelding gesproken — geheel onverschillig zijn, of die opbrengst aan haren eigenaar, den Koopman, in Geld, Wisselbrieven of Koopmanschappen, voldaan wordt. Men begrijpt trouwens ook ligtelijk, dat bij het volgen der eerstgenoemde manier er uit den aard der zaak eene keten ontstaat, welker schakels tot in het oneindige voortloopen, want voor de opbrengst van die retouren, op nieuw andere Goederen koopende, zoude men, zoo doende, bij gevolgtrekking kunnen zeggen, dat de Winst daarop alweder uit die allereerste onderneming voortvloeit. Neen, iedere onderneming moet hare eigene voordeelen of schaden niet slechts aanwijzen, maar ook aan den algemeenen verzamelaar, de Winst- en Verlies-rekening, overleveren. —

§ 23.

C. *Goederen voor eigen rekening naar buiten 's lands gezonden.*

Wanneer men voor eigen rekening Goederen naar buiten 's lands ter verkoop afzendt (*consigneert*) zoo maakt men, in een tot zulke ondernemingen bestemd boek, daarvan eene Factuur op, in welke men al de ongelden, assurantie, enz., tot aan boord, berekent, om zoo doende juist te kunnen weten, hoeveel een zoodanige onderneming ons kost. — In het genoemde Factuur- of Consignatieboek laat men de tegenovergestelde bladzijde in blanco, om naderhand de Verkoop-rekening, die men van zijnen buitenlandschen vriend zal ontvangen, daarop te boeken, en dus zoowel den inkoop als de opbrengst, in al hunne bijzonderheden met een opslag van het oog te kunnen overzien. Nadat men eene zoodanige Factuur gemaakt heeft, stelt men daarvan eenen post in het Memoriaal, zoo als men in dit werk, sub 29 October, vindt, van dezen inhoud:

„Gezonden aan *George Hill* te Londen, diverse Goederen om voor mijne re-
„kening te verkoopen, bedragende volgens Factuurboek F°. 5, als volgt:

Koopmanschappen	*f* 3550,65.
„ Onkosten	„ 35,45.
	f 3586,10.

Nu is de vraag: wie is in dezen post de eigenlijke Debiteur? Het is zonderling, dat op die vraag, door hen, die het Boekhouden leeren, meestal een verkeerd antwoord gegeven wordt: verre het meerderdeel der leerlingen zullen (blijkens eene menigmaal herhaalde ondervinding) op die vraag antwoorden: „*George Hill* is hier de Debiteur," en men bedenkt niet, dat hier van Goederen gehandeld wordt, die, schoon wij die aan *George Hill* afzenden, echter ons bijzonder eigendom blijven, en wij die alleen aan dien Londenschen vriend, als onzen Commissionair, in handen stellen en toevertrouwen, om die voor *onze* rekening te verkoopen. Die *George Hill* kan dus eerst onze Debiteur worden, als hij die Goederen verkocht en door het zenden eener Verkoop-rekening ons heeft doen zien, welk eene som wij voor de opbrengst daarvan van hem te vorderen hebben. Van waar toch mag die verkeerde oordeelvelling haren oorsprong hebben? Zeker gedeeltelijk uit gebrek aan nadenken, maar vooral daaruit, dat men met het gebruik maken van Onpersoonlijke rekeningen nog niet regt gemeenzaam geworden is. Men leest in den post den naam van *George Hill*, en denkt: dit is de man, dien ik boeken moet, en intusschen heeft men in dezen post in het geheel met geene personen, maar enkel met Onpersoonlijke rekeningen te doen. Om kort te gaan, men opent voor zoodanige ondernemingen eene rekening onder de benaming, b. v.:

Koopmanschappen onder *George Hill* te Londen, welke men voor het beloop der opgemaakte Factuur debiteert, en nu voorts in zulk eene zaak geheel lijdelijk zijnde, wacht men het ontvangen der Verkoop-rekening van *George Hill* af, als wanneer die vriend, op m/r (§ 19 *d.*) voor het netto provenu gedebiteerd, en de genoemde rekening, Koopmanschappen onder *George Hill* daarvoor gecrediteerd wordt. — Wie zijn nu de Crediteuren in zoodanig een post? Als het Koopmanschappen zijn, voor welke bij den Inkoop de algemeene Goederen-rekening, § 16, is gedebiteerd geworden, dan wordt deze nu, voor zoo ver de Koopmanschappen alleen betreft, daarvoor gecrediteerd: die Koopmanschappen toch worden van die rekening afgenomen, doordien daaraan eene afzonderlijke rekening gegeven is, en dus is het ten haren opzigte eveneens als of die verkocht waren. Daar nu de Koopmanschappen onder *George Hill* niet enkel voor haar beloop, maar ook voor de Ongelden tot aan boord belast zijn, zoo is voor die Ongelden de *Onkost-rekening* de Crediteur; men moet toch vast stellen, dat voor al die Ongelden, toen zij betaald zijn, de Onkost-rekening is gedebiteerd geworden; die rekening wordt mitsdien nu van al die Ongelden ontlast.

Wij hebben in § 22 gezien, dat het geven eener afzonderlijke rekening aan *Koopmanschappen van buiten 's lands ontvangen* min noodzakelijk is, daar zoodanige Goederen als voor eigen rekening geordonneerd zijnde, even goed op de algemeene Goederen-rekening kunnen gebragt worden; doch met *Koopmanschappen naar buiten 's lands gezonden*, in deze afdeeling behandeld, is het volstrekt noodzakelijk, daarvoor eene afzonderlijke rekening te openen: eensdeels, omdat zoodanige Koopmanschappen, bij hunne verzending, in het Pakhuisboek, waaruit men den jaarlijkschen Inventaris der overblijvende Goederen opmaakt) moeten afgeschreven worden; anderdeels, omdat het, te allen tijde, uit het Grootboek moet kunnen blijken, welke Koopmanschappen, ons toebehoorende, er buiten 's lands, en onder wie, nog onverkocht liggen.

Nog moeten wij aanmerken: 1°. Wanneer de Koopmanschappen, voor eigen rekening naar buiten 's lands gezonden, eene geheele lading, of een aanzienlijk deel daarvan uitmaken, men somtijds daarvoor eene rekening opent, onder de benaming (zie Journaal, sub 10 October) Kargazoen naar Suriname; bij een enkel partijtje Goederen noemt men het slechts als hiervoren: *Koopmanschappen onder George Hill te Londen*, of, zoo als Journaal, sub 28 November, *Koopmanschappen naar de West-Indiën onder Kapt. Frans Sluis.* — 2°. Men kan voor dergelijke ondernemingen mede, des verkiezende, eene Collectieve rekening houden, onder den titel: *Koopmanschappen naar buiten land's voor mijne rekening*, waarbij men alleen heeft te zorgen, dat bij het overdragen in het Grootboek, over en weder, duidelijk beschreven worde, niet slechts de Koopmanschappen, die verzonden of verkocht zijn, maar daarbij ook den naam der plaats en van den persoon gevoegd worde, die daartoe betrekking heeft. Bij uitgebreide zaken van dezen aard is echter zulk een Verzamel-rekening niet zeer aan te bevelen daar dit ligtelijk aanleiding tot verwarring zoude kunnen geven. —

§ 24.

D. 1. *Goederen in Commissie voor anderen, of Ingekochte Goederen in Commissie.*

Indien men ten oogmerk heeft om het beloop der Goederen te weten, welke men gedurende een geheel jaar in Commissie heeft ingekocht en verzonden, zoo kan men daarvoor eene afzonderlijke rekening openen, onder den titel, zoo als het opschrift boven deze Afdeeling aanwijst. Het is echter beter, zoodanige Goederen maar op de

algemeene Goederen-rekening (§ 16) te brengen, omdat daardoor in menig geval veel moeite en omslag wordt bespaard. Stel eens: men heeft eene zoodanige afzonderlijke rekening geopend, en ontvangt eene Order op Goederen, die men gedeeltelijk uit zijnen eigen voorraad effectueert, en gedeeltelijk van anderen moet Inkoopen; nu is men verpligt voor die eerstgemelde Goederen de rekening van *Ingekochte Koopmanschappen in Commissie*, als ontvangende, te debiteren; en de algemeene Goederen-rekening, welke aflevert, te crediteren; deze dubbele boeking ontgaat men, als men voor dergelijke zaken slechts de algemeene Goederen-rekening, § 16, bezigt. Bij het zenden der Factuur wordt die rekening voor het *enkel* beloop der Koopmanschappen gecrediteerd. Wij zeggen met opzet: *voor het enkel beloop der Koopmanschappen*, en dit leidt ons van zelfs tot de noodige verklaring der posten in het hier achter geplaatste Memoriaal, sub 6 en 8 October, welke op de behandeling van alle soortgelijke zaken toepasselijk is; hetzij dat men die op de generale Goederen-rekening brengt, of daarvoor eene afzonderlijke verkiest te gebruiken. — Zien wij eerst den post in op den 8sten October. — Hier wordt Factuur gezonden aan *John Rae* over vier vaten Droogerijen. Het is de gewoonte zoodanig eenen post dus te boeken, dat men *John Rae* z/r. (§ 19 *d.*) voor het volle bedrag der Factuur debiterende, de Koopmanschappen crediteert voor het enkel beloop daarvan; voorts de Onkosten-rekening voor al de Ongelden, en de Provisie-rekening voor de Provisie. De leerling, dit onder de aandacht houdende, sla dan het oog op den voorgaanden post van den 6den October: »*Gekocht van Johannes Klein, enz.*" en hij zal omtrent de boeking, bij gevolgtrekking, dus redeneren: De aldaar aan mij berekende onkosten, ten bedrage van *f* 7,10, moeten geacht worden gebragt te zijn onder de *f* 61,55, welke in de Factuur aan *John Rae* berekend zijn geworden. Wordt nu, bij het boeken dier Factuur, de *Onkosten-rekening* van Ongelden ontlast of daarvoor gecrediteerd, zoo spreekt het van zelfs, dat in dezen post, voor die *f* 7,10, de Onkosten-rekening moet belast of gedebiteerd worden; hield men dit niet in het oog, maar wilde men voor dien geheelen Inkoop van *f* 1872,60, de Goederen-rekening alleen debiteren, zoo zoude alles verkeerd uitkomen. Het zoude den schijn hebben, als of men op die Goederen verloren had, daar de Koopmanschappen, bij het boeken der Factuur, slechts voor *f* 1865,50 gecrediteerd zijn, en intusschen heeft men, daar men zich als Commissionair enkel met zijne Provisie vergenoegt, die Waren, zonder eenige winst, even zoo aan *John Rae* overgedaan, als men die van *Joh. Klein* gekocht had, zoo als uit de onderlinge vergelijking der beide posten blijken kan. Deze opmerking stelt den regel voldoende in het licht, dat men, *bij het inkoopen van goederen in Commissie, de Goederen-rekening alleenlijk voor het beloop der Koopmanschappen op zich zelve moet debiteren, daar zij, bij het boeken der Factuur, mede slechts voor het enkel bedrag gecrediteerd wordt.*

Ééne zwarigheid zoude hier kunnen geopperd worden, namelijk, dat men door het boeken van dergelijke Inkoopen, beiden, de Koopmanschappen en de Onkosten-rekening te debiteren, zich veel omslag en schrijven veroorzaakt. Dit is niet te ontkennen; doch ziet men hier tegen op, men kan dit vermijden, door voor het geheele beloop der Inkoop-rekening, met al de Ongelden inclusief, de Koopmanschappen te debiteren, en naderhand, hetzij ééns per maand, of éénmaal in de drie maanden, uit het Memoriaal of Inkoopboek al de onkosten van de verschillende Inkoopen in Commissie, die door de Verkoopers aan ons berekend zijn, bijeen te stellen, waarvan men dan éénen post maakt, in welke de *Onkosten-rekening* gedebiteerd, en de *Ingekochte Goederen in Commissie* of de *Koopmanschappen* gecrediteerd of ontlast worden, *voor al de Ongelden van Sleeploon, Vaten, Weegloon, enz., van de diverse Inkoopen in Commissie.*

In dezer voege komt alles op zijne behoorlijke plaats, en het kan niet ontkend worden, dat door eene zoodanige behandeling veel tijd en moeite wordt uitgewonnen. Mogt men echter dit als min ordelijk beschouwen, en liever den geregelden, hoewel niet zoo korten weg bewandelen, zoo stelle men (hetzij dan in een afzonderlijk *Opmakingsboek*, of wel in het *Journaal* zelf, met daarin de benoodigde lijnen te trekken) bij de boeking van de maandelijksche In- en Verkoopen, bij iederen post, in de daarvoor bestemde kolommen, het beloop der *Koopmanschappen*, der *Onkosten*, der *Provisie*, en van het *Totaal*, waardoor men dan, na de optelling dier kolommen, het juiste bedrag der contra-Crediteuren of Debiteuren vindt aangewezen. —

§ 25.

D. 2. *Goederen in Commissie van anderen, of Geconsigneerde Goederen.*

Wanneer door buitenlandsche vrienden Goederen ter verkoop voor h/r aan ons gezonden (*geconsigneerd*) worden, komt men in het geval van eene algemeene rekening te openen, geschikt om daarop alle dergelijke zaken, van al zijne vrienden, te brengen. Men kan daaraan het opschrift geven: GOEDEREN IN COMMISSIE of GECONSIGNEERDE GOEDEREN.

Wij zullen 1°. den aard dezer rekening leeren kennen; 2°. haar gebruik onderscheidenlijk aantoonen door eene ontwikkeling der voorbeelden, welke men in het hier achter geplaatste Memoriaal vindt opgeteekend.

1°. Wat den aard dezer rekening betreft, zij kan voor niets anders dan eene bloote *Hulp-* of *Tusschen-rekening* gehouden worden, hetwelk door het aanvoeren van een voorbeeld ten volle blijken zal. — Wanneer men voor een' buitenlandschen vriend eenige Goederen verkocht heeft, zendt men hem daarvan eene Verkoop-rekening, ingevolge welke men hem voor de zuivere opbrengst of het netto provenu der Goederen crediteert. Stel nu eens, dat men zoodanig eene Verkoop-rekening op denzelfden dag, dat men de Goederen verkocht heeft, konde opmaken en boeken, zoo zoude deze geheele zaak in éénen post kunnen afloopen, waarin namelijk de Kooper als *Debiteur* en de man, wiens Goederen men verkocht heeft, als *Crediteur* zoude voorkomen, en dus doende, zou eene rekening van *Goederen in Commissie* geheel kunnen gemist worden. Maar stel nu het geval, zoo als dit meestal plaats heeft, dat men die Goederen, óf slechts gedeeltelijk verkocht heeft, óf dat men op denzelfden dag, dat men den Kooper moet boeken, nog geene Verkoop-rekening kan opmaken, dan moet men bij het debiteren van den Kooper, naar den onveranderlijken grondregel der dubbele Boekhouding, toch eenen tegenovergestelden Crediteur hebben, ofschoon men den afzender der Goederen, bij gebrek eener Verkoop-rekening, nog niet als zoodanig in aanmerking nemen kan. Die Crediteur nu, is niemand anders dan de rekening van *Goederen in Commissie*, welke bij voorraad de plaats van den waren Crediteur, den afzender der Goederen, zoo lang inneemt, tot dat de Verkoop-rekening zal opgemaakt zijn. Genoeg gezegd, om duidelijk aan te toonen, dat de rekening van *Goederen in Commissie*, naar haren aard, slechts als eene *Hulp-* of *Tusschen-rekening* kan beschouwd worden.

2°. Om de manier der boeking van dergelijke zaken te leeren kennen, zal het best zijn, de voorbeelden, hiertoe betrekkelijk, in het Memoriaal voorkomende, te ontwikkelen. Onder anderen bieden de drie achtereenvolgende posten, op den 12, 15 en 17 October daaromtrent een volledig overzigt aan.

(12 *October.*)

1°. Het eerste, dat bij dergelijke zaken voorvalt en eene boeking vordert, is, dat men van zoodanige Goederen, nadat zij aangekomen en gelost zijn, de *Vracht en Inkomende regten* betaalt. Verkiest men nu van zulk eene betaling, gelijk hier, een afzonderlijken post op het Kasboek te maken, waarbij de rekening *Kassa* als uitgevende *gecrediteerd* wordt, dan is de vraag: Wie is hier de tegenovergestelde *Debiteur?* Menigeen zou hierop antwoorden: »Niemand anders dan de afzender en eigenaar dier Goederen, want die betaling is, eigenlijk gezegd, een voorschot voor zijne rekening gedaan." Maar als men de zaak in haren geheelen zamenhang beschouwt, en op den eindelijken afloop daarvan let, zal men al spoedig ontwaren, dat hier noodwendig een ander als Debiteur moet optreden. Men heeft reeds in het begin dezer afdeeling gezien, dat men, na den geheelen Verkoop der Goederen, aan zijnen vriend eene Verkoop-rekening zendt; deze is zoodanig ingerigt, dat daarin al de te voren door ons betaalde Ongelden van het bruto provenu der Goederen worden afgetrokken, en onze vriend dus alleen voor het netto provenu, of zuiver overschot, gecrediteerd wordt. Is dit zoo, dan spreekt het toch wel van zelfs, dat men hem bij de betaling der vracht en regten niet kan debiteren, maar daarvoor een' provisioneelen Debiteur in zijne plaats moet nemen, en dit is *Onkosten-rekening;* niet omdat die Ongelden eigenlijk daarop behooren, maar omdat zij slechts aangemerkt is als eene *Hulp-* of *Tusschen-rekening*, die dan ook, bij het boeken der Verkoop-rekening, weder daarvan ontlast wordt, gelijk uit de beschouwing van den derden post, op den 17^{den} October, nader blijken zal.

Van zulke betaalde Vrachten en Regten behoeft men geene afzonderlijke posten op het Kasboek te maken; men kan volstaan met die betalingen op het Onkostboek aan te teekenen, waarvan het maandelijksch beloop, in éénen regel, als uitgaaf op het Kasboek gebragt wordt. Men heeft toch nu reeds leeren zien, dat de Onkosten-rekening als provisioneele Debiteur voor dergelijke uitgaven gehouden wordt. (7)

(15 *October.*)

2°. Als de Goederen verkocht zijn, wordt de Kooper gedebiteerd en de *Goederen in Commissie* gecrediteerd. Na hetgeen er bij de beschouwing van den aard dezer rekening hiervoren gezegd is, zullen wij dit wel niet verder behoeven te verduidelijken. Zij komt, als *Tusschen-rekening*, provisioneel in de plaats van den eigenlijken Crediteur, den afzender der Goederen, voor, omdat deze eerst na de opmaking der Verkoop-rekening als zoodanig kan te voorschijn treden. Alleenlijk moeten wij bij dezen post nog opmerken, dat wanneer, gelijk hier, in de rekening aan den Kooper nog onkosten van weegloon enz. gesteld worden, er dan in zoodanig een post twee Crediteuren voorkomen: de een is *Goederen in Commissie* van het *enkel* beloop der Goederen, en de andere is de *Onkosten-rekening* voor de genoemde Ongelden. Waarop grondt zich dit? Hierop: Als afleveraar der Goederen betaalt men aan de wegers het *geheele* weegloon, boekt dit in het Onkostboek, en de Onkosten-rekening wordt dus voor dat geheele weegloon gedebiteerd; doch nu brengt men aan den Kooper de helft daarvan in rekening; de Onkosten-rekening behoort dus daarvan weder ontlast te worden, en dit geschiedt met haar daarvoor als Crediteur te stellen.

(17 *October.*)

3°. Hier, bij het boeken der gezondene Verkoop-rekening, volgens welke de afzender nu als Crediteur, op z/r (§ 9 *d.*) voor het netto provenu verschijnt, hebben de

te voren gebezigde Tusschen-rekeningen ons hare hulp of diensten ten volle bewezen, en wij zien ons in stsat gesteld om alles weder te brengen, waar het behoort. — Welk eene dienst heeft ons de Tusschen-rekening, *Goederen in Commissie*, te voren betoond? Deze, dat zij bij het boeken van den Verkoop, toen wij den afzender nog niet als Crediteur behandelen konden, tot provisioneelen Crediteur verstrekt heeft; — dit houdt nu op, daar thans, in dezen post, de ware Crediteur, de afzender der Goederen, als zoodanig werkelijk optreedt, en zij wordt dus — om het zoo eens te noemen — voor hare bewezene hulp bedankt, door haar nu weder voor hetzelfde bruto provenu der Goederen, waarvoor zij te voren gecrediteerd was, te debiteren, en alzoo tot sluiting te brengen. — Welke hulp bewees ons tot dus ver de *Onkosten-rekening*, als eene Tusschen-rekening aangemerkt? Zij wilde al de betaalde Ongelden op die Goederen voorloopig in haar Debet opnemen, omdat wij die aan onzen vriend eerst in rekening brengen, als wij die in de Verkoop-rekening van het bruto provenu der Goederen aftrekken, en hem dus in mindering daarvan crediteren. Ook zij wordt dan nu, bij het boeken der Verkoop-rekening, voor hare verleende hulp bedankt, door haar van al die Ongelden, thans bij elkander in de Verkoop-rekening afgetrokken, te ontlasten, of daarvoor te crediteren, terwijl voorts voor de berekende Provisie de Provisie-rekening gecrediteerd wordt. Alzoo maken de drie Crediteuren, in dezen post voorkomende, namelijk *John Rae* z/r (voor het netto provenu): de *Onkosten-rekening*, en de *Provisie-rekening*, met elkander het *bruto* provenu der Goederen uit, waarvoor, gelijk getoond is, de rekening van *Goederen in Commissie* als Debiteur verschijnt.

De rekening van *Goederen in Commissie* is, gelijk wij hiervoren aantoonden, slechts eene Tusschen-rekening, welke na den afloop der daarop geboekte posten, van zelfs tot sluiting gebragt wordt. Dit in aanmerking nemende, spreekt het van zelven, dat men die rekening geheel voorbij gaan en alle zaken van dien aard op de algemeene *Goederen-rekening* (§ 16) zoude kunnen boeken; want ook daar komt eindelijk alles weder tot sluiting. En inderdaad wordt zulks door velen op die wijze beoefend, althans op zulke kantoren, alwaar men aan de onderscheidene Handelsartikelen zoo vele verschillende hoofden in het Boek geeft. Bij die behandeling toch zoude het ligtelijk aanleiding tot verwarring geven, wanneer men dezelfde artikelen, die men in Commissie van anderen heeft, op eene afzonderlijke rekening wilde brengen; indien men echter voor de Goederen voor eigene rekening slechts ééne algemeene rekening bezigt, is het duidelijkheidshalve verkieslijker, zich ook van ééne algemeene rekening voor geconsigneerde Goederen te bedienen.

Er bestaat nog eene andere manier van boeking over dergelijke zaken, doch voor de beschrijving daarvan, de onderlinge vergelijking der twee uiteenloopende manieren, en de toetsing, welke van beiden de voorkeur verdient, verwijzen wij naar de Afdeeling VERSCHEIDENHEDEN aan het einde van dit Werk.

§ 26.

E. *Goederen in Compagnie.*

Het gebeurt niet zelden dat men, ofschoon alleen voor eigen rekening Handel drijvende, aan anderen, hetzij binnen, hetzij buiten 's lands, in eene partij Goederen aandeel geeft, of zulks van anderen ontvangt. Men kan hierin op tweederlei wijze verkeeren: *bedrijvend* of *lijdelijk*. In het eerste geval kan men *of* zelf den Inkoop en Verkoop der Goederen bezorgen, *of* ook wel enkel met den Inkoop of met den Verkoop belast zijn. In het tweede geval heeft men noch met den Inkoop, noch met den Ver-

koop iets te doen, maar boekt men slechts de In- en Verkoop-rekening, die men van zijn deelgenoot ontvangt, terwijl men voor de betaling van het bedrag van zijn eigen aandeel zorg draagt.

Zoo ergens, dan zeker in dergelijke gevallen is het, dat men onregelmatige, en met het gezond verstand strijdige manieren van boeking aantreft. Sommigen zijn gewoon alle zoodanige zaken in hunne boeking te behandelen, alsof zij hun alleen aangaan, zonder hunne mede-geïnteresseerden eenigzins daarbij in aanmerking te nemen, dan voor zoo ver zij eenige gelden van hen ontvangen, of aan hen betalen. Alles loopt bij hen op de gewone algemeene Goederen-rekening af, en als de Goederen verkocht zijn, maken zij daarvan eene Verkoop-rekening op, en crediteren of debiteren hunnen deelgenoot voor zijn aandeel in de Winst of het Verlies, terwijl zij daarvoor, hetzij de *Koopmanschappen*, of de *Winst-en-Verlies-rekening* tot tegenovergestelden Debiteur of Crediteur stellen. Dat men, schoon ook al afzonderlijke nota's daarvan houdende, bij zulk eene wijze van behandeling groot gevaar loopt, om in verwarring te geraken, behoeft geen betoog. Zoo lang de boeken gehouden worden door iemand, die met den afloop der zaak ten volle bekend is, kan dit nog eenigzins te regt komen, maar bijaldien dit werk tusschenbeiden aan een' ander wordt opgedragen, of bij het onverwacht overlijden des Koopmans, wanneer deze zijne boeken zelven gehouden heeft, zal men, zoo doende, zich in eenen doolhof wikkelen, waarvan men den uitgang niet ligtelijk zal kunnen vinden. Het zij hier, gelijk in alle gevallen, een hoofdregel: *De boeken moeten in de plaats van den Koopman duidelijk spreken, en elke zijner betrekkingen met anderen aanwijzen.*

Anderen, ofschoon zij ook al voor dergelijke ondernemingen afzonderlijke rekeningen in hunne boeken openen, behandelen de boeking daarvan op eene wijze, welke geenszins den toets van het gezond verstand kan doorstaan: met *één* woord, er worden in het boeken van soortgelijke zaken dikwerf zeer grove fouten begaan, en wij hebben, even als bij de Goederen in Commissie, aan het einde van dit werk eene afzonderlijke afdeeling toegewijd, om die afwijkende manieren van boeking op te geven en te beoordeelen.

De manier, welke wij voor de beste houden, is die, welke men gewoonlijk de *Separate Methode* noemt. Volgens deze stelt men het zich ten onveranderlijken grondregel, om nimmer van iets anders dan van zijne *eigene zaken* boek te houden. Men opent dus rekeningen in het boek *alleenlijk van die aandeelen, welke men in zoodanige Koopmanschappen heeft*, terwijl men dat gedeelte, hetwelk aan onzen deelgenoot toebehoort, beschouwt en behandelt als of het Koopmanschappen zijn, die men van hem *in Commissie* heeft. — Na den Inkoop geboekt te hebben, maakt men, als alles verkocht is, daarvan eene Verkoop-rekening op, en voor al hetgeen wat er met die Koopmanschappen tusschen deze beide uitersten voorvalt, bedient men zich van *Tusschen-rekeningen*, op gelijke wijze als zulks hiervoren reeds meermalen is voorgekomen.

Om alles wat hiertoe behoort duidelijk voor stellen, zal weder eene stukswijze ontwikkeling van eenige posten uit het hier achter geplaatste Memoriaal het voegzaamste zijn. Bepalen wij ons eerst bij het geval.

§ 27.

(a. *Als men met den In- en Verkoop der Goederen belast is;*

Wij leggen daartoe de posten op den 7, 20 en 23 December voor ons.

(6 *December*.)

1°. Men koopt, na voorafgegane overeenkomst met *P. Bert* en *J. Klein*, eene partij Goederen van *J. Brouwer*, voor gemeenschappelijke rekening met de beide genoemde personen, ten bedrage van *ƒ* 1874,40. — Het eerste dat men in dergelijke gevallen, naar den regel behoort te doen, is, dat men, terstond na het ontvangen der Inkoop-rekening van den Verkooper, daarvan aan ieder der geïnteresseerden een afschrift zendt, op hetwelk het beloop onderaan *getierceerd* is, met deze bijvoeging: *Is voor* $\frac{1}{3}$, *waarvoor U debitere ƒ* 624,80. — Daar wij den Verkooper voor het geheele beloop der rekening crediteren, en slechts voor *één* derde aandeel in die Goederen hebben, zoo spreekt het van zelfs, dat voor de overige twee derde gedeelten *P. Bert* en *J. Klein onze* Debiteuren zijn, die, ten behoorlijke tijde, aan ons die sommen betalen moeten, en door hen alzoo, van het oogenblik af dat de Inkoop geschied is, voor hun aandeel te debiteren, wijst het Boek, (bij leven of sterven) duidelijk aan, dat die personen in eene zoodanige partij Goederen, die geheel onder onze berusting en beheer zijn, geïnteresseerd, en dus voor den eindelijken afloop daarvan aansprakelijk zijn. Terwijl men dus *J. Brouwer* voor het geheel als Crediteur stelt, zijn er drie Debiteuren, namelijk *P. Bert* voor zijn $\frac{1}{3}$ aandeel in den Inkoop, *Joh. Klein* voor zijn $\frac{1}{3}$ aandeel, en voor het $\frac{1}{3}$ aandeel ons toebehoorende, wordt eene rekening, als Debiteur, geopend, onder den titel: *Koopmanschappen voor* $\frac{1}{3}$ *rekening met P. Bert en Joh. Klein.* (8) (Zie Journaal op 6 December.)

(20 *December*.)

2°. Hier worden de genoemde Goederen verkocht aan *L. de Vriend*, voor *ƒ* 2330,20; die deze contant betaalt. In het debiteren gaat men dus den Kooper voorbij, maar stelt daarvoor de Kasrekening, als die som *ontvangende*, in de plaats; doch wie is hier de Crediteur? — Hiervoor de rekening van *Koopmanschappen voor* $\frac{1}{3}$ *rekening met P. Bert* en *Joh. Klein* te bezigen, ofschoon zulks door velen alzoo gedaan wordt, — kan niet. Eene rekening toch, welke slechts voor het *één derde* gedeelte, dat ons aangaat, is gedebiteerd geworden, kan niet voor het *geheele* beloop der Goederen gecrediteerd worden; dit — alhoewel het naderhand weder te regt gebragt wordt door diezelfde rekening, bij het boeken der Verkoop-rekening voor $\frac{2}{3}$ van het netto provenu te debiteren aan de deelhebbers, — is toch uit den aard der zaak iets tegenstrijdigs, en dus onregelmatig. Wat dan? De eigenlijke Crediteuren zijn wel, de rekening van Goederen voor $\frac{1}{3}$ enz., voor ons *één* derde part en *P. B.* en *J. K.*, ieder voor hun *één* derde aandeel; doch men houde onder het oog, dat het crediteren van deze rekeningen eerst te pas komt bij het boeken der Verkoop-rekening, als wanneer ieder hunner voor een derde in het netto provenu zal goedgeschreven worden. Er moet dus hier eene *Hulp-* of *Tusschen-rekening* worden uitgedacht, die provisioneel tot Crediteur genomen wordt, en die naderhand bij het boeken der Verkoop-rekening gedebiteerd, en daardoor als hare dienst bewezen hebbende, weder tot sluiting gebragt wordt. — Men zoude nu wel voor zoodanig eene Tusschenrekening de algemeene rekening *Koopmanschappen*, (§ 17), kunnen bezigen; doch het is ordelijker, om voor zaken, welke men in gemeenschap met anderen heeft, eene afzonderlijke Tusschen-rekening te openen, welke uitsluitend voor dergelijke zaken geschikt is, en die den naam kan dragen: *Goederen in Compagnie.* Deze is dus, bij den Verkoop der Goederen, de provisioneele Crediteur. (Zie Journaal, 20 December.) Men late zich hier niet afschrikken door de van anderen aangevoerde stelling: „*Eene rekening kan niet uitgeven of gecrediteerd worden, welke niets ontvangen heeft.* Zij

komt slechts als Hulp- of Tusschen-rekening voor, en men leze hier na, hetgeen ter bestrijding van die bedenking elders (§ 19) gezegd is.

(23 *December.*)

3°. Na den afloop dezer zaak, de Verkoop-rekening gemaakt zijnde, wordt deze post geboekt door de voornoemde rekening, ***Goederen in Compagnie***, te debiteren voor het bruto provenu der Goederen, en ieder deelhebber voor hun $\frac{1}{3}$, alsmede de Goederen voor $\frac{1}{3}$ rekening met *P. B.* en *J. K.* voor ons $\frac{1}{3}$ aandeel in het netto provenu te crediteren, gelijk mede de Onkosten-rekening voor de Ongelden in de Verkooprekening van het bruto provenu wordt afgetrokken. (Zie Journaal, op 23 December.) Op die wijze is dus eene zoodanige zaak in orde geboekt en ten einde gebragt.

§ 28.

(b. ***Als men enkel met den Inkoop en niet met den Verkoop belast is.***

Men is in dergelijke gevallen alleen ***bedrijvig***, ten opzigte van den Inkoop of de afzending der Goederen, van welke men eene rekening of Factuur opmaakt, met bijvoeging van al de Ongelden, die men daarop heeft voorgeschoten, ten einde alzoo het juiste beloop eener zoodanige onderneming te kunnen weten. Men debiteert zijne medegeïnteresseerden ieder voor hun aandeel in het beloop daarvan, en voor zijn eigen aandeel opent men eene afzonderlijke rekening, welke men daarvoor belast, terwijl de algemeene ***Rekening-Koopmanschappen***, indien die Goederen bij den Inkoop daarop gebragt waren, benevens de ***Onkosten-rekening***, de tegenovergestelde Crediteuren uitmaken. Voorts is men hierin geheel ***lijdelijk***, en wacht men de Verkooprekening af van hem, die met den Verkoop is belast geweest, om hem, ingevolge daarvan, voor ons aandeel in het netto provenu te debiteren, en de voor deze onderneming geopende rekening daarvoor te Crediteren. Meer is niet noodig hieromtrent tot onderrigt te zeggen. Men zie, ten overvloede, de posten in het hier achter geplaatste Memoriaal en Journaal JENEVER IN HALF, ONDER *J. Rae* TE LONDEN, op den 30 October en 19 November.

§ 29.

(c. *Als men enkel met den Verkoop belast is.*)

Na alles wat er tot dus verre over dit onderwerp gezegd is, zal het voldoende zijn slechts aan merken, dat men, bij het ontvangen der rekening of Factuur van zijnen mede-geïnteresseerde, hem crediteert voor ons aandeel in die Goederen, voor welk aandeel men eene afzonderlijke rekening opent, welke men daarvoor debiteert. Voor het overige is de behandeling hiervan tot den eindelijken afloop in alles gelijk aan de manier, welke, § 27, breedvoerig beschreven is. Men vergelijke tot nadere opheldering de posten in het Memoriaal en Journaal, welke hier betrekking op hebben, als:

KATOEN VAN LONDON VOOR HALVE REKENING MET *George Hill* ALDAAR, sub 2, 4, 8 en 14 December, als mede:

TABAK VOOR $\frac{1}{3}$ REKENING MET *J. Merchant* TE LONDEN EN *G. Händler* TE HAMBURG, sub 6, 7, 16 en 22 December.

§ 28.

(d. ***Als men den Inkoop noch Verkoop verzorgt.***

Wanneer men de Inkoop-rekening van den mede-geïnteresseerde ontvangen heeft, crediteert men hem voor ons aandeel in het bedrag der Goederen en opent eene reke-

ning voor dat aandeel, welke men daarvoor debiteert. Verder heeft men alleen den eindelijken afloop, en dien ten gevolge de toezending der Verkoop-rekening ***lijdelijk*** af te wachten, om onzen vriend voor ons aandeel in het netto provenu te debiteren, en de genoemde rekening goed te schrijven.

§ 31.

F. ***Wissel-rekening.***

Wij hebben, § 17—29, de ***Traite-*** en ***Remiserekeningen*** beschouwd als ***Hoofdrekeningen***, welke in geenen Handel van eenig aanbelang kunnen gemist worden; doch de ***Wissel-rekening*** rangschikten wij onder de ***Toevallige Onpersoonlijke*** rekeningen; en waarom dit? Omdat (zie § 13) het enkel van de omstandigheden afhangt, of men met ***vreemde*** Wisselbrieven zaken doet. De Wissel-rekening is derhalve als een onderdeel (subdivisie) der Traite- en Remise-rekeningen aan te merken, en men bevroedt nu reeds, dat die ***uitsluitend*** voor buitenlandsche Wisselbrieven, welker waarde in vreemde munt gesteld is, bestemd blijft. De naam ***Wissel-rekening*** geeft dit wel niet duidelijk te kennen, en van hier dan ook, dat velen niet alleen deze soort van Wisselbrieven, maar ook alle Traites, Remises, gedisconteerde Wissels, enz., op de Wisselrekening brengen, doch er is daarvoor in de Nederlandsche, zoo min als in de Fransche taal geene meer onderscheidende benaming in gebruik; de Engelschen duiden de beteekenis dezer meer duidelijk aan door die te noemen ***foreign bills***, in tegenstelling van ***inland bills***.

Daar deze rekening dus enkel bestemd is om daarop vreemde Wisselbrieven te brengen, uit welker afwisselende koersberekening Winst of Verlies kan voortspruiten, zoo valt het reeds van zelf in het oog, dat de behandeling dezer rekening in alles met die der Goederen-rekening, § 16, gelijk staat. ***Wisselbrieven*** kunnen, als papieren documenten, niet gevoegelijk onder ***Goederen*** of ***Koopmanschappen*** gerekend worden; van hier alleen, dat daarvoor eene afzonderlijke rekening gevorderd wordt, schoon er anders, even als met Goederen, handel mede gedreven wordt, welke voordeel of schade kan aanbrengen.

In tweederlei opzigt is de Wisselrekening van gebruik:

1°. Wanneer men Wisselbrieven op speculatie inkoopt, met het uitzigt om die, vóór den vervaltijd tot een' hooger' koers te verkoopen, (vernegotiëren). Men ***debiteert*** deze rekening bij den inkoop der Wisselbrieven, voor zoo veel zij ons kosten, en crediteert die voor de opbrengst van den Verkoop, en het verschil tusschen Debet en Credit zal het voordeel en de schade op zoodanige ondernemingen aantoonen.

3°. Men debiteert deze rekening voor ***Eigene Traites***, aan eigen order getrokken, wanneer men namelijk bij het trekken van den Wisselbrief den betrokkene tegen den koers, hem bij het geven van het advies gemeld, moet crediteren, maar intusschen verkiest, den Wisselbrief nog eenigen tijd in portefeuille te houden. — Als men dien naderhand vernegotiëert, wordt de ***Kas-rekening***, bij het ontvangen van het beloop, of de persoon aan wien men den Wisselbrief remitteert, gedebiteerd, en de ***Wisselrekening*** gecrediteerd.

Aanmerking. Indien men iemand eenige Wisselbrieven remitteert, met oogmerk om die voor ons te vernegotiëren, zoo is men verpligt bij het boeken van eenen zoodanigen post de som van het Nederlandsche geld zoo lang in ***blanco*** te laten staan, tot dat men van zijnen Correspondent opgaaf ontvangen heeft, tot welk een' koers die Wisselbrieven vernegotiëerd zijn, om het provenu dan naderhand in te vullen. Sommigen hebben de gewoonte voor de Wisselverschillen, welke op de rekeningen van ***Par-***

tikulieren m/r of *o/r* voorkomen, bij de afsluiting, de Wisselrekening te debiteren of te crediteren. Dit is verkeerd: deze rekening behoort uitsluitend de Winst of het Verlies aan te wijzen van die Wissels, welke daarop geboekt zijn; de genoemde Wisselverschillen moeten op de Winst- of Verliesrekening worden overgebragt, of indien de posten op de rekeningen van Particulieren bepaaldelijk tot transactiën in *Koopmanschappen* betrekking hebben, zoo kan zulks op die rekening geschieden.

Bij sommige groote Wisselhuizen of Bankiers is het veelal in gebruik, om van iedere soort van buitenlandsche Wisselbrieven afzonderlijke rekeningen te openen, b. v. *Wisselbrieven op Londen. — Parijs. — Hamburg*, enz. enz.

§ 32.

G. *Disconto-rekening.*

Het gebeurt niet zelden, dat men wegens te doene betalingen gebrek aan genoegzame klinkende specie heeft, schoon men in het bezit is van eene met goede geaccepteerde Wisselbrieven wèl voorziene Portefeuille, waarvan men echter geen gebruik maken kan, daar die Wisselbrieven nog niet vervallen zijn. In dit geval vindt men ligtelijk anderen, die overvloed van geld bezitten, en, verlegen om het met voordeel te plaatsen, ons gaarne voor die nog niet vervallene Wisselbrieven specie uittellen, onder korting van den Interest, gerekend van den dag dier betaling tot den vervaltijd dier Wisselbrieven. Dit is hetgeen men *disconteren* noemt. — Zij nu, die van dit Disconteren veel hun werk maken, en begeerig zijn te weten, welke voordeelen hun dit afzonderlijk opbrengt, openen daarvoor in hunne boeken eene *Disconto-rekening*. Deze rekening wordt gedebiteerd voor zoo veel men, na aftrek der interessen, (Disconto genoemd) voor den ontvangen Wisselbrief uitbetaalt; zoodanig echter, dat men in de binnenlijnen dier rekening het volle beloop van den Wisselbrief stelt, in een volgenden regel de Disconto daar aftrekt, en het restant of de uitbetaalde som in de buitenlijnen uittrekt. Wanneer de Wisselbrief op den vervaltijd geïnkasseerd is, wordt de Disconto-rekening voor het volle beloop gecrediteerd, en alzoo zal het verschil tusschen het Debet en het Credit dezer rekening ons het voordeel, met het Disconteren behaald, aanwijzen. Men zie zoodanig eenen post in het Memoriaal en Journaal, op den 6den November en 14den December, en vergelijke daarmede de *Disconto-rekening* in het hier achter geplaatste Grootboek. (9)

Indien men slechts zelden Wisselbrieven disconteert, zoodat het der moeite niet waardig is, daarvoor eene afzonderlijke Disconto-rekening aan te leggen, zoo kan men de gedisconteerde Wisselbrieven voor haar volle beloop in het Debet der *Remise-rekening* brengen, en daar tegen over als Crediteuren stellen de *Kas-rekening*, voor zooveel men daarvoor uitbetaalt, en de *Interest-rekening*, voor de gekorte of genotene Disconto. — Verkiest men zulke posten in hun geheel op het Kasboek te brengen, zoo stelt men als uitgaaf het volle bedrag der Wissels, en maakt daartegen over een Ontvangpost voor het beloop der Disconto.

Men zal zich nu wel niet verlegen vinden om deze soort van zaken in het omgekeerde geval te boeken, maar terstond begrijpen dat, zoo men voor een Wisselbrief die nog te loopen heeft, geld ontvangt, de *Remise-rekening* moet gecrediteerd worden, terwijl men tot Debiteuren stelt de *Kas-rekening* voor de ontvangen gelden, en de *Interest-rekening* voor de Disconto, welke men laat korten. Boekt men den geheelen post in het Kasboek, zoo stelt men als ontvangst het volle bedrag des Wissels, en maakt daartegen over een uitgaafpost voor het beloop van den Interest.

Het is tegenwoordig veel in gebruik, dat de Buitenlandsche vrienden verlangen, dat hunne remises bij de Ned. Bank gedisconteerd worden, om daardoor minder interest schuldig te worden dan bij de berekening in de Rekeningen-Courant, welke men hun toezendt, plaats vindt. In ieder geval is de Interest-rekening steeds de gewone Debiteur of Crediteur.

§ 33.

H. *Beleening-rekening.*

Wanneer men aan anderen, tegen zekeren interest, gelden uitbetaalt, en met bepaling van den tijd der teruggave, daarvoor Goederen of Effekten tot onderpand ontvangt, heeft er plaats, wat men eene *Beleening* noemt. Den persoon, wien men, op dien voet, gelden uittelt, kan men daarvoor niet wel als Debiteur stellen, omdat men van hem rijkelijk de waarde der geleende som, tot waarborg, onder zich heeft; men opent dus daarvoor eene *Beleening-rekening*, welke men voor de uitbetaalde som *debiteert*. Deze rekening wijst aan, welke beleende Goederen of Effekten van anderen men als pand onder zich heeft. Bij het terug ontvangen der geleende som wordt de *Beleening-rekening* daarvoor, alsmede voor de ontvangene interessen *gecrediteerd*, en het meerdere Credit der rekening zal dus het voordeel, uit de beleening spruitende, te kennen geven. — Zie deswegen een voorbeeld in het Memoriaal en Journaal, sub 26 October en 26 December.

Beschouwen wij, duidelijkshalve, deze zaak nog van eene omgekeerde zijde, en nemen wij tot voorbeeld iemand, die 200 balen koffij bezit, doch uit hoofde van geldgebrek, 100 daarvan beleent. Voor de 200 balen staan de *Koopmanschappen* in zijne boeken gedebiteerd. — Nu is hij gehouden die 100 balen koffij uit zijn eigen pakhuis in dat van den Geldleener te doen overbrengen. Die koffij echter, daar zij slechts tot onderpand gegeven is, blijft nog altijd zijn eigendom, en zijne Goederen-rekening alzoo nog steeds daarvoor belast. Maar, gelijk in alle opzigten de boeken eens Koopmans in zijne plaats moeten spreken, en al zijne betrekkingen naauwkeurig behooren aan te wijzen, zoo ook in dit geval; nu toch moet het daaruit blijken, waar die 100 balen koffij waarvoor de Goederen-rekening nog Debet staat, en die echter in het pakhuis niet gevonden worden, gebleven zijn, en wat daarmede gebeurd is. Dit nu heeft plaats wanneer men, in dit geval, mede eene *Beleening-rekening* opent, die — terwijl men de *Kas-rekening* voor de ontvangen som *debiteert*, — voor de tot onderpand gegevene 100 balen *gecrediteerd* wordt. Wanneer men bij de terugbetaling van de hoofdsom met de interesten, weder in het bezit zijner Goederen geraakt, wordt de *Beleening-rekening* daarvoor gedebiteerd, en de *Kas-rekening* gecrediteerd, en het meerdere Debet der eerstgenoemde rekening zal het verlies aanwijzen, hetwelk men daaronder ondergaan heeft.

§ 34.

I. *Bodemerij-rekening.*

Deze rekening wordt bij het uittellen der gelden gedebiteerd, en wanneer de som met den interest of de premie terug ontvangen is, daarvoor gecrediteerd. Het meerdere Credit dezer rekening zal dus het voordeel aanwijzen, dat men daarmede genoten heeft. Zie een voorbeeld in het Memoriaal en Journaal, sub 24 October.

Bodemerijbrieven kan men, even als Wisselbrieven, aan anderen endosseren en ter inkassering remitteren. In dit geval wacht men gewoonlijk het berigt van zijnen Corres-

pondent af, of hij de penningen geïnkasseerd heeft, om hem daarna voor dien ontvangst te debiteren, en de *Bodemerij-rekening* te crediteren.

Ingeval het schip mogt vergaan en het Contract dus als nul moet beschouwd worden, behoort men de *Winst- en Verlies-rekening* te debiteren voor dat Verlies, en de *Bodemerij-rekening* te crediteren, om die te sluiten.

Wanneer men geld op Bodemerij opneemt, opent men mede eene *Bodemerij-rekening*, die men voor de hoofdsom met den interest van den Bodemerijbrief crediteert, en daarentegen stelt men als Debiteuren de Kas-rekening voor de ontvangene som, en de rekening van het schip of de *Reederij-rekening* voor den interest. — Als het schip terug komt, en aan den Geldschieters het kapitaal met den interest terug betaald is, wordt de *Bodemerij-rekening* gedebiteerd en de Kas-rekening gecrediteerd.

Ingeval het schip mogt vergaan, wordt de *Bodemerij-rekening* gedebiteerd en de rekening van het schip gecrediteerd.

§ 35.

K. *Hypotheek-rekening.*

Wanneer men Hypotheken, gevestigd op Huizen, of Onroerende Goederen, koopt, of indien die ten onze behoeve, als daarop gelden verstrekt hebbende, gepasseerd worden, wordt deze rekening daarvoor gedebiteerd. Voor de aflossing en interessen die men ontvangt, wordt zij gecrediteerd; alles wat bij de jaarlijksche afsluiting dezer rekening behoort in acht genomen te worden, zal te behoorlijker plaats beschreven worden.

In het omgekeerde geval, wanneer men een Huis bezit, hetwelk met eene Hypotheek bezwaard is, opent men daarvoor mede eene afzonderlijke rekening, welke voor het beloop der Hypotheek gecrediteerd en voor de aflossing gedebiteerd wordt; voor den interest welke men daarvan betaalt, wordt de *Interest-rekening* belast.

Alzoo worden bij deze drie rekeningen, *Beleening-rekening* (§ 33) *Bodemerij-rekening* (§ 34), en *Hypotheek-rekening* (§ 35) aan de personen, welke in de zaken daarin vermeld betrokken zijn, geene rekeningen in het boek gegeven. Men heeft toch voor de sommen, die men van hen te vorderen heeft, door onderpand of schriftelijke acte reeds de noodige zekerheid verkregen, en daarom worden de voorwerpen zelven, die den aard onzer betrekking met die personen naauwkeurig doen kennen, in hunne plaats gesteld. Wij gaan nu over om de verschillende takken der Hoofdrekening, *Winst en Verlies*, te beschouwen, welke onder de Onpersoonlijke *Toevallige* rekeningen moeten geteld worden, omdat haar bestaan niet volstrekt noodzakelijk, maar louter willekeurig is. Men zou toch, des verkiezende, alles waartoe die rekeningen gebezigd worden, op de algemeene Hoofdrekening *Winst en Verlies* kunnen brengen, want allen loopen, als zoo vele beekjes, eindelijk in den hoofdstroom *Winst en Verlies* uit, en haar afzonderlijk aanwezen dient dus enkel om te kunnen weten, wat er met ieder op zich zelve gewonnen of verloren is. De eerste dier rekeningen, welke zich hier voordoet, is de

§ 36.

L. *Onkosten-rekening.*

Deze rekening wordt *Gedebiteerd* voor alle Ongelden, die men betaalt, of welke door anderen aan ons berekend worden. Zij wordt *gecrediteerd* voor die Ongelden, welke door anderen aan ons vergoed worden, of die wij aan hen in rekening brengen, en

bij het einde des jaars wordt het Saldo, dat gewoonlijk Verlies is, op de Winst- en Verlies-rekening overgeboekt.

Wanneer men eene *zuivere* Onkosten-rekening houden wil, moeten daarop niet anders gebragt worden, dan hetgeen inderdaad *Onkosten* zijn, zoo als Salarissen van bedienden, knechtsloonen, kantoorbehoeften, enz. Wanneer men deze rekening belast met Ongelden, welke tot onze Goederen in betrekking staan en zulks niet naderhand terugboekt, zou zij te veel bezwaard worden; gewoonlijk echter wordt dit, om uitvoerigheid te vermijden, alzoo gedaan en gelaten, doch er bestaat een eenvoudig middel om deze rekening naderhand van hetgeen, waardoor zij aldus ten onregte bezwaard is, te ontlasten en tot haren zuiveren stand terug te brengen. Men leze daartoe hetgeen reeds vroeger, (§ 16) daaromtrent gezegd is, en leere het middel zelf kennen door hetgeen later over deze rekening gezegd zal worden, te raadplegen.

Op vele kantoren bedient men zich van eene *Kantoor-Onkostenrekening*, waarop uitsluitend salarissen, knechtsloonen, onkosten van agenten, reiskosten ten behoeve der zaak en kantoorbehoeften geboekt worden. Om die rekening dus afzonderlijk te houden, behoeft men in het *dubbel gelijnde Onkostboek* geene *derde kolom* te liniëren, maar die uitgave in de kolom Onkosten boekende, plaatse men slechts voor iedere zoodanige uitgave eene kleine kapitale K, en na die posten bijeengesteld te hebben, boeke men bij het Journaliseren van het Kasboek aldus:

Diversen aan Kassa,

Koopmanschappen	voor Onkosten,	de Goederen bezwarende	*f*
Onkosten-rekening	„ „	in deze maand	„
Kantoor-onkostenrekening	„ „	ten laste dezer rekening	„

Op deze wijze verkrijgt men eene geheel *zuivere* Onkosten-rekening in het Grootboek.

Meer dan ééne bijzonderheid komt, ten aanzien der *Onkosten-rekening*, nog in aanmerking, doch daar zulks tot het jaarlijksch afsluiten der boeken betrekking heeft, vindt dit in het vervolg van dit werk zijne regte plaats.

Voor het overige herinnere men zich uit het vorige van dit werk, dat de *Onkosten-rekening* meermalen als eene enkele *Tusschen-rekening* gebezigd wordt; zie de behandeling der *Goederen voor eigen rekening van buiten 's lands ontvangen* (§ 23), *Goederen in Commissie* (§ 25), en *Goederen in Compagnie* (§ 26), enz.

§ 37.

M. *Huishouding-rekening.*

Deze rekening wordt *gedebiteerd*: (a. Voor alle gelden, welke men tot bijzonder gebruik of tot bestrijding der Huishoudingkosten uit de Kas neemt; (b. Voor den aankoop van Meubelen, die weinig waarde hebben en aan gedurige slijting of breking onderhevig zijn; (c. Voor alle personeele belastingen; (d. Voor den huur van het huis, dat men bewoont, om het even of men het in eigendom bezit of van anderen huurt, zie in het Memoriaal en Journaal, den tweeden post op 31 December); (e. Voor den huur en kosten van het onderhoud eener buitenplaats of tuin, enz.; en ingeval men iemand bij zich heeft inwonen, van wien men kostgelden ontvangt, zoo wordt deze rekening daarvoor, bij tegenstelling, *gecrediteerd*. Bij het einde des jaars wordt het altijd nadeelig Saldo dezer rekening op de Winst- en Verlies-rekening overgebragt; alvorens men dit echter doet, behoort men naar een paar bijzonderheden onderzoek te doen, welke vooraf dienen geregeld te worden, doch dit, als tot de afsluiting der boeken betrekking hebbende, zal later vermeld worden.

Sommigen, de benaming *Huishouding-rekening* in een Koopmansboek min voegelijk

vindende, verkiezen liever daarvoor in de plaats te stellen: *N. N. particuliere rekening*, of *N. N. loopende rekening*.

§ 38.

N. *Assurantie-rekening.*

Deze rekening wordt *gecrediteerd* voor alle premiën, die men ontvangt of geniet, voor gedane verzekering aan anderen: zij wordt *gedebiteerd* voor averij gros of schadevergoeding, die men, in betrekking van Assuradeur, verpligt is aan Geassureerden, bij het vergaan der schepen, of het bederf der Koopmanschappen uit te keeren, en bij het einde des-jaars wordt het voor- of nadeelig saldo dezer rekening op de *Winst- en Verlies-rekening* overgebragt.

Bij het *restorneren* eener geslotene Assurantie, wanneer men de premie ontvangen en dus de Assurantie rekening reeds gecrediteerd heeft, wordt bij het terugbetalen daarvan, onder zekere korting van het bedrag der premie, de *Assurantie-rekening* voor die betaling weder gedebiteerd.

Daar deze rekening als een onderdeel of tak der *Winst- en Verlies-rekening* moet beschouwd worden, komt zij eeniglijk te pas in het geval, dat men zelf Assuradeur is, hetwelk men zijn kan, *en* voor anderen, *en* voor zich zelven. — Dit laatste verdient eenige opheldering. Wanneer men namelijk vele schepen bezit, of dikwijls Goederen over zee ontvangt, en men verkiezen mogt de risico daarop zelf te loopen, zoo kan men zich zelven assureren, door iedere scheeps-rekening bij de afreize, of de Koopmanschappen bij het boeken eener Factuur te debiteren voor de premie, die men zoude moeten betalen, ingeval men dat schip of die Goederen, door anderen liet verzekeren. Stelt men hiervoor de *Assurantie-rekening* tot Crediteur, dan verkrijgt men in het boek langzamerhand een fonds bijeen, dat tot eene reserve verstrekt bij onverhoopte verliezen; ondergaat men die werkelijk, zoo wordt de *Assurantie-rekening* daarvoor gedebiteerd, en de verongelukte voorwerpen gecrediteerd, en in stede van deze rekening, bij het einde des jaars geheel af te sluiten, kan men die, om een zoodanig fonds bij voortduring te behouden, voor een zekere som, naar welgevallen, op nieuwe rekening overbrengen. Schoon dit een en ander, in het wezen der zaak, louter denkbeeldig blijft, is zulk eene handelwijze echter niet af te keuren, daar men, bij eene aanzienlijke schade, langs dezen weg, niet op éénmaal eene belangrijke som als Verlies behoeft af te schrijven. Het bovengezegde blijft dus waar: *dat de Assurantie-rekening* EENIGLIJK *te pas komt als men zelf Assuradeur is:* ofschoon er velen zijn die, bij het *laten* verzekeren, hetzij van eigene Koopmanschappen of van die van anderen, de *Assurantie-rekening* daarvoor belasten en den Makelaar, die de Assurantie gesloten heeft, of de *Kas* bij het betalen der premie crediteren. In ieder geval wanneer men lijdelijk is, of anderen voor ons verzekeren, moet de *Onkosten-rekening* voor de premie gedebiteerd en de Makelaar of de Kas gecrediteerd worden, terwijl men dan voorts zijne eigene Koopmanschappen, en zijne Vrienden en de Facturen die men hun zendt, onder de berekende Onkosten daarvoor debiterende, de genoemde rekening als de eenige Crediteur stelt; zoo doende blijft de *Assurantie-rekening* zuiver hetgeen zij is, een onderdeel of tak der *Winst- en Verlies-rekening*.

Om de boeking welke bij de thans zoo talrijke *Maatschappijen van Assurantiën* in gebruik is, te beschrijven, zouden wij in te vele details moeten treden; het is genoeg te melden, dat daarbij eene menigte rekeningen voorkomen, als: *Kapitaalrekening*, *Rekening der Actiehouders*, *Premie-rekeningen der Assurantie-Makelaars*, *Premie-rekening*, *Restorno-rekening*, *Restitutie-rekening*, *Schade-rekening*, *Kassa-*, *Effecten-*,

Beleening- en Disconto-rekeningen, en bij de afsluiting: *Onafgeloopene Premiën; Onafgeloopene Schaden*, *Reserve-rekening*, *Uitdeeling-rekening*, *Winst- en Verlies-rekening*. Het zal zonder verdere redenering wel genoeg in het oog vallen, waartoe men al deze rekeningen behoort te bezigen.

§ 39.

O. *Provisie-rekening.*

Deze rekening wordt alleenlijk aangelegd, ten einde afzonderlijk te weten, welke voordeelen men met het bedienen zijner vrienden, als Commissionair verkregen heeft: hetzij voor het bezorgen van In- en Verkoopen, het doen van Assurantiën, het expediëren van Goederen, het vernegotiëren of betalen van Wisselbrieven, enz. Zij wordt dus voor alle Provisie of Commissie, aan anderen berekend, gecrediteerd; voor vergoedingen, en het aandeel dat de Agenten in Provisie verkrijgen, gedebiteerd en bij het einde des jaars het Saldo als loutere Winst, op de *Winst- en Verlies-rekening* overgebragt.

Men ziet uit het bovenstaande, dat de *Provisie-rekening* slechts een tak der *Winst- en Verlies-rekening* is, en alleenlijk te pas komt, wanneer men zelf als Commissionair handelt of bedrijvig is.

§ 40.

P. *Interest-rekening.*

Deze rekening, als een tak der *Winst- en Verlies-rekening* uitmakende, wordt *gecrediteerd* voor alle Interesten, die men wegens à déposito geleende gelden ontvangt, of die men aan zijne buitenlandsche vrienden in de rekeningen-courant, welke men hun toezendt, berekent; alsmede voor de Interesten van gedisconteerde Wisselbrieven, *indien men daarvoor geene afzonderlijke Disconto-rekening houdt*, zie § 32. Zij wordt *gedebiteerd* voor de Interesten, die wij om bovengemelde redenen betalen, of die anderen in hunne rekeningen-courant aan ons berekenen. Ten einde zoo wel eene geheel zuivere *Interest-rekening* als *Koopmanschappen-rekening* in het grootboek te hebben, beschouwen velen de kortingen, welke men voor kontante Inkoopen *geniet*, en voor Verkoopen *geeft*, als in het Debet en Credit der Interest-rekening te moeten geboekt worden, terwijl alsdan op de Goederen-rekening het enkel beloop daarvan voorkomt.

Naarmate het Saldo het meerder genotene of gegevene aanduidt, worden in het eerste geval de Koopmanschappen gedebiteerd en de Interest-rekening gecrediteerd, en in het tweede geval omgekeerd.

Velen brengen ook in het Credit dezer rekening, de Interesten van Effecten, de huren van Huizen en Landerijen, enz.; terwijl zij bij tegenstelling betaalde belastingen en reparatie-kosten van die Panden in het Debet dezer rekening stellen.

D. OVERGANG TOT DE BEHANDELING VAN NOG EENIGE TOEVALLIGE ONPERSOONLIJKE REKENINGEN.

De meest gebruikelijke Toevallige Onpersoonlijke rekeningen, die als onderdeelen der vijf Hoofdrekeningen, (§ 13) kunnen aangemerkt worden, zijn dan nu, naar de opgave § 14, in eene geleidelijke orde, ieder afzonderlijk in het breede beschreven en ontwikkeld. — Volgens het gestelde in de noot of aanteekening op voornoemde §, wacht ons thans de behandeling van nog eenige Toevallige Onpersoonlijke rekeningen, welke op zulke gedeelten der bezitting eens Koopmans betrekking hebben, die, schoon

zij eenigermate als ***Koopmanschappen*** kunnen beschouwd worden, echter eene afzonderlijke afdeeling vereischen. Na bij ieder dezer te hebben stil gestaan, zullen wij met eene beschrijving der rekening, weke den Koopman voor zijne geheele bezitting vertegenwoordigt, KAPITAAL genoemd, het ruime veld der verschillende rekeningen, waarvan wij nog zoo menig zijpad onbetreden lieten, (10) voor afgewandeld kunnen houden.

§ 41.

Q. *Effecten-rekening.*

Wanneer men Effecten of Staatspapieren koopt, of door erfenis verkrijgt, wordt daarvoor eene rekening geopend, welke gedebiteerd wordt voor hunne waarde, alsmede voor de interesten, die daarop verloopen zijn, en die men bij den inkoop tevens betaalt. — ***Bij het ontvangen van de interesten der Effecten, moet de* EFFECTEN-REKENING *en niet de Interest-rekening daarvoor gecrediteerd worden;*** (11) zoo ook wordt deze rekening gecrediteerd bij den Verkoop van Effecten, zoowel voor de hoofdsom als voor de daarop verloopen interesten.

Indien men vele verschillende Staatspapieren bezit, kan men, des verkiezende, aan iedere soort eene afzonderlijke rekening geven, b. v. $2\frac{1}{2}$ °/o *Ned. Werkelijke Schuld*, 5 °/o *Oostenrijksche Metallieken*, enz.

Hetgeen er bij de jaarlijksche afsluiting dezer rekening moet in acht genomen worden, vindt men in het Hoofdstuk over de afsluiting der boeken aangeteekend.

§ 42.

R. *Huizen.*

Wanneer men een of meerdere Huizen bezit, wordt voor ieder daarvan eene afzonderlijke rekening in het boek geopend, b. v. *Huis en Erve op de Heerengracht; Huis en Erve op den Amstel*, enz. Deze rekeningen worden gedebiteerd:

1°. Voor de kooppenningen van het Huis, alsmede voor de kosten der overdragt, registratie, enz.

2°. Voor de betaalde jaarlijksche grondlasten en brand-assurantie;

3°. Voor de kosten van verbeteringen en reparatiën;

en gecrediteerd:

1°. Voor het beloop der huurpenningen, welke men daaruit trekt, of, naar begrooting zelf daarin verwoont;

2°. Voor zoo veel men mogt goedvinden, wegens vermindering van waarde, daarop af te schrijven;

3°. Voor het beloop van den verkoop.

Het hier gezegde is grootendeels ook toepasselijk op Landerijen, Buitenplaatsen, Tuinen, enz., waarvoor men, mede afzonderlijke rekeningen opent.

§ 43.

Nadere aanmerkingen omtrent de rekeningen van Effecten en Huizen.

Bij de behandeling der *Interest-rekening* (§ 40) maakten wij reeds met een woord melding, dat velen de interesten van Effecten, en de lasten en inkomsten van Huizen of Onroerende Goederen op die rekening boeken. Uit de beide voorgaande afdeelingen, § 41 en 42, heeft men gezien, dat wij die liever op de rekeningen der Effecten en Huizen zelven willen gebragt hebben: dit is ordelijker en vollediger. Wat vertoont ons

het Grootboek van hem, die naar de eerste manier te werk gaat? De rekeningen van Effecten en Huizen komen daarin voor als zoo vele *doode* voorwerpen, waarmede niets omgegaan is, terwijl datgene, wat er mede is gebeurd, op de Algemeene Interest-rekening geboekt en onder zoo vele andere posten verspreid is, dat het moeijelijk wordt, het daarmede voorgevallene naauwkeurig na te gaan. Iedere zaak of voorwerp, waarvoor eene rekening in het boek geopend is, moet niet alleen de waarde aanwijzen, maar ook met een opslag van het oog doen zien, wat daarmede heeft plaats gehad, en in hoeverre dat voorwerp, in den loop des Handels, tot het voor- en nadeel van den koopman heeft bijgedragen, daar er anders eene gaping is in de juiste rangschikking der deelen van het tafereel, dat iedere bijzonderheid, tot de bezitting en het bedrijf des Koopmans behoorende, duidelijk behoort voor te stellen.

Het eenige geval, waarbij men, ten opzigte van Huizen, eene zoogenoemde algemeene *Huur-rekening* kan toelaten, is, wanneer men zulk een groot aantal dier panden bezit, dat het te wijdloopig zoude worden, om alles wat tot ieder Huis betrekking heeft, op eigene rekening over te dragen.

§ 46.

S. *Schepen.*

Ingeval men eigenaar is van geheele Schepen, wordt aan ieder eene afzonderlijke rekening gegeven, b. v. *Het Schip* MERCURIUS; bezit men aandeelen in verschillende Schepen, zoo kan men, *of* voor ieder aandeel eene afzonderlijke rekening bestemmen, zoo als: $\frac{1}{4}$ *part in het Schip* DE VREDE, $\frac{3}{8}$ *part in het Kofschip* DE VRIENDSCHAP, enz., *of* die verschillende aandeelen te zamen op ééne rekening brengen, onder den naam SCHEEPSAANDEELEN, op welke rekening de naam van ieder Schip in het bijzonder moet zijn uitgedrukt. — Sommige bijzonderheden, tot deze soort van rekeningen behoorende, vorderen eene afzonderlijke afdeeling, om alles wat daartoe betrekking heeft duidelijk te kunnen uiteenzetten; voor het tegenwoordige zij het genoeg alleen op te merken, dat deze rekeningen moeten worden gedebiteerd:

1°. Voor den koopprijs of de waarde van het Schip;

2°. Voor ons aandeel in de betaalde kosten der uitrusting tot eene reis, ingeval een' der mede-geïnteresseerden Boekhouder (12) van het Schip is;

en gecrediteerd:

1°. Voor den verkoop van het Schip;

2°. Voor ons aandeel in de uitdeeling wegens gemaakte vrachten, wanneer men die van den Boekhouder ontvangt;

3°. Is men Eigenaar van een geheel Schip, of bij het bezit van een aandeel als Boekhouder werkzaam, zoo moet de Scheeps-rekening voor de *netto* opbrengst der gemaakte vrachten gecrediteerd worden.

§ 45.

T. *Reederijrekening.*

Deze rekening moet enkel als eene Hulp- of Tusschenrekening beschouwd worden. Zij komt voooral te pas en is onmisbaar dan, wanneer men, slechts een zeker aandeel in een Schip hebbende, als Boekhouder daarvan werkzaam is, en dus over de geheele uitrusting enz., het beheer heeft. Daar het voor den Boekhouder van een Schip verbazend omslagtig zoude zijn, om iedere betaling, die hij ten behoeve van het Schip doet, en zich vaak tot kleinigheden uitstrekt, terstond te verdeelen, en ieder der Deel-

hebbers, benevens zijn eigen Scheepsaandeel, telkens voor zijn gedeelte te debiteren, bedient hij zich van de *Reederijrekening*, om alle uitgaven, tot de uitrusting betrekkelijk, in het Debet te brengen. Eerst wanneer het Schip gezeild is, geeft de Boekhouder aan zijne mede-reeders rekening over zijne uitgaven, waarbij hij hun debiteert voor hun aandeel in *het geheel* der gemaakte kosten, en zijne rekening van *Scheepsaandeelen* ook belast voor zijn eigen aandeel, terwijl alsdan de *Reederij-rekening* daarvoor gecrediteerd en dus gesloten wordt. Even zoo gaat de Boekhouder te werk bij het inkasseren der vrachtpenningen, de *Reederij-rekening* is daarvoor de provisionele Crediteur, welke, wanneer alles daarop gebragt is, eindelijk gedebiteerd of gesloten wordt, door tevens iederen Deelhebber, gelijk ook zijn eigen Scheepsaandeel te crediteren voor de aandeelen in de gemaakte vracht.

Minder noodzakelijk kan het gerekend worden zich van de *Reederij-rekening* te bedienen, wanneer men een geheel Schip bezit. In dat geval zoude men alle kosten der uitrusting en naderhand het beloop der vrachtpenningen, onmiddellijk op de rekening van het Schip zelve kunnen boeken; evenwel is het ook dan raadzamer daartoe eene *Reederij-rekening* te bezigen: eensdeels, omdat het min voegzaam is een zoo groot aantal posten op de rekening van het Schip te brengen; anderdeels, omdat men bij het gebruik maken eener *Reederij-rekening* de kosten en de opbrengst van iedere reis afzonderlijk overzien kan. Men opent toch niet alleen voor ieder Schip eene op zich zelf staande *Reederij-rekening* maar die rekening zelve wordt, na den afloop eener reis, geheel gesloten en bij iedere volgende reis op nieuw geopend. — De gezegde sluiting der *Reederij-rekening*, ingeval men Eigenaar van een geheel Schip is, geschiedt door het saldo op de rekening van het Schip over te brengen.

Men ziet uit de bovenstaande beschrijving eener *Reederij-rekening*, dat zij *eeniglijk* te pas komt, wanneer men Boekhouder of Uitruster van een Schip is. In ieder ander geval, als men slechts *lijdelijk* is, zoodat men alleen zijn aandeel in de kosten der uitrusting betaalt, of zijne portie der uitdeeling ontvangt, moet de rekening der *Scheepsaandeelen* daarvoor gedebiteerd of gecrediteerd worden.

§ 49.

U. *Kapitaalrekening.*

Zoo zijn wij dan, na zoo vele verschillende rekeningen behandeld te hebben, welke den Koopman, zoo in zijn bedrijf, als in de bestanddeelen zijner bezitting, voorstellen, gekomen tot de beschouwing der rekening, die den persoon des Handelaars zelven vertegenwoordigt en ons zijne bezitting in haar geheel doet kennen. Met eene duidelijke ontvouwing van den aard en de eigenschappen dezer rekening, KAPITAAL genoemd, zullen wij het Tweede Hoofdstuk van dit Werk, *over de verschillende rekeningen en haar gebruik*, dat met § 7 een aanvang nam, voor gesloten kunnen houden. (13).

Hetgeen iemand als zijn wettig eigendom kan beschouwen, noemt men zijn *actief* vermogen; datgene daarentegen, wat hij aan anderen schuldig is, wordt met den naam van *passief* vermogen bestempeld, terwijl datgeen wat er overblijft, wanneer het laatste van het eerstgenoemde is afgetrokken, het *zuiver* Kapitaal geheeten wordt.

Ten einde nu zoodanig eene voorstelling van het *zuiver* Kapitaal des Koopmans in zijn boek kunne gevonden worden, is het een allereerst en onmisbaar vereischte, dat er, bij het begin des Handels, of bij het aanleggen der boeken naar de *dubbele methode*, een naauwkeurige *Inventaris* gemaakt wordt van al hetgeen de Koopman bezit, en wat hij anderen schuldig is.

Ingevolge den genoemden Inventaris, wordt de *Kapitaal-rekening* gecrediteerd voor

dat alles, wat de Koopman als zijn eigendom kan aanmerken, en de verschillende voorwerpen, waarin die bezitting bestaat, worden, ieder naar hunnen aard, afzonderlijk gedebiteerd. Dit nog een weinig op te helderen, zal niet ondienstig kunnen gerekend worden. De *Kapitaal-rekening* vertegenwoordigt den persoon des Handelaars zelven, en in de daad heeft men dezen hier als het Hoofd of den Chef des Handels te beschouwen, die — zinnebeeldig gesproken — een aantal onderhoorigen aanstelt, hun de plaatsen, voor hen bestemd, aanwijst, en ieder hunner een gedeelte zijner bezitting ter beheer en verantwoording *overgeeft*. De persoon des Koopmans, of nu de KAPITAALREKENING in zijne plaats, is dus *Gever* of *Crediteur;* de genoemde onderhoorigen die van hem ontvangen, hier bij persoonsverbeelding beschouwd, zijn de deelen zijner bezitting: *Kassa*, voor de Specie, Goederen, voor de *Koopmanschappen; Huizen*, *Schepen*, *Meubelen*, *Personen die aan hem schuldig zijn*, enz: welke allen dus de tegenovergestelde Crediteuren zijn. (14)

Ingeval er bij het begin des Handels, of het aanleggen der boeken naar de *dubbele methode*, een *passief vermogen* bestaat, — of met andere woorden, wanneer de Koopman aan anderen schuldig is, spreekt het van zelfs, dat deze de Crediteuren zijn, terwijl de *Kapitaal-rekening* daarvoor bij tegenstelling Debiteur is. In dit geval zal, wanneer het Debet van het Credit afgetrokken is, eerst het *zuiver Kapitaal* te voorschijn komen.

Een zoodanige Inventaris als hierboven beschreven is, zonder welken men den staat der bezitting niet weten kan, of de *Kapitaal-rekening* niet zoude kunnen geformeerd worden, moet ieder jaar, bij het afsluiten der boeken of het opmaken der *Balans*, van nieuws zorgvuldig gemaakt worden: dit zal ter behoorlijker plaats nader aangetoond worden.

In den verderen loop des Handels kan de *Kapitaal-rekening* nog Credit worden voor aanzienlijke vermeerderingen der bezitting, hetzij door Erfenis, Legaat, Loterij of anderzins verkregen: dit geld, schoon het als *Winst* moet worden aangemerkt, wordt dadelijk in het Credit der *Kapitaal-rekening* gebragt, als een aanwas van het vermogen, op eene buitengewone wijze veroorzaakt, daar de *Winst- en Verlies-rekening* enkel gehouden wordt voor de voordeelen, welke bepaaldelijk uit den *Handel* voortspruiten. De *Kapitaal-rekening* wordt almede gecrediteerd voor de zuivere Winst, die bij het jaarlijksch afsluiten der boeken, of bij het opmaken der Balans, bevonden wordt gemaakt te zijn.

Zoo ook kan, bij tegenstelling, de *Kapitaal-rekening* Debet worden, door vermindering der bezitting, veroorzaakt door ongelukken van brand, diefstal, enz. Zij wordt mede gedebiteerd voor het Verlies, dat men, na de jaarlijksche opmaking der Balans, mogt bevinden geleden te hebben; met één woord, de Debet-zijde dezer rekening zal steeds de *passieve* bezitting, — de Credit-zijde daarentegen het *actief* vermogen aanwijzen; en het saldo zal dus, zoowel bij het begin des Handels, als bij de jaarlijksche afsluiting der boeken, het *zuiver Kapitaal* des Koopmans voorstellen, hetwelk ten allen tijde, ten naauwste met den gemaakten Inventaris moet overeenstemmen.

DERDE HOOFDSTUK.

OVER DE NOODIGE BOEKEN, HUNNE INRIGTING EN GEBRUIK.

§ 47.

Verdeeling in Hoofd- en Bijboeken.

Wij hebben in het voorgaande van dit Werk, Hoofdstuk 1, § 1—6, het Dubbel- of Koopmans-Boekhouden in zijne natuur en grondregelen leeren kennen; het daarop volgende Tweede Hoofdstuk, § 7—46, was gewijd aan eene uitvoerige beschrijving der rekeningen, zoo Persoonlijke als Onpersoonlijke, daarbij in gebruik. Thans gaan wij over tot de beschouwing der *Boeken*, welke tot het beoefenen dezer wetenschap vereischt worden. Deze worden in het algemeen verdeeld in

Hoofdboeken, en

Bij- of Hulpboeken.

Het getal der Hoofdboeken bepaalt zich bij eenigen tot drie bij anderen tot vier, te weten:

A. Het Memoriaal.
B. Het Journaal.
C. Het Groot- of Schuldboek.
D. Het Rekening-Courantboek.

§ 48.

A. *Het Memoriaal.*

In de beschrijving van dit boek zullen wij letten:

1°. Op zijne algemeene eigenschap en vereischte,
2°. Op zijne verschillende vormen en inrigting.

1. De algemeene eigenschap van het Memoriaal is eene eenvoudige, duidelijke en volledige beschrijving der zaken, zoo als deze zich hebben toegedragen, zonder de minste bijzonderheid, die tot het wezen van den post kan gerekend worden, daarbij achachterwege te laten, in aanmerking nemende, dat dit Boek, beschouwd als den allereersten grondslag der beschrijving van het gebeurde, van alles eene naauwkeurige opheldering moet geven. Het Memoriaal is, uithoofde dezer volledigheid, de hoofdbron van alles, werwaarts men zich wendt, wanneer men het een of ander in de bijzonderheden wil nazien, terwijl men zich daarbij in het beschrijven van het Journaal en Grootboek in vele opzigten aanmerkelijk kan bekorten.

Tot bevordering der genoemde duidelijkheid is het een vereischte, om in de beschrijving der posten al aanstonds aan het hoofd daarvan het wezen der gebeurde zaak uit te drukken, b. v.: *Gekocht*, *Verkocht*, *Ontvangen*, *Betaald*, *Factuur gezonden*, *Verkoop-rekening ontvangen*, enz.

2°. Het Memoriaal kan op verschillende wijzen worden ingerigt:

(*a*. Men kan het houden als een boek, dat eene volledige verzameling van al

de voorvallen in de Negotie bevat, waarin dus al de zaken, onderééngemengd, alleen naar de volgorde der datums aangeteekend worden, in denzelfden smaak als het hier achter voorkomende Memoriaal van 1° Julij tot ult° December zamengesteld.

(*b*. Eene tweede manier, waarop het Memoriaal, op voorname kantoren althans, gehouden wordt, is deze:

Zonder een Boek aan te leggen, dat daartoe alleen en opzettelijk dient, beschouwt men al de Bij- of Hulpboeken ieder als een gedeelte van het Memoriaal, zoodat men deze, bij het dagelijks of maandelijks journaliseren, naar eene vastgestelde volgorde ter hand neemt. In dier voege kan men, b. v. eerst al de posten uit het *Inkoopboek* onder één hoofd in het Journaal brengen; voorts die uit het *Verkoop-*, *Factuur-*, *Verkooprekening-*, *Expeditie-*, *Remise-*, *Traite-*, *Wissel-*, *Kas- en Kassiersboek*, even zoo in afzonderlijke rubrieken laten volgen, en ten slotte die uit het *Memoriaal* of *Prima Nota*, waarin alleen zoodanige posten geboekt worden, welke gevoegelijk niet in eene der genoemde Bijboeken kunnen geplaatst worden. Wij hebben daarvan een voorbeeld gegeven in de hier achter volgende Boekhouding van 1° Januarij—1° April.

(*c*. Eindelijk wordt op sommige kantoren het Memoriaal geheel in den vorm van een Journaal gehouden, zoodat het eigentlijke Journaal niets anders dan voor een net afschrift van het Memoriaal kan gehouden worden.

§ 49.

B. *Het Journaal.*

In de voorstelling van dit Boek en zijn gebruik zullen wij overwegen:

(*a*. De hoofdeigenschap daarvan;
(*b*. De regelen, die men bij het journaliseren moet in acht nemen;
(*c*. De verschillende wijzen, waarop dit Boek kan gehouden worden.

(*a*. Daar het Memoriaal, gelijk wij hierboven gezien hebben, slechts eene eenvoudige en duidelijke omschrijving van het voorgevallene behelst, onderscheidt zich het Journaal voornamelijk hierin, dat het bij iederen post de Debiteuren en Crediteuren, die er — hetzij enkel- of meervoudig — in voorkomen, kennelijk aanwijst, om, vervolgens uit dit Boek de posten geregeld, op hunne verschillende rekeningen, in het algemeen Schuldregister of Grootboek te kunnen overdragen. — Daar het uit de beschouwing van het Eerste Hoofdstuk dezes werks gebleken is, dat het in het dubbel Boekhouden er voornamelijk op aankomt, om den waren Debiteur en Crediteur in iederen post regt te kennen en te onderscheiden, begrijpt men ligtelijk, dat in het beschrijven van dit Boek de wetenschap van het Boekhouden zich als in één middelpunt vereenigt, en het kan daarom niet wel voor eene noodelooze herhaling gerekend worden, zich hier nog eens kortelijk den algemeenen regel te herinneren, die als de spil kan aangemerkt worden, waarom ieder post zich wentelt. Men hebbe dan gedurig, bij het journaliseren, dit onder de aandacht:

1. *Debiteur* is de persoon die ontvangt, — of de rekening van die zaak of dat voorwerp, hetwelk ontvangt, — of die Persoonlijke of Onpersoonlijke rekening, tot welker laste iets gegeven wordt.

2. *Crediteur* daarentegen, is de persoon die geeft, — of de rekening van die zaak of dat voorwerp, hetwelk gegeven wordt, — of die Persoonlijke of Onpersoonlijke rekening, tot welker bate men iets ontvangt.

3. Er kan geen Debiteur zonder Crediteur, of Crediteur zonder Debiteur zijn, waaruit volgt dat beiden, Debiteuren en Crediteuren, in het Journaal moeten aangewezen worden, en ieder post dus uit twee deelen bestaat.

(*b*. In het stellen van eenen post in het Journaal zijn er eenige weinige vaste regelen in acht te nemen. Zij zijn de volgende:

1. Wordt, in middelsoort schrift, de naam van den persoon, of der Onpersoonlijke rekening, welke *Debiteur* is, uitgedrukt.

2. Hierop volgt het woordje *aan*, gevende te kennen dat de genoemde Debiteur schuldig of Debet is *aan* den daarop te volgen Crediteur.

3. De naam van den persoon of der rekening, welke *Crediteur* is.

4. De som, waarin het Debet en Credit bestaat.

5. Eene in gewoon schrift gestelde beschrijving der zaak, waaruit dat Debet en Credit voortspruit. Men vereenige hier beknoptheid, zonder nu alle bijzonderheden van gewigten, prijzen of conditiën, die in het Memoriaal voorkomen, over te nemen. Vaste regelen zijn er, voor het overige, omtrent dit gedeelte der zamenstelling van eenen post niet op te geven, daar zulks van ieders bijzonderen stijl afhangt; alleenlijk legge men zich er op toe, om dit in den gebruikelijken Koopmansstijl te doen, en make zich dus met de daarbij gewone termen gemeenzaam.

6. Hierna wordt de som nog eens in de buitenlijnen uitgetrokken.

7. Eindelijk stelle men in het Memoriaal een teeken bij den post, welken men in het Journaal, geboekt heeft, b. v. *Geb. Jl.* F°. 1. of enkel, *Geb.*

8. Wanneer er in eenen post één Debiteur en verscheidene Crediteuren zijn, die met elkander zoo veel als de ééne Debiteur uitmaken, schrijft men, b. v.:

KASSA AAN DIVERSEN, (15) of AAN VOLGENDEN *f* 1000,00. Voor zooveel van de onderstaanden ontvangen:

(16) Aan *A*.	*f* 500,00.	
—— *B*.	„ 500,00.	
	f 1000,00.	

9. Wanneer er in eenen post verscheidene Debiteuren zijn en maar één Crediteur voorkomt, schrijft men b. v.:

VOLGENDEN AAN KOOPMANSCHAPPEN *f* 2300,00. Voor aan onderstaanden verkocht en geleverd, volgens Verkoopboek F°. 1.

A. voor 30 balen Koffij	*f* 1410,00.
B. voor 15 dito dito	„ 890,00.
	f 2300,00.

10. Wanneer in eenen post verscheidene Debiteuren en Crediteuren voorkomen, die, schoon de sommen verschillen, toch met elkander even zooveel Debet als Credit zijn, stelt men aan het hoofd van den post: *Diversen aan Diversen*, of liever, *de Volgenden aan de Onderstaanden*, waarop men eerst de Debiteuren, en daarna de Crediteuren afzonderlijk laat volgen. In deze soort van posten, gelijk mede in N°. 8 en 9, wordt de beschrijving van het gebeurde meestal het gevoegelijkst in de inleiding van den post te zamen gevat, om bij ieder verschillenden Debiteur en Crediteur tot geene noodelooze herhalingen te vervallen, of de zaken stuksgewijze te moeten voorstellen.

Bij vergelijking van het hier achter geplaatste Journaal, zal men de hier opgegevene regelen in iederen post toegepast vinden.

Men zij voorts oplettend op het juiste optellen van de verschillende gedeelten van eenen Journaalpost, daar het geringste abuis in dezen het evenwigt verbreekt, en een lastig en langdurig zoeken ten gevolge zou kunnen hebben.

(*c*. Het Journaal kan op drie verschillende wijzen gehouden worden namelijk:

1°. Kan men ieder post op zich zelven, zoodanig als die in het Memoriaal voorkomt, naar de volgorde der datums, journaliseren; op deze wijze is zulks in het eerste gedeelte van het hier achter geplaatste Journaal geschied.

2°. Wanneer men maandelijks journaliseert, en het *Memoriaal* is ingerigt, zooals § 48, litt. *a*, worden alle gelijksoortige posten onder een hoofd of rubriek vereenigd. Vooral is deze tweede wijze van journaliseren in gebruik op die kantoren, waar men het *Memoriaal* houdt, zoo als in § 48, litt. *b*, gezegd is, tot het boeken van die posten, welke niet gevoegelijk in eene der andere kunnen gebragt worden.

3°. Kan men maandelijks alle boeken tot eenen post vereenigen.

In het tweede gedeelte van het uitgewerkte Journaal zijn deze drie manieren vereenigd in toepassing gebragt. De volgorde der boeken daarbij is: het *Memoriaal*, het *Inkoopboek*, het *Factuurboek*, het *Verkoopboek*, het *Verkooprekening* of *Consignatieboek*, het *Remiseboek*, het *Kassiersboek*, het *Kasboek* enz.

Wij willen van de journalisering van ieder dezer boeken eene korte aanwijzing geven, en nemen eerst:

a). *Het Factuurboek*,

waar wij b. v. in de maand Januarij vinden:

3 Januarij.	*G. Brand* te *Hamburg*		
	per *Maria*, kapitein *de Boer*, gezonden		
	100 balen Java koffij wegende:		
	Bruto . . 6440 k°.		
	Tarra 3 °/₀ 193 „		
	Netto . . 6247 k°. à 40 Cts. per ½ k°. .	*f* 4997.60	
	Veilingskosten 1 °/₀	„ 49.98	
		„ 5047.58	
	af Korting 1½ °/₀ . .	„ 75.52	
		„ 4972.06	
	Onkosten (specificatie)	„ 45.—	
		„ 5017.06	
	Commissie 1½ °/₀ .	„ 75.25	
			f 5092.31
10 Januarij.	*D. Wessels* te *Keulen*,		
	per Rijnschip No. 2, gezonden		
	40 balen Campêche hout, wegende:		
	Netto 6000 kilo à *f* 6.50 per 50 kilo . .	*f* 780.—	
	Korting 2 °/₀ . .	„ 15.60	
		f 764.40	
	Onkosten (diverse)	„ 15.60	
		f 780.00	
	Commissie 1½ °/₀ .	„ 11.70	
			f 791.70

15 Januarij. *J. Brandsteede* te *Antwerpen*,
per schipper *G. D. Willems*, gezonden
20 vaten Surinaamsche suiker, wegende

Netto 8560 kilogr. à *f* 38 per 100 kilo . .	*f* 3252.80	
af 2 °/₀ . . .	„ 65.06	
	f 3187.74	
Onkosten (specificatie)	„ 36.18	
	f 3223.92	
Commissie 1½ °/₀ .	„ 48.36	*f* 3272.28

Dit wordt op de volgende wijze in het Journaal gebragt:

31 Januarij.

De Volgenden aan Onderstaanden
voor diverse facturen volgens Factuurb., fol. 1, 2.

G. Brand		
den 3den voor 100 balen Java koffij.	*f* 5092.31	
D. Wessels		
den 10den voor 40 blalen Campêchehout . . .	„ 791.70	
J. Brandsteede		
den 15den voor 20 vaten Surinaamsche suiker .	„ 3272.28	
	f 9156.29	
Aan Koopmanschappen		
voor diverse	*f* 8924.20	
„ Onkosten		
voor diverse	„ 96.78	
„ Commissie		
voor diverse	„ 135.31	*f* 9156.29

De Journalisering der overige boeken geschiedt op de volgende wijze:

b). *Het Inkoopboek.*

Bestaan de gekochte goederen alleen in artikelen, die men onder het algemeene hoofd koopmanschappen houdt, dan zijn de *Koopmanschappen* het Debethoofd en worden de verkoopers allen onder het hoofd *Diverse Crediteuren* gebragt; aldus:

Koopmanschappen aan diverse crediteuren.

Voor diverse verkoopen en specificeert daaronder de Verkoopers bij namen en bedragen.

Is onder de gekochte artikelen één waarvan men, misschien als Speculatie, een afzonderlijke rekening in het Grootboek wil houden, dan zijn er twee Debethoofden en men journaliseert:

De Volgenden aan Diverse Crediteuren.

Bevindt zich onder de Verkoopers een met wien wij in Rekening Courant staan, dan is de boeking in 't eerste geval:

Koopmanschappen aan de Volgenden

en in het 2ᵉ geval:

De Volgenden aan Onderstaanden

Ook het hoofd Onkosten kan, als die ons bij eenen inkoop berekend worden, een der Debethoofden uitmaken.

c). *Het Verkoopboek.*

Hierin is het hoofd meestal Diverse Debiteuren aan Koopmanschappen
en bij meerdere Credithoofden:
aan de volgenden

De journalisering hiervan kan ook zeer goed bij die van het Factuurboek opgenomen worden.

d. Buitenlandsch Verkoopboek.

De Goederen, die wij in consignatie ontvangen, kunnen onder een afzonderlijk hoofd, b.v. Goederen, of de naam van het artikel zelf, voor N. N. of onder het hoofd *Koopmanschappen*, gebragt worden. De verkoop daarvan vinden wij in het Factuur- of Verkoopboek.

Uit het Buitenlandsch Verkoopboek wordt nu gejournaliseerd:

De Goederen of Koopmanschappen aan de Volgenden.
voor de bruto opbrengst. . . . . *f*
Aan de Eigenaren
voor het netto Provenu. . . . . *f*
„ Onkosten . . . . „
„ Commissie . . . . „
f

e). *Remise-Rekening-Boek.*

Uit dit boek wordt gejournaliseerd:

Remise-Rekening van de Volgenden
voor het totaal der remises. . . . . *f*
Aan A. . . . . }
„ B. . . . . } Remittanten,
„ C. . . . . }
en omgekeerd:
De Volgenden aan Remise-Rekening
voor het totaal der remises . . . . *f*
Aan D. . . . . }
„ E. . . . . } de Geremitteerden.
„ F. . . . . }

Is bij deze of geene remise plaatsverlies gekort, dan worden voor het bedrag daarvan aan het einde van den post de *Onkosten* gecrediteerd.

f). *Kassiersboek.*

De Kassier wordt (bij name) gedebiteerd aan die hoofden van Rekening, waarvan wij hem de inkassering hebben laten bezorgen door Wissels en Assignatiën. Voor de eersten wordt de *Remise-rekening* voor de laatsten het hoofd Diverse Debiteuren gecrediteerd.

g). *Het Net Kasboek.*

De ontvangsten maken de Kas Debiteur, doorgaans aan verscheidene hoofden dus:

Kassa aan de Volgenden.

en evenzoo daar de Uitgaven verschillende Crediteuren maken,
omgekeerd:

De Volgenden aan Kassa.

§ 50.

C. *Het Groot- of Schuldboek.*

Staan wij, bij de beschouwing van dit boek, stil bij

(*a.* De noodzakelijkheid en hoofdeigenschap daarvan;
(*b.* De wijze om de posten uit het Journaal daarin over te dragen;
(*c.* De verschillende manieren waarop men dit Boek houden kan.

a. Schoon in het Journaal van al de gebeurde zaken de regte Debiteuren en Crediteuren zijn aangewezen, staat echter aldaar alles onderéén verspreid; men kan derhalve uit dit Boek nimmer een geheel overzigt omtrent onze betrekking met personen of zaken, *in het bijzonder*, verkrijgen, maar moet tot dat einde een ander Boek aanleggen, voor iederen persoon, gelijk voor elk voorwerp, dat tot onze bezitting of tot onzen handel behoort, eene rekening in Debet of Credit geopend wordt. Een zoodanig Boek nu, welks noodzakelijkheid uit het gezegde genoegzaam blijkt, is het Groot- of Schuldboek, hetwelk men dus kan beschrijven als te bestaan in eene verzameling der gelijksoortige Debet- en Credit-posten, voorgedragen op twee tegenover elkander staande bladzijden, waarvan de *linker* de Debiteuren, en de *regter* de Crediteuren bevat.

Al hetgeen dus, wat tot elkander behoort, maar in het Journaal verspreid is, wordt in het Grootboek onder *één* gezigtspunt gebragt. Iedere rekening in dit boek (en zie hier zijne hoofdeigenschap) maakt alzoo een *geheel* op zich zelve, maar tevens *deel* van het geheel uit. De grondwet in het Italiaansch Boekhouden is: *het volmaakte evenwigt;* dit is in het Journaal bij iederen enkelen post zigtbaar, in het Grootboek vertoont het zich in de sommen der Debet- en Credit-posten te zamen genomen.

b. Beschouwen wij nu, in de tweede plaats, hoedanig eene rekening in het Grootboek geopend wordt, en de posten uit het Journaal daarop moeten overgedragen worden.

De twee tegenover elkander geplaatste bladzijden in het Grootboek zagen wij, dat te zamen slechts *ééne* folio uimaken, waarop, naarmate van de groote uitgebreidheid der zaken, *ééne* of verscheidene rekeningen kunnen gesteld worden; de linkerzijde is voor de Debet-, de regterzijde voor de Credit-posten bestemd. Na aan beide de uiteinden het getalmerk van het folio geplaatst te hebben, schrijft men aan het uiteinde der linkerzijde, in middelsoort schrift: *Debet*, of bij eene meervoudige firma of zaak *Debent*, en aan het uiteinde der regterzijde, *Credit*, of *Credunt.* (17) Voorts wordt op de linkerzijde, in groote letteren, de naam of het hoofd der rekening geplaatst, terwijl op de regterzijde, in kleiner schrift, de woonplaatsen der personen gesteld worden. Dit verrigt hebbende, schrijft men den naam en het folio der alzoo geopende rekening in een — liefst van het Grootboek afgescheiden — Alphabet of Index.

Alvorens met overdragen te beginnen, plaatse men de folio's der rekeningen van het Grootboek vóór de posten in het Journaal, tusschen twee daarvoor bestemde lijnen; men doet dit zoodanig, dat men eerst de folio's van de Debiteuren vóór hunne namen stelt, hierop een dwarsstreepje trekt en daaronder de folio's van den Crediteur of der Crediteuren plaatst.

De volgende regelen moet men bij het overdragen in acht nemen.

1°. Men stelt vooraan het jaartal, daaronder den naam der maand, en tusschen de twee eerste lijnen den datum.

2°. Als men eene rekening moet debiteren, schrijft men, in de daarvoor bestemde tusschenruimte, achter de lijnen der datums, den naam van den tegenovergestelden Crediteur, met het woordje *Aan* vooraf.

3° Moet men eene rekening Crediteren, zoo stelt men, ter zelfder plaats als boven, den naam van den Contra-Debiteur, voorafgegaan door het woordje: *Per.*

4°. Zijn er, bij het boeken van eenen post, verscheidene Debiteuren of Crediteuren, zoo kan men die allen niet opnoemen, maar stelt daarvoor in de plaats: *Aan* of *per Diversen.*

5°. Hier laat men de beschrijving van den post zelven volgen, en neme daarbij deze twee bijzonderheden in acht:

(*a.* Men gebruike daartoe nimmer meer dan éénen regel. Is de zaak, die men beschrijft daartoe te uitgebreid of te ingewikkeld, zoo gedraagt men zich aan het Journaal, door te schrijven: *Zie Journaal* F°.

(*b.* Men behandele iedere rekening overeenkomstig haar hoofdkarakter. Stel eens — om hetgeen wij hiermede bedoelen op te helderen — dat men uit het Journaal dezen post moest overdragen:

Kassa aan Koopmanschappen *ƒ* 890.00 Voor van *D. Nemers* ontvangen, voor 15 balen Koffij aan hem à Contant verkocht . . . . . *ƒ* 890,00.

Dan boeke men niet op de *Kas-rekening:*

Aan Koopmanschappen . . . Voor 15 balen Koffij . . *ƒ* 890,00.

noch op de *Rekening Koopmanschappen:*

Per Kassa . . . Voor van *D. Nemers* ontvangen . . . *ƒ* 890,00.

Maar men stelle op de *Kas-rekening*, aldus:

Aan Koopmanschappen . Voor van *D. Nemers* ontvangen . *ƒ* 890,00.

en op de rekening *Koopmanschappen:*

Per Kassa . . . Voor 15 balen Koffij . . . . *ƒ* 890,00.

6°. Hierop plaatst men tusschen twee naauwe lijnen, vóór die, welke voor de sommen geschikt zijn, het folio van den tegenovergestelden Debiteur of Crediteur, en zoo deze meervoudig in getal zijn, stelt men in de plaats daarvan een — (18). Voorts wordt de som in de buitenlijnen uitgetrokken.

7°. Na aldus den post in haar geheel te hebben overgedragen, stelt men, tot een teeken daarvan, in het Journaal, vóór het folio der rekening, een tittel.

8°. Op de rekeningen der buitenlandsche vrienden m/r. hale men, met roode inkt, nog lijnen, vóór die, welke in het Grootboek reeds aanwezig zijn, ten einde daar tusschen het vreemde geld te plaatsen. Zie § 9 *d.*

9°. Wanneer eene rekening op de eene bladzijde volgeschreven is, brenge men die op eene andere over, door de rekening aan beide zijden op te tellen; vóór de opgetelde sommen plaatst men: *Transporteren* F°. — en begint de nieuwe bladzijde met die sommen, door te schrijven *Aan* en *Per Transport. van* F°. —

10°. Als een Grootbroek volgeschreven is en er een nieuw wordt aangelegd — iets hetwelk meestal bij de jaarlijksche afsluiting plaats vindt — zoo worden de rekeningen in het nieuwe Grootboek dus geopend.

Aan of *Per Balans, volgens Grootboek* A, F°. . . . . *ƒ*

Zoo vele, tot in kleinigheden afdalende bijzonderheden moeten wij aanvoeren omtrent eene werkzaamheid, die in zich zelve louter werktuigelijk is. Alles wat het boekhouden tot eene wetenschap maakt, is, gelijk reeds vroeger gezegd, binnen den omtrek van het Journaal vereenigd. Het overdragen in het Grootboek is een hoogst eenvoudige zaak, die door ieder, al bezit hij geene kennis van het Italiaansch Boekhouden, kan verrigt worden, zoo hij slechts de hierboven opgegevene regelen in acht neemt. Met dit al is het van het grootste aanbelang, dat zulks in orde en zonder

abuizen geschiedt, en een tweetal van zaken zijn daartoe onmisbaar namelijk en *netheid in het schrijven*, en *eene bijzondere oplettendheid.*

(*c.* De hierboven beschrevene manier om de posten uit het Journaal in het Grootboek over te dragen, is van ouds op de Hollandsche kantoren meest gebruikelijk; er bestaat echter nog eene andere manier. Volgens deze is het Grootboek niets anders dan een opgave van getallen, zonder eenige beschrijving der zaken; met andere woorden: bij het boeken van eenen post stelt men slechts den datum en den tegenovergestelden Debiteur of Crediteur, benevens de som en volstrekt niets meer, zoodat de middelruimte van het Boek, anders voor de beschrijving der zaken geschikt, geheel in blanco gelaten en slechts door tittels aangevuld wordt.

§ 51.

Proeve omtrent de juiste boeking, en de onderlinge overeenstemming der drie beschreven Hoofdboeken.

Wanneer een post uit het Journaal in het Grootboek is overgedragen, is er, wat de hoegrootheid der sommen betreft, in het laatste Boek evenveel in de Debet- als in de Credit-zijde gebragt, onverschillig op welke rekening dit geboekt zij, en of de sommen al dan niet zijn verdeeld geworden, b. v.: als men van drie verschillende personen, *A*, *B* en *C*, ieder *f* 100 ontvangen heeft, zoo is bij het overdragen in het Grootboek, de rekening *Kassa* gedebiteerd voor *f* 300, en ieder der genoemde personen op eene verschillende rekening met *f* 100 gecrediteerd; bijgevolg stemt de Debet- en Credit-optelling van het Grootboek volmaakt overeen. — Men kan dus dit Boek eigenaardig vergelijken bij eene schaal of balans, welks evenaar nimmer naar den eenen of anderen kant overslaat, maar steeds in het midden staat. — Geldt dit gezegde nu omtrent *één* post, zoo is dit mede ten aanzien van al de posten bij elkander genomen van toepassing; of met andere woorden: wanneer alles uit het Journaal in het Grootboek is overgedragen, moet de algemeene optelling aan beide zijden volmaakt dezelfde uitkomsten opleveren. — Door zoodanige optelling eens per maand, of immers zeker om de drie maanden te doen, kan men zich, bij eene gelijke uitkomst, verzekerd houden, dat alles zonder abuizen geboekt is, en dit wordt geheeten eene *Proefbalans* te maken.

Schoon nu hieruit de juistheid van het Grootboek op zich zelf blijkt, is het de vraag, of deze werkzaamheid dan mede ten bewijze verstrekt, dat alles uit het Journaal in het Grootboek *correct* is overgeboekt? en deze vraag moet men ontkennend beantwoorden. Het zou toch kunnen plaats hebben, dat men, bij het overboeken een geheelen post had vergeten over te dragen; in dit geval nu zou de genoemde Proefbalans even goed kunnen uitkomen, daar alsdan uit het Grootboek, zoowel in de Debet- als Credit-zijde, eene even groote som was weggelaten. Het is noodig zich dienaangaande te verzekeren; en deze zekerheid nu kan men wel door het gewone, maar gewis zeer lastige en vervelende *pointeren* (19) verkrijgen; doch het is verkieslijker, om de onderlinge overeensteming van het Journaal met het Grootboek langs een' korteren, maar niet min zekeren weg aanschouwelijk te maken: de bereiking van dit doel hangt eeniglijk af van het gebruik maken van een zeer eenvoudig middel, en wel, dat men ook het Journaal optelt, de additie van iedere bladzijde op de volgende transporteert, en dit maandelijks afsluit. Wanneer men nu tijdens het opmaken der Proef-balans uit het Grootboek, eene recapitulatie der maandelijksche optellingen van het Journaal maakt, spreekt het van zelf dat de additie van Journaal en Proef-balans

naauwkeurig moet overeenstemmen. Alhoewel van dit middel weinig gebruik gemaakt wordt, is het echter zeer doeltreffend en gemakkelijk tevens, en om daarvan hier eene proeve te geven, is het hier achter geplaatste Journaal op die wijze ingerigt.

Maar is men nu, bijaldien Journaal en Grootboek zoodanig onderling overeenstemmen, van de juistheid der boeking *geheel* verzekerd? Verre van daar, ofschoon men gewoonlijk het alzoo daarvoor houdt, en het daarbij laat berusten. Wanneer in het Journaal eene som verkeerd geplaatst, of een post geheel is overgeslagen, zoo kan dit Boek met het Grootboek overeenstemmen, ofschoon er nogtans grove abuizen zijn: het is dus van belang, dat men ook het Memoriaal, of de Bijboeken waaruit het is zamengesteld optelle. Deze optelling nu moet met die van het Journaal geheel conform zijn, (20) en alsdan heerscht er tusschen het Memoriaal, Journaal en Grootboek eene volmaakte eenstemmigheid, en is men verzekerd van in de boeking volstrekt *niets* te hebben overgeslagen. (21).

De optelling van Memoriaal, Journaal en Grootboek levert voorts nog dit nut, dat, bijaldien er een verschil in de Proef-balans op zich zelf plaats heeft, en men ziet dat een der optellingen, hetzij dan Debet of Credit, met die van het Journaal niet accordeert, men zich slechts tot het opsporen van het abuis, door pointeren behoeft te bepalen tot die zijde van het Grootboek, waar zich, volgens de Proefbalans, de fout voordoet.

§ 52.

Over het herstel van begane abuizen in het Journaal en Grootboek.

De meest mogelijke oplettendheid in het houden der Boeken waarborgt wel tegen het *gedurig* begaan van abuizen; de geoefendste Boekhouder echter is nimmer *geheel* daartegen beveiligd. Men ontdekt die gewoonlijk bij gelegenheid van het nemen der in de vorige Afdeeling beschrevene proeven, en zij moeten, gevonden zijnde, behoorlijk worden te regt gebragt. Dit mag echter nimmer door middel van uitschrappen of doorhalen geschieden. Orde en netheid verbieden dit, terwijl men, bij het in regten vertoonen van een Boek, waarin zoodanig iets werd opgemerkt, terstond alle geloofwaardigheid verliezen zoude.

De abuizen, die men, zoowel in het Journaal als Grootboek, begaan kan, zijn menigvuldig. Ofschoon eene onderscheidene opgaaf daarvan, met de wijze, waarop men die herstellen kan, niet zonder eenigen omslag kan geschieden, willen wij echter, om der volledigheid wille, hier de voornaamste opgeven.

§ 53.

Over de abuizen in het Journaal.

In het Journaal kan men *vier Hoofd-abuizen* begaan; ook kunnen daarin nog verscheidene bijsoorten van abuizen gemaakt worden.

De vier Hoofd-abuizen zijn:

(*a.* Wanneer men in eenen post eenen verkeerden Debiteur of Crediteur gesteld heeft.

(*b.* Wanneer men aan iemand te veel, of te weinig, in rekening gebragt heeft.

(*c.* Wanneer men in de plaats van den Crediteur eenen Debiteur gesteld heeft.

(*d.* Wanneer men eenen post in het Journaal gebragt heeft, welke aldaar in het geheel niet behoort.

Bij het verhelpen van alle deze abuizen moet men eerst nazien of de post, waarin het abuis plaats heeft,

1°. nog niet in het Grootboek is overgedragen:

2°. of hij reeds daarin is overgebragt.

§ 54.

Wanneer de post nog niet in het Grootboek is overgedragen.

In dit geval wordt op den rand, ter plaatse waar gewoonlijk de folio's van het Grootboek en het teeken der overdraging gesteld worden de abusieve Journaalpost door het teeken ⁰⁄₀ of het woord *Nihil* geannuleerd of vernietigd; en wanneer men een opgeteld Journaal houdt, moet dan tevens het beloop van den aldus vernietigden post onder aan de bladzijde, van de opgetelde som afgetrokken worden, of, indien het abuis ontdekt wordt, wanneer reeds volgende bladzijden opgeteld en getransporteerd zijn, blijft er niets anders over dan die som aan het einde der maand van de algemeene optelling af te trekken, met daarvoor te stellen: b. v.: *af de op den — dezer vernietigde post — —*

§ 55.

Wanneer de post reeds in het Grootboek is overgebragt.

In dit geval moet de abusieve post steeds door een *Contra-post* verholpen worden, gelijk uit de volgende Voorbeelden, toegepast op de vier Hoofd-abuizen in § 53 opgegeven, blijken zal.

(a. *Wanneer men in een post een verkeerden Debiteur of Crediteur gesteld heeft.*

Voorbeeld I. Men heeft aan *Jan van Loon* eenige Goederen voor *f* 200 contant verkocht, en het beloop als zoodanig ontvangen, waaruit volgt, dat de *Kassa* had moeten gedebiteerd en de *Goederen* gecrediteerd worden: doch stel dat men abusievelijk dezen post aldus had gejournaliseerd:

Jan van Loon aan Koopmanschappen. *f* 200.

dan zoude men dit abuis door den volgenden Contra-post moeten herstellen:

Kassa *aan Jan van Loon f* 200. *Voor de door hem op den — dezer gekochte Goederen, welke hij contant betaald heeft, doch daarvoor abusievelijk is gedebiteerd geworden, hetwelk hiermede Contrapassere . . . . f* 200,00.

Voorbeeld II. Men heeft van *Philip Jung* voor *f* 600 aan Goederen gekocht, zoodat de *Rekening-koopmanschappen* gedebiteerd en de *Verkooper* had moeten gecrediteerd worden, doch stel, dat men door abuis in plaats van den waren Crediteur eenen verkeerden, die in naam en woonplaats eenige overeenkomst met den anderen had, genomen, en den post dus geboekt heeft:

Koopmanschappen *aan J. de Jong f* 600.

dan zoude men dezen post aldus moeten Contra-passeren:

J. de Jong aan Philip Jung f 600. *Voor de, op den — dezer gekochte Goederen waarvoor abusievelijk de eerste in plaats van den laatsten, is gecrediteerd, hetwelk hiermede terugbrenge . . f* 600,00.

(b. *Wanneer men aan iemand te veel of te weinig in rekening gebragt heeft.*

Voorbeeld III. Men remitteert uit zijne portefeuille aan *J. Sigrist* te Rotterdam eenen Wisselbrief groot *f* 420; doch noteert daarvoor abusievelijk *f* 520; de post wordt gejournaliseerd:

J. Sigrist aan Remise-rekening *f* 520

en wordt als volgt hersteld:

Remise-rekening *aan* J. Sigrist *f* 100 *Voor hem, den — dezer gecrediteerd f* 420, *waarvoor hij abusievelijk met f* 520 *is gedebiteerd geworden, weshalve voor het verschil de* Remise-rekening *hiermede belaste en* J. Sigrist *creditere met f* 100,00.

Voorbeeld IV. Men ontvangt van *Louis Falsan te Lyon* Factuur over eenige Goederen, groot *fr*. 3000 die men tot den koers van *f* 56 met *f* 1400 Nederl. Ct. berekend heeft; men boekt den post dus: Koopmanschappen aan *Louis Falsan te Lyon* m/r *fr*. 3000 à *f* 56..... *f* 1400; doch ontdekt naderhand, dat de Franschman zich, tot zijne schade, geabuseerd heeft, daar de Factuur, goed berekend, *fr*. 3100 had moeten bedragen. Dit wordt dus verholpen: Koopmanschappen *aan* Louis Falsan *te Lyon m/r f* 46,66. *Voor zooveel bevinde dat de gecrediteerde zich in zijn Factuur van — dezer, tot zijn nadeel geabuseerd heeft, hetwelk hiermede wordt gerectificeerd, fr*. 100 à *f* 56 is *f* 46,66.

Voorbeeld V. Indien daarentegen het abuis in bovengenoemde Factuur tot ons nadeel ware begaan, zoo zou zulks dus moeten gecontra-passeerd worden:

Louis Falsan te Lyon m/r aan Koopmanschappen *f* 46,66. *Voor* enz.

(c. *Wanneer men in de plaats van den Crediteur een Debiteur gesteld heeft.*

Voorbeeld VI. Men heeft aan *D. Nemer* voor *f* 446 aan Goederen op tijd verkocht, en den post aldus in het Journaal gesteld:

Koopmanschappen *aan* D. Nemer *f* 446,00.

dan moet men dit dus Contra-passseren,

aan Koopmanschappen *f* 892,00. *Voor zooveel wij hem debiteren voor het dubbel der aan hem in — dato dezer geleverde Goederen, waarvoor hij toen abusievelijk is gecrediteerd en* Koopmanschappen *alzoo verkeerdelijk zijn belast geworden. f* 892,00.

d. *Wanneer men een post in het Journaal gebragt heeft, welke aldaar in 't geheel niet behoort.*

Voorbeeld VII. *A. Waller* zendt Goederen aan ons ter Verkoop in Commissie, met eene bijgevoegde Factuur, groot *f* 1000—; (dienende enkel om ons in den Verkoop tot rigtsnoer te verstrekken); doch men maakt daarvan abusievelijk een post luidende:

Koopmanschappen *aan* A. Waller. *f* 1000. enz.

Dit wordt dus gecontra-passeerd,

A. Waller aan Koopmanschappen. *f* 1000. *Voor hem, in dato — dezer abusievelijk gecrediteerd voor eene partij Goederen, door hem aan ons in Commissie geconsigneerd, hetwelk dus hiermede terugbrenge. . . . . f* 1000.

Wanneer er te veel of te weinig opgeteld is.

Voorbeeld VIII. Men heeft de *Kas-rekening* aan 24 Crediteuren met *f* 22674,18 gede-

biteerd, doch bevindt naderhand, dat deze 24 rekeningen *f* 22684,18 bedragen, en men bij gevolg te min heeft opgetrokken.

Om dit abuis, zonder uitschrappen, te herstellen, komt vooral in aanmerking, of men *niet* dan *al* een opgeteld Journaal houdt.

Houdt men geen opgeteld Journaal, zoo geschiedt de verbetering aldus:

Men voegt in het Journaal, boven in het hoofd van den post, en beneden onder de algemeene optelling, deze *f* 10 nog bij, b. v.

KASSA AAN DE VOLGENDEN *f* 22674,18. *Voor van de onderstaande ontvangen als:*

Aan *A* . . . . *f*
— *B* . . . . „
enz.

f 22674,18
Bij, wegens te min opgetrokken . . . „ 10,00

Houdt men een opgeteld Journaal, en is de bladzijde, waarop die post geboekt is, nog niet opgeteld, zoo kan men dit geheel als hierboven verhelpen; is zij reeds opgeteld, maar nog niet getransporteerd, zoo geschiedt zulks door de voorn. *f* 10 van onder bij de opgetelde som te voegen, doch reeds getransporteerd zijnde, voegt men dit verschil eerst aan het einde der maand bij de generale optelling, door in beide gevallen, te schrijven:

KASSA *Debet f* 10. *Voor een abuis in optelling van den Ontvang post van — dezer f* 10. Indien deze post nog niet in het Grootboek is overgedragen, spreekt het van zelfs, dat men in eens de regte som op de Kas-rekening overboekt. Om dit te kunnen doen, moet men, indien de verbetering van het abuis, wegens de optelling en het transport der sommen, aan het einde der maand geschied is, op den rand der bladzijde daarvan melding maken, en naar de plaats dier verbetering verwijzen; doch indien dit abuis eerst na de overdraging in het Grootboek ontdekt en als boven in het Journaal hersteld is, boekt men dit verschil in het Grootboek nog door op de Kas-rekening in het Debet te stellen:

AAN DE VOLGENDEN. *Voor op-dezer deze rekening te weinig gedebiteerd f* 10,00

Voorbeeld IX. Gesteld dat men bij bovenstaanden post van *f* 22674,18, tien cents te veel geaddeerd had, zoo geschiedt de herstelling van dit abuis, door het verschil onder de hoofdsommen te plaatsen en daarvan af te trekken; men neme daarbij, even als in het voorgaande voorbeeld, in acht, of men het Journaal *al* dan *niet* gewoon is op te tellen, om de aftrekking hetzij onder den post zelven, of onder dezelfde bladzijde, of ook wel aan het einde der maand te doen.

Indien de verkeerde som reeds in het Grootboek is overgedragen, zoo zouden de te veel opgetrokkene 10 centen op de Kas-rekening in het Credit moeten gebragt worden, dus:

Per Erreur in de geaddeerde som in het Journaal . F° *f* —,10.

Maar zoo daarentegen de verkeerde som nog niet in het Grootboek

overgedragen is, spreekt het van zelfs, dat men alleen de regte som daarin overboekt.

§ 56.

Over de abuizen in het Grootboek.

De abuizen, die in het Grootboek kunnen voorkomen en veranderd behooren te worden, zijn voornamelijk weder van vierderlei soort, als:

(*a*. Wanneer men datgeen, hetwelk in het *Debet* had moeten gebragt worden, in het *Credit* eener rekening stelt, of omgekeerd, als men hetgeen gecrediteerd moest zijn, gedebiteerd heeft.

(*b*. Wanneer men den een' te veel en een ander te weinig op rekening gesteld of gecrediteerd heeft.

(*c*. Wanneer eene verkeerde rekening in plaats van de ware gedebiteerd of gecrediteerd is geworden.

(*d*. Wanneer men eene reeds bestaande rekening nog eenmaal opent, en dus op twee rekeningen brengt, hetgeen slechts op één staan moest.

§ 57.

Als men abusievelijk gedebiteerd of gecrediteerd heeft.

Voorbeeld X. Men heeft de rekening KOOPMANSCHAPPEN aan KASSA met *f* 685 gedebiteerd, terwijl de eerstgenoemde rekening had moeten gecrediteerd worden, als:

Debet	KOOPMANSCHAPPEN	*Credit.*
Aan Kassa . . . *f* 685,00.	Per restorno van nevenst. post	*f* 685,00.
	Per Kassa	„ 685,00.

Voorbeeld XI. Men heeft de rekening KOOPMANSCHAPPEN per KASSA gecrediteerd met *f* 350,00 terwijl de eerste rekening moest gecrediteerd worden

Debet	KOOPMANSCHAPPEN	*Credit.*
Aan restorno van nevenst. Erreur. *f* 350,00	Per Kassa .	*f* 350,00.
Aan Kassa. . . . . „ 350,00.		

§ 58.

Als men voor te veel of te weinig heeft gedebiteerd of gecrediteerd.

Voorbeeld XII. Men heeft *P. Wagner* slechts met *f* 120 in plaats van met *f* 210 gedebiteerd.

Debet.	P. WAGNER.	*Credit*
Aan Kassa . . . . *f* 120,00.		
Aan naboeking wegens hem den—dezer te min gedebiteerd. . . . „ 90,00.		

Voorbeeld XIII. Men heeft de *Kassa* per *Koopmanschappen* voor *f* 720, in plaats voor *f* 270 gecrediteerd.

Debet	KASSA.	*Credit.*
Aan Erreur wegens de overstaande *f* 720, hetwelk maar *f* 270 moet zijn . . . . *f* 450,00	Per Goederen. .	*f* 720,00.

§ 59.

Als men eene verkeerde rekening heeft gedebiteerd of gecrediteerd.

Voorbeeld XIV. Men heeft de *Goederen in Commissie* in plaats van *Koopmanschappen* met *f* 840 gedebiteerd.

Debet.	GOEDEREN IN COMMISSIE.	*Credit.*
Aan Kassa. . . *f* 840,00	Per Koopmanschappen, voor nevenst. post op die rekening behoorende .	*f* 840,00.

dan verder op de rekening Koopmanschappen

Debet.	KOOPMANSCHAPPEN.	*Credit.*
Aan Goederen in Commissie. . . *f* 840,00.		

Voorbeeld XV. Men heeft *P. W. Levie* per *Kassa* met *f* 168 gecrediteerd, waarvoor echter zijn Broeder *W. P. Levie*, had moeten goedgeschreven worden,

Debet.	P. W. LEVIE.	*Credit.*
Aan *W. P. Levie*, voor nevenst. post op die rek. behoorende *f* 168,00.	Per Kassa. . .	*f* 168,00.

En verder:

Debet.	W. P. LEVIE.	*Credit.*
	Per *P. W. Levie*, per Kassa. .	*f* 168,00.

§ 60.

Wanneer men eene reeds bestaande rekening weder opent.

Hier omtrent komen de volgende vragen voor:

(1. Of men bij de laatst geopende rekening slechts het enkele *hoofd* der rekening gesteld, en dus nog niets in het Debet of Credit daarop heeft overgedragen?

(2. Of men reeds werkelijk op deze laatst aangelegde rekening in het Debet of Credit heeft overgedragen?

In het eerste dezer gevallen, wanneer slechts het enkele hoofd in het Grootboek gemaakt is, laat men dit maar, — of het soms nog eenmaal te pas mogt komen, — alzoo ongebruikt staan, en indien er geene waarschijnlijkheid bestaat, dat dit hoofd in het vervolg kan gebruikt worden, opent men daaronder eene andere rekening.

In het andere geval, moet de oudste of de vorige rekening, op welke reeds de meeste posten zijn overgedragen, gesaldeerd of afgesloten, en het saldo op de nieuw aangelegde rekening getransporteerd worden.

B. v., de eerste rekening stond aldus:

Debet.		H. ARENDS.	*Credit.*
Aan Koopmanschappen . .	*f* 396,11.	Per Kassa	*f* 350,00.
„ Goederen in Commissie.	„ 471,09.	„ Idem	„ 51,00.
„ Onkosten	„ 5.22.	„ KOOPMANSCHAPPEN . . .	„ 216,00.
		„ nieuwe rek. getransp. op F°	„ 255,42.
	f 872,42.		*f* 872,42.

De andere of de laatst aangelegde rekening, op welke reeds *f* 357 voor Goederen in het Debet gebragt zijn, zoude dan aldus staan:

Debet.		H. ARENDS.	*Credit.*
Aan Koopmanschappen	*f* 357,00.		
„ oude rekening, transport van F°. .	„ 255,42.		

§ 61.

Nog eenige opmerkingen over het herstellen der abuizen in het Grootboek.

Voor het overige is nog aan te merken dat, ofschoon het herstellen der abuizen in het Grootboek zoo wel bij Onpersoonlijke als Persoonlijke rekeningen geschieden kan, echter voorzigtige Kooplieden dit gewoonlijk slechts doen bij die abuizen, welke in Onpersoonlijke rekeningen plaats vinden. Bij rekeningen van Personen gebruike men liever het Journaal, om den Contrapost daarin te boeken, vermits men zich daarin breedvoeriger en beter kan uitdrukken, dan zulks door enkel *bij-* en *afschrijven* in het Grootboek kan geschieden, zoo als dan ook bij het geregtelijk vertoonen van het Grootboek een dergelijke gerestorneerde post aan eenen Regter of Pleitbezorger, die in het Koopmans-Boekhouden onbedreven is, ligtelijk verdacht kan voorkomen, hetwelk van eenen duidelijk omschreven post in het Journaal niet zoo ligt te vreezen is. Over het algemeen echter verstrekken alle abuizen, hoe net ook verholpen, of gecontra-passeerd, het Grootboek tot geen sieraad, waarom men zich met de meeste zorgvuldigheid daarvoor behoort te wachten.

§ 62.

Het Rekening-Courantboek.

Dit Boek, waarin slechts aan personen rekeningen gegeven worden, is in het wezen der zaak *een tweede Grootboek*, geheel ingerigt naar de wijze der *eenvoudige Boekhouding* § 2, zoodat, bij het overdragen daarin, van geene tegenovergestelde Debiteuren of Crediteuren gewag gemaakt wordt.

Het gebeurt niet zelden, dat het voor een' Koopman van veel belang is, *oogenblikkelijk* te weten, hoedanig de rekening van een' zijner Corespondenten staat. Is het daarbij niet om het saldo der rekening, maar om de bijzonderheden daarvan te doen, dan kan hij dit volledig overzigt niet verkrijgen door de rekening van zijnen vriend in het gewone Grootboek op te slaan, en dit wel om verschillende redenen:

1°. Is men gewoonlijk met het Grootboek ten minste eene volle maand ten achteren, indien men namelijk, gelijk veelal gebeurt, het Journaal maandelijks houdt.

2°. Wanneer het Journaal op de zoo even genoemde wijze gehouden wordt, en alle gelijksoortige posten daarin bijeengevoegd worden, vindt men in het Grootboek wel eene verzameling van getallen, maar geene uiteenzetting van iederen post op zich zelven. Voorts is het

3°. Op vele kantoren nog steeds in gebruik, geene rekeningen Traites of Remises te houden, daar men den trekker eerst bij de betaling der Traite belast, en den remittant niet dan na het inkasseren zijner Remise crediteert. Traites en Remises intusschen komen zeer in aanmerking, wanneer men den juisten stand eener rekening weten wil.

Derhalve ziet men duidelijk, dat in een' uitgebreiden buitenlandschen Handel, een boek, waarin alles wat de personen, waarmede men handelt, aangaat, dadelijk en zoo als men zegt, *à jour* wordt bijgeschreven, hoogst belangrijk, ja onmisbaar kan genoemd worden; doch het genoemde is niet de eenige nuttigheid, welke dit Boek aan-

brengt: het heeft een tweede voordeel, door namelijk bij het jaarlijks opmaken der Rekeningen-Courant een groot gemak aan te brengen, tevens, bij het afsluiten der Boeken, tot eene *Contrôle* of proeve op het Grootboek te dienen. — Bij het afsluiten der personeele rekeningen is het noodzakelijk, dat de saldo's in het Grootboek geheel met die van het Rekening-Courantboek overeenkomen; dit zal al aanstonds plaats hebben, als men in het Grootboek rekeningen van *Traites* en *Remises* houdt; doch dit niet doende, zal het saldo der rekening in het Rekening-Courantboek dikwijls met dat van het Grootboek verschillen, om reden, dat in het eerste Boek de Traites en Remises dadelijk worden ingeschreven, Men is dus, bijaldien er nog onvervallen Remises in portefeuille zijn, of nog Traites ten onze laste zijn loopende, verpligt tot het maken van eenen post, zoo als men, § 19, in het begin beschreven vindt; op die wijze alleen is genoemde overeenstemming te weeg te brengen.

Men zal gewis door al het bovenstaande van de noodzakelijkheid en het nut van dit Boek, nu wel volkomen overtuigd zijn; maar zal het in waarheid eene juiste proeve of *contrôle* op het Grootboek kunnen genoemd worden, zoo moet het geheel *doelmatig* zijn ingerigt, en dit is het alleen dan, wanneer het hoofdzakelijk uit een geheel andere bron dan het Grootboek wordt zamengesteld; anders toch worden er, ligtelijk dezelfde onnaauwkeurigheden begaan. Neen, gelijk de rekeningen in het Grootboek uit het Journaal haren oorsprong ontleenen, wordt er in het Rekening-Courantboek voornamelijk uit de correspondentie geput; (22) de manier, waarop dit geschiedt, en de orde hierin te houden, verdient eenige breedere ontwikkeling.

Het is bekend, dat het in de briefwisseling der Kooplieden eene vaste gewoonte is, het bedrag der sommen van Wisselbrieven, Facturen, Verkoop-rekeningen, enz., ook in de brieven zelve uit te drukken, waarin deze documenten worden ingesloten, met het verzoek, daarvoor te crediteren of te debiteren; bij gevolg kan men uit de onderling gewisselde brieven de rekening van zijnen buitenlandschen vriend geheel zamenstellen. Hij dan, wiens taak het is, het Rekening-Courantboek te houden, neemt de aangekomen brieven, terstond na dat zij door den Patroon zijn ingezien, schrijft van buiten op dezulken, waaruit iets te boeken valt, „Rekening-Courantboek, F°. ," en legt die dan ter zijde. Na allen dus gelezen te hebben, neemt hij den eenen brief na den anderen, en boekt de posten in het Rekening-Courantboek; geven zij advies van Traites, of zijn er Remises ingesloten, zoo berekent hij den vervaltijd, en stelt dien zoowel buiten op den brief, als bij den post in het Rekening-Courantboek. Na de posten aldus te hebben overgedragen, plaats hij een of ander teeken in den brief bij den geboekten post, en schrijft buiten op de folio der rekening in het Rekening-Courantboek. — Dit werk terstond na de aankomst der Post te verrigten, is het best, daar anders de brieven verspreid geraken, en de boeking ligtelijk het geheugen ontsnapt.

Hierop geeft de Houder van het Rekening-Courantboek de brieven over aan hem, die met het houden van het Traite- en Remiseboek belast is, die mede de vervaldagen narekent, en in die Boeken aanteekent. — Even zoo moet de Houder van het Rekening-Courantboek al de afgaande brieven naauwkeurig na lezen, en wat daaruit te boeken valt, dadelijk in zijn Boek overdragen, of immers in een Noteerboekje aanteekenen, om na het vertrek der post, het terstond in het net te stellen; dit is beter dan zulks uit het Brieven-Kopijboek over te nemen, daar men zich vaak op dit Boek niet geheel verlaten kan, vermits het niet zelden door jonge lieden gehouden wordt, wier oplettendheid nog niet behoorlijk gevestigd is. (Bij het thans in gebruik zijnde *afdrukken* der brieven vervalt deze aanmerking.) — Tusschen-

beiden, bij ledigen tijd, kan men, om zich van de juistheid van het Rekening-Courantboek te verzekeren, dit post voor post met het Journaal vergelijken, en de accoord bevonden posten met een potloodstip teekenen.

Het Rekening-Courantboek is op de Debet- en Credit-zijde als volgt geliniëerd:

Aan de beide zijden begint men met den datum; beschrijft dan het waarvoor verschuldigde of het waarvoor te Crediteren; daar achter in de beide eerste kolommen de maand en den dag, waarop de post vervalt, en in de laatste Kolom het bedrag; over de tusschenlijnen spreken wij straks.

Is alles in het Debet en Credit met de vervaldagen geboekt, dan rekent men hoeveel dagen er sedert den vervaldag nog komen tot den dag der afsluiting der Rek. Ct. doorgaans den 31sten December, en vult dat getal dagen, (de Maand op 30 dagen gerekend) in de kolom naast die van den vervaldag in, vermenigvuldigt daarna de dagen met de som in Guldens (50 cents of daarboven neemt men voor een geheelen Gulden) en plaatst het daaruit voortspruitende getal, na afsnijding der beide achterste Cijfers, in de nog open zijnde kolom — zijn de afgesneden cijfers 50 of daarboven, dan worden de in te vullen nommers met één vermeerderd.

Is dit geschied dan telt men de nommers aan beide zijden op, en het daardoor overblijvende getal of Saldo der nommers wordt gedeeld, ingeval de Interest loopt à 5% door 72, à 4% door 90 en à 3%, dat echter zelden voorkomt, door 120, waaruit dan de verschuldigde of te goed hebbende Interest voortvloeit, die aan de Debet- of aan de Creditzijde onder het hoofd *Aan* of *Per* Interestcijfers bij de andere bedragen in de Rekening-Courant geboekt wordt. Intusschen komen er soms posten in het Debet en ook in het Credit voor, waarvan de vervaldag eerst in het volgende jaar dus na de afsluiting der Rekening-Courant voorkomt; in zulke gevallen wordt in de kolom van de dagen, het getal dagen, die na 31 December komen met roode inkt ingevuld en ook zoo de uitkomst der nommers met roode inkt geschreven, waarna de roode nommers naar de andere zijde overgebragt worden, met vermelding, AAN of PER roode nommers in het Debet of het Credit. Die nommers worden bij de overbrenging weder zwarte en moeten als zoodanig bij de andere opgeteld, waarna men weder handelt als hiervoor omschreven is. Door met de roode nommers aldus te handelen, dat is: de personen voor de rente van 't geen eerst in het volgende jaar vervalt, nog in 't oude jaar te debiteren of te crediteren reguleert zich het Saldo juist op 31 December. Enkele malen komt het voor, dat tweederlei Interest gerekend wordt b. v. in het Debet 5% en in het Credit 4%; alsdan worden de nommers aan beide zijden opgeteld en het Totaal van het Debet door 72 en dat van 't Credit door 90 gedeeld, waarna men de quotienten van die uitkomsten aan de Debet- en de Creditzijde in rekening brengt. Na op deze wijze de Interest berekend te hebben, moet men nog debiteren voor briefport en het viseren der Remises, welke kosten uit het zoogenaamde Porto-boekje, waarin elke Correspondent eene rekening heeft en waarin men dagelijks de portos en visas noteert, worden overgenomen. Ten slotte wordt ook nog

Commissie berekend, meestal ½ % ingeval de Correspondent Wissels op ons trekt, of bij ons domicilieert (betaalbaar stelt). Dit geschiedt echter slechts dan, als die Traites tegen Remises valideren en niet zijn het bedrag van de voor dusdanigen persoon verkochte Goederen of Effecten, van welken verkoop door ons op de Verkooprekening reeds Commissie berekend is.

§ 62.

Over de Bij- of Hulpboeken in het algemeen.

De Bij- of Hulpboeken, waarvan een Koopman zich bedienen moet, zijn meer of minder, naar gelang van den aard en de uitgebreidheid zijner zaken. Zij staan tot het *Italiaansch-* of *Dubbel* boekhouden alleenlijk in zoo verre in betrekking, dat zij, *of* te zamen vereenigd het Memoriaal uitmaken, of dat men, in het houden van het Journaal, kortheidshalve, zich vaak daarop beroept.

In eenen Handel gelijk aan dien, welke in de tweede helft van het uitgewerkte gedeelte voorkomt, behooren de volgende boeken: het *Inkoopboek*, het *Factuurboek*, het *Verkoopboek*, het *Buitenlandsch-Verkoopboek*, het *Remiseboek*, het *Kassiersboek*, het *Kasboek*. Van ieder dezer willen wij eene korte beschrijving geven.

§ 63.

Het Inkoopboek.

Dit boek bevat de juiste kopijen van de rekeningen, die wij over de ingekochte Goederen ontvangen, nadat zij nagerekend en accoord bevonden zijn. Men noteert daarbij ook den naam des Makelaars door wien de koop gesloten is, om bij het ontvangen der Courtagie-rekeningen het nazien daarvan gemakkelijk te maken.

§ 64.

Het Factuurboek.

Dit boek bevat de kopijen der Rekeningen van de Goederen, die wij (bijv. als Commissionairs,) voor rekening van derden inkoopen en aan hen of op hunne order aan anderen verzenden, of die ook wel te hunner dispositie blijven liggen. Bij die rekeningen (Facturen) worden Onkosten en Commissie berekend. Voorts komen in het onderhavige boek nog voor Rekeningen van bezorgde Assurantiën en Expeditiën, bij welke wij almede Onkosten en Commissie te berekenen hebben.

§ 65.

Het Verkoopboek.

Ook wel diverse Debiteuren-Boek geheeten, omdat daarin de rekeningen voorkomen der Goederen, die wij aan Personen, geen Correspondenten zijnde, 't zij binnen de stad, of binnen 's lands leveren, en waarbij geene berekening van Commissie en Onkosten voorkomt, dan alleen de Onkosten voor scheepbrengen of verzending.

§ 66.

Het Buitenlandsch-Verkoopboek.

Dit boek bevat de juiste Kopijen der rekeningen, die wij verzenden voor in Consignatie ontvangene en verkochte Goederen.

Het gemak, hetwelk dit Boek aanbiedt, is veelzijdig:

1°. Men kan nu geheel volstaan met voor alle Goederen, die aan ons geconsigneerd worden, van alle onze vrienden te zamen, slechts ééne algemeene rekening in het Grootboek te houden, onder den titel: *Goederen in Commissie*, zie § 25.

2°. Men vindt al de Ongelden, op iedere partij Goederen voorgeschoten, onder één gezigtspunt gebragt: en behoeft die dus niet uit het Onkostboek bijeen te zoeken, en alzoo heeft men

3°. In de zamenstelling der Verkoop-rekening slechts de Pakhuishuur, Courtagie, Commissie en *Delcredere* (*) daarbij te voegen, om, de Verkoop-rekening uit dit boek geheel te kunnen afschrijven.

§ 67.

Het Remiseboek.

Dit boek bevat alle Wissels of ander papier van geldelijke waarde, dat ons geremitteerd wordt, met vermelding:

1°. van den datum van Ontvangst;
2°. den naam van den Zender (remittant);
3°. den naam van den betrokkene of welk papier het is;
4°. den Vervaldag.
5°. de Som, waarvan zoo de Wissel op eene andere plaats is, de Onkosten (plaatsverlies) moeten afgetrokken worden.

Behalve dit bestaat er ook nog een Remise-Rekeningboek, dat echter niet algemeen gebruikt wordt, en ook geen volstrekt vereischte is. Intusschen heeft 't toch zijne nuttige zijde.

Op de Debetzijde worden al de Wissels geboekt, die men in eene maand ontvangt, en op de Creditzijde, die welke geïnkasseerd zijn; allen in volgorde der Vervaldagen. Op den laatsten van de maand zoekt men het totaal van het plaatsverlies, en brengt deze som dan in het Debet, om bij de optelling het totaal der Remises te krijgen, en omdat in de Creditzijde de Wissels ook voor het totaal worden uitgeschreven. Geeft men de wissels aan den Kassier, dan crediteert men de Remise-rekening per dat hoofd; inkasseert men zelf de Wissels, alsdan crediteert men per Kassa. Bij disconteringen crediteert men per de Ned. Bank of wie de Wissels anders mogt disconteren, terwijl men eindelijk bij eventueele terugzending door non-acceptatie of non-betaling dengenen crediteert aan wien de Wissel terug gezonden wordt. — Bij het einde der maand worden Debet en Credit opgeteld en het Saldo dat meestal bestaat en natuurlijk een Debet is, moet het bedrag uitmaken van die Wissels die nog in portefeuille zijn en dus nog geïnkasseerd moeten worden. Het Rem. Rek. Boek stelt dus eene goede Contrôle daar.

§ 68.

Het Kassiersboek.

Dit boek heeft eene Debet- en eene Creditzijde. In het Debet brengt men alles wat men aan den Kassier ter inkassering b. v. Wissels en Assignatiën, en ook nu en dan in geld geeft. In het Credit stelt men alle kwitantiën, waarmede men op hem disponeert; voorts het hem verschuldigde plaatsverlies, uitbetalingen op buitensteden, die

(*) Borg blijven voor de koopers.

door zijne tusschenkomst mogten geschieden en eindelijk Remises, die wij van hem wegens non-acceptatie of non-betaling terug krijgen.

De afsluiting van dit boek geschiedt meestal slechts bij het einde des Jaars.

§ 69.

Het Kasboek.

Op de Debetzijde worden datumsgewijze al de Ontvangsten en van wie of voor welke rekening ontvangen, geboekt met specifieke vermelding van datgene waarin de betaling bestaat, alsmede de kwitantien bij welke men op den Kassier disponeert; op de Creditzijde boekt men in dezelfde orde de betalingen, met dezelfde bijzonderheden als in het Debet. Op het einde van elke maand worden de Debet en Creditzijde opgeteld, en het Saldo daardoor ontstaande (immers, als niet toevallig de Uitgaven met de Ontvangsten mogten gelijk staan) moet overeenkomen met de voorhanden gelden. Is dit zoo, dan wordt de Kas aan de Creditzijde per *Saldo* met dat bedrag afgesloten en op den eersten der volgende maand weder aan *Saldo* geopend. — Dit nazien noemt men de Kas opmaken, hetgeen om de maand of om de week, ja bij grooten omvang van zaken ook wel dagelijks geschiedt.

§ 70.

Het Net-Kasboek.

Dit is eenigermate eene kopij van het vorige, met dat onderscheid, dat hier geene specificering der geldwaarden bijgevoegd wordt en dat alle ontvangsten of betalingen, die tot één hoofd behooren, op den laatsten van elke maand, bijeengebragt en gespecificeerd voor de guldenslijn geplaatst en het totaal buiten uitgetrokken wordt. Dit geschiedt aan de Debetzijde met de *Diverse Debiteuren*, de *Remise-Rekening* en den *Kassier* en met de *Diverse Crediteuren* aan de Creditzijde. De Optelling en de Afsluiting komen overeen met die van het Kasboek.

§ 71.

Eenige opmerkingen over het houden van het Kasboek.

1°. Daar het Kasboek net en ordelijk behoort geschreven te worden, en het, te midden der bezigheden van ontvangen en betalen, daartoe aan den noodigen tijd ontbreekt, doet men best een *Scontro* of Klad-Kasboek aan te leggen, waarin men alle ontvangsten en betalingen, van welk een' aard ook, dadelijk aanteekent; hierbij kan men een specifieke nota voegen der specie, die men geeft of ontvangt, waardoor, bij het opmaken der Kas, een soms ingeslopen abuis dikwijls spoedig kan ontdekt worden.

2° Daar het moeijelijk en tevens onvoegzaam zijn zoude alle kleinigheden, die men betaalt, uitvoerig op het Kasboek te brengen, bedient men zich van twee Boeken, die als onderdeelen van het Kasboek kunnen beschouwd worden, namelijk het *Onkostboek* en het *Briefportenboek* of *Portoboek;* het beloop van het laatstgenoemde Boekje wordt bij het einde van iedere maand, in éénen regel als uitgaaf op het Onkostboek geschreven b. v.: „*Aan diverse briefporten in deze maand f* , terwijl dan voorts het Onkostboek zelf opgeteld, en het maandelijksch bedrag op het Kasboek als uitgaaf geboekt wordt, dus: „*Aan diverse ongelden in deze maand volgens Onkostboek*, *f* ." Wanneer deze beide Boeken door den Kashouder zelven gehouden worden, dan kan hij al de uitgaven, die op het Onkostboek moeten komen, voorloopig maar op het hiervoor genoemde Klad-Kasboek aanteekenen; doch indien een ander bediende deze Boeken houdt, wordt hem eene zekere som ter hand gesteld, die hij met het einde der maand moet verantwoorden.

3°. Dagelijks, wanneer de bezigheden geëindigd zijn, moet het Kasboek en het Onkostboek, en het genoemde Klad-Kasboek in het net bijgeschreven worden.

4°. Tot meerder gemak bediene men zich van twee *liassen:* de eene om daaraan bepaaldelijk die Kwitantiën te rijgen, waarvoor bijzondere Personen of rekeningen in het Grootboek moeten gedebiteerd worden; men geve dezen *lias* het opschrift: „*Kwitantiën per Kassa*," de tweede dient om Kwitantiën van Onkosten, die niet in het Kasboek, maar in het Onkostboek worden opgeschreven, daaraan te hechten, zoo als Weegloonen, Vrachten, Aangiften, enz.; het opschrift van dezen lias is enkel *Kwitantiën.*

5°. Men zorge dat men alle posten kort, maar tevens zoo duidelijk in het Kasboek stelt, dat van al de hoofdomstandigheden melding gemaakt worde. Dikwijls vergenoegt men zich om eene betaalde Traite in dezer voege daarin te schrijven; „*Aan Traite van N. N. dato* 3 *dezer*, 8/*d zigt*, *f* 1000.—", zonder meer. Na verloop van geruimen tijd begeert men te weten, *wie* het geld voor die Traite ontvangen heeft, en nu is men genoodzaakt om die onder honderden van Traites en Kwitantiën uit te zoeken, ten einde op het briefje zelve te zien, wie zulks het laatste geteekend heeft. Dergelijke moeite kan men vermijden, door het tot eenen regel te stellen, om, bij het betalen eener Traite, in het Kasboek ook den naam van den laatsten houder, die het geld ontvangen heeft, te vermelden.

6°. Wanneer bij het opmaken der Kas, deze niet uitkomt, met andere woorden, indien de voorhanden specie niet met het saldo in het Kasboek accordeert, ontstaat zulks veelal, doordien men eenige ontvangst of uitgaaf vergeten heeft aan te teekenen. Hoe oplettend men over het geheel ook zijn moge, niemand is voor dergelijke verzuimen geheel beveiligd; om hiertegen echter zoo veel mogelijk gewapend te zijn, neme men dezen vasten regel aan, *dat men bij betalingen den post te boek stelle, alvorens men het geld uittelt, en bij ontvangst de penningen niet in bezit neme, vóór dat men die in het Kladboek opschrijft.* (28.)

De genoemde zes bijzonderheden hebben betrekking tot het houden van het Kasboek op zich zelf. Wij moeten nog van eene gewagen, welke de Boekhouder zich ten regel behoort te stellen.

Wanneer deze zich aan het journaliseren van het Kasboek zal begeven, neemt hij den lias van de *Kwitantiën per Kassa* bij zich. Bij iederen betaalpost, dien hij uit het Kasboek in het Journaal brengt, zoekt hij de origineele Kwitantiën of Traite op, stelt daarop een nummer met roode inkt, en plaatst dat nummer mede vóór den post in het Kasboek. De genoemde Kwitantiën, Traites, enz. worden van tijd tot tijd van den lias afgenomen, en als documenten van aanbelang, naar de volgorde der nummers, weggelegd en zorgvuldig bewaard. Dat door dit gebruik een groot gemak veroorzaakt wordt, om een betaalden Wisselbrief of eene Kwitantie dadelijk te vinden, wanneer men die te eeniger tijd in origine moet vertoonen, behoeft geen betoog.

§ 72.

Wisselboek.

Daar in het *Remiseboek* alleen de Wisselbrieven op Binnenlandsche Plaatsen geboekt worden, en het *Traiteboek* uitsluitend dient, om daarin Traites *van anderen op ons*, of

ook *Promessen*, die wij betalen moeten, te boeken, zoo is het *Wisselboek* geschikt om daarin *eigene* Traites op Buitenlandsche Vrienden, of Wisselbrieven op vreemde Plaatsen, door ons genegotiëerd, op te nemen. — Den vorm der *drie* genoemde Boeken, onderstellen wij genoeg bekend te zijn; de kolommen, waarin het Jaartal, de datum, de namen der Remittanten, der Trekkers, de vervaltijden der Wissels en op welke wijze daarover gedisponeerd is, gesteld worden, bieden een gemakkelijk en volledig overzigt aan.

§ 73.

Vervalboek van Traites en Remises.

Dat in groote Handelshuizen, waar men dikwijls betrokken wordt en vele Remises ontvangt, een Boek, waarin de betaaldagen der Traites en Remises aangeteekend worden, zeer noodzakelijk is, zal wel niemand ontkennen. Men zou het intusschen noodeloos kunnen achten iets te zeggen over de inrigting van zoodanig een Boek, dat toch uit zijn aard zoo eenvoudig is, en door een ieder, — al ware het slechts in een' met wit papier doorschoten Kantoor-Almanak, — zonder aanwijzing kan gehouden worden. Wij willen echter een en ander mede deelen, over:

1°. de doelmatigste inrigting en het gebruik van dit Boek;
2°. zijn nut, en
3°. het groot aanbelang, om het met de stipste opmerkzaamheid te houden.

1°. Men laat een Boek, tamelijk groot en breed, in langwerpig folio, binden, waarvan men de bladzijden aan de linkerhand voor de op ons afgegevene Traites, en de bij ons gedomiciliëerde Wisselbrieven, bestemt, en de regterzijden voor Remises, voor Acceptatiën van anderen, en de door ons gedisconteerde Wisselbrieven afzondert. — Ieder dezer bladzijden splitst men in 2, 3, 4, of nog meer afdeelingen, al naarmate meer of minder Wisselbrieven voorkomen; boven een ieder dezer afdeelingen, stelt men een datum; doch daar er vele Wisselbrieven zijn, die eerst na twee en drie maanden, of zelfs nog later vervallen, moet men deze afdeelingen steeds voor verscheidene maanden vooraf in gereedheid brengen. — Wanneer men nu berigt ontvangt, dat er op ons getrokken is, zoo moet men, vóór alles, den betaaldag bepalen, en dan eerst de hoofdpunten der Traite, in de afdeeling, die voor dien betaaldag bestemd is, inschrijven. — Even eens handelt men met de bij ons gedomiciliëerde Wisselbrieven. — Is er een Wissel betaald, zoo trekt men vóór de som een kleine dwarsstreep, tot een bewijs dat de Wissel, hetzij dan eene Traite of Remise, betaald, en dus afgeloopen is.

Indien er *op zigt* op ons getrokken is, zoo kan men den betaaldag der Traite niet uit den Adviesbrief bepalen; zoo ook kan men Wisselbrieven, welke 3, 4, of meer dagen *na zigt* op ons getrokken zijn niet eerder inschrijven, dan nadat men die geaccepteerd heeft, vermits de betaaldag van den dag der Acceptatie afhangt. Ten aanzien nu van zulke Wisselbrieven, doet men best voorloopig, op de achterste bladzijden van dit Boek, afzonderlijke *nota* te nemen, en ze na gedane Acceptatie, in die afdeeling in te schrijven, welke den juisten betaaldag aanwijst.

2°. Dit Boek, op de vorenstaande wijze gehouden, verschaft de volgende voordeelen: Men kan terstond weten, welke sommen men iederen dag te betalen en te ontvangen heeft, en de posten, die men betalen moet, vooraf reeds afpassen, of in gereedheid brengen. — De Chef van het Kantoor ziet uit dit Boek met één oogopslag, welke Remises hij dag aan dag uit zijne portefeuille nemen, teekenen, en ter inkassering aan den Kassier of bediende moet overgeven.

3°. Dat het van het grootste belang is, dit Boek met de stiptste opmerkzaamheid te houden, duidt zijne bestemming op zichzelve reeds aan; anders toch zoude er groot nadeel uit kunnen ontstaan; b. v.: eene Traite van eene aanzienlijke som vervalt op den 3 Augustus, doch de betaaldag is verkeerd uitgerekend, en dien ten gevolge de Wissel in de afdeeling van den 10 Augustus, of den 10 September, ingeschreven. Intusschen wordt de Traite op den juisten vervaldag, den 3 Augustus, gepresenteerd, en de Koopman heeft zijne schikkingen zoodanig gemaakt, dat het daartoe benoodigde geld eerst den 8 of 9 Augustus of September in de Kas zal komen. Indien er nu niet zooveel gereed geld voor handen is, als de Koopman tot betaling der Traite behoeft, dan zoude hij, zoo er geen Reservefonds aanwezig was, in groote verlegenheid kunnen geraken, om het geld zoo spoedig bijeen te brengen. — Hetzelfde geval kan met verkeerdelijk ingeschrevene Remises plaats vinden, b. v.: De Chef van het Kantoor ziet in het Remiseboek, dat er den 20 September eene Remise van eene groote som moet inkomen, en zich op de juistheid der aanteekening verlatende, sluit hij een Koop of eene Transactie, welke op dien dag eene welvoorziene Kas noodzakelijk maakt; doch naderhand bespeurt hij, bij het onderzoeken zijner portefeuille, dat de Remise verkeerd is genoteerd, en eerst later betaalbaar is. Zal hij, in dit geval, niet in verlegenheid geraken? Men doet dus zeer wel, om het tot eene vaste gewoonte aan te nemen, de vervaldagen der Remises en Traites steeds door twee personen te laten berekenen.

Zoo hebben wij, na in het *Eerste Hoofdstuk* van dit Werk over de grondregelen van het *Italiaansch Boekhouden* — en in het *Tweede* over de verschillende rekeningen en haar gebruik gehandeld te hebben, nu in het *Derde Hoofdstuk* de overweging van de Hoofdboeken, en eenige voorname Hulp- of Bijboeken, ten einde gebragt. Overeenkomstig het doel, hetwelk wij ons, tot het meest nuttig gebruik van dit Werk, hebben voorgesteld, vertrouwen wij dat de leerling, naar den wenk in § 7 gegeven, nu reeds in de beoefening zoo verre zal gevorderd zijn, dat hij het hierachter geplaatste Memoriaal gejournaliseerd, en de posten uit het Journaal in het Grootboek zal overgedragen hebben; billijk verlangt hij dan nu de uitkomst van alles te leeren kennen, en wij gaan dus over tot het afsluiten der Boeken en het opmaken der Balans, waartoe het volgende Hoofdstuk bestemd is.

VIERDE HOOFDSTUK.

HET AFSLUITEN DER BOEKEN EN HET OPMAKEN DER BALANS.

---

§ 74.

Inleiding tot de behandeling van dit Onderwerp.

Het zoude weinig nut aanbrengen in het spoor der Boekhouding onafgebroken voort te gaan, zonder immer een rustpunt te kiezen, ten einde den afgelegden weg te overzien, en te onderzoeken in hoeverre men, door dien te bewandelen, nader aan het voorgestelde einddoel gekomen is. — Het doelwit van al de verrigtingen eens Koopmans is *Winst*, of vermeerdering zijner bezitting; in hoeverre hij dit doel bereikt heeft, kunnen hem zijne Boeken aanwijzen, want hij heeft er al zijne zaken in voorgesteld. Tot de ontdekking hiervan wordt een bepaald tijdstip — gewoonlijk het einde van ieder jaar — gekozen, en het middel, waardoor men die kondschap verkrijgt, is, *het afsluiten der boeken*, of *het opmaken der Balans.*

Er ligt zeer veel aan gelegen, om eene juiste en klare bevatting te hebben van den aard en de hoedanigheden eener *Balans*, daar deze, gelijk men zegt, de proef op de som kan genoemd worden. Wij zullen dus:

A. Hiervan eene allezins duidelijke beschrijving trachten te geven;

B. Van eenige voorbereidselen gewagen die het opmaken der Balans noodwendig dienen vooraf te gaan;

C. Over eenige bijzonderheden spreken, die tot de afsluiting van eene en andere rekening betrekking hebben.

A. DE AARD EN DE HOEDANIGHEDEN EENER BALANS.

§ 75.

Het opmaken van den Inventaris.

Wij hebben hierboven, bij de beschouwing der *Kapitaal-rekening* gezien, dat het bij het begin eens Handels, of het aanleggen der Boeken naar de dubbele Methode, een onmisbaar vereischte is, vooraf een juisten inventaris te maken, van alles wat men bezit en te vorderen heeft; dat men hetgeen men aan anderen schuldig is, daarvan behoort af te trekken, en dat het overschietende het zuiver Kapitaal kan genoemd worden. Men leze thans de genoemde Afdeeling nog eens over, en men zal instemmen met den aldaar gegeven' wenk, dat een zoodanige *Eerste* Inventaris eigenaardig eene *Eerste* of *Ingaande Balans* kan genoemd worden. De *Debet-zijde* zal ons onze bezitting in geld, uitstaande pretentien, enz., met één woord, ons *actief* vermogen doen kennen; de *Credit-zijde* zal ons hetgeen wij aan anderen schuldig zijn, of ons *passief* vermogen voorstellen, terwijl het saldo, om de Credit- met de Debet-zijde te doen overeenstemmen het *zuiver Kapitaal* zal aanwijzen, niet zoo als het oorspronkelijk was,

bij het begin des Handels, maar zoo als het door de gemaakte Winsten vermeerderd, nu geworden is, en bij gevolg is eene zoodanige gespecificeerde Balans, zinnebeeldig gesproken een *Panorama* over de resultaten die de Handel, in eene zekere tijdruimte, heeft opgeleverd, of, met andere woorden, een uit de grondstellingen van het dubbel Boekhouden ontwikkelde, volkomen' *Inventaris.*

§ 76.

Over de wijze van zamenstelling eener Balans.

De Boekhouder, zijn Grootboek geheel bijgeschreven, en zich door het maken eener Proefbalans, van de juistheid zijns werks verzekerd hebbende, zal dan nu overgaan tot het afsluiten der Boeken. Hierin heeft hij met een tweetal *denkbeeldige Personen* te doen, die hem tot hulp en medewerking verstrekken; de eene heet *Winst- en Verlies-rekening;* de andere draagt den naam van *Balans.*

De Persoon *Winst en Verlies* bewijst den Boekhouder in het onderhavige werk deze dienst, dat hij de Winsten en Schaden der onderscheidene rekeningen, welke die opgeleverd hebben, overneemt. — Wij hebben bij de beschouwing der *Winst- en Verlies-rekening*, deze leeren kennen als de algemeene verzamelplaats van alle Winsten en Verliezen, werwaarts die als in eene groote hoofdrivier, uit de verschillende beekjes (rekeningen) te zamen vloeijen. Ontmoet men nu eene rekening, welke Winst heeft opgeleverd, zoo ontdekt men zulks daaruit, dat het bedrag van de Creditzijde dat der Debet-zijde overtreft. — De gezegde Winst, of dat meerdere Credit kan nu, zal het door de *Winst- en Verlies-rekening* overgenomen worden, niet op de Winstgevende rekening blijven staan; zij moet dus afgesloten, of gelijk gemaakt worden, en hoe? Eenvoudig: door haar voor de Winst, of het Verschil, te debiteren, en de *Winst- en Verlies-rekening* te crediteren. — Eene rekening, waarop verloren wordt, en welks saldo dus meerder Debet dan Credit is, wordt tot afsluiting gecrediteerd, en de *Winst- en Verlies-rekening* gedebiteerd. — Deze werkzaamheden intusschen geschieden bij het opmaken der Balans niet zoo aanstonds, na de ontdekking der Winsten en Verliezen, in het Boek, maar men neemt een blad papier, en geeft daaraan het opschrift: *Nota van Winsten en Verliezen;* verdeelt het in twee kolommen, de eene voor de Verliezen, de andere voor de Winsten, en telkens wanneer men eene rekening ontmoet, welker saldo een Winst of Verlies aanwijst, wordt zulks op deze nota, met den naam en de folio der rekening, aangeteekend.

Terwijl alzoo de Persoon *Winst en Verlies* met het werk voor hem geschikt bezig is, blijft intusschen de andere Persoon, *Balans* geheeten, niet werkeloos. Zijne taak is het om de saldo's van al de rekeningen, welke Schulden, of nog in voorraad zijnde Gelden of Goederen enz. aanwijzen, over te nemen. Om dit wel te begrijpen, verbeelde men zich, dat al onze Debiteuren het saldo, hetwelk zij ons schuldig zijn, aan dien ingebeelden Persoon uitbetalen, zoodat hij dus, als *ontvangende* Debet wordt, terwijl de gezegde Debiteuren gehouden worden als *uit te geven*, en derhalve Credit worden, waardoor hunne rekeningen — *doch slechts voor een oogenblik* — geheel gesloten zijn. Verbeelden wij ons verder, dat wij al de voorhanden specie aan dien imaginairen vriend uitbetalen; voorts dat wij al onze in voorraad hebbende Koopmanschappen, Huizen, Schepen, Effecten, aan hem verkoopen, en al de in portefeuille zijnde Remises en Wisselbrieven aan hem endosseren: het gevolg hiervan zal zijn, dat hij, daar hij al deze voorwerpen *ontvangt*, daarvoor gedebiteerd wordt, terwijl de rekeningen, welke die voorwerpen voorstellen, voor het denkbeeldig uitbetaalde, verkochte en

geëndosseerde, gecrediteerd, en dus almede gesloten worden. — Beschouwen wij nu de zaken van eene omgekeerde zijde, als betrekking hebbende tot ons *passief* vermogen. De genoemde denkbeeldige Persoon wordt aangemerkt, alsof hij de goedheid had al onze schulden voor ons te betalen en alzoo wordt hij daarvoor gecrediteerd, terwijl de personen, die te voren onze Crediteuren waren, nu door hem voldaan zijnde, gedebiteerd en daardoor tot sluiting gebragt worden; de Traites, welke nog ten onzen laste loopen, en waarvoor dus de Traite-rekening nog Credit staat, worden almede door hem met betaling gehonoreerd, waarvoor hij dus gecrediteerd, en de genoemde rekening gedebiteerd, dat is: gesloten wordt.

De Balans is dus niets anders dan eene Hulp- of Tusschen-rekening, alleenlijk dienende om het Grootboek geheel af te sluiten, en haren grond vindende in de regelen der dubbele Boekhouding, welke geen Crediteur zonder tegenovergestelden Debiteur, noch Debiteur zonder Crediteur toelaten. Intusschen geschiedt er, door het gebruik maken dezer rekening, nu toch iets *wezentlijks:* het gevolg der beschreven bewerking is, dat de Balans de saldo's van al de openstaande rekeningen in haar Debet en Credit opneemt, en alzoo komt er aan het slot een geheel nieuwe en volledige Inventaris te voorschijn, waardoor de Koopman als met één oogopslag den geheelen staat zijner zaken, in een beknopt tafereel, kan overzien.

Wanneer nu de saldo's van al de openstaande rekeningen, behalve dat der *Kapitaal-rekening* in het Debet en Credit der Balans zijn opgenomen, treedt de denkbeeldige medehelper *Winst en Verlies* andermaal te voorschijn, en doet aan den hoofdpersoon, *Kapitaal* genoemd, verslag van de uitkomst zijner verrigtingen, door op te geven hoeveel hij in het afgeloopen jaar zuiver heeft mogen winnen, en, ofschoon hij met betrekking tot de overige rekeningen, welke voordeel hebben opgeleverd, de gever en uitdeeler daarvan geweest is, en daarom tot dus verre daarvoor gecrediteerd is geworden, erkent hij nu echter, dat hij al het vermogen daartoe eeniglijk aan den hoofdpersoon, *Kapitaal*, heeft te danken, en derhalve alle Winst, als van dezen ontvangen beschouwende, wordt de *Winst- en Verlies-rekening*, naar den regel: „*Al wie ontvangt is Debet*" voor haar batig saldo gedebiteerd, en dus tot sluiting gebragt, terwijl de *Kapitaal-rekening*, als gever voor de Netto-Winst gecrediteerd wordt.

Ingeval de persoon *Winst en Verlies* in de noodzakelijkheid mogt verkeeren, om aan den hoofdpersoon *Kapitaal* het onaangename berigt te brengen, dat de uitkomst der zaken nadeelig geweest, en er meer verloren dan gewonnen is, moet de laatstgenoemde dit verlies voor zijne rekening over nemen, en er den eerstgenoemde van ontlasten; dien ten gevolge wordt de *Kapitaal-rekening* voor de schade gedebiteerd, en de *Winst- en Verlies-rekening* tot sluiting gebragt, door haar daarvoor te crediteren.

De persoon *Winst- en Verlies-rekening* alzoo geheel van het tooneel afgetreden zijnde, komt de persoon *Balans*, die hier in alles de hoofdrol speelt, weder te voorschijn, en daar deze tot hiertoe al het *actief* vermogen des Koopmans ontvangen en in bezit genomen, maar daarentegen ook geheel zijn *passief* vermogen of zijne schulden voor hem betaald heeft, houdt hij juist zooveel over als de bezitting des Koopmans, met de gemaakte Winst vermeerderd, of door het geleden Verlies verminderd, bedraagt. De persoon *Balans*, geeft die som weder aan den Vertegenwoordiger des Koopmans, *Kapitaal*, over; deze dus gehouden wordende die som van den persoon *Balans* te ontvangen, wordt daarvoor gedebiteerd, en de Balans, als gever, gecrediteerd.

Na de verrigting van dit alles beantwoordt de Balans eerst volkomen aan de beteekenis van haren naam, dat is: EVENWIGT. Zij heeft toch de geheele active bezitting van den Koopman in haar Debet-opgenomen; in de Creditzijde vertoonen zich

de schulden, of zijn passief vermogen; dit laatste van het eerste afgetrokken zijnde, is het saldo, het zuiver Kapitaal van den Handelaar. Dit verschijnt mede in het Credit der Balans, omdat, naar het zoo even beredeneerde, deze geacht wordt, die som aan de *Kapitaal-rekening* te hebben overgegeven, en alzoo kan het, uit den aard der zaak, niet anders, of het totaal der optelling van de Balans, door welker tusschenkomst nu het geheele Grootboek gesloten is, moet aan beide zijden het zuiverste evenwigt opleveren. Het totaal der genoemde optelling zal, — dit spreekt van zelf, — met dat eener Proef-balans verschillen: op deze toch is *het volle bedrag* van al de rekeningen, — op de wezentlijke Balans zijn slechts de *saldo's* geplaatst; doch dit verhindert niet een evenwigt in de uitkomsten daar te stellen, daar, volgens een rekenkundig axioma, gelijke sommen van gelijke afgetrokken zijnde, de uitkomsten weder gelijk staan.

De uitvoerigheid in de beschrijving van het wezen en de eigenschappen eener Balans, zal aan niemand hinderlijk geweest zijn, die het van belang rekent, dat men omtrent dit onderwerp niet maar eene werktuigelijke, maar eene geheel heldere kennis hebbe. — Het tot dus ver gezegde moge intusschen alleen gediend hebben, om van het wezen eener Balans *in het algemeen* een volledig denkbeeld te geven, dit is voor het tegenwoordig doel ook toereikend, daar men hierna een meer *bijzonder* onderrigt zal aantreffen, over alles wat betrekking heeft tot het opmaken der Balans op het hier achter geplaatste-Grootboek.

Met nog een viertal aanmerkingen willen wij de behandeling van dit onderwerp besluiten.

Eerste Aanmerking. Al de hierboven beschreven werkzaamheden, aan het opmaken eener Balans verbonden, worden voorloopig slechts op losse bladen verrigt. Behalve de reeds genoemde Nota van Winsten en Verliezen, bezigt men een vel papier, om de optellingen, aftrekkingen en saldo's der verschillende rekeningen daarop te plaatsen; de saldo's der Winst- of Verliesgevende rekeningen worden op de gezegde nota gesteld, en die van iedere openstaande rekening, op de wezentlijke Balans, ten welken einde men de laatste Proef-Balans met dubbele kolommen voorziet, waarvan de beide achterste voor de genoemde wezentlijke Balans bestemd zijn. Wanneer alles op deze wijze volbragt, en de Balans na optelling in orde bevonden is, maakt men eerst van de Winsten, Verliezen en de Zuivere Winst, drie posten in het Memoriaal, welke daarna gejournaliseerd, en in het Grootboek overgedragen worden. Men zie daarvan de voorbeelden in het praktisch gedeelte van dit Werk, op den 31 December. Verder moet nu ook de Balans in het Journaal geboekt en in het Grootboek overgedragen worden, waarna de rekeningen onderschrapt en opgeteld zijnde, het Grootboek geheel gesloten zijn zal. (25)

De Balans in het Journaal te boeken kan voor goed gehouden worden, wanneer zij van geen' zeer grooten omvang is; bij groote uitgebreidheid wordt die gewoonlijk in een afzonderlijk Balansboek ingeschreven. — Bij Compagnieschappen is het de gewoonte, dat ieder der deelgenooten deze Balans, ten blijk van goedkeuring onderteekene. Deze handelwijze is, ter afsnijding van geschillen in later' tijd, zeer aan te raden.

Tweede Aanmerking. De orde, welke men in het opmaken der Balans houdt, is bij allen niet dezelfde. — Gelijk men in vele zaken het einddoel langs verschillende wegen bereiken kan, zoo ook hier. Sommigen houden deze orde, dat zij allereerst de saldo's der Personeele rekeningen, welke in geene vreemde munt gesteld zijn, regelen; daarna overgaan om die van buitenlandsche vrienden m/r in orde te brengen, en de afsluiting der Onpersoonlijke rekeningen voor het laatste te houden.

Derde Aanmerking. Wanneer er zich bij het afsluiten der boeken rekeningen voor-

doen, waarvan de zaken, daarin begrepen, nog niet afgeloopen zijn, zoo is het te verkiezen daarvan geen Saldo op te maken, maar het geheele Debet in het Credit der Balans, en de geheele Creditsom in haar Debet op te nemen; ten einde alzoo op de nieuwe rekening, in het volgende jaar, de zaken zich wederom in dezelfde gestalte als in het afgeloopen tijdvak voordoen.

Vierde Aanmerking. De rekeningen, welke nu *aan* en *per* Balans zijn afgesloten, zijn, te dien opzigte, gelijk reeds vroeger gezegd is, slechts *Schijn*-Debiteuren en Crediteuren; de Balans heeft alleenlijk gediend om het Grootboek, voor zoo ver het afgeloopen jaar betreft, af te sluiten, maar desniettemin blijven de personen, wier rekeningen zoodanig afgesloten zijn, hun Saldo nog schuldig, of hebben dit van ons te vorderen, terwijl ook de Gelden, Koopmanschappen, enz., op de Balans gebragt, alle nog aanwezig zijn. Wij voegden daarom, in onze voorgaande redenering, met opzet daarbij, dat die sluiting „*slechts voor een oogenblik*" gold. Derhalve: even als de rekeningen die te voren een Saldo, Debet of Credit waren, op den 31 December, door tusschenkomst der Balans *gesloten* zijn, even zoo moeten zij op primo Januarij van het volgend jaar weder door middel derzelfde Hulp-rekening *geopend* worden, doch hoe? Wanneer men zich stipt aan den regel binden wilde, volgens welken men nimmer iets in het Grootboek vermag te brengen, dan hetgeen men in het Journaal geboekt vindt, zoude men verpligt zijn, de te voren geboekte Sluit-balans nu weder, maar in eene geheel omgekeerde orde, als Ingaande-balans in het Journaal te schrijven, doch een ieder ziet al aanstonds, dat dit niet alleen een omslagtig, maar tevens een geheel overtollig, werk zijn zoude. Men neme het dus liever tot eene gewoonte aan, om, wanneer men eene rekening *per* of *aan* Balans afgesloten, onderschrapt en opgeteld heeft, die dadelijk, onder de lijnen, door eene contraboeking weder op 1° Januarij te openen. — Men vindt hiervan mede het voorbeeld in het hier achter voorkomende Grootboek.

B. EENIGE VOORBEREIDSELEN TOT HET OPMAKEN DER BALANS.

§ 77.

Over de begrooting der voorhanden voorwerpen.

Ingevolge ons opgegeven plan, § 74, moeten wij nu, in de tweede plaats, overgaan tot de overweging van eenige voorbereidselen, die het opmaken der Balans noodwendig dienen vooraf te gaan. Hetgeen wij, in de allereerste plaats, op het oog hebben, is, *eene juiste schatting van de waarde der voorhanden voorwerpen.* Sommigen hebben het tot eene vaste gewoonte aangenomen, om de overblijvende Goederen, Effecten, vaste Panden enz., voor die waarde op de Balans te brengen, als zij hun bij den inkoop gekost hebben. Wij vermeenen deze handelwijs geheel te moeten verwerpen, om reden, dat men, van dit beginsel uitgaande, niet dan hoogst zeldzaam een geheel zuiveren staat zijner bezitting kan opmaken. Hoe ligt toch zoude het kunnen gebeuren — om slechts één voorbeeld bij te brengen — dat men eene partij Koopmanschappen of Effecten bezat, die bij inkoop ƒ 20,000 gekost hebben, maar waarvoor men, door plaats gehad hebbende daling der prijzen, tijdens het afsluiten der Boeken naauwelijks ƒ 16,000 zou kunnen bedingen, of — het geval omgekeerd zijnde — waarvoor men, door eene belangrijke rijzing, op het genoemde tijdstip ƒ 22,000, of

meer zou kunnen maken. In beide gevallen immers zal het Grootboek geenzins den waren staat van onze bezitting aanwijzen, indien men die Goederen tot den inkoopsprijs aan den denkbeeldigen persoon *Balans* overgeeft? Een Koopman moet nimmer de regte gesteldheid zijner zaken voor zich zelven verbergen, en meer of minder willen schijnen, dan hij werkelijk is. Daarenboven staat eene Balans, gelijk wij vroeger gezien hebben, in het wezen der zaak gelijk met eenen Inventaris; deze nu behoort steeds de wezentlijke waarde te vertoonen der voorwerpen, welke hij bevat, en wel gelijk die op den dag van de opmaking werkelijk is, want bij de wisselvalligheid, waaraan al het ondermaansche is onderworpen, kan hij, zelfs voor niet éénen dag langer, als geldend beschouwd worden. Wie zal dit betwijfelen? Heden toch kan men, volgens de naauwkeurigste berekening, zijn vermogen op eene ton Gouds geschat hebben, terwijl het morgen reeds, door aanzienlijke failliesementen, brand, diefstal, of andere ongelukken, voor de helft kan verminderd zijn; doch, genoeg geredeneerd, om de algemeene toestemming te verwerven, dat men in de begrooting der voorhanden voorwerpen met de meeste juistheid dient te handelen, wanneer men, na de opmaking der Balans, niet in schijn, maar op grond en naar waarheid, zal kunnen zeggen: „Ik heb in het afgeloopen jaar, zuiver „*zooveel* gewonnen, en *op dit oogenblik* bedraagt mijne bezitting niets meer, noch minder, dan mijne Balans mij aanwijst."

De voorwerpen, welke begroot of getaxeerd moeten worden, zijn van een' verschillenden aard. Sommigen, wat hunne waarde betreft, zijn door de omstandigheden *meer*, andere *minder* aan verandering onderhevig. Tot de eerste soort behooren Koopmanschappen, Effecten, vreemde Wisselbrieven enz. In de begrooting der eerste kan men gewis niet beter doen dan de prijscourant zijner plaats volgen, waarbij men, van dezelfde Koopwaren verschillende kwaliteiten bezittende, een middelprijs kan aannemen; — heeft men Koopmanschappen, die op het oogenblik geheel onverkoopbaar zijn, en waarvan geen prijs genoteerd wordt, zoo behoort men zich naar die van andere markten te rigten, en zich te wachten van die te hoog te stellen; voorts dient men de kosten, welke aan de Goederen reeds besteed zijn, aan het bedrag toe te voegen, maar ook daarentegen in aanmerking te nemen, in hoeverre zij door verlies aan gewigt, indrooging, lekkaadje, of afneming in deugd, in waarde zouden kunnen verminderd zijn. — Effecten en vreemde Wisselbrieven worden het best op hunne reëele waarde geschat, wanneer men den prijs of koers daarvoor aanneemt, zoo als die, op den dag der taxatie, ter Beurze geweest is. — Tot de voorwerpen, welker waarde minder aan verandering is onderworpen, kan men onroerende Goederen, zoo als Huizen, Landerijen enz. betrekken, en doorgaans is, ten aanzien van hunne begrooting, het eene jaar aan het andere gelijk; bij een langdurig bezit is het intusschen raadzaam nu of dan, door deskundigen, eene hertaxatie te laten doen, om zich in hunne wezentlijke waarde niet te vergissen. Indien men tot verfraaijing dier voorwerpen soms aanzienlijke sommen mogt besteed hebben, wachte men zich wel, die sommen als eene vermeerderde waarde te beschouwen, want zelden is het, dat iets dergelijks de panden, bij eenen Verkoop, aanmerkelijk in waarde doet rijzen. Nog eene andere soort van voorwerpen zijn door het gebruik aan slijting en vermindering van waarde onderhevig, als: meubelen, vooral Fabriek-, Pakhuis- of Winkelgereedschappen, (waaraan men — dit zij ter loops gezegd — des verkiezende, mede eene afzonderlijke rekening in het Grootboek geven kan.) Men doet, ten opzigte van deze, het best, om van de daarvoor gestelde som, jaarlijks eenige percenten af te schrijven.

C. EENIGE BIJZONDERHEDEN DIE TOT DE AFSLUITING VAN EENE EN ANDERE REKENING BETREKKING HEBBEN.

§ 78.

Over de afsluiting der Personeele rekeningen M/R.

Men weet, en kan door de nalezing van § 9 *d.* daarin bevestigd worden, dat in deze rekeningen de vreemde munt *hoofdzaak* is. Men doet derhalve, bij de afsluiting, allereerst onderzoek naar het Saldo, bepaaldelijk voor zoo ver de vreemde munt, in de binnenlijnen, aangaat; dit door optelling en aftrekking ontdekt hebbende, brengt men dat Saldo in Nederlandsch geld over, tot den Wisselkoers van den dag der afsluiting, en plaatst de uitkomst daarvan, als Saldo, in de Debet of Creditzijde der Balans. Dit verrigt hebbende, neemt men de te voren gemaakte Proef-balans in handen, ziet daaruit de optelling van het Nederlandsche geld in de buitenlijnen dier rekening, en plaatst dit, op een blad papier, Debet en Credit naast elkander; voorts stelle men bij de mindere som, het zoo even in onze munt overgebragte Saldo, en telle het daarbij op. Men gevoelt nu, dat indien al de posten dier rekening tot één en denzelfden Wisselkoers waren berekend geworden, nu, na de bijvoeging van het Saldo, de Debet- en Creditzijde volmaakt zouden moeten overeenstemmen, maar wanneer zich dan nog eenig verschil openbaart, is zulks eene Winst of Verlies voor *ons*, veroorzaakt door de afwisselende koersberekening, waarmede onze Buitenlandsche vriend niets te maken heeft. Overtreft de Debet- de Creditzijde, zoo is dit een Verlies, waarvoor de rekening van onzen vriend, in de buitenlijnen gecrediteerd, en de *Winst- en Verlies-rekening* moet gedebiteerd worden; het omgekeerde toont de Winst aan: intusschen wordt zulks voorloopig slechts op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst, om eerst, na de uitkomst der Balans, daarvan een post in het Memoriaal en in het Journaal te maken. Dit weinige zij thans hieromtrent genoeg; in de beschrijving der Balans, die tot het hier achter geplaatste Grootboek betrekking heeft, zal dit nog nader aanschouwelijk gemaakt worden.

Daar men van de hier behandelde rekeningen geene uittreksels of Rekeningen-courant *aan* zijne vrienden *zendt*, maar die *van* hen *ontvangt*, zoo is het noodig — althans indien de opmaking der Balans dit uitstel lijden kan — met de afsluiting zoolang te toeven, tot dat die Rekeningen-courant ingekomen zijn: eensdeels, omdat daarin doorgaans nog Onkosten van Courtagie, Briefporten en Zegels, ook nog wel Interesten, aan ons berekend worden, waarvoor men — zal men eene *zuivere* Balans kunnen opmaken – zijne vrienden nog op ultimo December behoort te crediteren; anderdeels, om door vergelijking van het Grootboek met de ontvangen Rekening-couranten te kunnen onderzoeken, of men in alles met zijne vrienden overeenstemt, ten einde dus de rekening wederzijds met een éénsluidend Saldo af te sluiten, en op nieuw te openen. Nog éene bijzonderheid, betrekkelijk de afsluiting der rekeningen van Partikulieren m/r of o/r moeten wij hier bijvoegen. Het gebeurt niet zelden, gelijk gezegd is, bij het ontvangen der Rekeningen-courant van onze Buitenlandsche vrienden, dat zij ons daarin op Ulto. December nog debiteren voor briefporten of andere onkosten. Op tweederlei wijzen worden dergelijke posten geboekt; sommigen, na de vreemde munt in Nederl. Courant berekend te hebben, stellen daarvoor eenen post, *Onkosten-rekening aan m/r voor etc.* en maken daarna het Wisselverschil op, in maniere als hierboven beschreven is. Anderen crediteren die rekening (zonder daarvan eenen post naar de Italiaansche of dubbele methode te maken) enkel voor het vreemde geld in de binnenlijnen en schrijven in het Journaal:

„*Creditere N. N. m/r voor in Rek.C. berekende ongelden Fr.* —"

zonder iets daarvoor in Ned. Ct. in te vullen; hierna het Wisselverschil opmakende zal dit natuurlijk zooveel meerder zijn, dan wanneer die onkosten te voren afzonderlijk uitgerekend en ingevuld waren. In zeer oude, bijna eene eeuw heugende Grootboeken van voorname kantoren ziet men deze laatste manier gevolgd, doch met een kleine wijziging. Die Boekhouders namelijk wilden in het Journaliseren den vorm der dubbele methode niet verlaten, maar boekten voor eenen post die, uitgerekend, b. v. *f* 18,65 zoude bedragen hebben:

Onkosten-rekening aan N. N. m/r Fr. 40 . . . *f* — 1ˢ.

Waardoor dan bijgevolg het Wisselverschil 1 stuiver minder is dan bij de eerste manier. Een ieder volge in dezen zijne eigene verkiezing.

§ 79.

Over de afsluiting der Goederen-rekening.

Twee dingen behooren gewoonlijk de afsluiting vooraf te gaan:

1°. Zij men bedacht, om de *Goederen-rekening* te debiteren, en de *Onkosten-rekening* te crediteren voor die Onkosten, welke nog te haren laste moeten komen, hetzij die reeds betaald, en op de *Onkosten-rekening* geboekt zijn, hetzij die nog betaald moeten worden, zoo als Courtagie, Pakhuishuren, enz. Men bedient zich tot het regelen en zamenstellen van dien post van het *In- en Verkoopboek.* (26) Dit verrigt hebbende maakt men:

2°. Met behulp van het Pakhuisboek, den Inventaris op der voorhanden Goederen, welker waarde men begroot en uitrekent, in maniere als zulks reeds beschreven is; doch vergeet niet daarbij te voegen het beloop der nog niet ontvangen Koopmanschappen, waarvan de Facturen reeds geboekt zijn, en waarvoor dus de *Goederen-rekening* is gedebiteerd geworden. Dit aldus vereenigd bedrag van werkelijk voorhanden en nog niet aangekomen, Goederen, stelt men als een Debiteur op de Balans. Nu neemt men de vooraf gemaakte Proef-balans in handen; de daarop geplaatste optelling der *Goederen-rekening* stelt men op een blad papier, de Debet en Creditzijde naast elkander, en voegt voorts het op de Balans gestelde beloop der overblijvende Koopmanschappen onder de som der Creditzijde, en telt dat daarbij op, waarna het verschil tusschen Debet en Credit de Winst of het Verlies zal aanwijzen: *de Winst*, voor zooveel de Creditzijde grooter dan de Debetzijde is; *het Verlies*, voor zooveel het tegendeel mogt plaats vinden, hetwelk dan op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt.

§ 80.

Over de afsluiting der Goederen voor eigen rekening van buiten 's lands ontvangen.

Men herleze hier de uitvoerige beschrijving van de behandeling dezer soort van zaken, § 22, en men zal zich te binnen brengen, dat wanneer eene onderneming van dien aard geheel is afgeloopen, zulks daaraan kenbaar is, dat deze rekeningen voor het netto provenu der Goederen gecrediteerd zijn, ingevolge eene daarvan opgemaakte Verkoop-rekening. In dit geval begrijpt men ligtelijk, dat er omtrent de afsluiting niet anders te doen is, dan het verschil tusschen de Debet en Creditzijde

op te maken, en zulks als Winst of Schade op de Nota der Winsten en Verliezen te stellen. Men behoort intusschen bij het afsluiten der Boeken op velerlei bijzonderheden bedacht te zijn en zich voor te stellen, dat van de Koopmanschappen, welke op zoodanige rekeningen geboekt zijn, tijdens de afsluiting, slechts een gedeelte kan verkocht zijn. Men herinnert zich uit de zoo even genoemde § 22, dat na de boeking van den Inkoop, tot aan die der Verkoop-rekening, alles wat er inmiddels met en omtrent die Koopmanschappen is voorgevallen, op Tusschen-rekeningen is geboekt geworden. Gesteld nu dat er, tijdens het opmaken der Balans, reeds een gedeelte van verkocht is, wat is er dan in de Boeking geschied? Dit volgende: Te voren, bij de ontvangst der waren, is de *Onkosten-rekening* voor betaalde Vracht en Inkomende regten gedebiteerd, en de algemeene *Goederen-rekening* provisioneel voor het beloop van het Verkochte gecrediteerd; men weet dat dit alles weder te regt komt, zoodra de Verkoop-rekening, na den afloop der geheele partij, opgemaakt en geboekt is; doch dit heeft nu nog geen plaats gehad, en derhalve is de vraag: Wat moet men, in dit geval, bij het afsluiten dezer rekeningen in acht nemen?

Antwoord: Men behoort van het verkochte gedeelte eene Verkoop-rekening op te maken, en daarin, *dan reeds*, al de onkosten, die er tot dus ver op de geheele partij gevallen zijn van het bruto provenu af te trekken; door het boeken van die Verkoop-rekening wordt van zelfs alles van de genoemde Hulp-rekeningen afgenomen, wat er eigentlijk niet op behoorde, en men behoeft verder niets te doen, dan het overblijvende gedeelte te taxeren, en op de Balans te brengen, om de Winst of het Verlies op het Verkochte te kunnen opmaken; daarbij berekent men in verhouding van het overblijvende tot het verkochte, welk eene som voor Onkosten ten laste der voorhanden Goederen moet komen, en voegt die bij het beloop van de getaxeerde waarde, om die aldus vergroot, als een Debiteur op de Balans te brengen; zoo doende geniet of lijdt de rekening de *zuivere* Winst of Schade voor zoo ver het oude jaar betreft, en komt alles in het volgend jaar in orde uit. Maar vraagt men misschien, „indien eens de te voren betaalde Onkosten van Vracht en inkomende regten het beloop van het gedeeltelijk verkochte overtroffen? b. v.: De Onkosten bedroegen *ƒ* 500, en men had slechts een klein gedeelte der Goederen, ter somma van *ƒ* 300, verkocht?" Wel nu, dan kan er van dat gedeelte geene Verkoop-rekening opgemaakt worden, want de Onkosten, die *meerder* zijn, kunnen niet van de verkochte Goederen, die *minder* zijn, afgetrokken worden, en er kan dus geen netto provenu te voorschijn komen. Wat dan? In dit geval brengt men al de Onkosten in het Debet van zulk eene rekening, en crediteert er de *Onkosten-rekening* voor; de verkochte Goederen schrijft men in het Credit der *afzonderlijke Goederen-rekening* over; en debiteert er de algemeene *Goederen-rekening* voor, om dien post er van af te nemen; voorts doet men als hierboven beschreven is, en brengt het bedrag der overblijvende Koopmanschappen, met de evenredige Onkosten, te zamen als een Debiteur op de Balans, en zoo doende, komt alles aan het slot weder op hetzelfde uit.

§ 81.

Over de afsluiting der Goederen voor eigen rekening naar buiten 's lands gezonden.

Wanneer zoodanig eene rekening, welke in § 23 beschreven is, geheel is afgeloopen, moet het verschil tusschen Debet en Credit de Winst of het Verlies aanwijzen, hetwelk dan op de nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt. — Heeft men nog geene Verkoop-rekening ontvangen, dan wordt het beloop der rekening, zoo als die

staat, op de Balans gebragt. Het zoude echter kunnen gebeuren, dat de Goederen, aan onzen Buitenlandschen vriend geconsigneerd, langen tijd onverkoopbaar bleven, en niet dan met aanmerkelijke schade zouden af te zetten zijn. Om nu geene onjuiste Balans op te maken, doet men best, nog in het oude jaar in dit *eventuëele* Verlies te voorzien, door eenige percenten van het bedrag der Goederen, als verminderde waarde, af te schrijven, en wel door de Winst- en Verlies-rekening daarvoor te debiteren en de genoemde Goederen-rekening te crediteren, waarna het Saldo als een Debiteur op de Balans gebragt wordt.

§ 82.

Over de afsluiting der Goederen in Commissie van anderen.

Wanneer al de in Commissie ontvangen Goederen verkocht, en de Verkoop-rekeningen daarvan opgemaakt en geboekt zijn; zoo moet deze rekening, die uit haren aard, naar het beschrevene in § 25, niet meer dan eene Hulp- of Tusschen-rekening is, van zelve sluiten: ten ware men, om de eene of andere reden mogt goedgevonden hebben in de Verkoop-rekeningen de prijzen lager te stellen, dan men die werkelijk bedongen heeft. In dit geval zoude er op de rekening een verschil gevonden worden, hetwelk als Winst op de Nota der Winsten en Verliezen dient te worden overgebragt. Indien er echter bij het opmaken der Balans een gedeelte dier Goederen verkocht is, hetwelk men nog niet door eene Verkoop-rekening verantwoord heeft, zoo zal men de rekening van *Goederen in Commissie* daarvoor Credit vinden staan, en deze behoort alsdan voor die som *aan Balans* gedebiteerd, en op Nieuwe rekening *per Balans* gecrediteerd te worden. — Nog iets, dat tot deze rekening betrekking heeft, schoon het niet tot de afsluiting behoort, zal men later vinden.

§ 60.

Over de afsluiting der Goederen in Compagnie.

Wanneer dergelijke zaken afgeloopen en de Verkoop-rekeningen daarvan geboekt zijn, zal de Tusschen-rekening *Goederen* in *Compagnie* van zelve sluiten, en de rekeningen *onzer aandeelen* zullen alleenlijk *aan* of *per Winst- en Verlies-rekening* behooren afgesloten te worden. Indien de zaken, welke deze rekeningen voorstellen, nog hangende zijn, doet men best, alles ook zelfs de *Onkosten-rekening*, voor de Onkosten waarvoor die provisioneel mogt gedebiteerd staan, — over en weder op de Balans te doen overloopen. Het zoude echter kunnen plaats hebben, dat van eene partij Goederen, die men in gemeenschap met anderen heeft, en die tijdens het opmaken der Balans nog niet is afgeloopen, een aanmerkelijk gedeelte met voordeel verkocht is. Indien men nu de Winst, die voor ons aandeel daarop gevallen is, nog in het oude jaar wil boeken, — daar anders zulks eerst in het volgende jaar, als de Verkooprekening zal geboekt worden, kan blijken, — zoo kan men voor zich nagenoeg berekenen, hoeveel Winst er op het verkochte gevallen is, en daarvan een post maken van dezen inhoud: „*Goederen in ½ met N. N. aan Winst en Verlies ƒ —— voor zooveel* „ *dit jaar op deze rekening, voor mijn aandeel stelle gewonnen te zijn* ——" Het spreekt van zelfs, dat onze mede-geïnteresseerde met een zoodanigen post niets te maken heeft, daar hij, of wij, eerst bij het overgeven der Verkoop-rekening deze zaak verantwoorden. Onze vriend, die aandeel in de zaak heeft, kan, van zijnen kant, des verkiezende, buiten ons weten, een dergelijken post in zijne boeken maken; alleenlijk houde men onder het oog, dat onze *rekening van Goederen in ½* aldus gedebi-

teerd zijnde voor ons aandeel in de *begrootte Winst*, nu ook voor haar *geheele Debet per Balans* gecrediteerd, en op 1°. Januarij des volgenden jaars weder op Nieuwe rekening *aan Balans* moet gedebiteerd worden. Men begrijpt toch dat wanneer die rekening in het volgend jaar, voor ons aandeel in het netto provenu der Goederen zal gecrediteerd zijn, de Winst, die men alsdan daarop zal vinden, zooveel minder zal zijn als de som bedraagt, die men in het vorige jaar reeds als Winst genoten heeft, en waarvoor die rekening toen is gedebiteerd geworden.

§ 84.

Over de afsluiting der Wissel-rekening.

Men onderzoekt, eerst welke Wisselbrieven nog in de Debetzijde voorkomen, en stemmen hun aantal en de sommen met de Wisselbrieven zelve in portefeuille overeen dan brengt men het bedrag in het Debet der Balans. Nu neemt men van de Proef-Balans de optelling der *Wissel-rekening*, zoo Debet als Credit, op een blad papier over; voegt het beloop der overblijvende Wisselbrieven bij de som der Creditzijde, om, na de zamentelling hiervan, door vergelijking van Debet en Credit, te ontdekken, hoeveel er op deze rekening gewonnen of verloren is, tot welker aanteekening de reeds genoemde Nota van Winsten en Verliezen bestemd is.

§ 85.

Over de afsluiting der Interest-rekening.

De winsten of voordeelen, welke de *Disconto-rekening*, *Beleening-rekening*, *Bodemerij-rekening*, *Hypotheek-brieven*, *Effecten en Huizen*, opleveren kunnen, althans grootendeels, uit haren aard niet beschouwd worden als uit handel of Verkoop voort te spruiten, maar bepaaldelijk als *Interest*, die uit de genoemde rentegevende Panden en Papieren, of uit geldleeningen haren oorsprong hebben; van hier dan ook dat velen — gelijk wij vroeger hebben gezegd — die soort van winsten, dadelijk bij de ontvangst in het Credit der *Interest-rekening* brengen. — Men doet derhalve het best, dat men deze rekeningen, alvorens verder te gaan, zuivere door de interesten, die zij hebben opgeleverd, op te maken, en daarvan éénen post te stellen waarin men die allen voor die Interesten debiteert, terwijl men de *Interest-rekening* daarvoor in eens crediteert. Is deze post gejournaliseerd, en in het Grootboek overgedragen, dan zullen de genoemde rekeningen, voor zoo ver zij nog Winst of schade mogten opleveren, deze enkel als een gevolg van Verkoop, of verminderde begrooting, aanwijzen; terwijl op de *Interest-rekening* alles geboekt zijnde, wat daarop behoort, het Saldo *aan* of *per Winst en Verlies-rekening* afgesloten, of met andere woorden, op de Nota der Winsten en Verliezen kan overgebragt worden.

§ 86.

Over de afsluiting der Disconto-, Beleening- en Bodemerij-rekening.

Voor zoo ver er van de eerstgenoemde rekening nog onvervallen Wisselbrieven in portefeuille zijn, en de posten, op de beide laatste rekeningen geboekt, nog niet zijn afgeloopen, worden die op de Balans gebragt. De winsten, op deze rekeningen genoten boekt men over op de *Interest-rekening*.

§ 87.

Over de afsluiting der Hypotheek-rekening.

De op deze rekening genoten en in haar Credit geboekte Interesten worden daarvan afgenomen, door haar daarvoor te debiteren, en die in het Credit der *Interest-rekening* over te brengen. Het beloop der Hypotheekbrieven of restanten daarvan wordt op de Balans gebragt, en ingeval er, tijdens het afsluiten der Boeken, nog Interesten verschenen maar niet betaald zijn, worden die bij het bedrag der Hypotheek-brieven gevoegd waarvoor te zamen deze rekening *per Balans* gecrediteerd, en met deze vereenigde som weder *aan Balans* gedebiteerd of geopend wordt: het verschil, hetwelk nu nog tusschen de Debet- en Creditzijde gevonden wordt, is het bedrag der genoten en te goed hebbende Interesten, waarmede men handelt, gelijk hierboven gezegd is.

§ 88.

Over de afsluiting der Effecten-rekening.

Het allereerst behoort men deze rekening van de Interesten te zuiveren, door deze, met behulp van het uitvoerig geschreven Journaal, van iederen post op de *Effecten-rekening* geboekt, af te scheiden, en in Debet en Credit op een blad papier te stellen; langs dezen weg het Saldo der Interesten gevonden hebbende, debiteert men de *Effecten-rekening* aan *Interest-rekening* en de bedoelde zuivering is tot stand gebragt.

Nu worden de overblijvende Effecten naar den koers van den dag der afsluiting getaxeerd, en op de Balans gebragt; voorts de daarvoor gestelde som bij de optelling der Credit-zijde gevoegd zijnde, zal het verschil, hetwelk er nu nog tusschen Debet en Credit bestaat, eene Winst of Schade zijn, uit Verkoop of veranderde begrooting der overblijvende Effecten gesproten, en die op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt.

Bij het zuiveren der *Effecten-rekening* van de Interesten, waarvan hierboven gesproken is, moet men ook de Interesten, die er op de Effecten, tijdens het afsluiten der Boeken, verschenen zijn, in aanmerking nemen; zij maken een voordeel uit, dat het oude jaar nog behoort te genieten, schoon de betaaldag der Coupons nog niet is aangekondigd. De wijze, waarop hierin voorzien moet worden, is geheel dezelfde, als in de voorgaande 87e Paragraaf omtrent de Hypotheekbrieven beschreven is; te weten: men voegt die verschenen Interesten bij die, welke reeds op de *Effecten-rekening* geboekt zijn, debiteert voor deze vereenigde som de *Effecten-rekening*, en crediteert de *Interest-rekening*; voorts voegt men het beloop der verschenen Interesten bij dat der overblijvende Effecten, voor welke te zamengevoegde som men de *Effecten-rekening* per Balans crediteert. In het Debet der nieuwe rekening, die aan Balans geopend wordt, verschijnt nu hetzelfde bedrag van overblijvende Effecten en verschenen Interesten, en wanneer dan in het volgend jaar de Interesten werkelijk ontvangen zijn, wordt, zoo als gewoonlijk, de Kassa daarvoor gedebiteerd, en de *Effecten-rekening* gecrediteerd; maar daar nu reeds, wat die Interesten betreft, in de Debet-zijde eene som geplaatst is, die daartegen opweegt, zoo maakt dit op de Winst van het nieuwe jaar niet den minsten invloed. (27) Wij willen zulks, ten overvloede, door een voorbeeld aanschouwelijk maken:

Debet.	EFFECTEN-REKENING.		*Credit.*
1862.		1862.	
Jan. 1. Aan *Kassa* voor 10 stuks Werk. Schuld, à *f* 1000, à 64 pct.	*f* 6400,00	Julij 10. Per *Kassa*, voor 6/m. Interest.	*f* 123,75
Dec. 31. Aan *Interest-rek.*, voor 1 jaar Interest. . . .	» 247,50	Dec. 31. Per *Balans*, voor 10 st. Eff. *f* 6400,— bij versch. Int. » 123,75	» 6523,75
	f 6647,50		*f* 6647,50
1863.		1863.	
Jan 1. Aan *Balans*. . . .	*f* 6523,75	Jan. 15, Per *Kassa*, voor 6/m. Int. versch. 31 Dec. 1862.	*f* 123,75

§ 89.

Over de afsluiting der rekening van Huizen en Onroerende Goederen.

Men trekt van de huur, welke in de Credit-zijde geboekt is, de betaalde grondlasten en reparatiekosten af, die in de Debet-zijde voorkomen, en het overschietende is eene Winst die naar het beredeneerde in § 85, op de *Interest-rekening* moet worden overgebragt. — Indien men voorts de waarde van het Huis onveranderd heeft gelaten, wordt die som door den denkbeeldigen persoon, *Balans*, in zijn Debet overgenomen, en de rekening van het Huis, per deze afgesloten, en weder aan deze geopend; doch zoo men verkiezen mogt op het Huis, wegens verminderde waarde, iets af te schrijven, moet daarvoor de *Winst- en Verlies-rekening* gedebiteerd en het Huis gecrediteerd worden; door deze afgeschreven som wordt de waarde van het Huis, of het Saldo, juist zoo veel kleiner, en dit wordt dan op de Balans overgebragt.

§ 90.

Over de afsluiting der Onkosten-rekening.

Alvorens men het Verlies op deze rekening opmaakt, behoort men in de eerste plaats na te gaan, welke Onkosten, die tot het afgeloopen jaar betrekking hebben, nog betaald moeten worden, zoo als Courtagie-rekeningen, enz. want met deze, zal men eene zuivere Balans opmaken, moet de *Onkosten-rekening* nog belast worden. Dit geschiedt door deze rekening voor de begrootte som als een Crediteur op de Balans te stellen, bij de afsluiting *aan Balans* te debiteren, en op 1 Januarij *per Balans* te openen of te crediteren. Men vindt in het hier achter geplaatste Memoriaal, op den 31 December een post, die hierop betrekking heeft, en welke aldus luidt:

„Bereken nog schuldig te zijn voor diverse Ongelden en Courtagie, Kantoorbehoeften, enz. . . . . *f* 277,70.

En die gejournaliseerd is:

„ONKOSTEN-REKENING, OUDE AAN NIEUWE REKENING *f* 277,70. Voor „zooveel ik bereken nog schuldig te zijn voor diverse Ongelden van „Courtagie, Kantoorbehoeften, enz. . . . . *f* 277,70.

Dat de Onkosten-rekening voor die berekende en nog schuldige Ongelden behoort gedebiteerd te worden, zal een ieder terstond begrijpen, maar voor velen zal het nog niet regt helder zijn, om wat reden de *Onkosten-rekening*, *nieuwe rekening*, voor die som *per Oude rekening* of *Balans* moet *gecrediteerd* worden. Die duisterheid zal door de volgende redenering geheel verdwijnen. Stel eens, dat men op den 31 December al de Courtagie en verdere Onkosten-rekeningen had ontvangen, en men die nog op denzelfden dag liet betalen, zoo zoude de boeking daarvan zijn: *Onkosten-rekening aan Kassa*. Nu is de betaling nog niet geschied; en evenwel wordt de *Onkosten-rekening* daarvoor gedebiteerd, maar in plaats van *Kassa* wordt nu dezelfde *Onkosten-rekening* op de nieuwe rekening daarvoor gecrediteerd, en waarom? Men verbeelde zich, dat die gecrediteerde *Onkosten-rekening* de plaats van al de personen, welke die som van ons te vorderen hebben, vervangt, of hen vertegenwoordigt. Is de zaak hierdoor reeds eenigzins duidelijk, zij wordt het volkomen, als men op den eindelijken afloop let. Wanneer toch in het aanstaande jaar die Onkosten betaald worden, zal men weder, gelijk gewoonlijk, boeken: *Onkosten-rekening aan Kassa;* maar dan brengt zulks niets toe tot het Verlies van dat nieuwe jaar, want nu vindt men in de Creditzijde eene som geplaatst, die geheel daartegen opweegt. Doet men dit niet, zoo zoude de *Onkosten-rekening* van het afgeloopen jaar minder verliezen dan zij moest, en die van het volgend jaar zoude, bij de betaling der Ongelden, ten onregte bezwaard worden, met iets dat tot laste van het vorige jaar had behooren te komen.

Nog in een ander opzigt behoort de *Onkosten-rekening* vóór de afsluiting gezuiverd te worden. Men weet, dat deze rekening vaak als Tusschen-rekening gebezigd wordt, zoo dat er posten in haar Debet gebragt worden, die er, eigentlijk gezegd, niet op behooren, maar waarvan die rekening weder ontlast wordt, zoodra de zaak zelve haar beslag gekregen heeft. Het bedoelde geval heeft plaats, wanneer men Goederen in Commissie van anderen ontvangt, voor welker uitbetaalde Vracht en Regten de *Onkosten-rekening* provisioneel gedebiteerd wordt; indien men nu in hetzelfde jaar de Verkoop-rekening dier Goederen boekt, zoo wordt bij die gelegenheid de *Onkosten rekening* van die Verschotten weder ontlast, en alles sluit te dien opzigte tegen elkander; doch zijn er, bij het opmaken der Balans nog Goederen onverkocht of onverantwoord gebleven, waarvan dus eerst in het volgend jaar de Verkooprekening zal kunnen opgemaakt worden, zoo staat de *Onkosten-rekening* nog altijd voor die Verschotten gedebiteerd. Men gevoelt nu ligtelijk, dat, zal naauwkeurig kunnen opgemaakt worden, wat er op deze rekening verloren is, hieromtrent de noodige voorzorg dient gebruikt te worden; deed men dit niet, maar liet men die Ongelden in het Debet der *Onkosten-rekening* staan, zoo zoude dit het nadeelig Saldo met zooveel vermeerderen, met andere woorden, zoude zulks louter Verlies zijn, en in het volgend jaar weder enkel Winst opleveren; vermits alsdan, bij het boeken der Verkoop-rekening, de Onkosten, daarin voorkomende, in het Credit der *Onkosten-rekening* kwamen, zonder dat men eene som in haar Debet zou vinden, die daarvoor tot tegenwigt verstrekt. Om nu de *Onkosten-rekening*, bij het opmaken der Balans, van dergelijke zaken te zuiveren, maakt men een post, gelijksoortig aan dien, welken men in het hier achter geplaatste Memoriaal, op den 31 December, aantreft, van dezen inhoud:

„Onkosten op eene partij Rogge, ter Verkoop in Commissie, uit Keulen ontvangen, „en op heden nog onverkocht, bedragende. . . . . *f* 127,40."

Welke post dus is gejournaliseerd:

ONKOSTEN-REKENING, NIEUWE AAN OUDE REKENING, *f* 127,40. Voor Ongelden op eene partij Rogge, ter Verkoop in Commissie, uit Keulen ontvangen en op heden nog onverkocht. . . . . , ... *f* 127,40.

Wie zich met de termen *Nieuwe aan Oude*, en *Oude aan Nieuwe rekening* niet ver-

kiest in te laten, stelt de *Onkosten-rekening* voor de sommen, welke nog in haar Debet of Credit moeten voorkomen op de Balans; dan toch wordt *per* of *aan Balans* gecrediteerd of gedebiteerd, en op 1°. Januarij weder *aan* en *per Balans* geopend, en alles komt op hetzelfde uit.

Nu plaatst men de optelling der *Onkosten-rekening*, zoo als de Proef-Balans die geeft, op een blad papier, de Debet- en Creditzijde naast elkander; onder de Debetzijde voegt men het bedrag der berekende, en nog niet betaalde Onkosten en onder de Creditzijde stelt men het bedrag der zoo even behandelde Verschotten waarvan de *Onkosten-rekening* moet ontlast worden. Na deze bijvoegingen worden Debet en Credit opgeteld, en het verschil zal het Verlies op de *Onkosten-rekening* aanwijzen, hetwelk op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt. (28).

§ 91.

Over de afsluiting der Huishouding-rekening.

Om het Verlies dezer rekening zuiver op te maken, berekent men eerst de som, die men nog aan huisschulden moet betalen, en waaromtrent men de zoogenoemde Nieuwejaars-rekeningen nog te verwachten heeft: deze som brengt men, — even als bij de *Onkosten-rekening* geschied is — als een Crediteur op de Balans, en zoo komt die bij de afsluiting van zelve in het Debet der Oude rekening. — Eene andere bijzonderheid is deze. Het zoude kunnen plaats hebben, dat er, tijdens het opmaken der Balans, eene aanzienlijke hoeveelheid levensmiddelen of huishoudelijk proviand voorhanden was, waarvoor de rekening van Huishouding, toen men die gekocht en betaald heeft, gedebiteerd is geworden. De naauwkeurigheid nu zou vorderen, dit in aanmerking te nemen, vooral wanneer de daarvoor berekende waarde van eenig belang is. In dit geval brengt men deze som als een Debiteur op de Balans, waardoor dan, bij de afsluiting, de Oude rekening van zelf daarvoor Credit komt. — Bij de optelling der *Huishouding-rekening*, zoo als de Proef-Balans die aanwijst, worden de beide genoemde sommen nog toegevoegd: de berekende huisschulden bij de Debet- en de gestelde som voor den voorraad bij de Creditzijde, en dan zal het verschil het zuiver Verlies doen kennen, hetwelk op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt.

§ 92.

Over de afsluiting der Assurantie-rekening en Provisie-rekening.

De herlezing van de paragrafen, alwaar over deze rekeningen gehandeld is, zal op zich zelve reeds voldoende zijn, om te doen weten, wat er bij de afsluiting daarvan behoort verrigt te worden.

§ 93.

Over de afsluiting der Scheeps- en Reederij-rekeningen.

Ook bij de behandeling dezer rekeningen is reeds zooveel gezegd, waaruit het den leerling duidelijk kan worden, wat er bij hare afsluiting behoort in acht genomen te worden, dat het overtollig zijn zoude dit hier te herhalen; alleenlijk zij nog omtrent de *Reederij-rekening* aangemerkt, dat ingeval zij, bij het opmaken der Balans, nog niet op de gewone wijze kan afgesloten worden, men best doet, haar over en weder op de Balans te brengen, zonder daarvan een Saldo te trekken.

§ 94.

Over de afsluiting der Winst- en Verlies- en Kapitaal-rekening.

Over deze rekeningen, die in het afsluiten der Boeken de voorname hoofdrol spelen, leze men § 20 en 48, maar bovenal § 75, 76 en ook § 79 oplettend na, en men zal aldaar alles aantreffen wat er, zoo omtrent hare geaardheid, als behandeling bij het opmaken der Balans, behoort gekend te worden.

§ 95.

Slot van het Vierde Hoofdstuk en overgang tot het Praktisch gedeelte van dit werk.

Met het voorgaande is het *Algemeene Theoretisch* onderrigt in het Italiaansch of dubbel Boekhouden ten einde gebragt. Het *Praktisch* gedeelte, waaromtrent men uit § 7 onze bedoeling heeft leeren kennen, volgt dus nu ter regter plaats. Behalve de aanwijzing bij iederen Memoriaalpost van de § § of Afdeelingen, alwaar men het noodige onderrigt omtrent alles vinden kan, zijn er, tot beter verstand, bij sommige posten nog afzonderlijke aanmerkingen gevoegd, die men onmiddellijk achter het Grootboek, zal aantreffen, en waarvan men de nommers der paragrafen, welke daarop betrekking hebben, in het Memoriaal zal vinden. Men zal echter wèl doen, het aldaar gestelde niet eerder in te zien, dan na dat men, door eigene overdenking, beproefd hebbe, om den Debiteur en Crediteur in iederen post *zelf* uit te vinden.

---

§ 96.

MEMORIAAL,

TER

OEFENING.

	Het Kapitaal, waarmede ik voornemens ben op heden mijnen Handel te beginnen, bestaat in het navolgende, als:		
§ 15	*Kontanten* in diverse speciën . . . . . . *f* 40000		
„ 43	Een *Woonhuis & Erve*, staande en gelegen binnen deze stad, door mij-zelven bewoond, hetwelk ik taxeer waardig te zijn *f* 9000; reserverende daarbij de berekening der huur, in tegenstelstelling van de lasten en reparatiën, beiden voor dit geheele jaar, tot ultimo Dec. aanstaande . . . . „ 9000		
„ 45	¼ *Aandeel in het Schip* JOHANNA, (waarvan Boekhouder is WILLEM SAMBER) liggende thans in het Westerdok, hetwelk ik taxeer op . „ 3000		
„ 48 Vooral de 12de Aanteekening achter dit Werk.	½ *Aandeel in het Schip* HELENA, waarvan de wederhelft behoort aan A. DE GOEDE, die daarvan Boekhouder is, liggende het gemelde Schip thans onbevracht in het Oosterdok, hetwelk ik taxeer op . . . . „ 13000	*f* 65000	00
	3 dito.		
§ 16 „ 9	*Gekocht* van P. BEET, diverse Goederen, bedragende volgens Inkoopboek F°. 1	„ 1473	60
	5 dito.		
	Verkocht aan de navolgenden, diverse Goederen, bedragende volgens Verkoopboek F°. 1, als volgt:		
§ 9	*Aan* JOH. KLEIN . . . . *f* 1250,40		
„ 16	— D. NEMER . . . . „ 294,25	*f* 1544	65
	6 dito.		
§ 16	*Gekocht* van JOH. KLEIN, volgens Inkoopboek F°. 1:		
„ 24	4 *vaten Droogerijën*, bedragende . . . . *f* 1865,50		
„ 9	*Onkosten* hierop, door JOH. KLEIN berekend „ 7,10	*f* 1872	60
	8 dito.		
	Factuur gezonden aan JOHN RAE te *London*, over 4 vaten Droogerijën, bedragende volgens Factuurboek F°. 1, als volgt:		
§ 9*d*	*de Droogerijën* . . . . *f* 1865,50		
„ 24	*Onkosten* . . . . „ 61,56		
„ 36	*Provisie* à 2 pCt. van *f* 1927,06. . . . . „ 38,54		
„ 39		*f* 1965	60

§ 9 „ 15	***Betaald*** aan JOH. KLEIN, per Saldo	*f* 622	20
	„ dito.		
§ 15 „ 9*d*	***Getrokken*** op JOHN RAE te ***London***, een Wisselbrief op 2 maanden, Order ***Joh. Swart***, £st. 166.11/6, à *f* 11,80, en daarvoor ontvangen	*f* 1965	60
	9 dito.		
§ 9 „ 15	***Betaald*** aan P. BERT, per Saldo	*f* 1473	60
	„ dito.		
§ 45 „ 46 aan het einde. „ 15	***Betaald*** aan W. SAMBER, Boekhouder van het Schip JOHANNA, voor mijn ¼ Aandeel in de kosten der Uitrusting van dit Schip, voor eene Uitreis naar ***Bordeaux***.	*f* 255	60
	„ dito.		
§ 16 „ 9	***Gekocht*** van H. ALLEMAN, 3 vaten Koffij, bedragende volgens Inkoop-rekeningboek F°. 2	*f* 975	75
	„ dito.		
§ 15 „ 9	***Ontvangen*** van D. NEMER, voor Lev. dato 5 dezer . .	*f* 294	25
	10 dito.		
§ 45 „ 15 „ 99	***Gekocht*** van A. DE GOEDE en hem kontant betaald, zijne Helft in het Schip HELENA, waarop tot Kapitein is aangesteld ***J. Wolters***. . . . . *f* 12500 ***De Wederhelft*** van het gemelde Schip, mij toebehoorende, thans waard, gelijke som van „ 12500	*f* 25000	00
	„ dito.		
§ 23 vooral aan het slot. „ 9 „ 36	***Gekocht*** van J. BROUWER, diverse Goederen geladen in het Schip HELENA, gedestineerd naar ***Suriname***, om aldaar door den Kapitein ***J. Wolters*** verkocht te worden, bedragende volgens Factuurboek F°. 2. ***de Koopmanschappen*** . . . . *f* 10850 ***Onkosten*** tot a/b, Assurantie, enz. . . . . „ 472	*f* 11322	00

§ 46 „ 15	***Betaald aan Diversen***, volgens kwitantiën en specifieke Nota in het Reederijboek van het Schip HELENA, als: Voor Uitrusting, Handgelden aan de matrozen, enz. . . . . *f* 3873,00 Voor Victualie . . . . „ 2020,00 Aan assurantie op het casco van het Schip, naar ***Suriname***, en terug *f* 25000. — à 2 & 2 pct. & Polis . . . . „ 1001,00	*f* 6894	00
	12 dito.		
§ 36 „ 15	***Betaald voor Vracht*** van 44 balen Koffij, ontvangen van JOHN RAE, te ***London***, met het Schip THE ELIZE, Kapt. ***G. Hart***, om voor zijne rekening te verkoopen .	*f* 115	75
	15 dito.		
§ 9 „ 25 „ 36	***Verkocht*** aan J. BROUWER, 44 Balen Koffij, in Commissie hebbende van ***John Rae te London***, bedragende, volgens Verkoopboek F°. 2. ***de Koffij*** . . . . *f* 2623,80 ½ ***Weegloon & Zegel*** . . . . „ 3,39	*f* 2627	19
	17 dito.		
§ 25 „ 9*d* „ 36 „ 39	***Verkooprekening*** gezonden aan J. RAE te ***London***, over 44 Balen Koffij, voor z/r. verkocht, bedragende volgens Verkoop-rekeningboek F°. 1, als volgt: ***Het netto provenu***, waarvoor hem creditere . *f* 2296,22 ***Onkosten*** . . . . „ 275,10 ***Provisie*** van *f* 2623,80 à 2 pct. . . . . „ 52,48	*f* 2623	80
	„ dito.		
§ 9*d* „ 15	***Geremitteerd*** aan J. RAE te ***London***, een Wisselbrief op 2 maanden, ten laste ***J. Ward***, £st. 194.11/11 à *f* 11,80, en daarvoor betaald	*f* 2296	22
	18 dito.		
	Verkocht aan F. WILTENS, 3 vaten Koffij, bedragende volgens Verkoopboek F°. 2	*f* 1050	70

§ 16 „ 24 „ 9	*Gekocht* van JOH. KLEIN, 4 vaten Meekrap, volgens Inkoopboek F°. 2. *de Meekrappen* bedragen . . . . *f* 1224,06 *Onkosten* door *Joh. Klein* berekend . . . . „ 16,00	*f* 1240	06
	20 dito.		
§ 9*d* „ 16 „ 24 „ 36 „ 39	*Factuur* gezonden aan PHILIP GRAUN te *Leipzig*, over 4 vaten Meekrappen, aan hem, voor z/r., over *Hamburg* toegezonden, bedragende volgens Factuurboek F°. 2. *de Meekrappen* . . . . *f* 1224,06 *de Onkosten* . . . . „ 47,50 *Provisie*, à 1½ pct. van *f* 1271,56. . . . „ 19,07	*f* 1290	63
	21 dito.		
§ 25 „ 36 „ 15	*Betaald voor Vracht en Inkomende regten* van 36 vaten Saksisch Blaauwsel, ontvangen van J. SÜDWEG, te *Hamburg*, per het Schip CORNELIS, Kapt. *J. S. van der Meij*, om voor z/r. te verkoopen	*f* 291	40
	„ dito.		
§ 9*d* „ 17 „ 19	*Geaccepteerd eene Traite* van J. SÜDWEG te *Hamburg*, op mij, dato 14 dezer per 2/m., dato, Order *J. Sillem* .	*f* 2513	43
	22 dito.		
§ 15 „ 25	*Verkocht* aan J. VAN DER LINDEN, à contant, 36 vaten Saksisch Blaauwsel, volgens Verkoopboek F°. 3 en het beloop heden van hem ontvangen	*f* 6633	50
	23 dito.		
§ 25 „ 9*d* „ 36 „ 39	*Verkoop-rekening* gezonden aan J. SÜDWEG te *Hamburg*, over 36 vaten Saksisch Blaauwsel, voor z/r. verkocht, bedragende volgens Verkoop-rekeningboek F°. 2. *Het netto provenu*, waarvoor creditere . . *f* 6113,43 *Onkosten* . . . . „ 387,40 *Provisie* van *f* 6633,50, à 2 pct. . . . . „ 132,67	*f* 6633	50
	„ dito.		
§ 18 „ 19 „ 9*d*	*Remise* ontvangen van P. GRAUN te *Leipzig*, op de Associatie-Kassa *alhier*, vervallende 20 December aanstaande. Wisselbr.-Kopieboek A, F°. 1	*f* 1200	00

§ 9*d* „ 32 „ 40 „ 36 „ 100	*Advies* ontvangen van J. BOWER te *Hull*, dat hij, voor rekening van *J. Südweg* te *Hamburg*, op mij heeft getrokken £st. 305.1/8, à *f* 11,80 op 2 maanden, dato 16 October, Eigen Order, welken Wisselbrief hij aan mij geremitteerd heeft, om het Netto Provenu daarvan aan *Th. Rönte* te *London* te remitteren, hetwelk als volgt is gedaan: £st. 305.1/8, à *f* 11,80, vervalt 16 December, is . . . . *f* 3600,00 Af 55 dagen disconto, à 5 pct. „ 27,50 *f* 3572,50 Waarvoor aan TH. RÖNTE te *London* heden remittere: £st. 302.7/3, à *f* 11,80, in mijne eigene Traite op *J. Rae London*, voor m/r., aan de Order van gemelden *Th. Rönte*, zijnde . . . . *f* 3567,90 bij Courtage en Briefport. . . „ 4,60	*f* 3572	50
	„ dito.		
§ 22 „ 9*d*	*Factuur* ontvangen van J. RAE te *London*, over 180 balen Salpeter voor eigene rekening, bedragende volgens Factuurboek F°. 3, £st. 290.— à *f* 11,80	*f* 3422	00
	„ dito.		
§ 16 „ 25 „ 9	*Gekocht* van J. KLEIN, 10 vaten beroofde Meekrappen, bedragende volgens Inkoopboek F°. 3, *de Meekrappen* . . . . *f* 3542,60 *Onkosten*, door den Verkooper berekend . . „ 36,40	*f* 3579	00
	24 dito.		
§ 22 „ 36 „ 15	*Betaald voor Vracht* van 180 balen Salpeter, uit *London* ontvangen	*f* 303	40
	„ dito.		
§ 9*d* „ 15	*Geremitteerd* aan J. RAE te *London*, voor mijne rekening, een Wisselbrief op 2 maanden, ten laste *T. Hanky*, £st. 290.—.— à *f* 11,80, en daarvoor betaald. . .	3422	00

§ 42	*Door wijlen mijn Oom* P. RENTMAN, volgens zijne Testa-		
„ 44	mentaire dispositie aan mij gelegateerd, 20 Certificaten		
„ 9	$2\frac{1}{2}$ pct. N. W. S. administratie *van der Hoop*, ieder à *f* 1000,		
„ 48	N°. 31200—31219, getaxeerd à 60 pct. heden ont-		
	vangen . . . . *f* 12000,00		
	Bij 114 dagen Interest. . . „ 156,75	*f* 12156	75
	En aan contanten, om bij vervolg te ontvangen . . .	„ 7843	25
		f 20000	00
	„ dito.		
§ 34	*Geteld aan Schipper* W. GREVEN, op Bodemerij van het		
„ 15	Schip DE VROUW MARIA, gedestineerd van hier op		
	Dantzig en terug, te betalen met 15 pct. premie bij		
	behouden aankomst; doch later betalende, zal ik genie-		
	ten $\frac{1}{2}$ pct. 's maands.	*f* 2500	00
	„ dito.		
§ 16	*Gekocht* van F. BRANDER, 6 ps. Brandewijn, volgens		
„ 15	Inkoopboek F°. 3, en contant betaald	*f* 1035	90
	„ dito.		
§ 9*d*	*Factuur* gezonden aan P. LE BRUN te *Parijs*, over 10 va-		
	ten beroofde Meekrappen, bedragende volgens Fatuur-		
	boek F°. 4, als volgt:		
„ 16	*de Meekrappen*. . . . . *f* 3542,60		
„ 36	*Onkosten* . . . . „ 85,10		
„ 38	*Assurantie* over *f* 3750, à $1\frac{1}{4}$ pct., voor mijne		
	rekening genomen. . . . . „ 46,85		
„ 39	*Provisie* à 2 pct. van *f* 3674,55 . . . . . „ 73,50	*f* 3748	05
	„ dito.		
§ 15	*Getrokken* op P. LE BRUN te *Parijs*, Order *J. Ras*, van		
„ 9*d*	wien het beloop op heden is ontvangen, *fr.* 8031,50,		
	à *f* 56,— 2 maanden dato.	*f* 3748	05
	25 dito.		
§ 51	*Verkocht aan de Volgenden*, 180 balen Salpeter, bedra-		
„ 9	gende volgens Verkoopboek F°. 4, als volgt:		
„ 22	*Aan* J. DE JAGER, 135 balen . . . . . *f* 2863,75		
„ 16	$\frac{1}{2}$ *Weegloon* & *Zegel* . . . . „ 3,80	*f* 2867	55
„ 36	—— J. BROUWER, 45 balen. . . . . . *f* 951,20		
	$\frac{1}{2}$ *Weegloon* & *Zegel* . . . . „ 1,40	„ 952	60
		f 3820	15

§ 9*d*	*Geremitteerd voor eigene rekening* aan J. RAE te *London*,		
„ 15	een Wisselbrief op 2 maanden, ten laste *P. Goldsmith*,		
	groot £st. 528.18 à *f* $11,82^{5}$ en daarvoor betaald .	*f* 6254	25
	„ dito.		
§ 22	*Verkoop-rekening* opgemaakt over 180 balen Salpeter, van		
„ 16	*London* ontvangen, en voor eigene rekening verkocht,		
„ 36	bedragende volgens Verkoop-rekeningboek F°., 3, als		
	volgt:		
	Het netto provenu . . . . *f* 3489,75		
	Onkosten . . . . „ 325,20	*f* 3814	95
	„ dito.		
§ 33	*Betaald* aan N. N. per Makelaar *de Jongh*, *f* 10,000. —		
„ 15	waarvoor ik tot onderpand ontvangen heb 20 Certif.		
	5°/₀ *Rusland* $18\frac{28}{29}$, N°. 201—320, bij *Hope & Comp.*		
	beleend tot 50°/₀ à 5°/₀ rente p. a.	*f* 10000	00
	„ dito.		
§ 9	*Verkocht aan de volgenden*, 6 p^s. Brandewijn, bedragende		
	volgens Verkoopboek F°. 5, als volgt:		
„ 16	*Aan* J. HOEVENAAR, 3 p^s. . . . . *f* 580,65		
	— P. SCHREUDER, 3 p^s. . . . . „ 574,90	*f* 1155	55
	27 dito.		
§ 16	*Gekocht van de volgenden*, diverse koopmanschappen, en daar-		
	voor contant betaald als:		
„ 15	*Aan* P. KOOLHAAS . . . . *f* 1807,15		
	— D. NEMER . . . . „ 1005,05		
	— F. DE VOS . . . . „ 738,45	*f* 3550	65
	28 dito.		
§ 16	*Gekocht* van J. VREDE, 6 p^s. Jenever, en daarvoor con-		
„ 15	tant betaald	*f* 1050	50
	29 dito.		
§ 23	*Gezonden* aan G. HILL te *London*, diverse Goederen, om		
„ 16	voor mijne rekening te verkoopen, bedragende volgens		
	Factuurboek F°. 5, als volgt:		
	Koopmanschappen. . . . . *f* 3550,65		
„ 36	*Onkosten* . . . . „ 35,45	*f* 3586	10

§ 28, „ 9*d*, „ 16, „ 36 — *Gezonden* aan J. Rae te *London*, 6 p^s. Jenever, om voor halve rekening te verkoopen, bedragende volgens Factuurboek F°. 5, als volgt;
de Jenever . . . . *f* 1050,50
Onkosten en Assurantie enz. . . . . . . „ 63,85
f 1114 | 35
dus voor ieders helft . . . . . . *f* 557 | 17⁵

„ dito.

§ 36, „ 15, „ 101 — *Betaald* voor Premie van Assurantie over *f* 1200,— op 6 p^s. Jenever, naar *London* gezonden, à 1¼ pct.
f 15,00
Polis „ 1,00
f 16 | 00

„ dito.

§ 15, „ 9 — *Ontvangen* van de erfgenamen van P. Rentman . . . *f* 7843 | 25

31 dito.

§ 36, „ 15 — *Betaald* voor diverse Ongelden in deze maand, volgens Onkostboek . . . . *f* 820 | 27

1 *NOVEMBER*.

§ 15, „ 42, „ 44 — *Verkocht* aan H. Bladergroen, per den Makelaar *de Jongh*, 10 Certificaten 2½°/₀ N. W. S., administratie *van der Hoop*, ieder à *f* 1000, N°. 31200—31209, à 60½ °/₀ . . . . *f* 6050,00
Bij 4 maanden Interest van *f* 10,000, à 2½ pct. . . . . „ 82,50
f 6132,50
Af ½ pct. Courtage . „ 25,00
per Kassa ontvangen. *f* 6107 | 50

2 dito.

§ 9*d*, „ 23 — *Verkoop-rekening* ontvangen van G. Hill te *London*, over diverse Goederen, door hem voor mijne rekening verkocht, bedragende het netto Provenu £st. 359.7/3, à *f* 11,80 . . . . *f* 4240 | 50

§ 16, „ 9 — *Gekocht* van H. Alleman diverse Goederen, bedragende volgens Inkoop-rekeningboek F°. 5 . . . . *f* 2860 | 45

„ dito.

§ 15, „ 9*d* — *Getrokken* op G. Hill te *London*, voor mijne rekening, een Wisselbrief, groot £st. 359.7/3, op 2 maanden, Order *F. Pelder* à *f* 11,80, en daarvoor ontvangen . *f* 4240 | 50

4 dito.

§ 23, „ 16, „ 36 — *Gezonden* aan John Rae te *London*, diverse Goederen, om voor mijne rekening te verkoopen, bedragende volgens Factuurboek F°. 6, als volgt:
Koopmanschappen . . . . *f* 2860,45
Onkosten . . . . „ 85,60
f 2946 | 05

5 dito.

§ 9*d*, „ 15 — *Geremitteerd* aan L. Falsan te *Parijs*, op Order en voor rekening van *G. Hill* te *London*, een Wissel op *P. le Jeune* te *Parijs*, Traite van *B. Jansen* aan mijne Order, van heden, 2/m. dato, *fr.* 3000, à 56¼, en het bedrag aan den Trekker betaald met . . . . . . *f* 1412 | 50

„ dito.

§ 9*d*, „ 102 — *Getrokken* op G. Hill te *London*, voor zijne rekening, heden, 3/m. dato, Order *F. Ballino*, waarde van dezen £st. 119.14/1, à *f* 11,80 . . . . *f* 1412 | 50

6 dito.

§ 32, „ 102, „ 9 — *Betaald* aan J. Baars, voor aan hem gedisconteerd een Wissel op *P. Ritman* te *Amsterdam*, vervallende 15 December aanstaande, groot . . . . . *f* 1600,00
af 39 dagen disconto à 5 pct. „ 8,65
f 1591,35
In mijne kwitantie op *F. Ballino*, voor als boven sub 5 dezer . . . . *f* 1412,50
In Specie . . . . „ 178,85
f 1591 | 35

§ 15 „ 9*d*	*Getrokken* op JOHN RAE te *London*, voor m/r., heden 2 maanden dato, Order *François Etui*, £st. 209.14/11, à *f* 11,80, en daarvoor ontvangen	*f* 2475	00
	— 10 dito. —		
§ 9*d* „ 23	*Verkoop-rekening* ontvangen van JOHN RAE te *London*, over diverse Goederen door hem voor mijne rekening verkocht, bedragende het netto provenu £st. 270.6/9, à *f* 11,80	*f* 3190	00
	— 15 dito. —		
§ 15 „ 9*d*	*Getrokken* op JOHN RAE te *London*, voor mijne rekening, heden 2/m. dato, Order *J. Egberts*, £st. 270.6/9, à *f* 11,80, en daarvoor ontvangen	*f* 3190	00
	— 19 dito. —		
§ 9*d* „ 28	*Verkoop-rekening* ontvangen van JOHN RAE te *London*, over 6 p[s]. Jenever, door hem voor halve rekening verkocht, bedragende het netto provenu £st. 114,11/4; dus voor mijne helft £st. 57.5/8, die stelle à *f* 11,80	*f* 675	95
	— 27 dito. —		
§ 16 „ 36 „ 9	*Gekocht* van J. HOEVENAAR, diverse Goederen, bedragende volgens Inkoopboek F°. 6: *Koopmanschappen* . . . . *f* 1498,60 *Onkosten* door den Verkooper berekend . . „ 8,85	*f* 1507	45
	— 28 dito. —		
§ 23 aan het slot. „ 16 „ 36	*Geladen* in het Schip DE ZEEPLOEG, kapt. F. SLUIS, gedestineerd naar de *West-Indiën*, diverse Goederen, om onder zijne directie, voor m/r aldaar te worden verkocht, en voor het beloop andere Goederen in retour mede te brengen, volgens Factuurboek F°. 7, als volgt: *Koopmanschappen* . . . . *f* 1498,60 *Onkosten* tot aan boord . . . . „ 53,25	*f* 1551	85
	— 29 dito. —		
§ 31 „ 15	*Betaald* aan P. DE VRIES, voor van hem genegotiëerd *fr.* 6000.— op *Clauseau Fils* te *Parijs*, 2 maanden dato, à *f* 56,—	*f* 2800	00
	— 30 dito. —		
§ 36 „ 15	*Betaald* voor diverse Onkosten in deze maand, volgens Onkostboek	*f* 110	85

§ 29 „ 9*d*	*Factuur* ontvangen van G. HILL te *London*, over 12 balen Suratte-Katoen, om voor halve rekening te verkoopen, bedragende volgens Factuur. . . £st. 126.1/2 Is voor mijne helft . . . . „ 63.0/7 gesteld à *f* 11,82[5].	*f* 745	25
	— 4 dito. —		
§ 36 „ 15	*Betaald voor vracht en Inkomende regten* van 12 balen Katoen, per Kapt. JOHN HEAD van *London*	*f* 198	60
	— 6 dito. —		
§ 26 „ 27 „ 9	*Gekocht* van J. BROUWER, diverse Goederen, om voor gemeenschappelijke rekening met de Onderstaanden op speculatie op te leggen, en weder te verkoopen, waarvoor hun debitere, als volgt: P. BERT voor ⅓ aandeel . . . . *f* 624,80 J. KLEIN „ idem . . . . „ 624,80 MIJN ⅓ aandeel . . . . „ 624,80	*f* 1874	40
	— „ dito. —		
§ 29 „ 9*d*	*Factuur* ontvangen van J. MERCHANT te *London*, over 150 vaten Tabak, door hem aan mij afgezonden met het schip DE VLIEGER, Kapt. *Pieter Zeeman*, om door mij verkocht te worden voor gemeenschappelijke rekening met hem, en *G. Händler* te *Hamburg*, ieder voor een derde part, bedragende gemelde Factuur £st. 3022.13/9 Is voor mijn ⅓ . . . . „ 1007.11 3 gesteld à *f* 11,80	*f* 11889	25
	— „ dito. —		
§ 9*d* „ 17 „ 103	*Advies* ontvangen van J. MERCHANT te *London*, van zijne traites op mij, voor gemeenschappelijke rekening met hem en *G. Händler* te *Hamburg*, ter voldoening van het beloop der aan mij gezondene 150 vaten Tabak *London* 1 dezer, op Zigt, Order *P. Harrison* £ 1007.11/3 „ 1007.11/3 „ 1007.11/3 £ 3022.13/9 à *f* 11,80.	*f* 35667	75

§ 36 „ 15	***Betaald voor Vracht en Inkomende regten*** van bovengemelde 150 vaten Tabak, van ***London*** ontvangen . . .	*f* 1550	00
	8 dito.		
§ 16 „ 9	***Gekocht*** van J. de Jager, 6 vaten Koffij, bedragende volgens Inkoopboek F°. 7	*f* 1668	75
	„ dito.		
§ 9 „ 26 „ 25 15 October. § 36	***Verkocht*** aan J. Hoevenaar 12 balen Suratte Katoen, zijnde het partijtje uit ***London*** ontvangen, voor halve rekening met ***G. Hill*** aldaar, bedragende volgens Verkoopboek F°. 6, als volgt: ***De Katoen*** . . . . *f* 1894,45 ½ ***Weegloon & Zegel*** . . . . „ 2,52	*f* 1896	97
	9 dito.		
§ 15 „ 31	***Ontvangen*** van J. Pozzelli, voor aan hem vernegotieerd ***fr.*** 6000.— op ***Clauseau Fils*** te ***Parijs***, à 56½ . . .	*f* 2812	50
	14 dito.		
§ 17 „ 15	***Betaald*** aan J. van der Linden, eene Traite op mij aan ***J. Südweg*** te ***Hamburg***, dato 14 October, 2 maanden dato, Order ***J. Sillem***	*f* 2513	43
	„ dito.		
§ 27 aan het slot. 9*d* „ 36	***Verkoop-rekening*** gezonden aan G. Hill te ***London***, over 12 balen Suratte-Katoen, voor halve rekening verkocht, bedragende het netto provenu, volgens Verkoop-rekeningboek F°. 4.	*f* 1669	10
	dus voor zijne helft . . . . *f* 834,55 „ ***mijne*** „ . . . . „ 834,55 ***Onkosten*** . . . . „ 225,35	*f* 1894	45
	„ dito.		
§ 9 „ 32 „ 11	***In betaling*** gegeven aan J. Klein, op rekening, het volgende: Een Wissel op ***P. Ritman*** alhier, vervallende 15 dezer, waarde in rekening. . . *f* 1600,00 Een Wisselbrief op de Associatie-Kassa per 20 dezer, geboekt op ***Remises*** . . . . „ 1200,00	*f* 2800	00

§ 9 „ 26 „ 36	***Verkocht*** aan H. Karsten, à contant, 150 vaten Tabak, (zijnde de partij voor gemeenschappelijke rekening met ***J. Merchant*** te ***London***, en ***G. Händler*** te ***Hamburg***), per Makelaar ***N. de Lipper***, bedragende volgens Verkoopboek F°. 7 en 8. ***de Tabak*** . . . . *f* 41818,40 ***Onkosten*** . . . . „ 225,20	*f* 42043	60
	17 dito.		
§ 17 „ 9	***Betaald*** aan J. de Vogel, in eene Kwitantie op ***H. Karsten***, de 3 Traites van ***J. Merchant*** te ***London***, ten mijnen laste, Order ***L. Harrisson***, ieder groot £st.1007.11/3 dus te zamen £st. 3022.13/9 à *f* 11,80	*f* 35667	75
	18 dito.		
§ 15 „ 9	***Ontvangen*** van H. Karsten, tot slot van Leverantie, dato 16 dezer	*f* 6375	85
	20 dito.		
§ 15 „ 27	***Verkocht*** aan L. de Vriend, diverse Goederen, voor gemeenschappelijke rekening op speculatie opgelegd, volgens Verkoopboek F°. 9, en daarvoor contant ontvangen.	*f* 2330	20
	22 dito.		
§ 26 „ 9*d* „ 36 „ 39	***Verkoop-rekening*** opgemaakt over 150 vaten Tabak, voor gemeenschappelijke rekening met de Onderstaanden verkocht, waarvan hun op heden kopy gezonden is, bedragende volgens Verkoop-rekeningboek F°. 5, het netto provenu . . . . dus: Voor J. Merchant te ***London***, zijn ⅓ part *f* 13043,81 „ G. Händler te ***Hamburg***, zijn ⅓ part „ 13043,81 „ mijn ⅓ part . . . . „ 13043,81 „ ***Onkosten*** . . . . „ 1850,61 „ ***Provisie*** à 2 pct. . . . . „ 836,36	*f* 41818	40

§ 27 „ 26 „ 9 „ 36	*Verkoop-rekening* opgemaakt over diverse Goederen, voor gemeenschappelijke rekening met de Onderstaanden verkocht, bedragende volgens Verkoop-rekeningboek F°. 6, als volgt: het Netto Provenu. . . . . *f* 2279,70 dus: Voor P. Bert, zijn ⅓ aandeel. . . . . . *f* 759,90 „ J. Klein, idem . . . . „ 759,90 „ *mijn* ⅓ aandeel . . . . „ 759,90 „ *Onkosten*. . . . . „ 50,50	*f* 2330	20
	26 dito.		
§ 15 „ 33	*Ontvangen* van M. V., per Makelaar *de Jongh*, voor aflossing van de tot onderpand hebbende 20 stuks à 50 pct. beleende Certificaten *Rusland* 18⅜ bij *Hope & Comp.* N°. 301—320 . . . . *f* 10000,00 Nog voor 2 maanden interest van *f* 10000.— à 5 pct. 's jaars. . . . . „ 83,35	*f* 10083	35
	„ dito.		
§ 25 „ 37 „ 17	*Betaald voor Vracht en Onkosten* van eene partij Rogge, van *J. Meisner* te *Keulen* ontvangen, om voor zijne rekening te verkoopen	*f* 120	00
	29 dito.		
§ 9*d* „ 17 „ 36 „ 104	Door J. de Neuville te *Parijs*, voor mijne eer en rekening betaald een Wisselbrief, door mij op *P. le Brun* te *Parijs* getrokken, den 24 October ll., 2 maanden dato, Order *J. Ros*, en bij weigering van betaling geprotesteerd, door hem opgenomen, groot *fr.* 8029,55 Protest en Interventie . . . „ 7,00 ⅛ pct. Provisie. . . . . . „ 40,15 ⅛ pct. Courtage . . . . . „ 10,05 Briefport . . . . „ 1,50 *fr.* 8088,25 Waarvoor *J. de Neuville* zich op mij geremboorseerd heeft, den 24 dezer, 2 maanden dato, aan zijne Order, is à *f* 56½ . . . . *f* 3808,22 Briefporten . . . „ 1,00	*f* 3809	22

§ 31 „ 9*d*	*Getrokken* op P. le Brun te *Parijs*, aan mijne Order, voor de vorenstaande Retraite, op 2 maanden dato, vermits hij met zijnen brief van den 24 dezer uitstel verzoekt, *fr.* 8090,39, à *f* 56½	*f* 3809	22⁵
	31 dito.		
§ 43 „ 44 „ 15	*Betaald aan de volgenden*, voor reparatiën enz. ten behoeve van mijn *Huis & Erve*, gedurende dit verloopen jaar, als: Voor *Grondlasten* . . . . *f* 70,00 Aan den *Metselaar* . . . . „ 45,00 „ „ *Timmerman* . . . . „ 36,50 „ „ *Verwer* . . . . „ 27,65 „ „ *Loodgieter* . . . . „ 18,00	*f* 197	15
	„ dito.		
§ 37 „ 36 „ 43 „ 44 „ 105	*Creditere Woonhuis & Erve*, voor een jaar huur van het Huis en Pakhuis door mij-zelven bewoond en gebruikt wordende als: *Voor het Woonhuis* . . . . *f* 450,00 „ „ *Pakhuis* . . . . „ 200,00	*f* 650	00
	„ dito.		
§ 36 „ 37 „ 15	*Betaald voor diversen*, als volgt: *Voor diverse Onkosten* in deze maand, volgens Onkostboek . . . . *f* 443,99 *Uitgaven* ten behoeve mijner Huishouding tot heden . . . . „ 425,65	*f* 869	64
	„ dito.		
§ 16 „ 36 vooral „ 68	*Bevinde* dat de *Goederen-rekening* nog moet belast worden voor de volgende Ongelden, opgemaakt uit het *In- en Verkoopboek*, als: *Courtagie van In- en Verkoop van diverse Goederen* *f* 14,75 „ „ „ „ „ *van 3 vaten Koffij* „ 21,00 „ „ „ „ „ *van 6 p*s*. Brandewijn* „ 9,00 „ *van Inkoop van 6 vaten Koffij* . . . „ 21,00	*f* 65	75

	(*Deze volgende 4 posten kunnen, zoo men wil, ongejournaliseerd blijven; men leze deswegens* § 78.)			
§ 81	***Bevinde*** op heden nog onverkocht te hebben:			
	6 ***vaten Koffij***, bedragende	*f* 1668,75		
	bij, ***Courtagie van den Inkoop***	„ 21,00	*f* 1689	75
	„ dito.			
§ 90	***Calculere*** nog schuldig te zijn voor diverse Ongelden van Courtage, Kantoorbehoeften, enz.		*f* 277	70
	„ dito.			
§ 90	***De betaalde Ongelden*** op eene partij Rogge van J. Meisner te ***Keulen*** in Commissie ontvangen, en op heden nog onverkocht, bedragende te zamen		*f* 127	40
	„ dito.			
§ 18	***Bevinde*** op heden verschenen te zijn 6 maanden Interest van 10 stuks W. S. à 2½ °/₀ groot *f* 1000, à *f* 12,37^5		*f* 123	75
	De overblijvende 10 stuks taxere à 60 pct., op . . .		„ 6000	00

31 *DECEMBER* 1862.

SLUITPOSTEN.

§ 85	***Debitere*** de volgende rekeningen, als:			
„ 89	***Woonhuis en Erve***, voor de netto huur, na aftrek van belasting en reparatiën	*f* 452,85		
„ 86	***Disconto-rekening***, voor Interest op die rekening genoten	„ 8,65		
„ 89	***Effecten-rekening***, voor dito	„ 49,50		
„ 86	***Beleening-rekening***, voor dito	„ 83,35	*f* 594	35

	Bevinde gewonnen te hebben op de onderstaande rekeningen, als:			
§ 76 De eerste aanmerking aldaar.	Op de ***Effecten***	*f* 25,00		
	„ „ ***Goederen***	„ 220,90		
	„ „ ***Provisie-rekening***	„ 1151,65		
	„ „ ***Salpeter van London***	„ 67,75		
	„ „ ***Interest-rekening***	„ 622,45		
	„ „ ***Assurantie-rekening***	„ 46,85		
	„ „ ***Goederen onder*** G. Hill ***te London***.	„ 654,40		
	„ „ ***Jenever in half, onder*** J. Rae ***te London***	„ 118,77^5		
	„ „ ***Wissel-rekening***	„ 12,50		
	„ „ ***Goederen onder*** J. Rae te ***London*** .	„ 243,95		
	„ „ ***Katoen van London voor ½ rek. met*** G. Hill aldaar	„ 89,30		
	„ „ ***Goederen voor ⅓ rek. met*** P. Bert ***en*** J. Klein	„ 135,10		
	„ „ ***Tabak voor ½ rek. met*** J. Merchant ***en*** G. Händler ***te Hamburg*** . . .	„ 1154,56	*f* 4543	18^5
	„ dito.			
	Bevinde verloren te hebben op de onderstaande rekeningen, te weten:			
§ 76 De eerste aanmerking aldaar.	Op de ***Scheeps-aandeelen***	*f* 500,00		
	„ „ ***Onkosten-rekening***	„ 62,81		
	„ J. Rae ***m/r te London***, voor Wisselverschil.	„ 11,40		
	„ ***Huishouding-rekening***	„ 875,65	*f* 1449	86
	„ dito.			
§ 76 De eerste aanmerking aldaar.	***Bevinde*** zuiver gewonnen te hebben van primo October tot heden, volgens opgemaakte Balans		*f* 3093	82^5

§ 97.

JOURNAAL.

		DIVERSEN AAN KAPITAAL *f* 65000,00. Voor zooveel mijn Kapitaal op heden bedraagt, waarmede ik voornemens ben den Handel te beginnen, als:				
.	2	KASSA. Voor in diverse Speciën	*f* 40000	00		
		VASTE GOEDEREN. Voor een Woonhuis				
.	1	en Erve, staande en gelegen binnen deze Stad, door mij-zelven bewoond, hetwelk ik taxeer.	„ 9000	00		
.	1	SCHEEPSAANDEELEN, voor het volgende:				
	—	$\frac{1}{4}$ Aandeel in het Schip JOHANNA,				
.	1	getaxeerd . . . . *f* 3000,00				
		$\frac{1}{3}$ Aandeel in het Schip HELENA, getaxeerd . . . . „ 13000,00	„ 16000	00	*f* 65000	00
		— 3 dito. —				
.	3	KOOPMANSCHAPPEN AAN P. BERT				
	—	*f* 1473,60. Voor het bedrag van 5 vaten				
.	5	Talk van hem gekocht	. . . . .	. .	„ 1473	60
		— 5 dito. —				
		DIVERSEN AAN KOOPMANSCHAPPEN *f* 1544,65. Voor diverse Goederen aan de onderstaanden verkocht, als:				
.	2	J. KLEIN	*f* 1250	40		
.	5	D. NEMER	„ 294	25	„ 1544	65
	—	— 6 dito. —				
.	3	DIVERSEN AAN J. KLEIN *f* 1872,60. Voor het bedrag van 4 vaten Droogerijen van hem gekocht, als:				
.	3	KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop der Droogerijen	*f* 1865	50		
.	4	ONKOSTEN-REKENING, voor Ongelden, door				
	—	J. KLEIN berekend.	„ 7	10		
.	3				„ 1872	60
		— 8 dito. —				
.	5	J. RAE TE *LONDON* Z/R AAN DIVERSEN,				
	—	*f* 1965,60. Voor het beloop van 4 vaten Droogerijen, aan hem voor zijne rekening gezonden, als:				
.	3	AAN KOOPMANSCHAPPEN, voor de Droogerijen	*f* 1865	50		
.	4	AAN ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden.	„ 61	56		
.	6	AAN PROVISIE-REKENING, voor mijne Provisie, à 2 pct.	„ 38	54	„ 1965	60
			Transp.	. .	*f* 71856	45

Fol.					
		Transp.	..	*f* 71856	45
2 / 2	J. KLEIN AAN KASSA, *f* 622,20. Voor aan hem betaald			„ 622	20
	„ dito.				
2 / 5	KASSA AAN J. RAE TE *LONDON* Z/R, *f* 1965,60. Voor mijne Traite op hem, van heden, 2/m. Order J. SWART, £st. 166.11/6, à *f* 11,80, waarvoor ontvangen			„ 1965	60
	9 dito.				
5 / 2	P. BERT AAN KASSA, *f* 1473,60. Voor aan hem betaald			„ 1473	60
	„ dito.				
1 / 2	SCHEEPSAANDEELEN AAN KASSA *f* 255,60. Voor betaald voor mijn ½ aandeel in de kosten der Uitrusting van DE JOHANNA, tot eene Uitreis naar *Bordeaux*			„ 255	60
	„ dito.				
3 / 7	KOOPMANSCHAPPEN AAN H. ALLEMAN, *f* 975,75. Voor het beloop van 3 vaten Koffij, gekocht van H. ALLEMAN			„ 975	75
	„ dito.				
2 / 5	KASSA AAN D. NEMER, *f* 294,25. Voor van hem ontvangen voor Leverantie, dato 5 dezer			„ 294	25
	10 dito.				
6 / —	HET SCHIP *HELENA* AAN DIVERSEN, *f* 25000,00, te weten:				
1	Aan KASSA, voor aan ADRIAAN GOEDE betaald, voor zijne helft in het Schip HELENA, van hem à contant gekocht	*f* 12500	00		
3	Aan SCHEEPSAANDEELEN, voor overschrijving van mijne wederhelft in het gemelde Schip van deze op gene rekening, welke helft op gelijke som getaxeerd is als boven . .	„ 12500	00	„ 25000	00
		Transp.	..	*f* 102443	45

Fol.					
		Transp.	..	*f* 102443	45
7 / —	LADING NAAR SURINAME AAN DIVERSEN, *f* 11322,00. Voor het beloop van diverse Koopmanschappen, geladen in het Schip HELENA, gedestineerd naar *Suriname*, om onder directie van den Kapt. J. WOLTERS voor m/r te worden verkocht, als:				
7	Aan J. BROUWER voor het beloop der Koopmanschappen van hem gekocht	*f* 10850	00		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor Ongelden tot aan boord, Assurantie, enz.	„ 472	00	„ 11322	00
	11 dito.				
6 / 2	REEDERIJ-REKENING VAN HET SCHIP *HELENA* AAN KASSA, *f* 6894,00. Voor betaald aan diversen, volgens specifieke Nota in het Reederijboek, als: Voor Uitrusting, Handgelden aan de Matrozen, enz. . . . . *f* 3873,00 Voor Victualie. . . . . „ 2020,00 Aan Assurantie op het Casco heen en terug, *f* 25000. — à 2 & 2 pct. & Polis . . . . . . „ 1001,00			„ 6894	00
	12 dito.				
4 / 2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 115,75. Voor betaald aan Vracht van 44 balen Koffij, ontvangen van J. RAE te *London*, om voor zijne rekening te verkoopen .			„ 115	75
	15 dito.				
7 / —	J. BROUWER AAN DIVERSEN, *f* 2627,19. Voor het beloop van 44 balen Koffij aan hem als:				
8	Aan GOEDEREN IN COMMISSIE, voor het beloop der Koffij	*f* 2623	80		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor ½ Weegloon & Zegel	„ 3	39	„ 2627	19
		Transp.	..	*f* 123402	39

		Transp. . .		*f* 123402	39
7 —	GOEDEREN IN COMMISSIE AAN DIVERSEN, *f* 2623,80. Voor het bruto provenu van 44 balen Koffij, in Commissie verkocht, als:				
5	Aan J. RAE te *London* z/r, voor het Netto Provenu	*f* 2296	22		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden.	„ 275	10		
6	Aan PROVISIE-REKENING, voor mijne Provisie	„ 52	48	„ 2623	80
	———— „ dito. ————				
5 — 2	J. RAE TE *LONDON Z/R* AAN KASSA, *f* 2296,22. Voor mijne Remise op J. Ward te *London*, op 2 maanden, groot £st. 194.11/11 à *f* 11,80	. . . . . .	. .	„ 2296	22
	———— 18 dito. ————				
7 — 3	F. WILTENS AAN KOOPMANSCHAPPEN, *f* 1050,70. Voor het beloop van 3 vaten Koffij aan hem verkocht	. . . . . .	. .	„ 1050	70
	———— 19 dito. ————				
	DIVERSEN AAN J. KLEIN, *f* 1240,06. Voor het volgende:				
3	KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop der Meekrappen	*f* 1224	06		
4 — 1	ONKOSTEN-REKENING, voor Ongelden door hem berekend	„ 16	00	„ 1240	06
	———— 20 dito. ————				
7 —	P. GRAUN TE *LEIPZIG Z/R* AAN DIVERSEN, *f* 1290,63. Voor het beloop van 4 vaten Meekrappen aan hem, voor z/r over *Hamburg* toegezonden, als:				
3	Aan KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop der Meekrappen.	*f* 1224	06		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden.	„ 47	50		
6	Aan PROVISIE-REKENING, voor mijne Provisie, à 1½ pct.	„ 19	07	„ 1290	63
	———— 21 dito. ————				
4 — 2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 291,40. Voor betaalde Vracht en Inkomend regt op 36 vaten Saksisch Blaauwsel, ontvangen van J. Südweg te *Hamburg*, om voor z/r te verkoopen	. . . . . .	. .	„ 291	40
		Transp. . .		*f* 132195	20

		Transp. . .		*f* 132195	20
7 — 8	J. SUDWEG TE *HAMBURG* Z/R AAN TRAITE-REKENING, *f* 2513,43. Voor geaccepteerd zijne Traite op mij, o/J. Sillem, per 21 December e. k.	. . . . .	. .	„ 2513	43
	———— 22 dito. ————				
2 — 7	KASSA AAN GOEDEREN IN COMMISSIE, *f* 6633,50. Voor aan J. van der Linden à contant verkocht, 36 vaten Saksisch Blaauwsel, en het beloop van hem ontvangen . .	. . . . .	. .	„ 6633	50
	———— 23 dito. ————				
7 —	GOEDEREN IN COMMISSIE AAN DIVERSEN, *f* 6633,50. Voor het bruto provenu van 36 vaten Saksisch Blaauwsel, in Commissie verkocht, als:				
7	Aan J. SUDWEG te *Hamburg* z/r, voor het netto Provenu	*f* 6113	43		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden.	„ 387	40		
6	Aan PROVISIE-REKENING, voor mijne Provisie	„ 132	67	„ 6633	50
	———— „ dito. ————				
8 — 7	REMISE-REKENING AAN P. GRAUN TE *LEIPZIG* Z/R *f* 1200,00. Voor zijne Remise op de Associatie-Kassa vervallende 20 December aanstaande.	. . . . .	. .	„ 1200	00
	———— „ dito. ————				
7 —	J. SUDWEG TE *HAMBURG* Z/R AAN DIVERSEN, *f* 3600,00. Voor eene Traite van J. Bower te *Hull*, op mij, voor z/r, 16 dezer, op 2 maanden, groot £st. 305.1/8. á *f* 11,80, welke Traite door den Trekker aan mij is toegezonden, met last dien te disconteren, en het netto provenu voor z/r te remitteren aan T. Rönte te *London*, hetwelk ik gedaan heb als volgt:				
8	Aan J. RAE te *London*, m/r, voor mijne Traite op hem, van heden, o/T. Rönte £st. 302.7/3 à *f* 11,80	*f* 3567	90		
8	Aan INTEREST-REKENING, voor 55 dagen Disconto van de Traite op mij, groot *f* 3600,00, vervallende 16 Dec. aanst., à 5 pct.	„ 27	50		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor Courtagie en Briefport.	„ 4	60	„ 3600	00
		Transp. . .		*f* 152775	63

		Transp.	. .	*f* 152775	63
8/8	SALPETER VAN *LONDON* AAN J. RAE TE *LONDON*, M/R *f* 3422,00. Voor het beloop van 180 balen Salpeter, voor eigen rekening van hem ontvangen, bedragende volgens Factuur £st. 290.— à *f* 11,80. .	. . . . .	. .	„ 3422	00
	„ dito.				
	DIVERSEN AAN J. KLEIN, *f* 3579,00. Voor 10 vaten beroofde Meekrappen van hem gekocht,				
3	KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop der Meekrappen	*f* 3542	60		
4/1	ONKOSTEN-REKENING, voor Ongelden door den Verkooper berekend	„ 36	40	„ 3579	00
	24 dito.				
4/2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 303,40. Voor betaalde Vracht en Inkomende regten van 180 balen Salpeter, voor eigen rekening uit *London* ontvangen.	. . . . .	. .	„ 303	40
	„ dito.				
8/2	J. RAE TE *LONDON* M/R AAN KASSA, *f* 3422,00. Voor mijne Remise op TH. HANRY te *London*, groot £st. 290.— à *f* 11,80 .	. . . . .	. .	„ 3422	00
	„ dito.				
	DIVERSEN AAN KAPITAAL, *f* 20000,00. Voor zooveel door wijlen mijn' Oom, P. RENTMAN, bij Testament aan mij gelegateerd is:				
8	EFFECTEN-REKENING, voor uit gemelde Nalatenschap ontvangen 20 Certificaten W. S. 2½ °/₀ naar den koers van heden 60 °/₀ *f* 12000,00 bij 114 dagen Interest. . „ 156,75	*f* 12156	75		
8/1	DE ERFGENAMEN VAN WIJLEN P. RENTMAN, voor hetgeen ik aan contanten bij vervolg nog heb te ontvangen	„ 7843	25	„ 20000	00
		Transp.	. .	*f* 183502	03

		Transp.	. .	*f* 183502	03
8/2	BODEMERIJ-REKENING AAN KASSA, *f* 2500,00. Voor zooveel door mij betaald is, op Bodemerij van het Schip DE VROUW MARIA, gedestineerd van hier op *Dantzig* en terug, te betalen met 15 pct. Premie, na behouden aankomst, doch later betalende, met een surplus van 1½ pct. 's maands . .	. . . . .	. .	„ 2500	00
	„ dito.				
3/2	KOOPMANSCHAPPEN AAN KASSA, *f* 1035,90. Voor F. BRANDER gekocht, 6 p^s. Brandewijn en het beloop aan hem contant betaald	. . . . .	. .	„ 1035	90
	„ dito.				
8/—	P. LE BRUN TE *PARIJS*, Z/R AAN DIVERSEN, *f* 3748,05. Voor het beloop van 10 vaten beroofde Meekrappen, aan hem voor z/r gezonden, als:				
3	Aan KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop der Meekrappen	*f* 3542	60		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden.	„ 85	10		
8	Aan ASSURANTIE-REKENING, voor de Assurantie voor m/r genomen, *f* 3750. — 1¼	„ 46	85		
6	Aan PROVISIE-REKENING, voor mijne Provisie, à 2 pct.	„ 73	50	„ 3748	05
	„ dito.				
2/8	KASSA AAN P. LE BRUN TE *PARIJS* Z/R, *f* 3748,05. Voor mijne Traite op hem, van heden, 2/m. Ord. I. Ros, groot *fr.* 8031,50, à *f* 56, en daarvoor ontvangen.	. . . . .	. .	„ 3748	05
	25 dito.				
	DIVERSEN AAN DIVERSEN, *f* 3820,15. Voor den Verkoop aan de onderstaanden van 180 balen Salpeter, als:				
8	J. DE JAGER, voor 135 balen	*f* 2867	55		
7	J. BROUWER, voor 45 balen	„ 952	60		
		f 3820	15		
3	Aan KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop der Salpeter	*f* 3814	95		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor ½ Weegloon en Zegel	„ 5	20	„ 3820	15
		Transp.	. .	*f* 198354	18

		Transp.		*f* 198354	18
8 — 2	J. RAE TE *LONDON* M/R AAN KASSA, *f* 6254,25. Voor mijne Remise op P. Goldsmith te *London*, groot £st. 528.18. — waarvoor à *f* 11,82⁵ betaald heb			„ 6254	25
	„ dito.				
3 —	KOOPMANSCHAPPEN AAN DIVERSEN, *f* 3814,95. Voor het bruto Provenu van 180 balen Salpeter, voor eigen rekening verkocht, als:				
8	Aan SALPETER VAN *LONDON*, voor het netto Provenu	*f* 3489	75		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden	„ 325	20	„ 3814	95
	„ dito.				
8 — 2	BELEENING-REKENING AAN KASSA, *f* 10000,00. Voor betaald, per den Makelaar *de Jongh* in beleening op 20 Certificaten *Rusland* beleend à 50 pct., voor twee maanden, à 5 pct. 's jaars.			„ 10000	00
	„ dito.				
	DIVERSEN AAN KOOPMANSCHAPPEN, *f* 1155,55. Voor het beloop van 6 pˢ. Brandewijn, aan de onderstaanden verkocht, als:				
8	J. HOEVENAAR, voor 3 pˢ.	*f* 580	65		
9 — 3	P. SCHREUDER, voor 3 pˢ.	„ 574	90	„ 1155	55
	27 dito.				
3 — 2	KOOPMANSCHAPPEN AAN KASSA, *f* 3550,65. Voor zooveel aan de onderstaanden betaald, voor diverse Koopmanschappen à contant van hen gekocht, als:				
	Aan P. Koolhaas	*f* 1807	15		
	„ D. Nemer	„ 1005	05		
	„ F. de Vos	„ 738	45	„ 3550	65
	28 dito.				
3 — 2	KOOPMANSCHAPPEN AAN KASSA, *f* 1050,50. Voor het beloop van 6 pˢ. Jenever van J. Vrede, à contant gekocht en aan hem betaald			„ 1050	50
		Transp.		*f* 224180	08

		Transp.		*f* 224180	08
9 —	KOOPMANSCHAPPEN ONDER G. HILL TE *LONDON* AAN DIVERSEN, *f* 3586,10. Voor het beloop van diverse Koopmanschappen, aan G. Hill te *London* geconsigneerd, om voor mijne rekening te verkoopen, als:				
3	Aan KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop.	*f* 3550	65		
4	„ ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden.	„ 35	45	„ 3586	10
	30 dito.				
	DIVERSEN AAN DIVERSEN, *f* 1114,35. Voor het beloop van 6 pˢ. Jenever, geconsigneerd aan J. Rae te *London*, om voor halve rekening met mij te verkoopen, als:				
5	J. RAE te *London* z/r, voor zijne helft. . .	*f* 557	17⁵		
9	JENEVER in ½ ONDER J. RAE te *London*, voor mijne helft.	„ 557	17⁵		
		f 1114	35		
3	Aan KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop der Jenever	*f* 1050	50		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden tot aan boord	„ 63	85	„ 1114	35
	„ dito.				
4 — 2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 16,00. Voor betaald aan Premie van Assurantie op 6 ps. Jenever naar *London* gezonden, *f* 1200.— à 1¼ pc. en Polis . .			„ 16	00
	„ dito.				
2 — 8	KASSA AAN DE ERFGENAMEN VAN WIJLEN P. RENTMAN, *f* 7843,25. Voor zooveel van hen geïnkasseerd			„ 7843	25
	31 dito.				
4 — 2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 820,27. Voor diverse Ongelden in deze maand betaald, volgens Onkostboek . . .			„ 820	27
	1 *NOVEMBER.*				
2 — 8	KASSA AAN EFFECTEN-REKENING, *f* 6107,50. Voor zooveel ontvangen van H. Bladergroen, voor aan hem per Makelaar *de Jongh* verkocht, 10 Certificaten N. W. S., à 60½ pct.	*f* 6050	00		
	Bij voor 4 maanden Interest van *f* 10000.— á 2½ pct.	„ 82	50		
		f 6132	50		
	Af ¼ pct. Courtagie	„ 25	00	„ 6107	50
		Transp.		*f* 243667	55

Fol.		f	c	f	c
		Transp. . .		f 248667	55
9 / 9	G. HILL TE *LONDON* M/R AAN KOOPMANSCHAPPEN, ONDER DEZEN, f 4240,50. Voor het netto Provenu van diverse Koopmanschappen, door hem voor mijne rekening verkocht, bedragende volgens Verkoop-rekening £st. 359.7/3, à f 11,80.			„ 4240	50
	——— 3 dito. ———				
3 / 7	KOOPMANSCHAPPEN AAN H. ALLEMAN, f 2860,45. Voor het beloop van diverse Goederen van hem gekocht			„ 2860	45
	——— „ dito. ———				
2 / 9	KASSA AAN G. HILL TE *LONDON* M/R f 4240,50. Voor mijne Traite op hem van heden, 2 maanden dato, Order F. PELDER, groot £st. 359.7/3, à f 11,80, en daarvoor ontvangen			„ 4240	50
	——— 4 dito. ———				
9 / —	KOOPMANSCHAPPEN ONDER J. RAE TE *LONDON* AAN DIVERSEN, f 2946,05. Voor het beloop van diverse Koopmanschappen, aan J. RAE te *London* geconsigneerd, om voor mijne rekening te verkoopen, als:				
3	Aan KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop	f 2860	45		
4	„ ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden.	„ 85	60	2946	05
	——— 5 dito. ———				
9 / 2	G. HILL TE *LONDON* Z/R AAN KASSA, f 1412,50. Voor op zijne Order en voor zijne rekening geremitteerd aan L. FALSAN te *Parijs*, een Wissel op P. LE JEUNE, te *Parijs*, groot *fr.* 3000.— à f 56½			„ 1412	50
	——— „ dito. ———				
— / 9	WISSEL-REKENING AAN G. HILL TE *LONDON* Z/R, f 1412,50. Voor mijne Traite op hem, van heden, 2 maanden dato, Order F. BALLINO, waarde hiervan, £st. 119.14/1, à f 11,80			„ 1412	50
		Transp. . .		f 260780	05

Fol.		f	c	f	c
		Transp. . .		f 260780	05
9 / —	DISCONTO-REKENING AAN DIVERSEN, f 1591,35. Voor aan J. BAARS gedisconteerd, een Wissel ten laste P. RITMAN alhier, per 15 December e. k., groot f 1600,00 af 39/d. Disconto à 5 %. „ 8,65 / f 1591,35 welk beloop hem gefourneerd is, als volgt:				
9	AAN WISSEL-REKENING, voor aan J. BAARS in betaling gegeven mijne Kwitantie op F. BALLINO, voor eene Traite op *London*, £st. 119.14/1, à f 11,80	f 1412	50		
2	AAN KASSA, voor aan hem in Specie betaald	„ 178	85	„ 1591	35
	——— 8 dito. ———				
2 / 8	KASSA AAN J. RAE TE *LONDON* M/R, f 2475,00. Voor mijne Traite op hem, 2 maanden dato, Order F. ETUI, £st. 209.14/11, à f 11,80, en daarvoor ontvangen . . .			„ 2475	00
	——— 10 dito. ———				
8 / 9	J. RAE TE *LONDON* M/R AAN KOOPMANSCHAPPEN ONDER DEZEN, f 3190,00. Voor het netto Provenu van diverse Goederen, bedragende volgens zijne Verkoop-rekening, £st. 270.6/9, à f 11,80			„ 3190	00
	——— 15 dito. ———				
2 / 8	KASSA AAN J. RAE TE *LONDON* M/R, f 3190,00. Voor mijne Traite op hem, Order J. EGBERTS, £st. 270.6/9, à f 11,80, en daarvoor ontvangen			„ 3190	00
	——— 19 dito. ———				
8 / 9	J. RAE TE *LONDON* M/R AAN JENEVER IN ½ ONDER DEZEN, f 675,95. Voor mijne helft in het netto verkoops-provenu van 6 p^s. Jenever, bedragende volgens zijne Verkoop-rekening het geheel £st. 114.11/4, dus voor mijne helft £st. 57.5/8, à f 11,80, bedragende			„ 675	95
		Transp. . .		f 271902	35

	Fol.					
		DIVERSEN AAN DIVERSE CREDITEUREN, *f* 1507,45. Voor het beloop van diverse Koopmanschappen gekocht van J. HOEVENAAR, als:	*Transp.*	. .	*f* 271902	35
.	3	KOOPMANSCHAPPEN, voor het beloop . .	*f* 1498	60		
.	4	ONKOSTEN-REKENING, voor de onkosten	„ 8	85	„ 1507	45
.	8	28 dito.				
.	9	GOEDEREN NAAR DE WEST-INDIËN ONDER KAPT. F. SLUIS AAN DIVERSEN, *f* 1551,85. Voor het beloop van diverse Goederen aan Kapt. F. SLUIS naar de *West-Indiën* medegegeven, om voor m/r te verkoopen, als:				
.	3	Aan KOOPMANSCHAPPEN voor het beloop	*f* 1498	60		
.	4	„ ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden tot aan boord	„ 53	25	„ 1551	85
		29 dito.				
.	9/2	WISSEL-REKENING AAN KASSA, *f* 2800,00. Voor betaald aan P. DE VRIES, voor een Wissel ten laste CLAUSEAU FILS te *Parijs*, 2 maanden dato *fr.* 6000.— à *f* 56	. . . .	. .	„ 2800	00
		30 dito.				
.	4/2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 110,85. Voor diverse gelden in deze maand betaald, volgens Onkostboek	. . . .	. .	„ 110	85
		2 DECEMBER.				
.	9/9	KATOEN VAN *LONDON*, VOOR HALVE REKENING MET G. HILL ALDAAR AAN G. HILL m/r, *f* 745,25. Voor mijne helft in het bedrag van 12 balen Suratte-Katoen van G. HILL ontvangen, om voor halve rekening met hem verkocht te worden, bedragende volgens Factuur £st. 126.1/2, is voor mijne helft £st. 63.0/7, die stelle à *f* 11,82⁵ .	. . . .	. .	„ 745	25
		4 dito.				
.	4/2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 198,60. Voor zooveel betaald aan Vracht en inkomend regt van 12 balen Katoen, ontvangen per Kapt. J. HEAD van *London* .	. . . .	. .	„ 198	60
			Transp.	. .	*f* 278816	35

	Fol.					
		DIVERSEN AAN DIVERSE CREDITEUREN, *f* 1874,40. Voor het beloop van diverse Koopmanschappen in gemeenschappelijke rekening met P. BERT en J. KLEIN, ieder voor ⅓ gekocht van J. BROUWER.	*Transp.*	. .	*f* 278816	35
	5	P. BERT, voor zijn ⅓ aandeel in gemelde goederen	*f* 624	80		
.	1	J. KLEIN, voor zijn ⅓ aandeel	„ 624	80		
.	9/7	GOEDEREN VOOR ⅓ REKENING MET P. BERT EN J. KLEIN, voor mijn ⅓ aandeel in voornoemden Inkoop	„ 624	80	„ 1874	40
		„ dito.				
.	9/9	TABAK VOOR ⅓ REKENING MET J. MERCHANT TE *LONDON*, en G. HäNDLER TE *HAMBURG* AAN J. MERCHANT TE *LONDON* M/R, *f* 11889,25. Voor mijn ⅓ aandeel in het bedrag van 150 vaten Tabak, aan mij geconsigneerd, om door mij verkocht te worden voor gemeenschappelijke rekening, met hem en G. HÄNDLER te *Hamburg*, ieder voor één derde part, bedragende de Factuur £st. 3022.13/9 waarvan mijn ⅓ beloopt £st. 1007.11/3 bedragende à *f* 11,80	. . . .		„ 11889	25
		„ dito.				
		DIVERSEN AAN TRAITE-REKENING, *f* 35667,75. Voor Advies ontvangen van J. MERCHANT te *London*, van zijne drie Traites op mij, voor gemeenschappelijke rekening met hem en G. HÄNDLER te *Hamburg*, voor het bedrag der aan mij gezondene 150 vaten Tabak, *London* 1 dezer, op Zigt, Order P. HARRISON. . . £st. 1007.11/3 „ 1007.11/3 „ 1007.11/3				
.	9	J. MERCHANT te *London* m/r, voor ⅓ in gemelde Traites, £st. 1007.11/3, à *f* 11,80.	*f* 11889	25		
.	9	IDEM, z/r, Voor ⅓ in idem	„ 11889	25		
.	9/8	G. HäNDLER te *Hamburg*, z/r, voor zijn ⅓ in idem	„ 11889	25	„ 35667	75
			Transp.	. .	*f* 328247	75

		Transp.	. .	*f* 328247	75
4 / 2	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 1550,00. Voor betaalde Vracht en Inkomend regt van 150 vaten Tabak van *London* ontvangen			„ 1550	00
	8 dito.				
3 / 8	KOOPMANSCHAPPEN AAN DIVERSE CREDITEUREN, *f* 1668,75. Voor het beloop van 6 vaten Koffij van J. DE JAGER gekocht			„ 1668	75
	„ dito.				
8 / —	DIVERSE DEBITEUREN AAN DIVERSEN, *f* 1896,97. J. HOEVENAAR voor het beloop van 12 balen Suratte Katoen aan hem verkocht:				
1	Aan GOEDEREN IN COMPAGNIE, voor het beloop der Katoen	*f* 1894	45		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING voor ½ Weegloon en Zegel	„ 2	52	„ 1896	97
	9 dito.				
3 / 5	KASSA AAN WISSEL-REKENING, *f* 2812,50. Voor zooveel ontvangen van J. POZELLI, voor aan hem vernegotiëerd *fr.* 6000.— op CLAUSEAU FILS te *Parijs*, à *f* 56½			„ 2812	50
	14 dito.				
8 / 2	TRAITE-REKENING AAN KASSA, *f* 2513,43. Voor betaald aan J. VAN DER LINDEN een Wissel door J. SÜDWEG te *Hamburg* getrokken op mij dato 14 October, 2 maanden dato Order J. SILLEM			„ 2513	43
	„ dito.				
10 / —	GOEDEREN IN COMPAGNIE AAN DIVERSEN, *f* 1894,45. Voor het bruto Provenu van 12 balen Suratte-Katoen, door mij verkocht, als:				
9	Aan G. HILL te *London* z/r, voor zijne helft in het netto Provenu	*f* 834	55		
9	Aan KATOEN VAN *LONDON* VOOR HALVE REKENING MET G. HILL, voor mijne helft in idem	„ 834	55		
9	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Ongelden	„ 225	35	„ 1894	45
		Transp.	. .	*f* 340583	85

		Transp.	. .	*f* 340583	85
1 / 9	J. KLEIN AAN DIVERSEN, *f* 2800,00. Voor betaald als volgt:				
	Aan DISCONTO-REKENING, voor een Wissel op P. RITMAN alhier, per den 15 dezer, aan den gedebiteerden geëndosseerd, waarde in rekening	*f* 1600	00		
8	Aan REMISE-REKENING, voor een Wissel op de Associatie-Kassa per 20 dezer, geëndosseerd als voren	„ 1200	00	„ 2800	00
	16 dito.				
10 / —	H. KARSTEN AAN DIVERSEN, *f* 42043,60. Voor het beloop van 150 vaten Tabak (zijnde de partij voor gemeenschappelijke rekening met J. MERCHANT te *London* en G. HÄNDLER te *Hamburg*), als:				
10	Aan GOEDEREN IN COMPAGNIE, voor het beloop der Tabak	*f* 41818	40		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING voor de Ongelden	„ 225	20	„ 42043	60
	17 dito.				
4 / 10	TRAITE-REKENING AAN H. KARSTEN, *f* 35667,75. Voor mijne Kwitantie op hem, op rekening der Leverantie van 16 dezer, in betaling gegeven aan J. DE VOGEL, als Houder der 3 Traites van J. MERCHANT te *London*, ieder groot £st. 1007.11/3, dus te zamen £st. 3022.13/9, à *f* 11,80			„ 35667	75
	18 dito.				
2 / 10	KASSA AAN H. KARSTEN, *f* 6375,85. Voor van hem tot Saldo van Leverantie, dato 16 dezer ontvangen			„ 6375	85
	20 dito.				
2 / 10	KASSA AAN GOEDEREN IN COMPAGNIE, *f* 2330,20. Voor ontvangen van L. DE VRIEND voor den verkoop van diverse Koopmanschappen in gemeenschappelijke rekening met P. BERT en J. KLEIN opgelegd			„ 2330	20
		Transp.	. .	*f* 429801	25

		Transp.	. .	*f* 429801	25
10	GOEDEREN IN COMPAGNIE AAN DIVERSEN, *f* 41818,40. Voor het bruto Provenu, van 150 vaten Tabak, in gemeenschappelijke rekening met J. MERCHANT te *London*, en G. HÄNDLER te *Hamburg* door mij verkocht, volgens Verkoop-rekening, heden aan de Deelhebbers gezonden, als:				
9	Aan J. MERCHANT te *London* z/r, voor zijn $\frac{1}{3}$ Aandeel in het netto Provenu	*f* 13043	81		
9	Aan G. HäNDLER te *Hamburg* z/r, voor zijn $\frac{1}{3}$ Aandeel in idem	„ 13043	81		
9	Aan TABAK VOOR $\frac{1}{3}$ REKENING MET J. MERCHANT TE *LONDON*, en G. HäNDLER TE *HAMBURG*, voor mijn $\frac{1}{3}$ Aandeel in het netto Provenu	„ 13043	81		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor het beloop der Onkosten	„ 1850	61		
6	Aan PROVISIE-REKENING, voor mijne Provisie, à 2 pct.	„ 836	36	„ 41818	40
	——————23 dito.——————				
10	GOEDEREN IN COMPAGNIE AAN DIVERSEN, *f* 2330,20. Voor het bruto Provenu van diverse Koopmanschappen, voor gemeenschappelijke rekening met de onderstaanden door mij verkocht, volgens opgemaakte Verkoop-rekening, als:				
	Aan P. BERT, voor zijn $\frac{1}{3}$ Aandeel in het netto Provenu	*f* 759	90		
5	Aan J. KLEIN, voor idem	„ 759	90		
9	Aan GOEDEREN VOOR $\frac{1}{3}$ REKENING MET P. BERT EN J. KLEIN, voor mijn $\frac{1}{3}$ in het netto Provenu	„ 759	90		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor de Onkosten	„ 50	50	„ 2330	20
	——————26 dito.——————				
2	KASSA AAN BELEENING-REKENING, *f* 10083,35. Voor ontvangen van M. V. per Makelaar *de Jongh*, tot aflossing der beleening dato 26 October ll.				
8	Voor 2 maanden Interest 5 pct. . . .	. . . . .	. .	„ 10083	35
		Transp.	. .	*f* 484033	20

		Transp.	. .	*f* 484033	20
4	ONKOSTEN-REKENING AAN KASSA, *f* 120,00. Voor betaalde Vracht en Onkosten van eene partij Rogge, van J. MEISNER te *Keulen*, in Commissie ontvangen	. . . . .	. .	„ 120	00
2					
	——————29 dito.——————				
8	LE BRUN TE *PARIJS* Z/R AAN DIVERSEN, *f* 3809,22.				
8	Aan TRAITE-REKENING, voor eene Traite van J. DE NEUFVILLE te *Parijs* op mij, tot rembours van bovengemelde betaling, dato 24 dezer, 2 maanden dato, eigen Order, *fr.* 8088,25, à *f* $56\frac{1}{2}$.	*f* 3808	22		
4	Aan ONKOSTEN-REKENING, voor berekende briefport aan P. LE BRUN	„ 1	00	„ 3809	22
	—————— „ dito.——————				
9	WISSEL-REKENING AAN P. LE BRUN TE *PARIJS*, Z/R, *f* 3809,22^5. Voor mijne Traite op hem, voor de op heden aan hem gezonden Retour-rekening, van heden, 2 maanden dato, eigen Order, *fr.* 8090,39, à *f* $56\frac{1}{2}$	. . . . .	. .	„ 3809	22
8					
	——————31 dito.——————				
1	WOONHUIS EN ERVE AAN KASSA, *f* 197,15. Voor betaald aan de onderstaanden, voor reparatiën enz., gedurende dit gepasseerde jaar, als:				
2	Voor *Grondlasten* . . . *f* 70,00				
	„ aan den *Metselaar* . „ 45,00				
	„ „ „ *Timmerman*. „ 36,50				
	„ „ „ *Verwer*. . „ 27,65				
	„ „ „ *Loodgieter* . „ 18,00	. . . . .	. .	„ 197	15
	—————— „ dito.——————				
	DIVERSEN AAN WOONHUIS EN ERVE, *f* 650,00. Voor een jaar Huis- en Pakhuishuur, als:				
10	HUISHOUDING, voor Huur van het Woonhuis	*f* 450	00		
4	ONKOSTEN-REKENING, voor Huur van het Pakhuis	„ 200	00	„ 650	00
1					
		Transp.	. .	*f* 492618	79

F°.					
		Transp.	. .	*f* 492618	79
	DIVERSEN AAN KASSA, *f* 869,64. Voor het volgende betaald:				
4	ONKOSTEN-REKENING, voor Ongelden in deze maand, volgens Onkost-boek	*f* 443	99		
10/2	HUISHOUDING, voor Uitgaven ten behoeve mijner Huishouding, van primo October tot heden	„ 425	65	„ 869	64
	„ dito.				
3/4	KOOPMANSCHAPPEN AAN ONKOSTEN-REKENING, *f* 65,75. Voor diverse Ongelden op diverse Goederen, volgens opmaking uit het *In-en-Verkoopboek voor m/r*, waarvan de laatste rekening ontlaste	. . . .	. .	„ 65	75
	„ dito.				
3/3	KOOPMANSCHAPPEN, NIEUWE AAN OUDE REKENING, *f* 1689,75. Voor het beloop van 6 vaten Koffij, met de Ongelden daaronder begrepen, op heden nog onverkocht	. . . .	. .	„ 1689	75
	„ dito.				
4/4	ONKOSTEN-REKENING, OUDE AAN NIEUWE REKENING, *f* 277,70. Voor zoo veel ik reken nog schuldig te zijn voor diverse Ongelden van Courtage, Kantoorbehoeften enz.	. . . .	. .	„ 277	70
	„ dito.				
4/4	ONKOSTEN-REKENING, NIEUWE AAN OUDE REKENING, *f* 127,40. Voor Ongelden op eene partij Rogge, van J. MEISNER te *Keulen* in Commissie ontvangen, en op heden nog onverkocht	. . . .	. .	„ 127	40
	„ dito.				
8/8	EFFECTEN-REKENING, NIEUWE AAN OUDE REKENING, *f* 6123,75, als: Voor het beloop der overblijvende 10 stuks W. S. 2½ °/₀ à *f* 1000 volgens beurskoers van heden 60 °/₀ . . . . *f* 6000,00; Voor 6 maanden Interest op bovengemelde 10 stuks Certificaten, heden verschenen, à *f* 12,37^{5} . . . . *f* 123,75	. . . .	. .	„ 6123	75
				f 501772	78

PROEF-BALANS. | WEZENL. BALANS.

F°.	NAMEN DER REKENINGEN.	DEBENT.		CREDUNT.		DEBENT.		CREDUNT.	
1	*Kapitaal*	*f* . . .	. .	*f* 85000	00	*f* . . .	. .	*f* 88093	72^{5}
»	*Woonhuis en Erve*	» 9197	15	» 650	00	» 9000	00		
»	*Scheepsaandeelen*	» 16255	60	» 12500	00	» 3255	60		
2	*Kassa*	» 98099	55	» 63352	76	» 34746	79		
3	*Joh. Klein*	» 5297	40	» 7451	56	. . . .	. .	» 2154	16
»	*Koopmanschappen*	» 24627	06	» 24847	96				
»	*Idem, Nieuwe rekening*	» 1689	75	. . . .	. .	» 1689	75		
4	*Onkosten-rekening*	» 4516	31	» 4453	50				
»	*Idem, Nieuwe rekening*	» 127	40	» 277	70	» 127	40	» 277	70
5	*P. Bert*	» 2098	40	» 2233	50	. . . .	. .	» 135	10
»	*D. Nemer*	» 294	25	» 294	25				
»	*J. Rae te* London, *z/r*.	» 4818	99^{5}	» 4261	82	» 557	17^{5}		
6	*Provisie-rekening*	. . . .	. .	» 1152	65				
»	*Het Schip* HELENA	» 25000	00	. . . .	. .	» 25000	00		
»	*Reederij rekening van de* HELENA. .	» 6894	00	. . . .	. .	» 6894	00		
	Lading naar Suriname	» 11322	00	. . . .	. .	» 11322	00		
7	*H. Alleman*	. . . .	. .	» 3836	20	. . . .	. .	» 3836	20
»	*Goederen in Commissie*	» 9257	30	» 9257	30				
»	*J. Brouwer*.	» 3579	79	» 12724	40	. . . .	. .	» 9144	61
»	*F. Willens*	» 1050	70	. . . .	. .	» 1050	70		
»	*Ph. Graun te* Leipzig *z/r*. . . .	» 1290	63	» 1200	00	» 90	63		
»	*J. Südweg te* Hamburg *z/r*. . . .	» 6113	43	» 6113	43				
»	*Traite-rekening*	» 38181	18	» 41989	40^{5}	. . . .	. .	» 3808	22^{5}
8	*Remise-rekening*	» 1200	00	» 1200	00				
»	*Salpeter van* London	» 3422	00	» 3489	75				
»	*J. Rae te* London *m/r*, £st. 74.2/6,								
»	à *f* 11,82^{5}	» 13542	20	» 12654	90	» 875	90		
	Interest-rekening	. . . .	. .	» 27	50				
»	*De Erfgenamen van wijlen P. Rentman*	» 7843	25	» 7843	25				
9	*Effecten-rekening*	» 12156	75	» 12231	25				
»	*Idem, Nieuwe rekening*	» 6123	75	. . . .	. .	» 6123	75		
»	*Bodemerij-rekening*	» 2500	00	. . . .	. .	» 2500	00		
»	*P. le Brun te* Parijs *z/r*	» 7557	27^{5}	» 7557	27^{5}				
»	*Assurantie-rekening*	. . . .	. .	» 46	85				
»	*J. de Jager*	» 2867	55	» 1668	75	» 1198	80		
»	*Beleening-rekening*	» 10000	00	» 10083	35				
»	*J. Hoevenaar*	» 2477	62	» 1507	45	» 970	17		
10	*Goederen onder G. Hill te* London .	» 3586	10	» 4240	50				
»	*Jenever in ½ onder J. Rae te* London.	» 557	17^{5}	» 675	95				
»	*P. Schreuder*	» 574	90	. . . .	. .	» 574	90		
»	*G. Hill te* London *m/r*, £st. 63.7,								
	à *f* 11,82^{5}	» 4240	50	» 4985	75	. . . .	. .	» 745	25
»	*Goederen onder J. Rae te* London .	» 2946	05	» 3190	00				
»	*Wissel-rekening*	» 8021	72^{5}	» 4225	00	» 3809	22^{5}		
»	*Disconto-rekening*	» 1591	35	» 1600	00				
11	*G. Hill te* London *z/r*.	» 1412	50	» 2247	05	. . . .	. .	» 834	55
»	*Goederen naar de* W.-Indiën, *onder*								
»	*kaptein F. Sluis*	» 1551	85	. . . .	. .	» 1551	85		
	Transportere . .	*f* 363883	44	*f* 361071	01	*f* 111338	64	*f* 109029	52

PROEF-BALANS. | WEZENL. BALANS.

F°.	NAMEN DER REKENINGEN.	DEBENT.		CREDUNT.		DEBENT.		CREDUNT.	
	Transport . .	*f*363883	44	*f*361071	01	*f*111338	64	*f*109029	52
11	*Katoen van* London, *voor* $\frac{1}{2}$ *rek. met G. Hill aldaar*	» 745	25	» 834	55				
»	*Goederen voor* $\frac{1}{3}$ *rek. met P. Bert en J. Klein*	» 624	80	» 759	90				
»	*Tabak voor* $\frac{1}{3}$ *rek. met J. Merchant en G. Händler*.	» 11889	25	» 13043	81				
»	*J. Merchant te* London *m/r*.	» 11889	25	» 11889	25				
»	*J. Merchant te* London *z/r*	» 11889	25	» 13043	81	. . . . . .	. .	» 1154	56
12	*G. Händler te* Hamburg *z/r*.	» 11889	25	» 13043	81	. . . . . .	. .	» 1154	56
»	*Goederen in Compagnie*	» 46043	05	» 46043	05				
»	*H. Karsten*.	» 42043	60	» 42043	60				
»	*Huishouding*.	» 875	65						
	Accordeert met de optelling van het Journaal	*f*501772	79	*f*501772	79	*f*111338	64	*f*111338	64

NOTA DER WINSTEN EN VERLIEZEN.

F°.	VERLOREN.			F°.	GEWONNEN.		
1	*Scheepsaandeelen*	*f* 500	00	9	*Effecten-rekening*	*f* 25	00
4	*Onkosten-rekening*	» 62	81	3	*Koopmanschappen*	» 220	90
8	*J. Rae te* London *m/r, Wisselverschil*	» 11	40	6	*Provisie-rekening*	» 1152	65
12	*Huishouding*	» 875	65	8	*Salpeter van* London	» 67	75
				»	*Interest-rekening*	» 621	85
				9	*Assurantie-rekening*	» 46	85
				10	*Goederen onder G. Hill te* London.	» 654	40
				»	*Jenever in* $\frac{1}{2}$ *onder J. Rae te* London.	» 118	77^{5}
				10	*Goederen onder J. Rae te* London.	» 243	95
				»	*Wissel-rekening*	» 12	50
				11	*Katoen van* London *voor* $\frac{1}{2}$ *rek. met G. Hill*	» 89	30
				»	*Goederen voor* $\frac{1}{3}$ *rek. met P. Bert en J. Klein*.	» 135	10
				11	*Tabak voor* $\frac{1}{3}$ *rek. met J. Merchant en G. Händler*.	» 1154	56
						*f*4543	58^{5}
		*f*1449	86				
	Saldo of zuivere Winst . . .	» 3093	72^{5}				
		*f*4543	58^{5}				

(*VERVOLG VAN HET JOURNAAL*).

SLUITPOSTEN.

F°.					
	DIVERSEN AAN INTEREST-REKENING, *f* 594,35, voor overschrijving van Interest op de volgende rekeningen genoten, als:				
1	WOONHUIS & ERVE, na aftrek van belasting en reparatiën	*f* 452	85		
10	DISCONTO-REKENING	„ 8	65		
9	EFFECTEN-REKENING	„ 49	50		
9	BELEENING-REKENING	„ 83	35	*f* 594	35
8	—— „ dito. ——				
	DIVERSEN AAN WINST EN VERLIES, *f* 4543,58^{5}. Als:				
3	KOOPMANSCHAPPEN.	*f* 220	90		
6	PROVISIE-REKENING	„ 1152	65		
8	SALPETER VAN *LONDON*	„ 67	75		
8	INTEREST-REKENING	„ 621	85		
9	EFFECTEN-REKENING	„ 25	00		
9	ASSURANTIE-REKENING	„ 46	85		
10	GOEDEREN ONDER G. HILL TE *LONDON*	„ 654	40		
»	JENEVER IN HALF ONDER J. RAE TE *LONDON*	„ 118	77^{5}		
»	WISSEL-REKENING	„ 12	50		
»	GOEDEREN ONDER J. RAE TE *LONDON*	„ 243	95		
11	KATOEN VAN *LONDON* VOOR $\frac{1}{2}$ REK. MET G. HILL ALDAAR	„ 89	30		
11	GOEDEREN VOOR $\frac{1}{3}$ REK. MET P. BERT EN J. KLEIN.	„ 135	10		
11 — 12	TABAK VOOR $\frac{1}{3}$ REK. MET J. MERCHANT TE *LONDON* EN G. HäNDLER TE *HAMBURG*.	„ 1154	56	„ 4543	58^{5}
	—— „ dito. ——				
12 —	WINST EN VERLIES AAN DIVERSEN, *f* 1449,86. Als:				
1	AAN SCHEEPSAANDEELEN.	*f* 500	00		
4	„ ONKOSTEN-REKENING	„ 62	81		
8	„ J. RAE te *London m/r*, voor Wisselverschil	„ 11	40		
12	„ HUISHOUDING-REKENING. . . .	„ 875	65	„ 1449	86
	—— „ dito. ——				
12 — 1	WINST EN VERLIES AAN KAPITAAL, *f*3093,72^{5}. Voor de zuivere Winst van primo October ll. tot heden, volgens opgemaakte Balans	. . . . .	. .	„ 3093	72^{5}

.	12	BALANS AAN DIVERSEN, *f* 111338,64.				
	—	Voor de volgende overblijvende Debiteuren:				
.	1	Aan WOONHUIS & ERVE	*f* 9000	00		
.	2	„ KASSA	„ 34746	79		
.	1	„ SCHEEPSAANDEELEN	„ 3255	60		
.	3	„ KOOPMANSCHAPPEN	„ 1689	75		
.	4	„ ONKOSTEN-REKENING	„ 127	40		
.	5	„ J. RAE TE *LONDON* Z/R	„ 557	17^5		
.	6	„ HET SCHIP *HELENA*	„ 25000	00		
.	6	„ REEDERIJ-REKENING VAN DE *HELENA*.	„ 6894	00		
.	7	„ LADING NAAR *SURINAME*. . . .	„ 11322	00		
.	7	„ F. WILTENS	„ 1050	70		
.	7	„ PH. GRAUN TE *LEIPZIG* Z/R . . .	„ 90	63		
.	8	„ J. RAE TE *LONDON* M/R, £st. 74.2/6, à $11,82^5$	„ 875	90		
.	9	„ EFFECTEN-REKENING	„ 6123	75		
.	9	„ BODEMERIJ-REKENING	„ 2500	00		
.	9	„ J. DE JAGER	„ 1198	80		
.	9	„ J. HOEVENAAR	„ 970	17		
.	10	„ P. SCHREUDER	„ 574	90		
.	10	„ WISSEL-REKENING.	„ 3809	22^5		
.	11	„ GOEDEREN NAAR DE WEST-INDIËN ONDER KAPT. F. SLUIS	„ 1551	85	*f* 111338	64
		25 dito.				
		DIVERSEN AAN BALANS, *f* 111338,64.				
		Voor de volgende overblijvende Crediteuren:				
.	1	KAPITAAL	*f* 88093	72^5		
.	3	JOH^s^. KLEIN.	„ 2154	16		
.	4	ONKOSTEN-REKENING	„ 277	70		
.	5	P. BERT	„ 135	10		
.	7	H. ALLEMAN.	„ 3836	20		
.	7	J. BROUWER.	„ 9144	61		
.	8	TRAITE-REKENING	„ 3808	22^5		
.	10	G. HILL TE *LONDON*, M/R, £st. 63—7, à *f* $11,82^5$	„ 745	25		
.	11	IDEM, Z/R.	„ 834	55		
.	11	J. MERCHANT TE *LONDON*, Z/R. . . .	„ 1154	56		
.	12	G. HäNDLER TE *HAMBURG*, Z/R. . . .	„ 1154	56	„ 111338	64
	—					
.	12					

§ 98.

GROOTBOEK.

REGISTER OP HET GROOTBOEK.

1

DEBENT. KAPITAAL.

1862. Dec.	31	Aan Balans. . . .	. . . .		*f* 88093	72^5

WOONHUIS EN ERVE.

1862.		Aan Kapitaal	Voor	1	*f* 9000	00
Oct.	1	„ Kassa	„ Grondlasten en diverse reparatiën . . .	2	„ 197	15
Dec.	31	„ Interest-rekening .	„ de netto huur van Woon- en Pakhuis .	8	„ 452	85
					f 9650	00

SCHEEPS-AANDEELEN.

1862. Oct.	1	Aan Kapitaal	Voor $\frac{1}{4}$ in het Schip *Johanna*	1	*f* 3000	00
„	1	„ idem	„ $\frac{1}{2}$ aandeel in het Schip *Helena*. . . .	1	„ 13000	00
„	9	„ Kassa	„ aandeel in de Uitrusting van de *Johanna*.	2	„ 255	60
					f 16255	60

1

CREDUNT.

1862. Oct.	1	Per Diversen	Voor het zuiver bedrag mijner bezitting . .	—	*f* 65000	00
„	24	„ Diversen	„ door P. RENTMAN aan mij gelegateerd. .	—	„ 20000	00
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ de zuivere winst van 1 October tot heden	12	„ 3093	72^5
					f 88093	72^5

1862. Dec.	31	Per Diversen	Voor huur van het Woon- en Pakhuis tot heden	—	*f* 650	00
„	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 9000	00
					f 9650	00

1862. Oct.	10	Per de Helena . . .	Voor overschrijving mijner helft in dat Schip	6	*f* 12500	00
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ Verlies op deze rekening	12	„ 500	00
„	31	„ Balans.	. . . .	. .	„ 3255	60
					f 16255	60

2

DEBET. KASSA.

1862.						
Oct.	1	Aan Kapitaal	Voor in diverse Specie	1	*f* 40000	00
"	8	" J. Rae z/r. . . .	" van J. SWART £st. 166.11/6 à *f* 11,80	5	" 1965	60
"	9	" D. Nemer . . .	" van hem ontvangen	5	" 294	25
"	22	" Goed. in Commissie	" van J. VAN DER LINDEN à Contant . .	7	" 6633	50
"	24	" P. le Brun z/r. .	" van J. ROS, voor *fr.* 8031,50 à *f* 56 .	9	" 3748	05
"	30	" de Erfg. P. Rentman	" van hen in Specie ontvangen	8	" 7843	25
Nov.	1	" Effecten-rekening .	" van H. BLADERGROEN	9	" 6107	50
"	3	" G. Hill z/r. . .	" van F. PELDER £st. 359.7/3 à *f* 11,80	11	" 4240	50
"	8	" J. Rae m/r.. . .	" van F. ETUI £st. 209.14/11 à *f* 11,80	8	" 2475	00
"	15	" idem . . .	" van J. EGBERTS £st. 270.6/9 à *f* 11,80	8	" 3190	00
Dec.	9	" Wissel-rekening. .	" J. POZELLI *fr.* 6000,— à *f* $56\frac{1}{4}$ . . .	10	" 2812	50
"	18	" H. Karsten . . .	" van hem ontvangen	12	" 6375	85
"	20	" Goederen in C°. .	" van L. DE VRIEND, voor Leverantie heden	12	" 2330	20
"	26	" Beleening-rekening.	" van M. V., Restitutie van beleening, enz.	9	" 10083	35
					f 98099	55

2

CREDIT.

1862.						
Oct.	8	Per J. Klein	Voor aan hem betaald	3	*f* 622	20
"	9	" P. Bert	" " " dito	5	" 1473	60
"	9	" Scheepsaandeelen .	" uitrusting van mijn $\frac{1}{4}$ in het Schip *Johanna*	1	" 255	60
"	10	" 't Schip de Helena .	" aan A. GOEDE, voor zijn $\frac{1}{2}$ in de *Helena*	6	" 12500	00
"	11	" Reederij-rekening .	" Diverse Uitgaven ten behoeve van de *Helena*	6	" 6894	00
"	12	" Onkosten-rekening .	" Vracht enz. van 44 balen Koffij van *London*	4	" 115	75
"	17	" J. Rae z/r. . . .	" Wissel op *London* £st. 194.11/11 à *f* 11,80	5	" 2296	22
"	21	" Onkosten-rekening .	" Vracht enz. van 36 vat. Blaauwsel, *Hamburg*	4	" 291	40
"	24	" idem .	" Vracht enz. van 180 balen Salp. van *London*	4	" 303	40
"	24	" J. Rae m/r.. . .	" Wissel op *London*, £st. 290— à *f* 11,80	8	" 3422	00
"	24	" Bodemerij-rekening .	" aan Sch. W. GREVEN op Bodemerij . .	9	" 2500	00
"	24	" Koopmanschappen .	" aan F. BRANDER voor Leverantie à Contant	3	" 1035	90
"	26	" J. Rae m/r.. . .	" Wissel op *London*, £st. 528.18 à *f* $11,82^5$	8	" 6254	25
"	26	" Beleening-rekening .	" M. VALK voor eene beleening	9	" 10000	00
"	27	" Koopmanschappen .	" aan Diversen voor à Contant gekocht .	3	" 3550	65
"	28	" idem .	" aan JOH. VREDE voor idem.	3	" 1050	50
"	30	" Onkosten-rekening .	" Premie van Ass. op 6 p^s. Jen. naar *London*	4	" 16	00
"	31	" idem .	" betaalde Ongelden deze maand	4	" 820	27
Nov.	5	" G. Hill z/r.. . .	" B. JANSEN voor *fr.* 3000 op *Parijs* à *f* 56^5	11	" 1412	50
"	6	" Disconto-rekening .	" JOH. BAARS	10	" 178	85
"	29	" Wissel-rekening . .	" P. DE VRIES voor *fr.* 6000 op *Parijs* à *f* 56	10	" 2800	00
"	30	" Onkosten-rekening .	" betaalde Ongelden deze maand	4	" 110	85
Dec.	4	" idem .	" Vracht enz. van 12 balen Katoen van *London*	4	" 198	60
"	7	" idem .	" Vracht enz. van 150 vat. Tabak van *London*	4	" 1550	00
"	14	" Traite-rekening . .	" aan J. VAN DER LINDEN voor zijne Traite	8	" 2513	43
"	26	" Onkosten-rekening .	" Vracht van eene partij Rogge van *Keulen*	4	" 120	00
"	31	" Woonhuis & Erve .	" Diverse Uitgaven	1	" 197	15
"	31	" Diversen	" dito dito	—	" 869	64
"	31	" Balans	. . . .	. .	" 34746	79
					f 98099	55

DEBENT. J. KLEIN.

1862.						
Oct.	5	Aan Koopmanschappen .	Voor diverse Koopmanschappen	3	f 1250	40
"	8	" Kassa.	" aan hem betaald	2	" 622	20
Dec.	6	" J. Brouwer . . .	" zijn ⅓ aandeel in diverse Goederen . .	7	" 624	80
"	14	" Diversen	" twee Wissels op Diversen	—	" 2800	00
"	31	" Balans	. . . .		" 2154	16
					f 7451	56

KOOPMANSCHAPPEN.

1862.						
Oct.	3	Aan P. Bert	Voor diverse Koopmanschappen	5	f 1473	60
"	6	" J. Klein	" 4 vaten Droogerijën	3	" 1865	50
"	9	" H. Alleman . . .	" 3 vaten Koffij	7	" 975	75
"	19	" J. Klein	" 4 vaten Meekrappen	3	" 1224	06
"	23	" idem	" 10 dito dito	3	" 3542	60
"	24	" Kassa	" 6 p^s. Jenever	2	" 1035	90
"	26	" Diversen	" het bruto provenu van 180 balen Salpeter	—	" 3814	95
"	27	" Kassa.	" diverse Koopmanschappen	2	" 3550	65
"	28	" idem	" 6 p^s. Jenever	2	" 1050	50
Nov.	3	" H. Alleman . . .	" diverse Koopmanschappen	7	" 2860	45
"	27	" J. Hoevenaar . .	" dito dito	9	" 1498	60
Dec.	8	" J. de Jager . . .	" 6 vaten Koffij	9	" 1668	75
"	28	" Onkosten-rekening .	" Ongelden op diverse Koopmanschappen .	4	" 65	75
"	28	" Winst en Verlies .	" avans op deze rekening	12	" 220	90
					f 24847	96

CREDUNT.

1862.						
Oct.	6	Per Diversen	Voor 4 vaten Droogerijën	—	f 1872	60
"	19	" Diversen	" 4 vaten Meekrappen	—	" 1240	06
"	23	" Diversen	" 10 dito dito	—	" 3579	00
Dec.	23	" Goederen in C^o. .	" zijn ⅓ in het netto prov. van div. Goed.	12	" 759	90
					f 7451	56

1862.						
Oct.	5	Per Diversen	Voor diverse Koopmanschappen	—	f 1544	65
"	8	" J. Rae z/r. . . .	" 4 vaten Droogerijën	5	" 1865	50
"	18	" F. Wiltens . . .	" 3 vaten Koffij	7	" 1050	70
"	20	" Ph. Graun z/r. . .	" 4 vaten Meekrappen	7	" 1224	06
"	24	" P. le Brun z/r. . .	" 10 dito dito	9	" 3542	60
"	25	" Diversen	" 180 balen Salpeter	—	" 3814	95
"	26	" Diversen	" 6 p^s. Brandewijn	—	" 1155	55
"	29	" Goed. onder G. Hill	" div. Goed. naar London geconsigneerd	10	" 3550	65
"	30	" Diversen	" 6 p^s. Jen. naar London voor ½ rekening	—	" 1050	50
Nov.	4	" Goed. onder J. Rae	" div. Goed. naar London geconsigneerd	10	" 2860	45
"	28	" Goed. naar de W. I.	" div. Goed. naar de W.-Indiën . . .	11	" 1498	60
Dec.	31	" Nieuwe rekening .	" overblijvende 6 vaten Koffij met Ongeld.	3	" 1689	75
					f 24847	96

4

DEBET. ONKOSTEN-REKENING.

1862.						
Oct.	6	Aan Joh. Klein . . .	Voor Ongelden op 4 vaten Droogerijën . . .	3	*f* 7	10
„	12	„ Kassa.	„ Vracht enz. van 44 balen Koffij van London	2	„ 115	75
„	19	„ Joh. Klein . . .	„ Ongelden op 4 vaten Meekrappen . .	3	„ 16	00
„	21	„ Kassa.	„ Vracht enz. van 36 vaten Saks. Blaauwsel	2	„ 291	40
„	23	„ Joh. Klein . . .	„ Ongelden op 10 vaten Meekrappen . .	3	„ 36	40
„	24	„ Kassa.	„ Vracht enz. van 180 bal. Salp. van London	2	„ 303	40
„	30	„ Idem	„ Pr. van Ass. op 6 p^s. Jen. naar London	2	„ 16	00
„	31	„ Idem	„ Onkosten in deze maand volgens Onkostb.	2	„ 820	27
Nov.	27	„ J. Hoevenaar . .	„ Ongelden op diverse Goederen	9	„ 8	85
„	30	„ Kassa.	„ Onkosten in deze maand volgens Onkostb.	2	„ 110	85
Dec.	4	„ Idem	„ Vracht enz. van 12 bal. Katoen van London	2	„ 198	60
„	7	„ Idem	„ Vracht enz. van 150 vaten Tabak van dito.	2	„ 1550	00
„	26	„ Idem	„ Vracht enz. van Rogge van Keulen . .	2	„ 120	00
„	31	„ Woonhuis & Erve.	„ Huur van het Pakhuis tot heden . . .	1	„ 200	00
„	31	„ Kassa.	„ Onkosten in deze maand volgens Onkostb.	2	„ 443	99
„	31	„ Nieuwe rekening .	„ nog te betalen Ongelden.	4	„ 277	70
					f 4516	31
Dec.	31	Aan Oude rekening . .	Voor Ongelden op eene partij Rogge van Keulen	5	*f* 127	40

4

CREDIT.

1862.						
Oct.	8	Per J. Rae z/r. . . .	Voor Ongelden op 4 vaten Droogerijen . . .	5	*f* 61	55
„	10	„ Lading naar Surin.	„ Ongelden op dat Kargazoen tot aan boord.	7	„ 472	00
„	15	„ J. Brouwer . . .	„ ½ Weegloon en Zegel van 44 balen Koffij.	7	„ 3	39
„	17	„ Goederen in C^o. .	„ Ongelden op 44 balen Koffij	7	„ 275	08
„	20	„ Ph. Graun z/r. . .	„ dito op 4 vaten Meekrappen . . .	7	„ 47	50
„	23	„ Goederen in C^o. .	„ dito op 35 vaten Saksisch Blaauwsel.	7	„ 387	40
„	23	„ J. Sudweg z/r. . .	„ Courtagie en Briefport.	7	„ 4	60
„	24	„ P. le Brun z/r. . .	„ Ongelden op 10 vaten Meekrappen . .	9	„ 85	10
„	25	„ Diversen	„ ½ Weegloon enz. van 180 balen Salpeter	—	„ 5	20
„	26	„ Koopmanschappen .	„ Ongelden op 180 balen Salpeter . . .	3	„ 325	20
„	29	„ Goed. onder G. Hill.	„ dito op div. Goed. naar London .	10	„ 35	45
„	30	„ Diversen	„ dito op 6 p^s. Jenever naar London.	—	„ 63	85
Nov.	4	„ Goed. onder J. Rae.	„ dito op div. Goed. naar London .	10	„ 85	60
„	28	„ Id. naar de W. I. .	„ dito op dito, dito naar West-Ind.	11	„ 53	25
Dec.	8	„ J. Hoevenaar. . .	„ ½ Weegloon en Zegel van 12 balen Katoen.	9	„ 2	52
„	14	„ Goederen in C^o . .	„ Ongelden op 12 balen Suratte-Katoen .	12	„ 225	35
„	16	„ H. Karsten . . .	„ dito op 150 vaten Tabak	12	„ 225	20
„	22	„ Goederen in C^o. .	„ dito op idem	12	„ 1850	61
„	23	„ idem	„ dito op diverse Koopmanschappen .	12	„ 50	50
„	29	„ P, le Brun z/r. . .	„ Briefport	9	„ 1	00
„	31	„ Koopmanschappen .	„ Ongelden op diverse Koopmanschappen.	3	„ 65	75
„	31	„ Nieuwe rekening .	„ Ongelden op eene partij Rogge van Keulen.	4	„ 127	40
„	31	„ Winst- en Verlies .	„ Verlies op deze Rekening.	12	„ 62	81
					f 4516	31
Dec.	31	Per Oude rekening . .	Voor nog te betalen Ongelden.	5	*f* 127	40

5

DEBENT. P. BERT.

1862.						
Oct.	9	Aan Kassa	Voor aan hem betaald	2	*f* 1473	60
Dec.	6	„ J. Brouwer . . .	„ zijn $\frac{1}{3}$ aandeel in diverse Koopmanschappen	7	„ 624	80
„	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 135	10
					f 2233	50

D. NEMER.

1862.						
Oct.	5	Aan Koopmanschappen .	Voor diverse Koopmanschappen	3	*f* 294	25

JOHN RAE.

1862.						
Oct.	8	Aan Diversen	Voor 4 vaten Droogerijën	—	*f* 1965	60
„	17	„ Kassa	„ Rem. J. WARD, £st. 194.11/11 à *f* 11,80	2	„ 2296	22
„	30	„ Diversen	„ zijne hèlft in 6 p^s. Jenever aan hem gezonden	—	„ 557	17⁵
					f 4818	99⁵

5

CREDUNT.

1862.						
Oct.	3	Per Goederen-rekening .	Voor diverse Goederen	4	*f* 1473	60
Dec.	23	„ Goederen in C°. .	„ zijn $\frac{1}{3}$ in het netto Provenu van div. Goed.	7	„ 759	90
					f 2233	50

1862.						
Oct.	9	Per Kassa	Voor ontvangen van Leverantie 5 dezer . .	2	*f* 294	25

te London, Z/R.

1862.						
Oct.	8	Per Kassa	Voor Tr. 2 m. O/J. SWART, £st. 166.11/6 à *f* 11,80	2	*f* 1965	60
„	17	„ Goederen in C°. .	„ het netto Provenu van 44 balen Koffij .	7	„ 2296	22
Dec.	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 557	17⁵
					f 4818	99⁵

6

DEBET. PROVISIE-REKENING.

1862. Dec.	31	Aan Winst en Verlies .	Voor overschrijving	12	*f* 1152	65

HET SCHIP HELENA.

1862. Oct.	10	Aan Diversen	Voor het bedrag van het gemelde Schip . . .		*f* 25000	00

REEDERIJ-REKENING VAN

1862. Oct.	11	Aan Kassa	Voor div. uitgaven tot Uitrusting naar Suriname	2	*f* 6894	00

6

CREDIT.

1862. Oct.	8	Per J. Rae z/r. . . .	Voor Provisie op 4 vaten Droogerijën . . .	5	*f* 38	55
„	17	„ Goederen in C°. .	„ dito op 44 balen Koffij	7	„ 52	50
„	20	„ Ph. Graun . . .	„ dito op 4 vaten Meekrappen . . .	7	„ 19	07
„	23	„ Goederen in C°. .	„ dito op 36 vaten Saksisch Blaauwsel	7	„ 132	67
„	24	„ P. le Brun z/r. . .	„ dito op 10 vaten Meekrappen . . .	9	„ 73	50
Dec.	22	„ Goederen in C°. .	„ dito op 150 vaten Tabak	12	„ 836	36
					f 1152	65

1862. Dec.	31	Per Balans	. . . .		*f* 25000	00

HET SCHIP HELENA.

1862. Dec.	31	Per Balans	. . . .		*f* 6894	00

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	10	Aan Diversen	Voor div. Koopmanschappen naar Suriname	—	f 11322	00

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Dec.	31	Per Balans			f 11322	00

H. ALLEMAN.

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Dec.	31	Aan Balans			f 3836	20

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	9	Per Koopmanschappen	Voor 3 vaten Koffij	3	f 975	75
Nov.	3	„ idem	„ diverse Goederen	3	„ 2860	45
					f 3836	20

GOEDEREN IN COMMISSIE.

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	17	Aan Diversen	Voor 44 balen Koffij	—	f 2623	80
„	23	„ Diversen	„ 36 vaten Saksisch Blaauwsel	—	„ 6633	50
					f 9257	30

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	15	Per J. Brouwer	Voor 44 balen Koffij	8	f 2623	80
„	22	„ Kassa	„ 36 vaten Saksisch Blaauwsel	2	„ 6633	50
					f 9257	30

J. BROUWER.

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	15	Aan Diversen	Voor 44 balen Koffij	—	f 2627	19
„	25	„ Diversen	„ 45 „ Salpeter	—	„ 952	60
Dec.	31	„ Balans			„ 9144	61
					f 12724	40

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	10	Per Lading naar Suriname	Voor diverse Goederen	7	f 10850	00
Dec.	6	„ Diversen	„ dito dito	—	„ 1874	40
					f 12724	40

F. WILTENS.

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	18	Aan Koopmanschappen	Voor 3 vaten Koffij	3	f 1050	70

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Dec.	31	Per Balans			f 1050	70

PH. GRAUN *te Leipzig, Z/R.*

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	20	Aan Diversen	Voor 4 vaten Meekrappen	—	f 1290	63

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	23	Per Remise-rekening	Voor zijne Remise op de Assoc.-Kassa 20 Dec.	8	f 1200	00
Dec.	31	„ Balans			„ 90	63
					f 1290	63

J. SUDWEG *te Hamburg, Z/R.*

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	21	Aan Traite-rekening	Voor zijne Tr., 14 dezer, 2/m. dato, O/J. SILLEM.	8	f 2513	43
„	23	„ Diversen	„ eene d°. van J. BOWER, voor z/r, 16 dezer, 2	—	„ 3600	00
					f 6113	43

Jaar	Dag	Rekening	Omschrijving	Fo.	f	ct.
1862. Oct.	23	Per Goederen in C°.	Voor het netto Prov. van 36 vat. Saks. Blaauwsel	8	f 6113	43

DEBET.

TRAITE-REKENING.

1862.						
Dec.	14	Aan Kassa	Voor eene Traite van J. SÜDWEG te Hamburg	2	*f* 2513	43
„	17	„ Karsten	„ 3 Traites van J. MERCHANT te London .	12	„ 35667	75
„	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 3808	22^5
					f 41989	40^5

REMISE-REKENING.

1862.						
Oct.	23	Aan Ph. Graun z/r. .	Voor een Wissel op de Assoc.-Kassa. 20 Dec.	7	*f* 1200	00

SALPETER VAN LONDON.

1862.						
Oct.	23	Aan J. Rae m/r. . .	Voor het bedrag van 180 balen Salpeter . .	8	*f* 3422	00
Dec.	31	„ Winst en verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 67	75
					f 3489	75

JOHN RAE.

1862.										
Oct.	24	Aan Kassa	Voor op TH. HANKY .	2	£s. 290	—	—	*f* 11,80	*f* 3422	00
„	26	„ Idem	„ op P. GOLDSMITH	2	„ 528	18	—	„ 11,82	„ 6254	25
Nov.	10	„ Goederen onder hem	„ netto pr. v. Goed.	9	„ 270	6	9	„ 11,80	„ 3190	00
„	19	„ Jenever ½ onder hem	„ mijn ½ netto prov.	9	„ 57	5	8	„	„ 675	95
					£s. 1146	10	5		*f* 13542	20

INTEREST-REKENING.

1862.						
Dec.	31	Aan Winst en verlies .	Voor avans op deze rekening	12	*f* 621	85

DE ERFGENAMEN VAN WIJLEN

1862.						
Oct.	24	Aan Kapitaal	Voor hun verschuldigde, per resto	1	*f* 7843	25

CREDIT.

1862.						
Oct.	21	Per J. Südweg z/r. . .	Voor zijne Tr., 14 dezer, 2/m. dato, Order J. SILLEM	7	*f* 2513	43
Dec.	6	„ Diversen	„ 3 Tr. v. J. MERCHANT, 1 dr. op zt. O/P. HAR	—	„ 35667	75
„	29	„ P. le Brun z/r. .	„ 1 dito v. J. DE NEUFVILLE 24 Ct. 2/m. d. eig	9	„ 3808	22^5
					f 41989	40^5

1862.						
Dec.	14	Per J. Klein	Voor een Wissel op de Assoc.-Kassa 20 Ct. .	3	*f* 1200	00

1862.						
Oct.	26	Per Koopmanschappen .	Voor het netto Provenu van 180 balen Salpeter	3	*f* 3489	75

te London M/R.

1862.										
Oct.	23	Per J. Südweg z/r. . .	Voor mijne Tr., O/TH.	7	£s. 302	7	3	*f* 11,80	*f* 3567	90
„	23	„ Salpeter van London.	„ 180 balen Salpeter	8	„ 290	—	—	„	„ 3422	00
Nov.	8	„ Kassa	„ mijne Tr., O/F. E	2	„ 209	14	11	„	„ 2475	00
„	15	„ Idem	„ mijne dito, O/J. E	2	„ 270	6	9	„	„ 3190	00
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ Wisselverschil . .	12	. . . . .	. .	. .	„	„ 11	40
„	31	„ Balans	. . . .	12	„ 74	1	6	„ $11,82^5$	„ 875	90
					£s. 1146	10	5		*f* 13542	20

1862.						
Oct.	23	Per Südweg z/r. . . .	Voor 57/d. disconto van een Wisselbrief *f* 3600	9	*f* 27	50
Dec.	31	„ Diversen	„ diverse Interessen	—	„ 594	35
					f 621	85

P. RENTMAN.

1862.						
Oct.	30	Per Kassa	Voor van hen in specie ontvangen	2	*f* 7843	25

Debent. EFFECTEN-REKENING.

1862. Oct.	24	Aan Kapitaal	Voor 20 St. N.W.S. à f 1000, à 60 pct. f 12000,00 bij 114 dagen Interest . . „ 156,75	1	f 12156	75
Dec.	31	„ Interest-rekening .	„ Interest op deze rekening genoten	8	„ 49	50
„	31	„ Winst en Verlies .	„ Avans op deze rekening	12	„ 25	00
				—	f 12231	25
„	31	Aan Oude rekening . .	Voor 10 St. N.W.S. à f 1000, à 60 pct. f 6000,00 bij verschenen Interest tot heden „ 123,75	—	f 6123	75

BODEMERIJ-REKENING.

1862. Oct.	24	Aan Kassa	Voor aan Schr. W. Greven op Bodemerij à 15 pct.	2	f 2500	00

P. LE BRUN.

1862. Oct.	24	Aan Diversen . , . .	Voor 10 vaten Meekrappen.		f 3748	05
Dec.	29	„ Diversen	„ Retour-reken. mijner Traite van 24 October.		„ 3809	22
				—	f 7557	27

ASSURANTIE-REKENING.

1862. Dec.	31	Aan Winst en Verlies .	Voor avans	12	f 46	85

J. DE JAGER.

1862. Oct.	25	Aan Diversen	Voor 135 vaten Salpeter.	—	f 2867	55

BELEENING-REKENING.

1862. Oct.	26	Aan Kassa	Voor beleend op 20 p^s. Obl. op Rusl. v. 2/m., 5 pc.	2	f 10000	00
Dec.	31	„ Interest-rekening .	„ overschrijving van Interest	11	„ 83	35
				—	f 10083	35

J. HOEVENAAR.

1862. Oct.	26	Aan Koopmanschappen .	Voor 3 p^s. Brandewijn	4	f 580	65
Dec.	8	„ Diversen	„ 12 balen Suratte Katoen	—	„ 1896	97
				—	f 2477	62

Credunt.

1862. Nov.	1	Per Kassa	Voor 10 stuks N.W.S. met Inter. Zie Journ. F°. 8	2	f 6107	50
Dec.	31	„ Nieuwe rekening .	„ 10 „ dito à 60 pct. . . f 6000,00 bij 6/m. Interest tot heden „ 123,75	2	„ 6123	75
				—	f 12231	25

1862. Dec.	31	Per Balans	. . . .	. .	f 2500	00

te Parijs, Z/R.

1862. Oct.	24	Per Kassa	Voor Tr. op 2/m. O/J. Ros, *fr.* 8031,50 à f 56	2	f 3748	05
Dec.	29	„ Wissel-rekening . .	„ dito op 2/m. E/order „ 8090,39 à „ 56^{5}	10	„ 3809	22^{5}
				—	f 7557	27^{5}

1862. Oct.	24	Per P. le Brun z/r. . .	Voor premie op 10 vaten Meekrap f 3700 à 1¼ pct.	9	f 46	85

1862. Dec.	8	Per Koopmanschappen .	Voor 6 vaten Koffij	3	f 1668	75
„	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 1198	80
				—	f 2867	55

1862. Dec.	26	Per Kassa	Van M. V., restitutie van beleening f 10000,00 2 maand Int. van f 10/m. à 5 pct. „ 83,35	2	f 10083	35

1862. Nov.	27	Per Diversen	Voor diverse Goederen	—	f 1507	45
Dec.	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 970	17
				—	f 2477	62

GOEDEREN ONDER G. HILL *te London.*

Debet

Datum				Fol.	f	
1862. Oct.	29	Aan Diversen	Voor diverse Goederen in consignatie . . .	—	f 3586	10
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 654	40
					f 4240	50

Credit

Datum				Fol.	f	
1862. Nov.	2	Per G. Hill m/r. . .	Voor het netto provenu van diverse Goederen	10	f 4240	50

JENEVER IN HALF ONDER J. RAE *te London.*

Debet

Datum				Fol.	f	
1862. Oct.	30	Aan Diversen . . , .	Voor mijne helft in 6 pˢ. Jenever naar London	—	f 557	17^{5}
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 118	77^{5}
					f 675	95

Credit

Datum				Fol.	f	
1862. Nov.	19	Per J. Rae m/r. . . .	Voor mijne helft in het netto prov. van 6 pˢ. Jen.	8	f 675	95

P. SCHREUDER.

Debet

Datum				Fol.	f	
1862. Oct.	26	Aan Koopmanschappen .	Voor 3 pˢ. Brandewijn	3	f 574	90

Credit

Datum				Fol.	f	
1862. Dec.	31	Per Balans.	. . . .	. .	f 574	90

G. HILL *te London, M/R.*

Debet

Datum				Fol.	£ˢ.	s.	d.	Koers	f	
1862. Nov.	2	Aan Goederen onder hem	Voor netto Provenu. .	11	£ˢ.359	7	3	f 11,80	f 4240	50
Dec.	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 63	—	—	„ $11{,}82^{5}$	„ 745	25
					£ˢ.422	7	10		f 4985	75

Credit

Datum				Fol.	£ˢ.	s.	d.	Koers	f	
1862. Nov.	3	Per Kassa	Voor m.Tr. O/F.Pelder	2	£ˢ.359	7	3	f 11,80	f 4240	50
Dec.	2	„ Katoen van London	„ m.helft in 12 b.Kat.	11	„ 63	—	7	„ $11{,}82^{5}$	„ 745	25
				—	£ˢ.422	7	10		f 4985	75

GOEDEREN ONDER J. RAE *te London.*

Debet

Datum				Fol.	f	
1862. Nov.	4	Aan Diversen	Voor diverse Goederen in consignatie . . .	—	f 2946	05
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 243	95
					f 3190	00

Credit

Datum				Fol.	f	
1862. Nov.	10	Per J. Rae m/r. . . .	Voor het netto provenu van div. Goederen. .	8	f 3190	00

WISSEL-REKENING.

Debet

Datum				Fol.	f	
1862. Nov.	5	Aan G. Hill z/r. . .	Voor mijne Tr. op hem £ 119.14/1 à f 11,80.	11	f 1412	50
„	29	„ Kassa.	„ een Wb. op Parijs *fr.* 6000 à f 56.	2	„ 2800	00
Dec.	29	„ P. le Brun z/r. .	„ mijne Tr. op hem 2/m. d., E/order,	9	„ 3809	22^{5}
„	31	„ Winst en Verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 12	50
					f 8034	22^{5}

Credit

Datum				Fol.	f	
1862. Nov.	6	Per Disconto-rekening .	Voor mijne Kwit. voor op Londen, £ 119.14/1.	10	f 1412	50
Dec.	9	„ Kassa	„ een Wiss. op Parijs *fr.* 6000 à f 56.	2	„ 2812	50
„	31	„ Balans.	. . . .	. .	„ 3809	22^{5}
					f 8034	22^{5}

DISCONTO-REKENING.

Debet

Datum				Fol.	f	
1862. Nov.	6	Aan Diversen	Voor een Wissel op P. Ritman, 15 Dec. f 1600,00 af 39/d. disconto . . . „ 8,65	—	f 1591	35
Dec.	31	„ Interest-rekening .	„ Interest op deze rekening genoten . . .	8	„ 8	65
					f 1600	00

Credit

Datum				Fol.	f	
1862. Dec.	14	Per Joh. Klein . . .	Voor een Wissel op P. Ritman	3	f 1600	00

GEORGE HILL

1862. Nov.	5	Aan Kassa.	Voor aan L. FALSAN geremitt. *fr.* 3000 à *f* 56½	2	*f* 1412	50
Dec.	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 834	55
					f 2247	05

GOEDEREN NAAR DE *WEST-INDIËN*,

1862. Nov.	28	Aan Diversen	Voor diverse Goederen in consignatie . . .	—	*f* 1551	85

KATOEN VAN *LONDON*, VOOR HALVE

1862. Dec.	2	Aan G. Hill m/r. . .	Voor mijn ½ aandeel in 12 balen Suratte-Katoen	11	*f* 745	25
„	31	„ Winst en Verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 89	30
					f 834	55

GOEDEREN VOOR ⅓ REKENING

1862. Dec.	6	Aan J. Brouwer . . .	Voor mijn ⅓ aandeel in diverse Koopmansch. .	7	*f* 624	80
„	31	„ Winst en Verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 135	10
					f 759	90

TABAK VOOR ⅓ REK. MET J. MERCHANT

1862. Dec.	6	Aan J. Merchant m/r. .	Voor mijn ⅓ aandeel in 150 vaten Tabak . .	12	*f* 11889	25
„	31	„ Winst en Verlies .	„ avans op deze rekening	12	„ 1154	56
					f 13043	81

J. MERCHANT

1862. Dec.	6	Aan Traite-rekening . .	Voor zijne Tr. 1 d. op zigt	8	£st. 1007	11	3	*f* 11,80	*f* 11889	25

J. MERCHANT

1862. Dec.	6	Aan Traite-rekening . .	Voor zijne Tr. 1 d., £st. 1007.11/3 à *f* 11,80	8	*f* 11889	25
„	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 1154	56
					f 13043	81

te London, Z/R.

1862. Nov.	5	Per Wissel-rekening . .	Voor m. Tr., O/F. BALLINO, £st. 119.14/1	10	*f* 1412	50
Dec.	14	„ Goederen in C°. .	„ zijne helft in het netto pr. van 12 bal. Kat.	12	„ 834	55
					f 2247	05

ONDER KAPITEIN F. SLUIS.

1862. Dec.	31	Per Balans.	. . . .	. .	*f* 1551	85

REKENING MET G. HILL aldaar.

1862. Dec.	14	Per Goederen in C°. .	Voor mijne helft in het netto pr. van 12 bal. Kat.	12	*f* 834	55

MET P. BERT EN J. KLEIN.

1862. Dec.	23	Per Goederen in C°. .	Voor mijn ⅓ in het netto pr. van div. Koopm.	12	*f* 759	90

te London, *en* G. HANDLER *te Hamburg*.

1862. Dec.	22	Per Goederen in C°. .	Voor mijn ⅓ in het netto pr. van 150 vaten Tabak	12	*f* 13043	81

te London M/R.

1862. Dec.	6	Per Tabak ⅓ enz. . .	Voor m. ⅓ in 150 vat. T.	12	£st. 1007	11	3	*f* 11,80	*f* 11889	25

te London Z/R.

1862. Dec.	22	Per Goederen in C°. .	Voor zijn ⅓ in het netto pr. van 150 vaten Tabak	12	*f* 13043	81

12

Debet. G. HANDLER

12

te Hamburg Z/R. **Credit.**

1862. Dec.	6	Aan Traite-rekening . .	Voor v. J. Merchant z/r £ 1007.11/8 *f* à 11,80	8	*f* 11889	25
„	31	„ Balans	. . . .	. .	„ 1154	56
					f 13043	81

1862. Dec.	22	Per Goederen in C°. .	Voor zijn ½ in het netto pr. van 150 vaten Tabak	12	*f* 13043	81

GOEDEREN IN COMPAGNIE.

1862. Dec.	12	Aan Diversen	Voor 12 balen Suratte-Katoen	—	*f* 1894	45
„	22	„ Diversen	„ 150 vaten Tabak	—	„ 41818	40
„	23	„ Diversen	„ diverse Goederen	—	„ 2330	20
					f 46043	05

1862. Dec.	8	Per J. Hoevenaar . .	Voor 12 balen Suratte-Katoen	9	*f* 1894	45
„	16	„ H. Karsten . . .	„ 150 vaten Tabak	12	„ 41818	40
„	20	„ Kassa	„ diverse Goederen	2	„ 2330	20
					f 46043	05

H. KARSTEN.

1862. Dec.	16	Aan Diversen	Voor 150 vaten Tabak	—	*f* 42043	60

1862. Dec.	17	Per Traite-rekening . .	Voor mijne kwitantie op hem	8	*f* 35667	75
„	18	„ Kassa	„ in specie tot slot	2	„ 6375	85
					f 42043	60

HUISHOUDING.

1862. Dec.	31	Aan Woonhuis en Erve	Voor huur v. het Woonhuis door mij zelf bewoond	1	*f* 450	00
„	31	„ Kassa.	„ uitgaven tot de Huishouding	2	„ 425	65
					f 875	65

1862. Dec.	31	Per Winst en Verlies .	Voor Verlies op deze rekening	12	*f* 875	65

WINST EN VERLIES.

1862. Dec.	31	Aan Diversen	Voor Verlies op diverse rekeningen	—	*f* 1449	86
„	31	„ Kapitaal	„ de zuivere Winst tot heden	1	„ 3093	72⁵
					f 4543	58⁵

1862. Dec.	31	Per Diversen	Voor avans op diverse rekeningen	—	*f* 4543	58⁵

AANMERKINGEN,

op bijzondere posten in het vorenstaande MEMORIAAL.

§ 99.

10 *October*.

Te voren reeds bezitter zijnde van de helft in dit Schip, wordt men nu, door den aankoop der wederhelft, eigenaar van het geheel. Dit nu moet als zoodanig eene afzonderlijke rekening in het Boek verkrijgen, welke voor het volle beloop van *f* 25000 gedebiteerd wordt. Op de rekening van SCHEEPSAANDEELEN kan dit niet gebragt worden, vermits die, gelijk de naam zelf ook aantoont, enkel voor *aandeelen* geschikt is; integendeel, daar nu het geheele Schip een afzonderlijk hoofd in het Boek bekomt, moet de vroeger bezetene helft van de rekening *Scheepsaandeelen* afgenomen worden, en deze is dus de Crediteur voor de tweede helft van dezen post.

§ 100.

23 *October*.

JOHN BOWER te *Hull* trekt op ons, voor rekening van J. SÜDWEG te *Hamburg* *f* 3600.— dato 16 October, op 2 maanden. Had men hiervan alleen advies ontvangen, dan zoude men eenvoudig journaliseren: J. SÜDWEG te *Hamburg* z/r aan TRAITE-REKENING, en bij de betaling op den vervaltijd betaald: TRAITE-REKENING AAN KASSA: doch nu geschiedt er iets anders: de Traite zal niet door een' houder aan ons vertoond worden, want JOHN BOWER, die haar voor rekening van SÜDWEG aan zijn eigen order op ons getrokken heeft, remitteert ons deze Traite, met het verzoek om het netto beloop, na aftrek van de ons toekomende Interest en Onkosten, aan zijnen vriend THOMAS RÖNTE, te *London*, over te maken.

J. SÜDWEG te *Hamburg* z/r is en blijft in allen geval de Debiteur, en wat er met die Traite naderhand gebeurt, weet hij niet, en gaat hem ook niet aan. — JOHN BOWER te *Hull* z/r zoude nu bij ons de natuurlijke Crediteur zijn, omdat hij die Traite aan ons remitteert, en dus als gever voorkomt; maar daar hij, door het voldoen aan zijn verzoek, op hetzelfde oogenblik dat hij Crediteur geworden was, weder als Debiteur verschijnt, en zijne rekening dus dadelijk sluiten zoude, zoo kan men gevoegelijk hem geheel voorbijgaan, en nu, — ofschoon er anders uit deze transactie

20

twee posten ontstaan zouden — de geheele zaak, mits met de noodige omschrijving in éénen post te zamen vatten. Wij moeten derhalve naar de Crediteuren in dezen post onderzoek doen.

Daar wij de genoemde Traite eerst op den 16 December behoeven te betalen, maar *nu reeds*, op verzoek van J. Bower, daarvoor eene Remise aan zijnen vriend te *London* doen, zoo kunnen wij voor de 55 dagen, die er nog vóór den vervaltijd verloopen moeten, *disconto* aan hem berekenen, en die van het beloop der aan ons geremitteerde Traite aftrekken, om zooveel minder aan zijn vriend Rönte over te maken. Voor die afgetrokkene disconto, ten bedrage van *f* 27,50, is dus de *Interest-rekening*, of zoo men wil, de *Disconto-rekening* de Crediteur. Nog trekken wij af, voor courtagie van de Remise op *London*, en voor briefporten *f* 4,60; (welke courtagie ons in elk geval billijk toekomt, ofschoon wij, door zelf op *London* te trekken, die niet behoeven te betalen). Voor deze *f* 4,60 is de *Onkosten-rekening* de eigenlijke Crediteur. Na de aftrekking van dit een en ander blijft er *f* 3567,90 overig, die wij aan Th. Rönte hebben over te maken; deze som brengen wij tot den Wisselkoers van *f* 11,80 in Engelsch geld over, en berekenen dat daaruit £st. 302.7/3 voortkomen. Wij behoeven nu daarvoor geen' Wissel op *London* te koopen, daar wij-zelven aldaar een' correspondent hebben, op wien wij kunnen afgeven; wij trekken dus dit beloop op onzen vriend John Rae te *London*, aan de Order van Th. Rönte aldaar, wien wij dezen Wisselbrief voor rekening van John Bower te *Hull* remitteren, en alzoo is voor het beloop dezer Traite John Rae m/r de Crediteur. Men vergelijke nu met deze beschrijving den post in het Journaal, en men zal bevinden, dat de genoemde drie Crediteuren: John Rae m/r, *Interest-rekening* en *Onkosten-rekening* te zamen juist zoo veel bedragen, als de Traite, waarvoor J. Südweg te *Hamburg* z/r gedebiteerd is.

§ 101.

30 *October*.

De hier betaalde premie van Assurantie op 6 p^s. Jenever is reeds in de Factuur, welke in den even voorgaanden post voorkomt, berekend; toen is de *Onkosten-rekening* daarvoor, benevens voor de overige Ongelden, gecrediteerd; bij gevolg moet nu, bij de betaling, dezelfde rekening daarvoor gedebiteerd worden.

§ 102.

5 *November*.

De Traite op G. Hill te *London* is getrokken aan de Order van F. Ballino, *waarde van dezen*. Men lette op dit bijvoegsel, waardoor het kennelijk wordt, dat gemelde F. Ballino hier slechts als Kooper van dien Wisselbrief voorkomt, en men met hem geene openstaande rekening heeft. Indien wij dus het geld dadelijk daarvoor ontvangen hadden, zoude de boeking geweest zijn: Kassa aan G. Hill te London z/r; maar nu wij de Kwitantie voor dezen Wissel eerst een dag later in betaling geven, en toch op heden, den 5 November, den betrokkene moeten crediteren, zoo kunnen wij niet anders dan de *Wissel-rekening* daarvoor tot provisioneelen Debiteur stellen, welke rekening dan ook, op den 6 November, bij het in betaling geven der Kwitantie, weder daarvan ontlast, of daarvoor gecrediteerd wordt. De *Wissel-rekening* wordt dus slechts als eene *Hulp-* of *Tusschen-rekening* gebezigd.

§ 103.

6 *December*.

Deze post, welke niet zoo ligtelijk bij de eerste lezing zal begrepen worden, om de Debiteuren, welke er in voorkomen, behoorlijk te onderscheiden, is bijzonder geschikt om den aard en de betrekking der verschillende personeele rekeningen: z/r en m/r juist te leeren kennen. Het is daarom der moeite waardig, die eens naauwkeurig te ontwikkelen, en daardoor regt bevattelijk te maken. De *Traite-rekening* is hier de Crediteur; dit valt terstond in het oog, maar wie zijn in dezen post de Debiteuren? Men ziet, dat J. Merchant te *London* het geheele beloop der aan ons gezondene 150 vaten Tabak in drie Wisselbrieven op ons trekt, ofschoon hij slechts $\frac{1}{3}$ daarvan van ons te vorderen heeft, voor dat ééne derde, en voor niets meer, is J. Merchant m/r, bij het boeken der Factuur, in den onmiddellijk vóórafgaanden post, door ons gecrediteerd, en bijgevolg wordt nu hier J. Merchant m/r *debet*, omdat hij dat $\frac{1}{3}$ op ons trekt, en daarmede is die rekening gesloten. Ziedaar reeds éénen Debiteur; maar wie zijn nu de anderen, daar J. Merchant nu, voor als nog, niets van ons te vorderen heeft? Men houde alleen maar onder de aandacht, dat, wanneer eenmaal de 150 vaten Tabak verkocht zullen zijn, en daarvan Verkoop-rekening aan J. Merchant zal gezonden worden, hij alsdan voor $\frac{1}{3}$ in het netto provenu op zijne *rekening* zal gecrediteerd worden; datgene, wat J. Merchant alsdan eerst zou kunnen doen, namelijk, dat $\frac{1}{3}$ in het netto provenu op ons trekken, waarvoor hij dan op z/r zou Debet worden, doet hij *nu reeds* bij voorraad, en derhalve komt voor het ander één derde J. Merchant z/r als Debiteur voor. Wie is nu de Debiteur voor het overige $\frac{1}{3}$ gedeelte? Dit is nu uit het bovenstaande gemakkelijk op te maken: de post in het Memoriaal luidt, dat J. Merchant die Traites op ons voor *gemeenschappelijke rekening* getrokken heeft. Wie is er nu in deze zaak mede nog betrokken? immers G. Händler te *Hamburg*, en dus wordt deze mede daarvoor op z/r gedebiteerd. Wanneer men toch naderhand aan J. Merchant de Verkoop-rekening inzendt, zoo wordt tevens een Duplicaat daarvan aan G. Händler gezonden, welke dan ook voor één derde in het netto provenu op z/r zal gecrediteerd worden, en dus sluit dan, buiten de Winst, die beide de deelgenooten later nog ontvangen, alles van zelve.

§ 104.

29 *December*.

*Een ieder, die met de loopende Kantoorzaken gemeenzaam is, begrijpt dezen post ten volle; voor min ervarenen echter diene het volgende tot onderrigt.

De Wissel op P. le Brun te *Parijs*, waarvan hier melding gemaakt wordt, is den 24 October op hem getrokken, op 2 maanden dato, maar terzelfder tijd alhier vernegotiëerd zijnde, is de waarde daarvan ontvangen, de Kassa gedebiteerd, en P. le Brun te *Parijs* z/r gecrediteerd geworden. — Deze Wissel, op den vervaltijd ter betaling aan voornoemden le Brun gepresenteerd zijnde, wordt de voldoening door hem geweigerd. Ten einde nu, in zulke gevallen, voor te komen, dat de Traites,

welke men doet, met protest terugkomen, — iets, hetwelk op ons Crediet altijd eenen min of meer nadeeligen invloed hebben kan, — zoo is men vooraf bezorgd, dat men, ingeval de betrokkene in gebreke mogt blijven, een' ander soliden vriend of bankier op dezelfde plaats heeft, die alsdan onze Traite ter onzer eer zal betalen; dit wordt, in den Koopmans-stijl *interveniëren* genoemd. — Van hier, dat men op zijne Traite al aanstonds van onderen plaatst: *in geval van nood bij N. N.;* of: *En cas de besoin chez N. N.* Wordt de Wissel nu door den betrokkene geweigerd, dan laat de houder Protest daarvan opmaken, en vervoegt zich met Wissel en Protest bij den Interveniant, welke dien dan ter onzer eere voldoet. Deze vriend, niet verpligt zijnde om voor ons in voorschot te zijn, trekt de betaalde som, benevens zijne onkosten weder op ons, en ons daarvan berigt gevende, zendt hij ons daarbij eene specifieke Nota, waarop de som van den Wissel, de Protest-kosten, Courtagie, Provisie, enz., staat uitgedrukt; dit noemt men eene *Retour-rekening*, en dit alles brengt men weder in rekening aan hem, die onze Traite geweigerd heeft te voldoen.

Wat nu het journaliseren hiervan betreft: men zoude, des verkiezende, daarvan twee posten kunnen maken; een waarin J. DE NEUVILLE gecrediteerd wordt voor de genoemde Interventie, en een andere, waarin hij als Debiteur verschijnt voor de Traite, die hij op ons doet; doch men kan hem, gevoegelijk, ook geheel voorbijgaan, en de zaak in één post te zamen vatten. De Debiteur is natuurlijk P. LE BRUN z/r, voor *f* 3809,22[5], en de Crediteuren zijn mede niet moeijelijk te vinden: J. DE NEUVILLE eene Traite op ons afgevende voor het beloop zijner *Retour-rekening*, zoo wordt, als naar gewoonte, voor het beloop daarvan *f* 3808,22[5], de *Traite-rekening* gecrediteerd, en daar voorts aan P. LE BRUN nog *f* 1 in rekening gebragt wordt wegens verschoten briefport in deze zaak, zoo wordt daarvoor de *Onkosten-rekening* als Crediteur gesteld.

§ 105.

31 *December*, 2[de] *post.*

Dat er hier, ten aanzien der Huur van het Woonhuis en Pakhuis eene schifting gemaakt wordt, zal men ordelijk vinden; immers het laatste is bepaaldelijk ten behoeve der Negotie gebruikt, en hiervoor is dus de *Onkosten-rekening* de eigentlijke Debiteur. Voor het overige is het, ten opzigte van het Huis, volstrekt hetzelfde, of men het aan een ander verhuurt, dan of men het zelf bewoont, en in eigen gebruik heeft: in beide gevallen moet het Huis zijne revenuën genieten, en daarvoor gecrediteerd worden.

Bijzonder Onderrigt omtrent alles wat betrekking heeft tot de opmaking der Balans op het vorenstaande GROOTBOEK.

§ 106.

De Proefbalans, welker goede uitkomst, en naauwkeurige overeenstemming met de optelling van het Journaal, voldoende gebleken is, wordt in de zamenstelling der Wezentlijke Balans tot gids genomen, en op den voet gevolgd.

GROOTBOEK F°. 1.

KAPITAAL-REKENING. Daar het Kapitaal met de gemaakte Winst het Kapitaal vermeerderd, en bij geleden Verlies verminderd wordt, en men den Staat van Winst of Schade nog moet opmaken, moet de invulling dezer rekening op de Wezentlijke Balans verschoven worden, tot dat de genoemde opmaking zal geschied zijn.

Alvorens verder te gaan, raadplege men den inhoud van § 40 en 43, en inzonderheid die van § 88, 89 en 91. Na deze lezing herinnere men zich, dat er in het Grootboek van dit Werk verschillende Rekeningen voorkomen van welke de Interest, die daarop geboekt is, op de *Interest-rekening* behoort overgebragt te worden. Het is noodig, deze Rekeningen *gelijkelijk* daarvan te zuiveren, ten einde verder ongehinderd te kunnen voortgaan, en aan de *Interest-rekening*-zelve genaderd zijnde, de juiste Winst of Schade daarop gevallen te kunnen opmaken. Op het onderhanden hebbend Folio ontmoet men al aanstonds zoodanig eene rekening, namelijk *Woonhuis & Erve;* voorts op F°. 9 de *Effecten-rekening* en de *Beleening-rekening*, en op F°. 10 de *Disconto-rekening*

WOONHUIS & ERVE. Wanneer men het Grootboek opslaat, ziet men, dat de waarde van dit Huis, bij den aanleg der Boeken, getaxeerd is op *f* 9000. Deze som alsnog daarvoor stellende, brengt men die op de Debet-zijde der Wezentlijke Balans. De *f* 197,15, welke nog in het Debet voorkomen, hebben gestrekt tot betaling der Grondlasten en Reparatiën, en zijn dus als Verlies aan te merken; deze van de genoten Huur op de Credit-zijde, bedragende *f* 650, afgetrokken zijnde, blijft er overig, *f* 452,85; dit is dus de zuivere Interest, welke dit Pand heeft opgeleverd, en op de Credit-zijde der *Interest-rekening* moet worden overgebragt; voorloopig echter stelt men dit op eene Nota, tot dat de overige gelijksoortige posten zullen afgehandeld zijn. Dit verrigt hebbende: wendt men zich dadelijk op F°. 9, naar de

EFFECTEN-REKENING. Wanneer men hieromtrent § 88 naleest, is men voorbereid om het volgende des te beter te bevatten.

Met behulp van het Journaal ziet men, dat op de post van 1 November, welke in het Credit voorkomt aan Interest genoten is . . . . *f* 82,50
Hier worden bijgevoegd de zes maanden Interest, op ultimo December verschenen, waarvoor de *Effecten-rekening* op dien datum is gecrediteerd met *f* 123,75

f 206,25

Hiervan moeten worden afgetrokken de Interest op 29 October in de Debet-zijde gesteld, en die op de 20 stuks Certificaten Werkelijke Schuld verschenen waren, toen deze zijn gekocht geworden. . . . . *f* 156,75

Er is dus zuiver aan Interest op deze rekening genoten. . . . . . *f* 49,50
welke almede, voorloopig, op de boven genoemde Nota, bij de netto Huur van het Huis worden aangeteekend.

Bij een' terugblik op § 90 brengt men zich te binnen, dat de uitdrukkingen: *Nieuwe aan Oude rekening* van dezelfde beteekenis zijn als het woord *Balans*, zoodat het volstrekt op hetzelfde nederkomt, of eene rekening per Balans, of per Nieuwe rekening wordt afgesloten. Dit laatste nu is op ultimo December met de *Effecten-rekening* geschied, zijnde het bedrag van de overblijvende Effecten met dat der verschenen Interest, met *f* 6123,75 in het Credit gesteld, en daardoor die rekening, — wanneer zij voor de bovengenoemde *f* 49,50 Interest zal gedebiteerd zijn, — reeds in eene gesteldheid gebragt, dat men de Winst, die er buiten de Interest op gevallen is, dadelijk kan opmaken. Zien wij nu de Proefbalans in:

Volgens deze is de *Effecten-rekening* Debet . *f* 12156,75 en Credit *f* 12231,25
Voor Interest moet zij nog gedebiteerd worden met - 49,50

f 12206,25

Dit Debet van het Credit afgetrokken zijnde, bevindt men, dat er op deze rekening gewonnen is *f* 25, welke op de Nota der Winsten en Verliezen gesteld worden, over de inrigting van welke Nota in het begin van § 76 gehandeld is.

Nu ontmoet men op de Proefbalans F°. 9, de *Effecten-rekening*, *Nieuwe-rekening*, welke voor de overblijvende Effecten en verschenen Interest met *f* 6123,75 is gedebiteerd; deze som wordt nu op de Debet-zijde der Wezentlijke Balans overgebragt, en daarmede is deze rekening afgehandeld. — De derde rekening, waarvan de Interest daarop genoten, op de *Interest-rekening* moet overgebragt worden, is de

BELEENING-REKENING, op F°. 9. Wanneer de ontvangen Interest, waarvoor deze rekening, te gelijk met de terugbekomene hoofdsom, is goedgeschreven, daarvan afgenomen, of in haar Debet gesteld worden, sluit deze rekening volkomen, en loopt alzoo niet op de Wezentlijke Balans over. De gezegde Interest, ten bedrage van *f* 83,35, stelt men almede voorloopig op eene Nota, bij de twee vroegere gelijksoortige posten. — Nu blijft nog ter zuivering van de Interest overig op F°. 10, de

DISCONTO-REKENING. Deze rekening is, bij het disconteren van den Wisselbrief op 6 November, slechts voor zooveel gedebiteerd als men, na aftrek der Disconto aan J. Baars, heeft uitbetaald; namelijk met *f* 1591,35, terwijl, bij het inkomen van dien Wisselbrief op 14 December, de *Disconto-rekening* voor het volle bedrag, zijnde *f* 1600, is gecrediteerd; het meerdere Credit van *f* 8,65 maakt het beloop dier Interest uit, welke van de *Disconto-rekening* moeten afgenomen worden, door die in haar Debet te brengen; hierdoor deze rekening almede geheel sluitende, verschijnt zij niet op de Wezentlijke Balans, doch de genoemde *f* 8,65 plaatst men op de Nota, hiervoren vermeld.

Nu maakt men van de 4 postjes op de genoemde voorloopige Nota voorkomende,

één post in het Memoriaal, welke vervolgens gejournaliseerd, en in het Grootboek wordt overgedragen, zoo als dit een en ander, op ultimo December, in den eersten der *Sluitposten* geschied is, hetwelk men aldaar kan nazien.

SCHEEPS-AANDEELEN. De stand dezer rekening behoort in het Grootboek onderzocht te worden. Men ziet aldaar, dat thans alleenlijk het ½ *aandeel in het Schip* Johanna er op overig blijft; de waarde van dit aandeel, nog steeds op *f* 3000 geschat, moet in de Debet-zijde der Wezentlijke Balans worden overgebragt; doch nu is er in het Debet der rekening nog een post, groot *f* 255,60, voor betaalde *Uitrustingkosten:* indien daarentegen in het Credit der rekening eene som geboekt ware voor ontvangen uitdeeling, zoo zoude het genoemde Debet van dat Credit moeten afgetrokken worden, of omgekeerd, en het Saldo daarvan zoude Winst of schade zijn; maar nu heeft er nog geene uitdeeling plaats gehad, vermits het Schip nog op de reize is; de genoemde *f* 255,60 kunnen dus nog niet als Verlies aangemerkt worden, maar moeten in het Debet der rekening blijven staan, tot dat in het volgend jaar, na eene ontvangen uitdeeling, die zaak zal kunnen afgesloten worden. Niets is derhalve natuurlijker, dan dat de gezegde som, bij het beloop van het Aandeel gevoegd, en, daarmede vereenigd, op de Wezentlijke Balans behoort gesteld te worden. Men doe zulks ten bedrage van *f* 3255,60 en na dit verrigt te hebben, neme men de Proefbalans in handen; deze staat:

Debet. Credit.
f 16255,60, en *f* 12500,00.
- 3255,60, deze som voege men bij het Credit.

f 15755,60.

Nu is de rekening in zoo verre gelijk gemaakt, dat de winst of Schade, die er op gevallen is, kan opgemaakt worden. Dit doet men nu door het mindere Debet af te trekken, en het verschil van *f* 500, hetwelk men er op vindt, is een Verlies, voortspruitende uit de even zoo veel mindere goedschrijving van de helft in het Schip Helena, als waarvoor dat aandeel op 1° October is gedebiteerd. Men plaatste deze *f* 500, als Verlies, op de Nota der Winsten en Verliezen.

Ook met opzigt tot deze rekening had men op ultimo December een post kunnen maken: *Nieuwe aan Oude rekening*, even gelijk zulks met de *Koopmanschappen*, *Effecten* en *Onkosten-rekening* heeft plaats gehad; wij hebben echter deze post, tot afwisseling, eens willen behandelen naar de tweede manier, opgegeven § 79, welke afdeeling men hieromtrent gelieve in te zien.

F°. 2.

KASSA. Van de sommen, op de *Proefbalans* voorkomende, wordt het Saldo getrokken, en het bedrag daarvan in de Debet-zijde der Wezentlijke Balans geplaatst.

F°. 3.

J. KLEIN. Van deze, gelijk van alle andere Personeele rekeningen, wordt het Saldo, hetzij Debet of Credit, op de Wezentlijke Balans gesteld, de rekeningen echter van buitenlandsche vrienden m/r worden hiervan uitgezonderd, omtrent de behandeling van welke, ter behoorlijker plaatse, de noodige aanwijzing geschieden zal.

KOOPMANSCHAPPEN. Men leze vooraf § 79 en men zal aanstonds weten wat hier te doen valt. — De rekening is door den post op 31 December: *Nieuwe aan*

Oude rekening, wat de hoeveelheid der Goederen betreft, in Debet en Credit gelijk gemaakt, en dus in eene gesteldheid gebragt, dat de Winst of Schade op het verkochte dadelijk kan worden opgemaakt. Men heeft slechts, om dit te vinden, het mindere Debet van het meerdere Credit der sommen, op de Proefbalans gesteld, af te trekken:

De Credit-zijde bedraagt . . . *f* 24847,96 en
De Debet-zijde . . . . . . – 24627,06

Bijgevolg is de Winst. . . . . *f* 220,90, welke men op de Nota der Winsten en Verliezen plaatst, terwijl nu voorts het bedrag der overblijvende Goederen, hetwelk in den volgenden regel op de Proefbalans voorkomt, in het Debet der Wezentlijke Balans wordt overgebragt.

F°. 4.

ONKOSTEN-REKENING. De nalezing van § 92, welke wij hier aanbevelen, maakt elk verder bijzonder onderrigt ten eenemale overbodig; het zij genoeg te zeggen, dat door de beide posten, welke op ultimo December gemaakt zijn, namelijk: *Onkosten-rekening Oude aan Nieuwe*, en *Nieuwe aan Oude rekening* deze rekening in het Grootboek zich almede in eenen stand voordoet, dat het Saldo der sommen op de *Proefbalans* het Verlies daarop geleden ons al aanstonds doet kennen. Zij staat daar Debet . . . . *f* 4516,31
en Credit . . . . – 4453,50

Bijgevolg is op de *Onkosten-rekening* verloren . *f* 62,81, hetwelk op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt, terwijl men voorts de posten, die in den daarop volgenden regel op de Nieuwe rekening voorkomen, in het Debet en Credit brengt der Wezentlijke Balans.

F°. 5.

P. BERT. } De Saldo's dezer beide rekeningen worden op de
J. RAE *te London* Z/R } Wezentlijke Balans gesteld.
D. NEMER. Deze rekening sluit en komt dus niet in aanmerking.

F°. 6.

PROVISIE-REKENING. Het Credit dezer rekening, ten bedrage van *f* 1151,65, is zuivere Winst, hetwelk op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt.

HET SCHIP *HELENA*. Dit Schip thans op de reis naar, of van *Suriname* herwaarts, zijnde, wordt het bedrag op de Wezentlijke Balans overgebragt, zoodanig als het op de Proefbalans voorkomt.

REEDERIJ-REKENING VAN HET SCHIP *HELENA*. Het bedrag dezer rekening wordt almede van de Proefbalans in het Debet der Wezentlijke Balans overgebragt, daar deze eene onafgedane zaak bevat, welke eerst in het volgend jaar haren afloop zal verkrijgen.

F°. 7

LADING NAAR *SURINAME*. Het aangemerkte omtrent de even voorgaande rekening geldt ook hier, en dus brengt men het Debet *van* de Proefbalans *op* de Wezentlijke over.

H. ALLEMAN. Het Saldo wordt op de Wezentlijke Balans gesteld.
GOEDEREN IN COMMISSIE. Deze rekening, geheel sluitende, wordt gepasseerd.
J. BROUWER. }
F. WILTENS. } De Saldo's dezer rekeningen worden op de Wezentlijke Balans gesteld.
PH. GRAUN *te Leipzig*, *Z/R.* }
J. SüDWEG *te Hamburg*, *Z/R.* sluit, en wordt dus voorbijgegaan.

F°. 8.

TRAITE-REKENING. De nog onvervallen Traite van J. de Neufville, groot *f* 3808,22[5], welke som het meerdere Credit dezer rekening uitmaakt wordt op de Credit-zijde der Wezentlijke Balans overgebragt.

REMISE-REKENING. Sluit.

SALPETER VAN LONDON. Deze Goederen verkocht en het netto Provenu in het Credit dezer rekening gebragt zijnde, is het verschil tusschen de Debet- en Creditzijde enkel Winst of Verlies. De Winst van *f* 67,57 die men er op vinden zal, plaatst men op de meermalen genoemde Nota.

JOHN RAE *te London*, *M/R.* Het nalezen van § 80 zal hier alles in het helderste licht stellen. Ingevolge het aldaar gegeven onderrigt, doet men allereerst onderzoek naar het saldo van het *vreemde geld* op deze rekening; dit zal men bevinden te bedragen Debet £st 74.2/6, welke som men tot den ondersteld Wisselkoers van *f* 11,82[5] uitrekent, en daarvoor *f* 876,50 Nederlandsch bekomt. Dit bedrag plaatst men in het Debet der Wezentlijke Balans, als het zuiver Saldo op heden door John Rae schuldig; dit verrigt hebbende, zie men de Proefbalans in; daar staat deze rekening:
Debet *f* 13542,20 en Credit *f* 12654,30.

Nu brengt men het bovengenoemd Saldo, hetwelk J. Rae op dato wezentlijk Debet is, in de Credit-zijde der rekening, dus . – 876,50. En dit met het bovenstaande optellende maakt te zamen . . . . *f* 13530,80.

Wij herhalen hier nog kortelijk het gezegde in § 80. Indien nu al het Engelsch geld op die rekening tot één' en denzelfden koers ware berekend geworden, zoo zoude thans het Nederlandsche geld in Debet en Credit moeten gelijk staan, vermits het meerdere Debet nu bij de Credit-zijde gevoegd is, doch zoo er, na die bijvoeging, tusschen de Debet- en Creditzijde dan nog een verschil bestaat, zoo is zulks een Voordeel of Schade, veroorzaakt door de afwisselende koersberekening, waarmede de buitenlandsche vriend, wien, op deze rekening, eeniglijk de vreemde munt aangaat, niets te maken heeft. Hoe is het nu hiermede gelegen? Zij staat hierboven
Debet. . . . . *f* 13542,20 en
Credit. . . . . – 13530,80

Bijgevolg meer Debet. . . . . . *f* 11,40; dus een verlies, uit bovengenoemde oorzaak ontsproten, hetwelk op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt.

INTEREST-REKENING. Deze rekening heeft, na de opmaking der Proefbalans, eene verandering ondergaan. Er is nog één post in het Credit gebragt, gelijk men zich uit het breedvoerig beredeneerde bij F°. 1 herinneren kan. Men sla derhalve het Grootboek op, en men zal bevinden, dat de *Interest-rekening* thans *f* 622,45 Credit staat; dit nu maakt de zuivere Winst uit, en men plaatst die op de bekende Nota.

DE ERFGENAMEN VAN WIJLEN P. RENTMAN. Deze rekening sluit en wordt alzoo voorbijgegaan.

F°. 9.

EFFECTEN-REKENING. Omtrent deze is hiervoren reeds al het noodige verrigt; zie het beredeneerde bij F°. 1.

BODEMERIJ-REKENING. Het beloop wordt op de Wezentlijke Balans als een Debiteur overgebragt, daar deze gelden eerst in het volgend jaar zullen inkomen, of vereffend worden.

P. LE BRUN *te Parijs, Z/R.* Sluit.

ASSURANTIE REKENING. Het Credit dezer rekening, voortspruitende uit eene genoten Premie voor gedane verzekering, moet, als eene Winst, op de Nota der Winsten en Verliezen gesteld worden.

J. DE JAGER. Het Saldo, door hem schuldig, plaatst men op de Wezentlijke Balans.

BELEENING-REKENING, is hiervoren reeds afgehandeld, toen de op deze rekening genoten Interest op de *Interest-rekening* is overgebragt.

J. HOEVENAAR wordt voor het Saldo, door hem schuldig, op de Wezentlijke Balans gesteld.

F°. 10.

GOEDEREN ONDER GEORGE HILL *te London.*
JENEVER IN ½ ONDER J. RAE *te London.* } De zaken, op beide deze rekeningen geboekt, zijn geheel afgeloopen; het Saldo is dus enkel Winst, en wordt op de daarvoor bestemde Nota geplaatst.

P. SCHREUDER, wordt voor het Saldo op de Wezentlijke Balans overgebragt.

G. HILL *te London, M/R.* Hier komt het weder even als bij J. RAE m/r, op F°. 8, voornamelijk op het vreemde of Engelsche geld aan, doch hier valt minder te doen. Het Grootboek openslaande, bevindt men dat de rekening per Saldo Credit is £st. 63—7. welke, uitgerekend à *f* 11,82[5], bedragen *f* 745,25, daar dit nu dezelfde Wisselkoers is als tot de regeling bij het opmaken der Balans is aangenomen, zoo valt er op deze rekening, daar de andere posten volkomen sluiten, geen voor- of nadeel op den Wissel, en alzoo wordt het meerdere Credit, zoo als het staat, op de Wezentlijke Balans overgebragt.

NB. Wanneer bij dergelijke rekeningen een enkele post als Saldo over te brengen is, wordt deze veelal maar op de Wezentlijke Balans gesteld, zoo als zij in het Grootboek voorkomt, schoon die ook met den koers op ultimo December mogt verschillen, vermits het alsdan der moeite niet waardig geacht wordt, hiervan een post als Wisselverschil te maken; zulks wordt dan tot den eindelijken afloop in een volgend jaar uitgesteld; men kan hiermede echter, naar verkiezing, ook anders handelen, door het Saldo tot den koers van 31 December uit te rekenen.

GOEDEREN ONDER JOHN RAE *te London.* Het verschil tusschen de Debet- en Credit-zijde is de Winst, die op de bekende Nota wordt aangeteekend.

WISSEL-REKENING. Bij het nazien dezer rekening in het Grootboek ontdekt men dat de *fr.* 6000. — op CLAUSEAU & FILS te *Parijs*, die tot *f* 56 genegotiëerd zijn, tot *f* 56,25 vernegotiëerd zijn geworden, en dus *f* 12,50 Winst hebben opgeleverd; dit brengt men op de bewuste Nota, terwijl voorts de in het Debet overblijvende traite op P. LE BRUN, ten bedrage van *f* 3809,22[5], als nog in portefeuille zijnde in het Debet der Wezentlijke Balans wordt overgebragt.

DISCONTO-REKENING, hiervoren reeds afgehandeld, toen de genoten Disconto, als een Interest, op de *Interest-rekening* is overgeboekt

F°. 11.

G. HILL *te London Z/R*, blijft een Saldo Credit en loopt over op de Wezentlijke Balans.

GOEDEREN NAAR DE *WEST-INDIËN*, ONDER KAPT. F. SLUIS. Deze Goederen, nog onverantwoord zijnde, wordt het beloop *van* de Proefbalans *op* de Wezentlijke overgebragt.

KATOEN VAN LONDON VOOR ⅓ REK. MET G. HILL *aldaar.*
GOEDEREN VOOR ⅓ REKENING MET P. BERT EN J. KLEIN. } Beide deze rekeningen zijn afgeloopen, daar de netto opbrengst dier Goederen, ingevolge daarvan opgemaakte Verkoop-rekeningen, in de Credit-zijde gebragt is: het verschil tusschen Debet en Credit op de Proefbalans is dus enkel Winst of Verlies, hetwelk op de zoo dikwijls reeds genoemde Nota gesteld wordt.

TABAK VOOR ⅓ MET J. MERCHANT & G. HÄNDLER. Hetgeen omtrent de beide voorgaande rekeningen gezegd is, geldt ook hier.

J. MERCHANT *te London, M/R.* Sluit.

J. MERCHANT *te London, Z/R.* Het Credit-Saldo moet op de Wezentlijke Balans overloopen.

F°. 12.

G. HÄNDLER *te Hamburg Z/R.* Het Credit-Saldo dezer rekening wordt op de Wezentlijke Balans overgebragt.

GOEDEREN IN COMPAGNIE.
H. KARSTEN. } Beide deze rekeningen sluiten en komen dus niet in aanmerking.

HUISHOUDING. Het Debet dezer rekening is zuiver Verlies, hetwelk op de Nota der Winsten en Verliezen geplaatst wordt.

Men is nu aan het einde der Proefbalans gekomen, en op de Nota der Winsten en Verliezen zijn alle Voordeelen en Schaden aangeteekend; men is dus in staat gesteld om de zuivere Winst op te maken, door de gezegde Nota aan beide zijden op te tellen; dit verrigt hebbende, zal de uitkomst zijn:

Credit *f* 4543,58[5]
Debet – 1449,86

zoodat er *f* 3093,72[5] zuiver is gewonnen; dit beloop wordt nu bij dat van het *Kapitaal* gevoegd, hetwelk volgens de Proefbalans, bedroeg . . . . *f* 85000,00
Bijgevoegde Winst . . . . . . – 3093,72[5]

zoodat het Kapitaal, met deze Winst vermeerderd, thans bedraagt . . *f* 88093,72[5]

hetwelk men nu in het Credit der *Kapitaal-rekening*, welke op de Wezentlijke Balans tot dus verre in *blanco* gestaan heeft, invult: dit geschied zijnde, telt men de Wezentlijke Balans aan beide zijden op, en de volkomen gelijke uitkomst in Debet en Credit doet blijken, dat alles in orde volbragt is. Zoo heeft men dan het voorgestelde doel met het opmaken der Balans ten volle bereikt, daar men naauwkeurig weet, hoeveel men gewonnen heeft, en uit de nu vervaardigde Balans een volledige Inventaris is voortgekomen, welke een juist tafereel voor oogen stelt van alles wat men in Koopmanschappen, Geld en uitstaande Pretentiën bezit, en wat men daarentegen aan anderen schuldig is; het beloop toch van het nu met Winst vergroote Kapitaal, met en benevens de sommen welke anderen te vorderen hebben, bedraagt te zamen juist zooveel *als*, en staat dus in evenwigt, (*balans*) *met* de Gelden, Koopmanschappen,

Effecten en Pretentiën die men bezit, of heeft in te vorderen, en in de Debet-zijde voorkomen.

Wanneer men zich nu de moeite geven wil om de 1e en 4e aanmerking, voorkomende aan het slot van § 76, in te zien, zal men duidelijk ontwaren, wat er nu nog verder te doen valt. Men gaat, namelijk, — om het nog eens kortelijk aan te stippen, — thans over om de gevonden Winsten en Verliezen te boeken, en maakt daarvan die sluitposten, zoo als men die in het Memoriaal en Journaal geboekt vindt, en, door deze in het Grootboek over te dragen, gelijk hiervoor geschied is, worden de rekeningen, op welke gewonnen is, voor de Winst Debet aan de ***Winst- en Verliesrekening***, op welke ***rekening*** alle Winsten moeten overgebragt worden. Hetzelfde, doch omgekeerd, geschiedt met die rekeningen, waarop verloren is. Deze rekeningen worden dus daardoor tot sluiting gebragt, en nu wordt ook de ***Winst- en Verliesrekening*** zelve gesloten, door haar voor de zuivere Winst of het Saldo te debiteren aan de ***Kapitaal-rekening***, zoo dat de Winst dáár komt, waar zij eigentlijk behoort, bij het ***Kapitaal***, dat daardoor vermeerderd is.

Eindelijk boekt men nu ook de Wezentlijke Balans in het Journaal, zoo als mede in dit Werk geschied is, en sluit men, met behulp daarvan, de rekeningen in het Grootboek af, terwijl men die terstond daarna voor de overblijvende Saldo's op nieuw opent, invoege zoo als in de genoemde 4e Aanmerking, aan het einde van § 76, is aangewezen. Die rekeningen, welke uit zich zelven gesloten waren, en dus niet op de Wezentlijke Balans voorkomen, worden mede, tot een duidelijker teeken van afsluiting, onderschrapt en opgeteld, en is dit alles verrigt, dan is het Grootboek voor het oude Jaar geheel ***gesloten*** en voor het nieuwe Jaar weder behoorlijk ***geopend***.

---

§ 99.

(TWEEDE)

MEMORIAAL.

Volgorde der Boeken voor het Rekening-Courant-Boek:

1. FACTUURBOEK.
2. REMISEBOEK.
3. BUITENLANDSCH VERKOOPBOEK.
4. MEMORIAAL.
5. KASBOEK.

en voor het Journaal:

1. MEMORIAAL.
2. INKOOPBOEK.
3. FACTUURBOEK.
4. VERKOOPBOEK.
5. BUITENLANDSCH VERKOOPBOEK.
6. REMISE-REKENINGBOEK.
7. KASSIERSBOEK.
8. NET-KASBOEK.

AMSTERDAM, 1 *JULIJ* 1862.

Staat mijner Bezittingen, *heden opgemaakt als volgt:*			
NB. Deze Staat wordt niet in het Memoriaal geplaatst, maar door den handelaar op een afzonderlijk blad papier geplaatst.			
HUIS EN ERVE.			
Voor een huis in de Doelenstraat. . .	*f* 20000,—		
EFFECTEN.			
Voor 10 Obligatiën 5 % Rusland bij HOPE & C°., leening, 1798, N°. 11 tot 20, à *f* 10000	„ 10000,—		
10 Certificaten 2½ % N. W. S. Amsterdam, KETWICH en VOOMBERG, 62 % . .	„ 6200,—		
INTEREST.			
Voor 6 maanden van *f* 10000 Rusl. 5 %	„ 250,—		
MEUBELEN.			
Voor mijn mobilair getaxeerd op . .	„ 2000,—		
DIVERSE DEBITEUREN.			
Voor door UHLENKAMP verschuldigd voor 40 balen Koffij	„ 1600,—		
KOOPMANSCHAPPEN.			
Voor 100 Ton Berger Levertraan à *f* 34½ . . . . . . *f* 3450,—			
af 1 % „ 34,50			
	„ 3415,50		
KASSA.			
Voor het in kas zijnde	„ 6534,50		
		f 50000	00
——— 15 dito. ———			
J. D. W. MEIJER (D. D.) *) DEBET.			
Voor verkochte:			
5 Certificaten 2½ % N. W. S. à *f* 1000, zijnde *f* 5000 à 63	*f* 3150,—		
bij Interest 14 dagen	„ 4,86		
	f 3154,86		
af Commissie ⅛ % .	„ 6,25		
		„ 3148	61
——— 31 dito. ———			
DE ASSOCIATIE-CASSA. CREDIT.			
Voor plaatsverlies van een Wissel op Rotterdam, *f* 400 à ⅛ %		„ 0	50

*) Diverse Debiteuren.

AMSTERDAM, 6 *AUGUSTUS* 1862.

Folio	Omschrijving			
	DE NEDERLANDSCHE BANK. (D. D.) DEBET.			
	Voor à 3 °/₀ verdisconteerde Wissels			
	Op A. S. v. RAALTE & ZOON, 1 Sept. .	*f* 4000,—		
	„ HEYBROECK & C°., 30 Nov. . . .	„ 2000,—		
		f 6000,—		
	af Disconto	„ 28,83		
			f 5971	17
	6 dito.			
Folio 1.	J. ADAMS. DEBET.			
	Voor Disconto zijner Remise op HEYBROECK & C°. *f* 2000 per 30 Nov. 117 dagen à 3 °/₀ netto provenu *f* 1980,50 per 6 Augustus. . . .		„ 19	50
	10 dito.			
Folio 19.	GEBRs. PETERS. CREDUNT.			
	Voor hunne Remise op Frankfort a/M vernegotiëerd aan GEBR. SICHEL.			
	Fl. 3000 zigt à 100. .	*f* 3000,—		
	af Wisselcourtagie 1 °/₀₀.	„ 3,—		
			„ 2997	00
	16 dito.			
Folio 19.	GEBRs. PETERS. DEBENT.			
	Voor wegens non-acceptatie geretourneerd hunne Remise op GEBR. SICHEL.	*f* 500,—		
	Protestkosten	„ 5,40		
			„ 505	40
	21 dito.			
	D. W. MEIJER (D. C.) *) CREDIT.			
	Voor Inkoop van			
	2 Obligatiën 5 °/₀ Rusland, leening 1828—29			
	f 2000 à 103 °/₀.	*f* 2060,—		
	Interest 11 m. 20/d.	„ 97,22		
	Commissie ⅛ °/₀.	„ 2,50		
			„ 2159	72
	31 dito.			
	DE ASSOCIATIE-CASSA. CREDIT.			
	Voor plaatsverlies op Rotterdam van *f* 300 à ⅛ °/₀ .		„ 0	37⁵

*) Diverse Crediteuren.

AMSTERDAM, 5 *SEPTEMBER* 1862.

Folio	Omschrijving			
	KOFFIJ VOOR ½ REKENING MET H. MENNE en J. HOEKSTRA NAAR *HAMBURG*. DEBET.			
	Voor het bedrag van 300 balen Koffij per stoomboot *Willem I*, Kapt. SAVERT, naar *Hamburg* aan GLEICHMAN & C°. ter verkoop gezonden.			
	Bruto . . 18000 ℔			
	Tarra 3 °/₀ . 540 ℔			
	Netto . . 17460 ℔ à *f* 0,25 .	*f* 8730,—		
	Registratie 1 °/₀ . .	„ 87,30		
			f 8817	30
	5 dito.			
	INKOOP-REKENING VOOR H. MENNE EN J. HOEKSTRA voor ½ rekening ter verkoop naar *Hamburg* gezonden 300 balen Koffij.			
	Bruto . . 18000 ℔			
	Tarra 3 °/₀ . 540 ℔			
	Netto . . 17460 ℔ à *f* 0,25 .	*f* 8730,—		
	Registratie 1 °/₀	„ 87,30		
		f 8817,30		
	Onkosten (Diverse).	„ 182,70		
		f 9000,—		
	Debiteuren H. MENNE voor ½ met. . .	*f* 3000,—		
	„ J. HOEKSTRA „ „ „ . . .	„ 3000,—		
			„ 6000	00
	5 dito.			
	KOFFIJ VOOR ½ REK. NAAR *HAMBURG*. DEBET.			
	Voor mijn aandeel in de Onkosten		„ 60	90
	10 dito.			
Folio 13.	H. KELLER. DEBET.			
	Voor geaccepteerd zijne traite O/A. SCHAFFHAUSER per 6 November		„ 2500	00
	20 dito.			
Folio 14.	W. LAUFS. DEBET.			
	Voor Interest in Rekening Courant tot heden	*f* 4,84		
	Briefport en visa	„ 1,16		
			„ 6	00

Folio 25. H. WEBER. CREDIT.
Voor hem ontvangen en door J. P. MEIJER verkochte 12 Obligatiën 5 °/₀ Metalliek, als:
8 St. zijn *f* 10000 à 53¾ . . . . . *f* 5375,—
4 „ „ „ 5000 à 53⅝ . . . . . „ 2681,25
Interest 4/m. 20/d. . . . . „ 291,67
f 8347,92
af Courtage ⅛ °/₀ . . . . . „ 18,75
f 8329,17
af Commissie ⅓ °/₀ . . . . . „ 27,88
— *f* 8301 | 29

— 23 dito. —

Folio 16. J. MARTINET. DEBET.
Voor van SCHUURMAN & C°. ingekocht en aan hem gezonden Wissel op NEPHEW BROTHERS te *London*.
£st. 200 per 23 Dec. à *f* 12 . . *f* 2400,—
Bij Wisselcourtage 1°/₀₀. *f* 2,40
Commissie ⅓ °/₀ . . . . „ 8,—
„ 10,40
— „ 2410 | 40

— 24 dito. —

DE NEDERLANDSCHE BANK. (D. D.) DEBET.
Voor tot 3 °/₀ verdisconteerde Wissels, als:
Op Rotterdam per 6 Nov. . . . *f* 1200,—
„ PLEYTE & C°. per 10 Nov. . . „ 1200,—
„ NEPHEW & C°. „ 10 „ . . . „ 460,—
f 2860,—
af Disconto . . . . . *f* 11,04
Plaatsverlies op Rotterdam „ 1,50
„ 12,54
— „ 2847 | 46

— 26 dito. —

Folio 16. J. MARTINET. CREDIT.
Voor mijne Traite, Order MENNE & DE GROOT:
fl. 2000 3/m. dato à 99½ °/₀ . . *f* 1990,—
af Wisselcourtage 1 °/₀₀ . . „ 1,99
— „ 1988 | 01

— 28 dito. —

DE NEDERLANDSCHE BANK. DEBET.
Voor tot 3 en 3½ °/₀ verdiscont. Wissels en Promesses.
Een Wissel op P. ALBERDA per 20 Oct. *f* 400,—
„ „ „ MENNE & C°. „ 15 Nov. „ 500,—
„ Promesse op VERKEN „ 6 Dec. „ 1224,63
„ „ „ J. F. MENNE „ 6 „ „ 1224,63
„ „ „ C. A. PLEYTE „ 6 „ „ 1224,63
Transp. *f* 4573,89

DE NEDERL. BANK. DEBET. *Transp.* *f* 4573,89
Op J. H. FEIJE per 15 Dec. . . . „ 2269,80
„ HELDEWIER & CLIGNET per 20 Dec. „ 4520,20
f 11363,89
af disconto der Wissels *f* 2,80
„ „ „ Promesses „ 78,78
„ 81,58
— *f* 11282 | 31

— 30 dito. —

DE ASSOCIATIE-CASSA. CREDIT.
Voor terug ontvangen Wissel op PLEYTE & C°. . . — „ 1200 | 00

— 30 dito. —

DE ASSOCIATIE-CASSA. CREDIT.
Voor plaatsverlies op Rotterdam . . . . — „ 1 | 50

5 *OCTOBER*.

Folio 25. GEBRs. ZELLER. DEBENT.
Folio 15. Voor van H. KELLER voor m/r. ontvangen . . . . — „ 170 | 00

— 7 dito. —

Folio 14. JACOB KORN. CREDIT.
Voor vergoeding op 25 Fusten ZZ. Traan . . . . — „ 50 | 00

— 9 dito. —

Folio 16. J. MARTINET. CREDIT.
Voor te veel berekende Onkosten op 10 vaten Suiker — „ 6 | 08

— 9 dito. —

Folio 12. JOHNSTON BROTHERS, M/R. TE *LONDON*. CREDUNT.
Voor m/Traite, Order BERKHOFF & C°.
£st. 1000 à 2/m. dato à *f* 11,60 . . . . . . — „ 11600 | 00

— 11 dito. —

Folio 22. SCHMITZ & PETERS. CREDUNT.
Voor vergoeding van Commissie op 200 balen Koffij. — „ 25 | 00

— 14 dito. —

GLEICHMANN & C°. TE *HAMBURG*. DEBENT.
Voor het netto provenu van verkochte 300 balen Java Koffij.
Bruto . . . . 37098 ℔.
Tª. 2 ℔ per B. 600 ℔.
ggᵗ. ½°/₀ 185 „ 785 „
Netto 36313 ℔ à 5$\frac{11}{16}$ Sch. MB. 12908,2
Korting 1°/₀ „ 129,1
MB. 12779,1
Af Onkosten . . MB. 111,8
Commissie 2°/₀ „ 255,9 „ 367,1
MB. 12412,—
à *f* 35 — „ 10860 | 50

HELDEWIER & C°. (D. D.) — DEBENT.
Voor vernegotiëerd mijne Tr. op GLEICHMAN & C°. te *Hamburg*, MB°. 12412 zigt à *f* 35 . . . . . — *f* 10860 | 50

———— 15 dito. ————

VERKOOP-REK. VOOR H. MENNE EN J. HOEKSTRA.
Over voor gemeenschappelijke rekening te *Hamburg* verkochte 300 balen Java Koffij.
Netto provenu BM. 12412
à *f* 35 . . . . . *f* 10860,50
Af Wisselcourtage . . . . . . „ 8,15
f 10852,35
Creditere H. MENNE voor ½ . . . . *f* 3617,45
„ J. HOEKSTRA voor ½ . . . „ 3617,45
— „ 7234 | 90

———— 30 dito. ————

J. D. W. MEIJER. (D. D.) — DEBET.
Voor met hem gesloten prolongatie op
10 Oblig. Rusl. 1798 à *f* 1000
1 „ „ 1829 à „ 1000
zijnde voor 1/m. à 3 °/₀. . . . *f* 10000,—
af Provisie 1 °/₀₀. . . . . . . „ 10,—
— „ 9990 | 00

———— 31 dito. ————

ASSOCIATIE-CASSA. — CREDIT.
Voor plaatsverlies van een Wissel op Groningen . . — „ 2 | 50

———— 31 dito. ————

Folio 9. **G. HEYMANS.** — DEBET.
Voor z/Tr. O/A. SCHAFFHAUSER per heden ons door J. KORN geremitteerd . . . . — „ 1000 | 00

IN- EN VERKOOP-REKENING VOOR H. KELLER.
over voor z/r. per heden gecontracteerde
100 Hectʳ. Raap-Olie ingekocht à *f* 38. *f* 3800,—
af 1 °/₀ . . . . „ 38,—
f 3762,—
bij Courtagie en Contract . . . . „ 7,25
f 3769,25
Commissie 1 °/₀ . . . . „ 37,69
f 3806,94
Verkocht 100 Hectʳ. à *f* 36. *f* 3600,—
af 1 °/₀ . . . „ 36,—
f 3564,—
af Courtagie en Contract *f* 7,25
Commissie 1 °/₀ . „ 35,64
„ 42,89
f 3521,11
— *f* 285 | 83

———— 1 dito. ————

IN- EN VERKOOP-REKENING VOOR JACOB KORN.
over voor z/r. per heden gecontracteerde
100 Hectʳ. Raap-Olie. verkocht à *f* 37 . *f* 3700,—
af 1 °/₀ . . . . „ 37,—
f 3663,—
af Courtagie en Contract *f* 7,25
Commissie 1 °/₀ . . „ 36,63
„ 43,88
f 3619,12
Inkoop 100 Hectʳ. à *f* 35 . *f* 3500,—
af 1 °/₀ . . . „ 35,—
f 3465,—
Courtagie en Contract . „ 7,25
f 3472,25
Commissie 1 °/₀ . . . „ 34,72
f 3506,97
— „ 112 | 15

AMSTERDAM, 1 *NOVEMBER* 1862.

Folio 2. IN- EN VERKOOP-REKENING VOOR G. A. BIERMAN.
over voor z/r. per heden gecontracteerde
100 Hectr. Raap-Olie à *f* 36,— . . *f* 3600,—
af 1 % . . . . „ 36,—
f 3564,—
bij Courtagie en Contract . . . . . „ 7,25
f 3571,25
Commissie 1 % . . . . „ 35,71
f 3606,96
Verkoop 100 Vaten à *f* 36½ *f* 3650,—
af 1 % . „ 36,50
f 3613,50
af Courtagie en Contract *f* 7,25
Commissie 1 % . „ 36,14
„ 43,39
f 3570,11
f 36 | 85

— 1 dito. —

Folio 26. IN- EN VERKOOP-REK. VOOR G. ZOLLINGER.
over voor z/r. per heden gecontracteerde
300 Hectr. Raap-Olie à *f* 38,— . *f* 11400,—
af 1 % . . . . „ 114,—
f 11286,—
bij Courtagie en Contract . . . . „ 21,25
f 11307,25
bij Commissie 1 % . . . . . . „ 113,07
f 11420,32
Verkoop 300 Vaten à *f* 37,— *f* 11100,—
af 1 % . „ 111,—
f 10989,—
af Courtagie en Contract *f* 21,25
Commissie 1 % . „ 109,89
„ 131,14
f 10857,86
„ 562 | 46

Creditere MENNE & ZOON voor het verschil *f* 297,—

AMSTERDAM, 6 *NOVEMBER* 1862.

WINST EN VERLIES. CREDIT.
Voor uit den boedel van JACOB HAMM als executeur ontvangen:
1 Obligatie 5 % Rusl., leening van 1795, No. 105600
f 1000, aangenomen à 100 % . . . *f* 1000,—
bij Interest 10/m. en 5/d. . . . „ 42,36
f 1042 | 36

— 10 dito. —

Folio 22. SCHMITZ EN PETERS. DEBENT.
Voor door de Associatie-Cassa aan HAVER & Co. te Rotterdam betaald . . . .
„ 400 | 00

— 20 dito. —

Folio 6. J. D. EPPINGA. CREDIT.
Voor z/r. op H. SILLEM te *Hamburg*, gedisponeerd per m/Traite, O/CROOCKEWIT & Co.:
BM. 16000, 1/m. dato à *f* 35¾ . *f* 14300,—
af Wisselcourtagie 1 ‰ . . „ 14,30
„ 14285 | 70

— 25 dito. —

J. D. W. MEIJER. (D. D.) DEBET.
Voor totale schade op 200 Ton Lijnzaad per het schip *Jacob*, Kapt. BERCHWOLD, van Riga naar hier, verzekerd met *f* 3300 à 100 % . . . *f* 3300,—
¼ % af provisie van afmaking „ 8,25
„ 3291 | 75

— 25 dito. —

Folio 16. J. MARTINET. CREDIT.
Voor zijn aandeel of de schade op 100 Ton in bovenstaand bedrag . . . .
„ 1645 | 87^5

— 30 dito. —

J. D. W. MEIJER. (D. C.) CREDIT.
Voor 1/m. Interest der prolongatie, groot *f* 10000 à 3 % . . . . *f* 25,—
gecontinueerd 1/m. à 3 % prolongatie à 1 ‰ „ 10,—
„ 35 | 00

AMSTERDAM, 1 *DECEMBER* 1862.

Folio 14.	JACOB KORN. DEBET. Voor van de Associatie-Cassa terug ontvangen en met protest van non-betaling geretourneerden Wissel op Rotterdam . . . . *f* 1000,— af plaatsverlies . . . . . „ 1,25 *f* 998,75 bij protestkosten . . . . „ 6,25	*f* 1005	00
	——5 dito.——		
Folio 6.	J. D. EPPINGA. DEBET. Voor C. NEPVEU ingekochten en aan hem geremitteerden wissel op JOHNSTON BROTHERS te *London*: £st. 65 per 3 dagen zigt à *f* 12,05 *f* 783,25 Commissie $\frac{1}{3}$ °/₀ . . . . . „ 2,61 *f* 785,86 Wisselcourtagie 1 °/₀₀ . . . „ 0,78	„ 786	64
	——15 dito.——		
	J. D. W. MEIJER. (D. C.) CREDIT. Voor Interest der heden afgeloste prolongatie *f* 10000 à $\frac{1}{2}$/m. à 3 °/₀ , ...	„ 12	50
	——20 dito.——		
Folio 6.	J. D. EPPINGA. DEBET. Voor het bedrag mijner Traite op *Hamburg* van H. SILLEM, dd. 20 Nov. ll., wegens non-betaling door H. J. MERK & C°. voor m/r. geïntervenieërd M. B. 16000,— bij protest . . . . . „ 6,— Commissie aldaar $\frac{1}{3}$ °/₀ . „ 53.8 M. B. 16059.8 Gedisponeerd à *f* 36,— . . . . . . *f* 14453,55 Briefport van *Hamburg* . . „ 0,60	„ 14454	15
	——26 dito.——		
	DE NEDERLANDSCHE BANK. (D. D.) DEBET. Voor tot 3°/₀ verdisconteerde Wissels, als: op J. SWART per 3 Januarij . . *f* 1000,— „ FEYE & C°. „ 10 „ . . „ 2000,— „ ALBERDA & C°. „ 20 „ . . „ 4000,— „ PLEYTE & C°. „ 25 „ . . „ 5000,— „ VERKEN & C°. „ 30 „ . . „ 5000,— *f* 17000,—		

AMSTERDAM, 26 *DECEMBER* 1862.

	DE NEDERL. BANK. DEBET. *Transp.* *f* 17000,— af Disconto . . . . . . „ 41,58 Creditere J. D. EPPINGA voor z/rem. *f* 14000,— met *f* 13962,24 per 26 Dec.	*f* 16958	42
	——31 dito.——		
	J. D. W. MEIJER. (D. D.) DEBET. Voor aan hem op prolongatie gegeven voor 1/m. à 3 °/₀ Interest 's jaars op 22 Obligatiën, 5 °/₀ Rusland, bij HOPE & C°., leening 1798 à *f* 1000 betaald per kwitantie op de Associatie-Cassa, N°. 21, 22, 23, 24 ieder *f* 1000	„ 20000	00
	——31 dito.——		
	DE ASSOCIATIE-CASSA. CREDIT. Voor Kassiersloon van *f* 77842 à $\frac{1}{16}$ °/₀	„ 48	65
	——31 dito.——		
Folio 12.	JOHNSTON BROTHERS, M/R. DEBENT. Voor van GEBRS. VAN WIJCK ingekochte en aan hen geremitteerd £st. 1000 op BARING & C°. zigt à *f* 11,67⁵.	„ 11675	00
	——31 dito.——		
Folio 12.	JOHNSTON BROTHERS, M/R. CREDUNT. Voor Interest van £st. 1000, 21/d. à 5 °/₀ £st. 2.18/4 Commissie $\frac{1}{3}$ °/₀ . . . . . „ 3. 6/8 £st. 6. 5/ à *f* 12,— . . . . . . *f* 75,— bij Koersverlies. . . . . „ 125,—	„ 200	00
	——31 dito.——		
	CREDIT. J. DIJKMAN voor Courtagie . . . *f* 34,20 J. LINGEMAN „ „ . . . . „ 4,86 H. DURFELD & BRUSSE „ „ . . . . „ 21,98 C. DE WIT „ „ . . . . „ 7,— J. HENDRIKS „ „ . . . . „ 0,98 G. JACOBS „ „ . . . . „ 3,34 H. HEINTZ „ „ . . . . „ 9,56 G. PETERS „ „ . . . . „ 114,08 H. BLOM „ „ . . . . „ 6,32 MENNE & C°. „ „ . . . . „ 42,— J. BEIJERMANN & ZOON „ „ . . . . „ 42,— P. BUNTE „ „ . . . . „ 24,— *f* 310,32		

AMSTERDAM, 31 *DECEMBER* 1862.

Transp. *f* 310,32			
J. Hartmann voor Courtagie . . . . . „ 12,—			
G. Dammers „ „ . . . . . „ 45,—			
G. Brandts „ „ . . . . . „ 33,95			
Entrepôtdok, Pakhuishuur. . . . . . . „ 120,20			
Handelsblad, 3/maanden . . . . „ 7,50			
Jacob Krees, voor schuitloon . . . . . „ 60,—			
J. R. Ruitenberg, factorrekening . . . . „ 48,—			
Alberdingh & Zoon, Kuipersrekening . . „ 76,80	*f*	713	77
———31 dito.———			
G. ZOLLINGER. Debet.			
Voor Interest in Rekening-Courant.	„	4	60
———31 dito.———			
G. ZOLLINGER. Credit.			
Voor 50 °/₀ afschrijving mijner vordering, groot *f* 567,06 . . . . *f* 283,53			
Voor 50°/₀ overschrijving op dub. Debit. . „ 283,53	„	567	06

§ 100.

INKOOPBOEK.

AMSTERDAM, 1 *JULIJ* 1862.

BOEKE & C°. — CREDUNT. Per Makelaar DIJKMAN gekocht: 46 Pijpen Archangel-Traan. Inhoud 16095 Kan à *f* 30 per Vat. Netto . .	*f*	4780	46
—— 3 dito. ——			
VAN BEEK & JURJANS. Per Makelaar IJSENDIJK: 10 Vaten Rijst. Netto 2204 Ned. ℔ à *f* 13,50 per 50 ℔. Netto . .	„	583	40
—— 3 dito. ——			
J. LINGEMAN, Z/R. Per hemzelven: 11 Balen Cheribon-Koffij. Netto 810 ℔ à *f* 0,20 per ½ ℔. Netto . .	„	324	00
—— 3 dito. ——			
SPAKLER & C°. Per DURFELD & BRUSSE: 10 Vaten Lompen. Netto 10915 ℔ à *f* 41½. Netto . .	„	4394	74
—— 10 dito. ——			
B. ALBERDING & ZN. Voor 2 Kwarteelen Lijnolie. Inhoud 782 Kan à *f* 41¼. Netto . .	„	319	35
—— 20 dito. ——			
MULLER & C°. Per van hem 30 Balen geraspt Campêche-hout. Netto 4500 Ned. ℔ à *f* 6¼ per 50 Kilo. Netto . .	„	537	25
—— 25 dito. ——			
THIJM & ZN. Per N. E. DE WITT & ZN.: 10 Vaten Surinaamsche Suiker. Netto 4370 ℔ à *f* 33 per 100 ℔. Netto . .	„	1399	38

JACOBS & C°.
Per HENDRIKS:
1 Pijp Jamaïca-Rum.
Inhoud 430 Kan à *f* 18 per 39 Kan.
Netto . . *f* 196 | 48

—— 8 dito. ——

J. PETERS.
Per JACOBS:
11 Vaatjes Amerikaansche Harst.
Netto 2244 ℔ à *f* 15 per 50 ℔.
Netto . . „ 667 | 20

—— 10 dito. ——

DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
in Veiling van heden gekocht:
90 Kranjangs O.-I. Suiker.

Kav. 104, 30 Kr.			
Netto 5804 ℔ à *f* 42 per 100 ℔ . .	*f* 2437,68		
Kav. 108, 30 Kr.			
Netto 6166 à *f* 42¾	„ 2635,96		
Kav. 111, 30 Kr.			
Netto 5783 ℔ à *f* 42½	„ 2457,77		
	f 7531,41		
af 1 °/₀	„ 75,31		
	f 7456,10		
bij 1 °/₀ Registratie	„ 74,56		
	f 7530,66		
af Contant 1½ °/₀	„ 111,84		
		„ 7418	82

—— 12 dito. ——

J. ALBERS.
Per Makelaar HEINTZ gekocht:
54 Balen Java-Koffij.
Netto 2580 ℔ à *f* 0,32 per ½ ℔. . . . . „ 1651 | 52

—— 15 dito. ——

PEK & C°. CREDIT.
Van hem gekocht:
25 Ton N. R. Z. Lijnzaad.
à *f* 19 per Ton. . . . . „ 470 | 25

KARTHAUS & C°.
Per GEBR. PETERS gekocht:
148 Fusten Z. Z. Traan.
Netto 82487 Kan à *f* 30 per Vat. . . . . . . *f* 24253 | 65

—— 30 dito. ——

J. KEMPER & C°.
Van hem gekocht:
1 Vaatje Surinaamsche Rozijnen.
Netto 180 ℔ à *f* 15 per 50 ℔. . . . . „ 52 | 92

3 *SEPTEMBER.*

DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
voor in Veiling van heden gekocht:
1000 Balen Koffij, N°. 5.
Netto 58200 ℔ à *f* 0,25⁵ per ½ kilo. . . . . . „ 28950 | 40

—— 3 dito. ——

DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
voor in Veiling van heden gekocht:
Kav. 21/25. 500 Balen Koffij, N°. 10.
Netto 24250 ℔ à *f* 0,27 per ½ kilo . . . . . . „ 13225 | 95

—— 10 dito. ——

A. TINHOLT & C°. CREDIT.
Per Makelaar PETERS:
30 Last Tarwe.
à *f* 250 . . . . „ 7425 | 25
Tarwe m/r.

—— 15 dito. ——

H. JANSENS. CREDIT.
Per Makelaar BLOM:
Kav. 38. 1 Koop Muskaatnoten, N°. 29.
Netto 405½ ℔ à *f* 1,60 per ½ ℔ . . . . „ 1265 | 35

—— 25 dito. ——

J. LEMMÉ & C°., TE *ANTWERPEN*,
voor van hem gekocht en door hem aan D. GOETZ
te *Keulen* verzonden per spoortrein:
200 Balen Braziel-Koffij, N°. 101 à 300.

Netto 11640 ℔ à *f* 0,20 per ½ ℔ . .	*f* 4609,44		
Onkosten	„ 30,56		
		„ 4640	00

AMSTERDAM, 6 *NOVEMBER* 1862.

J. D. W. MEIJER.			
Voor diverse Premiën van Assurantie, van 1 Julij tot 20 September		*f* 90	00
——— 6 dito. ———			
DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,			
voor in Veiling van heden gekocht:			
188 Kranjangs Suiker.			
Kav. 374. 40 Kr., N°. 5283. ℔ à *f* 38	*f* 2007,54		
„ 375. 103 „ „ 17543. „ à „ 40½	„ 7061,06		
„ 376. 24 „ „ 4712. „ à „ 40	„ 1884,80		
„ 377. 21 „ „ 5878. „ à „ 39½	„ 2307,11		
	f 13260,51		
af 1 °/₀	„ 132,61		
	f 13127,90		
bij Registratie 1 °/₀	„ 131,28		
	f 13259,18		
af 1½ °/₀ Contant	„ 196,92		
	f 13062,26		
bij Zegel	„ 25	„ 13062	51
——— 20 dito. ———			
PETER BUNGE, TE *RIGA*,			
voor per het schip JACOBA, Kapitein B.:			
200 Ton N. R. Z. Lijnzaad.			
à 6⅝ Roebel	R. 1325.—		
Onkosten (Diverse)	„ 189.33		
	R. 1514.33		
Commissie 2 °/₀ en Wisselcourtage .	„ 35.59		
	R. 1549.92	„ 2952	07
——— 26 dito. ———			
J. D. W. MEIJER.			
Voor Premie van Assurantie op 200 Ton Lijnzaad van Riga op hier, 4 °/₀	*f* 132,—		
Polis	„ 1,50	„ 133	50

§ 101.

FACTUURBOEK.

AMSTERDAM, 3 *JULIJ* 1862.

GEBRs. ZELLER TE *KEULEN*.	DEBET.		
Per Schipper JANS:			
2 Kwart Lijnolie,			
inh. 7 Vat 82 Kan à *f* 41¼.	*f* 322,57⁵		
af 1 %	„ 3,22⁵		
	f 319,35		
Onkosten (gespecificeerd) . .	„ 12,50		
	f 331,85		
Commissie 1½ %	„ 4,97	*f* 336	82
per Contant.			
— 4 dito. —			
GEBRs. PETERS TE *KEULEN*.			
Per Schipper JANS:			
10 Vaten Lompen.			
Netto 10915 ℔ à *f* 41½.	*f* 4529,72⁵		
af 2 %	„ 90,59⁵		
	f 4439,13		
Onkosten	„ 60,87		
	f 4500,—		
Commissie 1½ %	„ 67,50	„ 4567	50
per 3/m.			
— 4 dito. —			
E. P. OTTO TE *STETTIN*.			
Per *de Zeemeeuw*, Kapt. JAMES:			
46 Pijpen Astrakan-Traan.			
Ruim Netto 16095 Kan à *f* 30. . . .	*f* 4828,50		
af 2 %	„ 96,57		
	f 4731,93		
Onkosten	„ 68,07		
	f 4800,—		
Commissie 1½ %	„ 72,—	„ 4872	00
per Contant.			

AMSTERDAM, 10 *JULIJ* 1862.

J. ADAMS TE *BARMEN*. DEBET.

Per Schipper G. KOENEN verzonden:

100 Ton Levertraan.

à *f* 34½ per Ton . . . . *f* 3450,—

af 1 °/₀ . . . . „ 34,50

f 3415,50

Onkosten . . . . „ 20,19

f 3435,69

Commissie 1½ °/₀ . . . . . „ 51,54

per 3/m. — *f* 3487 | 23

—15 dito.—

D. DE RIJK TE *ELBERFELD*.

Per Schipper KRAMER:

20 Balen Ger. Campêche hout.

Netto 3000 ℔ à *f* 6¼. . . . . *f* 375,—

af 2 °/₀ . . . . „ 7,50

f 367,50

Onkosten . . . . „ 11,30

f 378,80

Commissie 1½ °/₀. . . . . . „ 5,68

per 15 Oct. — „ 384 | 48

—20 dito.—

W. POLKE TE *SCHWELM*.

Per Schipper G. KOENEN:

10 Balen Ger. Campêche hout.

Netto 1500 ℔ à *f* 6¼ . . . . *f* 187,50

af 2 °/₀. . . . . „ 3,75

f 183,75

Onkosten . . . . „ 5,67

f 189,42

Commissie 1½ °/₀. . . . . . . „ 2,84

per 20 Oct. — „ 192 | 26

AMSTERDAM, 29 *JULIJ* 1862.

JACOB BRIEN TE *COBLENTZ*.

Per Schipper SCHÄFER:

11 Balen Koffij.

Bruto . . 835 ℔

Tarra 3 °/₀ 25 „

Netto . . 810 ℔ à *f* 0,20 . . . . *f* 324,—

Onkosten . . . . „ 2,—

f 326,—

Commissie 1½ °/₀. . . . . . „ 4,89

per 20 Oct. — *f* 330 | 89

6 *AUGUSTUS*.

J. D. DAMING TE *KEULEN*.

Per Schipper JANSEN:

1 Pijp Jamaïca-Rum.

Netto . . . . *f* 196,48

Onkosten (Diverse) . . . . „ 2,60

f 199,08

Commissie 1½ °/₀. . . . . „ 2,98

per 3/m. — „ 202 | 06

—8 dito.—

G. D. BIERMANS TE *KEULEN*.

Per Schipper JANSEN:

10 Vaatjes Harst.

Bruto . 2527 ℔

Tarra 12 °/₀ 303 „

Netto . . 2224 ℔ à *f* 15 per 50 ℔ . *f* 667,20

Onkosten (Diverse) . . . . „ 5,80

f 673,—

Commissie 1½ °/₀. . . . . „ 10,10

per 3/m. — „ 683 | 10

—10 dito.—

J. D. EPPINGA TE *DANTZIG*.

Per Schip *Elisabeth*, Kapt. TIMMER:

90 Kranjangs Java-Suiker.

Netto (Zie Inkoopb. 10 Aug.) . . . . *f* 7418,82

Onkosten (Diverse) . . . „ 81,18

f 7500,—

Commissie 1½ °/₀. . . . . „ 112,50

per Contant. — „ 7612 | 50

AMSTERDAM, 16 *AUGUSTUS* 1862.

G. FRIEDERICHS TE *MAINTZ.*			
Per Schipper Willems:			
54 Balen Koffij.			
Netto (Zie Inkoopb. 12 Aug.)	*f* 1651,52		
Onkosten (Diverse) . . .	„ 18,48		
	f 1670,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 25,05		
per 3/m.		*f* 1695	05
20 dito.			
J. JAEGER TE *MANNHEIM.*			
Per Schipper Visscher:			
1 Vaatje Smirna-Rozijnen.			
Bedragende Netto	*f* 56,45		
Onkosten (Diverse)	„ 1,55		
	f 58,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 0,87		
per 3/m.		„ 58	87
25 dito.			
H. WEBER TE *LUBECK.*			
Per Schip *Anna*, Kapt. Berg:			
50 Fusten Zuidzee-Traan.			
Netto 29109 Kan à *f* 30 het Vat. *f* 8732,70			
af 2 °/₀ . . . . „ 174,66			
	f 8558,04		
25 Ton N. R. Lijnzaad.			
à *f* 19 . . . . *f* 475,—			
af 1 °/₀ . . . . „ 4,75			
	„ 470,25		
	f 9028,29		
Onkosten (Div.) van Traan *f* 40,80			
van het Lijnzaad „ 10,71			
	„ 51,51		
	f 9079,80		
Commissie 1½ °/₀	„ 136,20		
f 8558,04 per 25 Aug.		„ 9216	00
„ 657,96 „ 25 Nov.			

AMSTERDAM, 5 *SEPTEMBER* 1862.

D. GOETZ TE *KEULEN.*			
Per Schipper Jacobs:			
100 Balen Koffij, N°. 5.			
Netto 5820 ℔ à *f* 0,25	*f* 2910,—		
Registratie 1 °/₀	„ 29,10		
	f 2939,10		
af Contant 1½ °/₀	„ 43,65		
	f 2895,45		
Onkosten (Diverse)	„ 24,55		
	f 2920,—		
Commissie	„ 43,80		
per Contant.		*f* 2963	80
5 dito.			
G. HEYMANS TE *BONN.*			
Per Schipper Jans:			
100 Balen Koffij, N°. 5.			
bedragende Netto	*f* 2939,10		
Onkosten (Diverse)	„ 24,55		
	f 2963,65		
Commissie 1½ °/₀	„ 44,45		
per 3/m.		„ 3008	10
5 dito.			
P. HELLERMAN TE *FRANKFORT A/M.*			
Per Sleepboot N°. 8:			
100 Balen Koffij, N°. 10.			
Netto 4850 ℔ à *f* 0,27 het ½ Kilo . .	*f* 2619,—		
Registratie 1 °/₀	„ 26,19		
	f 2645,19		
af Contant 1½ °/₀	„ 39,28		
	f 2605,91		
Onkosten (Diverse) . . .	„ 24,55		
	f 2630,46		
Commissie 1½ °/₀	„ 39,46		
per Contant.		„ 2669	92

JACOB KORN TE *DUISBURG*.			
Per Schipper J. Avera:			
25 Fusten Zuidzee-Traan,			
inhoudende Netto 15000 ℔ à *f* 0,31 .	*f* 4650,—		
Onkosten (Diverse)	„ 30,—		
	f 4680,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 70,20		
per 3/m.		*f* 4750	20
——— 15 dito. ———			
J. MARTINET TE *FRANKFORT*.			
Per Sleepboot N°. 6:			
10 Vaten Surinaamsche Suiker.			
Netto 4370 ℔ à *f* 35. . . *f* 1529,50			
Korting 3 °/₀ . . „ 45,88			
	f 1483,62		
Onkosten (Diverse) . . .	„ 46,38		
	f 1530,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 22,95		
per 3/m.		„ 1552	95
——— 20 dito. ———			
J. MARTENSEN TE *BONN*.			
Voor bezorgde Assurantie op			
100 Ton Levertraan.			
Per het Schip *Jacoba*, Kapt. Hans, van Bergen naar			
Rotterdam *f* 3000 à 2 °/₀	*f* 60,—		
Polis	„ 1,50		
Commissie ⅓ °/₀	„ 10,—		
		„ 71	50
——— 20 dito. ———			
J. MARTENSEN TE *BONN*.			
Per Sleepboot N°. 8:			
50 Balen Koffij, N°. 5.			
bedragende Netto	*f* 1206,44		
Onkosten	„ 13,56		
	f 1220,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 18,30		
per Contant.		„ 1238	30

SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN*.			
Per Schip *Jacob*, Kapt. P. Post:			
100 Balen Koffij, N°. 5.			
bedragende Netto	*f* 2412,52		
100 Balen Koffij, N°. 10.			
bedragende Netto	„ 3174,23		
	f 5586,75		
Onkosten	„ 43,25		
	f 5630,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 84,45		
per Contant *f* 2412,52		*f* 5714	45
„ 20 Dec. „ 3301,93			
——— 25 dito. ———			
JACOB KORN TE *DUISBURG*.			
Per Schipper J. A. Geers:			
25 Last Poolsche Tarwe,			
à *f* 270 per Last	*f* 6750,—		
af 1 °/₀	„ 67,50		
	f 6682,50		
Onkosten	„ 47,50		
	f 6730,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 100,95		
per 25 Nov.		„ 6830	95
——— 26 dito. ———			
H. KELLER TE *KEULEN*.			
Per Schipper Engelen:			
30 Last 130 ℔ Zeeuwsche Tarwe,			
à *f* 250	*f* 7500,—		
af 1 °/₀	„ 75,—		
	f 7425,—		
Onkosten	„ 25,—		
	f 7450,—		
Commissie 1½ °/₀	„ 111,75		
per 26 Nov.		„ 7561	75

AMSTERDAM, 30 *SEPTEMBER* 1862.

H. D. TESME TE *STÜTTGARDT.* Per Schipper BERG: 2 Vaten Notenmuskaat, N°. 1. bedragende Netto . . . . *f* 1306,51 Onkosten . . . . „ 13,49 *f* 1320,— Commissie 1½ °/₀ . . . . . „ 19,80 per Contant.	*f* 1339	80
5 *OCTOBER.* D. GOETZ TE *KEULEN.* Voor van J. LEMMÉ te *Antwerpen* gekocht en per spoortrein aan hem gezonden 200 Balen Braziel-Koffij. Netto 11640 ℔ à 20 Cts. . . . . . . *f* 4656,— af 1 °/₀ . . . . „ 46,56 *f* 4609,44 Onkosten . . . . „ 30,56 *f* 4640,— Commissie 1½ °/₀ . . . . . . „ 69,60 per Contant.	„ 4709	60
5 dito. P. HELLEMAN TE *FRANKFORT.* Per Schipper DE JONG: 50 Balen Koffij, N°. 10. bedragende Netto . . . . *f* 1440,45 Onkosten . . . . „ 13,55 *f* 1454,— Commissie 1½ °/₀ . . . . . „ 21,81 per Contant.	„ 1475	81
8 dito. H. WEBER TE *LUBECK.* Per het Schip *Antje*, Kapt. BERG: 38 Fusten Z. Z. Traan. bedragende Netto . . . . *f* 6657,— Onkosten (Diverse) . . . „ 43,— *f* 6700,— Commissie 1½ °/₀ . . . . . „ 100,50 per 8 Jan.	„ 6800	50

AMSTERDAM, 6 *NOVEMBER* 1862.

J. D. EPPINGA TE *DANTZIG.* Per het Schip *Maria*, Kapt. ROOS: 189 Kranjangs Suiker. bedragende Netto. . . . . *f* 13062,51 Onkosten . . . . . . „ 167,49 *f* 13230,— Commissie 1½ °/₀ . . . . . „ 198,45 per Contant.	*f* 13428	45
20 dito. J. MARTINET TE *FRANKFORT A/M.* Per het Schip *Jacob*, Kapt. BRECKWOLD: 100 Ton N. R. Z. Lijnzaad, à *f* 15 per Ton. . . . . *f* 1500,— Premie van Assurantie *f* 1650 à 4 °/₀ en Polis . . . . „ 66,70 (Reserverende verdere Onkosten). *f* 1566,70 Commissie 1½ °/₀ . . . . . „ 23,50 per Contant.	„ 1590	20

§ 102.

VERKOOPBOEK.

AMSTERDAM, 28 *JULIJ* 1862.

D. SCHUURMAN. Per IJSENDIJCK verkocht: 10 Vaten Rijst. bedragende Netto . . . . per Contant.	*f*	641	50
5 *AUGUSTUS.*			
P. E. NEPVEU. Per A. BEETS verkocht: 10 Last Poolsche Tarwe à *f* 290 . *f* 2900,— af 1 °/₀ . . . . „ 29,— *Granen* voor J. D. EPPINGA.	„	2871	00
5 dito.			
G. A. CROOCKEWIT & C°. Per Idem verkocht: 10 Last Poolsche Tarwe à *f* 290 . *f* 2900,— af 1 °/₀ . . . . „ 29,— *Granen* voor J. D. EPPINGA.	„	2871	00
5 dito.			
J. ALBERDA. Per Idem: 15½ Last Poolsche Tarwe à *f* 287 . *f* 4448,50 af 1 °/₀ . . . . „ 44,49 *Granen* voor J. D. EPPINGA.	„	4404	01
16 dito.			
P. C. LOOPUIT & C°. Per GEBR. PETERS: 20 Fusten Z. Z. Traan. Netto 11643 Kan à *f* 32 . . . . . *f* 3725,76 af 2 °/₀ . . . . „ 74,50	„	3651	26
28 dito.			
GEBR. HOEKSTRA. Per GEBR. PETERS: 5 Fusten Z. Z. Traan. bedragende Netto	„	912	98

J. C. MENNE.			
Per Makelaar POLL:			
50 Balen Koffij, N°. 5.			
Netto 2425 Kilo à 25 Cts. . . . . *f* 1212,50			
Registratie 1 °/₀ . . . . . „ 12,18	*f*	1224	63
——— 5 dito. ———			
C. H. PLEYTE.			
Per Makelaar POLL:			
50 Balen Koffij, N°. 5.			
Weg. Netto 2425 Kilo à 25 Cts. . . *f* 1212,50			
Registratie 1 °/₀ . . . . . „ 12,13	„	1224	63
——— 5 dito. ———			
P. H. VERCKEN.			
Per Makelaar POLL:			
50 Balen Koffij, N°. 5.			
Weg. Netto 2425 Kilo à 25 Cts. . . *f* 1212,50			
Registratie 1 °/₀ . . . . . „ 12,13	„	1224	63
——— 10 dito. ———			
J. D. W. MEIJER.			
Per Makelaar HEINZ:			
10 Balen Koffij.			
Weg. Netto 485 Kilo à 26 Cts. . . . *f* 252,20			
af 1 °/₀ . . . . „ 2,52	„	249	68
——— 15 dito. ———			
P. FEIJE.			
Per Makelaar BRANDT:			
90 Balen Koffij.			
Weg. Netto 4729 Kilo à 24 Cts.	„	2269	92
——— 20 dito. ———			
HELDEWIER EN CLIGNETT.			
Per IJSENDIJK:			
50 Balen Koffij, N°. 5.			
Netto 2425 Kilo à 26 Cts. . . . . *f* 1261,—			
100 Balen Koffij, N°. 10.			
Netto 5820 Kilo à 28 Cts. . . . . „ 3259,20	„	4520	20

MENNE & C°.			
Per Makelaar BUNTE:			
20 Last R. Tarwe à *f* 215 . *f* 4300,—			
af 1 °/₀ . . . . „ 43,—			
Granen voor GOETZ.	*f*	4257	00
——— 5 dito. ———			
G. A. CROOCKEWIT & C°.			
Per Makelaar BUNTE:			
20 Last R. Tarwe à *f* 215 . *f* 4300,—			
af 1 °/₀ . . . . „ 43,—			
Granen voor GOETZ.	„	4257	00
——— 10 dito. ———			
P. C. LOOPUIT & C°.			
Per Makelaar HAAKMAN:			
20 Last Wintergarst à *f* 104 . . *f* 2080,—			
af 1 °/₀ . . . . „ 20,80			
f 2059,20			
Contant ½ °/₀ . . . . „ 10,30			
Granen voor SCHMITZ & PETERS.	„	2048	90
——— 14 dito. ———			
HOEKSTRA & C°. TE *HARLINGEN*.			
Per Makelaar DAMMERS:			
25 Last Voerhaver, bedragende Netto *f* 2239,87			
Contant ½ °/₀ . . . . „ 11,20			
Granen voor J. D. EPPINGA.	„	2228	67
——— 20 dito. ———			
VERCKEN & C°.			
Per Makelaar WILLEMS:			
50 Balen Koffij, bedragende Netto	„	1440	45
——— 20 dito. ———			
PLEYTE & C°.			
Per Makelaar DIJKMAN:			
40 Fusten Z. Z. Traan, bedragende Netto . . .	„	2058	21
1 *NOVEMBER*.			
J. BEIJERMAN & ZOON.			
Per Saldo op gecontracteerde 300 Hect^r. Raap-Olie .	„	49	50

§ 103.

(BUITENLANDSCH)

VERKOOPBOEK.

AMSTERDAM, 8 *AUGUSTUS* 1862.

VERKOOP-REK. VOOR J. D. EPPINGA TE *DANTZIG*, over per het Schip *Antje*, Kapt. HAAS ontvangen en voor zijne rekening verkochte:				
20 Last D. P. Tarwe, 130 ℔ à *f* 290		*f* 5800,—		
15 „ 15 Mud dito 129 „ à „ 287		„ 4448,50		
		f 10248,50		
af 1 %		„ 102,49		
		f 10146,01		
Onkosten . . .	*f* 280,70			
Comm. en d. Cred.	„ 253,65			
		„ 534,35		
Netto provenu per 8 Oct.			*f* 9611	66
25 *SEPTEMBER*.				
VERKOOP-REKENING VOOR SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN*, over per het Schip *het Grietje*, Kapt. BAKKER ontvangen en voor zijne rekening verkocht:				
25 Last Tarwe, 130 ℔ à *f* 270 . . .		*f* 6750,—		
af 1 %		„ 67,50		
		f 6682,50		
Onkosten . . .	*f* 273,26			
Comm. en d. Cred.	„ 167,06			
		„ 440,32		
Netto provenu per 25 Nov.			„ 6242	18

AMSTERDAM, 12 *OCTOBER* 1862.

VERKOOP-REKEN. VOOR D. GOETZ TE *KEULEN*, over per Schipper SCHWARTZ ontvangen en verkochte:				
40 Last R. Tarwe, 130 ℔ à *f* 215 . .		*f* 8600,—		
af 1 %		„ 86,—		
		f 8514,—		
Onkosten . . .	*f* 483,05			
Comm. en d. Cred.	„ 212,85			
		„ 695,90		
Netto provenu per 12 Dec.			*f* 7818	10
14 dito.				
VERKOOP-REKENING VOOR SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN*, voor van J. DE JONG te *Groningen* ontvangen en voor h/r. verkochte:				
20 Last V. R. Wintergarst, 120 ℔ à *f* 104		*f* 2080,—		
af 1 %		„ 20,80		
		f 2059,20		
af Contant ½ %		„ 10,30		
		f 2048,90		
Onkosten (Div.) .	*f* 100,—			
Comm. en d. Cred.	„ 51,22			
		„ 151,22		
Netto provenu per Contant.			„ 1897	68
14 dito.				
VERKOOP-REK. VOOR J. D. EPPINGA TE *DANTZIG*, voor van J. DE JONG te *Groningen* ontvangen en voor z/r. verkochte:				
25 Last V. Haver, 87 ℔ à *f* 90½ . .		*f* 2262,50		
af 1 %		„ 22,63		
		f 2239,87		
af Contant ½ %		„ 11,20		
		f 2228,67		
Onkosten (Div.) .	*f* 160,05			
Comm. en d. Cred.	„ 55,69			
		„ 215,74		
per Contant.			„ 2012	93

§ 104.

REMISEBOEK.

AMSTERDAM, *JULIJ* 1862.

Julij	6	J. Adams op *Hope & C°.* per 10 Julij	f	1000	00
„	8	Gebr. Zeller op *A. Sinkel* per 12 Julij	„	500	00
„	9	E. G. Otto op *Luden & van Geuns* per 13 Julij . . .	„	200	00
„	9	„ „ *S. van Raalte & Zoon* per 1 Sept. . .	„	4000	00
„	9	„ „ *Rotterdam* . . f 400,—			
		af plaatsverlies ⅛ % „ 0,50 per 20 Junij	„	399	50
Aug.	5	J. Brien op *Hope & C°.* per 30 Aug.	„	300	00
„	7	J. Adams op *Heybrock & C°.* per 30 Nov.	„	2000	
„	7	„ „ *Rotterdam* . . f 300,—			
		af plaatsverlies . „ 0,37⁵ per 10 Aug.	„	299	62⁵
„	7	Gebr. Peters op *A. Sinkel* per 15 Aug.	„	500	00
„	20	D. de Rijk op de *Assoc.-Kassa* per zigt.	„	300	00
„	24	H. Weber op *Bahlman* per 1 Sept.	„	500	00
Sept.	2	G. A. Biermans op *Schuurman* per 10 Sept.	„	200	00
„	2	„ „ *Nepveu & C°.* per 10 Nov. . .	„	460	00
„	6	C. Friederichs op *Menne & C°.* per 15 Nov. . . .	„	500	00
„	6	„ „ *Alberda & C°.* per 20 Nov. . . .	„	400	00
„	8	D. Goetz op *Croockewit & C°.* per 10 Sept.	„	1000	00
„	8	„ in een Bankbillet N°. 598 per 10 Aug. 1858	„	300	00
„	8	„ op *Rotterdam* . . . f 1200,—			
		af plaatsverlies . . „ 1,50 per 8 Nov.	„	1198	50
„	8	P. Hellerman op *Loopuit & C°.* per zigt.	„	400	00
„	8	„ „ *Hoekstra & C°.* per 15 Sept. . . .	„	500	00
„	8	„ „ *Pleyte & C°.* per 10 Sept.	„	600	00
„	8	„ „ „ „ 10 Sept.	„	1200	00
„	15	W. Laufs op *Vercken & C°.* per 16 Sept.	„	600	00
	15	„ in 4 Coupons Rusland, N°. 10090 à 10093, per Jan. 1863.	„	200	00

Sept.	20	J. Martinet op *Feije & C°.* per 20 Sept.	f	500	00
„	20	„ „ *Heldewier & C°.* per 1 Oct.	„	600	00
„	20	„ „ *Clignett* per 5 Oct.	„	500	00
„	22	W. Martensen op *J. D. W. Meijer* per zigt.	„	300	00
„	22	„ „ *Jansen & C°.* per 25 Sept. . . .	„	800	00
„	22	„ „ *Rotterdam* . f 200,—			
		Plaatsverlies . . . . „ 0,25 per 22 Sept.	„	199	75
„	23	H. Tesmers op *Schröder & C°.* per 26 Sept.	„	500	00
„	23	„ „ *Jacobs & Co.* per 27 Sept.	„	200	00
„	23	„ „ *G. Hendriks* per 29 Sept.	„	100	00
„	23	„ „ *Gerrits & C°.* per 29 Sept.	„	200	00
„	23	„ „ *Willems & C°.* per 30 Sept.	„	200	00
Oct.	3	H. Keller op *Bunge & C°.* per 21 Oct.	„	600	00
„	3	„ „ *H. Vermeer* per 25 Oct.	„	400	00
„	3	„ „ *Hermans* per 20 Oct.	„	500	00
„	10	Gebr. Peters op *Alberda & C°.* per zigt.	„	300	00
„	10	„ „ *Heymans* per 20 Oct.	„	500	00
„	10	„ „ *Groningen* . . f 500,—			
		Plaatsverlies ½ % . „ 2,50 per 28 Oct.	„	497	50
„	18	Loopuit & C°., dd. op de *Assoc.-Cassa* per zigt . . .	„	2048	90
„	18	Hoekstra & C°., dd. aan *Pleyte & C°.* per zigt . . .	„	500	00
„	18	„ op *Menne & C°.* per zigt	„	1000	00
„	18	„ in 1 Bankbillet, N°. 71, 10 Oct. 1848	„	300	00
„	18	„ „ 4 Coupons Rusland	„	200	00
„	18	„ „ 10 „ N. W. S. à f 12,37⁵ .	„	123	75
„	18	„ op de *Assoc.-Cassa* per zigt. . . .	„	104	10
„	20	Jacob Korn op *mij zelve* per 30 Oct.	„	1000	00
„	20	H. Keller op *Pleyte & C°.* per 30 Nov.	„	400	00
Nov.	1	J. Adams op *Jacobs & C°.* per zigt.	„	200	00
„	1	J. H. Daming op *Lange & C°.* per 6 Nov.	„	150	00
„	1	„ „ *Bouwman & C°.* per 6 Nov. . . .	„	53	50
„	8	J. Heymans op *Barends & C°.* per 10 Nov.	„	450	00
„	8	„ „ *H. Koopmans* per 15 Nov.	„	500	00
„	8	„ „ *Hope & C°.* per 5 Dec.	„	2000	00
„	8	„ „ *J. Swart* per 5 Jan.	„	1000	00
„	14	J. Jaeger in 1 Coupon Rusland, Jan. 1861	„	50	00
„	15	W. Keller op *Bouwman & C°.* per zigt.	„	1000	00
„	15	„ „ *J. Diedrichs* per 20 Nov.	„	800	00
„	15	„ „ *Loopuit & C°.* per 21 Nov.	„	700	00
„	15	P. Hellerman op *Bahlman & C°.* per 13 Nov. . . .	„	300	00
„	15	„ „ *Straatman* per 15 Nov.	„	250	00
„	15	„ „ *van Ingen* per 20 Nov.	„	400	00
„	15	„ „ *Pleyte & C°.* per 25 Nov. . . .	„	300	00

AMSTERDAM, *NOVEMBER* 1862.

Nov.	16	JACOB KORN op *H. Dresden* per 22 Nov.	*f* 1000	00
„	16	„ „ *van Putten* per 25 Nov.	„ 1200	00
„	16	„ „ *Vercken & C°.* per 26 Nov.	„ 1800	00
„	20	H. WEBER op *Steenman & C°.* per 30 Nov.	„ 1000	00
„	20	„ „ *Pleyte & C°.* per 10 Jan.	„ 2000	00
„	26	H. KELLER op *H. Busman* per zigt	„ 300	00
„	26	„ „ *Heldewier & C°.* per 28 Nov.	„ 600	00
„	26	„ „ *Nepveu & C°.* per 30 Nov.	„ 800	00
„	28	JAC. KORN „ *Menne & C°.* per 10 Dec.	„ 2500	00
„	28	„ „ *Croockewit & C°.* per 10 Dec.	„ 2500	00
„	28	„ „ *Rotterdam* . . *f* 1000,— af plaatsverlies . . „ 1,25 per 30 Nov.	„ 998	75
„	29	H. KELLER op *Blusse & C°.* per 30 Nov.	„ 1000	00
„	29	„ „ *J. D. W. Meijer* per 6 Dec.	„ 1500	00
„	30	JACOB KORN op *Berg & Boom* per 10 Dec.	„ 600	00
„	30	„ „ *Alberda & C°.* per 5 Dec.	„ 500	00
Dec.	5	P. HELLERMAN op *Bronsberg* per 7 Dec.	„ 100	00
„	5	„ „ *Hope & Co.* per 3 Dec.	„ 100	00
„	10	H. KELLER op *Davids & C°.* per 15 Dec.	„ 600	00
„	10	„ „ *J. Simons* per 20 Dec.	„ 300	00
„	10	„ „ *G. H. Lewe* per 25 Dec.	„ 400	00
„	10	„ „ *Brands & C°.* per 5 Jan.	„ 200	00
„	15	JACOB KORN op *de Haas & C°.* per 20 Dec.	„ 500	00
„	15	„ „ *Lapin & C°.* per 25 Dec.	„ 500	00
„	15	„ „ *Stroebel & C°.* per 30 Dec.	„ 300	00
„	20	H. WEBER op *la Grange* per 20 Dec.	„ 1000	00
„	25	J. D. EPPINGA op *Alberda & C°.* per 20 Jan. (verdisc)	„ 4000	00
„	25	„ „ *Pleyte & C°.* per 25 Jan. . „	„ 5000	00
„	25	„ „ *Vercken & C°.* per 30 Jan. „	„ 5000	00

§ 105.

REMISE-REKENINGBOEK.

1

DEBET. REMISE-REKENING.

Julij	1	Aan J. ADAMS op *Hope en C°.*	*f* 1000	00
„	1	„ GEBR. ZELLER op *A. Sinkel.*	„ 500	00
„	1	„ E. G. OTTO op *Luden en van Geuns*	„ 200	00
„	1	„ „ „ *S. van Raalten*	„ 4000	00
„	1	„ „ „ *Rotterdam*	„ 399	50
„	1	„ Onkosten voor plaatsverlies	„ 0	50
			f 6100	00
Aug.	1	Aan Saldo op *S. van Raalten*	*f* 4000	00
„	1	„ J. BRIEN op *Hope en C°.*	„ 300	00
„	1	„ J. ADAMS op *Heybroek en C°.*	„ 2000	00
„	1	„ „ „ *Rotterdam*	„ 299	62^{5}
„	1	„ D. DE RIJK op de *Assoc.-Cassa*	„ 300	00
„	1	„ H. WEBER op *Bahlman*	„ 500	00
„	1	„ GEBR. PETERS op *A. Sinkel*	„ 500	00
„	1	„ Onkosten voor plaatsverlies	„ 0	37^{5}
			f 7900	00
Sept.	1	Aan Saldo op *Bahlman en C°.*	*f* 500	00
„	2	„ G. A. BIERMANS op *Schuurman*	„ 200	00
„	3	„ „ „ *Nepveu en C°.*	„ 460	00
„	6	„ C. FRIEDRICHS op *Menne en C°.*	„ 500	00
„	6	„ „ „ *Alberda en C°.*	„ 400	00
„	8	„ D. GOETZ op *Croockewit en C°.*	„ 1000	00
„	8	„ „ in een Bankbillet, N°. 598.	„ 300	00
„	8	„ „ op *Rotterdam*	„ 1198	50
„	8	„ P. HELLERMAN op *Loopuit en C°.*	„ 400	00
„	8	„ „ „ *Hoekstra en C°.*	„ 500	00
„	8	„ „ „ *Pleyte en C°.*	„ 600	00
„	8	„ „ „ „	„ 1200	00
„	8	„ W. LAUFS op *Vercken en C°.*	„ 600	00
„	8	„ „ in 4 Coupons, Rusland.	„ 200	00
„	20	„ J. MARTINET op *Feije en C°.*	„ 500	00
„	20	„ „ „ *Heldewier en C°.*	„ 600	00
„	20	„ „ „ *Clignett*	„ 500	00
„	22	„ W. MARTENSEN op *J. D. W. Meijer.*	„ 300	00
„	22	„ „ „ *Jansen en C°.*	„ 800	00
„	22	„ „ „ *Rotterdam*	„ 199	75
		Transp.	*f* 10958	25

1

ANNO 1862. **CREDIT.**

Julij	2	Per de Assoc.-Cassa op *Hope en C°.*	*f* 1000	00
	2	„ Remiserekening „ *A. Sinkel*	„ 500	00
„	2	„ „ „ *Rotterdam*	„ 400	00
„	2	„ Kassa op *Luden en van Geuns*	„ 200	00
„	2	„ Saldo	„ 4000	00
			f 6100	00
Aug.	1	Per de Assoc.-Cassa op *Rotterdam*	*f* 300	00
„	1	„ „ „ „ *Hope en C°.*	„ 300	00
„	20	Aan Remiserekening op de *Assoc.-Cassa*	„ 300	00
„	20	Per de Ned. Bank	„ 4000	00
„	20	„ „ „ „	„ 2000	00
„	20	„ GEBR. PETERS op *A. Sinkel.*	„ 500	00
„	20	„ Saldo	„ 500	00
			f 7900	00
Sept.	12	Per de Assoc.-Cassa op *Pleyte en C°.*	*f* 1200	00
„	12	„ „ „ „ *Hoekstra en C°.*	„ 500	00
„	16	„ „ „ „ *Vercken en C°.*	„ 600	00
„	16	„ „ „ „ *Bahlman en C°.*	„ 500	00
„	24	„ „ „ „ *Rotterdam*	„ 200	00
„	24	„ „ „ „ *Feije en C°.*	„ 500	00
„	24	„ „ „ „ *Schreuder en C°.*	„ 500	00
„	24	„ „ „ „ *Gerrits en Zoon*	„ 300	00
„	8	„ Cassa in een Bankbillet	„ 300	00
„	10	„ „ op *Schuurman en C°.*	„ 200	00
„	10	„ „ „ *Croockewit*	„ 1000	00
„	12	„ „ „ *Loopuit en C°.*	„ 400	00
„	12	„ „ „ *Pleyte en C°.*	„ 600	00
„	16	„ „ in 4 Coupons, Rusland.	„ 200	00
„	21	„ „ op *Jansen en C°.*	„ 800	00
„	21	„ „ „ *Jacobs en C°.*	„ 200	00
„	24	„ „ „ *J. Hendriks*	„ 100	00
„	30	„ „ „ *Willems en C°.*	„ 200	00
„	24	„ de Ned. Bank	„ 1200	00
„	24	„ „ „ „ op *Pleyte en C°.*	„ 1200	00
		Transp.	*f* 10700	00

Debet. REMISE-REKENING.

	Transp.	*f* 10958	25
Sept. 23	Aan H. D. Tesme op *Schröder en C°.*	„ 500	00
„ 23	„ „ „ *Jacobs en C°.*	„ 200	00
„ 23	„ „ „ *G. Hendriks*	„ 100	00
„ 23	„ „ „ *Gerrits en C°.*	„ 300	00
„ 23	„ „ „ *Willems en C°.*	„ 200	00
„ 23	„ Onkosten voor plaatsverlies	„ 1	75
„ 23	„ de Assoc.-Cassa voor terug ontvangen Wissels	„ 1200	00
		f 13460	00
Oct. 3	Aan Saldo	*f* 1400	00
„ 3	„ H. Keller op *Heymans en C°.*	„ 500	00
„ 3	„ „ „ *Berger en C°.*	„ 600	00
„ 3	„ „ „ *H. Vercken.*	„ 400	00
„ 10	„ Gebr. Peters op *H. Alberda en C°.*	„ 300	00
„ 10	„ „ op *Heymans en C°.*	„ 500	00
„ 10	„ „ „ *Groningen*	„ 497	50
„ 12	„ Loopuit & C°. op de *Assoc.-Cassa*	„ 2048	90
„ 18	„ Hoekstra & C°. op *Pleyte en C°.*	„ 500	00
„ 18	„ „ „ *Menne en C°.*	„ 1000	00
„ 18	„ „ in een Bankbillet	„ 300	00
„ 18	„ „ „ 4 Coupons, Rusland	„ 200	00
„ 18	„ „ „ 10 „ à *f* $12,37^5$	„ 123	75
„ 18	„ „ „ de *Assoc.-Cassa*	„ 104	10
„ 20	„ J. Korn op mij zelven	„ 1000	00
„ 20	„ H. Keller op *Feije en C°.*	„ 400	00
„ 20	„ Onkosten voor plaatsverlies	„ 2	50
		f 9876	75
Nov. 1	Aan J. Adams op *Jacobs en C°.*	*f* 200	00
„ 5	„ J. D. Daming & C°. op *Lang en C°.*	„ 150	00
„ 5	„ „ „ *Bouwman en C°.*	„ 53	50
„ 8	„ G. Heymans op *Barends en C°.*	„ 450	00
„ 8	„ „ „ *H. Koopmans*	„ 500	00
„ 8	„ „ „ *Hope en C°.*	„ 2000	00
„ 8	„ „ „ *J. Swart*	„ 1000	00
„ 12	„ P. Hellerman op *Bahlman en C°.*	„ 300	00
„ 12	„ „ „ *J. Straatman*	„ 250	00
	Transp.	*f* 2903	50

Anno 1862. **Credit.**

	Transp.	*f* 10700	00
Sept. 24	Per de Ned. Bank op *Nepveu en C°.*	„ 460	00
„ 28	„ „ „ „ „ *Alberda en C°.*	„ 400	00
„ 28	„ „ „ „ „ *Menne en C°.*	„ 500	00
„ 30	„ Saldo	„ 1400	00
		f 13460	00
Oct. 20	Per de Assoc.-Cassa op *Heymans en C°.*	*f* 500	00
„ 20	„ „ „ „ *Berger en C°.*	„ 600	00
„ 22	„ „ „ „ *Vermeer en C°.*	„ 400	00
„ 22	„ „ „ „ *Groningen.*	„ 500	00
„ 22	„ „ „ „ *Pleyte en C°.*	„ 400	00
„ 31	„ „ „ „ *Heldewier en C°.*	„ 600	00
„ 31	„ „ „ „ *Heymans en C°.*	„ 500	00
„ 5	„ Kassa op *J. D. W. Meyer.*	„ 300	00
„ 5	„ „ „ *Clignet en C°.*	„ 500	00
„ 12	„ „ „ *H. Alberda en C°.*	„ 300	00
„ 12	„ „ „ *Assoc.-Cassa*	„ 2048	90
„ 18	„ „ in een Bankbillet	„ 300	00
„ 18	„ „ „ 4 Coupons, Rusland	„ 200	00
„ 18	„ „ „ 10 „ N. W. S.	„ 123	75
„ 18	„ „ op de *Assoc.-Cassa*	„ 104	10
„ 18	„ „ „ *Pleyte en C°.*	„ 500	00
„ 18	„ „ „ *Menne en C°.*	„ 1000	00
„ 30	„ G. Heymans op mij zelven.	„ 1000	00
		f 9876	75
Nov. 6	Per de Assoc.-Cassa op *Bouwman en C°.*	*f* 53	50
„ 14	„ „ „ „ „	„ 1000	00
„ 14	„ „ „ „ *Jager en C°.*	„ 400	00
„ 25	„ „ „ „ *J. Diedrichs*	„ 800	00
„ 25	„ „ „ „ *Loopuit en C°.*	„ 700	00
„ 25	„ „ „ „ *H. Dresden en C°.*	„ 1000	00
„ 25	„ „ „ „ *Pleyte en C°.*	„ 300	00
„ 26	„ „ „ „ *van Putten en C°.*	„ 1200	00
„ 26	„ „ „ „ *Vercken en C°.*	„ 1800	00
	Transp.	*f* 7253	50

3

Debet. **REMISE-REKENING.**

	Transp.		*f* 4903	50
Nov. 12	Aan P. Hellerman op *J. van Ingen en C°.*		„ 400	00
„ 12	„ „ „ *Pleyte en C°.*		„ 300	00
„ 14	„ J. Jaeger in een Coupon, Rusland.		„ 50	00
„ 15	„ H. Keller op *Burman en C°.*		„ 1000	00
„ 15	„ „ „ *J. Diedrichs*		„ 800	00
„ 15	„ „ „ *Loopuit en C°.*		„ 700	00
„ 16	„ H. Korn op *H. Dresden*		„ 1000	00
„ 16	„ „ „ *van Putten en C°.*		„ 1200	00
„ 16	„ „ „ *Vercken en C°.*		„ 1800	00
„ 20	„ H. Weber op *Steenman en C°.*		„ 1000	00
„ 20	„ „ „ *Feije en C°.*		„ 2000	00
„ 26	„ H. Keller op *Burman en C°.*		„ 300	00
„ 26	„ „ „ *Heldewier en C°.*		„ 600	00
„ 26	„ „ „ *Nepveu en C°.*		„ 800	00
„ 28	„ J. Korn op *Menne en C°.*		„ 2500	00
„ 28	„ „ „ *Croockewit en C°.*		„ 2500	00
„ 28	„ „ „ *Rotterdam*	*f* 1000,—		
	af plaatsverlies	„ 1,25	„ 998	75
„ 29	„ M. Keller op *Blusse en C°.*		„ 1000	00
„ 29	„ „ „ *J. D. W. Meyer*		„ 1500	00
„ 30	„ J. Korn op *Berg en Boom*		„ 600	00
„ 30	„ „ „ *Alberda en C°.*		„ 500	00
„ 30	Onkosten voor plaatsverlies		„ 1	25
			f 26453	50
	Aan Saldo		*f* 11050	00
Dec. 5	„ P. Hellerman op *Bronsberg en C°.*		„ 100	00
„ 5	„ „ „ *Hope en C°.*		„ 100	00
„ 10	„ H. Keller op *Davids en Co.*		„ 600	00
„ 10	„ „ „ *J. H. Simons*		„ 300	00
„ 10	„ „ „ *G. H. Lenning.*		„ 400	00
„ 10	„ „ „ *Brands en C°.*		„ 200	00
„ 10	„ J. Korn op *de Haas en C°.*		„ 500	00
„ 10	„ „ „ *Loopuit en Co.*		„ 500	00
„ 10	„ „ „ *Stroebel*		„ 300	00
„ 20	„ H. Weber op *L. Ganzen en C°.*		„ 1000	00
			f 15050	00

3

Anno 1862. Credit.

	Transp.	*f* 7253	50
Nov. 28	Per de Assoc.-Cassa op *Burman en Co.*	„ 300	00
„ 28	„ „ „ „ *Heldewier en Co.*	„ 600	00
„ 28	„ „ „ „ *Nepveu en Co.*	„ 800	00
„ 28	„ „ „ „ *Steenman en Co.*	„ 1000	00
„ 28	„ „ „ „ *Rotterdam*	„ 1000	00
„ 28	„ „ „ „ *Blusse en Co.*	„ 1000	00
„ 2	„ Kassa op *Jacobs en Co.*	„ 200	00
„ 6	„ „ „ *Lange en Co.*	„ 150	00
„ 6	„ „ „ *Hope en Co.*	„ 2000	00
„ 13	„ „ „ *Bahlman en Co.*	„ 300	00
„ 14	„ „ „ 1 Coupon Rusland	„ 50	00
„ 15	„ „ „ *H. Koopmans*	„ 500	00
„ 15	„ „ „ *J. Straalman*	„ 250	00
„ 15	„ Saldo	„ 11050	00
		f 26453	50
Dec. 7	Per de Assoc.-Cassa op *Bronsberg en Co.*	*f* 100	00
„ 20	„ „ „ „ *Hope en Co.*	„ 100	00
„ 20	„ „ „ „ *G. H. Lenning*	„ 400	00
„ 20	„ „ „ „ *Lapin en Co.*	„ 500	00
„ 20	„ „ „ „ *Stroebel.*	„ 300	00
„ 3	„ Kassa op *Berg en Boom*	„ 600	00
„ 5	„ „ „ *Alberda en Co.*	„ 500	00
„ 6	„ „ „ *J. D. W. Meyer.*	„ 1500	00
„ 10	„ „ „ *Menne en Co.*	„ 2500	00
„ 10	„ „ „ *Croockewit en Co.*	„ 2500	00
„ 15	„ „ „ *Davids en Co.*	„ 600	00
„ 20	„ „ „ *J. H. Simon*	„ 300	00
„ 20	„ „ „ *D. Haan en Co.*	„ 500	00
„ 20	„ „ „ *Lans en Co.*	„ 1000	00
„ 26	„ de Nederl. Bank op *J. Swart*	„ 1000	00
„ 26	„ „ „ „ *Feije en Co.*	„ 2000	00
„ 26	„ Saldo	„ 650	00
		f 15050	00

§ 106.

KASSIERSBOEK.

1

Debet. DE ASSOCIATIE-CASSA.

Julij	2	Aan Kassa	*f* 4000	00
„	2	„ diverse Debiteuren op *Uhlenkamp.*	„ 1600	00
„	8	„ Remise-rekening op *Hope en C°.*	„ 1000	00
„	11	„ „ „ *A. Sinkel*	„ 500	00
„	11	„ „ „ Rotterdam	„ 400	00
Aug.	1	„ „ „ „	„ 300	00
„	28	„ „ „ *Hope en C°.*	„ 300	00
„	30	„ diverse Debiteuren op *P. E. Nepveu*	„ 2871	00
„	30	„ „ „ „ *G. A. Croockewit en C°.* . .	„ 2871	00
„	30	„ „ „ „ *J. Alberda*	„ 4404	01
Sept.	10	„ „ „ „ *J. D. W. Meyer.*	„ 249	68
„	12	„ Remise-rekening op *Pleyte en C°.*	„ 1200	00
„	12	„ „ „ *Hoekstra en C°.*	„ 500	00
„	16	„ „ „ *Vercken en C°.*	„ 600	00
„	16	„ „ „ *Bahlman en C°.*	„ 500	00
„	24	„ diverse Debiteuren op de Ned. Bank	„ 2847	46
„	24	„ Kassa	„ 10000	00
„	24	„ Remise-rekening op Rotterdam	„ 200	00
„	24	„ „ „ *Feije en C°.*	„ 500	00
„	24	„ „ „ *Schreuder en C°.*	„ 500	00
„	24	„ „ „ *Gerrits en Zoon*	„ 300	00
Oct.	20	„ diverse Debiteuren op *C. H. Pleyte*	„ 2058	21
„	20	„ Remise-rekening op *Heymans en C°.*	„ 500	00
„	20	„ „ „ *Berger en C°.*	„ 600	00
„	22	„ „ „ *Vermeer en C°.*	„ 400	00
„	22	„ „ „ Groningen	„ 500	00
„	22	„ „ „ *Pleyte en C°.*	„ 400	00
„	31	„ „ „ *Heldewier en C°.*	„ 600	00
„	31	„ „ „ *Heymans en C°.*	„ 500	00
Nov.	6	„ „ „ *Boumann en C°.*	„ 53	50
„	14	„ „ „ „	„ 1000	00
„	14	„ „ „ *Jager en C°.*	„ 400	00
„	20	„ diverse Debiteuren op *Menne en C°.*	„ 4257	00
„	20	„ „ „ „ *G. A. Croockewit*	„ 4257	00
„	25	„ Remise-rekening op *Diedrichs*	„ 800	00
„	25	„ „ „ *Loopuit en C°.* . .	„ 700	00
„	25	„ „ „ *H. Dresden en C°.*	„ 1000	00
„	25	„ „ „ *Pleyte en C°.*	„ 300	00
„	26	„ „ „ *van Putten en C°.*	„ 1200	00
„	26	„ „ „ *Vercken en C°.*	„ ·1800	00
„	28	„ diverse Debiteuren op *P. C. Loopuit en C°.*	„ 3651	26
„	28	„ „ „ „ *Geb. Hoekstra*	„ 912	98
„	28	„ „ „ „ *Vercken en C°.*	„ 1440	45
„	28	„ Remise-rekening op *Burman*	„ 300	00
		Transp. .	*f* 63273	55

1

Anno 1862. **Credit.**

Julij	10	Per mijne Kwitantie N°. 1	*f* 3300	00
„	25	„ „ „ N°. 2	„ 399	38
„	30	„ Onkosten voor Plaatsverlies	„ 0	50
Aug.	28	„ mijne Kwitantie N°. 3	„ 1000	00
„	31	„ Onkosten voor Plaatsverlies	„ 0	37[5]
Sept.	28	„ mijne Kwitantie N°. 4	„ 2000	00
„	28	„ „ „ N°. 5	„ 2500	00
„	28	„ „ „ N°. 6	„ 3000	00
„	28	„ „ „ N°. 7	„ 3000	00
„	28	„ „ „ N°. 8	„ 5000	00
„	30	„ Onkosten voor Plaatsverlies	„ 1	50
„	30	„ terug ontvangen Wissel op *Pleyte en C°.*	„ 1200	00
Oct.	1	„ mijne Kwitantie N°. 9	„ 2000	00
„	1	„ „ „ N°. 10.	„ 3000	00
„	31	„ Onkosten voor Plaatsverlies	„ 2	50
Nov.	10	„ SCHMITZ & PETERS aan *Haver en C°.*	„ 400	00
„	25	„ mijne Kwitantie N°. 11.	„ 667	20
„	25	„ „ „ N°. 12 en 13.	„ 10000	00
			f 37471	45[5]

2

Debet. **DE ASSOCIATIE-CASSA.**

	Transp. .	*f* 63273	55
Nov. 28	Aan Remise-rekening op *Heldewier en C⁰.*	„ 600	00
„ 28	„ „ „ *Nepveu en C⁰.*	„ 800	00
„ 28	„ „ „ *Steenman en C⁰.*	„ 1000	00
„ 28	„ „ „ Rotterdam	„ 1000	00
„ 28	„ „ „ *Blussé en C⁰.*	„ 1000	00
Dec. 7	„ „ „ *Bronsberg en C⁰.*	„ 100	00
„ 20	„ „ „ *G. H. Lenning.*	„ 400	00
„ 20	„ „ „ *Lapin en C⁰.*	„ 500	00
„ 20	„ „ „ *Hope en C⁰.*	„ 100	00
„ 20	„ „ „ *Stroebel*	„ 300	00
„ 31	„ diverse Debiteuren op de Ned. Bank	„ 16958	42
		f 86031	97

2

Anno 1862. **Credit.**

	Transp. .	*f* 37471	45⁵
Dec. 1	Per m/kwitantie N⁰. 14.	„ 4000	00
„ 1	„ „ „ 15.	„ 3000	00
„ 1	„ „ „ 16.	„ 1062	51
„ 5	„ „ „ 17.	„ 3000	00
„ 5	„ „ „ 18.	„ 3000	00
„ 5	„ „ „ 19.	„ 3012	50
„ 20	„ „ „ 20.	„ 4500	00
„ 30	„ „ „ 21.	„ 5000	00
„ 30	„ „ „ 22.	„ 5000	00
„ 30	„ „ „ 23.	„ 5000	00
„ 30	„ „ „ 24.	„ 5000	00
„ 31	„ terugontvangen Remise op *Rotterdam.*	„ 1000	00
„ 31	„ Provisie van *f* 77842 à $\frac{1}{16}$ %.	„ 48	65
„ 31	„ saldo	„ 5936	65⁵
		f 86031	77

§ 107.

KASBOEK.

1

DEBET. KASSA 1862.

Julij	1	Aan Kapitaal voor het in Kas zijnde		f 6534	50
		Bank	f 5000,—		
		6 Coupons, Rusland	„ 300,—		
		Assoc.-Cassa op *Hope & C°.*	„ 850,—		
		10 Coupons à f $12,37^5$	„ 123,75		
		Aan Contanten	„ 260,75		
„	10	Aan de Assoc.-Cassa m/Kwitantie N°. 1.		„ 3300	00
„	13	„ Remise-rekening op *Luden & van Geuns*		„ 200	00
		Bank	f 200,—		
„	15	Aan de Assoc.-Cassa m/Kwitantie N°. 2.		„ 399	38
„	16	„ diverse Debiteuren van *J. D. W. Meijer*		„ 3148	61
		Bank	f 3000,—		
		Gebr. Everard	„ 148,61		
				f 13582	49
Aug.	1	Aan Saldo		f 3588	37
„	6	„ diverse Debiteuren van de N. Bank		„ 5971	17
„	13	„ idem van *Gebr. Sichel*		„ 3000	00
„	20	„ W. POLCKE van *Gebr. Jacobs.*		„ 190	00
„	20	„ Remise-rekening op de Assoc.-Cassa.		„ 300	00
„	28	De Assoc.-Cassa N°. 3.		„ 1000	00
				f 14049	54
Sept.	1	Aan Saldo		f 1271	00
„	8	„ Remise-rekening in een Bankbillet		„ 300	00
„	10	„ idem op *Schuurman & C°.*		„ 200	00
„	10	„ diverse Debiteuren van *H. Menne*		„ 3000	00
„	10	„ idem van *J. Hoekstra*		„ 3000	00
„	10	„ Remise-rekening op *Croockewit*		„ 1000	00
		Transp.		f 8771	00

1

CREDIT.

Julij	2	Per de Assoc.-Cassa		f 4000	00
		Bank	f 3000,—		
		Assoc.-Cassa op *Hope & C°.*	„ 850,—		
		3 Coupons, Rusland	„ 150,—		
„	11	Per diverse Crediteuren *Spakler & Co.*		„ 4394	74
		Bank	f 1000,—		
		Assoc.-Cassa	„ 3300,—		
		1 Coupon, Rusland	„ 50,—		
		2 Coupons à f $12,37^5$	„ 24,75		
		Aan Contanten	„ 19,99		
„	25	Per diverse Crediteuren aan *Thijm en Zoon*		„ 1399	38
		Bank	f 1000,—		
		Assoc.-Cassa N°. 2.	„ 399,38		
„	31	Per Huishouding		„ 100	00
„	31	Per Onkosten		„ 100	00
„	31	„ Saldo		„ 3588	37
				f 13582	49
Aug.	5	Per W. LAUFS *z/Traite o/. Friederichs*		f 850	00
„	11	„ De Nederl. Handel-Maatschappij		„ 7418	82
„	20	„ Diverse Crediteuren aan *J. D. W. Meijer*		„ 2159	72
„	28	„ J. D. EPPINGA voor *z/Traite o/. F. R. Moen.*		„ 2000	00
„	31	„ Onkosten.		„ 250	00
„	31	„ Huishouding.		„ 100	00
„	31	„ Saldo		„ 1271	00
				f 14049	54
Sept.	15	Per diverse Crediteuren aan *H. Janssens.*		f 1265	35
„	24	„ Idem aan *Schuurman & C°.*		„ 2400	00
„	24	Per de Assoc.-Cassa.		„ 10000	00
„	30	„ „ Nederl. Handel-Maatschappij		„ 28850	14
„	30	„ Onkosten.		„ 450	00
„	30	„ Huishouding.		„ 200	00
		Transp.		f 43165	49

2

Debet. KASSA 1862.

		Transp.	*f* 8771	00
Sept.	12	Aan Remiserekening op *Loopuit & C°.*	„ 400	00
„	16	„ Idem op *Pleyte & C°.*	„ 600	00
„	16	„ Idem in 4 Coupons, *Rusland*	„ 200	00
„	21	„ Diverse Debiteuren van *J. P. Meijer*	„ 8329	17
„	21	Aan Remiserekening op *Jansen & C°.*	„ 800	00
„	21	„ Idem op *Jacobs & C°.*	„ 200	00
„	24	„ Idem op *J. Hendriks*	„ 100	00
„	28	Aan de Assoc.-Cassa N°. 4.	„ 2000	00
„	28	„ Idem Kwitantie „ 5.	„ 2500	00
„	28	„ Idem „ „ 6.	„ 3000	00
„	28	„ Idem „ „ 7.	„ 3000	00
„	28	„ Idem „ „ 8.	„ 5000	00
„	28	„ Diverse Debiteuren van de *Ned. Bank.*	„ 11282	31
„	28	„ Idem van *Menne & de Groot.*	„ 1990	00
„	30	„ Remiserekening op *Willems & C°.*	„ 200	00
			f 48372	48
Oct.	1	Aan Saldo	*f* 5156	99
„	5	„ de Assoc.-Cassa m/Kwitantie N°. 9.	„ 2000	00
„	5	„ Interest voor 2 Coupons, *Rusland*	„ 100	00
„	5	„ Remiserekening op *J. D. W. Meijer.*	„ 300	00
„	5	„ „ „ *Clignet & C°.*	„ 500	00
„	10	„ W. Laufs voor van *Karp & C°.*	„ 56	00
„	10	„ diverse Debiteuren voor van *Berkhoff & C°.*	„ 11550	00
„	10	„ G. Friedrichs voor van *Menne & C°.*	„ 700	00
„	12	„ Remiserekening op *Alberda & C°.*	„ 300	00
„	12	„ „ „ de *Assoc.-Cassa.*	„ 2048	90
„	15	„ diverse Debiteuren van *Heldewier & C°.*	„ 10860	50
„	18	„ Remiserekening in 1 Bankbillet	„ 300	00
„	18	„ „ „ 4 Coupons, *Rusland.*	„ 200	00
„	18	„ „ „ 10 Coupons 2½ °/₀ W. S.	„ 123	75
„	22	„ „ op de *Assoc.-Cassa*	„ 104	10
„	22	„ „ „ *Pleyte & C°.*	„ 500	00
„	24	„ „ „ *Menne & C°.*	„ 1000	00
„	30	„ de Assoc.-Cassa kwitantie N°. 10.	„ 3000	00
„	31	„ div. Debiteuren van *J. D. W. Meijer*	„ 9990	00
			f 48790	24

2

Credit.

		Transp.	*f* 43165	49
Sept.	30	Per Winst en verlies 3/m. salaris N. N.	„ 50	00
„	30	„ Saldo.	„ 5156	99
			f 48372	48
Oct.	5	Per diverse Crediteuren aan *Boele & C°.*	*f* 4780	46
„	5	„ „ „ aan van *Beek & Jurjans*	„ 583	43
„	5	„ Schmitz & Peters v/h Traite o/. *Pool*	„ 500	00
„	5	„ diverse Crediteuren aan *J. Lingeman*	„ 324	00
„	6	„ Gebr. Zeller voor aan *Jansen & C°.*	„ 160	00
„	6	„ diverse Crediteuren aan *Alberding & Zoon.*	„ 319	35
„	10	„ Beleening-Rekening aan *J. D. W. Meijer* v. 1/m. à 3°/₀.	„ 12000	00
„	16	„ diverse Crediteuren aan *H. Menne*	„ 3617	45
„	16	„ „ „ „ *J. Hoekstra.*	„ 3617	45
„	18	„ „ „ „ *J. Lemme & C°. te Antwerpen.*	„ 4640	00
„	22	„ Schmitz & Peters voor h/Tr. o/. *Pool*	„ 1500	00
„	25	„ J. D. Eppinga z/Tr. o/. *J. Rentsing*	„ 2000	00
„	30	„ diverse Crediteuren aan *Tinholt & C°.*	„ 7425	25
„	31	„ Onkosten	„ 400	00
„	31	„ Huishouding	„ 200	00
„	31	„ Saldo.	„ 6722	88
			f 48790	24

3

Debet. KASSA 1862.

Nov.	1	Aan Saldo	*f* 6722	88
„	2	„ diverse Debiteuren van *J. Beijerman & Zoon.* . .	„ 49	50
„	4	„ Remise-rekening op *Jacobs & C°.*	„ 200	00
„	5	„ diverse Debiteuren van *D. Schuurman*	„ 641	50
„	6	„ Remise-rekening op *Lange & C°.*	„ 150	00
„	6	„ idem op *Hope & C°.*	„ 2000	00
„	10	„ Gebr. Peters van *Pleyte & C°.*	„ 275	00
„	10	„ Interest 1/maand van *f* 12000 à 3 °/₀	„ 30	00
„	13	„ Remise-rekening op *Bahlman & C°.*	„ 300	00
„	14	„ idem in 1 Coupon, *Rusland*	„ 50	00
„	15	„ „ op *H. Koopmans*	„ 500	00
„	15	„ „ op *J. Straalman*	„ 250	00
„	15	„ de Assoc.-Cassa, Kwitantie N°. 11	„ 667	20
„	22	„ J. Martinet van *Koning & C°.*	„ 350	00
„	25	„ de Assoc.-Cassa, Kwitantie N°. 12	„ 5000	00
„	25	„ idem, Kwitantie N°. 13	„ 5000	00
„	26	„ diverse Debiteuren van *Croockewit & C°.*	„ 14300	00
„	30	„ idem van *J. D. W. Meijer*	„ 3291	75
			f 39777	83
Dec.	1	Aan Saldo.	*f* 5811	56
„	1	„ de Assoc.-Cassa Kwitantie N°. 14	„ 4000	00
„	1	„ „ „ „ „ 15	„ 3000	00
„	1	„ „ „ „ „ 16	„ 1062	51
„	3	„ Remise-rekening op *Berg & Boom*	„ 600	00
„	5	„ idem op *Alberda & C°.*	„ 500	00
„	6	„ idem op *J. D. W. Meijer.*	„ 1500	00
„	10	„ D. de Rijk op *Brauer en C°.*	„ 80	00
„	10	„ Remise-rekening op *Menne en C°.*	„ 2500	00
„	10	„ idem op *Croockewit en C°.*	„ 2500	00
„	10	„ idem op *Davids en C°.*	„ 600	00
„	10	„ Beleening-Rekening aflossing van *J. D. W. Meijer.*	„ 12000	00
„	10	„ Interest 1/m à 3 °/₀ van idem	„ 30	00
„	15	„ de Assoc.-Cassa, Kwitantie N°. 17	„ 3000	00
„	15	„ „ „ „ „ 18	„ 3000	00
„	15	„ „ „ „ „ 19	„ 3012	50
„	15	„ Remise-rekening op *de Haan en C°.*	„ 500	00
„	20	„ idem op *J. H. Simon.*	„ 300	00
„	20	„ idem op *Lans en C°.*	„ 1000	00
„	20	„ de Assoc.-Cassa, Kwitantie N°. 20	„ 4500	00
„	20	„ H. Weber van *Coster en C°.*	„ 2000	00
„	31	„ Interest van 11 Coupons, *Rusland*	„ 550	00
„	31	„ „ „ 5 „ 2½ °/₀ N. W. S. . . .	„ 61	87^{5}
			f 52108	44^{5}

3

Credit.

Nov.	6	Per Tr.-rek. voor Tr. van *H. Keller* o/. *A. Schaffhauser.*	*f* 2500	00
„	6	„ diverse Crediteuren aan *Muller en C°.*	„ 537	25
„	6	„ idem aan *Jacobs en C°.*	„ 196	48
„	6	„ „ „ *Menne en Zoon.*	„ 297	00
„	10	„ D. Goetz voor zijne Traite o/. *Steyn.*	„ 1500	00
„	12	„ idem o/. *A. Schuijers.*	„ 1000	00
„	15	„ diverse Crediteuren aan *J. Peters*	„ 667	20
„	25	„ idem aan *Karthaus en C°.*	„ 24253	65
„	25	„ „ „ *J. Kemper en C°.*	„ 52	92
„	25	„ „ „ *J. Albers.*	„ 1651	52
„	25	„ „ „ *Pek en C°.*	„ 470	25
„	25	„ „ „ *J. D. W. Meijer*	„ 90	00
„	30	„ Huishouding	„ 300	00
„	30	„ Onkosten	„ 450	00
„	30	„ Saldo.	„ 5811	56
			f 39777	83
Dec.	1	Per de Ned. Handel-Maatschappij.	*f* 13062	51
„	6	„ diverse Crediteuren aan *C. Nepveu*	„ 783	25
„	15	„ Beleening-rekening aflossing aan *J. D. W. Meijer* .	„ 10000	00
„	15	„ diverse Crediteuren aan *J. D. W. Meijer.* . . .	„ 12	50
„	21	„ Tr.-rek. v. Tr.v. *H. J. Merck en C°.* Bco Mk. 16059. 8.	„ 14453	55
„	26	„ diverse Crediteuren aan *J. D. W. Meijer.* . . .	„ 35	00
„	26	„ „ „ „ *Idem*	„ 133	50
„	31	„ „ „ „ *Gebr. van Wijck*	„ 11675	00
„	31	„ Winst en Verlies. Voor salaris	„ 100	00
„	31	„ Onkosten.	„ 370	00
„	31	„ Huishouding	„ 300	00
„	31	„ Saldo	„ 1183	13^{5}
			f 52108	44^{5}

ALPHABETH VAN HET REKENING-COURANTBOEK [1]).

J. ADAMS, *Barmen*	Fol. 1.	J. KORN, *Duisburg*	Fol. 13.
G. A. BIERMANS, *Keulen*. . .	„ 2.	W. LAUFS, *Stuttgardt* . . .	„ 14.
JACOB BRIEN, *Coblentz* . . .	„ 3.	J. MARTINET, *Frankfort* . .	„ 15.
J. D. DAMING, *Keulen* . . .	„ 4.	J. MARTENSEN, *Bonn* . . .	„ 16.
J. D. EPPINGA, *Dantzig*. . .	„ 5.	E. P. OTTO, *Stuttgardt* . .	„ 17.
G. FRIEDRICHS, *Maintz*. . .	„ 6.	GEBRS. PETERS, *Keulen*. . .	„ 18.
D. GOETZ, *Keulen*.	„ 7.	W. POLKE, *Schwelm* . . .	„ 19.
G. HEYMANS, *Bonn*	„ 8.	D. DE RIJK, *Elberfeld*. . .	„ 20.
P. HELLERMAN, *Frankfort*. .	„ 9.	SCHMITZ & PETERS, *Konigsberg*.	„ 21.
J. JAEGER, *Mannheim*. . . .	„ 10.	H. D. TESME, *Stuttgardt*. .	„ 22.
JOHNSTON BROTHERS, *London*.	„ 11.	H. WEBER, *Lubeck*. . . .	„ 23.
H. KELLER, *Keulen*	„ 12.	GEBRS. ZELLER, *Keulen*. . .	„ 24.

1) Ter besparing van ruimte hebben wij het raadzaam geoordeeld de Folio's van het Rek.-Courantboek op dezelfde bladzijde onmiddelijk te laten volgen.

§ 108.

REKENING-COURANTBOEK.

Fol. 1.

DEBET. J. ADAMS *te Barmen.*

Julij	10	Aan 100 Ton Levertraan. . .	Oct.	10	80	2790	*f* 3487	23
Dec.	31	„ briefport en visa. . . .	Dec.	31			„ 4	36
„	31	„ Saldo				2280	„ 20	20^{5}
						5070	*f* 3511	79^{5}

Fol. 2.

G. A. BIERMANS *te Keulen.*

Aug.	8	Aan 10 Vaatjes Harst. . . .	Nov.	8	52	855	*f* 683	10
Nov.	1	„ verlies op 100 Hect. Raapolie	„	1	59	22	„ 36	85
Dec.	31	„ briefport en visa					„ 2	06
„	31	„ Saldo nommers				73		
						450	*f* 722	01

Fol. 3.

JACOB BRIEN *te Coblentz.*

Julij	26	Aan 11 Balen Koffij	Oct.	26	64	212	*f* 330	89
Dec.	31	„ Saldo nommers	Dec.	31		148		
„	31	„ briefport en visa. . . .					„ 1	17
						360	*f* 332	06

Fol. 4.

J. D. DAMING *te Keulen.*

Aug.	6	Aan 1 Pijp Jamaïca-Rum. . .	Nov.	6	54	109	*f* 202	06
Dec.	31	„ briefport en visa	Dec.	31			„ 1	44
						109	*f* 203	50

Fol. 1.

ANNO 1862. CREDIT.

Julij	6	Per z/Remise op *Hope en C°.* .	Julij	10	170	1700	*f* 1000	00
Aug.	7	„ „ „ *Heybrock en C°.*	Aug.	7	143	2833	„ 1980	50
„	7	„ „ „ *Rotterdam.* .	„	10	140	419	„ 299	62^{5}
Oct.	1	„ „ „ *Jacobs en C°.* .	Nov.	1	59	118	„ 200	00
Dec.	31	„ Intrest nommers 2280 : 72.	Dec.	31			„ 31	67
						5070	*f* 3511	79^{5}

Fol. 2.

ANNO 1862.

Sept.	2	Per z/Remise op *Schuurman.* .	Sept.	10	110	220	*f* 200	00
„	2	„ „ „ *Nepveu.* . .	Nov.	10	50	230	„ 460	00
Dec.	31	„ Intrest nommers 73 : 72 .					„ 1	01
„	31	„ Saldo.					„ 61	00
						450	*f* 722	01

Fol. 3.

ANNO 1862.

Aug.	5	Per z/Remise op *Hope en C°.* .	Aug.	30	120	360	*f* 300	00
Dec.	31	„ Intrest nommers 148 : 72 .	Dec.	31			„ 2	06
„	31	„ Saldo.	„	31			„ 30	00
						360	*f* 332	06

Fol. 4.

ANNO 1862.

Nov.	5	Per z/Remise op *Lange en C°.* .	Nov.	6	54	81	*f* 150	00
„	5	„ „ „ *Bouman en C°.*	„	6	54	28	„ 53	50
						109	*f* 203	50

Fol. 5.

DEBET. J. D. EPPINGA *te Dantzig.*

Aug.	10	Aan 94 Kranjangs Suiker . .	Aug.	10	140	10657	*f* 7612	50
„	28	„ Traite o/. *F. R. Moen* . .	„	28	122	2440	„ 2000	00
Oct.	25	„ „ o/. *J. Rensing* . .	Oct.	25	65	1300	„ 2000	00
Nov.	6	„ 188 Kranjangs Suiker . .	Nov.	6	54	7251	„ 13428	45
Dec.	5	„ Wissel op *London* . . .	Dec.	5	25	197	„ 786	64
„	20	„ interv. door *H. J. Merck en C°.*	„	20	10	1445	„ 14454	15
„	31	„ Int. v. 23290 : 72 *f* 323,47.						
„	31	af 15723 : 90 „ 174,70. . . .	. .	. .	. .	. . .	„ 148	77
„	31	„ briefport en visa					„ 8	50
						23290	*f* 40439	01

Fol. 6.

G. FRIEDRICHS *te Maintz.*

Aug.	16	Aan 54 Balen Java Koffij . .	Nov.	16	44	746	*f* 1695	05
„	16	„ Saldo nommers				199		
„	16	„ briefport en visa. . . .					„ 2	16
						945	*f* 1697	21

Fol. 7.

D. GOETZ *te Keulen.*

Sept.	5	Aan 100 Balen Java Koffij . .	Sept.	5	115	3408	*f* 2963	80
Oct.	5	„ 200 „ Braziel Koffij .	Oct.	5	85	4003	„ 4709	60
Nov.	10	„ z/Traite ordre *Steyn*. . .	Nov.	10	50	750	„ 1500	00
„	12	„ „ „ *A. Schuyers.*	„	12	48	480	„ 1000	00
Dec.	31	„ Intrest nommers 5151: 90.					„ 57	23
„	31	„ briefport en visa. . . .					„ 10	48
„	31	„ Saldo.					„ 75	49
						8641	*f* 10316	60

Fol. 5.

ANNO 1862. CREDIT.

Aug.	8	Per Netto Prov. v. 35½ Lt. Tarwe.	Oct.	8	82	7881	*f* 9611	66
Oct.	14	„ „ „ „ 25 „ Voerh.	„	12	78	1570	„ 2012	93
Nov.	20	„ m/Traite op *H. Sillem* . .	Nov.	20	40	5714	„ 14285	70
Dec.	20	„ z/Remise op *Alberda en C°.*	Dec.	26	4			
„	20	„ „ „ *Pleyte en C°.* .	„	26	4	558	„ 13962	24
„	20	„ „ „ *Vercken en C°.*	„	26	4			
„	31	„ Saldo.				7567	„ 566	48
						23290	*f* 40439	01

Fol. 6.

ANNO 1862.

Sept.	6	Per z/Remise op *Menne en C°.*	Nov.	15	45	225	*f* 500	00
„	6	„ „ „ *Alberda en C°.*	„	20	40	160	„ 400	00
Oct.	10	„ ontvangen van *Menne en C°.*	Oct.	10	80	560	„ 700	00
Dec.	31	„ Intrest nommers 199: 90 .					„ 2	21
„	31	„ Saldo.					„ 95	00
						945	*f* 1697	21

Fol. 7.

ANNO 1862.

Sept.	8	Per z/Remise op *Croockewit en C°.*	Sept.	10	110	1100	*f* 1000	00
„	8	„ „ in 1 Bankb. . .	„	8	112	336	„ 300	00
„	8	„ „ op Rotterdam . .	„	6	54	647	„ 1198	50
Oct.	12	„ Netto Prov. v. 40 Last Tarwe.	Dec.	12	18	1407	„ 7818	10
Dec.	30	„ Saldo nommers.				5151		
						8641	*f* 10316	60

Fol. 8.

DEBET. G. HEYMANS *te Bonn.*

Sept.	5	Aan 100 Balen Java Koffij . .	Sept.	5	115	3459	ƒ 3008	10
Oct.	30	„ z/Traite o/. *A. Schaffhauser*.	Oct.	30	60	600	„ 1000	00
Dec.	31	„ roode cijfers in 't Credit.				50		
„	31	„ Intrest nommers 3159 : 90.					„ 35	10
„	31	„ Provisie v. Tr. ƒ1000 à ⅓ %.					„ 3	33
„	31	„ briefport en visa					„ 5	45
						4109	ƒ 4051	98

Fol. 9.

P. HELLERMAN

Sept.	5	Aan 100 Balen Koffij N°. 10 .	Sept.	5	115	3070	ƒ 2669	92
Oct.	5	„ 50 „ „ N°. 10 .	Oct.	5	85	1254	„ 1475	81
Dec.	31	„ Intrest nommers 1581 : 90.					„ 17	57
„	31	„ briefport en visa. . . .					„ 6	70
						4324	ƒ 4170	00

Fol. 10.

J. JAEGER *te Mannheim.*

Aug.	20	Aan 1 Vaatje Smyrna Rozijnen.	Nov.	20	40	24	ƒ 58	87
Dec.	31	„ briefport en visa. . . .					„ 1	13
						24	ƒ 60	00

Fol. 11.

JOHNSTON BROTHERS

Dec.	31	Aan m/Remise op *Baring Br.* .	Dec.	31		£ᵗ.1000	ƒ 11675	00
„	31	„ Saldo				„ 6/5	„ 75	00
						£ᵗ.1006/5	ƒ 11750	00

Fol. 8.

ANNO 1862. CREDIT.

Nov.	8	Per z/Remise op *Barend en C°.* .	Nov.	10	50	225	ƒ 450	00
„	8	„ „ „ *Koopman en C°.*	„	15	45	225	„ 500	00
„	8	„ „ „ *J. Swart en C°.*	Dec.	5	25	500	„ 2000	00
„	8	„ „ „ *Hope en C°.* .	Jan.	5	5	50	„ 1000	00
Dec.	31	„ Saldo nommers.				3159		
„	31	„ Saldo.					„ 101	98
						4109	ƒ 4051	98

Fol. 9.

te Frankfort a/M. ANNO 1862.

Sept.	8	Per z/Remise op *Loopuit en C°.* .	Sept.	8	112	448	ƒ 400	00
„	8	„ „ „ *Hoekstra en C°.* .	„	15	105	525	„ 500	00
„	8	„ „ „ *Pleyte en C°.* . .	„	10	110	660	„ 600	00
„	8	„ „ „ „ „ „ . .	Nov.	10	50	600	„ 1200	00
Nov.	12	„ „ „ *Bahlmann.* . .	„	30	30	90	„ 300	00
„	12	„ „ „ *J. Stralman* . .	„	15	45	112	„ 250	00
„	12	„ „ „ *van Ingen.* . .	„	20	40	160	„ 400	00
„	12	„ „ „ *Pleyte en C°.* . .	„	25	35	105	„ 300	00
Dec.	5	„ „ „ *Braunsberg en C°.*	Dec.	7	23	23	„ 100	00
„	5	„ „ „ *Hope en C°.* . .	„	10	20	20	„ 100	00
„	31	„ Saldo nommers.				1581		
„	31	„ Saldo					„ 20	00
						4324	ƒ 4170	00

Fol. 10.

ANNO 1862.

Nov.	14	Per 1 Coupon Rusland . . .	Nov.	14	46	23	ƒ 50	00
Dec.	31	„ Saldo				1	„ 10	00
						24	ƒ 60	00

Fol. 11.

te London. ANNO 1862.

Oct.	9	Per m/Traite o/. *Berkhof*	Dec.	9	21	£st. 1000	ƒ 11550	00
Dec.	31	„ Intrest van £st. 1000 21 dag. 5 pCt. .	„	31		„ 2.18/4	„ 35	00
„	31	„ Commissie van £st. 1000 à 1/3 pCt. . .	„	31		„ 3. 6/8	„ 40	00
„	31	„ Koersverschil	„	31			„ 125	00
						£st. 1006 /5	ƒ 11750	00

Fol. 12.

DEBET. H. KELLER *te Keulen.*

Sept.	26	Aan 30 Last Zeeuwsche Tarwe.	Sept.	26	94	7108	*f* 7561	75
„	10	„ z/Tr. order *A. Schafhauser.*	Nov.	6	54	1350	„ 2500	00
Nov.	1	„ verlies op 100 Hect. Raapolie.	„	1	59	168	„ 285	83
Dec.	31	„ briefport en visa					„ 8	01
„	31	„ provisie van *f* 2500 à $\frac{1}{3}$ %.					„ 8	33
„	31	„ roode cijfers				10		
„	31	„ Intrest nommers 4983 : 90.					„ 55	37
						8636	*f* 10419	29

Fol. 13.

J. KORN *te Duisburg.*

Sept.	10	Aan 25 Fusten Z. Z. Traan. .	Dec.	10	20	950	*f* 4750	20
„	25	„ 25 Last W. B. Pool. Tarwe.	Sept.	25	95	6489	„ 6830	95
Dec.	1	„ geretourneerde Wissel . .	Dec.	1	29	291	„ 1005	00
„	31	„ briefport en visa					„ 7	99
„	31	„ Intrest nommers 3990 : 90.					„ 44	33
„	31	„ Saldo					„ 922	43
						7730	*f* 13560	90

Fol. 12.

ANNO 1862. CREDIT.

Oct.	3	Per z/Remise op *Bunge en C°.* . .	Oct.	23	67	402	*f* 600	00
„	3	„ „ „ *H. Vermeer* . .	„	25	65	260	„ 400	00
„	3	„ „ „ *Hermanns en C°.*	„	20	70	350	„ 500	00
„	20	„ „ „ *Pleyte en C°.* .	Nov.	30	30	120	„ 400	00
„	5	„ aan *Gebr. Zeller* betaald. .	Oct.	5	85	144	„ 170	00
Nov.	15	„ z/Remise op *Bouwman en C°.*	Nov.	15	45	450	„ 1000	00
„	15	„ „ „ *J. Diedrichs* . .	„	20	40	320	„ 800	00
„	15	„ „ „ *Loopuit en C°.* .	„	21	39	273	„ 700	00
„	26	„ „ „ *H. Busman* . .	„	26	34	102	„ 300	00
„	26	„ „ „ *Heldewier en C°.*	„	28	32	192	„ 600	00
„	26	„ „ „ *Nepveu en C°.* .	„	30	30	240	„ 800	00
„	29	„ „ „ *Blussé en C°.* .	„	30	30	300	„ 1000	00
„	29	„ „ „ *J. D. W. Meijer.*	Dec.	6	24	360	„ 1500	00
Dec.	10	„ „ „ *Davids en C°.* .	„	15	15	90	„ 600	00
„	10	„ „ „ *Simons en C°.* .	„	20	10	30	„ 300	00
„	10	„ „ „ *G. H. Lewe* . .	„	25	5	20	„ 400	00
„	10	„ „ „ *Brands en C°.* .	Jan.	5	5	10	„ 200	00
„	31	„ Saldo nommers.				4983		
„	31	„ Saldo					„ 149	29
						8636	*f* 10419	29

Fol. 13.

ANNO 1862.

Oct.	20	Per Remise op mij zelve . . .	Oct.	30	60	600	*f* 1000	00
„	7	„ vergoeding op 25 F. Traan.	„	7	83	42	„ 50	00
Nov.	16	„ z/Remise op *H. Dresden.* .	Nov.	22	38	380	„ 1000	00
„	16	„ „ „ *v. Putten en C°.*	„	25	35	420	„ 1200	00
„	16	„ „ „ *Vercken en C°.*	„	26	34	612	„ 1800	00
„	28	„ „ „ *Menne en C°.* .	Dec.	10	20	500	„ 2500	00
„	28	„ „ „ *Croockewit en C°.*	„	10	20	500	„ 2500	00
„	28	„ „ „ *Rotterdam* . .	Nov.	30	30	300	„ 998	75
„	30	„ „ „ *Berg en Boom.*	Dec.	10	20	120	„ 600	00
„	30	„ „ „ *Alberda en C°.*	„	5	25	125	„ 500	00
„	1	„ winst op 100 Hect. Raapolie.	Nov.	1	59	66	„ 112	15
Dec.	15	„ z/Remise op *de Haas en C°.*	Dec.	20	10	50	„ 500	00
„	15	„ „ „ *Lapin en C°.* . .	„	25	5	25	„ 500	00
„	15	„ „ „ *Stroebel en C°.*	„	30	0	0	„ 300	00
„	31	„ Saldo nommers				3990		
						7730	*f* 13560	90

Fol. 14.

DEBET. W. LAUFS *te Stuttgardt.*

Aug.	5	Aan z/Traite Order *Friedrichs.*	Aug.	5	45	383	*f* 850	00
Sept.	20	„ Intrest nommers 349 : 72.					„ 4	84
„	20	„ briefport en visa. . . .					„ 1	16
						383	*f* 856	00

Fol. 15.

J. MARTINET *te Frankfort.*

Sept.	15	Aan 10 Vaten Suiker. . . .	Dec.	15	15	233	*f* 1552	95
Nov.	20	„ 100 Ton N. R. Z. Lijnzaad.	Nov.	20	40	636	„ 1590	20
Sept.	23	„ ingek. Wissel op *London* .	Sept.	23	97	2338	„ 2410	40
Dec.	31	„ briefport en visa					„ 8	99^5
„	31	„ Saldo nommers				835		
„	31	„ Saldo.					„ 39	02
						4042	*f* 5601	56^5

Fol. 16.

J. MARTENSEN *te Bonn.*

Sept.	20	Aan Assur. v. 100 Ton Levertraan.	Sept.	20	100	72	*f* 71	50
„	20	„ 50 Balen Java Koffij. . .	„	20	100	1238	„ 1238	30
Dec.	31	„ briefport en visa					„ 3	03
„	31	„ Intrest nommers 66 : 72 .					„ 0	92
						1310	*f* 1313	75

Fol. 14.

ANNO 1862. CREDIT.

Sept.	15	Per z/Remise op *Vercken en C°.*	Sept.	16	4	24	*f* 600	00
„	15	„ „ „ 4 C. *Rusl.* 1 Jan.	„	15	5	10	„ 200	00
„	20	„ Saldo nommers.				349		
Oct.	10	„ ontvangen van *Karp en C°.*					„ 56	00
						383	*f* 856	00

Fol. 15.

ANNO 1862.

Sept.	20	Per z/Remise op *Hope en C°.* .	Sept.	20	100	500	*f* 500	00
„	20	„ „ „ *Heldewier en C°.*	Oct.	1	89	534	„ 600	00
„	20	„ „ „ *Clignet en C°.* .	„	5	85	425	„ 500	00
„	26	„ m/Tr. *Menne en Croockewit.*	Sept.	26	94	1869	„ 1988	01
Oct.	9	„ te veel berekende Onkosten.	Oct.	9	81	5	„ 6	08
Nov.	22	„ van *Koning en C°.* ontvangen.	Nov.	22	38	133	„ 350	00
„	25	„ Schade op 100 Ton Lijnzaad.	„	25	35	576	„ 1645	87^5
Dec.	31	„ Intrest nommers 835 : 72.					„ 11	60
						4042	*f* 5601	56^5

Fol. 16.

ANNO 1862.

Sept.	22	Per z/Remise op *J. D. W. Meijer.*	Sept.	22	98	294	*f* 300	00
„	22	„ „ „ *Janssen en C°.*	„	25	95	760	„ 800	00
„	22	„ „ „ *Rotterdam* . .	„	25	95	190	„ 199	75
Dec.	31	„ Saldo.				66	„ 14	00
						1310	*f* 1313	75

Fol. 17.

DEBET. E. P. OTTO *te Stettin.*

Julij.	4	Aan 46 Pijpen Archang. Traan.	Julij.	4	176	8575	*f* 4872	00
Dec.	31	„ Interest nommers 2841: 90.					„ 31	57
„	31	„ briefport en visa					„ 5	93
						8575	*f* 4909	50

Fol. 18.

W. POLKE *te Schwelm.*

Julij.	20	Aan 10 Balen ger. Camp. Hout.	Oct.	20	70	134	*f* 192	26
Dec.	31	„ briefport en visa					„ 0	99
„	31	„ Saldo nommers				113		
						247	*f* 193	25

Fol. 19.

GEBRS. PETERS *te Keulen.*

Julij.	4	Aan 10 Vaten Lompen . . .	Oct.	4	86	3928	*f* 4567	50
Aug.	15	„ geretourn. remise en protest.	Aug.	15	135	682	„ 505	40
Dec.	31	„ briefport en visa. . . .					„ 6	66
„	31	„ Saldo nommers				1297		
„	31	„ Saldo					„ 3	85
						5907	*f* 5083	41

Fol. 17.

ANNO 1862. CREDIT.

Julij.	9	Per z/Remise op *Luden en v. Geuns.*	Julij.	13	167	334	*f* 200	00
„	9	„ „ „ *A. S. van Raalte.*	Sept.	1	119	4760	„ 4000	00
„	9	„ „ „ *Rotterdam* . .	Julij.	20	160	640	„ 399	50
Dec.	31	„ Saldo.				2841	„ 310	00
						8575	*f* 4909	50

Fol. 18.

ANNO 1862.

Aug.	20	Per van *Gebrs. Jacobs* ontvangen.	Aug.	20	130	247	*f* 190	00
Dec.	31	„ Intrest nommers 113: 90.					„ 1	25
„	31	„ Saldo					„ 2	00
						247	*f* 193	25

Fol. 19.

ANNO 1862.

Aug.	10	Per z/Remise op *Frankfort a/M.*	Aug.	10	140	4196	*f* 2997	00
„	15	„ „ „ *Alberda en Co.*	„	10	135	675	„ 500	00
Oct.	10	„ „ „ *Heymans en Co.*	Oct.	20	80	240	„ 300	00
„	10	„ „ „ *Groningen* . .	„	28	70	350	„ 500	00
„	10	„ „ „ *A. Sinkel* . .	„	15	62	308	„ 497	00
„	10	„ „ „ *Pleyte en Co.* . .	Nov.	10	50	138	„ 275	00
Dec.	31	„ Intrest nommers 1297: 90.					„ 14	41
						5907	*f* 5083	41

Fol. 20.

DEBET. D. DE RIJK *te Elberfeld.*

Julij.	15	Aan 20 Balen ger. Camp. Hout.	Oct.	15	75	288	*f* 384	48
Dec.	31	„ Saldo nommers				118		
„	31	„ briefport en visa					„ 1	86
						406	*f* 386	34

Fol. 21.

SCHMITZ & PETERS

Sept.	20	Aan 100 Balen Java Koffij . .	Sept.	20	100	2413	*f* 2412	52
„	20	„ 100 „ „ „ . .	Dec.	20	10	330	„ 3301	93
Oct.	6	„ h/Traite o/. *Pool en Co.* .	Oct.	6	84	420	„ 500	00
„	22	„ h/Traite Ord. *Pool en Co.*	„	22	68	1020	„ 1500	00
Nov.	10	„ *Haver en Co.* betaald. . .	Nov.	10	50	200	„ 400	00
Dec.	31	„ briefport en visa					„ 3	23
„	31	„ Intrest nommers 736 : 90.					„ 8	18
„	31	„ Saldo					„ 39	00
						4383	*f* 8164	86

Fol. 22.

H. D. TESME *te Stuttgardt.*

Sept.	30	Aan 2 Vaten Muscaatnoten . .	Sept.	30	90	1206	*f* 1339	80
Dec.	30	„ briefport en visa					„ 4	20
						1206	*f* 1344	00

Fol. 20.

ANNO 1862. CREDIT.

Aug.	20	Per z/Remise op de *Assoc.-Cassa.*	Aug.	20	130	390	*f* 300	00
Dec.	10	„ voor van *Brave en Co.* . .	Dec.	10	20	16	„ 80	00
„	31	„ Intrest nommers 118 : 90 .					„ 1	31
„	31	„ Saldo.					„ 5	03
						406	*f* 386	34

Fol. 21.

te Koningsbergen. ANNO 1862.

Sept.	25	Per Netto prov. 25 Last Tarwe.	Nov.	25	35	2185	*f* 6242	18
Oct.	14	„ „ „ 20 „ Winterg.	Oct.	14	76	1442	„ 1897	68
„	11	„ vergoed. op 200 Bal. Koffij.	„	11	79	20	„ 25	00
Dec.	31	„ Saldo nommers				736		
						4383	*f* 8164	86

Fol. 22.

ANNO 1862.

Sept.	23	Per z/Remise op *Schröder en Co.*	Sept.	26	94	470	*f* 500	00
„	23	„ „ „ *Jacobs en Co.*	„	27	93	186	„ 200	00
„	23	„ „ „ *G. Hendriks* .	„	29	91	91	„ 100	00
„	23	„ „ „ *Gerrits en Co.*	„	29	91	273	„ 300	00
„	23	„ „ „ *Willems en Co.*	„	30	90	180	„ 200	00
Dec.	31	„ Saldo.				6	„ 44	00
						1206	*f* 1344	00

Fol. 23.

DEBET. H. WEBER *te Lubeck*.

Aug.	25	Aan 50 Fusten Z. Z. Traan. .	Aug.	25	125	10698	*f* 8558	04
„	25	„ 25 Ton N. R. Lijnzaad .	Nov.	25	35	230	„ 657	96
Oct.	8	„ 38 Fusten Z. Z. Traan. .	Jan.	8	8	544	„ 6800	50
Dec.	31	„ briefport en visa					„ 10	56
„	31	„ roode cijfers in het Credit. .				200		
„	31	„ Intrest nommers 1171 : 72.					„ 16	26
						11128	*f* 16043	32

Fol. 24.

GEBRS. ZELLER *te Keulen*.

Julij	3	Aan 2 Kwart Lijnolie. . . .	Julij	3	177	596	*f* 336	82
Oct.	5	„ van *H. Keller* ontvangen .	Oct.	5	85	145	„ 170	00
„	6	„ *Janssen en C°.* betaald . .	„	6	84	134	„ 160	00
„	6	„ briefport en visa					„ 1	09
„	6	„ Intrest nommers 35 : 72 .					„ 0	49
						875	*f* 668	40

Fol. 23.

ANNO 1862. CREDIT.

Aug.	24	Per z/Remise op *Bahlman en C°.*	Sept.	1	119	595	*f* 500	00
Sept.	21	„ Netto prov. v. 12 Obligatiën.	„	21	99	8218	„ 8301	29
Nov.	20	„ z/Remise op *Steenman en C°.*	Nov.	30	30	300	„ 1000	00
„	20	„ „ „ *Pleyte en C°.* .	Jan.	10	10	200	„ 2000	00
Dec.	20	„ „ „ *Lagrange* . .	Dec.	20	10	100	„ 1000	00
„	20	„ van *Coster en Jans* ontvangen.	„	20	10	200	„ 2000	00
„	31	„ roode cijfers in 't Debet. .				544		
„	31	„ Saldo.				1171	„ 1242	03
						11128	*f* 16043	32

Fol. 24.

ANNO 1862.

Julij	8	Per z/Remise op *A. Sinkel* . .	Julij	12	168	840	*f* 500	00
„	8	„ Saldo.				35	„ 168	40
						875	*f* 668	40

§ 109.

JOURNAAL.

	DE VOLGENDEN AAN KAPITAAL:				
	Voor het bedrag mijner bezittingen volgens Memoriaal, F°. 1:				
1	HUIS EN ERVE.				
	Voor een huis in de Doelenstraat. . . .	*f* 20000	00		
1	EFFECTEN-REKENING, als volgt:				
	10 Obl. 5 % *Rusland*, bij HOPE & C°., leening 1798 . . . . . *f* 10000,00				
	10 Cert. 2½ % N. W. S. *Amsterdam*, KETWICH VOOMB. „ 6200,—				
		„ 16200	00		
2	INTREST-REKENING.				
	Voor 6 Maanden Rente van *f* 10000,00, *Rusland* 5 %.	„ 250	00		
1	MEUBELEN-REKENING.				
	Voor mijn Mobilair getaxeerd op	„ 2000	00		
3	DIVERSE DEBITEUREN.				
	Door UHLENKAMP verschuldigd.	„ 1600	00		
4	KOOPMANSCHAPPEN.				
	Voor 100 Ton Berger Levertraan	„ 3415	50		
5	KASSA.				
1	Voor het in Kas zijnde	„ 6534	50		
				f 50000	00
	15 dito.				
3	DIVERSE DEBITEUREN AAN DIVERSEN.				
	Voor aan J. D. W. MEIJER verkocht 5 Cert. 2½ % N. W. S. à 63 %.				
1	AAN EFFECTEN-REKENING.				
	Voor de Opbrengst der Effecten	*f* 3143	75		
2	AAN INTREST-REKENING.				
	Voor 14 dagen Rente van *f* 5000,00 à 2½ %.	„ 4	86		
				„ 3148	61
	31 dito.				
6	ONKOST-REKENING AAN ASS.-CASSSA.				
2	Voor Plaatsverlies van een Wissel op *Rotterdam* *f* 400,00 à ⅛ %.	. . . .	. .	„ 0	50
	Transp.	. . . .	. .	*f* 53149	11

	Transp.	. . . . .	. .	*f* 53149	11
4 / 7	KOOPMANSCHAPPEN AAN DIVERSE CREDITEUREN:				
	Voor de navolgende Goederen van de Onderstaanden gekocht volgens Inkoop-Boek, F°. 1:				
	1. 46 Pijpen Arch.-Traan van BOEKE & C°.	*f* 4780	46		
	3. 10 Vaten Rijst van VAN BEEK & JURJANS.	„ 583	40		
	3. 11 Bn. Cheribon-Koffij van J. LINGEMAN.	„ 324	00		
	3. 10 Vaten Lompen van SPAKLER & C°. .	„ 4394	74		
	10. 2 Kwart. Lijnolie van ALBERDING & ZN.	„ 319	35		
	20. 30 Bn. ger. Camp. Hout van MULLER & C°.	„ 537	25		
	25. 10 Vn. Surin. Suiker van THIJM & ZN.	„ 1399	38		
				„ 12338	58
	——————dito.——————				
	DE VOLGENDEN AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor diverse Facturen volgens Factuurboek, F°. 1 en 2:				
8	GEBR. ZELLER TE *KEULEN* Z/R.				
	3. Over 2 Kwart. Lijnolie	*f* 336	82		
8	GEBR. PETERS TE *KEULEN* Z/R.				
	4. Over 10 Vaten Lompen	„ 4567	50		
8	E. P. OTTO TE *STETTIN* Z/R.				
	4. Over 46 Pijpen Astrakan-Traan. . . .	„ 4872	00		
8	J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R.				
	10. Over 100 Ton Levertraan	„ 3487	23		
9	D. DE RIJK TE *ELBERFELD* Z/R.				
	15. Over 20 Bn. geraspt Camp. Hout. . .	„ 384	48		
9	W. POLKE TE *SCHWELM* Z/R.				
	20. Over 10 Bn. geraspt Camp. Hout. . .	„ 192	26		
9	JACOB BRIEN TE *COBLENTZ* Z/R.				
	29. Over 11 Balen Cheribon-Koffij. . . .	„ 330	89		
		f 14171	18		
4	AAN KOOPMANSCHAPPEN, als volgt:				
	2 Kwart. Lijnolie . . . . *f* 319,35				
	10 Vaten Lompen . . . . „ 4439,13				
	46 Pijpen Astrakan-Traan . . „ 4731,93				
	100 Ton Levertraan . . . . „ 3415,50				
	30 Balen geraspt Camp. Hout. „ 551,25				
	11 Balen Cheribon-Koffij . . „ 324,00				
		f 13781	16		
	Transp.	*f* 13781	16	*f* 65487	69

	Transp.	*f* 13781	16	*f* 65487	69
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor diverse Onkosten	„ 180	60		
10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor diverse Commissieloonen	„ 209	42		
				„ 14171	18
	——————dito.——————				
3 / 4	DIVERSE DEBITEUREN AAN KOOPMANSCHAPPEN:				
	28. Voor 10 Vaten Rijst aan D. SCHUURMAN verkocht	. . . . .	. .	„ 641	50
	——————dito.——————				
5	REMISE-REK. AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de Remisen van de Onderstaanden in 5 Wissels, volgens Rem.-Rek.boek, F°. 1:				
8	AAN J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R.				
	6. Zijne Remise op HOPE & C°.	*f* 1000	00		
8	AAN GEBR. ZELLER TE *KEULEN* H/R.				
	8. Zijne Remise op A. SINKEL	„ 500	00		
8	AAN E. P. OTTO TE *STETTIN* Z/R.				
	9. Zijne Remise in 3 Wissels	„ 4599	50		
6	AAN ONKOST-REKENING.				
	9. Voor Plaatsverlies van een Wissel op Rotterdam *f* 400,00 à ⅛ %.	„ 0	50		
				„ 6100	00
	——————dito.——————				
2	ASSOCIATIE-CASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor aan haar ter inkassering gegeven het Onderstaande, als:				
3	AAN DIVERSE DEBITEUREN:				
	Op UHLENKAMP.	*f* 1600	00		
5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 3 Wissels.	„ 1900	00		
				„ 3500	00
	——————dito.——————				
5	KASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de navolgende Ontvangsten volgens Kasboek, F°. 1:				
3	AAN DIVERSE DEBITEUREN:				
	Van J. D. W. MEIJER	*f* 3148	61		
	Transp.	*f* 3148	61	*f* 89900	37

		Transp.	*f* 3148	61	*f* 89900	37
.	5	AAN REMISE-REKENING:				
		Voor een Wissel op Luden & van Geuns.	„ 200	00		
.	2	AAN ASSOCIATIE-CASSA:				
		Voor mijne Kwitantiën N°. 1 en 2. . . .	„ 3699	38		
					„ 7047	99
		——— dito. ———				
		DE VOLGENDEN AAN KASSA:				
		Voor de navolgende betalingen volgens Kasboek, F°. 1:				
.	2	ASSOCIATIE-CASSA:				
		Voor aan haar in Bankpapier	*f* 4000	00		
.	7	DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:				
		Spakler & C°. . . . . . . *f* 4394,74				
		Thijm & Zoon. . . . . . . „ 1399,38				
.	10	HUISHOUDING:	„ 5794	12		
		Voor diverse Uitgaven.	„ 100	00		
.	6	ONKOST-REKENING:				
.	5	Voor diverse Onkosten.	„ 100	00		
					„ 9994	12
		6 *AUGUSTUS.*				
		DE VOLGENDEN AAN REMISE-REK.:				
		Voor bij de Nederlandsche Bank verdisconteerd 2 Wissels:				
.	3	DIVERSE DEBITEUREN:				
		De Nederl. Bank voor het Netto Provenu .	*f* 5971	17		
.	2	INTREST-REKENING:				
.	5	Voor Disconto	„ 28	83		
					„ 6000	00
		——— dito. ———				
.	8	J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R AAN INTREST-REKENING:				
.	2	Voor aan hem in rekening gebragt Disconto zijner Remise op Heybrock & C°. *f* 2000,00 117 dagen à 3 °/o.	. . . . .	. .	„ 19	50
		Transp.	. . . .	. .	*f* 112961	98

		Transp.	. . . . .	. .	*f* 112961	98
.	3	DIVERSE DEBITEUREN AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor aan Gebr. Sichel vernegotiëerd de Remise van Gebr. Peters te *Keulen*, groot Fl. 3000, op *Frankfort a/M:*				
.	8	AAN GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R.				
		Voor het Netto Provenu	*f* 2997	00		
.	6	AAN ONKOST-REKENING:				
		Voor Wissel-Courtage	„ 3	00		
					„ 3000	00
		——— 16 dito. ———				
.	8	GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor aan hen geretourneerd wegens nonacceptatie hunne Remise op Gebr. Sichel:				
.	5	AAN REMISE-REKENING:				
		Voor den geretourneerden Wissel. . . .	*f* 500	00		
.	6	AAN ONKOST-REKENING:				
		Voor de Protestkosten	„ 5	40		
					„ 505	40
		——— 21 dito. ———				
		DE VOLGENDEN AAN DIVERSE CREDITEUREN:				
		Voor van J. D. W. Meijer gekocht: 2 Obl. 5 °/o *Rusland*, leening 1828—29.				
.	1	EFFECTEN-REKENING:				
		Voor de aankoop der Effecten.	*f* 2062	50		
.	2	INTREST-REKENING:				
.	7	Voor 11 m. 20/d. Rente van *f* 2000,00 à 5 °/o.	„ 97	22		
					„ 2159	72
		——— 31 dito. ———				
.	6	ONKOST-REKENING AAN ASSOC.-CASSA:				
.	2	Voor Plaatsverlies van een Wissel op *Rotterdam* *f* 300,00 à $\frac{1}{8}$ °/o.	. . . . .	. .	„ 0	37[5]
		——— dito. ———				
.	4	KOOPMANSCHAPPEN AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor de navolgende Goederen van de Onderstaanden gekocht volgens Inkoopboek, F°. 2 en 3:				
.	10	AAN NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ:				
		10. 90 Kranjangs O. I. Suiker	*f* 7418	82		
		Transp.	*f* 7418	82	*f* 118627	47[5]

		Transp.	f 7418	82	f 118627	47^5
.	7	AAN DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:				
		6. 1 Pijp Jamaïca-Rum van JACOBS & Cº. . . f 196,48				
		8. 11 Vaatjes Amer. Harst van J. PETERS . . . . „ 667,20				
		12. 54 Balen Java Koffij van J. ALBERS. . . . „ 1651,52				
		15. 25 Ton N. R. Z. Lijnzaad van PEK & Cº. . . . „ 470,25				
		20. 148 Fusten Z. Z. Traan van KARTHAUS & Cº. . „ 24253,65				
		20. 1 Vaatje Smirna Rozijn van J. KEMPER & Cº. . „ 52,92				
			„ 27292	02		
		——dito.——			„ 34710	84
		DE VOLGENDEN AAN DE ONDERSTAANDEN:				
		Voor diverse facturen volgens Factuurboek, Fº. 3 en 4:				
.	9	J. D. DAMING TE *KEULEN* Z/R.				
		6. Over 1 Pijp Jamaïca-Rum	f 202	06		
.	9	G. A. BIERMANS TE *KEULEN* Z/R.				
		8. Over 10 Vaatjes Amerik. Harst . . .	„ 683	10		
.	11	J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
		10. Over 90 Kranjangs O. I. Suiker. . .	„ 7612	50		
.	11	G. FRIEDRICHS TE *MAINTZ* Z/R.				
		16. Over 54 Balen Koffij	„ 1695	05		
.	11	J. JAEGER TE *MANNHEIM* Z/R.				
		20. Over 1 Vaatje Smirna Rozijn. . . .	„ 58	87		
.	11	H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.				
		25. Over 50 Fust. Traan en 25 Ton Lijnzaad.	„ 9216	00		
			f 19467	58		
.	4	AAN KOOPMANSCHAPPEN, als volgt:				
		1 Pijp Jamaïca-Rum. . . . f 196,48				
		10 Vaatjes Amerik. Harst . . „ 667,20				
		90 Kranjangs O. I. Suiker. . „ 7418,82				
		54 Balen Java Koffij. . . . „ 1651,52				
		1 Vaatje Smirna Rozijn . . „ 56,45				
		50 Fusten Z. Z. Traan . . . „ 8558,04				
		25 Ton N. R. Z. Lijnzaad . . „ 470,25				
			f 19018	76		
		Transp.	f 19018	76	f 153338	31^5

		Transp.	f 19018	76	f 153338	31^5
.	6	AAN ONKOST-REKENING:				
		Voor diverse Onkosten	„ 161	12		
.	10	AAN PROVISIE-REKENING:				
		Voor diverse Commissieloonen.	„ 287	70		
		——dito.——			„ 19467	58
.	3	DIVERSE DEBITEUREN AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor de navolgende Goederen aan de Onderstaanden verkocht, volgens Verkoopboek, Fº. 1:				
		5. 10 Lt. Tarwe aan P. E. NEPVEU. . . .	f 2871	00		
		5. 10 „ „ „ G.A.CROOCKEWIT & Cº.	„ 2871	00		
		5. 15½ „ „ „ J. ALBERDA . . .	„ 4404	01		
		16. 20 F. Z.Z. Traan aan P. C. LOOPUIT & Cº.	„ 3651	26		
		28. 5 „ „ „ „ GEBR. HOEKSTRA .	„ 912	98		
			f 14710	25		
.	12	AAN GRANEN VOOR J. D. EPPINGA:				
		Voor 35½ Last Poolsche Tarwe	f 10146	01		
.	4	AAN KOOPMANSCHAPPEN:				
		Voor 25 Fusten Z.Z. Traan	„ 4564	24		
		——dito.——			„ 14710	25
.	12	GRANEN VOOR J. D. EPPINGA AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor afrekening over 35½ Last Poolsche Tarwe voor J. D. EPPINGA verkocht, volgens Buitenlandsch Verkoopboek, Fº. 1:				
.	11	AAN J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
		8. Voor het Netto provenu.	f 9611	66		
.	6	AAN ONKOST-REKENING:				
		Voor diverse Onkosten	„ 280	70		
.	10	AAN PROVISIE-REKENING:				
		Voor Commissie en Delcredere	„ 253	65		
		——dito.——			„ 10146	01
.	5	REMISE-REK. AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor de Remisen van de Onderstaanden in 6 Wissels volgens Remise-Rekeningboek, Fº. 1:				
.	9	AAN J. BRIEN TE *COBLENTZ* Z/R.				
		5. Zijne Remise op HOPE & Cº.	f 300	00		
.	8	AAN J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R.				
		7. Zijne Remise in 2 Wissels	„ 2299	62^5		
		Transp.	f 2599	62^5	f 197662	15^5

	Transp.	f 2599	62^5	f 197662	15^5
. 8	AAN GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R.				
	7. Hunne Remise op GEBR. SICHEL . . .	„ 500	00		
. 9	AAN D. DE RIJK TE *ELBERFELD* Z/R.				
	20. Zijne Remise op de Ass.-Cassa . . .	„ 300	00		
. 11	AAN H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.				
	24. Zijne Remise op BAHLMANN & C°. . .	„ 500	00		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	7. Voor plaatsverlies van een Wissel op *Rotterdam* f 300,00 à $\frac{1}{8}$ %.	„ 0	37^5		
				„ 3900	00
	——— dito. ———				
. 2	ASS.-CASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor aan haar ter inkassering gegeven het Onderstaande, als:				
. 3	AAN DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:				
	Op P. E. NEPVEU . . . . . f 2871,00				
	„ G. A. CROOCKEWIT & C°. „ 2871,00				
	„ J. ALBERDA . . . . . . „ 4404,01	f 10146	01		
. 5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 2 Wissels	„ 600	00		
				„ 10746	01
	——— dito. ———				
. 5	KASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de navolgende ontvangsten volgens Kasboek, F°. 1:				
. 9	AAN W. POLKE TE *SCHWELM* Z/R.				
	Van GEBR. JACOBS ontvangen.	f 190	00		
. 3	AAN DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:				
	Van de Nederlandsche Bank . f 5971,17				
	„ GEBR. SICHEL . . . . „ 3000,00	„ 8971	17		
. 5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor een Wissel op de Associatie-Cassa. .	„ 300	00		
. 2	AAN ASSOCIATIE-CASSA:				
	Voor mijne Kwitantie N°. 3	„ 1000	00		
				„ 10461	17
	——— dito. ———				
	DE VOLGENDEN AAN KASSA:				
	Voor de navolgende betalingen volgens Kasboek, F°. 1:				
	Transp.	. . . . .	. .	f 222769	33^5

	Transp.	. . . . .	. .	f 222769	33^5
. 13	W. LAUFS TE *STUTTGARDT* Z/R.				
	Voor zijne traite o/. FRIEDRICHS. . . .	f 850	00		
. 11	J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
	Voor zijne traite o/. F. R. MOEN. . . .	„ 2000	00		
. 10	NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ:				
	Voor aan haar	„ 7418	82		
. 7	DIVERSE CREDITEUREN:				
	Voor aan J. D. W. MEIJER	„ 2159	72		
. 10	HUISHOUDING:				
	Voor diverse uitgaven.	„ 100	00		
. 6	ONKOST-REKENING:				
. 5	Voor diverse onkosten	„ 250	00		
				„ 12778	54
	5 *SEPTEMBER.*				
. 12	KOFFIJ NAAR *HAMBURG* VOOR $\frac{1}{3}$ REKENING MET H. MENNE EN J. HOEKSTRA				
. 4	AAN KOOPMANSCHAPPEN:				
	Voor het bedrag van 300 Balen Koffij aan GLEICHMANN & C°. te *Hamburg* ter verkoop gezonden	. . . . .	. .	„ 8817	30
	——— dito. ———				
. 3	DIVERSE DEBITEUREN AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor het Aandeel der onderstaanden in 300 Balen Koffij naar *Hamburg* ter verkoop gezonden.				
	H. MENNE $\frac{1}{3}$	f 3000	00		
	J. HOEKSTRA $\frac{1}{3}$	„ 3000	00		
		f 6000	00		
. 12	AAN KOFFIJ NAAR *HAMBURG* VOOR $\frac{1}{3}$ REK. MET H. MENNE EN J. HOEKSTRA.				
	Voor $\frac{2}{3}$ in 300 Balen Koffij	f 5878	20		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor $\frac{2}{3}$ in de onkosten	„ 121	80		
				„ 6000	00
	——— dito. ———				
. 12	KOFFIJ NAAR *HAMBURG* VOOR $\frac{1}{3}$ REK. MET H. MENNE EN J. HOEKSTRA				
. 6	AAN ONKOST-REKENING.				
	Voor mijn $\frac{1}{3}$ Aandeel in de onkosten. . .	. . . . .	. .	„ 60	90
	Transp.	. . . . .	. .	f 250426	07^5

Fo.					
	Transp.	. . . . .	. .	f 250426	07⁵
13 / 14	H. KELLER TE *KEULEN* Z/R. AAN TRAITE-REKENING:				
	Voor geaccepteerd zijne traite o/. A. SCHAFFHAUSER per 6 Nov.	. . . . .	. .	„ 2500	00
	—— 20 dito. ——				
13	W. LAUFS TE *STUTTGARDT* Z/R. AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor aan hem in rekening gebragt het Onderstaande, als:				
2	AAN INTREST-REKENING:				
	Voor Rente in Rekening-Courant	f 4	84		
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor briefport en visa	„ 1	16		
	—— 21 dito. ——			„ 6	00
3	DIVERSE DEBITEUREN AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor van H. WEBER ontvangen, en door J. P. MEIJER verkochte 12 Obl. 5 % Met:				
11	AAN H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.				
	Voor netto provenu der Effecten	f 8301	29		
10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor mijne Commissie à ⅓ %.	„ 27	88		
	—— 23 dito. ——			„ 8329	17
13	J. MARTINET TE *FRANKFORT A/M.* Z/R. AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor van SCHUURMAN & Co. ingekocht en aan hem gezonden Wissel op NEPHEW BROTHERS te *Londen* £ 200, per 23 Dec. à f 12.				
7	AAN DIVERSE CREDITEUREN:				
	SCHUURMAN & Co.	f 2400	00		
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Wisselcourtage à 1 ‰.	„ 2	40		
10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor mijne Commissie à ⅓ %.	„ 8	00		
	—— 24 dito. ——			„ 2410	40
	DE VOLGENDEN AAN REM.-REKENING:				
	Voor bij de Nederl. Bank verdisconteerd 3 Wissels.				
3	DIVERSE DEBITEUREN:				
	De Nederl. Bank voor het Netto provenu.	f 2847	46		
	Transp.	f 2847	46	f 263671	64⁵

Fo.					
	Transp.	f 2847	46	f 263671	64⁵
2	INTREST-REKENING:				
	Voor Disconto	„ 11	04		
6 / 5	ONKOST-REKENING:				
	Voor Plaatsverlies van f 1200,00 op *Rotterd.*	„ 1	50		
				„ 2860	00
	—— 26 dito. ——				
3	DIVERSE DEBITEUREN AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor aan MENNE & DE GROOT verkocht mijne traite op J. MARTINET *fl.* 2000,00 à 99½ %.				
13	AAN J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M* Z/R.				
	Voor het bedrag mijner traite na aftrek van Wisselcourtage	f 1988	01		
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Wisselcourtage van f 1990,00 à 1 ‰.	„ 1	99		
				„ 1990	00
	—— 28 dito. ——				
	DE VOLGENDEN AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor bij de Nederl. Bank verdisconteerd diverse Wissels en Promessen volgens Memoriaal, Fo. 4 en 5:				
3	DIVERSE DEBITEUREN:				
	De Nederl. Bank voor het Netto Provenu .	f 11282	31		
2	INTREST-REKENING:				
	Voor Disconto	„ 81	58		
		f 11363	89		
5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 2 Wissels.	f 900	00		
3	AAN DIVERSE DEBITEUREN:				
	Voor de Promessen der onderstaanden:				
	P. H. VERCKEN . . . . . f 1224,63				
	J. C. MENNE . . . . . . „ 1224,63				
	C. H. PLEYTE . . . . . . „ 1224,63				
	P. FEYE . . . . „ 2269,80				
	HELDEWIER & CLIGNET . . . „ 4520,20				
		„ 10463	89		
	—— 30 dito. ——			„ 11363	89
5 / 2	REMISE-REK. AAN ASSOC.-CASSA:				
	Voor van haar terug ontvangen Wissel op PLEYTE & Co.	. . . . .	. .	„ 1200	00
	Transp.	. . . . .	. .	f 281085	53⁵

	Transp.	. . . . .	. .	*f* 281085	53^5
6	ONKOST-REKENING AAN ASS.-CASSA:				
2	Voor Plaatsverlies van een Wissel op *Rotterd.*	. . . . .	. .	„ 1	50
	——— dito. ———				
	DE VOLG. AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor het onderstaande gekocht:				
4	KOOPMANSCHAPPEN:				
	Voor de onderstaande Goederen	*f* 55476	39		
6	ONKOST-REKENING:				
	Door J. Lemmé & Co. te *Antwerpen* berekend.	„ 30	56		
		f 55506	95		
7	AAN DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:				
	10. 30 Last Tarwe van A. Tinholt & Co.	*f* 7425	25		
	15. 1 Koop Muskaatnoten van H. Janssens.	„ 1265	35		
	25. 200 Bn. Brazil-Koffij van J. Lemmé & Co.	„ 4640	00		
		f 13330	60		
10	AAN NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ:				
	3. 1500 Balen Koffij.	„ 42176	35	„ 55506	95
	——— dito. ———				
	DE VOLG. AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor Facturen volgens Factuurboek, Fo. 5 à 8:				
15	D. GOETZ TE *KEULEN* Z/R.				
	5. Over 100 Balen Koffij.	*f* 2963	80		
15	G. HEYMANS TE *BONN* Z/R.				
	5. Over 100 Balen Koffij.	„ 3008	10		
15	P. HELLERMAN TE *FRANKFORT a/M* Z/R.				
	5. Over 100 Balen Koffij.	„ 2669	92		
16	JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R.				
	25. Voor diversen.	„ 11581	15		
13	J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M* Z/R.				
	15. Over 10 Vaten Surinaamsche Suiker .	„ 1552	95		
13	J. MARTENSEN TE *BONN* Z/R.				
	20. Voor diversen.	„ 1309	80		
15	SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R.				
	20. Over 200 Balen Koffij	„ 5714	45		
13	H. KELLER TE *KEULEN* Z/R.				
	26. Over 30 Last Tarwe	„ 7561	75		
16	H. D. TESME TE *STUTTGARDT* Z/R.				
	30. Over 1 koop Muskaatnoten	„ 1339	80		
		f 37701	72		
	Transp.	. . . . .	. .	*f* 336593	98^5

	Transp.	. . . . .	. .	*f* 336593	98^5
4	AAN KOOPMANSCHAPPEN, als volgt:				
	550 Balen Koffij . . . . *f* 15233,65				
	25 Fusten Z. Z. Traan. . . „ 4650,00				
	10 Vaten Surin. Suiker . . „ 1483,62				
	30 Last Tarwe . . . . . „ 7425,00				
	1 koop Muskaatnoten . . . „ 1306,51				
12	AAN GRANEN VOOR SCHMITZ & PETERS:	*f* 30098	78		
	25 Last Poolsche Tarwe.	„ 6682	50		
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor diverse Onkosten	„ 354	33		
10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor diverse Commissieloonen	„ 566	11		
	——— dito. ———			„ 37701	72
3 / 4	DIVERSE DEBITEUREN AAN KOOPMANSCHAPPEN:				
	Voor de navolgende Goederen aan de Onderstaanden verkocht, volgens Verkoopboek, Fo. 2:				
	5. 50 Bn. Koffij aan J. C. Menne . . .	*f* 1224	63		
	5. 50 „ „ „ C. H. Pleyte. . .	„ 1224	63		
	5. 50 „ „ „ P. H. Vercken . .	„ 1224	63		
	10. 10 „ „ „ J. D. W. Meijer .	„ 249	68		
	15. 90 „ „ „ P. Feije	„ 2269	80		
	20. 150 „ „ „ Heldew. & Clignet.	„ 4520	20		
	——— dito. ———			„ 10713	57
12	GRANEN VOOR SCHMITZ & PETERS AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor Afrekening over 25 Last Tarwe voor Schmitz & Peters verkocht, volgens Buitenlandsch Verkoopboek, Fo. 1:				
15	AAN SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R.				
	25. Voor het Netto Provenu.	*f* 6242	18		
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor diverse Onkosten	„ 273	26		
10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor Commissie en Delcredere.	„ 167	06		
	——— dito. ———			„ 6682	50
5	REMISE-REK. AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de Remisen van de Onderstaanden in 22 Wissels, etc., volgens Remise-Rekeningboek, Fo. 1 en 2:				
	Transp.	. . . . .	. .	*f* 391691	77^5

	Transp.	. . . .	. .	*f* 391691	77[5]
. 9	AAN G. A. BIERMANS TE *KEULEN* Z/R.				
	Zijne remise in 2 Wissels	„ 660	00		
. 11	AAN G. FRIEDRICHS TE *MAINTZ* Z/R.				
	Zijne remise in 2 Wissels	„ 900	00		
. 15	AAN D. GOETZ TE *KEULEN* Z/R.				
	Zijne remise in 2 Wissels, etc.	„ 2498	50		
. 15	AAN P. HELLERMAN TE *FRANKFORT a/M* Z/R.				
	Zijne remise in 4 Wissels	„ 2700	00		
. 13	AAN W. LAUFS TE *STUTTGARDT* Z/R.				
	Zijne remise op VERCKEN & C°., etc. . .	„ 800	00		
. 13	AAN J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M* Z/R.				
	Zijne remise in 3 Wissels	„ 1600	00		
. 13	AAN J. MARTENSEN TE *BONN* Z/R.				
	Zijne remise in 3 Wissels	„ 1299	75		
. 16	AAN H. D. TESME TE *STUTTGARDT* Z/R.				
	Zijne remise in 5 Wissels	„ 1300	00		
. 6	AAN ONKOST-REKENING.				
	Voor Plaatsverlies	„ 1	75		
				„ 11760	00
	dito.				
. 2	ASSOC.-CASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor aan haar ter inkassering gegeven het Onderstaande, als:				
. 3	AAN DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:				
	J. D. W. MEIJER. . . . . *f* 249,68				
	De Nederlandsche Bank. . . „ 2847,46				
		f 3097	14		
. 5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 8 Wissels.	„ 4300	00		
				„ 7397	14
	dito.				
. 5	KASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de navolgende Ontvangsten, volgens Kasboek, F°. 1 en 2:				
. 3	AAN DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:				
	H. MENNE. . . . . . . *f* 3000,00				
	J. HOEKSTRA . . . . . . „ 3000,00				
	J. P. MEIJER . . . . . . „ 8329,17				
	De Nederlandsche Bank . . „ 11282,31				
	MENNE & DE GROOT . . . „ 1990,00				
		f 27601	48		
	Transp.	*f* 27601	48	*f* 410848	91[5]

	Transp.	*f* 27601	48	*f* 410848	91[5]
. 5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 8 Wissels, etc.	„ 4000	00		
. 2	AAN ASSOCIATIE-CASSA:				
	Voor mijne Kwitantiën N°. 4 à 8. . . .	„ 15500	00		
				„ 47101	48
	dito.				
	DE VOLGENDEN AAN KASSA:				
	Voor de navolgende betalingen volgens Kasboek, F°. 1 en 2:				
. 10	NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ:				
	Voor aan haar	*f* 28850	14		
. 7	DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:				
	H. JANSSENS . . . . . . *f* 1265,35				
	SCHUURMAN & C°. . . . . „ 2400,00				
		„ 3665	35		
. 2	ASSOCIATIE-CASSA:				
	Voor aan haar	„ 10000	00		
. 10	HUISHOUDING:				
	Voor diverse Uitgaven	„ 200	00		
. 6	ONKOST-REKENING:				
	Voor diverse Onkosten	„ 450	00		
. 14	WINST EN VERLIES:				
. 5	Voor 3/m. Salaris	„ 50	00		
				„ 43215	49
	5 *OCTOBER.*				
. 8	GEBR. ZELLER TE *KEULEN* H/R AAN				
. 13	H. KELLER TE *KEULEN* Z/R.				
	Voor door den Laatste aan de Eersten betaald.	. . . .	. .	„ 170	00
	7 dito.				
. 4	KOOPMANSCHAPPEN AAN JACOB KORN				
. 16	TE *DUISBURG* Z/R.				
	Voor Vergoeding op 25 Fusten Z.Z. Traan.	. . . .	. .	„ 50	00
	9 dito.				
. 6	ONKOST-REKENING AAN J. MARTINET				
. 13	TE *FRANKFORT a/M* Z/R.				
	Voor Vergoeding van te veel berekende Onkosten op 10 Vaten Suiker	. . . .	. .	„ 6	08
	dito.				
. 3	DIVERSE DEBITEUREN AAN JOHNSTON				
. 17	BROTHERS TE *LONDON* M/R.				
	Voor mijne traite o/. BERKHOFF & C°. £ 1000,— op 2/m. à *f* 11,55 . . .	. . . .	. .	„ 11550	00
	Transp.	. . . .	. .	*f* 512941	96[5]

	Transp.	. . . .	. .	*f* 512941	96
. 10	PROVISIE-REKENING AAN SCHMITZ &				
. 15	PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R.				
	Voor Vergoed. van Comm. op 200 Bn. Koffij.	. . . .	. .	„ 25	00
	——— 14 dito. ———				
. 17	GLEICHMAN & C°. TE *HAMBURG* M/R.				
. 12	AAN KOFFIJ NAAR *HAMBURG* VOOR $\frac{1}{3}$ REKENING MET H. MENNE EN J. HOEKSTRA:				
	Voor M.B°. 12412, zijnde het netto provenu van 300 Balen Koffij	. . . .	. .	„ 10860	50
	——— dito. ———				
. 3	DIVERSE DEBITEUREN AAN GLEICH-				
. 17	MANN & C°. TE *HAMBURG* M/R.				
	Voor aan HELDEWIER & C°. vernegotiëerd m/Traite M.B°. 12412.— Zigt à *f* 35,00.	. . . .	. .	„ 10860	50
	——— 15 dito. ———				
. 12	KOFFIJ NAAR *HAMBURG* VOOR $\frac{1}{3}$ REKENING MET H. MENNE EN J. HOEKSTRA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor het aandeel der Onderst. in de opbrengst van 300 Bn. Koffij in *Hamburg* verkocht.				
. 7	AAN DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:				
	H. MENNE voor $\frac{1}{3}$ . . . . . *f* 3617,45				
	J. HOEKSTRA voor $\frac{1}{3}$. . . . . „ 3617,45	*f* 7234	90		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Courtage van mijne traite op *Hamburg*.	*f* 8	15		
	——— 30 dito. ———			„ 7243	05
	DE VOLGENDEN AAN BELEEN.-REK.:				
	Voor met J. D. W. MEIJER gesloten prolong.				
. 3	DIVERSE DEBITEUREN:				
	J. D. W. MEIJER	„ 9990	00		
. 2	INTREST-REKENING:				
. 14	Voor Provisie à 1 ‰	„ 10	00		
	——— 31 dito. ———			„ 10000	00
. 6	ONKOST-REK. AAN ASSOCIATIE-CASSA.				
. 2	Voor Plaatsverl. van een Wissel op *Groningen*.	. . . .	. .	„ 2	50
	——— dito. ———				
. 15	G. HEYMANS TE *BONN* Z/R AAN RE-				
. 5	MISE-REKENING:				
	Voor z/traite o/. A. SCHAFFHAUSER per heden, ons door J. KORN geremitteerd. . .	. . . .	. .	„ 1000	00
	Transp.	. . . .	. .	*f* 552933	51^{5}

	Transp.	. . . .	. .	*f* 552933	51^{5}
	DE VOLG. AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor Facturen, volgens Factuurboek, F°. 8:				
. 15	D. GOETZ TE *KEULEN* Z/R.				
	5. Over 200 Balen Brazil-Koffij van *Antwerpen* geëxpediëerd	*f* 4709	60		
. 15	P. HELLERMAN TE *FRANKFORT a/M* Z/R.				
	5. Over 50 Balen Koffij.	„ 1475	81		
. 11	H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.				
	8. Over 38 Fusten Z. Z. Traan	„ 6800	50		
		f 12985	91		
. 4	AAN KOOPMANSCHAPPEN, als volgt:				
	200 Balen Brazil-Koffij . . . *f* 4609,44				
	50 „ Koffij . . . . . . „ 1440,45				
	38 Fusten Z. Z. Traan . . . „ 6657,00	*f* 12706	89		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor diverse Onkosten	„ 87	11		
. 10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor diverse Commissieloonen	„ 191	91		
	——— dito. ———			„ 12985	91
	DE VOLG. AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor aan de Onderst. verkochte Goederen:				
. 3	DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:				
	5. 20 Last R. Tarwe aan MENNE & C°. . .	*f* 4257	00		
	5. 20 „ „ „ G. A. CROOCKEWIT.	„ 4257	00		
	10. 20 „ Winterg. „ P. C. LOOPUIT & C°.	„ 2048	90		
	20. 50 Balen Koffij „ VERCKEN & C°. .	„ 1440	45		
	20. 40 Fn. Z.Z. Traan „ PLEYTE & C°. . .	„ 2058	21		
		f 14061	56		
. 16	HOEKSTRA & C°. TE *HARLINGEN*:				
	14. Voor 25 Last Voerhaver	„ 2228	67		
		f 16290	23		
. 4	AAN KOOPMANSCHAPPEN, als volgt:				
	50 Balen Koffij . . . . . . *f* 1440,45				
	10 Fusten Z. Z. Traan . . . „ 2058,21	*f* 3498	66		
. 12	AAN GRANEN VOOR D. GOETZ:				
	40 Last R. Tarwe	„ 8514	00		
. 12	AAN GRANEN VOOR SCHMITZ & PETERS:				
	20 Last Wintergarst	„ 2048	90		
. 12	AAN GRANEN VOOR J. D. EPPINGA:				
	25 Last Voerhaver.	„ 2228	67		
				„ 16290	23
	Transp.	. . . .	. .	*f* 582209	65^{5}

		Transp.	. . . .	. .	*f* 582209	65⁵
		DE VOLGENDEN AAN DE ONDERSTAANDEN:				
		Voor diverse Verkoop-Rekeningen, volgens Buitenlandsch Verkoopboek, F°. 2:				
.	12	GRANEN VOOR D. GOETZ:				
		12. 40 Last R. Tarwe	*f* 8514	00		
.	12	GRANEN VOOR SCHMITZ & PETERS:				
		14. 20 Last Wintergarst.	„ 2048	90		
.	12	GRANEN VOOR J. D. EPPINGA:				
		14. 25 Last Voerhaver	„ 2228	67		
			f 12791	57		
.	15	AAN D. GOETZ TE *KEULEN* Z/R.				
		Netto provenu van 40 Last Tarwe . . .	„ 7818	10		
.	15	AAN SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R.				
		Netto Provenu van 20 Last Wintergarst. .	„ 1897	68		
.	11	AAN J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
		Netto provenu van 25 Last Voerhaver . .	„ 2012	93		
.	6	AAN ONKOST-REKENING:				
		Voor diverse Onkosten	„ 743	10		
.	10	AAN PROVISIE-REKENING:				
		Voor Commissie en Delcredere.	„ 319	76		
					„ 12791	57
		dito.				
.	5	REMISE-REK. AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor de Remisen van de Onderstaanden in 12 Wissels, etc., volgens Remise-Rekeningboek, F°. 2:				
.	13	AAN H. KELLER TE *KEULEN* Z/R.				
		Zijne remise in 4 Wissels	*f* 1900	00		
.	8	AAN GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R.				
		Hunne remise in 3 Wissels.	„ 1297	50		
.	16	AAN JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R.				
		Zijne remise op mij zelve	„ 1000	00		
.	16	AAN HOEKSTRA & C°. TE *HARLINGEN*:				
		Hunne remise in 3 Wissels, etc.	„ 2227	85		
.	3	AAN DIVERSE DEBITEUREN:				
		Voor de remise van P. C. LOOPUIT & C°. in een Wissel op de Associatie-Cassa. .	„ 2048	90		
.	6	AAN ONKOST-REKENING:				
		Voor Plaatsverlies.	„ 2	50		
					„ 8476	75
		Transp.	. . . .		*f* 603477	97⁵

		Transp.	. . . .	. .	*f* 603477	97⁵
.	2	ASSOC.-CASSA AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor aan haar ter inkassering gegeven het Onderstaande, als:				
.	5	AAN REMISE-REKENING:				
		Voor 7 Wissels.	*f* 3500	00		
.	3	AAN DIVERSE DEBITEUREN:				
		Voor op PLEYTE & C°.	„ 2058	21		
					„ 5558	21
		dito.				
.	5	KASSA AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor de navolgende Ontvangsten, volgens Kasboek, F°. 2:				
.	13	AAN W. LAUFS TE *STUTTGARDT* Z/R.				
		Voor van KARP & C°.	*f* 56	00		
.	11	AAN G. FRIEDRICHS TE *MAINTZ* Z/R.				
		Voor van MENNE & C°.	„ 700	00		
.	3	AAN DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:				
		BERCKHOFF & C°. . . . . *f* 11550,00				
		HELDEWIER & C°. . . . . „ 10860,50				
		J. D. W. MEIJER . . . . „ 9990,00				
			„ 32400	50		
.	5	AAN REMISE-REKENING:				
		Voor 7 Wissels, etc.	„ 5376	75		
.	2	AAN INTREST-REKENING:				
		Voor 2 Coupons, Rusland	„ 100	00		
.	2	AAN ASSOCIATIE-CASSA:				
		Voor mijne Kwitantiën N°. 9 en 10. . .	„ 5000	00		
		dito.			„ 43633	25
		DE VOLGENDEN AAN KASSA:				
		Voor de navolgende Betalingen, volgens Kasboek, F°. 2:				
.	15	SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R.				
		Voor hunne Traites	*f* 2000	00		
.	8	GEBR. ZELLER TE *KEULEN* H/R.				
		Voor aan JANSEN & C°.	„ 160	00		
.	11	J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
		Voor zijne Traite o/. J. RENTZING . . .	„ 2000	00		
.	14	BELEENING-REKENING:				
		Voor aan J. D. W. MEIJER op prolongatie.	„ 12000	00		
.	10	HUISHOUDING-REKENING:				
		Voor diverse Uitgaven	„ 200	00		
.	6	ONKOST-REKENING:				
		Voor diverse Onkosten	„ 400	00		
		Transp.	*f* 16760	00	*f* 652669	43⁵

	Transp.	*f* 16760	00	*f* 652669	43^5
. 7	DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:				
	BOEKE & C°. . . . . *f* 4780,46				
	VAN BEEK & JURJANS . . . „ 583,40				
	J. LINGEMAN . . . . „ 324,00				
	ALBERDING & ZOON . . . . „ 319,35				
	H. MENNE . . . . „ 3617,45				
	J. HOEKSTRA . . . . „ 3617,45				
. 5	J. LEMMÉ & C°. te *Antwerpen*. „ 4640,00				
	A. TINHOLT & C°. . . . . . „ 7425,25				
		„ 25307	36		
				„ 42067	36
	1 *NOVEMBER.*				
. 13	H. KELLER TE *KEULEN* Z/R AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor z/r per heden gecontracteerde 100 Hect. Raap-Olie.				
. 4	AAN KOOPMANSCHAPPEN:				
	Voor Verschil tusschen In- en Verkoop . .	*f* 198	00		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Courtage en Contracten	„ 14	50		
. 10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor Commissie van In- en Verkoop. . .	„ 73	33		
	dito.			„ 285	83
. 4	KOOPMANSCHAPPEN AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor Verschil tusschen In- en Verkoop over 100 Hect. Raap-Olie, voor rekening van JACOB KORN, per heden gecontracteerd:				
. 16	AAN JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R.				
	Voor het Saldo hem komende	*f* 112	15		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Courtage en Contracten	„ 14	50		
. 10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor Commissie van In- en Verkoop. . .	„ 71	35		
	dito.			„ 198	00
	DE VOLG. AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor Afrekening over 100 Hect. Raap-Olie, voor rekening van G. A. BIERMAN, per heden gecontracteerd:				
. 4	KOOPMANSCHAPPEN:				
	Voor Verschil tusschen In- en Verkoop . .	*f* 49	50		
	Transp.	*f* 49	50	*f* 695220	62^5

	Transp.	*f* 49	50	*f* 695220	62^5
. 9	G. A. BIERMAN TE *KEULEN* Z/R.				
	Voor Saldo door hem mij verschuldigd . .	„ 36	85		
		f 86	35		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Courtage en Contracten	*f* 14	50		
. 10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor Commissie van In- en Verkoop. . .	„ 71	85		
	dito.			„ 86	35
. 16	G. ZOLLINGER TE *NEUWIED* Z/R AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor z/r per heden gecontracteerde 300 Hect. Raap-Olie.				
. 7	AAN DIVERSE CREDITEUREN:				
	MENNE & ZOON wegens het Verschil tusschen In- en Verkoop.	*f* 297	00		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Courtage en Contracten	„ 42	50		
. 10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor Commissie van In- en Verkoop . .	„ 222	96		
	6 dito.			„ 562	46
	DE VOLG. AAN WINST EN VERLIES:				
	Voor uit den Boedel van JACOB HAMM als Executeur ontvangen:				
. 1	EFFECTEN-REKENING:				
	Voor 1 Oblig. Rusl. 5 °/o, Leening 1795.	*f* 1000	00		
. 2	INTREST-REKENING:				
. 14	Voor 10/m. 5/d. van *f* 1000,00 à 5 °/o. .	„ 42	36		
	10 dito.			„ 1042	36
. 15	SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R. AAN ASSOCIATIE-CASSA:				
. 2	Voor rekening van den Eersten door tusschenkomst van de Laatste aan HAVER & C°. te *Rotterdam* betaald	. . . . .	. .	„ 400	00
	20 dito.				
. 3	DIV. DEBITEUREN AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor m/Traite voor rekening van J. D. EPPINGA M.B°. 16000,— op H. SILLEM, o/. CROOCKEWIT & C°.:				
. 11	AAN J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
	Voor den Wissel na aftrek van Courtage. .	*f* 14285	70		
	Transp.	*f* 14285	70	*f* 697311	79^5

	Transp.	f 14285	70	f 697311	79^5
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Wisselcourtage	„ 14	30		
	——— 25 dito. ———			„ 14300	00
3 / 4	DIVERSE DEBITEUREN AAN KOOPMAN-SCHAPPEN:				
	Voor totale Schade op 200 Ton Lijnzaad van *Riga* naar hier verzekerd door J. D. W. MEIJER	. . . . .	. .	„ 3291	75
	——— dito. ———				
4 / 13	KOOPMANSCHAPPEN AAN J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.				
	Voor zijn aandeel in de Schade op 100 Ton Lijnzaad	. . . . .	. .	„ 1645	87^5
	——— 30 dito. ———				
2 / 7	INTREST-REK. AAN DIV. CREDITEUREN:				
	Voor J. D. W. MEIJER komende voor 1 maand Rente en provisie van prolong. f 10000,00	. . . . .	. .	„ 35	00
	——— dito. ———				
4	KOOPMANSCHAPPEN AAN DE VOLG.:				
	Voor het Onderstaande, als:				
	Diverse Premiën van Assurantie	f 90	00		
	188 Kranjangs Java Suiker.	„ 13062	51		
	200 Ton Lijnzaad van *Riga* . f 2952,07				
	Bij Assurantie . . . . . . „ 133,50				
		„ 3085	57		
		f 16238	08		
17	AAN PETER BUNGE TE *RIGA* M/R.				
	20. Voor de Factuur over 200 Ton Lijnzaad, ten bedrage van Z. R. 1549,92. . . .	f 2952	07		
10	AAN NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ:				
	6. Voor 188 Kranjangs Suiker.	„ 13062	51		
7	AAN DIVERSE CREDITEUREN:				
	J. D. W. MEIJER voor premie van met hem geslotene Assurantiën	„ 223	50		
	——— dito. ———			„ 16238	08
	DE VOLG. AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor Facturen volgens Factuurboek, F°. 9:				
11	J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
	6. Over 188 Kranjangs Suiker.	f 13428	45		
13	J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.				
	20. Over 100 Ton Lijnzaad.	„ 1590	20		
		f 15018	65		
	Transp.	. . . . .	. .	f 732822	50

	Transp.	. . . . .	. .	f 732822	50
4	AAN KOOPMANSCHAPPEN, als volgt:				
	188 Kranjangs Suiker . . . f 13062,51				
	100 Ton Lijnzaad . . . . . „ 1566,70				
6	AAN ONKOST-REKENING:	f 14629	21		
	Onkosten op 188 Kranjangs Suiker . . .	„ 167	49		
10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor diverse Commissieloonen	„ 221	95		
	——— dito. ———			„ 15018	65
3 / 4	DIVERSE DEBITEUREN AAN KOOPMAN-SCHAPPEN:				
	J. BEIJERMAN & ZOON voor per Saldo van in dato 1 dezer gecontr. 100 Hect. Raap-Olie.	. . . . .	. .	„ 49	50
	——— dito. ———				
5	REMISE-REK. AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de Remisen van de Onderstaanden in 29 Wissels, etc.; volgens Remise-Rekening-boek, F°. 2 en 3:				
8	AAN J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R.				
	Zijne Remise op JACOBS & C°.	f 200	00		
9	AAN J. D. DAMING TE *KEULEN* Z/R.				
	Zijne Remise in 2 Wissels	„ 203	50		
15	AAN G. HEYMANS TE *BONN* Z/R.				
	Zijne Remise in 4 Wissels	„ 3950	00		
11	AAN J. JAEGER TE *MANNHEIM* Z/R.				
	Zijne Remise in 1 Coupon Rusland . . .	„ 50	00		
13	AAN H. KELLER TE *KEULEN* Z/R.				
	Zijne Remise in 8 Wissels	„ 6700	00		
15	AAN P. HELLERMAN TE *FRANKFORT a/M.*				
	Zijne Remise in 4 Wissels	„ 1250	00		
16	AAN JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R.				
	Zijne Remise in 8 Wissels	„ 11098	75		
11	AAN H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.				
	Zijne Remise in 2 Wissels	„ 3000	00		
6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Plaatsverlies	„ 1	25		
	——— dito. ———			„ 26453	50
2	ASS.-CASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor aan haar ter inkassering gegeven het Onderstaande, als:				
5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 15 Wissels	f 11953	50		
	Transp.	f 11953	50	f 774344	15

		Transp.	f	11953	50	f 774344	15
.	7	AAN DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:					
		MENNE & C°. . . . . f 4257,00					
		G. A. CROOCKEWIT . . . . . „ 4257,00					
		P. C. LOOPUIT & C°. . . . . „ 3651,26					
		GEBR. HOEKSTRA . . . . . . „ 912,98					
		VERCKEN & C°. . . . . . . „ 1440,45	„	14518	69	„ 26472	19
		———— dito. ————					
.	5	KASSA AAN DE VOLGENDEN:					
		Voor de navolg. Ontv., volgens Kasb., F°. 3:					
.	8	AAN GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R.					
		Voor van PLEYTE & C°.	f	275	00		
.	13	AAN J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.					
		Voor van KONING & C°.	„	350	00		
.	3	AAN DIVERSE DEBITEUREN, als volgt:					
		J. BEIJERMAN & ZOON . . . f 49,50					
		D. SCHUURMAN . . . . . . „ 641,50					
		CROOCKEWIT & C°. . . . . . „ 14300,00					
		J. D. W. MEIJER . . . . . „ 3291,75	„	18282	75		
.	5	AAN REMISE-REKENING:					
		Voor 6 Wissels, etc.	„	3450	00		
.	2	AAN INTREST-REKENING:					
		Voor 1 m. Rente v. prol. f 12000 à 3%.	„	30	00		
.	2	AAN ASSOCIATIE-CASSA:					
		Voor mijne Kwitantiën N°. 11 à 13. . . .	„	10667	20	„ 33054	95
		———— dito. ————					
		DE VOLGENDEN AAN KASSA:					
		Voor de navolg. Betal., volgens Kasb., F°. 3:					
.	15	D. GOETZ TE *KEULEN* Z/R.					
		Voor zijne 2 Traites	f	2500	00		
.	14	TRAITE-REKENING:					
		Voor de Traite van H. KELLER o/. A. SCHAFFHAUSER per 6 Nov.	„	2500	00		
.	7	DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:					
		MULLER & C°. . . . . . . f 537,25					
		JACOBS & C°. . . . . „ 196,48					
		MENNE & ZOON . . . . . . „ 297,00					
		J. PETERS . . . . „ 667,20					
		KARTHAUS & C°. . . . . . „ 24253,65					
		J. KEMPER & C°. . . . . . „ 52,92					
		J. ALBERS . . . . „ 1651,52					
		PEK & C°. . . . . „ 470,25					
		J. D. W. MEIJER. . . . . . „ 90,00	„	28216	27		
		Transp.	f	33216	27	f 833871	29

		Transp.	f	33216	27	f 833871	29
.	10	HUISHOUDING-REKENING:					
		Voor diverse Uitgaven.	„	300	00		
.	6	ONKOST-REKENING:					
.	5	Voor diverse Onkosten.	„	450	00	„ 33966	27
		1 *DECEMBER.*					
.	16	JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R AAN DE VOLGENDEN:					
		Voor met protest van non-betaling geretourneerden Wissel op Rotterdam:					
.	2	AAN ASSOCIATIE-CASSA:					
		Voor terug ontvangen Wissel op Rotterdam.	f	1000	00		
.	6	AAN ONKOST-REKENING:					
		Voor Protestkosten.	„	5	00	„ 1005	00
		———— 5 dito. ————					
.	11	J. D. EPPINGA te *DANTZIG* Z/R AAN DE VOLGENDEN:					
		Voor van C. NEPVEU gekochten, en aan hem geremitteerden Wissel £ 65 op JOHNSTON BROTHERS te *London:*					
.	7	AAN DIVERSE CREDITEUREN:					
		C. NEPVEU	f	783	25		
.	6	AAN ONKOST-REKENING:					
		Voor Wisselcourtage	„	0	78		
.	10	AAN PROVISIE-REKENING:					
		Voor mijne Commissie à ⅓ %.	„	2	61	„ 786	64
		———— 15 dito. ————					
.	2	INTREST-REK. AAN DIV. CREDITEUREN:					
.	7	Voor J. D. W. MEIJER komende voor ½ maand Rente der prolongatie f 10000,00 . . .		. . . . .	. .	„ 12	50
		———— 20 dito. ————					
.	11	J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R AAN DE VOLGENDEN:					
		Voor mijne traite op *Hamburg* door H. J. MERK & C°. aldaar voor mijne rekening wegens non-betaling geïntervenieërd:					
.	14	AAN TRAITE-REKENING:					
		Voor de traite van H. J. MERK & C°. groot M.B. 16059,8 à f 36.	f	14453	55		
		Transp.	f	14453	55	f 869641	70

	Transp.	*f* 14453	55	*f* 869641	70
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor briefport	„ 0	60		
	——— 26 dito. ———			„ 14454	15
	DE VOLG. AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor bij de Nederl. Bank verdisconteerde Wissels:				
. 3	DIVERSE DEBITEUREN:				
	De Nederl. Bank voor het Netto provenu .	*f* 16958	42		
. 2	INTREST-REKENING:				
	Voor Disconto van 2 Wissels	„ 3	82		
		f 16962	24		
. 5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 2 Wissels.	*f* 3000	00		
. 11	AAN J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.				
	Voor het Netto provenu van zijne remise *f* 14000,00 in 3 Wissels.	„ 13962	24		
	——— 31 dito. ———			„ 16962	24
. 14 / 2	BELEENING-REK. AAN ASSOC.-CASSA:				
	Voor aan J. D. W. MEIJER op prolongatie gegeven tegen onderpand van 22 Oblig. 5 % Rusland bij HOPE & Co., leening 1798, en betaald per kwitantiën op de Associatie-Cassa No. 21 à 24	. . . . .	. .	„ 20000	00
	——— dito. ———				
. 6 / 2	ONKOST-REKENING AAN ASSOC.-CASSA:				
	Voor Kassiersloon van *f* 77842,00 à $\frac{1}{16}$ %.	. . . . .	. .	„ 48	65
	——— dito. ———				
. 17 / 7	JOHNSTON BROTHERS TE *LONDON* M/R AAN DIVERSE CREDITEUREN:				
	Voor van GEBR. VAN WIJCK ingekocht en aan hen geremitteerd £ 1000 op BARING & Co. Zigt.	. . . . .	. .	„ 11675	00
	——— dito. ———				
	DE VOLGENDEN AAN JOHNSTON BROTHERS TE *LONDON* M/R.				
	Voor £ 6.5 door hen in rekening gebragt:				
. 2	INTREST-REKENING:				
	Voor 21/d. Rente van £ 1000 à 5 %. .	*f* 35	00		
. 6	ONKOST-REKENING:				
. 17	Voor ½ % Commissie over £ 1000 . . .	„ 40	00		
				„ 75	00
	Transp.	. . . . .	. .	*f* 932856	74

	Transp.	. . . . .	. .	*f* 932856	74
. 6 / 7	ONKOST-REK. AAN DIV. CREDITEUREN:				
	Voor aan Diversen verschuldigd wegens Courtage, Pakhuishuur, etc. etc.	. . . . .	. .	„ 713	77
	——— dito. ———				
. 16 / 2	G. ZOLLINGER TE *NEUWIED* Z/R AAN INTREST-REKENING:				
	Voor Intrest in Rekening-Courant . . .	. . . . .	. .	„ 4	60
	——— dito. ———				
	DE VOLGENDEN AAN G. ZOLLINGER TE *NEUWIED* Z/R.				
	Voor het Onderstaande, als:				
. 14	WINST EN VERLIES:				
	Voor 50 % afschrijving mijner pretentie. .	*f* 283	53		
. 17	DUBIEUSE DEBITEUREN:				
. 16	Voor overschrijving der overige 50 %. . .	„ 283	53		
	——— dito. ———			„ 567	06
. 5	REMISE-REK. AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de Remisen van de Onderstaanden in 10 Wissels, volgens Rem.-Rek.boek, Fo. 3:				
. 15	AAN P. HELLERMAN TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.				
	Zijne Remise in 2 Wissels	*f* 200	00		
. 13	AAN H. KELLER TE *KEULEN* Z/R.				
	Zijne Remise in 4 Wissels	„ 1500	00		
. 16	AAN JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R.				
	Zijne Remise in 3 Wissels	„ 1300	00		
. 11	AAN H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.				
	Zijne Remise op LA GRANGE	„ 1000	00		
	——— dito. ———			„ 4000	00
. 2	ASSOC.-CASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor aan haar ter inkassering gegeven het Onderstaande, als:				
. 5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 5 Wissels.	*f* 1400	00		
. 3	AAN DIVERSE DEBITEUREN:				
	De Nederlandsche Bank	„ 16958	42		
	——— dito. ———			„ 18358	42
. 5	KASSA AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor de navolgende Ontvangsten, volgens Kasboek, Fo. 3:				
	Transp.	. . . . .	. .	*f* 956500	59

Fo.					
	Transp.	. . . .	. .	*f* 956500	59
. 9	AAN D. DE RIJK TE *ELBERFELD* Z/R.				
	Voor van BRAVE & C°.	*f* 80	00		
. 11	AAN H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.				
	Voor van COSTER & JANS	„ 2000	00		
. 5	AAN REMISE-REKENING:				
	Voor 9 Wissels.	„ 10000	00		
. 14	AAN BELEENING-REKENING:				
	Voor aflossing der Prolongatie van J. D. W. MEIJER	„ 12000	00		
. 2	AAN INTREST-REKENING, als volgt:				
	1/m Rente à 3 °/₀ v. *f* 12000,00. *f* 30,00				
	11 Coupons Rusl. à *f* 50,00 . „ 550,00				
	5 „ N.W.S. à *f* 12,37^5. „ 61,87^5				
. 2	AAN ASSOCIATIE-CASSA:	„ 641	87^5		
	Voor mijne Kwitantiën N°. 14 à 20. . .	„ 21575	01		
				„ 46296	88^5
	———— dito. ————				
	DE VOLGENDEN AAN KASSA:				
	Voor de navolgende Betalingen, volgens Kasboek, F°. 3:				
. 10	NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ:				
	Voor aan haar	*f* 13062	51		
. 7	DIVERSE CREDITEUREN, als volgt:				
	C. NEPVEU . . . . . . *f* 783,25				
	J. D. W. MEIJER . . . . „ 12,50				
	dito . . . . „ 35,00				
	dito . . . . „ 133,50				
	GEBR. VAN WIJCK . . . . „ 11675,00				
14	BELEENING-REKENING:	„ 12639	25		
	Voor aflossing der Prolongatie aan J. D. W. MEIJER	„ 10000	00		
. 14	TRAITE-REKENING:				
	Voor de Traite van H. J. MERCK & C°.: Bco. Mk. 16059.8 op Zigt	„ 14453	55		
. 14	WINST EN VERLIES:				
	Voor Salaris, etc.	„ 100	00		
. 6	ONKOST-REKENING:				
	Voor diverse Onkosten	„ 370	00		
. 10	HUISHOUDING-REKENING:				
5	Voor diverse Uitgaven	„ 300	00		
				„ 50925	31
	Transp.	. . . .	. .	*f* 1053722	78^5

Fo.					
	Transp.	. . . .	. .	*f* 1053722	78^5
	DE VOLGENDEN AAN DE ONDERSTAANDEN:				
	Voor aan de Navolgenden berekend voor Rente, Provisie, Briefport, Visa, etc:				
. 8	GEBR. ZELLER TE *KEULEN* H/R. . .	*f* 1	58		
. 8	GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R. . .	„ 6	66		
. 8	E. P. OTTO TE *STETTIN* Z/R.	„ 37	50		
. 8	J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R.	„ 4	36		
. 9	D. DE RIJK TE *ELBERFELD* Z/R. . .	„ 1	86		
. 9	W. POLKE TE *SCHWELM* Z/R. . . .	„ 0	99		
. 9	JACOB BRIEN TE *COBLENTZ* Z/R. . .	„ 1	17		
. 9	J. D. DAMING TE *KEULEN* Z/R. . . .	„ 1	44		
. 9	G. A. BIERMANS TE *KEULEN* Z/R. .	„ 2	06		
. 11	J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R. . .	„ 157	27		
. 11	G. FRIEDRICHS TE *MAINTZ* Z/R. . .	„ 2	16		
. 11	J. JAEGER TE *MANNHEIM* Z/R. . . .	„ 1	13		
. 11	H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.	„ 26	82		
. 13	H. KELLER TE *KEULEN* Z/R.	„ 71	71		
. 13	J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.	„ 8	99^5		
. 13	J. MARTENSEN TE *BONN* Z/R. . . .	„ 3	95		
. 15	D. GOETZ TE *KEULEN* Z/R.	„ 67	71		
. 15	G. HEYMANS TE *BONN* Z/R.	„ 43	88		
. 15	P. HELLERMAN TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.	„ 24	27		
. 15	SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R.	„ 11	41		
. 16	JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R. . .	„ 52	32		
. 16	H. D. TESME TE *STUTTGARDT* Z/R. .	„ 4	20		
		f 533	44^5		
. 2	AAN INTREST-REKENING:				
	Voor diverse Interessen.	*f* 415	79		
. 10	AAN PROVISIE-REKENING:				
	Voor diverse Commissieloonen.	„ 11	66		
. 6	AAN ONKOST-REKENING:				
	Voor Briefport, Visa, etc.	„ 105	99^5		
				„ 533	44^5
	Transp.	. . . .	. .	*f* 1054256	23

	F°.					
		Transp.			*f*1054256	23
.	2	INTREST-REKENING AAN DE VOLGENDEN:				
		Voor Vergoeding van Rente aan de Onderstaanden, als:				
.	8	AAN GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R. .	*f* 14	41		
.	8	AAN J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R. . .	„ 31	67		
.	9	AAN D. DE RIJK TE *ELBERFELD* Z/R.	„ 1	31		
.	9	AAN W. POLKE TE *SCHWELM* Z/R. . .	„ 1	25		
.	9	AAN JACOB BRIEN TE *COBLENTZ* Z/R.	„ 2	06		
.	9	AAN G. A. BIERMANS TE *KEULEN* Z/R.	„ 1	01		
.	11	AAN G. FRIEDRICHS TE *MAINTZ* Z/R. .	„ 2	21		
.	13	AAN J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.	„ 11	60		
					„ 65	52
					*f*1054321	75

PROEF-BALANS.

F°.	REKENINGEN.	TELLINGEN.				SALDO'S.			
		DEBENT.		CREDUNT.		DEBENT.		CREDUNT.	
1	*Kapitaal-Rekening*	*f* . .	. .	*f* 50000	00	*f* . .	. .	*f* 50000	00
„	*Huis en Erve*	„ 20000	00	. . .	. .	„ 20000	00		
„	*Effecten-Rekening*	„ 19262	50	„ 3143	75	„ 16118	75		
„	*Meubelen-Rekening*	„ 2000	00	. . .	. .	„ 2000	00		
2	*Intrest-Rekening*.	„ 672	87	„ 1221	$46\frac{1}{2}$	. . .	. .	„ 548	$59\frac{1}{2}$
„	*Associatie-Cassa*.	„ 86031	97	„ 80095	$11\frac{1}{2}$	„ 5936	$85\frac{1}{2}$		
3	*Diverse Debiteuren*.	„ 151295	77	„ 151295	77				
4	*Koopmanschappen*	„ 124122	$76\frac{1}{2}$	„ 122009	32	„ 2113	$44\frac{1}{2}$		
5	*Kassa-Rekening*.	„ 194130	$22\frac{1}{2}$	„ 192947	09	„ 1183	$13\frac{1}{2}$		
„	*Remise-Rekening*.	„ 61890	25	„ 61240	25	„ 650	00		
6	*Onkost-Rekening*.	„ 2865	$43\frac{1}{2}$	„ 2671	56	„ 193	$87\frac{1}{2}$		
7	*Diverse Crediteuren*.	„ 77782	07	„ 78495	84	. . .	. .	„ 713	77
8	*Gebr. Zeller te* Keulen *h/r*. . . .	„ 668	40	„ 500	00	„ 168	40		
„	*Gebr. Peters te* Keulen *h/r*. . . .	„ 5079	56	„ 5083	91	. . .	. .	„ 4	35
„	*E. P. Otto te* Stettin *z/r*. . . .	„ 4909	50	„ 4599	50	„ 310	00		
„	*J. Adams te* Barmen *z/r*. . . .	„ 3511	09	„ 3531	$29\frac{1}{2}$	. . .	. .	„ 20	$20\frac{1}{2}$
9	*D. de Rijk te* Elberfeld *z/r*. . . .	„ 386	34	„ 381	31	„ 5	03		
„	*W. Polke te* Schwelm *z/r*. . . .	„ 193	25	„ 191	25	„ 2	00		
„	*Jacob Brien te* Coblentz *z/r*. . .	„ 332	06	„ 302	06	„ 30	00		
„	*J. D. Daming te* Keulen *z/r*. . .	„ 203	50	„ 203	50				
„	*G. A. Biermans te* Keulen *z/r*. . .	„ 722	01	„ 661	01	„ 61	00		
10	*Provisie-Rekening*	„ 25	00	„ 2707	20	. . .	. .	„ 2682	20
„	*Huishouding-Rekening*	„ 1200	00	. . .	. .	„ 1200	00		
„	*Nederl. Handel-Maatschappij* . . .	„ 49331	47	„ 62657	68	. . .	. .	„ 13326	21
11	*J. D. Eppinga te* Dautzig *z/r*. . .	„ 40439	01	„ 39872	53	„ 566	48		
„	*G. Friedrichs te* Maintz *z/r*. . .	„ 1697	21	„ 1602	21	„ 95	00		
„	*J. Jaeger te* Mannheim *z/r*. . . .	„ 60	00	„ 50	00	„ 10	00		
„	*H. Weber te* Lubeck *z/r*.	„ 16043	32	„ 14801	29	„ 1242	03		
12	*Granen voor J. D. Eppinga* . . .	„ 12374	68	„ 12374	68				
„	*Koffij naar* Hamburg *voor* $\frac{1}{3}$ *rekening met H. Menne en J. Hoekstra*. .	„ 16121	25	„ 16738	70	. . .	. .	„ 617	45
„	*Granen voor Schmitz en Peters* . .	„ 8731	40	„ 8731	40				
„	*Granen voor D. Goetz*.	„ 8514	00	„ 8514	00				
13	*W. Laufs te* Stuttgardt *z/r*. . . .	„ 856	00	„ 856	00				
„	*H. Keller te* Keulen *z/r*.	„ 10419	29	„ 10270	00	„ 149	29		
„	*J. Martinet te* Frankfort a/M *z/r*. .	„ 5562	$54\frac{1}{2}$	„ 5601	$56\frac{1}{2}$	. . .	. .	„ 39	02
„	*J. Martensen te* Bonn *z/r*. . . .	„ 1313	75	„ 1299	75	„ 14	00		
14	*Traite-Rekening*.	„ 16953	55	„ 16953	55				
„	*Beleening-Rekening*.	„ 42000	00	„ 22000	00	„ 20000	00		
„	*Winst- en Verlies-Rekening*. . . .	„ 433	53	„ 1042	36	. . .	. .	„ 608	83
15	*D. Goetz te* Keulen *z/r*.	„ 10241	11	„ 10316	60	. . .	. .	„ 75	49
„	*G. Heymans te* Bonu *z/r*. . . .	„ 4051	98	„ 3950	00	„ 101	98		
„	*P. Hellerman te* Frankfort a/M *z/r*. .	„ 4170	00	„ 4150	00	„ 20	00		
„	*Schmitz en Peters te* Koningsbergen *h/r*.	„ 8125	86	„ 8164	86	. . .	. .	„ 39	00
16	*Jacob Korn te* Duisburg *z/r*. . . .	„ 12638	47	„ 13560	90	. . .	. .	„ 922	43
„	*H. D. Tesme te* Stuttgardt *z/r*. . .	„ 1344	00	„ 1300	00	„ 44	00		
„	*Hoekstra & Co. te* Harlingen. . .	„ 2228	67	„ 2227	85	„ 0	82		
„	*G. Zollinger te* Neuwied *z/r*. . . .	„ 567	06	„ 567	06				
17	*Johnston Brothers te* London *m/r*. .	„ 11675	00	„ 11625	00	„ 50	00		
„	*Gleichmann & Co. te* Hamburg *m/r*.	„ 10860	50	„ 10860	50				
„	*Peter Bunge te* Riga *m/r*. . . .	. . .	. .	„ 2952	07	. . .	. .	„ 2952	07
„	*Dubieuse Debiteuren*.	„ 283	53	. . .	. .	„ 283	53		
		*f*1054321	75	*f*1054321	75	*f* 72549	62	*f* 72549	62

32 AMSTERDAM, 31 *DECEMBER* 1862.

	SLUITPOSTEN.				
	DE VOLGENDEN AAN WINST EN VERLIES:				
	Voor Avans op onderstaande Rekeningen:				
. 1	EFFECTEN-REKENING	*f* 371	25		
. 2	INTREST-REKENING	„ 581	92^{5}		
. 4	KOOPMANSCHAPPEN	„ 2104	19^{5}		
. 10	PROVISIE-REKENING	„ 2682	20		
. 12 / . 14	KOFFIJ NAAR *HAMBURG* VOOR ½ REKENING MET H. MENNE EN J. HOEKSTRA.	„ 617	45		
				f 6357	02
	dito.				
. 14	WINST EN VERLIES AAN DE VOLGENDEN:				
	Voor Verlies op onderstaande Rekeningen:				
. 6	AAN ONKOST-REKENING.	*f* 193	87^{5}		
. 10	AAN HUISHOUDING-REKENING . . .	„ 1200	00		
. 17	AAN JOHNSTON BROTHERS TE *LONDON* M/R.	„ 125	00		
				„ 1518	87^{5}
	dito.				
. 14 / . 1	WINST EN VERLIES AAN KAPITAAL-REKENING: Voor mijn zuiver Avans tot heden . . .			„ 5446	97^{5}
	dito.				
. 18 / . .	BALANS AAN DIVERSEN: Voor de overblijvende Debiteuren. . . .			„ 73614	52
	dito.				
. . / . 18	DIVERSEN AAN BALANS: Voor de overblijvende Crediteuren . . .			„ 18167	54^{5}
	dito.				
. 1 / . 18	KAPITAAL AAN BALANS: Voor mijne zuivere bezitting op heden . .			„ 55446	97^{5}

§ 110.

GROOTBOEK.

ALPHABETH VAN HET GROOTBOEK.

1

DEBENT. KAPITAAL-REKENING.

1862. Dec.	31	Aan Balans. . . .	Voor Saldo op Nieuwe Rekening	32	ƒ 55446	97⁵

HUIS EN ERVE.

1862. Julij.	1	Aan Kapitaal . . .	Voor een huis in de Doelenstraat. . . .	1	ƒ 20000	00

EFFECTEN-REKENING.

1862. Julij.	1	Aan Kapitaal . . .	Voor 10 Obligatiën 5 °/₀ Rusland 1798. .	1	ƒ 10000	00
„	1	„ idem . . .	„ 10 Certificaten 2½ °/₀ N. W. S. . .	1	„ 6200	00
Aug.	21	„ Diverse Crediteuren.	„ 2 Obligatiën 5 °/₀ Rusland 1828 — 29 .	5	„ 2062	50
Nov.	6	„ Winst en Verlies .	„ 1 Obligatie 5 °/₀ Rusland 1795 . . .	21	„ 1000	00
Dec.	31	„ idem .	„ Avans	32	„ 371	25
					ƒ 19633	75

MEUBELEN-REKENING.

1862. Julij.	1	Aan Kapitaal . . .	Voor mijn Meubilair volgens taxatie. . .	1	ƒ 2000	00

1

CREDUNT.

1862. Julij.	1	Per Diversen . . .	Voor mijne bezitting op heden.	1	ƒ 50000	00
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ zuivere Winst	32	„ 5446	97⁵
					ƒ 55446	97⁵

1862. Dec.	31	Per Balans	Voor een huis in de Doelenstraat. . . .	32	ƒ 20000	00

1862. Julij.	15	Per Diverse Debiteuren.	Voor 5 Certificaten 2½ °/₀ N. W. S. . .	1	ƒ 3143	75
Dec.	31	„ Balans	„ 11 Obligatiën 5 °/₀ Rusland 1795—98.	32	„ 11247	50
„	31	„ idem	„ 2 „ „ „ 1828—29.	32	„ 2017	50
„	31	„ idem	„ 5 Certificaten N. W. S. 2½ °/₀. . .	32	„ 3225	00
					ƒ 19633	75

1862. Dec.	31	Per Balans	Voor mijn Meubilair volgens taxatie. . .	32	ƒ 2000	00

2

DEBENT.

INTREST-REKENING.

1862.						
Julij.	1	Aan Kapitaal	Voor 6/m. Rente van *f* 10000,00 à 5 %.	1	*f* 250	00
Aug.	6	„ Remise-Rekening	„ Disconto van 2 Wissels	4	„ 28	83
„	21	„ Diverse Crediteuren.	„ 11/m. 20/d. Rente van *f* 2000,00 à 5 %.	5	„ 97	22
Sept.	24	„ Remise-Rekening	„ Disconto van 3 Wissels	11	„ 11	04
„	28	„ Diversen	„ „ „ Diversen.	11	„ 81	58
Oct.	30	„ Beleening-Rekening	„ 1 ‰ provisie van prolongatie *f* 10000,00.	16	„ 10	00
Nov.	6	„ Winst en Verlies	„ 10/m. 5/d. Rente van *f* 1000,00 à 5 %.	21	„ 42	36
„	30	„ Diverse Crediteuren.	„ Rente en provisie v. prolong. *f* 10000,00.	22	„ 35	00
Dec.	15	„ idem	„ 15/d. Rente van *f* 10000,00 à 3 %.	25	„ 12	50
„	26	„ Diversen	„ Disconto van 2 Wissels	26	„ 3	82
„	31	„ Johnston Br. m/r.	„ 21/d. Rente van £st. 1000 à 5 %.	26	„ 35	00
„	31	„ Diversen	„ aan Diversen vergoed in Rekening-Courant.	30	„ 65	52
„	31	„ Winst en Verlies	„ Avans	32	„ 581	92^5
					f 1254	79^5

ASSOCIATIE-CASSA.

1862.						
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Diversen ter inkassering	3	*f* 3500	00
„	31	„ Kassa	„ aan haar in Contant	4	„ 4000	00
Aug.	31	„ Diversen	„ Diversen ter inkassering	8	„ 10746	01
Sept.	30	„ idem	„ „ „ „	14	„ 7397	14
„	30	„ Kassa	„ aan haar in Contant	15	„ 10000	00
Oct.	31	„ Diversen	„ Diversen ter inkassering	19	„ 5558	21
Nov.	30	„ idem	„ „ „ „	23	„ 26472	19
Dec.	31	„ idem	„ „ „ „	27	„ 18358	42
					f 86031	97

2

CREDUNT.

1862.						
Julij.	15	Per Diverse Debiteuren.	Voor 14/d. Rente van *f* 5000,00 à 2½ %.	1	*f* 4	86
Aug.	6	„ J. Adams z/r.	„ Disconto van 1 Wissel	4	„ 19	50
Sept.	20	„ W. Laufs z/r.	„ Rente aan W. Laufs berekend	10	„ 4	84
Oct.	31	„ Kassa	„ 2 Coupons Rusland	19	„ 100	00
Nov.	30	„ idem	„ 1/m. Rente van *f* 12000,00 à 3 %.	24	„ 30	00
Dec.	31	„ G. Zollinger z/r.	„ Rente aan G. Zollinger berekend	27	„ 4	60
„	31	„ Kassa	„ Diverse Renten	28	„ 641	87^5
„	31	„ Diversen	„ aan Diversen berekend in Rek.-Courant.	29	„ 415	79
„	31	„ Balans.	„ 4/m. Rente van *f* 2000,00 à 5 %.	32	„ 33	33
					f 1254	79^5

1862.						
Julij.	31	Per Onkost-Rekening	Voor Plaatsverlies	1	*f* 0	50
„	31	„ Kassa	„ Kwitantiën N°. 1 en 2	4	„ 3699	38
Aug.	31	„ Onkost-Rekening	„ Plaatsverlies	5	„ 0	37^5
„	31	„ Kassa	„ Kwitantie N°. 3.	8	„ 1000	00
Sept.	30	„ Remise-Rekening	„ terug op Pleyte & C°.	11	„ 1200	00
„	30	„ Onkost-Rekening	„ Plaatsverlies	12	„ 1	50
„	30	„ Kassa	„ Kwitantiën N°. 4 à 8	15	„ 15500	00
Oct.	31	„ Onkost-Rekening	„ Plaatsverlies	16	„ 2	50
„	31	„ Kassa	„ Kwitantiën N°. 9 en 10.	19	„ 5000	00
Nov.	10	„ Schmitz & Peters h/r.	„ aan Haver & C°. betaald.	21	„ 400	00
„	30	„ Kassa	„ Kwitantiën N°. 11 à 13.	24	„ 10667	20
Dec.	1	„ Jacob Korn z/r.	„ terug op Rotterdam	25	„ 1000	00
„	31	„ Beleening-Rekening.	„ Kwitantiën N°. 21 à 24.	26	„ 20000	00
„	31	„ Onkost-Rekening	„ Kassiersloon	27	„ 48	65
„	31	„ Kassa	„ Kwitantiën N°. 14 à 20.	28	„ 21575	01
„	31	„ Balans.	„ Saldo op nieuwe rekening	32	„ 5936	85^5
					f 86031	97

3

Debent. DIVERSE DEBITEUREN.

1862.						
Julij.	1	Aan Kapitaal	Uhlenkamp	1	f 1600	00
„	15	„ Diversen	J. D. W. Meijer	1	„ 3148	61
„	31	„ Koopmanschappen .	D. Schuurman	3	„ 641	50
Aug.	6	„ Remise-Rekening .	Nederlandsche Bank	4	„ 5971	17
„	10	„ Diversen	Gebr. Sichel.	5	„ 3000	00
„	31	„ idem	P. E. Nepveu	7	„ 2871	00
„	31	„ idem	G. A. Croockewit & Co.	7	„ 2871	00
„	31	„ idem	J. Alberda	7	„ 4404	01
„	31	„ idem	P. C. Loopuit & Co.	7	„ 3651	26
„	31	„ idem	Gebr. Hoekstra	7	„ 912	98
Sept.	5	„ idem	H. Menne	9	„ 3000	00
„	5	„ idem	J. Hoekstra	9	„ 3000	00
„	21	„ idem	J. P. Meijer.	10	„ 8329	17
„	24	„ Remise-Rekening .	Nederlandsche Bank	10	„ 2847	46
„	26	„ Diversen	Menne & de Groot.	11	„ 1990	00
„	28	„ idem	Nederlandsche Bank	11	„ 11282	31
„	30	„ Koopmanschappen .	J. C. Menne.	13	„ 1224	63
„	30	„ idem .	C. H. Pleyte.	13	„ 1224	63
„	30	„ idem .	P. H. Vercken	13	„ 1224	63
„	30	„ idem .	J. D. W. Meijer	13	„ 249	68
„	30	„ idem .	P. Feye	13	„ 2269	80
„	30	„ idem .	Heldewier & Clignett	13	„ 4520	20
Oct.	9	„ Johnston Br. m/r. .	Berckhoff & Co.	15	„ 11550	00
„	14	„ Gleichm. & Co. m/r.	Heldewier & Co.	16	„ 10860	50
„	31	„ Beleening-Rekening	J. D. W. Meijer	16	„ 9990	00
„	31	„ Diversen	Menne & Co.	17	„ 4257	00
„	31	„ idem	G. A. Croockewit	17	„ 4257	00
„	31	„ idem	P. C. Loopuit & Co.	17	„ 2048	90
„	31	„ idem	Vercken & Co.	17	„ 1440	45
„	31	„ idem	Pleyte & Co.	17	„ 2058	21
Nov.	20	„ idem	Croockewit & Co.	21	„ 14300	00
„	25	„ Koopmanschappen .	J. D. W. Meijer	22	„ 3291	75
„	30	„ idem .	J. Beijerman & Zoon	23	„ 49	50
Dec.	26	„ Diversen	Nederlandsche Bank	26	„ 16958	42
					f151295	77

3

Credunt.

1862.						
Julij.	31	Per Associatie-Cassa . .	Uhlenkamp	3	f 1600	00
„	31	„ Kassa	J. D. W. Meijer	3	„ 3148	61
Aug.	31	„ Associatie-Cassa . .	P. E. Nepveu	8	„ 2871	00
„	31	„ idem . .	G. A. Croockewit & Co.	8	„ 2871	00
„	31	„ idem . .	J. Alberda	8	„ 4404	01
„	31	„ Kassa	Nederlandsche Bank	8	„ 5971	17
„	31	„ idem	Gebr. Sichel.	8	„ 3000	00
Sept.	28	„ Diversen	P. H. Vercken	11	„ 1224	63
„	28	„ idem	J. C. Menne	11	„ 1224	63
„	28	„ idem	C. H. Pleyte.	11	„ 1224	63
„	28	„ idem	P. Feye	11	„ 2269	80
„	28	„ idem	Heldewier & Clignett.	11	„ 4520	20
„	30	„ Associatie-Cassa . .	J. D. W. Meijer	14	„ 249	68
„	30	„ idem . .	Nederlandsche Bank	14	„ 2847	46
„	30	„ Kassa	H. Menne	14	„ 3000	00
„	30	„ idem	J. Hoekstra	14	„ 3000	00
„	30	„ idem	J. P. Meijer.	14	„ 8329	17
„	30	„ idem	Nederlandsche Bank	14	„ 11282	31
„	30	„ idem	Menne & de Groot	14	„ 1990	00
Oct.	31	„ Remise-Rekening .	P. C. Loopuit & Co.	18	„ 2048	90
„	31	„ Associatie-Cassa. .	Pleyte & Co.	19	„ 2058	21
„	31	„ Kassa	Berckhoff & Co.	19	„ 11550	00
„	31	„ idem	Heldewier & Co.	19	„ 10860	50
„	31	„ idem	J. D. W. Meijer	19	„ 9990	00
Nov.	30	„ Associatie-Cassa. .	Menne & Co.	24	„ 4257	00
„	30	„ idem . .	G. A. Croockewit	24	„ 4257	00
„	30	„ idem . .	P. C. Loopuit & Co.	24	„ 3651	26
„	30	„ idem . .	Gebr. Hoekstra	24	„ 912	98
„	30	„ idem . .	Vercken & Co.	24	„ 1440	45
„	30	„ Kassa	J. Beijerman & Zoon	24	„ 49	50
„	30	„ idem	D. Schuurman	24	„ 641	50
„	30	„ idem	Croockewit & Co.	24	„ 14300	00
„	30	„ idem	J. D. W. Meijer	24	„ 3291	75
Dec.	31	„ Associatie-Cassa . .	Nederlandsche Bank	27	„ 16958	42
					f151295	77

4

DEBENT. **KOOPMANSCHAPPEN.**

1862.						
Julij.	1	Aan Kapitaal	Voor 100 Ton Levertraan	1	f 3415	50
„	31	„ Diverse Crediteuren.	„ 46 Pijpen Archangel Traan	2	„ 4780	46
„	31	„ idem .	„ 10 Vaten Rijst	2	„ 583	40
„	31	„ idem .	„ 11 Balen Cheribon Koffij.	2	„ 324	00
„	31	„ idem .	„ 10 Vaten Lompen	2	„ 4394	74
„	31	„ idem .	„ 2 Kwart. Lijn-Olie.	2	„ 319	35
„	31	„ idem .	„ 30 Balen ger. Camp. Hout	2	„ 537	25
„	31	„ idem .	„ 10 Vaten Surin. Suiker	2	„ 1399	38
Aug.	31	„ N. H.-Maatschappij.	„ 90 Kranj. O.-I. Suiker	5	„ 7418	82
„	31	„ Diverse Crediteuren.	„ 1 Pijp Jamaïca Rum	6	„ 196	48
„	31	„ idem .	„ 11 Vaten Amerik. Harst.	6	„ 667	20
„	31	„ idem .	„ 54 Balen Java Koffij	6	„ 1651	52
„	31	„ idem .	„ 25 Ton Lijnzaad	6	„ 470	25
„	31	„ idem .	„ 148 Fusten Z. Z. Traan.	6	„ 24253	65
„	31	„ idem .	„ 1 Vaatje Smirna Rozijn	6	„ 52	92
Sept.	30	„ N. H.-Maatschappij.	„ 1500 Balen Java Koffij	12	„ 42176	35
„	30	„ Diverse Crediteuren.	„ 30 Last Tarwe	12	„ 7425	25
„	30	„ idem .	„ 1 Koop Muskaatnoten	12	„ 1265	35
„	30	„ idem .	„ 200 Balen Brazil Koffij	12	„ 4609	44
Oct.	7	„ Jacob Korn z/r. .	„ Vergoeding op 25 Fusten Traan . . .	15	„ 50	00
Nov.	1	„ Diversen	„ Verlies op 100 Hect. Raap-Olie . . .	20	„ 198	00
„	1	„ idem	„ „ „ 100 „ „ . . .	20	„ 49	50
„	25	„ J. Martinet z/r. .	„ Schade op $\frac{1}{2}$ in 200 Ton Lijnzaad. . .	22	„ 1645	87^{5}
„	30	„ Diversen	„ 188 Kranj. Java Suiker	22	„ 13062	51
„	30	„ idem	„ 200 Ton Lijnzaad	22	„ 3085	57
„	30	„ idem	„ Diverse Assurantie-Premiën	22	„ 90	00
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ Avans	32	„ 2104	19^{5}
					f126226	96

4

CREDUNT.

1862.						
Julij.	31	Per Diversen	Voor 2 Kwart. Lijn-Olie	2	f 319	35
„	31	„ idem	„ 10 Vaten Lompen	2	„ 4439	13
„	31	„ idem	„ 46 Pijpen Archangel Traan	2	„ 4731	93
„	31	„ idem	„ 100 Ton Levertraan	2	„ 3415	50
„	31	„ idem	„ 30 Balen ger. Camp. Hout	2	„ 551	25
„	31	„ idem	„ 11 Balen Cheribon Koffij	2	„ 324	00
„	31	„ Diverse Debiteuren .	„ 10 Vaten Rijst	3	„ 641	50
Aug.	31	„ Diversen	„ 1 Pijp Jamaïca Rum	6	„ 196	48
„	31	„ idem	„ 10 Vaten Amerikaansche Harst . . .	6	„ 667	20
„	31	„ idem	„ 90 Kranjangs O.-I. Suiker	6	„ 7418	82
„	31	„ idem	„ 54 Balen Java Koffij	6	„ 1651	52
„	31	„ idem	„ 1 Vaatje Smirna Rozijn	6	„ ·56	45
„	31	„ idem	„ 50 Fusten Z. Z. Traan	6	„ 8558	04
„	31	„ idem	„ 25 Ton Lijnzaad	6	„ 470	25
„	31	„ Diverse Debiteuren .	„ 25 Fusten Z. Z. Traan	7	„ 4564	24
Sept.	5	„ Koffij $\frac{1}{3}$ rekening .	„ 300 Balen Java Koffij	9	„ 8817	80
„	30	„ Diversen	„ 550 „ „ „	13	„ 15233	65
„	30	„ idem	„ 25 Fusten Z. Z. Traan	13	„ 4650	00
„	30	„ idem	„ 10 Vaten Surinaamsche Suiker. . . .	13	„ 1483	62
„	30	„ idem	„ 30 Last Tarwe	13	„ 7425	00
„	30	„ idem	„ 1 Koop Muskaatnoten.	13	„ 1306	51
„	30	„ Diverse Debiteuren .	„ 400 Balen Java Koffij	13	„ 10713	57
Oct.	31	„ Diversen	„ 200 „ Brazil „	17	„ 4609	44
„	31	„ idem	„ 50 „ Java „	17	„ 1440	45
„	31	„ idem	„ 38 Fusten Z. Z. Traan	17	„ 6657	00
„	31	„ idem	„ 50 Balen Java Koffij	17	„ 1440	45
„	31	„ idem	„ 10 Fusten Z. Z. Traan	17	„ 2058	21
Nov.	1	„ H. Keller z/r. . .	„ Avans op 100 Hect. Raap-Olie . . .	20	„ 198	00
„	25	„ Diverse Debiteuren .	„ Schade op 200 Ton Lijnzaad	22	„ 3291	75
„	30	„ Diversen	„ 188 Kranjangs Java Suiker	23	„ 13062	51
„	30	„ idem	„ $\frac{1}{2}$ in 200 Ton Lijnzaad	23	„ 1566	70
„	30	„ Diverse Debiteuren .	„ Avans op 100 Hect. Raap-Olie . . .	23	„ 49	50
Dec.	31	„ Balans.	„ 150 Balen Java Koffij	32	„ 4217	64
					f126226	96

5

DEBENT.

KASSA-REKENING.

1862.						
Julij.	1	Aan Kapitaal	Voor Saldo in kas.	1	*f* 6534	50
„	31	„ Diversen	„ Diverse ontvangsten	3	„ 7047	99
Aug.	31	„ idem	„ „ „	8	„ 10461	17
Sept.	30	„ idem	„ „ „	14	„ 47101	48
Oct.	31	„ idem	„ „ „	19	„ 43633	25
Nov.	30	„ idem	„ „ „	24	„ 33054	95
Dec.	31	„ idem	„ „ „	27	„ 46296	88^{5}
					f 194130	22^{5}

REMISE-REKENING.

1862.						
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Remise in 5 Wissels	3	*f* 6100	00
Aug.	31	„ idem	„ „ „ 6 „	7	„ 3900	00
Sept.	30	„ Associatie-Cassa .	„ terug op Pleyte & C°.	11	„ 1200	00
„	30	„ Diversen	„ Remise in 22 Wissels, etc.	13	„ 11760	00
Oct.	31	„ idem	„ „ „ 12 „ „	18	„ 8476	75
Nov.	30	„ idem	„ „ „ 29 „ „	23	„ 26453	50
Dec.	31	„ idem	„ „ „ 10 „ „	27	„ 4000	00
					f 61890	25

5

CREDUNT.

1862.						
Julij.	31	Per Diversen. . . .	Voor Diverse Betalingen.	4	*f* 9994	12
Aug.	31	„ „	„ „ „	9	„ 12778	54
Sept.	30	„ „	„ „ „	15	„ 43215	49
Oct.	31	„ „	„ „ „	20	„ 42067	36
Nov.	30	„ „	„ „ „	25	„ 33966	27
Dec.	31	„ „	„ „ „	28	„ 50925	31
„	31	„ Balans.	„ Saldo in kas	32	„ 1183	13^{5}
					f 194130	22^{5}

1862.						
Julij.	31	Per Associatie-Cassa . .	Voor 3 Wissels geassigneerd	3	*f* 1900	00
„	31	„ Kassa	„ 1 „ geïnd.	4	„ 200	00
Aug.	6	„ Diverse Debiteuren .	„ 2 „ gedisconteerd	4	„ 6000	00
„	16	„ Gebr. Peters h/r. .	„ 1 „ geretourneerd	5	„ 500	00
„	31	„ Associatie-Cassa . .	„ 2 „ geassigneerd	8	„ 600	00
„	31	„ Kassa	„ 1 „ geïnd.	8	„ 300	00
Sept.	24	„ Diversen	„ 3 „ gedisconteerd	11	„ 2860	00
„	28	„ idem	„ 2 „ „	11	„ 900	00
„	30	„ Associatie-Cassa . .	„ 8 „ geassigneerd	14	„ 4300	00
„	30	„ Kassa	„ 8 „ geïnd.	15	„ 4000	00
Oct.	31	„ G. Heymans z/r. .	„ 1 „	16	„ 1000	00
„	31	„ Associatie-Cassa . .	„ 7 „ geassigneerd	19	„ 3500	00
„	31	„ Kassa	„ 7 „ geïnd.	19	„ 5376	75
Nov.	30	„ Associatie-Cassa . .	„ 15 „ geassigneerd	23	„ 11953	50
„	30	„ Kassa	„ 6 „ geïnd.	24	„ 3450	00
Dec.	26	„ Diversen	„ 2 „ gedisconteerd	26	„ 3000	00
„	31	„ Associatie-Cassa . .	„ 5 „ geassigneerd	27	„ 1400	00
„	31	„ Kassa	„ 9 „ geïnd.	28	„ 10000	00
„	31	„ Balans	„ 2 „ in portefeuille	32	„ 650	00
					f 61890	25

6

DEBENT. ONKOST-REKENING.

1862.							
Julij.	31	Aan Associatie-Cassa. .	Voor plaatsverlies	1	*f*	0	50
„	31	„ Kassa	„ Diverse Onkosten	4	„	100	00
Aug.	31	„ Associatie-Cassa. .	„ plaatsverlies	5	„	0	37^5
„	31	„ Kassa	„ Diverse Onkosten	9	„	250	00
Sept.	24	„ Remise-Rekening .	„ plaatsverlies	11	„	1	50
„	30	„ Associatie-Cassa. .	„ „	12	„	1	50
„	30	„ Diversen	„ Onkosten te Antwerpen op Koffij. . .	12	„	30	56
„	30	„ Kassa	„ Diverse Onkosten	15	„	450	00
Oct.	9	„ J. Martinet z/r. .	„ Restitutie van Onkosten	15	„	6	08
„	31	„ Associatie-Cassa. .	„ plaatsverlies	16	„	2	50
„	31	„ Kassa	„ Diverse Onkosten	19	„	400	00
Nov.	30	„ idem	„ „ „	25	„	450	00
Dec.	31	„ Associatie-Cassa. .	„ Kassiersloon	26	„	48	65
„	31	„ Johnston Br. m/r. .	„ Commissie van £1000 à ⅓ % . . .	26	„	40	00
„	31	„ Diverse Crediteuren.	„ Diverse Onkosten	27	„	713	77
„	31	„ Kassa	„ „ „	28	„	370	00
					f	2865	43^5

6

CREDUNT.

1862.							
Julij.	31	Per Diversen	Voor Onkosten op Diverse Facturen . . .	3	*f*	180	60
„	31	„ Remise-Rekening. .	„ Plaatsverlies	3	„	0	50
Aug.	10	„ Diverse Debiteuren.	„ Wissel-Courtage.	5	„	3	00
„	16	„ Gebr. Peters h/r. .	„ Protestkosten.	5	„	5	40
„	31	„ Diversen	„ Onkosten op Diverse Facturen . . .	7	„	161	12
„	31	„ Granen v. Eppinga.	„ „ „ 35½ Last Tarwe	7	„	280	70
„	31	„ Remise-Rekening .	„ Plaatsverlies	8	„	0	37^5
Sept.	5	„ Diverse Debiteuren.	„ ⅔ Onkosten op 300 Balen Koffij . . .	9	„	121	80
„	5	„ Koffij ⅓ rekening .	„ ⅓ „ „ 300 „ „ . . .	9	„	60	90
„	20	„ W. Laufs z/r. . .	„ Visa en briefport	10	„	1	16
„	23	„ J. Martinet z/r. .	„ Wissel-Courtage.	10	„	2	40
„	26	„ Diverse Debiteuren.	„ „	11	„	1	99
„	30	„ Diversen	„ Onkosten op Diverse Facturen . . .	13	„	354	33
„	30	„ Gr. v. Schm. & Peters.	„ „ „ 25 Last Tarwe . . .	13	„	273	26
„	30	„ Remise-Rekening .	„ Plaatsverlies	14	„	1	75
Oct.	15	„ Koffij ⅓ rekening .	„ Wissel-Courtage.	16	„	8	15
„	31	„ Diversen	„ Onkosten op Diverse Facturen . . .	17	„	87	11
„	31	„ idem	„ „ „ Diversen.	18	„	743	10
„	31	„ Remise-Rekening .	„ Plaatsverlies	18	„	2	50
Nov.	1	„ H. Keller z/r. .	„ Courtage etc. van 100 Hect. Raap-Olie .	20	„	14	50
„	1	„ Koopmanschappen .	„ „ „ „ 100 „ „ .	20	„	14	50
„	1	„ Diversen	„ „ „ „ 100 „ „ .	21	„	14	50
„	1	„ G. Zollinger z/r. .	„ „ „ „ 300 „ „ .	21	„	42	50
„	20	„ Diverse Debiteuren.	„ Wissel-Courtage.	22	„	14	30
„	30	„ Diversen	„ Onkosten op Diverse Facturen . . .	23	„	167	49
„	30	„ Remise-Rekening .	„ Plaatsverlies	23	„	1	25
Dec.	1	„ Jacob Korn z/r. .	„ Protestkosten.	25	„	5	00
„	5	„ J. D. Eppinga z/r.	„ Wissel-Courtage.	25	„	0	78
„	20	„ idem .	„ Briefport	26	„	0	60
„	31	„ Diversen	„ Briefport en Visa	29	„	105	99^5
„	31	„ Winst en Verlies .	„ Verlies.	32	„	193	87^5
					f	2865	43^5

7

DEBENT. DIVERSE CREDITEUREN.

1862.						
Julij.	31	Aan Kassa	Spakler & C°.	4	*f* 4394	74
„	31	„ idem	Thijm & Zonen.	4	„ 1399	38
Aug.	31	„ idem	J. D. W. Meijer	9	„ 2159	72
Sept.	30	„ idem	H. Janssens	15	„ 1265	35
„	30	„ idem	Schuurman & C°.	15	„ 2400	00
Oct.	31	„ idem	Boeke & C°.	20	„ 4780	46
„	31	„ idem	Van Beek & Jurjans	20	„ 583	40
„	31	„ idem	J. Lingeman.	20	„ 324	00
„	31	„ idem	Alberdingk & Zoon.	20	„ 319	35
„	31	„ idem	H. Menne	20	„ 3617	45
„	31	„ idem	J. Hoekstra	20	„ 3617	45
„	31	„ idem	J. Lemmé & C°. te Antwerpen	20	„ 4640	00
„	31	„ idem	A. Tinholt & C°.	20	„ 7425	25
Nov.	30	„ idem	Muller & C°.	24	„ 537	25
„	30	„ idem	Jacobs & C°.	24	„ 196	48
„	30	„ idem	Menne & Zoon	24	„ 297	00
„	30	„ idem	J. Peters	24	„ 667	20
„	30	„ idem	Karthaus & C°.	24	„ 24253	65
„	30	„ idem	J. Kemper & C°.	24	„ 52	92
„	30	„ idem	J. Albers.	24	„ 1651	52
„	30	„ idem	Pek & C°.	24	„ 470	25
„	30	„ idem	J. D. W. Meijer	24	„ 90	00
Dec.	31	„ idem	„	28	„ 35	00
„	31	„ idem	„	28	„ 133	50
„	31	„ idem	C. Nepveu	28	„ 783	25
„	31	„ idem	J. D. W. Meijer	28	„ 12	50
„	31	„ idem	Gebr. van Wijck	28	„ 11675	00
„	31	„ Balans.	Diversen voor Onkosten	32	„ 713	77
					f 78495	84

7

CREDUNT.

1862.						
Julij.	31	Per Koopmanschappen .	Boeke & C°.	2	*f* 4780	46
„	31	„ idem .	Van Beek & Jurjans	2	„ 583	40
„	31	„ idem .	J. Lingeman.	2	„ 324	00
„	31	„ idem .	Spakler & C°.	2	„ 4394	74
„	31	„ idem .	Alberdingk & Zoon	2	„ 319	35
„	31	„ idem .	Muller & C°.	2	„ 537	25
„	31	„ idem .	Thijm & Zonen.	2	„ 1399	38
Aug.	21	„ Diversen	J. D. W. Meijer	5	„ 2159	72
„	31	„ Koopmanschappen .	Jacobs & C°.	6	„ 196	48
„	31	„ idem .	J. Peters.	6	„ 667	20
„	31	„ idem .	J. Albers.	6	„ 1651	52
„	31	„ idem .	Pek & C°.	6	„ 470	25
„	31	„ idem .	Karthaus & C°.	6	„ 24253	65
„	31	„ idem .	J. Kemper & C°.	6	„ 52	92
Sept.	23	„ J. Martinet z/r. .	Schuurman & C°.	10	„ 2400	00
„	30	„ Diversen	A. Tinholt & C°.	12	„ 7425	25
„	30	„ idem	H. Janssens	12	„ 1265	35
„	30	„ idem	J. Lemmé & C°. te Antwerpen	12	„ 4640	00
Oct.	15	„ Koffij ½ rekening .	H. Menne	16	„ 3617	45
„	15	„ idem	J. Hoekstra	16	„ 3617	45
Nov.	1	„ G. Zollinger z/r. .	Menne & Zoon.	21	„ 297	00
„	30	„ Intrest-Rekening. .	J. D. W. Meijer	22	„ 35	00
„	30	„ Koopmanschappen .	„	22	„ 223	50
Dec.	5	„ J. D. Eppinga z/r.	C. Nepveu	25	„ 783	25
„	15	„ Intrest-Rekening. .	J. D. W. Meijer	25	„ 12	50
„	31	„ Johnston Br. m/r.	Gebr. van Wijck	26	„ 11675	00
„	31	„ Onkost-Rekening .	Diversen voor Onkosten	27	„ 713	77
					f 78495	84

8 DEBENT. — GEBR. ZELLER te Keulen H/R. — CREDUNT. 8

1862.						
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 2 Kwart. Lijn-Olie . . .	2	f 336	82
Oct.	5	„ H. Keller z/r. . .	„ door H. Keller aan hen betaald . . .	15	„ 170	00
„	31	„ Kassa	„ aan Jansen & C°. betaald	19	„ 160	00
Dec.	31	„ Diversen	„ Briefport, etc.	29	„ 1	58
					f 668	40

1862.						
Julij.	31	Per Remise-Rekening .	Voor Remise op A. Sinkel	3	f 500	00
Dec.	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 168	40
					f 668	40

GEBR. PETERS te Keulen H/R.

1862.						
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 10 Vaten Lompen . . .	2	f 4567	50
Aug.	16	„ idem	„ terug op Gebr. Sichel.	5	„ 505	40
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 6	66
„	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 4	35
					f 5083	91

1862.						
Aug.	10	Per Diverse Debiteuren.	Voor Provenu van fl. 3000,00.	5	f 2997	00
„	31	„ Remise-Rekening .	„ Remise op Gebr. Sichel	8	„ 500	00
Oct.	31	„ idem .	„ „ in 3 Wissels	18	„ 1297	50
Nov.	30	„ Kassa	„ van Pleyte & C°. ontvangen.	24	„ 275	00
Dec.	31	„ Intrest-Rekening .	„ Vergoeding van Rente.	30	„ 14	41
					f 5083	91

E. P. OTTO te Stettin Z/R.

1862.						
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 46 Pijpen Traan	2	f 4872	00
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 37	50
					f 4909	50

1862.						
Julij.	31	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 3 Wissels	3	f 4599	50
Dec.	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 310	00
					f 4909	50

J. ADAMS te Barmen Z/R.

1862.						
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 100 Ton Levertraan . . .	2	f 3487	23
Aug.	6	„ Intrest-Rekening .	„ Disconto	4	„ 19	50
Dec.	31	„ Diversen	„ Briefport, etc.	29	„ 4	36
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 20	20^5
					f 3531	29^5

1862.						
Julij.	31	Per Remise-Rekening .	Voor Remise op Hope & C°.	3	f 1000	00
Aug.	31	„ idem .	„ „ in 2 Wissels	7	„ 2299	62^5
Nov.	30	„ idem .	„ „ op Jacobs & C°.	23	„ 200	00
Dec.	31	„ Intrest-Rekening .	„ „ Vergoeding van Rente	30	„ 31	67
					f 3531	29^5

9 **DEBENT.** D. DE RIJK

1862.							
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 20 Balen ger. Camp. Hout.	2	f	384	48
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„	1	86
					f	386	34

W. POLKE

1862.							
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 10 Balen ger. Camp. Hout.	2	f	192	26
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„	0	99
					f	193	25

JACOB BRIEN

1862.							
Julij.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 11 Balen Koffij	2	f	330	89
Dec.	31	„ idem	„ Briefport	29	„	1	17
					f	332	06

J. D. DAMING

1862.							
Aug.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 1 Pijp Jamaica-Rum. . .	6	f	202	06
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„	1	44
					f	203	50

G. A. BIERMANS

1862.							
Aug.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 10 Vaten Amerik. Harst.	6	f	688	10
Nov.	1	„ idem	„ Saldo van 100 Hect. Raap-Olie . . .	21	„	36	85
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„	2	06
					f	722	01

te Elberfeld Z/R. 9 **CREDUNT.**

1862.							
Aug.	31	Per Remise-Rekening .	Voor Remise op de Associatie-Cassa	8	f	300	00
Dec.	31	„ Kassa	„ van Brave & C°. ontvangen	28	„	80	00
„	31	„ Intrest-Rekening .	„ Vergoeding van Rente	30	„	1	31
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„	5	03
					f	386	34

te Schwelm Z/R.

1862.							
Aug.	31	Per Kassa	Voor van Gebr. Jacobs ontvangen.	8	f	190	00
Dec.	31	„ Intrest-Rekening .	„ Vergoeding van Rente	30	„	1	25
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„	2	00
					f	193	25

te Coblentz Z/R.

1862.							
Aug.	31	Per Remise-Rekening .	Voor Remise op Hope & C°.	7	f	300	00
Dec.	31	„ Intrest-Rekening .	„ Vergoeding van Rente	30	„	2	06
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„	30	00
					f	332	06

te Keulen Z/R.

1862.							
Nov.	30	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 2 Wissels	23	f	203	50

te Keulen Z/R.

1862.							
Sept.	30	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 2 Wissels	14	f	660	00
Dec.	31	„ Intrest-Rekening .	„ Vergoeding van Rente	30	„	1	01
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„	61	00
					f	722	01

DEBENT. PROVISIE-REKENING.

1862.						
Oct.	11	Aan Schmitz & Peters h/r.	Voor Vergoeding van Commissie	16	f 25	00
Dec.	31	„ Winst en Verlies. .	„ Avans.	32	„ 2682	20
					f 2707	20

HUISHOUDING-REKENING.

1862.						
Julij.	31	Aan Kassa.	Voor Diverse Uitgaven	4	f 100	00
Aug.	31	„ idem.	„ „ „	9	„ 100	00
Sept.	30	„ idem.	„ „ „	15	„ 200	00
Oct.	31	„ idem.	„ „ „	19	„ 200	00
Nov.	30	„ idem.	„ „ „	25	„ 300	00
Dec.	31	„ idem.	„ „	28	„ 300	00
					f 1200	00

NEDERL. HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

1862.						
Aug.	31	Aan Kassa.	Voor aan haar betaald	9	f 7418	82
Sept.	30	„ idem.	„ „ „ „	15	„ 28850	14
Dec.	31	„ idem.	„ „ „ „	28	„ 13062	51
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 13326	21
					f 62657	68

CREDUNT.

1862.						
Julij.	31	Per Diversen	Voor Commissie van Diverse Facturen . . .	3	f 209	42
Aug.	31	„ idem	„ „ „ „ „ . . .	7	„ 287	70
„	31	„ Granen v. Eppinga.	„ „ en Delcr. van 35½ Last Tarwe.	7	„ 253	65
Sept.	21	„ Diverse Debiteuren.	„ „ van 12 Obligatiën Metalliek.	10	„ 27	88
„	23	„ J. Martinet z/r. .	„ „ „ £ 200.— op London .	10	„ 8	00
„	30	„ Diversen	„ „ „ Diverse Facturen . . .	13	„ 566	11
„	30	„ Gr. v. Schm. & Peters.	„ „ en Delcr. van 25 Last Tarwe.	13	„ 167	06
Oct.	31	„ Diversen	„ „ van Diverse Facturen . . .	17	„ 191	91
„	31	„ idem	„ „ en Delcredere van Diversen .	18	„ 319	76
Nov.	1	„ H. Keller z/r. . .	„ „ van 100 Hect. Raap-Olie . .	20	„ 73	33
„	1	„ Koopmanschappen .	„ „ „ 100 „ „ . .	20	„ 71	35
„	1	„ Diversen	„ „ „ 100 „ „ . .	21	„ 71	85
„	1	„ G. Zollinger z/r. .	„ „ „ 300 „ „ . .	21	„ 222	96
„	30	„ Diversen	„ „ „ Diverse Facturen . . .	23	„ 221	95
Dec.	6	„ J. D. Eppinga z/r.	„ „ „ £ 65.— op London . .	25	„ 2	61
„	31	„ Diversen	„ „ „ Diversen	29	„ 11	66
					f 2707	20

1862.						
Dec.	31	Per Winst en Verlies .	Voor Verlies.	32	f 1200	00

1862.						
Aug.	31	Per Koopmanschappen .	Voor 94 Kranjangs O.-I. Suiker	5	f 7418	82
Sept.	30	„ Diversen	„ 1500 Balen Java Koffij	12	„ 42176	35
Nov.	30	„ Koopmanschappen .	„ 188 Kranjangs Java Suiker.	22	„ 13062	51
					f 62657	68

DEBENT. J. D. EPPINGA

1862.						
Aug.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 94 Kranj. O.-I. Suiker . .	6	*f* 7612	50
„	31	„ Kassa	„ z/traite o/. F. R. Moen	9	„ 2000	00
Oct.	31	„ idem	„ dito o/. J. Rentzing	19	„ 2000	00
Nov.	30	„ Diversen	„ Factuur van 188 Kranj. Java Suiker. .	22	„ 13428	45
Dec.	5	„ idem	„ m/Remise in £ 65.— op London . .	25	„ 786	64
„	6	„ idem	„ geprotesteerde Wissel	25	„ 14454	15
„	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 157	27
					f 40439	01

G. FRIEDRICHS

1862.						
Aug.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 54 Balen Koffij	6	*f* 1695	05
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 2	16
					f 1697	21

J. JAEGER

1862.						
Aug.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 1 Vaatje Smirna Rozijn. .	6	*f* 58	87
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 1	13
					f 60	00

H. WEBER

1862.						
Aug.	31	Aan Diversen	Voor Factuur v. 50 Fn. Traan en 25 Ton Lijnzaad.	6	*f* 9216	00
Oct.	31	„ idem	„ „ „ 38 „ „	17	„ 6800	50
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 26	82
					f 16043	32

te Dantzig Z/R. **CREDUNT.**

1862.						
Aug.	31	Per Granen voor Eppinga.	Voor Netto Provenu van 35½ Last Tarwe . .	7	*f* 9611	66
Oct.	31	„ Diversen.	„ „ „ „ 25 „ Voerhaver.	18	„ 2012	93
Nov.	20	„ Diverse Debiteuren .	„ m/traite op Hamburg.	21	„ 14285	70
Dec.	26	„ Diversen.	„ Netto Provenu van 3 Wissels	26	„ 13962	24
„	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 566	48
					f 40439	01

te Maintz Z/R.

1862.						
Sept.	30	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 2 Wissels	14	*f* 900	00
Oct.	31	„ Kassa	„ van Menne & C°. ontvangen	19	„ 700	00
Dec.	31	„ Intrest-Rekening. .	„ Vergoeding van Rente	30	„ 2	21
„	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 95	00
					f 1697	21

te Mannheim Z/R.

1862.						
Nov.	30	Per Remise-Rekening. .	Voor Remise in 1 Coupon Rusland	23	*f* 50	00
Dec.	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 10	00
					f 60	00

te Lubeck Z/R.

1862.						
Aug.	31	Per Remise-Rekening .	Voor Remise op Bahlman & C°.	8	*f* 500	00
Sept.	21	„ Diverse Debiteuren.	„ Netto Prov. van 12 Obligatiën 5°/₀ Met.	10	„ 8301	29
Nov.	30	„ Remise-Rekening. .	„ Remise in 2 Wissels	23	„ 3000	00
Dec.	31	„ idem . .	„ „ op la Grange	27	„ 1000	00
„	31	„ Kassa	„ van Coster & Jans ontvangen	28	„ 2000	00
„	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 1242	03
					f 16043	32

GRANEN VOOR J. D. EPPINGA.

1862.						
Aug.	31	Aan Diversen	Voor 35½ Last Poolsche Tarwe	7	ƒ 10146	01
Oct.	31	„ idem	„ 25 „ Voerhaver	18	„ 2228	67
					ƒ 12374	68

KOFFIJ NAAR *HAMBURG* VOOR ⅓ REK.

1862.						
Sept.	5	Aan Koopmanschappen .	Voor 300 Balen Java Koffij.	9	ƒ 8817	30
„	5	„ Onkosten. . . .	„ mijn ⅓ aandeel in de Onkosten. . . .	9	„ 60	90
Oct.	15	„ Diversen	„ ⅔ in het Netto Provenu	16	„ 7243	05
Dec.	31	„ Winst en Verlies .	„ Avans	32	„ 617	45
					ƒ 16738	70

GRANEN VOOR SCHMITZ & PETERS.

1862.						
Sept.	30	Aan Diversen	Voor 25 Last Poolsche Tarwe	13	ƒ 6682	50
Oct.	31	„ idem	„ 20 „ Wintergarst	18	„ 2048	90
					ƒ 8731	40

GRANEN VOOR D. GOETZ.

1862.						
Oct.	31	Aan Diversen	Voor 40 Last Rijnsche Tarwe	18	ƒ 8514	00

1862.						
Aug.	31	Per Diverse Debiteuren.	Voor 35½ Last Poolsche Tarwe	7	ƒ 10146	01
Oct.	31	„ Diversen	„ 25 „ Voerhaver	17	„ 2228	67
					ƒ 12374	68

MET H. MENNE EN J. HOEKSTRA.

1862.						
Sept.	5	Per Diverse Debiteuren.	Voor ⅔ in 300 Balen Java Koffij	9	ƒ 5878	20
Oct.	14	„ Gleichman & C°. m/r.	„ Netto Provenu van 300 Bn. Java Koffij.	16	„ 10860	50
					ƒ 16738	70

1862.						
Sept.	30	Per Diversen	Voor 25 Last Poolsche Tarwe	13	ƒ 6682	50
Oct.	31	„ idem	„ 20 „ Wintergarst	17	„ 2048	90
					ƒ 8731	40

1862.						
Oct.	31	Per Diversen	Voor 40 Last Rijnsche Tarwe	17	ƒ 8514	00

13

Debent. W. LAUFS

1862.						
Aug.	31	Aan Kassa	Voor z/Traite o/. Friedrichs	9	*f* 850	00
Sept.	20	„ Diversen	„ Rente en Onkosten.	10	„ 6	00
					f 856	00

H. KELLER

1862.						
Sept.	10	Aan Traite-Rekening. .	Voor z/Traite o/. A. Schaffhauser	10	*f* 2500	00
„	30	„ Diversen	„ Factuur van 30 Last Tarwe.	12	„ 7561	75
Nov.	1	„ idem	„ Saldo van 100 Hect. Raap-Olie . . .	20	„ 285	83
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 71	71
					f 10419	29

J. MARTINET

1862.						
Sept.	23	Aan Diversen	Voor m/Remise in £ 200 op London . . .	10	*f* 2410	40
„	30	„ idem	„ Factuur van 10 Vaten Suiker	12	„ 1552	95
Nov.	30	„ idem	„ „ „ 100 Ton Lijnzaad. . . .	22	„ 1590	20
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 8	99⁵
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 39	02
					f 5601	56⁵

J. MARTENSEN

1862.						
Sept.	30	Aan Diversen	Voor Diverse Facturen	12	*f* 1309	80
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 3	95
					f 1313	75

13

te Stuttgardt Z/R. **Credunt.**

1862.						
Sept.	30	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 1 Wissel, etc.	14	*f* 800	00
Oct.	31	„ Kassa	„ van Karp & Cº. ontvangen	19	„ 56	00
					f 856	00

te Keulen Z/R.

1862.						
Oct.	5	Per Gebr. Zeller h/r. .	Voor aan Gebr. Zeller betaald	15	*f* 170	00
„	31	„ Remise-Rekening .	„ Remise in 4 Wissels	18	„ 1900	00
Nov.	30	„ idem .	„ „ „ 8 „	23	„ 6700	00
Dec.	31	„ idem .	„ „ „ 4 „	27	„ 1500	00
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 149	29
					f 10419	29

te Frankfort a/M Z/R.

1862.						
Sept.	26	Per Diverse Debiteuren .	Voor m/Traite *fl.* 2000	11	*f* 1988	01
„	30	„ Remise-Rekening .	„ Remise in 3 Wissels	14	„ 1600	00
Oct.	9	„ Onkost-Rekening .	„ Restitutie van Onkosten	15	„ 6	08
Nov.	25	„ Koopmanschappen .	„ Aandeel schade 100 Ton Lijnzaad. . .	22	„ 1645	87⁵
„	30	„ Kassa	„ van Koning & Cº. ontvangen	24	„ 350	00
Dec.	31	„ Intrest-Rekening. .	„ Vergoeding van Rente	30	„ 11	60
					f 5601	56⁵

te Bonn Z/R.

1862.						
Sept.	30	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 3 Wissels	14	*f* 1299	75
Dec.	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 14	00
					f 1313	75

DEBENT. TRAITE-REKENING.

1862.						
Nov.	30	Aan Kassa	Voor Betaling-Traite van H. Keller	24	f 2500	00
Dec.	31	„ idem	„ „ „ H. J. Merck & C°.	28	„ 14453	55
					f 16953	55

BELEENING-REKENING.

1862.						
Oct.	31	Aan Kassa	Voor aan J. D. W. Meijer op Prolongatie . .	19	f 12000	00
Dec.	31	„ Associatie-Cassa .	„ „ „ „ „ . .	26	„ 20000	00
„	31	„ Kassa	„ Aflossing aan J. D. W. Meijer . . .	28	„ 10000	00
					f 42000	00

WINST- EN VERLIES-REKENING.

1862.						
Sept.	30	Aan Kassa	Voor 3/m. Salaris.	15	f 50	00
Dec.	31	„ G. Zollinger z/r. .	„ Afschrijving van 50 °/₀.	27	„ 283	53
„	31	„ Kassa.	„ 3/m. Salaris.	28	„ 100	00
„	31	„ Onkost-Rekening .	„ op deze Rekening verloren	32	„ 193	87^5
„	31	„ Huishouding-Rek. .	„ „ „ „ „	32	„ 1200	00
„	31	„ Johnston Br. m/r.	„ nadeelig Koersverschil.	32	„ 125	00
„	31	„ Kapitaal-Rekening.	„ zuiver Avans.	32	„ 5446	97^5
					f 7399	38

CREDUNT.

1862.						
Sept.	10	Per H. Keller z/r. . .	Voor Tr. van H. Keller o/. A. Schaffhauser p. 6 N.	10	f 2500	00
Dec.	20	„ J. D. Eppinga z/r.	„ „ „ H. J. Merck & C°. Bco. M. 16059.8.	25	„ 14453	55
					f 16953	55

1862.						
Oct.	30	Per Diversen	Voor op Prolongatie van J. D. W. Meijer . .	16	f 10000	00
Dec.	31	„ Kassa	„ Aflossing van J. D. W. Meijer. . . .	28	„ 12000	00
„	31	„ Balans.	„ aan J. D. W. Meijer op Prolongatie . .	32	„ 20000	00
					f 42000	00

1862.						
Nov.	1	Per Diversen	Voor Legaat van Jacob Harm	21	f 1042	36
Dec.	31	„ Effecten-Rekening .	„ Avans op deze Rekening.	32	„ 371	25
„	31	„ Intrest-Rekening. .	„ genoten Intresten	32	„ 581	92^5
„	31	„ Koopmanschappen .	„ Avans op deze Rekening.	32	„ 2104	19^5
„	31	„ Provisie-Rekening .	„ genoten Commissieloonen.	32	„ 2682	20
„	31	„ Koffij voor $\frac{1}{3}$ rek. .	„ Avans op deze Rekening.	32	„ 617	45
					f 7399	38

D. GOETZ te Keulen Z/R.

Debent.

Datum					Fol.	f	c.
1862.							
Sept.	30	Aan Diversen	Voor Factuur van 100 Balen Java Koffij . .		12	f 2963	80
Oct.	31	„ idem	„ „ „ 200 „ Brazil „ . .		17	„ 4709	60
Nov.	30	„ Kassa	„ Betaling van 2 Traites		24	„ 2500	00
Dec.	31	„ Diversen	„ Briefport, etc.		29	„ 67	71
„	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening		32	„ 75	49
						f 10316	60

Credunt.

Datum				Fol.	f	c.
1862.						
Sept.	30	Per Remise-Rekening. .	Voor Remise in 2 Wissels etc.	14	f 2498	50
Oct.	31	„ Diversen.	„ Netto Provenu van 40 Last Tarwe . .	18	„ 7818	10
					f 10316	60

G. HEYMANS te Bonn Z/R.

Debent.

Datum				Fol.	f	c.
1862.						
Sept.	30	Aan Diversen	Voor Factuur van 100 Balen Java Koffij . .	12	f 3008	10
Oct.	31	„ Remise-Rekening .	„ z/Traite o/. A. Schaffhauser	16	„ 1000	00
Dec.	31	„ Diversen	„ Briefport, etc.	29	„ 43	88
					f 4051	98

Credunt.

Datum				Fol.	f	c.
1862.						
Nov.	30	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 4 Wissels	23	f 3950	00
Dec.	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 101	98
					f 4051	98

P. HELLERMAN te Frankfort a/M Z/R.

Debent.

Datum				Fol.	f	c.
1862.						
Sept.	30	Aan Diversen	Voor Factuur van 100 Balen Java Koffij . .	12	f 2669	92
Oct.	31	„ idem	„ „ „ 50 „ „ „ . .	17	„ 1475	81
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 24	27
					f 4170	00

Credunt.

Datum				Fol.	f	c.
1862.						
Sept.	30	Per Remise-Rekening .	Voor Remise in 4 Wissels	14	f 2700	00
Nov.	30	„ idem . .	„ „ „ 4 „	23	„ 1250	00
Dec.	31	„ idem . .	„ „ „ 2 „	27	„ 200	00
„	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 20	00
					f 4170	00

SCHMITZ & PETERS te Koningsbergen H/R.

Debent.

Datum				Fol.	f	c.
1862.						
Sept.	30	Aan Diversen	Voor Factuur van 200 Balen Java Koffij . .	12	f 5714	45
Oct.	31	„ Kassa	„ hunne 2 Traites.	19	„ 2000	00
Nov.	10	„ Associatie-Cassa. .	„ Betaling aan Haver & Co. te Rotterdam.	21	„ 400	00
Dec.	31	„ Diversen	„ Briefport, etc.	29	„ 11	41
„	31	„ Balans	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 39	00
					f 8164	86

Credunt.

Datum				Fol.	f	c.
1862.						
Sept.	30	Per Granen voor hen. .	Voor Netto Provenu van 25 Last Tarwe. . .	13	f 6242	18
Oct.	11	„ Remise-Rekening. .	„ Vergoeding van Commissie	16	„ 25	00
„	31	„ Diversen	„ Netto Provenu van 20 Last Wintergarst.	18	„ 1897	68
					f 8164	86

16

DEBENT. JACOB KORN

1862.						
Sept.	30	Aan Diversen	Voor Diverse Facturen	12	f 11581	15
Dec.	31	„ idem	„ geretourneerden Wissel	25	„ 1005	00
„	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 52	32
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 922	43
					f 13560	90

H. D. TESME

1862.						
Sept.	30	Aan Diversen	Voor Factuur van 1 Koop Muskaatnoten	12	f 1339	80
Dec.	31	„ idem	„ Briefport, etc.	29	„ 4	20
					f 1344	00

HOEKSTRA & C°.

1862.						
Oct.	31	Aan Diversen	Voor Factuur van 25 Last Voerhaver	17	f 2228	67

G. ZOLLINGER

1862.						
Nov.	1	Aan Diversen	Voor Saldo van 300 Hect. Raap-Olie	21	f 562	46
Dec.	31	„ Intrest-Rekening	„ Rente	27	„ 4	60
					f 567	06

16

te Duisburg Z/R. CREDUNT.

1862.						
Oct.	7	Per Koopmanschappen	Voor Vergoeding op 25 Fusten Traan	15	f 50	00
„	31	„ Remise-Rekening	„ Remise op mij zelven	18	„ 1000	00
Nov.	1	„ Koopmanschappen	„ Saldo van 100 Hect. Raap-Olie	20	„ 112	15
„	30	„ Remise-Rekening	„ Remise in 8 Wissels	23	„ 11098	75
Dec.	31	„ idem	„ „ „ 3 „	27	„ 1300	00
					f 13560	90

te Stuttgardt Z/R.

1862.						
Sept.	30	Per Remise-Rekening	Voor Remise in 5 Wissels	14	f 1300	00
Dec.	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 44	00
					f 1344	00

te Harlingen.

1862.						
Oct.	31	Per Remise-Rekening	Voor Remise in 3 Wissels	18	f 2227	85
Dec.	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rekening	32	„ 0	82
					f 2228	67

te Neuwied Z/R.

1862.						
Dec.	31	Per Diversen	Voor overschrijving	27	f 567	06

DEBENT. **JOHNSTON BROTHERS**

1862.								
Dec.	31	Aan Diverse Crediteuren.	Voor m/Remise	£st. 1000	00	26	f 11675	00
„	31	„ Balans.	„ Saldo op Nieuwe Rek.	„ 6	5/.	32	„ 75	00
				£st. 1006	5/.		f 11750	00

GLEICHMANN & C°.

1862.								
Oct.	14	Aan Koffij ½ rekening .	Voor Netto Pr. v. 300 B. Koffij.	B.M. 12412	00	16	f 10860	50

PETER BUNGE

1862.								
Dec.	31	Aan Balans.	Voor Saldo op Nieuwe Rek.	Z. R. 1549	92	32	f 2952	07

DUBIEUSE DEBITEUREN.

1862.								
Dec.	31	Aan G. Zollinger z/r. .	Voor 50 °/₀ van Pretentie op G. Zollinger . .			27	f 283	53

te London M/R. CREDUNT.

1862.								
Oct.	9	Per Diverse Debiteuren .	Voor m/Traite	£st. 1000	00	15	f 11550	00
Dec.	31	„ Diversen	„ Rente en Commissie. .	„ 6	5/.	26	„ 75	00
„	31	„ Winst en Verlies .	„ Koersverschil	. . . . .	. .	32	„ 125	00
				£st. 1006	5/.		f 11750	00

te Hamburg M/R.

1862.								
Oct.	14	Per Diverse Debiteuren .	Voor m/Traite	B.M. 12412	00	16	f 10860	50

te Riga M/R.

1862.								
Nov.	30	Per Koopmanschappen .	Voor 200 Ton Lijnzaad . .	Z. R. 1549	92	22	f 2952	07

1862.								
Dec.	31	Per Balans.	Voor Pretentie op G. Zollinger			32	f 283	53

BALANS. ULTIMO

DEBITEUREN.

Folio	1	HUIS EN ERVE, Een huis in de Doelenstraat.		*f* 20000	00
„	1	EFFECTEN-REKENING, als volgt:			
		11 Obligatiën, Rusland, Hope & C°. 5 °/₀ à 102¼ °/₀. . .	*f* 11247,50		
		2 „ „ „ 5 °/₀ à 100⅞ °/₀. . .	„ 2017,50		
		5 Certificaten N. W. S. 2½ °/₀ à 64½ °/₀.	„ 3225,00		
				„ 16490	00
„	1	MEUBELEN-REKENING		„ 2000	00
„	2	INTREST-REKENING, 4/m. Rente van 2 Obligatiën, Rusland, 5 °/₀. . .		„ 33	33
„	2	ASSOCIATIE-CASSA.		„ 5936	85^{5}
„	4	KOOPMANSCHAPPEN, 150 Balen Java Koffij.		„ 4217	64
„	5	KASSA-REKENING		„ 1183	13^{5}
„	5	REMISE-REKENING, 2 Wissels.		„ 650	00
„	8	GEBR. ZELLER TE *KEULEN* H/R.		„ 168	40
„	8	E. P. OTTO TE *STETTIN* Z/R.		„ 310	00
„	9	D. DE RIJK TE *ELBERFELD* Z/R.		„ 5	03
„	9	W. POLKE TE *SCHWELM* Z/R.		„ 2	00
„	9	JACOB BRIEN TE *COBLENTZ* Z/R.		„ 30	00
„	9	G. A. BIERMANS TE *KEULEN* Z/R.		„ 61	00
„	11	J. D. EPPINGA TE *DANTZIG* Z/R.		„ 566	48
„	11	G. FRIEDRICHS TE *MAINTZ* Z/R.		„ 95	00
„	11	J. JAEGER TE *MANNHEIM* Z/R.		„ 10	00
„	11	H. WEBER TE *LUBECK* Z/R.		„ 1242	03
„	13	H. KELLER TE *KEULEN* Z/R.		„ 149	29
„	13	J. MARTENSEN TE *BONN* Z/R.		„ 14	00
„	14	BELEENING-REKENING, Aan J. D. W. Meijer op Prolongatie		„ 20000	00
„	15	G. HEYMANS TE *BONN* Z/R.		„ 101	98
„	15	P. HELLERMAN TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.		„ 20	00
„	16	H. D. TESME TE *STUTTGARDT* Z/R.		„ 44	00
„	16	HOEKSTRA & C°. TE *HARLINGEN*		„ 0	82
„	17	DUBIEUSE DEBITEUREN, G. Zollinger te *Neuwied*.		„ 283	53
				f 73614	52

DECEMBER ANNO 1862.

CREDITEUREN.

Folio	1	KAPITAAL-REKENING, als volgt:			
		Kapitaal op 1 Julij	*f* 50000,00		
		Zuiver Avans tot 31 December	„ 5446,97^{5}		
				f 55446	97^{5}
„	7	DIVERSE CREDITEUREN, Diversen voor Onkosten		„ 713	77
„	8	GEBR. PETERS TE *KEULEN* H/R.		„ 4	35
„	8	J. ADAMS TE *BARMEN* Z/R.		„ 20	20^{5}
„	10	NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ		„ 13326	21
„	13	J. MARTINET TE *FRANKFORT a/M.* Z/R.		„ 39	02
„	15	D. GOETZ TE *KEULEN* Z/R.		„ 75	49
„	15	SCHMITZ & PETERS TE *KONINGSBERGEN* H/R.		„ 39	00
„	16	JACOB KORN TE *DUISBURG* Z/R.		„ 922	43
„	17	JOHNSTON BROTHERS TE *LONDON* M/R., £st. 6.5/.		„ 75	00
„	17	PETER BUNGE TE *RIGA* M/R., Z. R. 1549.92.		„ 2952	07
				f 73614	52

VIJFDE HOOFDSTUK.

VERSCHEIDENHEDEN.

---

§ 111.

Beschouwing, uit verschillende oogpunten, van een tweetal voorvallen, in het eerste Memoriaal geboekt.

Het heeft, bij het leeren van het Boekhouden, zijne groote nuttigheid, niet alleen zich voor te stellen, dat men zelf de Koopman is, wien de te boeken posten onmiddelijk aangaan, maar ook dat men, een post wèl verstaande, zich zelven afvraagt: „Hoe zal nu *hij*, wien ik gedebiteerd of gecrediteerd heb, die „zaak in *zijne* Boeken behandelen?" Hierdoor toch vertegenwoordigt men zich iederen post in eene geheel omgekeerde stelling, en verkrijgt dus al meer en meer een dieper doorzigt en eene hebbelijkheid in de wetenschap der Boekhouding. Meerdere voorbeelden aan eigene oefening overlatende, willen wij hier één voorbeeld op deze wijze uit verschillende oogpunten beschouwen.

Het betreft de 150 Vaten Tabak, welke J. MERCHANT *te London* ons gezonden heeft om voor derde rekening met hem, G. HÄNDLER *te Hamburg* en ons, te verkoopen. De posten, welke daartoe betrekking hebben, zijn te vinden op den 6en, 7en, 16en, 22en, 31en, December.

Wij vragen dus:

(*a.* Hoe zal J. MERCHANT *te London* } deze zaak boeken? en
(*b.* Hoe zal G. HÄNDLER *te Hamburg* }

§ 112.

Boeking van J. MERCHANT te London.

Twee korte aanmerkingen laten wij hier voorafgaan.

1°. Men neemt aan, zoo wel hier als in het tweede voorval dat de personen, welke daarin tot ons in betrekking staan, in hunne Boeken ons den naam geven van J. HOLLANDER.

2°. Wat den eersten post in de boeking van J. MERCHANT betreft, onderstelt men, dat hij de 150 vaten Tabak, uit zijnen eigen voorraad genomen heeft.

Zijne boeking is dan als volgt:

(*Eerste post, bij ons op 6 December.*)

Diversen aan Diversen, £st. 3022.13/9. Voor het beloop van 150 Vaten, gezonden aan J. HOLLANDER te *Amsterdam*, met het Schip DE VLIEGER, Kapitein P. ZEEMAN, voor $\frac{1}{3}$ rekening met hem, en $\frac{1}{3}$ met G. HÄNDLER *te aHmburg*.

J. Hollander te *Amsterdam* z/r, voor zijn ⅓ part . . . . £st. 1007.11/3
G. Händler te *Hamburg* z/r, . . voor idem . . . . — 1007.11/3
Tabak voor ⅓ rekening met J. Hollander *te Amsterdam en* G. Händler *te Hamburg*, voor mijn ⅓ part . . . . — 1007.11/3
£st. 3022.13/9

Aan Koopmanschappen, voor het beloop der Tabak. £st. 2938. 8/ 6
—— *Onkosten-rekening*, voor Ongelden tot aan boord, Assurantie enz. . . . . — 24. 6/ 3 (*)
—— *Provisie-rekening*, voor mijne Provisie à 2 pct. — 59.19/—
£st. 3022.13/ 9

(*Tweede post*, 6 *December*.)

Men onderstelt hier, dat J. Merchant de drie Traites dadelijk vernegotieert, en het beloop per Kassa ontvangen heeft; zijne boeking is dan als volgt:

Kassa aan Diversen, £st 3022.13/9. Voor zooveel ontvangen van P. Harrison, voor mijne drie Traites op J. Hollander te *Amsterdam*, ieder groot £st. 1007.11/3, voor het beloop der aan hem geconsigneerde 150 vaten Tabak, in gemeenschappelijke rekening met hem en G. Händler te *Hamburg*.

Aan G. Händler te *Hamburg* z/r, voor zijn ⅓ in gemelde Traites, waarvan ik hem op heden advies geef . . . . £st. 1007.11/3
—— J. Hollander te *Amsterdam* z/r, voor zooveel zijn ⅓ in gemelde Traite bedraagt . . . . — 1007.11/3
—— J. Hollander te *Amsterdam* m/r, voor zooveel ik voor m/r bij anticipatie op hem gedisponeerd heb, *f* 11889,25, à *f* 11,80. — 1007.11/3
£st. 3022.13/9

De posten, die bij ons op den 7e en 16e December betrekkelijk deze zaak geboekt zijn, gaan ons alleen aan; J. Merchant is nu verder geheel lijdelijk, tot dat hij van ons de Verkooprekening ontvangt; deze wordt hem den 22 derzelfde maand gezonden, en hij boekt die aldus:

J. Hollander *te Amsterdam* m/r, *aan Tabak voor ⅓ rekening met hem en* G. Händler *te Hamburg*, £st. 1105.4/—. Voor mijn ⅓ in het netto Provenu van 150 vaten Tabak, volgens ontvangen Verkooprekening van den Gedebiteerde, bedragende mijn ⅓ aandeel *f* 13043,81, die gesteld à . . . . £st. 1105,4/—

(31 *December*)

Tabak voor ⅓ rekening met J. Hollander *te Amsterdam*, *en* G. Händler *te Hamburg aan Winst en Verlies*, £st. 97.12/9, voor avans op deze rekening £st. 97.12/9

§ 113.

Boeking van G. Händler *te Hamburg.*

(6 *December*.)

Tabak voor ⅓ rekening met J. Merchant *te London en* J. Hollander *te Amsterdam*, *aan* J. Merchant *te London M/R* B° M . . . . . Voor mijn

(*) Bij gemis eener specifieke Faktuur, zoo als hier, laat men deze sommen maar in blanco, zij zijn hier slechts naar willekeur ingevuld.

⅓ part in het beloop van 150 Vaten Tabak, door den gecrediteerden gezonden aan J. Hollander *te Amsterdam*, om voor gemeenschappelijke rekening te verkoopen, bedragende, volgens Factuur, mijn ⅓ gedeelte £st. 1007.11/3, is à . . B° M . . . . .

(6 *dito*.)

J. Merchant *te London M/R aan* J. Hollander *te Amsterdam M/R* B° M . . . . . Voor door den eersten voor m/r op den laatsten getrokken, voor mijn ⅓ aandeel in 150 Vaten Tabak, aan voorn. J. Hollander voor gemeenschappelijke rekening ter Verkoop gezonden, zijnde £st. 1007.11/3, à *f* 11,80. *f* 11889,25, is à . . . . B° M . . . . .

(22 *dito*.)

J. Hollander *te Amsterdam M/R aan Tabak voor ⅓ rekening met* J. Merchant *te London en* J. Hollander *te Amsterdam* B° M . . . Voor mijn ⅓ in het netto Provenu van 150 Vaten Tabak, door laatsgen. voor gemeenschappelijke rekening verkocht, bedragende mijn ⅓ aandeel *f* 13043,81 à . . . . . B° M . . . . .

(31 *dito*.)

Tabak voor ⅓ rekening met J. Merchant *te London en* J. Hollander *te Amsterdam aan Winst en Verlies*, B° M . . . . Voor avans op deze rekening B° M . . . . .

---

§ 114.

Nog een Voorstel ter Journalisering.

CHARLES CANIVET koopt voor *derde* rekening met J. ANSPACH en B. BRENNER eene partij Koffij van de Handelmaatschappij, ten bedrage van *f* 18000, en is met de directie van den Verkoop belast. — Naderhand geeft J. ANSPACH aan D. DEMPER voor een derde aandeel in zijn één derde in deze Koffij, terwijl aan F. EVERS, door J. ANSPACH en CH. CANIVET, buiten weten en praejudice van BRENNER en DEMPER, voor $\frac{1}{6}$ aandeel gegeven wordt in de geheele partij, van welk $\frac{1}{6}$ part de rekening door CH. CANIVET aan F. EVERS wordt gegeven, die aan hem het montant daarvan betaalt. — CH. CANIVET verkoopt deze geheele partij Koffij à Contant aan H. KARSTEN tot *f* 19200, en heeft daarop *f* 300 aan onkosten voorgeschoten, terwijl door hem aan een ieder der geïnteresseerden Verkoop-rekening wordt gegeven. — De vraag is: hoedanig behoort een ieder dezer vijf deelhebbers deze transactie tot aan haren geheelen afloop te boeken.

---

§ 115.

Boeking van CHARLES CANIVET.

***Diversen aan de Handelmaatschappij** f* 18000,00. Voor het beloop eener partij Koffij van deze gekocht, voor derde rekening met de onderstaanden, om door mij verkocht te worden.

J. ANSPACH, voor zijn $\frac{1}{3}$ in bovengemelden Inkoop. . . . . *f* 6000,00
B. BRENNER, voor zijn $\frac{1}{3}$ in Idem. - 6000,00
***Koffij voor gemeenschappelijke rekening met diversen**,*
voor mijn $\frac{1}{3}$. . . . . - 6000,00
f 18000,00

F. EVERS ***aan Diversen*** *f* 3000,00. Voor het beloop van $\frac{1}{6}$ aandeel in eene partij Koffij, ten bedrage van *f* 18000, door mij gekocht van de Handelmaatschappij, om voor gemeenschappelijke rekening met J. ANSPACH en B. BRENNRR, en onder mijne Directie te verkoopen, doch van welke partij thans aan den gedebiteerde het gemelde aandeel gegeven wordt, volgens overeenkomst met den mede-geïnteresseerden J. ANSPACH, doch buiten kennis en præjudice van B. BRENNER, die mitsdien voor $\frac{1}{3}$ in de geheele partij geïnteresseerd blijft, wordende het voorn. $\frac{1}{6}$ aandeel, derhalve op de onderstaande rekeningen afgeschreven.

Aan J. ANSPACH, voor zijne helft in hct genoemde $\frac{1}{6}$ aandeel, waarvoor hem, in

mindering van het verschuldigde $\frac{1}{3}$ aandeel Creditere . . . . *f* 1500,00
Aan Koffij voor gemeenschappelijke rekening, voor de helft als boven, of $\frac{1}{12}$ gedeelte, hetwelk van mijn aandeel in gemelde partij Koffij, om reden als in het hoofd dezes gemeld, wordt afgeschreven . . . . - 1500,00
f 3000,00

Kassa aan F. EVERS *f* 3000,00. Voor van hem ontvangen, voor zijn $\frac{1}{6}$ aandeel in eene partij Koffij onder mij . . . . *f* 3000,00

***Kassa aan Goederen in Compagnie** f* 19200,00. Voor van H. KARSTEN ontvangen voor aan hem à Contant verkocht eene partij Koffij, bedragende volgens Verkoopboek F°. 1. . . . . *f* 19200,00

***Goederen in Compagnie aan Diversen** f* 19200,00. Voor het bruto provenu van eene partij Koffij, door mij voor gemeenschappelijke rekening met de onderstaanden verkocht, volgens opgemaakte en aan deelhebbers overgeleverde Verkoop-rekening, als:

Aan B. BRENNER, voor zijn $\frac{1}{3}$ aandeel in het netto Provenu . . . . . *f* 6300,00
„ F. EVERS, „ „ $\frac{1}{6}$ „ „ „ „ „ . . . . . - 3150,00
„ J. ANSPACH, „ „ $\frac{1}{4}$ „ „ „ „ „ . . . . . - 4725,00
„ ***Koffij voor gemeenschappelijke rekening***, voor mijn $\frac{1}{4}$ aandeel in het netto Provenu. . . . . - 4725,00
„ ***Onkosten-rekening***, voor de Ongelden . . . . - 300,00
f 19200,00

***Koffij voor gemeenschappelijke rekening aan Winst en Verlies**, f* 225,00. Voor avans op deze rekening . . . . *f* 225,00

Grootboek van CH. CANIVET.

DEBET. KOFFIJ VOOR GEMEENSCHAPPELIJKE REKENING. CREDIT.

Aan de N.H.M. voor $\frac{1}{3}$ in eene partij Koffij.	*f* 6000	00	Per F. EVERS voor $\frac{1}{12}$ overgedaan . .	*f* 1500	00
„ Winst en verlies, voor avans . . .	„ 225	00	„ Goed. in C°. voor $\frac{1}{4}$ part in 't n. pr.	„ 4725	00
	f 6225	00		*f* 6225	00

§ 116.

Boeking van J. ANSPACH.

Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder CH. CANIVET, ***aan dezen**, f* 6000. Voor mijn $\frac{1}{3}$ in den Inkoop van eene partij Koffij, voor gemeenschappelijke rekening met hem en B. BRENNER, om onder directie van den eerstgenoemde verkocht te worden, bedragende, volgens van hem ontvangene Inkoop-rekening *f* 18000; is voor mijn $\frac{1}{3}$ . . . . *f* 6000,00

D. Demper *aan Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder* Ch. Canivet, *f* 2000,00. Voor aan hem voor een derde part aandeel gegeven in mijn $\frac{1}{3}$ in eene partij Koffij, voor gemeenschappelijke rekening met mij, B. Brenner en Ch. Canivet, en liggende onder berusting van den laatstgenoemde, waarvan mitsdien mijn aandeel, als voor $\frac{1}{3}$ verminderd wordende, hiermede ontlast wordt *f* 2000,00

——

Ch. Canivet *aan Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder hem*, *f* 1500,00. Voor het bedrag van $\frac{1}{6}$ in eene partij Koffij onder hem, primitief ingekocht voor derde rekening met mij en B. Brenner, doch waarvan, buiten weten en præjudice van B. Brenner, en mijnen nader mede-geïnteresseerden D. Demper, door Ch. Canivet, met mijne toestemming, aan F. Evers voor $\frac{1}{6}$ aandeel gegeven is, welke F. Evers bij Ch. Canivet daarvoor is gedebiteerd, en alzoo mij de helft daarvan aangaande, wordt hiermede gemelde Ch. Canivet daarvoor gedebiteerd, en het voornoemde $\frac{1}{12}$ aandeel van mijn oorspronkelijk aandeel afgeschreven . *f* 1500,00

——

Ch. Canivet *aan Diversen*, *f* 4725,00. Voor mijn $\frac{1}{4}$ aandeel in het netto Provenu van eene partij Koffij, door hem voor gemeenschappelijke rekening met B. Brenner, F. Evers en mij verkocht, volgens van hem ontvangene Verkoop-rekening, en waarvan het volgende in het *Credit* der onderstaande rekeningen behoort.

Aan D. Demper, voor zijn $\frac{1}{9}$ aandeel in het netto Provenu (of $\frac{1}{3}$ in mijn $\frac{1}{3}$, aan hem afgestaan) volgens overgeleverde Nota . . . . *f* 2100,00

„ *Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder* Ch. Canivet, voor mijn restant aandeel in idem, of $\frac{5}{36}$ part . . . . . . – 2625,00

f 4725,00

——

Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder Ch. Canivet, *aan Winst en Verlies*, *f* 125,00. Voor avans op deze rekening . . . . *f* 125,00

——

Grootboek van J. Anspach.

KOFFIJ VOOR GEMEENSCHAPPELIJKE REKENING ONDER CH. CANIVET.

Debet.			Credit.		
Aan Ch. Canivet, voor $\frac{1}{3}$ in partij Koffij.	*f* 6000	00	Per D. Demper voor mijn $\frac{1}{3}$ hem overged.	*f* 2000	00
„ Winst en Verlies, voor avans. . .	„ 125	00	„ Ch. Canivet voor $\frac{1}{12}$ aan F. Evers.	„ 1500	00
			„ idem, voor mijn $\frac{5}{36}$ in netto prov. .	„ 2625	00
	f 6125	00		*f* 6125	00

§ 117.

Boeking van B. Brenner.

Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder Ch. Canivet *aan dezen*, *f* 6000,00. Voor mijn $\frac{1}{3}$ in den Inkoop van eene partij Koffij, voor gemeenschappelijke rekening met hem en J. Anspach, om onder directie van den eerstgenoemde verkocht te worden, bedragende, volgens van hem ontvangene Inkoop-rekening *f* 18000; is voor mijn $\frac{1}{3}$ . . . . *f* 6000,00

——

Ch. Canivet *aan Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder hem*, *f* 6300,00 Voor mijn $\frac{1}{3}$ aandeel in het netto Provenu van eene partij Koffij, door hem voor gemeenschappelijke rekening met mij en J. Anspach verkocht, bedragende, volgens van hem ontvangene Verkoop-rekening . . . . *f* 6300,00

——

Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder Ch. Canivet *aan Winst en Verlies* *f* 300. Voor avans op die rekening . . . . *f* 300,00

——

Grootboek van B. Brenner.

KOFFIJ VOOR GEMEENSCHAPPELIJKE REKENING ONDER CH. CANIVET.

Debet.			Credit.		
Aan Ch. Canivet, voor $\frac{1}{3}$ in Koffij. .	*f* 6000	00	Per Ch. Canivet, voor mijn $\frac{1}{3}$ in Koffij.	*f* 6300	00
„ Winst en Verlies, voor avans. .	„ 300	00			
	f 6300	00			

§ 118.

Boeking van D. Demper.

Koffij voor gemeenschappelijke rekening met J. Anspach *aan dezen*, *f* 2000,00. Voor mijn $\frac{1}{3}$ aandeel in zijn een derde in eene partij Koffij, door hem gecombineerd met B. Brenner en Ch. Canivet gekocht, om door den laatsten verkocht te worden, en welk $\frac{1}{9}$ aandeel voorn. J. Anspach aan mij heeft afgestaan voor. . . . . *f* 2000,00

——

J. Anspach *aan Koffij voor gemeenschappelijke rekening met hem* *f* 2100,00. Voor mijn aandeel in het netto provenu eener partij Koffij, volgens van den gedebiteerden ontvangene Nota . . . . *f* 2100,00

——

Koffij voor gemeenschappelijke rekening met J. Anspach *aan Winst en Verlies*, *f* 100,00. Voor avans op deze rekening . . . . *f* 100,00

——

Grootboek van D. Demper.

KOFFIJ VOOR GEMEENSCHAPPELIJKE REKENING MET J. ANSPACH.

Debet.			Credit.		
Aan J. Anspach, voor $\frac{1}{3}$ in zijn $\frac{1}{3}$ p. K.	*f* 2000	00	Per J. Anspach, voor m/a in eene p. K.	*f* 2100	00
„ Winst en Verlies, voor avans . .	„ 100	00			
	f 2100	00			

§ 119.

Boeking van F. Evers.

Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder Ch. Canivet, aan Ch. Canivet, *f* 3000,00. Voor mijn $\frac{1}{6}$ aandeel in eene partij Koffij onder den Crediteur

ter Verkoop berustende, welk aandeel door hem, en den mede-geïnteresseerden J. Anspach aan mij is afgestaan . . . . *f* 3000,00

——

Ch. Canivet *aan Kassa f* 3000,00, voor aan hem betaald . . . . . . *f* 3000,00

——

Ch. Canivet *aan Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder hem*, *f* 3150,00. Voor mijn $\frac{1}{6}$ aandeel in het netto provenu van eene partij Koffij, volgens ontvangene Verkoop-rekening. . . . . *f* 3150,00

——

Koffij voor gemeenschappelijke rekening onder Ch. Canivet *aan Winst en Verlies*, *f* 150,00. Voor op deze rekening gewonnen. . . . . *f* 150,00

——

Grootboek van F. Evers.

KOFFIJ VOOR GEMEENSCHAPPELIJKE REKENING ONDER CH. CANIVET.

Debet.			Credit.		
Aan Ch. Canivet, voor $\frac{1}{6}$ in eene p. K.	*f* 3000	00	Per Ch. Canivet, voor $\frac{1}{6}$ in eene p. K.	*f* 3150	00
„ Winst en Verlies, voor avans . .	„ 150	00			
	f 3150	00			

——

Winst.

B. Brenner	$\frac{1}{3}$	*f* 300,—
F. Evers .	$\frac{1}{6}$	- 150,—
D. Demper .	$\frac{1}{9}$	- 100,—
J. Anspach	$\frac{5}{36}$	- 125,—
Ch. Canivet	$\frac{1}{4}$	- 225,—
	36/36	*f* 900,—

§ 120.

Opgave van de verschillende manieren, op welke zaken, in gemeenschap met anderen, geboekt worden.

Toen wij in § 26 over *Goederen in Compagnie* handelden, hebben wij reeds opgemerkt, dat vooral in deze soort van zaken dikwerf zeer onregelmatig wordt Boek gehouden, en beloofden wij eene beoordeeling van die afwijkende manieren te zullen laten volgen. Wij gaan thans hiertoe over, ons echter beperkende tot een enkel voorbeeld.

Manier van anderen. (A). | De door ons gevolgde manier (B).

18 *Mei.*

Memoriaal.

1. *Gekocht* van de onderstaanden, de navolgende Goederen voor gemeenschappelijke rekening met B. Krijger *alhier*, zie Inkoopboek F°. 12.
   Van H. Plemp *alhier*,
   20 Balen Peper à Contant. . . . . *f* 2270,90
   Van G. le Comte *alhier*,
   30 Balen Koffij à Contant. . . . . - 2950,60
   f 5221,50

Journaal A.

Goederen in Compagnie met B. Krijger *aan Diversen f* 5221,50, voor van de onderstaanden gekocht:
Aan H. Plemp *alhier*,
20 Balen Peper à Contant *f* 2270,90
—— G. le Comte *alhier*,
30 Balen Koffij à Contant . - 2950,60
f 5221,50

Journaal B.

Diversen aan Diversen f 5221,50, voor van de onderstaanden gekocht à Contant:
20 balen Peper . . . . *f* 2270,90
30 balen Koffij . . . . - 2950,60
f 5221,50

Goederen in $\frac{1}{2}$ *met* B. Krijger *onder mij*, voor mijne helft in bovengemelde Inkoop . . . . *f* 2610,75
B. Krijger, voor zijne helft in idem . . . . - 2610,75
f 5221,50

Aan H. Plemp *alhier*, 20 balen Peper . . . . *f* 2270,90
Aan G. le Comte *alhier*, 30 balen Koffij . . . . . . - 2950,60
f 5221,50

21 *Mei.*

Memoriaal.

2. *Betaald aan de volgenden:*
Aan H. PLEMP, voor leverantie 18 dezer . . . . *f* 2270,90
„ G. LE COMTE, voor d°. . d°. . . . . - 2950,60
f 5221,50

Journaal A.

Diversen aan Kassa f 5221,50, voor aan de onderstaanden betaald:
H. PLEMP, voor leverantie 18 dezer . . . . *f* 2270,90
G. LE COMTE, voor idem. - 2950,60
f 5221,50

Journaal B.

Diversen aan Kassa, enz.
f 5321,50

Memoriaal.

3. *Ontvangen van* B. KRIJGER, voor zijn half aandeel in 20 balen Peper en 30 balen Koffij, door mij voor gemeenschappelijke rekening met hem gekocht *f* 2610,75

Journaal A.

Kassa aan B. KRIJGER *Z/R onder mij in Compagnie f* 2610,75, voor van hem ontvangen, voor zijn half aandeel in 20 balen Peper en 30 balen Koffij . . . . . *f* 2610,75

Journaal B.

Kassa aan B. KRIJGER *f* 2610,75, voor van hem ontvangen. . . . . *f* 2610,75

---

16 *Junij.*

Memoriaal.

4. *Verkocht aan* P. KEMPERS *alhier*, de volgende Goederen, toebehoorende B. KRIJGER en mij, ieder voor de helft, zie Verkoopboek F°. 8:
20 balen Peper . . . *f* 2416,76
30 „ Koffij . . . - 2976,40
f 5293,16

Journaal A.

P. KEMPERS *aan Goederen in Comp. met* B. KRIJGER *f* 5293,16, voor aan hem verkocht en geleverd:
20 balen Peper *f* 2416,76
30 „ Koffij - 2876,40
f 5293,16

Journaal B.

P. KEMPERS *aan Goederen in Compagnie f* 5293,16, voor aan hem verkocht en geleverd:
20 balen Peper *f* 2416,76
30 „ Koffij - 2876,40
f 5293,16

---

20 *Junij.*

Memoriaal A.

5. Opmakende de Onkosten, gevallen op de Goederen in Compagnie met B. KRIJGER, zoo bevind ik die te bedragen, volgens specifieke Nota *f* 80,90

Journaal A.

Goederen in Compagnie met B. KRIJGER *aan Onkosten-rekening, f* 80,90, voor diverse Ongelden op den Ontvangst en Verkoop dezer Goederen gevallen. . *f* 80,90.

---

20 *dito.*

Memoriaal A.

6. *Debitere de Onderstaanden*, ieder voor hun ½ aandeel in het verlies der bovengemelde Goederen:
B. KRIJGER, voor zijn ½ aandeel. *f* 4,62
Winst en Verlies, voor mijn ½ aandeel . . . . - 4,62
f 9,24

Journaal A.

Diversen aan Goederen in Comp. met B. KRIJGER *alhier f* 9,24, voor zoo veel ieder der onderstaanden voor hunne helft gedebiteerd is in het verlies op deze Goederen.
B. KRIJGER *Z/R onder mij in Comp.* voor zijne helft . . . . *f* 4,62
Winst en Verlies, voor mijne helft . . . . - 4,62
f 9,24

---

20 *Junij.*

Memoriaal B.

Verkoop-rekening opgemaakt over 20 balen Peper en 30 balen Koffij, door mij verkocht voor halve rekening met B. KRIJGER *alhier*, bedragende het netto provenu, volgens Verkoop-rekeningboek F°. 12. . . . . *f* 5212,26
dus voor zijne helft . . . . . - 2606,13
„ mijne „ . . . . . - 2606,13
„ Onkosten . . . . . - 80,90
f 5293,16

Journaal B.

Goederen in Compagnie aan Diversen f 5293,16, voor het bruto provenu van 20 balen Peper en 30 balen Koffij, volgens Verkoop-rekeningboek F°. 12.
Aan Goederen in ½ met B. KRIJGER, *onder mij*, voor mijne helft in het netto provenu . . . . . . *f* 2606,13
—— B. KRIJGER *alhier*, voor zijne helft in idem . . . - 2606,13
—— *Onkosten-rekening*, voor Ongelden . . . . . - 80,90
f 5293,16

Sluitpost bij het opmaken der Balans.

Winst en Verlies aan Goederen in ½ met B. KRIJGER, *onder mij f* 4,62 voor Verlies op die rekening . *f* 4,62.

---

30 *September.*

Memoriaal.

7. *Ontvangen van* P. KEMPERS, voor Leverantie dato 16 Junij ll. . . *f* 5293,16

Journaal A.

Kassa aan P. KEMPERS *f* 5293,16, voor van hem ontvangen voor Lev. 16 Junij ll. . . . . . . *f* 5293,16

Journaal B.

Kassa aan P. KEMPERS *enz.* als A.

30 *September.*

Memoriaal A en B.

8. *Betaald aan* B. KRIJGER Z/R *onder mij in Compagnie*, voor zijn ½ aandeel in den Verkoop van 20 Balen Peper, en 30 balen Koffij . . . . . *f* 2606,13

Journaal A.	*Journaal B.*
B. Krijger *Z/R onder mij in Compagnie aan Kassa f* 2606,13, voor aan hem tot slot van rekening betaald. . . . . *f* 2606,13	B. Krijger *aan Kassa f* 2606,13. Voor aan hem tot slot van rekening betaald. . . . . *f* 2606,13

Ten einde de vergelijking, en dus ook naderhand de beoordeeling, vollediger te maken, laten wij de Contraboeking van B. Krijger, naar de beide manieren, journaalsgewijze hier volgen, terwijl de nummers de posten der vorenstaande bewerking aanwijzen.

A.	B.
N°. 1. Heeft hier niets.	N°. 1. *Goederen in ½ met* J. Hollander *onder hem, aan* J Hollander *f* 2610,75. Voor mijne helft in den Inkoop van 20 balen Peper en 30 balen Koffij, door den Gecrediteerde ingekocht, om door hem, voor gemeenschappelijke rekening, te verkoopen, bedragende, volgens van hem ontvangen Inkooprekening, mijne helft *f* 2610,75.
N°. 2. Niets.	N°. 2. Niets.
A.	B.
N°. 3. J. Hollander *M/R onder hem in Comp. aan Kassa f* 2610,75, voor aan hem betaald mijn ½ aandeel in 20 balen Peper en 30 balen Koffij . . . . *f* 2610,75	N°. 3. J. Hollander *aan Kassa f* 2610,75, voor aan hem betaald, volgens Kwitantie . . . . *f* 2610,75
N°. 4. Niets.	N°. 4. Niets.
20 *Junij.*	20 *Junij.*
N°. 5. Niets.	N°. 5. J. Hollander *aan Goederen in ½ met en onder hem f* 2606,13. Voor mijne helft in het netto provenu van 20 balen Peper en 30 balen Koffij, door hem voor gemeenschappelijke rekening verkocht, volgens van hem ontvangene Verkooprekening. . . . . . *f* 2606,13
N°. 6. *Winst en Verlies* J. Hollander *M/R onder hem in Compagnie f* 4,62. Voor mijn half aandeel in het Verlies op 20 balen Peper en 30 balen Koffij, door hem voor gemeenschappelijke rekening verkocht. . . . . *f* 4,62	N°. 6. *Sluitpost bij het opmaken der Balans.* *Winst en Verlies aan Goederen in ½ met* J. Hollander *onder hem* . . . . *f* 4,62. Voor Verlies op die rekening - 4,62.

N°. 7. Niets.	N°. 7. Niets.
N°. 8. *Kassa aan* J. Hollander *M/R onder hem in Comp. f* 2606,13, voor van hem tot slot ontvangen *f* 2606,13	N°. 8. *Kassa aan* J. Hollander *f* 2806,13. Voor van hem tot slot van rekening ontvangen *f* 2606,13

§ 121.

Vergelijkende beoordeeling der vorenstaande manieren.

Bij vergelijking van den post N°. 1 van A, met de tegenovergestelde manier B, welke door ons gevolgd is, ziet men dat door A eene rekening geopend wordt van *Goederen in Compagnie met* B. Krijger, welke hij voor het *geheele* beloop debiteert. Dit strijdt reeds met den juisten, en door het gezond verstand aangeprezen regel: *dat van* Goederen *in gemeenschap met anderen, niets behoort geboekt te worden dan het aandeel, hetwelk men daarin heeft.* De andere helft der onderhavige Goederen behoort immers aan B. Krijger, onzen mede-geïnteresseerden; want, schoon deze onder onze directie ten Verkoop berustende is, zijn die Goederen voor *gemeenschappelijke rekening* door ons ingekocht, en die helft moet dus als *zijn* eigendom beschouwd blijven.

Ofschoon nu A zijnen mede-geïnteresseerden B. Krijger voor zijn aandeel in deze onderneming niet debiteert, zoo crediteert hij hem toch in den post N°. 3, voor de betaling van dat aandeel; B. Krijger staat dus in de boeken van A Credit, zonder te voren Debet geweest te zijn, en komt alzoo voor, alsof hij die som van A te vorderen had; dit is zoo niet, want de helft van de opbrengst der Goederen moet A hem eerst verantwoorden, als hij hem de Verkoop-rekening zal gegeven hebben. Over het zonderlinge bijvoegsel: *Z/R onder mij in Compagnie*, straks nader.

Bij den Verkoop der Goederen in post N°. 4, crediteert A de rekening van *Goederen in Compagnie met* B. Krijger, zonder daarvoor eene Tusschenrekening te bezigen; dit staat met het begin zijner boeking in verband, en wijkt van de door ons gevolgde manier geheel af, waarbij alles op de rekening: *Goederen in ½ met* B. Krijger *onder mij*, in twee regels afloopt, te weten: in het Debet onze helft in den Inkoop, en in de Credit-zijde onze helft in het netto provenu, waarna wij dan van zelf op die rekening onze Winst of Schade kunnen ontdekken, door vergelijking van het Debet en Credit.

In plaats dat A, na den afloop der zaak eene *Verkoop-rekening* boekt, zoo als dit in de manier B geschied is, debiteert hij in een' afzonderlijken post N°. 5, *de Goederen in Compagnie met* B. Krijger *aan Onkosten-rekening*, voor de Ongelden, welke volgens onze manier in de Verkoop-rekening van het bruto provenu der Goederen worden afgetrokken. Voorts crediteert hij in post N°. 6 de *Goederen in Compagnie met* B. Krijger, voor het Verlies, en debiteert voor zijne helft daarin de *Winst- en Verlies-rekening*, en B. Krijger, (*z/r onder mij in Compagnie*) voor de wederhelft. Zoodanig een einde moet wel uit zijne wijze van boeking voortvloeijen; maar even als men van dergelijke ondernemingen *alleen zijn eigen aandeel* behoort te boeken, heeft men in de opmaking zijner Boeken ook slechts met *zijne eigene* Winst of Verlies, en niet met die van anderen, te doen.

Alvorens deze afdeeling te besluiten, nog eene aanmerking: zij betreft het zonderlinge bijvoegsel, dat A achter den naam van zijnen mede-geïnteresseerden stelt, B. Kreijger *z/r onder mij in Compagnie*, en B. Kreijger, bij tegenstelling: J. Hollander *m/r onder hem in Compagnie. De enkele naam* toch van onzen vriend is geheel voldoende, om hem voor iets, uit eene gemeenschappelijke onderneming voortspruitende, te debiteren of te crediteren, en derhalve zal men aan het genoemde bijvoegsel *onder mij* geen' gezonden zin kunnen hechten.

---

§ 122.

Verschillende manieren voor de Boeking van in Commissie ontvangen en verkochte Goederen.

Aan het slot van § 25 is gesproken van eene andere wijze van boeking van in Commissie ontvangen en verkochte goederen, en wij gaan thans over tot de beschrijving daarvan, en tot eene korte beoordeeling van deze en de door ons gevolgde manier.

Volgens deze andere manier wordt aan iedere partij Goederen, van iederen bijzonderen Afzender, eene rekening gegeven. Nadat de betaalde Vracht en inkomende Regten in het Kasboek geboekt zijn, wordt daarvan een post geformeerd, waarbij, (zie het hier volgende voorbeeld) de *Tabak, toebehoorende* aan Diëgo de Castro te *Cadix* voor die Ongelden gedebiteerd wordt; voorts wordt bij den Verkoop der Goederen de Kooper gedebiteerd en de genoemde Goederen-rekening gecrediteerd, maar de Verkoop-rekening waarin al de Ongelden, benevens de Provisie, van het bruto provenu afgetrokken worden, kan alsdan niet in haar geheel geboekt worden, vermits de betaalde Vracht en Regten reeds te voren in het Debet der *Tabak enz.* gebragt zijn; men vergenoegt zich dus met de overige Ongelden en de Provisie te boeken, benevens het netto provenu, wordende dan, bij het Journaliseren van dien post de *Tabak, toebehoorende aan* Diëgo de Castro te *Cadix* voor dit alles gedebiteerd, aan de *Onkosten-rekening*, de *Provisie-rekening* en den *Afzender* voor het netto provenu, waardoor dan de rekening van *Tabak enz.* van zelfs komt te sluiten.

Tot betere vergelijking laten wij de genoemde manier, met het teeken A gemerkt hier volgen, en stellen onze boeking, door B gekenmerkt, daar tegen over.

Memoriaal A en B.

Gelost uit de Vigilantie, Kapt. K Geerts, 68 Kanassers Varinas Tabak, door Diëgo de Castro te *Cadix* aan mij in Commissie toegezonden, om voor *Z/R* te verkoopen:

Betaald voor Vracht, Averij enz	*f* 207,80
Inkomend regt en Ongelden	– 112,20
	f 320,00

Journaal A.

Tabak toebehoorende Diëgo de Castro *te Cadix aan Kassa f* 320. — Voor ongelden op 68 Kanassers Varinas Tabak, per de Vigilantie, Kapt. K. Geerts, door gemelden vriend aan mij ten verkoop gezonden. . . . . *f* 320,00

Journaal B.

Onkosten-rekening aan Kassa f 320. Voor betaalde Vracht en Inkomende regten op 68 Kanassers Varinas Tabak, door Diëgo de Castro te *Cadix* aan mij ter verkoop voor *Z/R* geconsigneerd, met het schip de Vigilantie, Kapt. K. Geerts *f* 320,00

of

Niets, in de onderstelling dat die Ongelden op het Onkostboek geboekt zijn.

Memoriaal A en B.

Verkocht aan S. Parma, 68 Kanassers Varinas Tabak, toebehoorende Diëgo de Castro te *Cadix*, bedragende volgens Verkoopboek F°. 15. . . . . . . *f* 10707,40

Journaal A.

S. Parma *aan Tabak, toebehoorende* Diëgo de Castro te *Cadix f* 10707,40, voor 68 Kanassers Varinas Tabak, aan hem verkocht en geleverd . *f* 10707,40

Journaal B.

S. Parma *aan Goederen in Commissie f* 10707,40. Voor het beloop van 68 Kanassers Varinas Tabak aan hem verkocht en geleverd . *f* 10707,40

Memoriaal A.

Verkoop-rekening gezonden aan Diëgo de Castro te *Cadix*, over 68 Kanassers Varinas Tabak, door hem aan mij ten verkoop gezonden, zijnde daarop, volgens Specifieke notitie, buiten de reeds geboekte onkosten, nog gevallen.

Memoriaal A.

Voor diverse Ongelden. . .	*f* 123,70
Voor mijne Provisie van den Verkoop, à 2 pct. . .	– 214,15
Voor het netto provenu .	– 10049,55
	f 10387,40

Journaal A.

Tabak toebehoorende Diëgo de Castro te *Cadix aan Diversen f* 10387,40, voor den verkoop van 68 Kan. Varinas Tabak, door Diëgo de Castro *te Cadix* aan mij ten verkoop gezonden, als:

Aan Onkosten-rekening, voor diverse Ongelden.	*f* 123,70
—— *Provisie-rekening* voor mijne Commissie van verkoop à 2 pct..	– 214,15
—— D. de Castro te *Cadix* *Z/R* voor het netto pr.	– 10049,55
	f 10387,40

Memoriaal B.

Verkoop-rekening gezonden aan Diëgo de Castro te *Cadix*, over 68 Kanassers Varinas Tabak, voor *Z/R* verkocht, bedragende volgens Verkoop-rekeningboek F°. 6.

Het netto provenu, waarvoor hem Creditere.	*f* 10049,55
Onkosten.	– 443,70
Provisie. *f* 10707,40 à 2 pct.	– 214,15
	f 10707,40

Journaal B.

Goederen in Commissie aan Diversen f 10707,40, voor het bruto provenu van 68 Kanassers Varinas Tabak, in Commissie verkocht, als:

Aan D. de Castro te *Cadix Z/R*, voor het netto provenu . .	*f* 10049,55
—— *Onkosten-rekening* voor de ongelden . .	– 443,70
—— *Provisie-rekening* voor mijne Provisie. .	– 214,15
	f 10707,40

§ 123.

Vergelijkende Beoordeeling.

Ofschoon de manier van A vele voorstanders vindt, verdient echter de manier B den voorrang, en wel omdat zij *korter*, *ordelijker* en — hetgeen alles afdoet, — *even duidelijk en zeker* is. Dit zal uit eene stukswijze ontwikkeling nader blijken.

1°. Zij is *korter* dan de manier A. Men verbeelde zich een' Koopman, die zijne hoofdzaak van den Commissiehandel makende, een groot aantal vrienden buiten 's lands heeft, welke hem jaarlijks vele partijen Goederen ten Verkoop consigneren. Volgens de manier A moeten er nu zoo vele Goederenrekeningen geformeerd worden, als er personen zijn, die Goederen aan hem afzenden. Volgens de manier B wordt integendeel alles in ééne rekening zamengevat.

2°. Zij is *ordelijker*. Volgens de manier A kan eene Verkoop-rekening niet in haar geheel geboekt worden, vermits voor een gedeelte der Ongelden, daarin berekend, reeds te voren de ***Tabak, toebehoorende*** Diëgo de Castro gedebiteerd is. — Volgens de manier B wordt de Verkoop-rekening in haar geheel geboekt, terwijl voor *alle* Ongelden de *Onkosten-rekening*, die te voren daarvoor belast is geworden, weder daarvan ontlast wordt. Dat eene rekening in haar geheel te boeken, zoodanig als zij in de Bijboeken voorkomt, regelmatiger is dan zulk een stuk slechts gedeeltelijk in het Journaal te brengen, valt gewis een' ieder terstond in het oog.

3°. Zij is even *duidelijk* en *zeker* als de manier A. Men heeft er veel mede op, dat deze laatste boekingswijze eene groote duidelijkheid over de zaken zou verspreiden, terwijl men de manier B beschuldigt, dat zij aanleiding tot duisterheid en verwarring geeft; doch men gelieve te bedenken, dat hetgeen de voorstander der manier A met groote uitvoerigheid in zijn Journaal en Grootboek verrigt, door den beoefenaar der manier B met behulp van één *Bijboek* wordt daargesteld.

---

§ 124.

Het afschrijven van Kwade of Dubieuse Schulden.

Wanneer men eene zuivere Balans zal opmaken, moet men niet vergeten de kwade of twijfelachtige posten in aanmerking te nemen, anders toch zouden deze als goede vorderingen op de Balans verschijnen, en de *Kapitaalrekening* zou voor een gedeelte slechts eene ingebeelde, en niet de wezenlijke bezitting aanwijzen. Er bestaan verschillende manieren, door welke hierin kan voorzien worden.

Eene der meest voldoende is deze: men laat alle posten van Debiteuren, zoo lang men niet verzekerd is, dat er volstrekt niets meer van te regt kan komen, *debet* staan, en brengt die als goede posten op de Balans over; dit strekt zich zelfs uit tot zulke Debiteuren, welke na hun faillissement een accoord met hunne Crediteuren getroffen hebben, want ofschoon de geaccordeerde percenten mogen ontvangen zijn, is het toch de gewone term in ieder zoodanig accoord, dat de Debiteuren zich verbinden, om bij aldien zij in gunstiger omstandigheden mogten komen, hunne Schuld

ten volle te betalen: men houdt derhalve, in dit vooruitzigt, nog eene pretentie op hen, welke hoe zeldzaam dit ook moge plaats vinden, echter nog eenmaal geldend kan worden. Het spreekt intusschen van zelfs, dat er nu op eene andere wijze in het stellig of vermoedelijk Verlies moet worden voorzien, ten einde geene onzuivere Balans op te maken. Men gaat hiermede op de volgende wijze te werk.

In het eerste jaar, dat er iets af te schrijven valt, maakt men uit het Grootboek eene lijst op van de personen bij wien, en van de somma waarvoor zulks moet plaats hebben, en deze lijst opgeteld zijnde, wordt er een post geformeerd van dezen inhoud: Winst en Verlies aan Dubieuse Schulden *f* . . . . *Voor zooveel ik dit jaar op de rekeningen van diversen als verloren reken, volgens daarvan opgemaakte lijst.* Op deze wijze is er voor de Boeking van het Verlies, hetzij dan stellig of ondersteld geleden, gezorgd; het Credit der rekening van *Dubieuse Schulden* wordt nu, als of het een persoon ware, die iets van ons te vorderen heeft, als een Crediteur op de Balans gebragt, welke Onpersoonlijke Crediteur tot eene tegenwigt verstrekt voor de kwade of twijfelachtige posten, welke, desniettegenstaande, nog steeds als goede vorderingen, in het Debet der Balans gebragt worden. Het spreekt van zelf, dat wanneer er in het volgend jaar iets inkomt, daarvoor de rekeningen der personen zelven gecrediteerd worden, maar even dit, en ook toekomstige nieuwe Verliezen, maken het noodzakelijk, dat men de hiervoren genoemde lijst zorgvuldig bewaart, ten einde men aan het slot van het volgend jaar tot eene nieuwe herziening van het Grootboek overgaande, met behulp daarvan, eene vergelijking zou kunnen maken, of en in hoeverre, de Debiteuren sedert verbeterd of verergerd zijn, om alzoo, op eene nieuwe lijst, de som voor de afschrijving van dat jaar te kunnen bepalen. — Het is ten allen tijde raadzaam, immers wanneer de Winsten, die men gemaakt heeft, zulks eenigzins toelaten, dat men de rekening van *Dubieuse Schulden*, liever voor eene iets ruimere, dan te zeer bepaalde som, als eene Reserve tegen toekomstige Verliezen, Credit laat overloopen (*). Nog zij hier gezegd, dat, ingeval men naderhand volkomen verzekerd is, dat er niets meer van den eenen of anderen post kan teregtkomen, wegens overlijden van den Debiteur in armoedige omstandigheden, als anderzins, en men dus zijne rekening geheel kan afsluiten, zulks dan niet moet geschieden door de *Winst- en Verlies-rekening* daarvoor te debiteren; deze toch heeft dit Verlies reeds te voren geleden, toen die post, onder anderen, in het Credit der rekening: *Dubieuse Schulden* gebragt is; het is de laatstgenoemde rekening, welke dan daarvoor moet gedebiteerd worden.

---

§ 125.

De Boekhouding van eenen Handel in Compagnie.

In vroegeren tijd was men gewoon, bij het onderwijs in het Boekhouden, de drie verschillende hoofdbedrijven in den Handel, namelijk *Negotie voor eigen rekening*, — *in Commissie*, en *in Compagnie* van een te scheiden, en elk dezer drie vakken, in uit-

(*) Men kan dus zeer gevoeglijk aan deze rekening ook den naam geven van Fonds, of Kapitaal van Reserve.

voerige Memorialen afzonderlijk te behandelen: het beste onder de oudere Werken, dat van wijlen den scherpzinnigen ABRAHAM DE GRAAF, strekt daarvan onder anderen ten bewijs; de genoemde orde is intusschen geheel af te keuren, en wel eenvoudig, omdat zij met de werkelijke praktijk of ondervinding geheel strijdig is. Geen Koopman toch bepaalt zich zoo uitsluitend tot het doen van zaken voor eigene rekening, dat hij nimmer eenig Vriend in Commissie zoude bedienen, of niet nu of dan eens eene onderneming in gemeenschap met anderen doen; niemand is er, die zich te allen tijde bepaaldelijk aan één dezer vakken toewijdt, en het is ook daarom, dat in de vorenstaande Memorialen deze drie verschillende soorten van zaken ondereengemengd zijn voorgedragen. Dit in aanmerking nemende, zal men, zonder verdere aanwijzing te behoeven, van zelfs reeds kunnen opmaken, dat in de Boeking der zaken zelve van eenen Compagniehandel, of van iemand, die alleen en voor eigen rekening handelt, niet het minste verschil bestaan kan; het eenige onderscheid bepaalt zich slechts tot twee perioden, te weten, *bij het begin des Handels*, en *bij de afsluiting der Boeken.*

De meest gewone wijze van behandeling is deze:

Bij het *begin* des Handels wordt in het Grootboek aan iederen Compagnon eene *Kapitaalrekening* gegeven, welke voor diens Inleg gecrediteerd wordt. Behalve deze Kapitaalrekeningen wordt er voor iederen Compagnon nog eene andere rekening geopend, welke den naam draagt van N. N. REKENINGCOURANT, of wel N. N. PARTICULIERE REKENING; deze debiteert men voor de Gelden, welke ieder deelgenoot, van tijd tot tijd, voor zijn bijzonder gebruik uit de Kas neemt.

Bij de *afsluiting der Boeken* is het volgende in acht te nemen:

Wanneer de Kapitalen der verschillende Compagnons ongelijk aan elkander zijn, en er dien ten gevolge, in het Contract van Negotie vastgesteld is, dat er, — daar voor het overige de Winsten en Schaden gelijkelijk verdeeld zullen worden, — eene Interestberekening zal plaats hebben, zoo moeten de Rekeningencourant der Compagnons voor de hun komende Interesten gecrediteerd worden, terwijl de *Interestrekening* daarvoor de natuurlijke Debiteur is: het spreekt dus wel van zelfs, dat deze berekening vóór de opmaking van Winst of Verlies geschieden moet, omdat door de genoemde Interesten de Winst verminderd wordt. — Indien de eene Compagnon, boven den anderen, aanmerkelijke sommen tot bijzonder gebruik uit de Kas mogt geligt hebben, strekt zich deze Interestberekening, ten minste zoo men naauwkeurig wil te werk gaan, ook tot die posten uit, welke op ieders Rekeningcourant geboekt zijn. — Ingeval er in het Contract mogt bepaald zijn, dat de Winsten evenredig naar ieders oorspronkelijken Inleg zullen verdeeld worden, zoo komt er, althans ten aanzien der Kapitalen, geen Interestberekening te pas.

Wanneer de Interesten aldus geregeld zijn, wordt de Winst of het Verlies opgemaakt, en, wanneer er gewonnen is, debiteert men de *Winst- en Verliesrekening*, om te sluiten, aan de Rekeningencourant der Compagnons, ieder voor hun aandeel, of wel aan ieders *Kapitaalrekening*, hetwelk toch op hetzelfde nederkomt, terwijl nu ook eindelijk de genoemde Rekeningencourant afgesloten worden, door het Saldo op de *Kapitaalrekening* van ieder der Compagnons over te brengen, zoodat aan het einde het Saldo der *Kapitaalrekening* van iederen Compagnon het juiste deel aanwijst, dat hij in den Handel bezit.

Het bovenstaande is de meest gewone boekingswijze in Compagnieschappen; algemeene en vaste regelen zijn intusschen hieromtrent niet op te geven, omdat alles hier afhangt van de onderlinge schikkingen der Compagnons, en van de bepalingen, welke

dienaangaande in het Contract van Negotie zijn vastgesteld, waarmede de Boekhouder behoort bekend te zijn; eenige bijzonderheden, die dikwijls plaats hebben, en welke van de hierboven beschrevene manier afwijken, laten wij, om der volledigheid wille, hier nog volgen.

I. In sommige Vennootschappen is het bij Contract bepaald, dat men de Kapitaalrekeningen der verschillende Vennooten steeds onveranderd zal laten blijven, en dus immer aan Balans zoodanig zal laten overloopen als het bedrag bij den eersten Inleg geweest is; ingevolge hiervan worden de Rekeningencourant der deelhebbers, nadat zij alvorens voor de Interesten gecrediteerd zijn, en het aandeel in de Winst of het Verlies daarop gebragt is, nu niet aan of per de Kapitaalrekeningen der Vennooten, maar per Balans afgesloten: de reden hiervan is te zoeken in de overeenkomst, om alleen van de oorspronkelijk ingebragte gelden Interesten te trekken, en geen Interest van Interest te berekenen, hetwelk plaats zoude hebben, indien men telken jare het Saldo der Rekeningencourant op de Kapitaalrekeningen overbragt.

II. Wanneer men mogt overeengekomen zijn, om de Kapitalen van twee Vennooten even groot te maken, en als zoodanig daarvan geen Interest te berekenen, zoo moet, wanneer desniettegenstaande de Inleg van den één grooter dan die van den anderen is, dit meerdere van de Kapitaalrekening afgetrokken, en daarvan eene afzonderlijke dépositorekening geformeerd worden, waarvan dan *alleen* de Interest te berekenen valt.

III. Het komt ook wel voor, dat sommigen van de onderscheidene Inlagen der Vennooten slechts ééne algemeene Kapitaalrekening (*compte commun*) in hun Boek hebben, even als bij den alleenhandel plaats heeft. Men doet dit om het geheele fonds, dat er in den Handel gelegd is, op ééne rekening aan te wijzen, terwijl het dan ook steeds onveranderd blijft staan, daar al de Winsten of Verliezen op de Rekeningencourant der deelhebbers gebragt, en die dan ook steeds, even als alle andere personeele rekeningen, door middel der Balans, afgesloten worden. Deze algemeene Kapitaalrekening is haar ontstaan aan de volgende Boeking verschuldigd: zoodra het Contract van Negotie gepasseerd is, waarin bepaald wordt, welke som ieder Vennoot tot het Handelfonds zal bijdragen, wordt er dadelijk — schoon er eigenlijk nog niets heeft plaats gehad, — een post, ter opening van de Boeken, geformeerd, van dezen inhoud:

Diversen aan Kapitaal f 100000. — Voor den, volgens Contract bepaalden, Inleg in de Negotie, welke van heden af aan door A en B, tegen gelijke Winst zal gedreven worden, onder de Firma van enz.

A *Rekening van Inleg*, voor zooveel deze moet fourneren . .	*f* 50000,00
B *Rekening van Inleg*, voor idem.	– 50000,00
	f 100000,00

Wanneer nu door de Vennooten de Som, welke zij zich verbonden hebben te fourneren, hetzij in eens, of bij gedeelten wordt ingebragt, dan wordt hunne *Rekening van Inleg* daarvoor gecrediteerd, en na de geheele afbetaling gesloten. Dit is echter een noodelooze omslag, waarvoor geene geldende reden van noodzakelijkheid bestaan kan; niet van enkele beloften, maar van gebeurde daadzaken moet er Boek gehouden worden; die rekeningen van Inleg kunnen derhalve geheel vermeden worden; en ieder Vennoot dadelijk op zijne Kapitaalrekening gecrediteerd worden, zoodra hij zijne fondsen werkelijk in den Handel brengt. Verkiest men ook eene algemeene Kapitaalrekening aan te leggen, zoo kan men die, na den Inleg, dus formeren:

Kassa aan Kapitaal f 100000. — Voor zooveel er op heden door de onderstaande in Specie gefourneerd is, als zullende uitmaken het Fonds van Negotie, welke door hen in Compagnieschap gedreven zal worden, onder de Firma N N, volgens Contract, als: van A . . . . *f* 50000,00
„ B . . . . „ 50000,00
f 100000,00

Zijn er andere voorwerpen dan Geld ingebragt, zoo worden daarvoor andere rekeningen, welke die voorwerpen voorstellen, tot Debiteuren genomen.

IV. Het kan echter gebeuren, dat men eene *Algemeene Kapitaalrekening* in het Grootboek verlangt te hebben, omdat men er een geheim uit maken wil, hoeveel het aandeel van ieder deelgenoot, in het bijzonder, in het Fonds bedraagt. Indien dit plaats heeft, spreekt het van zelve, dat voor de Interesten van ieders aandeel in het Fonds, als ook voor hun aandeel in de Winsten, indien die naar de verhouding van hunnen Inleg verdeeld worden, de Rekeningcourant der Vennooten niet kunnen gecrediteerd worden, want dan toch zou men zich zelven verraden, en het al aanstonds kenbaar worden, hoeveel ieders aandeel in het algemeen Kapitaal bedraagt. Men behoort dit dus, *buiten de Boeken* onder elkander te regelen, en eene afzonderlijke Geheimboeking daarvan te houden. — In het Grootboek van het Kantoor wordt dan alles, even als in eenen Alleenhandel, geboekt, en de *Algemeene Kapitaalrekening* is, zoowel voor de Interesten der onderscheidene Vennooten, als voor de geheele Winst, de éénige Crediteur. Stel, om dit met een voorbeeld op te helderen, dat er 3 Vennooten zijn, waarvan A *f* 10000, B *f* 15000 en C *f* 20000 heeft ingebragt; verder, dat de *Interestrekening* voor een jaar Interest van dat vereenigd Kapitaal, tegen 5 pct., met *f* 2250 gedebiteerd is, en er, na overboeking van dit Verlies op de *Winst- en Verliesrekening*, nog blijkt *f* 2750 zuiver gewonnen te zijn, zoo zal de *Algemeene Kapitaalrekening* in het Grootboek zich aldus vertoonen:

DEBET. ALGEMEENE KAPITAALREKENING. CREDIT.

Debet			Credit		
Aan *Balans*, voor nevensstaand Saldo.	*f* 50000	00	Per *Kassa* voor de Inlagen	*f* 45000	00
			„ *Int.rek.* v. 1 jaar Int. v. *f* 45/M. 5%.	„ 2250	00
			„ *Winst en Verlies* voor zuivere Winst.	„ 2750	00
				f 50000	00

In het *Particuliere Boek* worden daarentegen de volgende boekingen hieromtrent gemaakt:

	Algemeen Kapitaal. Debet.	Algemeen Kapitaal. Credit.	Kapitaal A. Debet.	Kapitaal A. Credit.	Kapitaal B. Debet.	Kapitaal B. Credit.	Kapitaal C. Debet.	Kapitaal C. Credit.
ALGEMEENE KAPITAALREKENING, AAN DIVERSEN.								
Aan *Kapitaalrekening* A . . . *f* 10000.				*f* 10000,—				
„ „ B . . . „ 15000.	*f* 45000					*f* 15000,—		
„ „ C . . . „ 20000.								*f* 20000,—
ALGEMEENE KAPITAALREKENING, AAN DIVERSEN.								
Aan *Kapitaalrekening* A, voor Inter. van *f* 10/m. à 5 pct. *f* 500.				*f* 500,—				
„ *Kapitaalrekening* B, voor Inter. van *f* 15/m. à 5 pct. „ 750.	*f* 2250					*f* 750,—		
„ *Kapitaalrekening* C, voor Inter. van *f* 20/m. à 5 pct. „ 1000.								*f* 1000,—
ALGEMEENE KAPITAALREKENING, VOOR DIVERSEN.								
Aan *Kapitaalrekening* A, voor $\frac{2}{9}$ der zuivere Winst *f* 611,11.				*f* 611,11				
„ *Kapitaalrekening* B, voor $\frac{3}{9}$ der zuivere Winst „ 916,66.	*f* 2750					*f* 916,66		
„ *Kapitaalrekening* C, voor $\frac{4}{9}$ der zuivere Winst „ 1222,23.								*f* 1222,23
DIVERSEN AAN ALGEMEENE KAPITAALREKENNG. *Voor om te sluiten.*								
Kapitaalrekening A, Saldo . *f* 11111,11.			*f* 11111,11					
Idem B, „ . „ 16666,66.		*f* 50000			*f* 16666,66			
Idem C, „ . „ 22222,23.							*f* 22222,23	
	f 50000	*f* 50000	*f* 11111,11	*f* 11111,11	*f* 16666,66	*f* 16666,66	*f* 22222,23	*f* 22222,23

Dat in deze Voorstelling de *Algemeene Kapitaalrekening* als Debiteur verschijnt, zal het best begrijpelijk worden, indien men zich die onder een' persoon vertegenwoordigt, die van A, B en C de som van *f* 45000 ter verantwoording ontvangt, en die deze aan de handeldrijvende Firma *à déposito* overgeeft, welke hem daarom in haar Boek daarvoor crediteert: het is, met andere woorden, eene Likwidatie of Tusschenrekening, noodig om het Particuliere Boek met dat van den Handel in onderling verband te brengen.

Dit een en ander zal voorzeker genoegzaam zijn over dit onderwerp, dat naarmate van de overeenkomsten van Deelhebbers, aan verschillende wijzigingen onderworpen is, en waaromtrent, wat de Boeking aangaat, bij eene kennis van de theoretische beginselen van het Boekhouden, alleen het gezonde oordeel beslissen moet.

---

§ 126.

Over de Likwidatie eener Compagnieschap.

Over dit onderwerp kan al weder niet anders dan in het algemeen gesproken worden, vermits de Boeking hieromtrent aan de deswege gemaakte overeenkomsten ondergeschikt is. In gewone gevallen moet het volgende geschieden.

I. Men maakt, als gewoonlijk, eene naauwkeurige Balans op, waarbij de overblijvende voorwerpen zoo juist mogelijk, en volgens onderlinge overeenkomst, begroot worden.

II. Is de Boekhouding der Compagnieschap zoodanig ingerigt, dat ieder Compagnon eene *Kapitaalrekening* in het Boek heeft, zoo wijzen die rekeningen, daar zij *Aan* Balans gesloten, en *Per* Balans weder geopend worden, reeds van zelve aan, welk aandeel ieder Compagnon, op den tijd der ontbinding, in de zaak heeft; indien echter in het Boek slechts ééne *Algemeene Kapitaalrekening* bestaat, invoege als in de voorgaande § beschreven is, zoo moet er, alvorens de Balans geboekt wordt, een post gemaakt worden, waardoor die *Algemeene Kapitaalrekening* gesloten, en ieder voor zijn aandeel in het Fonds, op eigen naam, gecrediteerd wordt, dus:

Kapitaal aan Diversen, f . . . Voor het Saldo dezer rekening, hetwelk om deze te sluiten, op de rekeningen der onderstaanden overgebragt is, als:

Aan A	*f*
„ B	„
	f

Hierop worden de nu geformeerde rekeningen der Associés, gelijk alle overige openstaande rekeningen, *aan* en *per Balans* afgesloten, en door middel van dezelfde Hulprekening, voor de Saldo's op nieuw geopend. Voor de terugbetaling van hunne Fondsen worden de rekeningen der voormalige Compagnons gedebiteerd, totdat zij, na de volkomene afdoening, geheel sluiten.

Indien een der Associés, die met de Likwidatie der Compagnieschap belast is, de zaak voor zijne eigene rekening blijft voortzetten, kan hij zijne eigene zaken, *desverkiezende*, in de oude Boeken blijven beschrijven, mits, gelijk hiervoren gezegd is, al de openstaande rekeningen, en dus ook die der voormalige Compagnons, alvorens *aan* en *per* Balans gesloten en op nieuw geopend zijn. Daar echter de nog loopende zaken der ontbondene Associatie, vóór de finale afdoening, nog aan Verlies of Winst zijn blootgesteld, hetzij door het faillissement van nog overblijvende Debiteuren, of door een' verkoop van Goederen, tot hooger of lager prijs dan geïnventariseerd is, zoo moet die Winst of Schade nog door de Compagnons gedragen of genoten worden. Tot dat einde opent hij, die met de likwidatie belast is, eene rekening in het Boek, onder den titel: Likwidatierekening der voormalige Firma van N. N., welke hij voor alle Verliezen, uit die oude zaken spruitende, debiteert, en voor de Winsten crediteert, om die, na den eindelijken afloop, te sluiten, door het Saldo op de rekeningen der Compagnons, voor zooveel hun aandeel betreft, en zijn eigen aandeel op zijne *Winst en Verliesrekening* over te brengen.

---

§ 127.

Over de Likwidatie eener Nalatenschap.

Ook omtrent dit onderwerp zijn niet wel bepaalde vaste regelen op te geven, daar de inhoud van de testamentaire dispositie des overledenen hierin ten rigtsnoer moet verstrekken; overigens komt de Boeking van dergelijke zaken grootendeels met die van de likwidatie eener Compagnieschap overeen.

Men begint dan, met door het opmaken eener Balans zich met den juisten staat der nalatenschap bekend te maken; langs dezen weg het zuiver Kapitaal gevonden hebbende, debiteert men, ingeval er legaten moeten uitgekeerd worden, de *Kapitaalrekening* voor deze aan de gelegateerden; na deze boeking vertoont zich het deelbaar Kapitaal, en nu wordt de *Kapitaalrekening*, tot sluiting, voor het saldo gedebiteerd, en ieder der erfgenamen voor zijn erfdeel gecrediteerd, welke erfgenamen telkens, als zij iets uit de nalatenschap ontvangen, gedebiteerd worden. Indien het Kapitaal, wegens verschillende nog loopende en onafgedane zaken, nog niet ten volle deelbaar is, kan men de erfgenamen voorloopig slechts voor het deelbare crediteren, en eene Rekening openen: Ongedeelde nalatenschap van N. N. genoemd, welke men zoo lang Credit laat staan, totdat eenmaal de deeling mogelijk geworden is. — Voor alle Winsten en Verliezen, die er intusschen uit de nog loopende zaken zouden kunnen voortvloeijen, en die op de vermindering of vergrooting van de nog te verdeelen nalatenschap invloed kunnen hebben, opent men, evenals bij de likwidatie eener Compagnieschap, eene Likwidatierekening, welke men daarvoor debiteert of crediteert. Na den eindelijken afloop brengt men het saldo dier rekening over op de rekening: Ongedeelde Nalatenschap enz.; en sluit wederom deze af, door ieder erfgenaam voor zijn aandeel van het saldo te crediteren.

---

§ 128.

Over de Boekhouding in eene Fabriek.

De Boekhouding in eene Fabriek moet noodwendig, wegens het meerder zamengestelde dezer soort van zaken, omslagtiger zijn, dan zulks bij eenen gewonen Handel

plaats vindt; niettemin is er geene manier, beter geschikt om de resultaten eener Fabriekzaak, niet slechts van het geheel, maar ook van de bijzondere deelen te leeren kennen, dan die der Italiaansche of dubbele Boekhouding. Het komt, in de eerste plaats, hier vooral aan op eene goede keuze en inrigting der Hulp- of Bijboeken, die men in de Fabriek zelve te houden heeft, en welke dienen moeten tot aanteekening van de verschillende ontvangen en verbruikte Materialen; Gefabriceerde en Afgeleverde voorwerpen, Arbeidsloonen, Voorschotten, Onkosten, enz. Het ligt, wegens de te groote uitvoerigheid, buiten ons bestek, om voorschriften omtrent de inrigting dier bijboeken te geven; genoeg is het dienaangaande aan te merken, dat de meeste daarvan het best en gemakkelijkst in eenen tabellarischen vorm kunnen gehouden worden, en dat het van belang is daarin accuraat te werk te gaan, omdat deze aanteekeningen de eenige bouwstoffen uitmaken, waaruit de Hoofdboeken moeten worden zamengesteld.

Voor hem, die zich uit het voorgaande van dit werk reeds in het Boekhouden geoefend heeft, zullen overigens eenige korte algemeene aanwijzingen voldoende kunnen gerekend worden, om hem met den meest gewonen gang der Boekhouding in eene Fabriek bekend te maken.

I. Voor ieder der verschillende ruwe stoffen of Materialen, welke in de Fabriek benoodigd zijn, wordt eene rekening geopend, welke voor het bedrag van den inkoop dier voorwerpen gedebiteerd, en daarentegen gecrediteerd wordt, voor zooveel daarvan telkens afgenomen wordt met juiste aanteekening van de hoeveelheid of het gewigt. Men heeft met deze rekeningen geenszins ten doel om Winst of Verlies, te ontdekken, maar slechts om de hoeveelheid van het gebruikte, en den aanwezenden voorraad, tijdens het afsluiten der Boeken, te leeren kennen; waarom het Saldo, dat per Balans wordt overgebragt, met den Inventaris, zoo men tot eene opzettelijke weging wilde overgaan, nagenoeg behoort overeen te stemmen.

II. Eene tweede hoofdrekening is de *Fabriekrekening*. Deze wordt gedebiteerd voor al de ruwe stoffen en Materialen, die er ter verwerking zijn afgegeven, en waarvoor de zoo even genoemde rekeningen der Materialen de natuurlijke Crediteuren zijn; verder wordt zij gedebiteerd voor de Arbeidsloonen en Onkosten tot de Fabriek betrekkelijk. Zij wordt daarentegen gecrediteerd voor de bewerkte Goederen, welke berekend worden tot den prijs dien zij, gefabriceerd kosten, of wel nog verhoogd met eenige percenten als Fabriekwinst. — Indien men, tijdens het afsluiten der Boeken, nog met fabriceren bezig is, wordt er van de in gebruik zijnde Materialen, of gedeeltelijk gereed zijnde Goederen, een Inventaris opgemaakt, en hunne waarde begroot, welke dan als een Debiteur op de balans gesteld wordt. In enkele Fabrieken is het echter de gewoonte de Boeken af te sluiten op een tijdstip, dat alles afgewerkt is, en de Fabriek voor een' zekeren tijd stil staat.

III. Eene hoofdrekening, die hierop volgt, en met de *Fabriekrekening* in een onmiddelijk verband staat, is die der *Gefabriceerde Goederen*, welke nu een voorwerp van handel geworden zijn. Deze rekening wordt gedebiteerd voor al de Goederen, welke zij uit de Fabriek ontvangt, en waarvoor de *Fabriekrekening* de Crediteur is; zij wordt voor den verkoop daarvan gecrediteerd, en voor het overige geheel als de rekening: *Koopmanschappen* behandeld.

IV. Eene rekening van *Arbeidsloonen*, welke gedebiteerd wordt voor de betaalde arbeidsloonen der Werklieden, en welke rekening gesloten wordt, door haar Saldo in het Debet der *Fabriekrekening* over te brengen.

V. Eene rekening van *Voorschotten*. Het gebeurt wel, dat men aan eenige Werklieden, die met huisgezinnen bezwaard zijn, soms eenige gelden voorschiet, op rekening van hun te verdienen werkloon, en zulks naderhand bij gedeelten weder inhoudt. Het is goed daarvan afzonderlijke nota's te houden, bij wijze van Rekeningcourant; in het algemeen echter is deze rekening in het Boek bestemd, om die voor die Voorschotten te debiteren, en bij de teruggave weder daarvoor te crediteren.

VI. Eene *Gereedschapsrekening*, welke voor den aankoop, of de begrooting bij Inventaris, van alle Gereedschappen, Machines, Werktuigen, ook Wagens, Paarden enz., die in de Fabriek gebruikt worden, gedebiteerd wordt. — Bij het afsluiten der Boeken wordt deze rekening, voor de slijting of afgenomen waarde, met eenige percenten gecrediteerd, en daarna het Saldo op de Balans gebragt.

VII. Indien men buiten de Fabriek nog anderen Handel drijft, en de uitkomsten van de zaken der Fabriek geheel afgescheiden wil houden, zoo opent men nog eene afzonderlijke *Onkostenrekening der Fabriek;* deze wordt dan voor alle kleine uitgaven, de Fabriek rakende, gedebiteerd; ook voor het afgeschrevene op de waarde der Gereedschappen; verder voor de geheele of gedeeltelijke salarissen der bedienden; voor kantoor- en schrijfbehoeften; voor Interest of huur van het Fabriekgebouw enz., en in plaats van, bij het opmaken der Boeken, alsdan die rekening per Winst en Verlies af te sluiten, brengt men haar nadeelig Saldo op de *Fabriekrekening* over.

---

§ 129.

Een paar opmerkingen over de Boekhouding in eene Fabriek.

Ingeval de Fabriek op eene andere plaats gedreven wordt, dan die alwaar het Handelshuis of Kantoor gevestigd is, en zij alzoo aan het bestuur van eenen Directeur is toebetrouwd, zoo is er, alhoewel men de Hoofdboeken daarvan zelf wil houden, buiten hetgeen in de vorige Afdeeling behandeld is, nog het volgende op te merken.

I. Wordt er eene rekening geopend, die den persoon des Directeurs vertegenwoordigt, onder den titel: KASSA ONDER N. N. — Deze wordt gedebiteerd voor alle Gelden en Remises, die men tot het bestrijden van de Onkosten der Fabriek, of tot het doen van Inkoopen enz. aan den Directeur overmaakt; alsmede voor de gelden, die hij voor onze rekening ontvangt. Zij wordt gecrediteerd voor al de Remises, die men van hem ontvangt, en voor alle zijne uitgaven de Fabriek betreffende, waarvan hij gehouden is iedere maand een behoorlijken staat of Kas-extract in te zenden, voor welke ontvangsten en uitgaven de verschillende rekeningen, welke daarop betrekking hebben, gedebiteerd of gecrediteerd worden.

II. Van al de Goederen, welke gereed uit de Fabriek komen, zendt de Directeur van tijd tot tijd, opgaven, wordende daarvoor eene rekening, *Goederen onder N. N.* gedebiteerd, en de *Fabriekrekening* gecrediteerd. — Voor de gefabriceerde Goederen, welke door den Directeur aan ons afgezonden worden, opent men eene rekening, welke daarvoor, evenals bij ieder' anderen Inkoop, gedebiteerd wordt, terwijl men de *Goederen onder N. N.* daarvoor crediteert; — heeft de Directeur eenige gefabriceerde Waren op onzen naam verkocht, dan zendt hij ons opgave van de namen der Koopers, en van het bedrag der geleverde Goederen, en wij debiteren die Koopers en crediteren de *Goederen onder N. N.;* — bestaat er op de plaats der Fabriek een *Depôt* van gefabriceerde Goederen, welke door den Directeur op *zijnen* naam verkocht wor-

den, dan zendt hij ons daarvan maandelijks eene specifieke opgave, voor welker gezamentlijk bedrag wij ééne algemeene rekening debiteren, welke den naam voert: Uitstaande Schulden onder N. N., terwijl de Goederen onder N. N. daarvoor gecrediteerd worden. — Welk eene boeking de Directeur voor zich van het een en ander behoort te maken, zal uit het voorgaande wel genoegzaam kunnen worden afgeleid; gelijk het voor het overige geene opzettelijke vermelding behoeft, dat het tot zijnen pligt behoort, om, behalve de maandelijksche staten van Ontvangst en Uitgaaf, benevens van In- en Verkoop, ook bij het einde des jaars een volledigen Inventaris over te zenden, ten einde uit de van hem ontvangen documenten de Boeken volledig te kunnen opmaken en afsluiten.

---

§ 130.

Over de Boekhouding van den Handel in het klein of Winkel-Negotie.

Op tweederlei wijze kan er een Handel in het klein gedreven worden: in de eerste plaats als een toevoegsel op eenen grooteren Handel, zoo dat iemand, die als Grossier partijen Goederen in het groot in- en verkoopt, bovendien, als eene bijzaak, nog eenen Winkel houdt. In dit geval wordt in zijn Boek de Winkel even als een persoon behandeld, welken hij debiteert aan de *Koopmanschappen Rekening* voor al de Koopmanschappen, die hij uit zijn Pakhuis aan hem ten verkoop in het klein overgeeft, en crediteert voor de Gelden, die hij uit den Winkel ontvangt. Bij de afsluiting der Boeken crediteert men de *Winkelrekening* per Balans voor het bedrag der overblijvende Goederen, benevens voor de uitstaande Winkelschulden, en sluit die rekening aan *Winst en Verlies* af.

De tweede wijze heeft plaats, wanneer men enkel kleinhandelaar of Winkelier is.

Vele Winkeliers, vooral zij, die in het vak van kruidenierswaren handel drijven, hebben dikwijls een uitgebreid debiet aan Buitenlieden, Schippers, enz., aan welke zij op Crediet verkoopen. Deze posten worden allen in een afzonderlijk boek, *het kleine Schuldboek* geheeten, vereenigd, en wel op deze wijze. Men bedient zich van een tamelijk dik boek, van *langet formaat*, en houdt dit in den vorm van een eenvoudig Verkoopboek, waarin al de Leverantiën, naar de volgorde der datums, specifiek te boek gesteld worden; de bladzijden worden opgeteld, en het bedrag op de volgende getransporteerd, zoodat men bij het einde van iedere maand het totale beloop van het in die maand verkochte zien kan, hetwelk alsdan afgesloten wordt. Van dit vereenigde bedrag wordt op den laatsten datum van iedere maand een post in het Memoriaal gesteld, dien men dus journaliseert:

Diverse Debiteuren volgens het Kleinboek aan Koopmanschappen *f*
Voor den Verkoop gedurende deze maand aan diversen. Op een Alphabet, bij het voornoemde Kleinboek behoorende, plaatst men achter de namen der Koopers, het getalmerk van het Folio, waarop iedere Leverantie geboekt is. Dit Alphabet, zoodanig gehouden, maakt dit Boek dus eigenlijk tot een *Schuldboek*, want daar het niet in den vorm van een Grootboek, met Debet- en Credit-zijden gehouden wordt, moet die bladwijzer alleen uitspraak doen, waar de Leverantiën aan iemand gedaan, hier en ginds in het Boek verspreid, te vinden zijn. — Alle ontvangsten van de in dit Boek voorkomende Debiteuren worden in een afzonderlijk *Kasboek* aangeteekend, en de geheele ontvangst van iedere maand wordt, in éénen regel, op het algemeene Kasboek overgebragt, waaruit in het Journaal, deze post te voorschijn komt: Kassa

aan Diverse Debiteuren volgens het Kleinboek *f* *Voor deze maand van Diversen ontvangen.*

Op vastgestelde tijden draagt men de betalingen uit het Kasboek in het Schuldboek over, op deze wijze: Met hulp van het genoemde Alphabet zoekt men in het Schuldboek den post op, welke betaald is geworden, plaatst aan den voet daarvan den datum der betaling, en schrapt den post daarna met eene schuinsche streep door. Wanneer er slechts *op rekening* betaald is, teekent men dit aan, en wacht met het doorschrappen, totdat hij geheel voldaan is.

Eens om de drie maanden maakt men eene proeve op dit klein Schuldboek, door eene lijst daaruit te formeren van al de nog onbetaalde posten, welker vereenigd bedrag naauwkeurig behoort overeen te stemmen met het Saldo der rekening, welke in het Grootboek geopend is, onder den titel: Diverse Debiteuren volgens het Kleinboek, op welke rekening, gelijk een ieder uit de voorgaande beschrijving van zelve bevroeden kan, gedurende een geheel jaar slechts twaalf regels, in Debet en Credit voorkomen, namelijk, in de Debet-zijde het bedrag van den *maandelijkschen* Verkoop, en in de Credit-zijde dat van de *maandelijksche* ontvangst.

Aanmerkingen. 1°. Veelal is men gewoon ook die posten, welke *à Contant* verkocht worden, mede in het kleine Schuldboek te boeken, en de ontvangen Gelden daarentegen ook op het Kasboek aan te teekenen. Men doet zulks om het vereenigd bedrag van den *geheelen* Verkoop uit het kleine Schuldboek te kunnen opmaken. Het is niet te ontkennen, dat deze wijze van boeking het schrijfwerk verbazend omslagtig maakt, en men handelt even goed als men de ontvangst van alle à Contant verkochte posten in een afzonderlijk boekje, *Contantboekje*, noteert, en het maandelijksch beloop daarvan in éénen regel op het algemeene Kasboek brengt, terwijl bij het Journaliseren de *Kassa* daarvoor gedebiteerd, en de *Koopmanschappen* daarvoor gecrediteerd worden.

2°. Sommigen verkiezen ook het vereenigd beloop van de Ongelden, aan de Koopers berekend, eens per maand in het Credit der Onkostenrekening te brengen, en dus de Koopmanschappen alleen voor het bedrag daarvan te crediteren. Men begrijpt, dat men, om dit doel te bereiken, zich een alleruitvoerigst schrijfwerk getroosten moet, en eene Contrôle op het kleine Schuldboek noodzakelijk is. Dit Contraboek is geheel tabelsgewijze ingerigt, waarbij men in afzonderlijke kolommen de verschillende soorten van Koopmanschappen, de gewigten, het netto bedrag der Koopmanschappen, dat der onkosten, en eindelijk het totaal beloop invult, terwijl dan de optelling van het laatste met het kleine Schuldboek moet accorderen. Zekerlijk zal menigeen afgeschrikt worden om met deze bijzonderheden, langs zulk eenen omslagtigen weg, bekend te worden. Men kan dan ook — schoon het mede niet zonder uitvoerigheid geschieden kan, — het formaat van het *kleine Schuldboek* zoodanig inrigten, dat de genoemde rubrieken of kolommen (al ware het dan slechts een drietal, namelijk een voor het enkel beloop der Koopmanschappen, een voor de Onkosten en een voor het totaal) daarin voorkomen, terwijl dan de schifting en invulling der twee eerstgenoemden, tusschenbeiden, kan geschieden.

3°. Wanneer het *kleine Schuldboek* volgeschreven is, gaat men tot een nieuw Boek over, zonder Saldo's van het oude Boek in het nieuwe over te dragen; de betalingen toch, welke men vervolgens, voor posten, die nog in het oude Boek openstaan, ontvangt, worden in dat Boek zelve aangeteekend en doorgehaald, zoo lang totdat er niet een post meer open is gebleven.

§ 131.

Tweede manier van dergelijke Boekhouding.

Eene andere wijze van Boekhouding over Winkelzaken, die door velen in beoefening gebragt wordt, is ontegenzeggelijk minder regelmatig dan de eerste manier; — maar beveelt zich door eene veel grootere kortheid aan, terwijl zij het eindelijke resultaat, *Winst of Verlies*, even goed als de voorgaande manier doet kennen.

In een Boek van *langetformaat*, geheel in denzelfden vorm, als waarvan zij, die de *eerste manier* volgen, zich bedienen, wordt aan iederen Kooper eene afzonderlijke rekening gegeven, niet met Debet- en Credit-zijden, maar enkel in *Debet* gehouden, waarop alle Leverantiën onder elkander geboekt worden. Wanneer de Debiteur een post, hetzij geheel of op rekening, betaalt, wordt dit op dezelfde rekening van zijn Debet afgetrokken. Het volgende voorbeeld van zoodanige rekening zal de inrigting aanschouwelijk genoeg maken.

N. N. TE A.......... DEBET.

1863. *Januarij.*	26	5 balen Java Koffij.			
		Bt. 257½ N. ℔			
		Tarra 3°/₀ 7½ „			
		Nt. 250 N. ℔ à 30 Ct. 't ½ N. ℔	*f*	150	00
		Schepen en aanteekenen	„	0	35
			f	150	35
		Ontvangen 10 *Maart* 1863	„	100	00
			f	50	35
Februarij.	16	4/4 kisten Boey Thee.			
		Weg. op Comp. wt. Bt. 160 N. ℔			
		Tarra à 10 ℔ . . . 40 „			
		Nt. 120 N. ℔ à 75 Ct. *f* 90,00			
		1 vat Sm. Rozijnen.			
		Bt. 200 N. ℔			
		Tarra 14°/₀ 28 „			
		Nt. 172 N. ℔ à *f* 10 . *f* 34,40			
		50 N. ℔ Krenten . . . . à „ 20 . „ 20,00			
		25 N. ℔ Anijszaad . . . . à „ 30 . „ 15,00			
		f 159,40			
		af 1 pCt. „ 1,59			
		f 157,81			
		2 zakk. 80 Ct. Schepen en aanteekenen 25 Ct. „ 1,05			
			f	158	86
		Ontvangen 31 *Mei* 1863	*f*	209	21

De Winkelier, die deze manier volgt, houdt van al de betalingen zijner Debiteuren een afzonderlijk *Kasboek*, hetwelk hij 's wekelijks of maandelijks aan het *groote Kasboek* afsluit, beschouwende de ontvangene som als gedurende dien tijd voor à contant verkochte Goederen; hij gaat hiermede voort tot aan het einde des jaars, wanneer hij eene lijst opmaakt van de Saldo's zijner Debiteuren in het *Kleinboek*, en het gezamentlijk beloop bij den Inventaris der overblijvende Goederen voegt. — Op deze wijze vindt hij de Winst van al het verkochte gezamentlijk op de *Rekening-Koopmanschappen*, terwijl deze, in een volgend jaar voor betalingen van oudere Leverantiën gecrediteerd wordende, daardoor voor zoo verre niets meer winnen kan, omdat, zooals gezegd is, het beloop van die *Oude Schulden*, met en benevens de werkelijk overblijvende waren, op de *Koopmanschappen* in het Debet der *Nieuwe* rekening (*aan Balans*) is overgebragt.

De Onkosten, welke men ten behoeve van den Winkel betaalt, zooals vaatjes, mandjes, knechtsloonen, briefporten enz., worden niet op *Onkosten-rekening* gebragt, maar bij de betaling wordt de kleine Kas daarvoor gecrediteerd, en daar aldus het Saldo van dit kleine Kasboek alleen op het groote Kasboek wordt overgebragt, zoo wordt door die mindere ontvangst het Credit der *Koopmanschappen*, of de Winst daarop, natuurlijk zooveel kleiner als de som dier Onkosten bedraagt. Bij tegenstelling spreekt het nu ook wel vanzelf, dat van de Onkosten, die men aan de Koopers berekent, niets in het Credit der *Onkosten-rekening* komt, maar dat deze onder het bedrag der Goederen gerekend worden.

Toegestane rafactiën, kortingen bij de betalingen enz., worden enkel op de rekeningen der personen in het Kleinboek afgeschreven, zonder dat verder iets daarvan geboekt wordt; door die aftrekkingen toch wordt natuurlijk het beloop der overblijvende Saldo's zooveel kleiner, en ook de Winst op de *Koopmanschappen* even zooveel minder dan die anders zijn zoude.

Jaarlijks wordt er een nieuw Kleinboek aangelegd, zonder daarop de Saldo's des vorigen jaars over te brengen, daar de betalingen daarvoor op de oude Boeken worden afgeschreven.

---

§ 132.

Verklaring van het nevenstaande Journaal en Grootboek.

Ten einde hierbij niet te uitvoerig te worden, is het korte *Memoriaal*, hetwelk vooraan in het werk van A. B. STRABBE voorkomt, daartoe ten grondslag gelegd.

De som van iederen post wordt driemaal opgeteekend; 1°., in de journaalkolom; 2°., in het Debet der gedebiteerde rekening, 3°., in het Credit der gecrediteerde rekening. Hieruit volgt, dat het vereenigd bedrag der Journaalposten gelijk zijn moet aan het totaal beloop van al de kolommen, zoo in de Debet- als in de Credit-zijde. Journaal en Grootboek contrôleren elkander alzoo wederzijds op het naauwkeurigst, zoo wel ten aanzien van iederen post, als over het geheel.

Bij eene aandachtige beschouwing van deze Tabel zal men de ontwikkeling van het gansche stelsel der dubbele Boekhouding, van het begin tot het einde, onder één oogpunt vinden voorgesteld. Deze manier van handelen is van de Franschen ontleend,

van wien wij, Nederlanders, het werken in tabellen in velerlei vakken van bedrijf hebben nagevolgd. De uitvinder van een dergelijk Journaal en Grootboek is de kundige Schrijver EDMOND DEGRANGE, die daarover gehandeld heeft in een aanhangsel op zijn werk over het Boekhouden, onder den titel: *Nouvelle Méthode pour tenir les Livres en double partie, par le moyen d'un seul registre, dont tout les comptes balancent journellement entre-eux, et composent un seul tableau de l'état général de la situation des affaires d'un Négociant.**— Naderhand is deze manier nog tot meerdere volkomenheid gebragt door J. ISLER, in zijn werk, getiteld: *Nouvelle Méthode Suisse, pour tenir les Livres en partie double. Bruxelles* 1810.

Op de kolom van de Journaalposten volgen zes kolommen in Debet en Credit, die het Grootboek uitmaken. De Eerste heeft ten opschrift: *Particulieren*, en is bestemd voor al de Persoonlijke rekeningen en zulke, die zich niet in de klassen der andere laten rangschikken, zoo als Kapitaal, Meubelen, Onroerende Goederen enz., die onze Particuliere rekening vertegenwoordigen. De 2e kolom behelst in zich de *rekening-Koopmanschappen*, met al hare onderdeelen; de 3e is voor de *Kassa-rekening* bestemd, de 4e voor *Remises;* de 5e voor *Traites* en de 6e voor de *Winst- en Verlies-rekening*, met al hare Subdivisiën. — De onderdeelen in iedere kolom zijn ter onderscheiding kenbaar gemaakt door een bepaald nommer, hetwelk die rekening aanwijst, te plaatsen vóór den post, tusschen twee naauwe lijnen, waarmede iedere kolom voorzien is. Hierop volgt eindelijk eene zevende kolom, welke tot verschillende einden gebruikt wordt, hetzij om de optelling der voorgaande kolommen te vereenigen, welk vereenigd beloop dan met de optelling der Journaalkolom moet overeenstemmen, en dus ten proeve van de goede boeking verstrekt, hetzij om het Debet en Credit der verschillende Subdivisiën, die in iedere kolom begrepen, maar met een zeker nommer onderscheiden zijn, daarin bijeen te stellen, en dus de resultaten van ieder afzonderlijk te kennen, hetzij eindelijk, om uit de algemeene kolom der personen het Saldo van een bepaald persoon, mede door een eigen nommer kenbaar, op te maken.

Moge echter de uitvinding der hierboven beschrevene Methode op zichzelf schoon zijn, bij eenen eenigzins uitgebreiden Handel, is zij bijna onuitvoerlijk. In plaats van eene gereede inlichting over ieder bijzonder gedeelte des Handels aan te bieden, loopt men, veeleer gevaar in eenen doolhof van getallen verward te geraken, en zelfs bij eenen hoogst eenvoudigen en weinig uitgebreiden Handel kan men zich, van die tabellen niet met vrucht bedienen, zonder tevens een *Rekening-courantboek*, in den vorm van een gewoon *Grootboek* daarbij te houden.

---

§ 133.

Korte beschrijving en beoordeeling van de Engelsche manier van Boekhouden, uitgevonden door E. T. JONES.

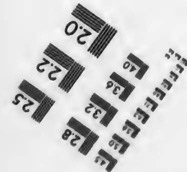
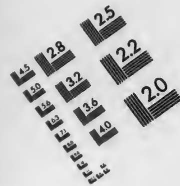
De uitvinder der bovengenoemde manier heeft zich ten doel gesteld, om de wetenschap van het Boekhouden derwijze te vereenvoudigen, dat zij, met weinig moeite, door den minstkundige kan begrepen en beoefend worden; hij heeft er tevens voor willen zorgen, dat men, naar *zijne* Methode, de uitkomst van Winst en Verlies op eene juiste en gemakkelijke wijze kan leeren kennen, en men tegen het begaan van abuizen volkomen kan gewaarborgd zijn. De Heer N. A. VESTIEU te *Amsterdam* stelde

REDUCTION
RATIO
14:1

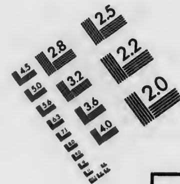
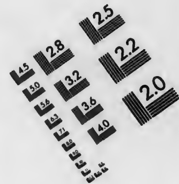
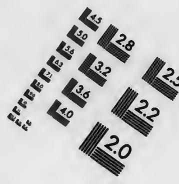
2.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

2.0 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

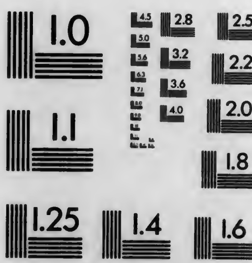
PM-MGP 13"x18"
METRIC GENERAL PURPOSE TARGET
PHOTOGRAPHIC

200 mm

150 mm

100 mm

1.0 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

2.0 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

2.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

A5

A4

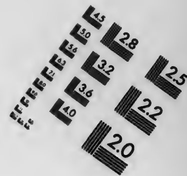
A3

PRECISION℠ RESOLUTION TARGETS

Century
A&P
1303 Geneva Avenue
St. Paul, MN 55119

4.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
1234567890

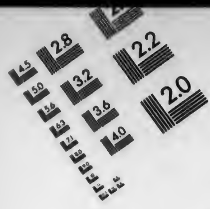
3.5 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

3.0 mm
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

§ 132. *Tabelsgewijze voorstelling van een JOURNAAL en GROOTBOEK, in één Boek vereenigd.*

		JOURNAALPOSTEN.	JOURNAAL-POSTEN.	KASSA.		KOOPMANSCHAPPEN.		WINST EN VERLIES.		PERSONEN-REKENING.		ONKOSTEN-REKENING.		KAPITAAL.		BALANS.	
			D. EN C.	D.	C.	D.	C.	D.	C.	D.	C.	D.	C.	D.	C.	D.	C.
Febr.	4	Kassa aan Kapitaal, *f* 5260. Voor zooveel op heden in Kassa	*f* 5260,00	*f* 5260,00											*f* 5260,00		
„	4	Goederen aan Kapitaal, *f* 11205,25. Voor diverse Goederen, volgens Inventaris	„ 11205,25			*f* 11205,25									„ 11205,25		
„	4	DANIËL VISVLIET aan Kapitaal, *f* 1964,65. Voor zooveel hij mij schuldig is	„ 1964,65							*f* 1964,65					„ 1964,65		
„	4	Kapitaal aan BAREND DOK, *f* 5311,75. Voor zooveel ik aan hem tot slot van rekening schuldig ben.	„ 5311,75								*f* 5311,75			*f* 5311,75			
„	7	Goederen aan WILLEM VAN LIS, *f* 1757,45. Voor 10 balen Caraques Cacao	„ 1757,45			*f* 1757,45					„ 1757,45						
„	23	DIRK MAAS aan Goederen, *f* 2170,67. Voor 10 balen Koffij	„ 2170,67				*f* 2170,67			*f* 2170,67							
Maart	9	Kassa aan DANIËL VISVLIET, *f* 1964,65. Voor zijne Assignatie op PIETER VLASVAT	„ 1964,65	*f* 1964,65							*f* 1964,65						
„	12	Goederen aan FREDERIK VAN WILSUM, *f* 2191,47. Voor 10 balen Segovische Wol	„ 2191,47			*f* 2191,47					„ 2191,47						
„	17	GERRIT KEMP aan Goederen, *f* 9260,21. Voor 4 vaten Indigo Guatemalo	„ 9260,21				*f* 9260,21			*f* 9260,21							
„	23	W. VAN LIS aan D. MAAS, *f* 1757,45. Voor mijne assign. op den laatsten, aan de order van den eersten.	„ 1757,45							„ 1757,45	*f* 1757,45						
„	23	Kassa aan DIRK MAAS, *f* 413,22. Voor van hem in specie ontvangen	„ 413,22	*f* 413,22							„ 413,22						
April	4	Goederen aan HENDRIK TIMMER, *f* 2401,25. Voor 45 last Haver.	„ 2401,25			*f* 2401,25					„ 2401,25						
„	4	Goederen aan Onkosten, *f* 109,27. Voor diverse Ongelden op bovengen. 45 last Haver	„ 109,27			„ 109,27							*f* 109,27				
„	12	BAREND DOK aan Kassa, *f* 5311,75. Voor aan hem tot slot van rekening betaald	„ 5311,75		*f* 5311,75					*f* 5311,75							
„	12	Onkosten aan Kassa, *f* 417,45. Voor Ongelden op diverse Goederen betaald	„ 417,45		„ 417,45							*f* 417,45					
„	12	Goederen aan Onkosten, *f* 339,57. Voor Onkosten op diverse onverkochte Goederen.	„ 339,57			*f* 339,57							„ 339,57				
			f 31836,06	*f* 7637,87	*f* 5729,20	*f* 18004,26	*f* 11430,88			*f* 20464,73	*f* 15797,24	*f* 417,45	*f* 448,84	*f* 5311,75	*f* 18429,90		
		AFSLUITING.															
„	12	Balans aan GERRIT KEMP, *f* 9260,21. Voor hetgeen hij schuldig is.	„ 9260,21								„ 9260,21					*f* 9260,21	
„	12	F. VAN WILSUM aan Balans, *f* 2191,97. Voor hetgeen ik hem schuldig ben	„ 2191,47							*f* 2191,47							*f* 2191,47
„	12	H. TIMMER aan Balans, *f* 2401,25. Voor hetgeen ik hem schuldig ben	„ 2401,25							„ 2401,25							„ 2401,25
„	12	Balans aan Kassa, *f* 1908,67. Voor specie in Kassa	„ 1908,67		*f* 1908,67											*f* 1908,67	
„	12	Balans aan Goederen, *f* 6767,30. Voor overblijvende Goederen volgens Inventaris	„ 6767,30				*f* 6767,30									„ 6767,30	
„	12	Goederen aan Winst en Verlies, *f* 193,92. Voor avans op deze rekening	„ 193,92			*f* 193,92			*f* 193,92								
„	12	Onkosten aan Winst en Verlies, *f* 31,39. Voor differentie	„ 31,39						„ 31,39			*f* 31,39					
„	12	Winst en Verlies aan Kapitaal, *f* 225,31. Voor de zuivere Winst tot heden	„ 225,31					*f* 225,31							*f* 225,31		
„	12	Kapitaal aan Balans, *f* 13343,46. Voor het Saldo dezer rekening	„ 13343,46											*f* 13343,46			*f* 13343,46
			f 88159,04	*f* 7637,87	*f* 7637,87	*f* 18198,18	*f* 18198,18	*f* 225,31	*f* 225,31	*f* 25057,45	*f* 25057,45	*f* 448,84	*f* 448,84	*f* 18655,21	*f* 18655,21	*f* 17936,18	*f* 17936,18

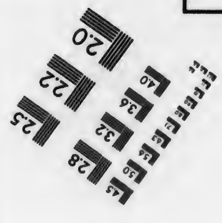
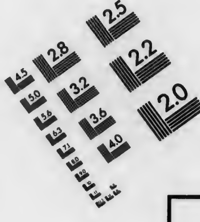
REDUCTION
RATIO
12:1

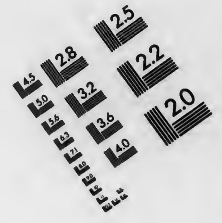

2.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

PM-MGP 13"x18"
METRIC GENERAL PURPOSE TARGET
PHOTOGRAPHIC

200 mm

150 mm

100 mm

A5

A4

A3

1.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

1.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

2.0 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz 1234567890

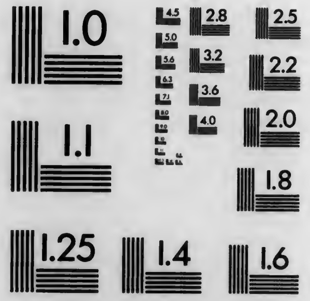
2.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz 1234567890

PRECISION℠ RESOLUTION TARGETS

4.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz 1234567890

3.5 mm ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ abcdefghijklmnopqrstuvwxyz1234567890

§ 133. *Schets van een MEMORIAAL naar de Engelsche manier van* JONES.

DEBENT. AMSTERDAM, FEBRUARIJ 18 . DEBENT & CREDUNT. CREDUNT.

Debent		★	18				Debent & Credunt		★	Credunt	
			Febr.	4	Kapitaal *Credit.* Voor zooveel mijn Kapitaal bedraagt		f 13118	15		f 13118	15
f 5260	00		„	4	Kassa *Debet.* Voor in diverse Speciën		„ 5260	00			
			„	4	Goederen *Debet.* Voor 10 balen Koffij	f 2045,40					
					„ 4 vaten Indigo Guatemalo	„ 9159,85					
„ 11205	25						„ 11205	25			
„ 1964	65		„	4	D. VISVLIET *Debet.* Voor zooveel hij mij schuldig is		„ 1964	65			
			„	4	B. DOK *Credit.* Voor zooveel ik hem schuldig ben		„ 5311	75		„ 5311	75
			„	7	W. VAN LIS *Credit.* Voor 10 balen Caraques-Cacao		„ 1757	45		„ 1757	45
„ 2170	67		„	23	D. MAAS *Debet.* Voor 10 balen Koffij		„ 2170	67			
			Maart	9	D. VISVLIET *Credit.* Voor eene Assignatie op P. VLASVAT		„ 1964	65		„ 1964	65
„ 1964	65		„	9	Kassa *Debet.* Voor bovengemelde ontvangst		„ 1964	65			
			„	12	F. VAN WILSUM *Credit.* Voor 10 balen Segovische Wol		„ 2191	47		„ 2191	47
„ 9260	21		„	17	G. KEMP *Debet.* Voor 4 vaten Indigo Guatemalo		„ 9260	21			
„ 1757	45		„	23	W. VAN LIS *Debet.* Voor mijne Assignatie op D. MAAS aan zijne Order.		„ 1757	45			
			„	23	D. MAAS *Credit.* Voor mijne Assignatie op hem.	f 1757,45					
					„ in Specie van hem ontvangen	„ 413,22					
							„ 2170	67		„ 2170	67
„ 413	22		„	23	Kassa *Debet.* Voor van DIRK MAAS ontvangen		„ 413	22			
			April	4	H. TIMMER *Credit.* Voor 45 lasten Haver		„ 2401	25		„ 2401	25
„ 5311	75		„	12	B. DOK *Debet.* Voor aan hem betaald		„ 5311	75			
			„	12	Kassa *Credit.* Voor bovengemelde betaling		„ 5311	75		„ 5311	75
			„	12	Kassa *Credit.* Voor betaalde Onkosten op Koopmanschappen		„ 417	45		„ 417	45
			„	12	Goederen *Credit.* Voor 't beloop der Goederen bij 't begin des Handels, 'twelk afschrijve.		„ 11205	25		„ 11205	25
„ 6767	30		„	12	Goederen *Debet.* Voor de op heden overblijvende Goederen, volgens Inventaris		„ 6767	30			
f 46075	15						f 91924	99		f 45849	84
			„	12	Kapitaal *Credit.* Voor de Winst waarmede het vermeerdert		„ 225	31		„ 225	31
f 46075	15						f 92150	30		f 46075	15
			„	12	Goederen *Credit.* Voor het Saldo dezer rekening om te sluiten		f 6767	30		f 6767	30
			„	12	Kassa *Credit.* Voor als boven		„ 1908	67		„ 1908	67
			„	12	G. KEMP *Credit.* Voor idem		„ 9260	21		„ 9260	21
f 2191	47		„	12	F. VAN WILSUM *Debet.* Voor Saldo om te sluiten		„ 2191	47			
„ 2401	25		„	12	H. TIMMER *Debet.* Voor idem idem.		„ 2401	25			
„ 13343	46		„	12	Kapitaal *Debet.* Voor idem idem		„ 13343	46			
f 17936	18						f 35872	36		f 17936	18

Hierop volgen nu de bovenstaande 6 posten andermaal, doch in eene omgekeerde stelling, ten einde die rekeningen voor de Saldo's op nieuw te openen.

De beide lijnen, aan welker hoofd het * geplaatst is, dienen om de Folio's van het Grootboek daar tusschen te stellen.

voor eenige jaren deze Methode zeer duidelijk in het licht; en wij kunnen ons dus bepalen met eene zeer korte beschrijving daarvan te geven, en die te doen vergezeld gaan van eene uitgewerkte Schets van het hiervoor gebezigde kleine Memoriaal.

1. Men heeft, volgens deze manier, slechts twee *Hoofdboeken* noodig, namelijk een *Memoriaal* en *Grootboek*.

2. Alle onpersoonlijke rekeningen vallen hier geheel weg, behalve de *Kapitaal-rekening* en de *Kassa-rekening*, welke laatste bij ieder ontvangst gedebiteerd, en bij elke uitgaaf gecrediteerd wordt; ook bekomen al de deelen der bezitting eene rekening; voor het overige worden al de posten naar de wijze van het Eenvoudig Boekhouden te boek gesteld.

3. Bij het einde des jaars, wanneer men een Inventaris van de overblijvende Koopmanschappen gemaakt heeft, opent men alleen voor dezen post eene *Goederen-rekening*, die daarvoor gedebiteerd wordt, bij het opmaken der Balans in een volgend jaar wordt de *Goederen-rekening* van bovengenoemden post ontlast, of daarvoor gecrediteerd, en tevens op nieuw gedebiteerd voor het beloop der Koopmanschappen, welke alsdan aanwezig zijn.

4. Het *Memoriaal* is op eene bijzondere wijze ingerigt. Men heeft aan het uiteinde der linkerzijde eene kolom voor de Debet-posten, aan het uiteinde der regterkant van het Folio is eene kolom voor de Credit-posten; en in het midden of vóór de lijn der Crediteuren, is eene derde kolom, waarin al de Debet- en Credit-posten, ondereen gemengd, voorkomen. Iedere bladzijde wordt opgeteld en getransporteerd, en nu moet het totaal van de Debet- en Credit-kolommen, te zamen vereenigd, even zoo veel bedragen als de genoemde derde algemeene kolom, welke juiste overeenkomst eene genoegzame proeve oplevert, dat alles zonder abuizen geboekt is. Het beloop van iedere maand wordt afgeschrapt, en eene volgende maand op nieuw begonnen, terwijl bij het einde des jaars eene verzameling of *Récapitulatie* der optellingen van al de maanden gemaakt wordt.

5. De hoofdeigenschap van deze Methode is, dat, wanneer het hierboven genoemde omtrent de overblijvende goederen is in acht genomen, alsdan de som, welke de optelling der Debet-zijde grooter is dan die der Credit-zijde, het beloop der zuivere *Winst* uitmaakt, hetwelk men dus al aanstonds, enkel uit het Memoriaal kan weten, komende het er slechts op aan, om eene proeve op het Grootboek te maken, door al de rekeningen in Debet en Credit op te tellen; alsdan moet de hoofdsom volmaakt met de optelling van het Memoriaal overeenstemmen, bij gebreke waarvan er noodwendig abuizen zijn ingeslopen. Dat het overwegende bedrag der Debet- boven die der Creditkolom de juiste Winst aanwijst, willen wij nog met weinige woorden ontwikkelen, alhoewel zulks voor den nadenkenden, door het enkel inzien der navolgende Schets, van zelfs in het oog moet vallen.

Wanneer iemand voor eenige gekochte Goederen Debet wordt, is natuurlijk onder de Som, waarvoor men hem boekt, en die in de Debet-kolom behoort, de Winst op die Goederen reeds begrepen; wel is waar wordt die Kooper, wanneer hij betaalt, weder gecrediteerd; die som, aldus in de Credit-kolom gebragt wordende, balanceert ten volle met het bedrag te voren in de Debet-kolom geboekt, en er bestaat in zoo verre nu geen overwigt in het Debet meer, dat de Winst kan aanwijzen; maar nu volgt juist alleen door het gebruik maken van de *Kas-rekening* de genoemde hoofdeigenschap: de *Kas-rekening* toch wordt voor de ontvangene gelden gedebiteerd: die som komt dus in de Debet-kolom, en daarmede tevens de Winst op het verkochte. Kan men aldus uit het meerdere beloop der Debet-zijde de gemaakte *Winst* ontdekken, het spreekt dan

ook wel van zelf, dat de Credit-kolom eigenaardig geschikt is, om alles wat *Verlies* aanbrengt, op te nemen. Stel eens (om dit met een eenvoudig voorbeeld op te helderen), dat men eenige Onkosten betaalt, die als een Verlies kunnen aangemerkt worden; naar de Italiaansche Methode zoude men alsdan dezen post maken *Onkosten-rekening aan Kassa;* maar in de manier van JONES komt de Onpersoonlijke rekening, *Onkosten-rekening*, niet te pas: men boekt daar alleen: *Kassa* Credit, *voor betaalde Ongelden f* —.

Datgene nu, wat het totaal beloop der Credit-kolom vermeerdert, vermindert natuurlijk het Saldo der Debet-kolom, of, met andere woorden, de Winst. —

6. Het *Grootboek* is, volgens JONES, op eene bijzondere en zeer zamengestelde wijze ingerigt, waaromtrent men het voornoemde Werk van den Heer VESTIEU kan raadplegen. Men kan echter zeer wel deze Methode van Boekhouden volgen, en zich daarbij van een Grootboek in den gewonen vorm bedienen: met dit geringe onderscheid, dat men het in *Debet* en *Credit* met drie kolommen voor Guldens en Cents laat liniëren. In de éérste dezer kolommen worden de posten geplaatst van Januarij tot Maart ingesloten, waarna men die onderschrapt en optelt en het vereenigd beloop in de tweede kolom uitwerpt; even zoo doet men iedere drie maanden, zoodat men bij de afsluiting der Boeken, hoe vele posten er ook op eene rekening voorkomen, slechts vier sommen behoeft op te tellen. In de derde, of uiterste kolom wordt de geheele hoofdsom der rekening uitgetrokken. Iedere drie maanden hetgeen hierboven vermeld is verrigt hebbende, stelt men de optellingen van al de rekeningen in het Grootboek op een of meer vellen papier; moetende dan het totaal bedrag met de optelling van het Memoriaal geheel eensluidend zijn, en alzoo wordt er viermalen in een jaar eene proeve op het Grootboek gemaakt, hetwelk bij het einde des jaars tot groot gemak verstrekt, daar men, alsdan bevindende dat er abuizen gemaakt zijn, alleenlijk de drie laatste maanden van het jaar behoeft te pointeren.

Dit weinige zal genoeg zijn, om een algemeen denkbeeld over deze Methode te verkrijgen. In het begin werd zij met veel ophef aangekondigd, en door haren Uitvinder met een groote mate van eigenliefde, als het *non plus ultra* van alle methoden over de Boekhouding geroemd, terwijl hij de Italiaansche manier ten eenemale in minachting zocht te brengen. En werkelijk is zij met goed gevolg op sommige kantoren in praktijk gebragt, maar een allezins bevoegd beoordeelaar, de waardige W. OUDSHOFF, zegt daarvan in zijn vierden druk van dit werk, nadat hij deze manier sedert jaren werkelijk beoefend had: „Zij kan in eene Winkelnegotie of eenvoudigen Grossiershandel met goed gevolg in praktijk gebragt worden, maar is voor eenen uitgebreiden Handel min geschikt, daar zij slechts het algemeene resultaat van *Winst* of *Verlies* doet kennen, en het verlangen om de uitkomsten van eene menigte bijzonderheden te weten, waarop een Koopman met reden prijs moet stellen, geheel onbevredigd laat. — Dat dus deze manier, alhoewel reeds lang bekend, weinig opgang gemaakt heeft, moet niet zoozeer aan de zucht voor het oude toegeschreven worden, alswel omdat de Italiaansche Methode, behoudens eenige wijzigingen, die haar vereenvoudigen en volmaken, op zulke beproefde en onwankelbare axioma's gebouwd is, dat geene nieuwe uitvinding haar kan verbeteren of geheel verdringen."

---

§ 134.

Over Geheimboeken.

Men vindt soms Kooplieden, die redenen meenen te hebben, om den waren staat hunner bezitting, en de Winsten, die zij met hunnen Handel maken, voor hunne bedienden, ja zelfs voor hunnen Boekhouder, te verbergen. Waar men dit doel heeft, moet men een afzonderlijk GEHEIM-JOURNAAL en GROOTBOEK houden; aan den eenen kant geheel afgescheiden van de gewone Kantoorboeken, maar toch, aan de andere zijde zoodanig daarmede verbonden, dat het Grootboek van het Kantoor, vereenigd met het Geheimboek, één geheel uitmaakt.

Ten einde men zich hiervan een geregeld denkbeeld zou kunnen vormen, brengen wij een voorbeeld bij het begin des Handels bij, en zullen voorts iets aanvoeren hetwelk bij de afsluiting der Boeken behoort in acht genomen te worden; vooraf echter dit volgende:

1°. Het hoofdmiddel, waardoor de genoemde beide Boeken in aanraking met — of verband tot — elkander kunnen gebragt worden, is eene Tusschen-rekening, die men zich als een handelend persoon moet voorstellen, en die, b. v. in het Grootboek van het Kantoor den naam voert van GEHEIM-REKENING en in het Geheimboek die van NEGOTIE-REKENING draagt.

2°. Om de bedoelde geheimhouding te kunnen daarstellen, moeten er van al de deelen der bezitting Rekeningen in het Geheimboek worden aangelegd, en schoon ook deze gedeeltelijk in het Grootboek van het Kantoor voorkomen, om de plaats gehad hebbende Negotie-zaken daarop te boeken, zoo als, bij voorbeeld, de *Goederen-rekening*, zoo geschiedt toch de eigenlijke afsluiting dier rekeningen enkel in het Geheimboek, gelijk straks zal worden aangetoond: de aanwezige voorraad der Koopmanschappen, volgens Inventaris, verschijnt dus alleen in het Geheimboek, ten einde daaruit, en niet uit het Kantoor-Grootboek, de Winst op die rekening te kunnen opmaken. — Ook de *Winst- en Verlies-rekening* en hare onderdeelen moeten in het Geheimboek voorkomen, schoon die ook in het Kantoorboek eene plaats vinden.

3°. Wat de *Kas-rekening* betreft, deze kan niet anders dan in haar geheel in het Grootboek van het Kantoor voorkomen, vermits het Kasboek, dat iedere maand met het Saldo der aanwezige gelden afgesloten, en op nieuw geopend wordt, den juisten staat der geldmiddelen behoort aan te wijzen, en met het Saldo der *Kassa-rekening* in het Kantoor-Grootboek dient overeen te stemmen.

Het tot dusver gestelde zal door de volgende ontwikkeling duidelijker worden.

Stel nu het geval, dat een Koopman zijne Boeken naar de dubbele Methode, met bijvoeging van een Geheimboek wil houden, en nemen wij aan, dat hij aan diverse Goederen, volgens door hem opgemaakten Inventaris, bezit *f* 30000 —; voorts eene pretentie op P. TOL, uit vroegeren Handel spruitende, groot *f* 5000 —; in diverse Speciën, hem in eigendom toebehoorende, *f* 15000 —, en dat hij daarenboven van JOH. GANDERS eene som van *f* 10000 — à déposito heeft opgenomen, à 5 percent Interest. — Hiervan zal hij, in zijn Geheim-Journaal den volgenden post maken:

DIVERSEN AAN DIVERSEN *f* 60000,00, te weten.

GOEDEREN-REKENING. Voor diverse Goederen mij toebehoorende volgens daarvan opgemaakten Inventaris . . . . *f* 30000,00

NEGOTIE-REKENING Voor het volgende:		*Transport* ƒ 30000,00
Voor mijne pretentie op P. Tol, in de Kantoorboeken overgeschreven	ƒ 5000,00	
Voor in diverse Speciën, mij toebehoorende, in de Kantoor-Kassa gelegd	„ 15000,00	
Van J. Ganders à déposito opgenomen, en mede in de Kantoor-Kassa gestort	„ 10000,00	
		„ 300,0000
		ƒ 60000,00
AAN J. Ganders *Z/R* à DÉPOSITO. Voor van hem op heden à déposito opgenomen à 5 percent 's Jaars.		ƒ 10000,00
AAN KAPITAAL-REKENING. Voor zooveel mijn zuiver Kapitaal bedraagt.		„ 50000,00
		ƒ 60000,00

Hiervan wordt nu in het Kantoor-Journaal deze post gemaakt:

DIVERSEN AAN GEHEIM-REKENING ƒ 30000,00, als:

P. TOL, voor zijn verschuldigde	ƒ 5000,00
KASSA, voor in diverse Speciën	„ 25000,00
	ƒ 30000,00

Wanneer nu in het vervolg gelden uit de Kantoor Kassa genomen worden, om aan J. Ganders een jaar Interest te voldoen, zoo ontstaat daaruit een post in het Kantoor-Journaal, van dezen inhoud:

GEHEIM-REKENING AAN KASSA ƒ 500,00 Voor zooveel uit de Kas genomen ƒ 500,00.

En in het Geheim-Journaal deze posten:

INTEREST-REKENING AAN J. GANDERS, REKENING à DÉPOSITO ƒ 500,00.
Voor een jaar Interest van ƒ 10/m, à 5 persent . . . . ƒ 500,00

en voorts:

J. GANDERS AAN NEGOTIE-REKENING ƒ 500.00 Voor aan hem uit de Kantoor-Kassa betaald . . . . ƒ 500,00

of, des verkiezende, kan men met één post volstaan, door de rekening van J. Ganders geheel voorbij te gaan, en te boeken:

INTEREST-REKENING AAN NEGOTIE-REKENING ƒ 500,00. Voor uit de Kantoor-Kassa betaald aan J. Ganders, voor een jaar Interest van ƒ 10/m. à déposito, à 5 pct., verschenen enz. . . . . ƒ 500,00

In den loop des Handels maakt men in de Kantoorboeken gebruik van al de Onpersoonlijke rekeningen, alsmede van de ***Winst- en Verlies-rekening*** met hare onderdeelen, even als of er geen Geheimboek bestond; maar hetgeen nu verder omtrent deze Geheimboeking moet verrigt worden, komt bij de jaarlijksche afsluiting te pas. — De Boekhouder maakt uit het Grootboek van het Kantoor eene Proefbalans; wanneer deze in orde bevonden is, trekt hij de Saldo's van al de Persoonlijke rekeningen, en brengt die op de Wezenlijke Balans over. Met die rekeningen, welker afsluiting in het Geheimboek geschieden moet, kan hij op tweederlei wijze te werk gaan. In de eerste plaats kan hij die alle ***aan***, of per ***de Geheim-rekening*** afsluiten en het Saldo dier rekening op zijne wezenlijke Balans brengen, terwijl alsdan in het Geheimboek, op dezelfde rekeningen, welke ook in dat boek voorkomen, die Saldo's overgenomen worden, met behulp van de Tusschen-rekening, ***Negotie-rekening;*** zoodat men voor hetgeen, waarvoor de ***Negotie-rekening*** in het Geheimboek gedebiteerd wordt, de ***Geheim-rekening*** in het Kantoorboek crediteert, of omgekeerd, waardoor dus daarbij eene volmaakte Contraboeking plaats heeft. — Op deze wijze handelende, gaat men uit van den grondregel, dat geen post in het Grootboek mag geboekt worden, die niet alvorens in het Journaal gesteld is; anders kan men, volgens eene tweede manier, eenvoudig te werk gaan, door al de bedoelde rekeningen in het Kantoorboek aan beide zijden op te tellen, en vóór het totale beloop de woorden te plaatsen: *„Getransporteerd in het Geheimboek*, F°.," terwijl alsdan de Patroon die optellingen op de verschillende rekeningen in het Geheimboek transporteert, en het beloop der overblijvende Goederen, Effecten &c. daarop brengt, om de Winst of het Verlies op te maken, en in het generaal het Geheimboek op de gewone wijze — hierboven in het Vierde Hoofdstuk beschreven — afsluit. De Saldo's der rekeningen worden voorts door hem op de onvolledige Balans, hem door den Boekhouder ter hand gesteld, aangevuld, waardoor dan aan het slot eene volledige Balans te voorschijn komt; deze, goed uitkomende, zoo kan de Boekhouder de rekeningen in ***zijn*** Grootboek, ***aan*** of ***per*** Balans afsluiten en openen; terwijl in den verderen loop des Handels de ***Goederen-rekening***, en alle overige die in het Geheimboek mede eene plaats bekleeden, in het Kantoorboek weder als voren gebruikt, en zonder eenig voorafgaand Saldo begonnen worden.

Op de volledige Balans, — dit spreekt van zelf, — komen nu ook de Saldo's zoo wel van de ***Geheim-rekening***, als van de ***Negotie-rekening;*** doch deze beide moeten, uit haren aard, als Tusschen-rekeningen, in Debet en Credit tegen elkander sluiten.

Wij laten tot meerdere volledigheid nog volgen:

§ 135.

Een voorbeeld eener Geheimboeking bij eenen Compagniehandel.

Men onderstelle, dat er een Compagniehandel bestaat onder de Firma van Lenting en Bouwer. De inleg van Lenting is ƒ 20,000.—; die van Bouwer ƒ 15,000. — Naar de verhouding der ingelegde gelden, heeft Lenting $\frac{4}{7}$ en Bouwer $\frac{3}{7}$ aandeel in de Winst. Volgens het Contract van Negotie zal er van deze ingelegde sommen, 5 pct. Interest berekend worden; de deelhebbers hebben echter buitendien nog eene som van ƒ 10,000. — à 4 pct. à déposito van Harting opgenomen. Dit een en ander verlangt men, dat voor den Boekhouder geheim zal blijven; terwijl voor het overige de Winsten, die er gemaakt zullen worden, hem bekend mogen zijn. De Boeking hiervan zal dus als volgt plaats hebben:

A. *Boeking in het Kantoor-Journaal.*

KASSA AAN GEHEIM-REKENING ƒ 45000. Voor den Inleg in diverse Speciën . . . . ƒ 45000,00

B. *Boeking in het Geheim-Journaal.*

NEGOTIE-REKENING AAN DIVERSEN *f* 45000. — als:
AAN LENTING, KAPITAAL-REKENING. Voor zijnen Inleg, à 5 pct. *f* 20000,00
AAN BOUWER, KAPITAAL-REKENING. „ „ dito, à 5 pct. „ 15000,00
AAN HARTING, REKENING DÉPOSITO. Voor van hem opgenomen, à 4 pct. . . . . „ 10000,00
f 45000,00

Hetgeen een ieder der geïnteresseerden in geld of geldswaarde, gedurende den loop des jaars, van den Handel ontvangt, behoeft niet geheim gehouden te worden, en wordt dus op de *Rekening-courant* of *Particuliere Rekeningen* der Associés geboekt; doch de interesten mogen niet openlijk genoteerd worden, vermits daardoor het geheim zou ontdekt worden. Gesteld nu dat de beide Compagnons van hunne Kapitalen, en de Geldschieter HARTING van de geleende som, na verloop van een half jaar, de Interest ontvangen hadden, zoo wordt er geboekt:

A. *In het Kantoor-Journaal.*

WINST EN VERLIES AAN KASSA *f* 1075,00.
Voor betalingen volgens het Geheimboek. . . . . *f* 1075,00

B. *In het Geheim-Journaal.*

DIVERSEN aan INTEREST-REKENING *f* 1075,00, te weten:
LENTING, REKENING-COURANT. Voor ontvangene Interesten van *f* 20000, $\frac{1}{2}$ jaar, à 5 pct. . . . . *f* 500,00
BOUWER, REKENING-COURANT. Voor idem van *f* 15000, $\frac{1}{2}$ jaar, à 5 pct . . . . „ 375,00
HARTING, REKENING à DÉPOSITO. Voor idem van *f* 10/m., $\frac{1}{2}$ jaar, à 4 pct. . . . . „ 200,00
f 1075,00

Nu komt het tot afsluiting. Wij moeten dan, in de eerste plaats, in het Geheimboek een ieder voor het hem komende één jaar Interest crediteren, en er wordt geboekt:

B. *In het Geheim-Journaal.*

INTEREST-REKENING AAN DIVERSEN *f* 2150,50, te weten:
AAN LENTING, REKENING-COURANT. Voor een jaar Interest van *f* 20/m. à 5 pct. *f* 1000,00
AAN BOUWER, REKENING-COURANT. Voor een jaar Interest van *f* 15/m. à 5 pct. „ 750,00
AAN HARTING, REKENING à DÉPOSITO. Voor een jaar Interest van *f* 10/m. à 4 pct. „ 400,00
f 2150,00

Maar vermits nu elk hunner de helft daarvan reeds ontvangen heeft, zoo blijft er bij de afsluiting nog slechts de helft der Interessen aan ieder te vergoeden overig. — In het Kantoor-Grootboek wordt, als naar gewoonte, de Balans opgemaakt; wij willen onderstellen, dat, volgens deze, de *Geheim-rekening* als Fonds der Negotie eene Som van *f* 50000,00 aanwijst; bij gevolg heeft zij, door middel der *Winst- en Verlies-rekening*, een aanwas van *f* 5000,00 verkregen. Deze Winst is echter nog niet de *zuivere* Winst, want nu moet nog de helft der jaarlijksche Interesten, ter somme van

f 1075,00, aan de geïnteresseerden vergoed worden, en alzoo bedraagt de ware Winst slechts *f* 3925,00. Vermits nu, gelijk wij te voren gesteld hebben, LENTING 4/7 en BOUWER 3/7 bekomt, zoo spruit daaruit de volgende boeking voort:

A. *In het Kantoor-Journaal.*

WINST EN VERLIES AAN GEHEIM-REKENING *f* 5000,00. Voor overboeking der Winst . . . . *f* 5000,00

GEHEIM-REKENING AAN BALANS *f* 50000,00. Voor het Saldo dezer rekening . . . . *f* 50000,00

B. *In het Geheim-Journaal.*

NEGOTIE-REKENING AAN WINST EN VERLIES *f* 50000,00. Voor Winst volgens het Kantoor-Journaal . . . . *f* 5000,00
BALANS AAN NEGOTIE-REKENING *f* 50000,00. Voor het Saldo dezer rekening . . . . *f* 50000,00

WINST EN VERLIES AAN DIVERSEN *f* 5000,00, als:
AAN INTEREST-REKENING. Voor het Saldo dezer rekening. . . . *f* 1075,14
AAN LENTING REKENING-COURANT. Voor $\frac{4}{7}$ aandeel in de Winst van *f* 3925,00. – 2242,86
AAN BOUWER REKENING-COURANT Voor $\frac{3}{7}$ aandeel in idem . . – 1682,00
f 5000,00

DIVERSEN AAN BALANS *f* 50000,00 Voor zooveel de volgende rekeningen gedebiteerd worden, om te sluiten, en weder op nieuwe rekening over te brengen.
LENTING, KAPITAAL-REKENING. . . . . *f* 20000,00
IDEM, REKENING-COURANT . . . . – 2742,86
BOUWER, KAPITAAL-REKENING . . . . – 15000,00
IDEM, REKENING-COURANT . . . . – 2057,14
HARTING, REKENING à DÉPOSITO . . . . – 10200,00
f 50000,00

De vermeerdering van ieders bezitting door de gemaakte Winst komt niet op de *Kapitaal-rekeningen* der Compagnons, maar op hunne *Rekeningen-courant;* vermits bij de voortzetting der zaken alleen van de oorspronkelijk ingelegde Gelden Interesten berekend worden, en niet van de Winsten, welke op de Rekeningen-Courant overgedragen zijn: ten minste wordt hier ondersteld dat dit ingevolge de gemaakte overeenkomst aldus geschiedt.

Tot nadere opheldering van het hier medegedeelde voorbeeld zij nog met een enkel woord opgemerkt dat, daar de Winst in Kantoorboeken opgemaakt is, de *Interest-rekening* en *Winst- en Verlies-rekening* welke in het Geheimboek voorkomen, voor niets meer dan *Tusschen-rekeningen* te houden zijn, alleenlijk dienende, om de posten volgens de dubbele Methode te boek te stellen, en die, na de eindelijke Boeking, van zelven sluiten.

§ 136.

Over de Revisie der Boeken.

De revisie der Boeken, welke gewoonlijk bij faillissementen, of bij ontstane geschillen tusschen Compagnons, hetzij dan op regterlijken last, of bij wege van arbitrage,

geschiedt, is voorzeker het moeijelijkste gedeelte der werkzaamheden van een' Boekhouder: het is toch hier niet alleen te doen, om kennelijk verwarde Boeken in orde te brengen, maar om bij schijnbaar in orde gehouden Boeken te onderzoeken, of men in het een' of ander opzigt op bedrog heeft toegelegd. Er behoort tot dit werk voorzeker een' man, door langdurige ondervinding geoefend, en die zoodanig eene bedrevenheid (*routine*) in het Boekhouden verkregen heeft, dat voor zijnen scherpzienden blik geene misstellingen of valsche posten kunnen verholen blijven. Het spreekt van zelf, dat over dit ontwerp geene vaste regelen kunnen opgegeven worden; de zoo zeer verschillende omstandigheden en uiteenloopende inrigtingen der Boeken, die tot dat einde kunnen te berde gebragt worden, maken dat men, bij eenige weinige algemeene middelen, daarin grootendeels naar eigen beleid en oordeel dient te werk te gaan. Wij geven slechts kortelijk hieromtrent eenige wenken, die deels tot de goede Boeking der posten, deels tot hunne deugdelijkheid betrekking hebben.

Wat het eerste betreft: Men vergelijkt het gehouden Journaal met het Memoriaal en de als bouwstoffen gebruikte Bijboeken, om te onderzoeken, of al de posten, zoo wat de Sommen, als de regte Debiteuren en Crediteuren aangaat, daarin behoorlijk zijn te Boek gesteld: men onderzoekt mede, of de optellingen der posten in het Journaal in orde zijn, en dit Boek voorts met het Grootboek gepointeerd hebbende, loopt men het laatstgenoemde Boek nog eens door om te onderzoeken, of alle posten wel aangestipt zijn; — de rekeningen, die reeds afgesloten zijn, telt men na om zich te overtuigen, dat zij werkelijk sluiten; de rekeningen, op andere bladzijden overgebragt, slaat men gade, of de Sommen wel goed opgeteld en getransporteerd zijn. — Voorts moet onderzocht worden, hoedanig er over de ontvangene Remises gedisponeerd is; met betrekking tot de Koopmanschappen moet worden nagegaan, waar de ingekochte Waren gebleven zijn, en of er soms niet een Inkoop geboekt is van Koopmanschappen, die nimmer ontvangen of in stilte verkocht zijn; dit alles in goede orde bevonden zijnde, examineert men de gemaakte Balans, of maakt er zelf eene uit de Boeken op. Ingeval men grove abuizen aantreft, maakt men daarvan aanteekening, en is het dat de Boeken te zeer in eenen verwarden staat bevonden worden, zoo doet men best om uit het Memoriaal een geheel nieuw Journaal, en daaruit weder een geheel nieuw Grootboek, aan te leggen.

Dit een en ander is echter op verre na niet genoeg. De Boeken kunnen in eene volmaakte orde gehouden, en desniettemin kan een aanmerkelijk bedrog daarmede gepleegd zijn: het is daarom, ter ontdekking hiervan, noodzakelijk tot de eerste bronnen, waaruit al de posten hunnen oorsprong ontleenden, terug te keeren. Er kan, — gelijk wij vroeger nog eenmaal hebben opgemerkt — geen post geboekt worden, waarbij niet het een of ander oorspronkelijk stuk, hetzij eene Inkooprekening, Factuur, Verkooprekening, Wisselbrief, Assignatie, Kwitantie, of Brief enz., ten grondslag verstrekt heeft; deze moeten opgezocht en ter bane gebragt worden, om de deugdelijkheid der geboekte posten daaraan te toetsen, en bij ontstanen twijfel of verdenking, of het daarmede wel in den haak is, is men veelal in de gelegenheid om bij de personen wien het betreft, mondeling of door brieven, onderzoek te doen. — Door het in acht nemen van deze algemeene regelen, en de aanwending eener veelzijdige kennis door langdurige praktijk verkregen, zal men zich op de beste wijze door de doolhoven der verwarring heenworstelen, en het gepleegd maar verholen bedrog veeltijds kunnen ontsluijeren.

---

§ 137. *Inrigting van het Remise-, Traite- en Wisselboek.*

Ofschoon deze Boeken steeds allerwegen in druk verkrijgbaar zijn, achten wij het toch niet ondienstig, hier eene uitgewerkte schets te leveren, vermits daarin eenige verscheidenheid plaats heeft, en men dus naar believen daarnaar zelf zoude kunnen laten drukken.

Linkerzijde. REMISEBOEK. Regterzijde.

Datums.	Nummers.	Bedrag.	Vervaltijd.	Betrokkenen.	Plaats.	Remittanten.	Woonplaats.	voor Rekening van	met Brief van	Afgegeven.	Aan wien.

EENE ANDERE MANIER VAN HET REMISEBOEK.

Datum van Ontvangst.	Volgnommer.	Trekkers en Woonplaats.	Order van	Datum der Remise.	Termijn.	Vervaltijd.	Betrokkenen en Woonplaats.	Geremitteerd door	Bedrag.	Geëndosseerd aan

TRAITEBOEK.

Datums.	Bedrag.	Vervaltijd.	Betaalbaar bij	Trekkers.	Plaats.	Datums der Traite.	Termijn.	Order.	voor Rekening van	Datum.	Adviesbrief.	Datum der Acceptatie.	Betaald per

WISSELBOEK.

Datums.	Nummers.	Bedrag in vreemde Specie.	Koers.	Bedrag in Ned. Ct.	Vervaltijd.	Betrokkenen.	Plaats.	Eigen Traites.	Genegotiëerd van	Termijn.	Order.	voor Rekening van	Afgegeven.	Aan wien.

§ 138. *Schets van een VERVALBOEK van Traites en Remises, naar de beschrijving* § 72.

TRAITES. Maand *Februarij* 1863.				REMISES. Maand *Februarij* 1863.			
			24e.				
—	*f* 3808	22½	*Traite* J. DE NEUFVILLE te *Parijs*, Eigen order, 2 maanden dato van 24 December 1862, geaccepteerd den 29 dito, aan P. LE FEVRE, *fr.* 8088,25 à *f* 56½.				
			25e.				
			Maand *Maart*.				Maand *Maart*.
			23e.				15e.
—	*f* 1206	87	*Traite* J. MEISNER te *Keulen*, Order CARL SCHNEIDER van 23 Jan. ll., 2 maanden dato, geaccepteerd den 26 dito, aan J. DE JAGER.	—	*f* 2163	00	*Remise* van Kapt. J. WOLTERS op J. HARTSINK.
			24e.				24e.
				—	„ 2130	00	*Remise* van JOH. WILLINK voor rekening van J. WIX & Co. te *Paramaribo* op N. VLIERHOUT te *Rotterdam*.
			25e.				

AANMERKING. Waar het getal der Wisselbrieven, die op ons getrokken worden, niet in verhouding staat met de *Remises*, die men ontvangt, doet men best voor *Traites* en *Remises* liever twee afzonderlijke boekjes te houden, ten einde niet te veel wit papier ongebruikt te laten verloren gaan.

AANTEEKENINGEN.

(1)

Bladz. 6. Met andere woorden: *Al wie ontvangt* } is Debet.
Al wat ontvangt }
Al wie uitgeeft } is Credit.
Al wat uitgeeft }

Met dezen éénen algemeenen regel, die voor iederen post, van welken aard ook, van toepassing is, heeft men sints ruim drie eeuwen zich tevreden gehouden, omdat men die, en te regt, als volkomen genoegzaam keurde. Eerst zeer onlangs heeft men willen beweren, dat er nog een tweede regel bijgevoegd kan worden, namelijk deze: „*Aan wien geremitteerd of geëndosseerd wordt is Debet; die remitteert of endosseert is Credit.*" Doch wie slechts eenigzins kan oordeelen, ziet terstond, dat *remitteren* en *endosseren* in het wezen der zaak niets anders is dan *ontvangen* en *uitgeven*, ofschoon onder eene andere benaming.

(3) (*)

Bladz. 11. Daar het, in de ontwikkeling van alles wat er omtrent het gebruik eener Onpersoonlijke rekening te zeggen valt, dikwijls niet te vermijden is van eene andere rekening te gewagen, die daarmede in verband staat, alhoewel de behandeling zelve dier rekening, volgens de streng Systematische orde, nog volgen moest, zoo is het noodig daar, waar zulks plaats heeft, de § op te slaan, alwaar over die rekening opzettelijk gehandeld wordt: zulks zal te minder hinderen, als men het tegenwoordig Werk niet beschouwt als een Leesboek, hetwelk achtereenvolgende moet afgelezen worden, maar als een Studieboek over de Wetenschap der Boekhouding, waar men het daarin behandelde onderling behoort te vergelijken.

(4)

Bladz. 12. Moet deze Boeking eerst na het werkelijk accepteren der Traites, dan wel terstond bij het aanvangen van het advies, geschieden? Het laatste is te verkiezen, immers, indien men het voornemen heeft de Wisselbrieven te accepteren; — en wel om deze reden: veronderstel het geval, dat men van verscheidene Traites advies ontvangt, aan de orde van diversen getrokken, en welke op verschillende tijden vertoond worden, zoo zoude men, indien men de boeking eerst na de acceptatie verrigten wilde, van iedere Traite telkens een afzonderlijken post moeten maken; dezen omslag vermijdt men door de boeking dadelijk na het bekomen van het advies, *in ééns*, te doen plaats hebben; alleenlijk stelle men het zich dan tot eene gewoonte om telkens, na eene acceptatie, in het Memoriaal, voor de som welke aangenomen is, een teeken, bij voorbeeld A, te plaatsen, ter onderscheiding welke wisselbrieven, *al*, dan nog *niet*, geaccepteerd zijn.

(5)

Bladz. 13. Ten einde te allen tijde den vervaltijd der Traites onder het oog te hebben, opdat men bij tijds voor de betaling zou kunnen zorgen, bedienen velen zich van een met wit papier doorschoten Kantoor-almanak, om die daarin aan te teekenen; voor de

(*) De Aanteekening (2) in den Tekst niet vermeld, is ook hier als weinig belangrijk weggelaten.

Remises die men ontvangt, maakt men veelal gebruik van een Wisselbrieven-Copijboek, in het formaat van eenen Wisselbrief, waarin men ze letterlijk afschrijft; men kan zich echter ook van een tabelswijze ingerigt Traite- en Remise-boek bedienen, waarvan men op bl. 359. een voorbeeld vindt.

(6)

Bladz. 15. Ten einde de wederlegde bedenking in den tekst, of dit noodig zijn mogt, nog meer te ontzenuwen, gewagen wij hier nog van eene andere Onpersoonlijke rekening, welke, in den thans veranderden loop des Handels, veelmalen te pas komt, en die in aard en strekking met de Traite-rekening veel overeenkomst heeft. In navolging, namelijk, van de in Antwerpen en elders plaats hebbende gewoonte, laten vele Zeehandelaren, voor de op tijd verkochte Koloniale producten, door den Kooper eene *Promesse* teekenen; deze dus de Inkoop-rekening ontvangende, debiteert de Goederen-rekening en crediteert den verkooper; maar nu eene Promesse daarvoor afgevende, ontvangt hij daarvan eene kwitantie, waaruit blijkt dat die post voldaan is. Kan of mag dit nu zonder boeking blijven? Immers neen. Uit kracht der voornoemde kwitantie moet de Verkooper gedebiteerd worden, terwijl nu als contra-crediteur eene rekening gecreëerd wordt, onder de benaming: PROMESSE-REKENING, welke bij de eindelijke betaling gedebiteerd, en dus tot sluiting gebragt wordt. Men moet terstond de noodzakelijkheid gevoelen van het gebruik maken dezer rekening in zoodanige gevallen, als men slechts in aanmerking neemt, dat er hier eene geheele verandering in het wezen der schuld gekomen is, daar zij van eene gewone boekschuld, uit hoofde van Inkoop van Goederen, thans in eene schriftelijke aanneming tot betaling is overgegaan.

(7)

Bladz. 25. Indien zulke betalingen op aanzienlijke partijen Goederen gedaan worden, en dus groote sommen bedragen, kan men, ja wel, den afzender der Goederen daarvoor terstond op zijne rekening debiteren, en alsdan passeert men die som natuurlijk in de Verkoop-rekening; doch de reden, waarom men dit doen zoude, kan alleen daarin gelegen zijn, om hem voor dat voorschot, van den dag der betaling af, behoorlijk Interest te kunnen berekenen. Men kan echter dit oogmerk even goed langs den gewonen weg bereiken, door in de Verkoop-rekening, onder den regel: „*Vracht en Inkomende Regten*" er een te laten volgen: „*Interest op bovenstaande som f —*", waarvoor dan de Interest-rekening gecrediteerd wordt.

(8)

Bladz. 27. In sommige werken over het Boekhouden vindt men: GOEDEREN IN COMPAG-„NIE MET N. N. ONDER ONS *moeten gedebiteerd* niet *voor de helft*, *maar voor het geheele be-„loop, omdat*" (let wel!) *wij Debiteuren zijn van alle de Goederen aan Diverse Crediteuren.*" Dus met betrekking tot den post in den tekst behandeld, zouden GOEDEREN voor ½ REKENING MET J. BERT EN J. KLEIN voor het geheele beloop moeten gedebiteerd worden, omdat wij Debiteurs zijn van al de Goederen aan J. BROUWER!? Inderdaad, eene zonderlinge sluitrede! wat toch, gaat het J. BROUWER aan, wien wij voor de van hem gekochte Goederen tot Debiteur stellen? Indien hij maar gecrediteerd wordt, zal de man immers volkomen tevreden zijn?

(9)

Bladz. 30. Een zeker Schrijver verkiest deze manier van Boeking niet, „*om de voorname reden, dat alsdan de sommen der Wissels met die in het Grootboek niet overeenkomen.*" Die *voorname* reden vervalt geheel, wanneer men, gelijk in den tekst beschreven is, de Sommen der Wisselbrieven in de binnenlijnen der Disconto-rekening plaatst.

(10)

Bladz. 30. „*Waarvan wij nog zoo menig zijpad onbetreden lieten.*" Het aantal toch der Onpersoonlijke rekeningen, is niet te bepalen, daar men deze, naar willekeur, schier tot in het oneindige vermeerderen kan; de meest gewone intusschen worden in het Tweede Hoofdstuk van dit Werk behandeld, terwijl, in het laatste Hoofdstuk, VERSCHEIDENHEDEN ten opschrift voerende, nog eenige, min gewone, overwogen zijn.

(11)

Bladz. 36. Het zoo stellige voorschrift, in den tekst met cursief-letters uitgedrukt, wordt § 43, met voldoende redenen gestaafd. Een ander schrijver over het Boekhouden heeft juist het tegendeel, *even positief*, voorgeschreven: hij verzuimt echter alle betoog of bewijs, en enkele magtspreuken doen, ook in deze wetenschap niets af.

(12)

Bladz. 37. *Boekhouder* van een Schip is iemand, die gewoonlijk er aandeel in heeft, met de uitrusting en het gansche beheer van het Schip belast is, en aan zijne mede-deelhebbers Rekening en verantwoording doen moet.

(13)

Bladz. 38. *Het doet er weinig of niets toe, of men de* KAPITAAL-REKENING *onder de* HOOFD-REKENINGEN, *dan wel onder de* TOEVALLIGE REKENINGEN *verkiest te rangschikken.* Wij plaatsten de Kapitaal-rekening, in de volgorde der behandeling van dit werk, onder de laastgenoemde soort, en deden zulks op vóórgang van meer dan eenen voornamen buitenlandschen Schrijver, niet uit slaafsche navolging, maar omdat zulks uit het aangenomen Systeem noodzakelijk voortvloeide; intusschen zijn er anderen opgetreden, die deze wijze van plaatsing hoogelijk hebben afgekeurd, en de Kapitaal-rekening volstrekt als een ZESDE Hoofd-rekening willen gehouden hebben. Dit noopt ons thans om dit geschilpunt nader te beredeneren. — In ons systeem hebben wij het getal der Hoofdrekeningen tot *vijf* bepaald, en wel daarom vermits zij in het voeren der Boekhouding de eenige bedrijvige rekeningen zijn; zij zijn, om zinnebeeldig te spreken, de *Agenten*, die door den Chef des Handels aangesteld zijn, hem somtijds zelf vertegenwoordigen, en ten allen tijde aan hem, als het Hoofd, verantwoording schuldig zijn. Terwijl aan deze *vijf* denkbeeldige Personen door den Chef hunne werkplaats is aangeduid, wacht hij bij het einde van het jaar af, welk een' voor- of nadeeligen uitslag de bemoeijingen van elk dier *vijf Agenten* voor hem gehad hebben. Zal men dan nu de Kapitaalrekening tot een *zesde* Hoofd-rekening maken? Zal men den koopman daardoor in den rang zijner vijf bedienden plaatsen? met hen gelijk stellen en hem daardoor vernederen? het onvoegelijke hiervan moet een ieder in het oog vallen. Het is ook hierom, dat de Heer J. ISLER, in zijn werk de Kapitaal-rekening niet onder de Hoofd-rekeningen stelt, maar die onder de rubriek der *Particuliere Personen* brengt, en bij eenig nadenken is dit zeer eigenaardig, want of er voor den naam des koopmans, dan wel voor zijn Kapitaal eene rekening in het boek geopend wordt, dit komt op hetzelfde neder, daar de Kapitaal-rekening immers altijd den *persoon* des Handelaars representeert! — Dit geeft echter aanleiding om de twistende partijen over dit zoo weinig belangrijke onderwerp te bevredigen. — Wij willen er dan van afzien om de Kapitaal-rekening onder de toevallige Onpersoonlijke rekeningen te stellen, daar zulks als een minder gewigtig punt te beschouwen is. Maar wat dan nu? Men geve het Hoofd des Handels eene *afzonderlijke*, hem beter voegende plaats; dáár zij alleen *zijne* bezigheid het geheel overzien; de werkzaamheden der, (om weder de beeldspraak te gebruiken) vijf Agenten te regelen, hunne bezigheid te besturen, en de uitvoering en het te boek stellen zijner zaken hun overlatende, hen als zijne bedienden op zijn *kantoor* te laten, en daaruit (om nu geheel eigenlijk te spreken) zullen dan drie klassen van Onpersoonlijke rekeningen te voorschijn komen:

1°. Eene eerste en voorname Hoofd-rekening, KAPITAAL genoemd.

2°. Vijf Hoofdrekeningen, als personen, die in den Handel en de Boekhouding voor den koopman werkzaam zijn, als:

KASSA.
GOEDEREN-REKENING.
REMISE-REKENING.
TRAITE-REKENING.
WINST- EN VERLIES-REKENING.

3°. Toevallige onpersoonlijke rekeningen, welker getal niet te bepalen is, maar die alle als *Subdivisiën* of uitvloeisels der vijf Hoofd-rekeningen kunnen beschouwd worden.

(14)

Bladz. 39. Wij verwijzen hier nog naar het werk, getiteld: ***Nouvelle Methode Suisse pour tenir les Livres en partie double, par*** J. ISLER, ***Bruxelles*** 1810 en zullen den leerling gewis geen ondienst doen, met een klein vertaald uittreksel nit bovengenoemd werk toe te voegen.

„Men onderstelle," — dus redeneert de genoemde Schrijver — „dat het Boekhouden naar
„de Italiaansche of dubbele Methode nog onbekend is, en dat een zeker koopman, (dien
„wij J. HOLLANDER zullen noemen), op het denkbeeld dier Methode gekomen is, en die
„bij zich wil invoeren, ten einde den gang en de uitkomst zijner ondernemingen beter te
„leeren kennen. Wat doet hij? — Hij verdeelt de voorwerpen van zijnen handel in vijf
„klassen, waarmede hij vijf zijner bedienden belast. Den eersten, A, zijn de Ontvangsten
„en Betalingen opgedragen; B heeft het beheer verkregen over de Koopmanschappen, en
„de roerende en onroerende Goederen; aan C zijn de ontvangbare Wisselbrieven toebetrouwd,
„D is belast met de betaling der Traites, welke in omloop zijn, en E tot het doen van reke-
„ning over de onkosten, verteringen, winsten en verliezen. Deze vijf personen zijn voor
„den Koopman werkzaam, en vertegenwoordigen dus zijn persoon; maar om hen te onder-
„scheiden van personen, welke hem vreemd zijn, en van enkele Correspondenten, opent hij
„in zijn Boek voor ieder hunner eene rekening, onder de benaming van dat gedeelte des
„Handels, dat hem aanbetrouwd is. De rekening van A draagt den naam ***Kassa;*** die van B
„heeft het opschrift ***Goederen;*** de rekening van C is genoemd ***Remises;*** die van D ***Traites,***
„en de rekening van E ***Winst en Verlies.*** Onder deze benamingen stelle men zich de vijf
„denkbeeldige hulpbiedende personen voor, alsof zij inderdaad ***Persoonlijke*** rekeningen waren,
„alhoewel van eene andere natuur; want zij zijn, in betrekking tot den Koopman, hetzelfde
„wat de leden zijn in betrekking tot het menschelijke ligchaam. De Koopman zelf wordt
„vertegenwoordigd door de rekening, ***Kapitaal*** genoemd. — J. HOLLANDER dan een begin
„makende met zijne nieuw uitgedachte Methode in werking te brengen, verdeelt zijne be-
„zitting onder zijne vijf bedienden, ten einde hem daarvan rekening te doen, en daar de
„grondregel dezer Methode het vordert, dat hij, die ***ontvangt, gedebiteerd,*** en hij die ***geeft,***
„***gecrediteerd*** moet worden, debiteert hij ieder' bediende, onder zijn denkbeeldigen naam,
„voor hetgeen hij ontvangt, en hij crediteert er zich-zelven voor, of de Kapitaal-rekening,
„omdat hij het hun geeft, en zij aan hem wegens het gebruik verantwoording verschuldigd
„zijn. Hij verkoopt Goederen op tijd aan een' Koopman, O geheeten, die deze ontvangt
„van den bediende B, (***of Goederen-rekening***). De Koopman J. HOLLANDER, of zijn Boek-
„houder, debiteert O, en crediteert de ***Goederen-rekening,*** omdat B die geleverd heeft, en
„er voor gedebiteerd is geworden, toen hij die ontving.

„Op den vervaltijd betaalt O het beloop der gekochte Goederen aan A, (***Kassa***), als belast
„met het houden der Kas; deze wordt hierdoor Debiteur van den Koopman J. HOLLANDER in
„de plaats van O. De bediende A, of ***Kassa,*** wordt dus gedebiteerd aan O voor deze beta-
„ling, omdat de denkbeeldige persoon ***Kassa*** werkzaam is voor den Koopman HOLLANDER. —
„Al de andere werkzaamheden worden op denzelfden voet verrigt, en de Koopman kan er zoo
„vele bedienden mede belasten als hem goeddunkt, of, met andere woorden, hij kan voor
„al de voorwerpen van zijnen Handel zoo vele ***Onpersoonlijke*** rekeningen scheppen, als hij
„verkiest."

Deze Noot, hoe uitvoerig ook, kan hier niet te onpas gerekend worden; zij kan den leerling niet dan welkom zijn, als hij dit Werk naar het doel, dat er mede beöogd is, namelijk als een Studieboek, gebruiken wil. Men zal toch, na zich de grondregelen, § 4 en 5 beschreven, eigen gemaakt, en het artikel over het Jonrnaal, § 49, gelezen te hebben, zich tot ***zelf-oefening*** begeven, en beproeven om het Memoriaal in dit Werk te journaliseren. Bij ieder Memoriaal-post zijn de getalmerken der Afdeelingen aangewezen, alwaar men de vereischte inlichting vinden kan; nu komt het zoo uitvoerig hier gestelde juist bij den ***allereersten*** post te stade, en het in deze Noot begrepene strekt niet slechts om ***dien*** post goed te leeren verstaan, maar het heldert tevens een aantal volgende posten op.

(15)

Bladz. 42. De term, dien men in het werkje van DUSSEAU vindt, waarbij het aantal der Debiteuren of Crediteuren in het hoofd van den post wordt opgegeven, bij voorbeeld, ***Kassa aan 2 Crediteuren; 6 Debiteuren aan Goederen-rekening,*** is, zoo wel aan de Hollandsche als Fransche en Engelsche manier geheel vreemd; zij is louter nagevolgd van de Duitschers; daar wij hierin echter weinig of geen nut zien, zijn wij, ten dien opzigte, bij de oude gewoonte gebleven.

(16)

Bladz. 42. Men ziet, bij eenig nadenken, terstond het kennelijk onderscheid in de beteekenis van het woordje ***Aan,*** wanneer het in het Memoriaal of in het Jonrnaal gebezigd wordt. Wanneer men het in het eerstgenoemde Boek ontmoet, geeft het slechts het gebeurde te kennen, bij voorbeeld: ***dat er betaald is aan N. N.;*** in het Journaal is het geplaatst vóór den naam van een' Creditenr, en beteekent, (zie regel 2) dat de vooraf genoemde Debiteur aan dezen Debet of schuldig is.

(17)

Bladz. 46. Men kan ook op eene bladzijde, op welke verscheidene rekeningen zullen geplaatst worden, boven, aan in het meervoud ***Debent*** en ***Credunt*** schrijven; dit dient dan voor al de rekeningen, die nog op dat Folio zullen voorkomen, en men herhale dit dus niet bij iedere afzonderlijke rekening.

(18)

Bladz. 47. Het voorgeschrevene in de regelen N°. 2, 3 en 6 behoort van oudsher zoo zeer tot het vormelijke van het Italiaansch Boekhonden, dat het schier als heiligschennis zon kunnen gerekend worden van deze eigenaardige bepaling te willen afwijken. Er is echter geen de minste zwarigheid in, om deze gebruiken bij het overdragen in het Grootboek, geheel achterwege te laten: er ligt toch, niet het minste nnt in, en het nalaten er van bekort het schrijfwerk. — Men moge al, wanneer in een post slechts één' Debiteur tegen een' enkelen Creditenr overstaat, hierdoor de beide rekeningen spoediger knnnen naslaan en onderling vergelijken; indien er meerdere Debitenren of Crediteuren in eenen post voorkomen, hondt de mogelijkheid daarvan op, vermits alsdan het getalmerk der contra-Debiteuren en Crediteuren door een enkel streepje — vervangen wordt. Wie dan dit onde gebruik niet langer verkiest aan te honden, houde het Grootboek op dezelfde manier, als men zulks bij het eenvoudig Boekhonden doen zoude, bij voorbeeld:

Aan 5 balen Koffij . . . . *f* 890,00
Per ontvangen . . . . *f* 890,00

en in plaats van in de lijn vóór de sommen de Sommen de Folio's der tegenovergestelde Debiteuren of Crediteuren te plaatsen, stelle men het Folio van het Journaal er tusschen.

(19)

Bladz. 48. ***Pointeren*** geschiedt door het Journaal met het Grootboek post voor post te vergelijken, en de Sommen juist geboekt vindende, in beide boeken een potloodstip te plaatsen; in het Jonrnaal vóór het Folio van den Debiteur of Creditenr, en in het Grootboek vóór de Sommen. Veeltijds wordt dit werk door twee personen verrigt, waarvan een het Journaal opleest en aanstipt, terwijl de ander de posten in het Grootboek naziet.

(20)

Bladz. 49. Een opmerkzaam lezer vindt gewis in de onbetwistbare noodzakelijkheid der overeenstemming van het Memoriaal met het Journaal eene rede te meer, om het doorgaande optellen van dit laatste boek aan te prijzen. Indien het Memoriaal uit vele ververschillende Bijboeken is zamengesteld, en men het Journaal niet naar de volgorde der datnms gehonden, maar alle gelijksoortige posten onder zekere hoofden vereenigd heeft, ziet een ieder ligtelijk, dat het een verbazend omslagtig en moeijelijk werk zijn zoude, de bedoelde overeenstemming door middel van pointeren te beproeven.

(21)

Bladz. 49. Het is waar: het eenige abuis, dat er dan toch nog zou kunnen ingeslopen zijn, zou hierin bestaan, dat men eene verkeerde rekening gedebiteerd of gecrediteerd had. Veelligt zullen daarom velen het *pointeren* voor het eenige veilige middel houden, om zich van de juistheid der boeken te verzekeren. Wanneer men geen opgeteld Journaal en Memoriaal houdt, is het noodzakelijk, en is er nog een allerlaatst noodmiddel, om een abuis, wanneer het werkelijk heeft plaats gevonden, op te sporen. De abuizen toch, die er bij het gebruik maken der opgegevene proeven nog kunnen overblijven, zijn van dien aard, dat zij over het geheel niet lang kunnen verholen blijven; zeker niet als men een Bijboek houdt zoo als § 72 en 73 beschreven is. Voor het overige, schoon niemand zich als onfeilbaar kan achten, behoort men toch, bij eenige geoefendheid, eene zekere mate van zelfvertrouwen te bezitten, waardoor men op de juistheid zijner eigene werkzaamheden min of meer kunne afgaan.

(22)

Bladz. 56. De posten, welke *Stadgenooten* betreffen, met wien men dus geene briefwisseling houdt, kunnen natuurlijk niet anders dan uit de Bijboeken getrokken worden.

(23)

Bladz. 61. De gestelde regel, *dat*, namelijk *de deugdelijkheid van iederen post door het produceren van een origineel document, hetwelk tot grondslag der Boeking gestrekt heeft, moet kunnen aangetoond worden*, geeft aanleiding om, met betrekking tot het stellen der posten in het *Kassa-boek*, tegen eene verkeerdheid te waarschuwen, die niet zelden begaan wordt. Hetgeen derhalve hier volgen zal, kan gevoegelijk als eene *zevende* bijzonderheid, tot het wel houden van dit Boek, aangemerkt worden. — Wij plaatsen hier als regel vooruit: *Men moet nimmer posten in het Kassa-boek splitsen of gedeeltelijk te Boek stellen.* Hetgeen wij met dit voorschrift bedoelen, willen wij nu nader uit één zetten. — Men betaalt aan iemand *f* 2000, en ontvangt daarvoor eene kwitantie van gelijke som; deze nu is het bewijsstuk, hetwelk tot grondslag van eenen post *van dezelfde grootte* moet dienen; intusschen is de voldoening in diervoege geschied, dat men een' in portefeuille hebbenden Wisselbrief, of eene Assignatie op een' zijner Debiteuren, of op zijnen Kassier, ter waarde van *f* 1000, in betaling gegeven, en de overige *f* 1000 in Specie geteld heeft. De verkeerdheid nu, welke dikwijls begaan wordt, is, dat men, voor den in betaling gegeven Wisselbrief, enz. eenen afzonderlijken post in het Memoriaal of Annotatie-boek maakt, terwijl de *f* 1000 Specie alleen in het Kassaboek gesteld worden, en alzoo wordt, door het maken van twee posten, eene Boeking gesplitst, welke *onverdeeld* had behooren te blijven. Om zulks voor te komen moet men, in zoodanig geval den in betaling gegeven wissel of de dispositie op den Kassier, enz., groot *f* 1000, eerst als *ontvangst* op de Kasboeken, en daarentegen de volle *f* 2000 als *uitgaaf* daarop brengen, omdat alsdan de geboekte post met den inhoud der daarvoor ontvangene kwitantie geheel overeenstemt.

(24)

Bladz. 67. Een zeker schrijver zegt niet onaardig: De overdragt van het Saldo der Kapitaal-rekening op de Balans is de laatste steen aan het gebouw der Boekhouding; het spreekt van zelfs, dat men dien niet eerder zal inzetten, dan nadat men vooraf onderzocht heeft, of hij ook past en bijgevolg moet men de afsluiting der Boeken, eerst in het ruwe ontwerpen, voor dat men daarvan iets in het net, of in het Journaal schrijft, en daaruit in het Grootboek overdraagt.

(25)

Bladz. 71. Ook bij de rekeningen over *bijzondere artikelen*, waarvan in § 21 gehandeld is, moet hetzelfde verrigt worden, gelijk ook voor het overige de behandeling dier rekeningen, bij de afsluiting, volkomen met die der algemeene Goederen-rekening gelijk staat. Wat het

debiteren dezer rekeningen voor de daarop gevallene Ongelden aangaat, in geen geval kan bij zulk eene Boeking eene andere rekening als *Crediteur* gebezigd worden, dan de *Onkosten-rekening.* Het voorschrift derhalve, hetwelk deswegens ergens gegeven wordt:

„ Brenge alhier in uitgaaf voor onkosten op den ontvangst en verkoop van diverse partijen Gerst, tot heden per *Kassa* betaald . . . . *f*

en de daaruit voortgevloeide Journaalpost:

„ *Gerst* aan *Kassa*, enz."

is volstrekt te verwerpen; — want, daar die ongelden zeker *van tijd tot tijd* betaald zijn, moet men onderstellen, dat hij, die alzoo wil gehandeld hebben, gewoon is die ongelden voorloopig op losse Nota's aan te teekenen, zonder die dadelijk bij de betaling te boeken; eene manier, die ontegenzeggelijk geheel is af te keuren. *Alle uitgaven, hoe gering ook, moeten terstond geboekt worden.*

(26)

Bladz. 75. De verschenen Interesten als *Specie* aan te merken, daarvoor de *Kassa* te debiteren, en de *Interest-rekening* te crediteren, is zeer onregelmatig. Het is waar, dat men dikwijls Coupons in betaling ontvangt, die men als geld houdt, en op de Kas boekt, en, dat, wanneer men de verschenen Interesten ook aldus behandelt, alles goed uitkomt, maar het is even waar, dat zoodanig eene wijze van werken geenszins den geoefenden Boekhouder kenmerkt. Er bestaat geen de minste noodzakelijkheid, om tot zulke middelen de toevlugt te nemen, daar er een regelmatiger mindel voor handen ligt? Zelfs wanneer men de gewoonte mogt hebben, om de Interesten niet op de *Effecten-rekening*, maar op de *Interest-rekening* te boeken, kan dit even goed in orde gebragt worden, zonder dat men zich naar de *Kas-rekening* behoeft te wenden, welke, zoo lang de gelden niet werkelijk *ontvangen* zijn, toch eigenlijk niet te pas komt. Men crediteert de *Interest-rekening* voor de verschenen Interesten *per Balans*, en opent die *aan Balans*. Zij, die nog met Oude en Nieuwe rekening omgaan, zouden een post kunnen stellen: *Interest-rekening nieuwe aan oude rekening f* 123,75. *Voor verschenen Interesten op Effecten.* Zoo doende komt alles in orde, en de zaak is in den juisten Boekhoudersstijl behandeld.

(27)

Bladz. 78. Bij het debiteren der Onkosten-rekening voor de nog niet betaalde Ongelden, verkiezen sommigen daarvoor eene nieuwe rekening als Crediteur te openen, onder den naam ONBETAALDE ONKOSTEN, of ook wel de *Winst-* en *Verlies-rekening* voor die calculatieve som Credit te laten staan, en die op de Balans te brengen. Het eerste is volstrekt onnoodig; het tweede onregelmatig. Volgens de door ons beschrevene manier wordt de zaak in haar geheel op de *eigene rekening* afgedaan, die er betrekking op heeft, en zeker, dat geen Boekhouder van ondervinding anders zal handelen.

(28)

Bladz. 254. Bij het stellen van den post op 5 November, hadden wij bepaaldelijk ten doel te doen opmerken, dat het bij het boeken van Wisselbrieven, welke „*Waarde van denzelven*" getrokken, of geëndosseerd zijn, niet te pas komt, om daarvoor den *Trekker* of *Endossant* te crediteren, of, zelf trekkende, hen aan wier order dit geschied is, te debiteren. — Niet zelden wordt dit verkeerd behandeld, en al weder indachtig aan den regel, § 31, bladz. 29, voorgeschreven, willen wij hier trachten dit verkeerde tegen te gaan, door het aanvoeren van een paar voorbeelden.

1o. Men moet heden eenige remises aan A te Rotterdam overmaken, en ziet dus om naar papier op die plaats. Men vindt zulks bij B, die eenige briefjes op Rotterdam aan ons endosseert, of wel eene Assignatie op zijnen Kassier aldaar aan onze order trekt, beide *waarde van denzelven.* Gezegde briefjes aan A remitterende, maakt men daarvan, *verkeerdelijk*, een post in het Memoriaal of Annotatieboek, van dezen inhoud:

A aan B *f* . Voor een Wisselbrief op N. N. (of de volgende briefjes) te Rotterdam, door genoemden B aan mij geëndosseerd, en door mij aan den eerstgenoemden A geremitteerd . . . . . . *f*

(21)

Bladz. 49. Het is waar: het eenige abuis, dat er dan toch nog zou kunnen ingeslopen zijn, zou hierin bestaan, dat men eene verkeerde rekening gedebiteerd of gecrediteerd had. Veelligt zullen daarom velen het *pointeren* voor het eenige veilige middel houden, om zich van de juistheid der boeken te verzekeren. Wanneer men geen opgeteld Journaal en Memoriaal houdt, is het noodzakelijk, en is er nog een allerlaatst noodmiddel, om een abuis, wanneer het werkelijk heeft plaats gevonden, op te sporen. De abuizen toch, die er bij het gebruik maken der opgegevene proeven nog kunnen overblijven, zijn van dien aard, dat zij over het geheel niet lang kunnen verholen blijven; zeker niet als men een Bijboek houdt zoo als § 72 en 73 beschreven is. Voor het overige, schoon niemand zich als onfeilbaar kan achten, behoort men toch, bij eenige geoefendheid, eene zekere mate van zelfvertrouwen te bezitten, waardoor men op de juistheid zijner eigene werkzaamheden min of meer kunne afgaan.

(22)

Bladz. 56. De posten, welke *Stadgenooten* betreffen, met wien men dus geene briefwisseling houdt, kunnen natuurlijk niet anders dan uit de Bijboeken getrokken worden.

(23)

Bladz. 61. De gestelde regel, *dat*, namelijk *de deugdelijkheid van iederen post door het produceren van een origineel document, hetwelk tot grondslag der Boeking gestrekt heeft, moet kunnen aangetoond worden*, geeft aanleiding om, met betrekking tot het stellen der posten in het *Kassa-boek*, tegen eene verkeerdheid te waarschuwen, die niet zelden begaan wordt. Hetgeen derhalve hier volgen zal, kan gevoegelijk als eene *zevende* bijzonderheid, tot het wel houden van dit Boek, aangemerkt worden. — Wij plaatsen hier als regel vooruit: *Men moet nimmer posten in het Kassa-boek splitsen of gedeeltelijk te Boek stellen.* Hetgeen wij met dit voorschrift bedoelen, willen wij nu nader uit één zetten. — Men betaalt aan iemand *f* 2000, en ontvangt daarvoor eene kwitantie van gelijke som; deze nu is het bewijsstuk, hetwelk tot grondslag van eenen post *van dezelfde grootte* moet dienen; intusschen is de voldoening in diervoege geschied, dat men een' in portefeuille hebbenden Wisselbrief, of eene Assignatie op een' zijner Debiteuren, of op zijnen Kassier, ter waarde van *f* 1000, in betaling gegeven, en de overige *f* 1000 in Specie geteld heeft. De verkeerdheid nu, welke dikwijls begaan wordt, is, dat men, voor den in betaling gegeven Wisselbrief, enz. eenen afzonderlijken post in het Memoriaal of Annotatie-boek maakt, terwijl de *f* 1000 Specie alleen in het Kassaboek gesteld worden, en alzoo wordt, door het maken van twee posten, eene Boeking gesplitst, welke *onverdeeld* had behooren te blijven. Om zulks voor te komen moet men, in zoodanig geval den in betaling gegeven wissel of de dispositie op den Kassier, enz., groot *f* 1000, eerst als *ontvangst* op de Kasboeken, en daarentegen de volle *f* 2000 als *uitgaaf* daarop brengen, omdat alsdan de geboekte post met den inhoud der daarvoor ontvangene kwitantie geheel overeenstemt.

(24)

Bladz. 67. Een zeker schrijver zegt niet onaardig: De overdragt van het Saldo der Kapitaal-rekening op de Balans is de laatste steen aan het gebouw der Boekhouding; het spreekt van zelfs, dat men dien niet eerder zal inzetten, dan nadat men vooraf onderzocht heeft, of hij ook past en bijgevolg moet men de afsluiting der Boeken, eerst in het ruwe ontwerpen, voor dat men daarvan iets in het net, of in het Journaal schrijft, en daaruit in het Grootboek overdraagt.

(25)

Bladz. 71. Ook bij de rekeningen over *bijzondere artikelen*, waarvan in § 21 gehandeld is, moet hetzelfde verrigt worden, gelijk ook voor het overige de behandeling dier rekeningen, bij de afsluiting, volkomen met die der algemeene Goederen-rekening gelijk staat. Wat het

debiteren dezer rekeningen voor de daarop gevallene Ongelden aangaat, in geen geval kan bij zulk eene Boeking eene andere rekening als *Crediteur* gebezigd worden, dan de *Onkosten-rekening*. Het voorschrift derhalve, hetwelk deswegens ergens gegeven wordt:

„ Brenge alhier in uitgaaf voor onkosten op den ontvangst en verkoop van diverse partijen Gerst, tot heden per *Kassa* betaald . . . . *f*

en de daaruit voortgevloeide Journaalpost:

„ *Gerst* aan *Kassa*, enz."

is volstrekt te verwerpen; — want, daar die ongelden zeker *van tijd tot tijd* betaald zijn, moet men onderstellen, dat hij, die alzoo wil gehandeld hebben, gewoon is die ongelden voorloopig op losse Nota's aan te teekenen, zonder die dadelijk bij de betaling te boeken; eene manier, die ontegenzeggelijk geheel is af te keuren. *Alle uitgaven, hoe gering ook, moeten terstond geboekt worden.*

(26)

Bladz. 75. De verschenen Interesten als *Specie* aan te merken, daarvoor de *Kassa* te debiteren, en de *Interest-rekening* te crediteren, is zeer onregelmatig. Het is waar, dat men dikwijls Coupons in betaling ontvangt, die men als geld houdt, en op de Kas boekt, en, dat, wanneer men de verschenen Interesten ook aldus behandelt, alles goed uitkomt, maar het is even waar, dat zoodanig eene wijze van werken geenszins den geoefenden Boekhouder kenmerkt. Er bestaat geen de minste noodzakelijkheid, om tot zulke middelen de toevlugt te nemen, daar er een regelmatiger middel voor handen ligt? Zelfs wanneer men de gewoonte mogt hebben, om de Interesten niet op de *Effecten-rekening*, maar op de *Interest-rekening* te boeken, kan dit even goed in orde gebragt worden, zonder dat men zich naar de *Kas-rekening* behoeft te wenden, welke, zoo lang de gelden niet werkelijk *ontvangen* zijn, toch eigenlijk niet te pas komt. Men crediteert de *Interest-rekening* voor de verschenen Interesten *per Balans*, en opent die *aan Balans*. Zij, die nog met Oude en Nieuwe rekening omgaan, zouden een post kunnen stellen: *Interest-rekening nieuwe aan oude rekening f* 123,75. *Voor verschenen Interesten op Effecten.* Zoo doende komt alles in orde, en de zaak is in den juisten Boekhoudersstijl behandeld.

(27)

Bladz. 78. Bij het debiteren der Onkosten-rekening voor de nog niet betaalde Ongelden, verkiezen sommigen daarvoor eene nieuwe rekening als Crediteur te openen, onder den naam ONBETAALDE ONKOSTEN, of ook wel de *Winst-* en *Verlies-rekening* voor die calculatieve som Credit te laten staan, en die op de Balans te brengen. Het eerste is volstrekt onnoodig; het tweede onregelmatig. Volgens de door ons beschrevene manier wordt de zaak in haar geheel op de *eigene rekening* afgedaan, die er betrekking op heeft, en zeker, dat geen Boekhouder van ondervinding anders zal handelen.

(28)

Bladz. 254. Bij het stellen van den post op 5 November, hadden wij bepaaldelijk ten doel te doen opmerken, dat het bij het boeken van Wisselbrieven, welke „*Waarde van denzelven*" getrokken, of geëndosseerd zijn, niet te pas komt, om daarvoor den *Trekker* of *Endossant* te crediteren, of, zelf trekkende, hen aan wier order dit geschied is, te debiteren. — Niet zelden wordt dit verkeerd behandeld, en al weder indachtig aan den regel, § 31, bladz. 29, voorgeschreven, willen wij hier trachten dit verkeerde tegen te gaan, door het aanvoeren van een paar voorbeelden.

1°. Men moet heden eenige remises aan A te Rotterdam overmaken, en ziet dus om naar papier op die plaats. Men vindt zulks bij B, die eenige briefjes op Rotterdam aan ons endosseert, of wel eene Assignatie op zijnen Kassier aldaar aan onze order trekt, beide *waarde van denzelven*. Gezegde briefjes aan A remitterende, maakt men daarvan, *verkeerdelijk*, een post in het Memoriaal of Annotatieboek, van dezen inhoud:

A aan B *f* . Voor een Wisselbrief op N. N. (of de volgende briefjes) te Rotterdam, door genoemden B aan mij geëndosseerd, en door mij aan den eerstgenoemden A geremitteerd . . . . . . *f*

In plaats hiervan had men dus behooren te boeken:

A aan *Wissel-rekening*, enz.

en bij het voldoen der Wisselbrieven aan den Trekker of Endossant:

Wissel-rekening aan Kassa, enz.

2°. Men komt ons eenig papier op Rotterdam, of eene andere plaats aanbieden; ofschoon men op het oogenblik nog geen gebruik daarvan weet te maken, aanvaardt men het, omdat men voorziet zulks binnen kort te kunnen doen. Het genoemde papier dus aan ons: „*Waarde van denzelven*" geëndosseerd zijnde, boekt men dit dadelijk als ontvangen in het Kasboek en crediteert er den Endossant voor; eenige dagen later de waarde dier briefjes betalende, debiteert men hem daarvoor, terwijl men de *Kassa* crediteert, en naderhand die briefjes-zelve aan eenen vriend te Rotterdam overmakende, debiteert men hem en crediteert de *Kassa*. Dit alles is geheel verkeerd en onregelmatig behandeld. Zie hier hoe men daarmede behoort te werk te gaan:

Bij het ontvangen der aan ons *waarde van denzelven* geëndosseerde briefjes, waarvoor men niet dadelijk eene bestemming heeft, behoeft er geene Boeking plaats te hebben, maar legt men die briefjes slechts in Portefeuille.

Bij het werkelijk remitteren wordt hij, aan wien geremitteerd wordt, Debet, en de *Wissel-rekening* Credit, terwijl men bij het betalen der waarde aan den Endossant of Trekker de *Wissel-rekening* debiteert en de *Kassa* crediteert.

In een omgekeerd geval.

Wanneer men op zijnen Kassier of eenig ander Debiteur disponeert aan de order van N. N. *waarde van denzelven*, zoo boeke men:

Wissel-rekening aan *den betrokkenen*, en bij het ontvangen der waarde: *Kassa* aan *Wissel-rekening*.

Indien men aan iemand, *waarde van denzelven*, een' Wisselbrief endosseert, welke bij ons in het Debet der *Remise-rekening* geboekt staat, zoo wordt zulks wel in het Traite- en Remiseboek aangeteekend, maar eene eigenlijke Boeking vindt daaromtrent niet eerder plaats, dan nadat men de waarde der Remise ingekasseerd heeft, als wanneer het beloop in het Kasboek gesteld wordt, waaruit deze Boeking volgt: *Kassa aan Remise-rekening*.

Ofschoon de *Wissel-rekening* vroeger bij uitsluiting voor vreemde Wisselbrieven bestemd is, zoo kan het gebruik maken dier rekening in de bovenvermelde gevallen daarmede niet als strijdig beschouwd worden, daar zij als zoodanig slechts als *Tusschen-rekening* voorkomt, welke ten opzigte der genoemde posten spoedig over en weder balanceert, of tot sluiting gebragt wordt. Velen hebben ook in hunne boeken geene *Remise-* en *Traite-rekeningen*, maar behelpen zich slechts met één algemeene Wissel-rekening; het maakt, zoo als gezegd is, in het wezen der zaak niets uit, maar men ziet dan nu ook tevens, dat men in al de hierboven beschreven gevallen zich even goed van de *Remise-rekening als Tusschen-rekening* bedienen kan.

EINDE.

END OF
TITLE